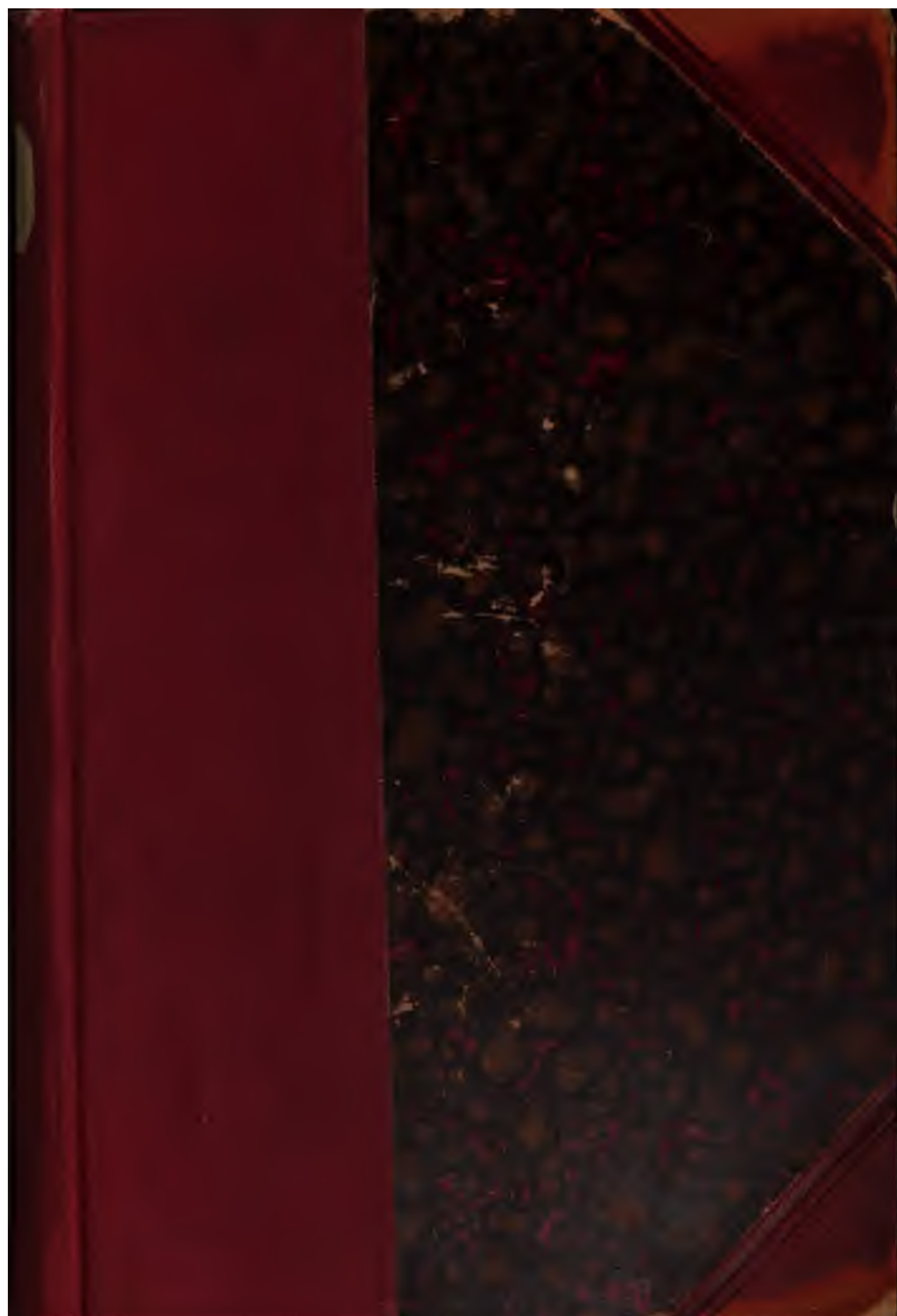

Henry T. Hildreth.

Berlin, Feb. 18th, 1888.

ISAEI

ORATIONES

CUM ALIQUOT DEPERDITARUM FRAGMENTIS.

EDIDIT

CAROLUS SCHEIBE.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXIV.

LIPSIAE TYPIS B. G. TEUBNERI.

FRIDERICO LUDOVICO EGGERTO

NEOSTRELITIENSI

ET

CAROLO HENRICO ADELBERTO LIPSIO

LIPSIENSI

D. D. D.

CAROLUS SCHEIBE.

PRAEFATIO CRITICA.

Anno superiore edidi Commentationem criticam de Isaei orationibus programmati gymnasii Vitzthumiani quod Dresdae est insertam, in qua cum quaestiones quasdam attigi quae ad universam pertinerent artem criticam in hoc oratore recte factitandam, tum pertractavi difficiliores aliquot locos et corruptos quidem pro virili parte operam dedi ut sanarem. Quoniam autem scriptionum scholasticarum natura fert et condicio, ut in paucorum manus veniant, ea quae ab initio illius libelli disputavi, cum in ipsa Isaei editione locum habere viderentur quam maxime idoneum, repetere constitui, ita tamen, ut partim augerem ea et amplificarem, partim mutarem et corrigerem.

Causae hereditariae cum natura sua saepe tam complicatae sint et intricatae, ut eas evolvere et expedire admodum difficile esse videatur, mirum non est quod in Isaei orationes, e quibus pleraeque omnes, quae quidem integrae*) ad nostram

*) Orationi undecimae quae est de Hagniae hereditate aliquid deesse et ex eo apparet quod, cum promiserit actor se de facultatibus quae ab adversariis celentur deinceps dicturum (§ 44. ἀλλ᾽ ὕστερον περὶ τῶν παρακλεπτομένων ὑπὸ τούτων ποιήσομαι τοὺς λόγους), nihil tale in ipsa oratione commemoratum reperitur et quod omnis desideratur peroratio. Quare quod auctoritate codicum quamvis optimorum AB fretus omiserat Imm. Bekkerus extrema oratione additamentum ΛΕΙΠΕΙ, detruncatam illud quidem designans orationem, recte est a criticis Turicensibus revocatum. Quae autem ex parte tantum servata est a Dionysio Hal. (de oratoribus vet. V. p. 618 sqq. et orat. Graec. VII. p. 351 sqq. Reisk.) oratio duodecimae nomine hodie insignita et ceteris adiecta orationibus integris, ea non pertinet ad lites hereditarias, sed ad causam Euphileti in διαψηφίσει a paganis eiecti.

pervenerunt aetatem, in eo causarum privatarum genere versantur, haud multi fuerunt qui studia sua conferrent. Contigit tamen eis ut egregium rerum oratione explicatarum dictionisque nanciscerentur enarratorem eundemque criticum muneri suo parem Georg. Frid. Schoemannum, a quo de rebus quidem inprimisque de iure civili vix unus et alter relictus locus est qui aut accuratiore retractatione aut correctione indigere videatur. De verbis autem illius oratoris perpurgandis atque ad pristinam speciem revocandis cum optime meruerunt Imm. Bekkerus et critici Turicenses, quorum ille in hoc magis quam in ceteris oratoribus quantum ingenii acumine posset sagacitateque ostendit, hi siquid ab viro illo doctissimo neglectum esset aut minus recte institutum expleverunt aut correxerunt, tum hoc tempore nemo quod sciam in omnibus Isaei orationibus recensendis edendisque peculiarem operam curamque posuit. Nam Dobsonus Britannus id egit ut quidquid esset a ceteris interpretibus ad illas illustrandas allatum diligenter colligeret, raro quid de quoque loco ipse sentiret profiteretur: id tamen utilitatis attulit ad orationem Isaei rectius constituendam, quod codicis optimi Crippsiani iterum a se excussi et Burneiani scripturae discrepantiam evulgavit. Parisina vero editio a Carolo Müllero incuriosissime curata cum ne transversum quidem unguem discedat a Turicensi in censum venire non potest. Sed nuper exstiterunt quamvis pauci qui in singulis locis expoliendis mendisque, quibus in tanta doctissimorum virorum industria ac diligentia tamen permultis inquinatae sunt Isaei orationes, liberandis sedulo elaborarent. In quibus non mediocri laude digni sunt Dobraeus, Britannus perspicacissimus (adversar. vol. I. p. 286 sqq. et orat. Att. ed. Dobson. IV. p. V—XVI.), Emperius (opuscc. p. 279 sqq. et 316), Meutznerus (act. societ. Graecae II. p. 99 sqq.), Ed. Jenickius (observatt. in Isaeum Lips. 1838), G. A. Hirschigius (Philol. vol. V, p. 322 sq.): paucos locos sollerter et alacriter, uti solet, attigit Cobetus vel in variis vel in novis lectionibus. Pervellem tamen Batavus ingeniosissimus quique praeter ceteros emineat Attici sermonis accurata et copiosa scientia cognitam haberet aut cognoscere vellet Baiteri Sauppiique elegantissimam oratorum Atticorum editionem, ne quae iam inventa essent receptaque

in seriem verborum tamquam non inventa conquereretur ac postliminio in medium proferret. Hi omnes quamquam pro sua quisque parte operam dederunt ut emendatus prodiret salebrisque purgatus Isaeus, tamen nondum ita ad unguem perpolitus est, ut ubique Isocratis discipulum et magistrum Demosthenis et Lysianae eloquentiae aemulum agnoscas. Neque id mirum, cum codicibus manu scriptis neque multis utamur neque bonis. Nihilo secius vel ex eorum vestigiis emicat Isaeum pure emendate, eleganter venuste, denique Attice locutum esse.

Itaque si primum de formis vocabulorum quaeris, consentaneum est non alias eum sibi usurpandas putavisse nisi quae Atticum maxime decerent neque eundem hoc illove loco tamquam sui oblitum in se admisisse ut talibus uteretur quae longe distarent ab usu Atticorum et consuetudine. Ex quo genere sunt illa *καθιστάνειν* (or. 2. § 29. Cobeti orat. de arte interpr. p. 92, nos in praefat. ad Lysiam p. VI), *οὐθείς μηθείς μηθέτερον* (Schoemann. ad or. 7. § 29.), *ψηφίσεσθε* (or. 1. § 51), *ἐφόρεσαν* (or. 4. § 7.), *ἄξαντες* or. 4. § 10, alia eius modi, quae nemo facile erit hodie quin condemnanda esse iudicet, nisi qui quidvis patienter ferri debere praefracte contenderit, quod librarii aut ex inferioris aetatis aut ex aliarum gentium, maxime Macedonum, scribendi prava consuetudine aut etiam ex sui ipsorum temporis obscuritate et barbarie in scriptorem suum invehere non dubitaverunt. E talibus igitur sordibus a scribis oblatis et fidenter propagatis cum manifesto apparet quam suspecta sit atque infirma librorum manu scriptorum in his rebus fides, tum coniectura fieri facile potest quid sit de ceteris formis habendum, quas si non barbaras at tamen ne ipsas quidem ab Atticis usurpari solitas esse vel veterum grammaticorum decreta declarant vel, siquis forte his non tantum tribuat, ut usquequaque eos audiendos esse existimet, aperte docent codices emendatiores, qualem Urbinatem Isocratis et magna certe ex parte Parisinum Σ Demosthenis esse constat, de cuius quidem auctoritate cum aliquamdiu consedisset contentio, nuper vehementius exarsit. Isaei quidem libri quamvis minime digni qui cum illis quos dixi comparentur, tamen et ipsi eum aliquotiens Atticum, ut

oportuit, et aequalibus suis, maxime Demostheni, similem repraesentant. Orat. 3. § 48 extr. codices LZ secundam pers. habent in ει exeuntem προσποιήσει (ut Dem. de f. Leg. § 46.), or. 10. § 18 cuncti ἦμεν. Fere omnibus locis reperitur tertia pers. optativi aor. in ειε desinens: τελευτήσειεν or. 1. § 10, ἐρωτήσειεν or. 2. § 25, δόξειεν or. 3. § 11, πιστεύσειεν or. 3. § 23, καταστήσειεν or. 3. § 32, ἀμφισβητήσειε or. 3. § 61, ἀξιώσειε or. 4. § 26, βεβαιώσειεν or. 5. § 23, τολμήσειεν or. 6. § 9, ἐξαγγείλειε or. 6. § 39, εὐπορήσειεν or. 7. § 8. ἀμφισβητήσειε or. 7. § 36, δείξειε or. § 9, ἐπιδείξειε or. 8. § 28, κατορθώσειεν or. 8. § 37, θαυμάσειε or. 10, § 18, δείξειεν or. 11. § 28, ποιήσειε or. 11. § 48: quater tantum libri mscr. in αι exeuntem habent eandem personam, nec tamen ut exclusa sit dubitatio: or. 1. § 30 πιστεύσαι, at codex A Dobsono teste πιστεῦσαι, Maius nescio an e cod. suo πιστεύσῃ, ut ab Isaeo πιστεύσειε profectum videatur. Certius etiam est praeoptandam esse Atticam formam or. 9. § 18, ubi Bekkerus codicem deteriorem Z secutus dedit ἐθελήσαι suffragantibus editoribus Turicensibus: at cum in AB sit ἐθελήσῃ, in Aldina vero ἐθελήσει, iure praeferes ἐθελήσειε. Relinquuntur igitur duo loci, in quibus codices nullam de vitio movent suspitionem: unus est or. 4. § 14 ἐγχειρήσαι, alter or. 8. § 40, cuius tamen integra verba subiungam, ut eum aliquid labis suscepisse planum faciam: *Καὶ τὰ μὲν γεγενημένα, καὶ δι' ἃ τὰ πράγματα ταῦτ' ἔχομεν, σχεδόν τι ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· εἰ δὲ εἰδείητε τὴν Διοκλέους ἀναισχυντίαν, καὶ περὶ τὰ ἄλλα οἷός ἐστιν, οὐκ ἂν ἀπιστήσαι τις τῶν εἰρημένων οὐδενί.* Et sententiae conformationem et concinnitatem flagitare arbitror ut corrigatur *οὐκ ἂν ἀπιστήσαιτ' ἴσως τῶν εἰρημένων οὐδενί.* Quae cum ita sint, num in tanto exemplorum numero credibile est unum istuc ἐγχειρήσαι ab Isaeo exceptum esse? Mihi quidem secus ac vel invitis libris scribendum potius videtur ἐγχειρήσειεν. — Itemque cum tertiam pluralis optativi aor. personam in ειαν terminatam teneant codices or. 8. § 42 ἐθελήσειαν et or. 10. § 17 προσαπολέσειαν (quam quidem ego terminationem ubique Lysiae reddidi, v. praefat. p. VI), pro μαρτυρήσαιεν ἂν in or. 9 § 18 edidi μαρτυρήσειαν ἄν, quod fortasse propter κακο-

φωνίαν evitatum a scribis. — Verum contra praecepta grammaticorum (Voemel. proleg. ad Demosth. contiones p. 81 sqq. Guil. Dindorf. praefat. ad Dem. p. XXXIII.), sed recte tamen augmentum non temporale, sed syllabicum verbis *βούλεσθαι* et *δύνασθαι* praefigunt omnes fere codices: *ἐβουλόμην* or. 10. § 1, *ἐβούλετο* or. 1. § 25 (*ἐβάλετο* Q), 26, 27 (*ἠβούλετο* A secundum Dobsonum), 48. or. 2. § 17. or. 5. § 9. or. 9. § 11, 12. or. 10. § 9 or. 11. § 30. or. 12. § 9, *ἐβουλήθης* or. 5. § 47, *ἐβουλήθη* or. 1. § 11 extr. (*ἠβουλ.* Ald.), 14 (*ἠβουλ.* Ald.), 20, 27 (*ἠβουλ.* Q et pr. A), *ἐβουλήθημεν* or. 1. § 45. or. 5. § 19, 30: *ἐδυνάμην* or. 9. § 27. or. 10. § 25, *ἐδύναντο* or. 6. § 40, *ἐδυνήθη* or. 1. § 25. or. 5. § 39, unus exceptus est locus or. 12. § 11, in quo legitur *ἠδυνήθησαν*, sed cum illae orationis reliquiae e Dionysio Halicarn. petitae sint, probabile est illum ipsum hanc formam Isaeo intulisse. Itemque constanter reperitur *ἔμελλον*: or. 5. § 5. or. 6. § 27. or. 7. § 33, 35, *ἑάλωμεν* or. 6. § 1, *ἑάλωσαν* or. 5. § 15, *ἑαλωκότας* or. 5. § 13: contra in formis ad *ἀναλίσκειν* pertinentibus libri fluctuant. *ἀναλωμένων* enim est or. 5 § 29, *ἀνήλωσα* et *ἀνηλωκέναι* or. 8. § 39, *ἀνήλωσεν* or. 5. § 35. Benseler ad Isocr. Areopag. p. 133 sqq. Voemel. proleg. ad Demosth. contiones p. 71 sq. — Plusquamperfectum nusquam caret augmento nisi or. 6. § 37 *ἀπολώλει* et or. 7. § 27 *παραδεδώκει*, quae haud dubie emendatione indigent: nam or. 3. § 10 extr. *ἐκδεδώκει* male intrusit Bekkerus, librorum omnium scripturam *ἐδεδώκει* recte revocarunt critici Tur. coll. § 28, 64. or. 5. § 26: orat. autem 3. § 2 pro *τετελευτήκει* Baitero auctore corrigendum *τετελεύτηκεν* coll. § 57, et or. 8. § 29. pro *καταπέπληκτο* e cod. Z quamvis deteriore restituendum oratori *κατεπέπληκτο*. In quo prorsus assentior G. Dindorfio in praefat. ad Demosth. p. XXI sq. aeque ac de augmento verbi *ἐγγυᾶν* et *παρεγγυᾶν*, cuius praeterita sic formasse Atticos *ἠγγύων παρηγγύων ἠγγύηκα παρηγγύηκα ἠγγύησα παρηγγύησα* pariterque praeterita generis passivi et medii, etiam poetarum locos docere rectissime animadvertit, ducem optimum habens et quasi antesignanum Lobeckium ad Phrynichum p. 155. Atque in Isaei quidem codd. A B semel tantum forma unice probanda legitur or. 3. § 58

ἠγγυήκει praetereaque in fragm. 31. ed. Saupp. est παρηγγύησεν. In reliquis omnibus locis, tamquam praepositio ἐν huic verbo inesset, invectum est ex B et corr. A (v. Bekker. ad or. 5. § 18.) post ἐν augmentum syllabicum, atque in imperfectis quidem ἐνεγύα et ἐνεγυᾶτο et ἐνεγυῶντο or. 3. § 45, 70. or. 5. § 18. or. 8, § 14, in aoristis ἐνεγύησεν, ἐνεγυήσατο or. 3. § 36, 52, 55, 79. or. 5. § 2, 4. or. 9. § 29, reduplicatio in perfectis et plusquamperfectis ἐγγεγυηκώς or. 3 § 40, ἐγγεγυημένος or. 3. § 73, ἐνεγεγύητο or. 3. § 55. Haec igitur omnia ad illam normam correxi. Fortasse etiam in formis praeteritorum a verbo ἀμφισβητεῖν ductis alterum augmentum, quo omnes ubique carent Isaei libri, e consuetudine Atticorum (Voemel. l. d. p. 74 sq.) interponendum scribendumque ἠμφεσβήτουν et ἠμφεσβήτει or. 2. § 28, 29, 31, or. 4. § 30. or. 5. § 7. or. 11. § 5, 16, 25, ἠμφεσβήτησα — σεν — σαμεν — σαν or. 3. § 1, 13, 50, 51, 55. or, 4. § 10, 21; 29. or. 8. § 19. or. 11. § 10 extr., ἠμφεσβήτηκε or. 7. § 21, ἠμφεσβητήθη or. 8. § 20, ἠμφεσβητήθημεν or. 8. § 44. Interim tamen librorum scripturam secutus sum. Contra in duplici augmento verbi decompositi κατεδιῄτησαν consentiunt codices Dionysii Hal. or. 12. § 11. itemque ἀπεδιῄτησαν or. 12. § 12, simpliciter autem compositum, ut par est, priore augmento destitutum habetur in libris mscr. or. 2. § 31. or. 6. § 15, 21. or. 8. § 9. or, 9 § 27. — Deinde futurum φανήσομαι nusquam non reperitur omnibus stabilitum libris, non φανοῦμαι (Voemel. l. d. p. 99). — Accusativum heteroclitorum, quorum nominativus exit in ης, genetivus in ους, constanter in ην desinentem servarunt codices Isaei, praeterquam quod in or. 5. § 12 et 33 Δικαιογένη legitur, sed utrobique altera forma praeferenda videtur Sauppio, quicum facio. — Praeterea reposui συγκαταγηρᾶσαν pro συγκαταγηράσασαν or. 2. § 7 coll. Moeride p. 194 Bk., κατοκώχιμον pro κατόχιμον or. 2 § 28 (quemadmodum Dobraeus et G. Dindorf. in Stephani thes. Didot. IV. p. 1114. et Cobet. var. lectt. p. 29 reponi iusserunt) coll. Moer. p. 200 Bk., πρᾶξαι pro διαπρᾶξαι or. 10. § 9. secundum Bekkerum sicuti § 11 et 13*), ἀποδιδόναι pro ἀποδίδοσθαι or. 2. § 28

*) Nam etiamsi passivum eius verbi in dubium vocari non licet in Lycurgi Leocr. § 15, tamen in Demosth. Mid. § 114 e cod. Σ recte

(v. Boissonad. ad Philostrati Heroicum p. 288 sq. Lud. Dindorf. ad Diodor. IV. p. 285 sq. meae lectt. Lys. p. 70 sive 364)*), κνεῖν pro κνέειν or. 8. § 36 (v. ad Lys. or. 13. § 42), δέδιμεν pro δεδίαμεν or. 5. § 22 cum Cobeto nov. lectt. p. 469, εἰς pro ἐς or. 1. § 14. et εἴς τε pro ἔς τε or. 7. § 34 (ἴστε A), et εἰς αὐτὸν pro ἐς αὐτὸν or. 7. § 39, non quod hoc Atticum non sit, sed quod non minus a Demosthenis (Dindorf. praef. ad Dem. p. XXIII.) quam ab Isaei usu abhorret, fortasse etiam scribendum Εἰλειθυίας cum Baitero pro Εἰληθυίας or. 5. § 35 et περιεοράκασιν pro περιεωράκασιν or. 7. § 32 et ἑορακότων in fragm. 33. ed. nostrae pro ἑωρακότων. Utrum φράτερες pro φράτορες, quod in codd. constanter legitur, corrigendum sit, in medio relinquam. Fidenter autem ubique γίγνεσθαι scripsi, quamvis id octiens tantum in codd., γίνεσθαι duodeviciens reperiatur, et γιγνώσκειν. quamvis id non saepius quam ter compareat, γινώσκειν duodeciens. Cfr. Dindorf. in Steph. thes. et Voemel. proleg. ad Dem. contiones p. 133 sqq. In Lysiae quidem orationibus ego perperam codicis Palatini inconstantiae cessi.

Iam singulos deinceps locos enumerabo, in quibus mea editio discrepat a Bekkeriana. Singulis autem orationibus familiarum de quibus agitur stemmata descripta praeposui.

Vitae Isaei. α'. μετὰ τὸν Πελοπ. editores Turicenses e Dionysii Hal. de Isaeo iud. 1 (vol. V. p. 568. R.) et Pseudo-Plut. vit. X orat. — κατὰ τὸν Πελοπ. libri (Bekker.). || τὴν πολιτείαν] τὴν βιοτείαν Spengel. in Ephem. Monac. 1835. nro 245. recte opinor. Ego conieceram τὴν πονηρίαν. Philostratus vit. soph. Isae. I, p. 217 ed. Kays. mai. habet οὕτω τι μετέβαλεν. || Ἄρδυος Ald. et Philostr. l. d. (Turr.) Libri vel Λιδύος (Bk.) vel Λυδύος || [ταῦτα δέ φησι — αὐτὸν καλεῖ] Haec cum lectoris alicuius verba esse videantur, qui errorem auctoris huius vitae satis imperiti ad

---

nunc legitur εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι pro εἰπεῖν καὶ διαπρᾶξαι. Ceterum eadem confusio est apud ipsum Isaeum or 6. § 28: ibi enim libri praeter A διέπραττεν: in hoc solo simplex continetur, quod restituendum oratori.

*) Contra § 29 ἀποδίδοται pro ἀποδιδόναι iure scribi iussit Bekkerus, probaveruntque critici Turr.

marginem correxit, a me cancellis saepta sunt. Eadem fuit Spengelii sententia. || ἡ μὲν Λυσίου Q (Turr.), μὲν om. cett. (om. Bekk.) || τῇ μὲν πολὺ Turr. secundum Dionys. Hal. Isae. 3 (p. 589, 16. R.): [τῇ μὲν Λυσίου] πολὺ iam Sylburg. ad Dionys. p. 587. R. (Bk.). Libri πολὺ || ὅσον γὰρ] ὅσον τε Dionysius, ὅσον δὲ Baiterus || ἀπολείπεται τῆς χάριτος] Turr. e Dionys. p. 590, 4. R., ὑπολείπεται [κατὰ τὴν χάριν] Sylburg. p. 587 (Bk.). Libri ὑπολείπεται || μερισμοῖς τεχνικωτέροις Turr. e Dionys. p. 590, 14. τεχνικωτέροις om. libri (om. Bk.). || καὶ ὑπὲρ ἀδίκων Turr. e Dionys. 4 p. 592. Libri καὶ om. (om. Bk.).

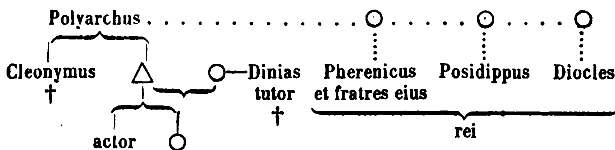
β'. Westermanni Biogr. min. p. 260. ἐκ τῶν λόγων Sylburg. Articulum om. libri. Et sic in Pseudo-Plutarchi vita infra scripsi, ubi item in libris omissus articulus. || μηδὲ] μηδεμιᾷ Krügerus.

γ'. Westermanni Biogr. min. p. 260 sq. σχολάσας μὲν Ἰσοκράτει, ζηλώσας δὲ Λυσίαν scripsi ex emendatione Arn. Schaeferi in diurnis antiquariis 1848 p. 254 collato eodem viro docto in libro quem inscripsit Demosthenes und seine Zeit vol. I p. 256. Libri σχολάσας λυσίᾳ. Nomen Ἰσοκράτει quidem excidisse recte iam animadvertit Westermannus.

δ'. Bernhardy I. 2 p. 1070. Westerm. l. d. p. 262.

ORATIO I.

Stemma.

Ὑπόθεσις. τὰς διαθήκας Q (Ang. Maius et Turr.): καὶ τὰς διαθήκας cett. (Bk.) || [ἀποθανεῖν] Ald. (Bk. Turr.): om. libri. Equidem tamen malim τελευτῆσαι interponi, ut quod facilius excidere potuisse credam propter similitudinem eorum quae versu superiore antecesserunt ἐπιχειρήσαντα λυ-

σαι || δὲ λέγοντες libri (Turr.): δ' ἀντιλέγοντες Stephanus (Bk.) || ὅτι Sauppius: φησὶν ὅτι A: φασὶν ὅτι cett. (Bk.) || τοῖς τελευταῖον Sauppius: καὶ τελευταῖον libri: καὶ τελευταῖον τοῖς Reiskius (Bk.)

§ 2. κατέλιπεν, αὐτοῖς [τούτων] ἰσομοιρῆσαι] Vocabulum τούτων ego seclusi et post κατέλιπεν virgulam interposui, quod fecisse iam editores Turicenses me praetervolavit, cum de hoc loco scripsi in Commentat. crit. de Isaei oratt. p. 19 sqq. || § 4. τοῦ πατρὸς τοῦ Dobraeus coll. § 39 (Turr.): τοῦ πατρὸς libri (Bk.) || τὰ αὐτοῦ Maius (Turr.): τὰ αὐτοῦ cett. || § 9. Κλεωνύμῳ ego e Taylori coniectura emendavi: Κλεωνύμου libri (omnes edd.). Cfr. § 10. 20. 30. 33. Apud Demosth. quidem or. 29. § 15. est τὸν ἑαυτοῦ διάφορον et apud Isaeum or. 12. pro Euphileto § 10. παρὰ τῶν τούτου διαφόρων, sed utrobique substantivum est διάφορος: adiectivum autem cum genetivo iunctum non designat alienum, sed diversum ab aliquo. || § 10. ὅτι δ' οὖν de Bekkeri coniectura Turr. Libri ὅτι γοῦν (Bk.) || ὡς ὕστερον ἰσώθη ἔλεγεν] Haec graviter corrupta esse manifestum est. Ego in hoc loco diu multumque versatus nihil certi eruere potui, conieci tamen ὡς ὕστερον σωφρονισθεὶς (vel ὅτ' ἐσωφρονίσθη) ἔλεγεν (fuerat enim οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος). Schoemannus coni. ἐγκαλῶν ὡς ὕστερον ἔργῳ ἐδήλωσεν. Baiterus: ἐγκαλῶν, ὕστερον ἐδήλωσεν coll. § 13. Sauppius: ἐγκαλῶν, ὡς ὕστερον ἔσθ' ὅτε ἔλεγεν || § 11. εὐθὺς — παραχρῆμα] Prius vocabulum deleri vult Cobetus in Novis Lectt. p. 731, sicut or. 3. § 7 et 48. At v. Schoemann. ad h. l. || πολιτῶν] In Comment. crit. p. 20 sq. proposui φίλων. Dobraeus voluerat παρόντων || οὐδὲν πονηρὸν [ἐγκαλεῖ] Ego seclusi ἐγκαλεῖ, quod teste Maio om. Q hoc loco, non post πατρί, ut narrat Bekkerus. Dobraeus apte confert Aristoph. pac. 363. V. Comment. crit. p. 20. || § 12. ἡμῖν τεκμήριον libri (Turr.). ὑμῖν τεκμ. Bekk. || οὐδὲ περιεῖδεν] Bekk. in add. p. 696 et Dobraeus coniecerunt οὐ περιεῖδεν. At v. Schoem. ad h. l. || οὐδ' ἑνὸς ἐνδεεῖς ego scripsi. οὐδ' repetitum ita ut in eis locis quos attulit Frankius in comment. III de partic. negant. (Misenae 1859) p. 13 sq. Cett. οὐδενὸς ἐνδεεῖς, quod si non intolerabile, at durum est. Quare Je-

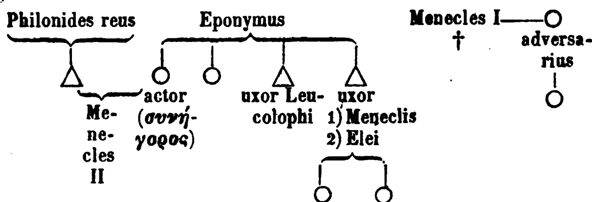
nickius coni. in observatt. in Is. p. 5 sq. *οὐδὲν ἐνδεεῖς* || § 13. *αὐτοῦ τὴν διάνοιαν* scripsi e coniectura Bekkeri. *αὐτοῦ τὴν ἔννοιαν* libri (Bk.) praeter Q, qui *τὴν αὐτοῦ ἔννοιαν* (Turr.) || § 14. *εἰς τὴν* cum Ald. scripsi. Cett. *ἐς τὴν* || *οὐχ οὕτως ἀσθενῶς* Jenickius l. d. p. 6 sq. *οὐχ οὕτως ὡς ἀσθενῶν* libri. Bekk. *ὡς ἀσθενῶν* deleri volebat. || § 15. *αὐτοὺς ἐπαίδευεν* Reiskius (Turr.). *αὐτὸς ἐπαίδευεν* libri (Bk.) || *αὐτὸς οὐκ* libri (Turr.) excepto Q, qui habet *αὐτὸν οὐκ* (Bk.). V. Klotz. Quaestt. crit. I. p. 24. || *Ἀρχωνίδην* Ald. (Bk. Turr.). Libri *Ἀρχονίδην*. Minus suspectum nomen videtur, si illud *αὐτὸς* pro *αὐτὸν* probaveris. || § 16. extr. *κάλει μάρτυρας* A Q: *κάλει τοὺς μάρτυρας* cett. Turr. conferunt § 32. Isocr. or. 17. § 12. 16. or. 18. § 8. 54. Adde Antiph. or. 5. § 35 et 56. Lys. or. 13. § 66. or. 17. § 2. or. 19. § 41. or. 20. § 26, cuius modi locos mutatos vult Schoemannus ad Is. p. 190. At v. Maetzner. ad Antiph. p. 219. || § 17. *οὗτοι τολμῶσι* Bekk. et Dobraeus (Turr.). *οὕτω τολμῶσι* libri (Bk.). || § 18. *ἀποστερήσει* R Schoemanni (Turr. coll. § 33.). Cett. *ἀποστερήσειε* (Bk.) || § 21. *οὐδ' εἷς* ego scripsi, *οὐδεὶς* cett. V. Dem. Mid. § 41. || *ἔνεστι*] G. A. Hirschigius in Philol. V. p. 322 *ἔτ' ἔσται* coll. Antiph. or. 5. § 96. At cfr. Dem. Mid. § 41 et Eurip. Iphig. Taur. 998. V. Comment. crit. p. 21. || *ἡμᾶς* Q (Turr.), *ἡμᾶς ἀεὶ* cett. Bekk. *ἀεὶ*, quod profectum est e posteriore antecedentis vocabuli syllaba, uncis inclusit, in *δὴ* mutabat Dobraeus, defendebat Jenickius. || § 22. *βεβαιοτέραν*] *βεβαιότερον* Cobetus in Var. Lectt. p. 155 coll. or. 6. § 30. At v. O. Schneiderus ad Isocr. or. 1. § 36 (p. 22). || *ταύτης τῆς δωρεᾶς*] *ταύτης* secludi volebat Dobraeus. An forte *ἀντὶ τῆς δωρεᾶς*? || § 23. *ταὐτὰ πάλιν* (eadem rursus) dedi ex Cobeti emendatione in Nov. Lectt. p. 604. Libri *ταῦτα πάλιν* || § 25. *ἀνελεῖν γὰρ* AB. *ἀνελεῖν μὲν γὰρ* Q (Bk. Turr.). V. Schoemann. p. 343. Commentat. crit. p. 22 nota. || § 26. *τὸν διαθέμενον* [*ταῦτα*] Ego seclusi *ταῦτα* Maio auctore. Cfr. § 34. 35. || § 28. *τὴν ἑαυτοῦ*] *τὴν αὑτοῦ* B (Turr. coll. § 12. 15) || *οὗτος μόνος*] Jenickius observatt. p. 7. *οὗτος μόνους*. Quasi vero Cleonymus ipse quoque dividendas opes suas censuisset: immo est is oppositus adversariis. Aliter comparatus est locus § 20. || § 30. *πιστεύσειε*

ego scripsi: πιστεύσῃ Maius, πιστεῦσαι A Dobsoni, πιστεύσαι cett. || § 31. ἔχω παρασχέσθαι ego de meo reposui. Libri ἔξω παρασχέσθαι || § 32. δηλώσοι] δηλώσει AB, quod maluerunt Turr. omissa deinde particula ἄν: Dobraeus δηλώσειε servata eadem particula. Sed v. Frankii Quaestt. Aeschin. (Fuldae 1841) p. 9. || § 33. ὥστε — ὑπολείψειν AB (Turr. coll. Jenickio l. d. p. 9): ὅπως — ὑπολείψει Q (Bk.) || § 34. διαθήκας μὲν AB (Turr.): μὲν διαθήκας Q (Bk.) Cfr. § 48. or. 2. § 26. V. meae Observationes in oratores Atticos p. 22, Maetzner. ad Lycurgum p. 270, meae Vindiciae Lys. p. 30. || οὐδὲ διελέγετο Cobetus Nov. Lectt. p. 617. Libri οὐ διελέγετο || § 36. τὸ περὶ ἡμῶν] τὸ περὶ ἡμᾶς Q. quod fortasse rectius se habet. || § 37. παρ' ἡμῶν ἀλλὰ [καὶ] Ego καὶ seclusi coll. § 36 in. Baiterus coniecit παρ' ἡμῶν μόνον ἀλλὰ καὶ || § 42. οὗτοι γὰρ τὸ ἀνελεῖν — διεκώλυσαν] Dobraeus delebat vel saltem poni volebat post Κλεώνυμος εὖ φρονῶν. Non opus. Summa enim rei vertitur in ἐκείνου βουλομένου, ac si dixisset οὗτοι γὰρ ἀνελεῖν αὐτὰς ἐκεῖνον βουλόμενον διεκώλυσαν. || § 45. προσήκων] „Quidni προσῆκεν?“ Bekkerus. Maio vero ἦν post πάντων tollendum videbatur. || § 46. οὐδένα — οὕτως ἂν ἐνεχειρίσαμεν] Neque interposita post οὐδένα particula ἂν neque post οὕτως deleta opus esse iam alii viderunt. Jenick. l. d. p. 10. Sed pro δεδώκασιν scribendum videtur ἔδωκαν || κληρονόμους ἐβουλήθημεν εἶναι] εἶναι, quod libri omittunt, ego addidi. Bekkerus aut κληρονομεῖν ἐβουλήθημεν aut κληρονόμους ποιῆσαι ἐβουλήθημεν scribi voluit. || § 47. ὦ ἄνδρες Turr. Libri ὦ Ἀθηναῖοι || § 48. ὅσῳ] Cave mutare animum inducas. „cfr. Ellendt. lex. Soph. 2 p. 378. Intpp. ad Thucyd. 6. 89.“ Turr. Adde Lysiae or. 4 § 13. Herod. V. 49. Matthiae gr. Gr. ampl. § 480 n. 2. Bernhardy synt. Gr. p. 435 n. 84. || νῦν μὲν ἐβούλετο ἡμᾶς scripsi ex AB: νῦν ἐβούλετο ἡμᾶς μὲν Q (omnes ed.) V. ad § 34. || § 49. ἀποφαίνωσι Schoemannus (Turr.). Libri ἀποφήνωσι (Bk.) || τῷ γένει libri (Bk.): γένει Baiterus (Turr. coll. § 4. 36. 37. 38. 45 et ad Isocr. 1. § 10. Non ausus sum expellere articulum, quamvis eum fere ubique (v. Otto Schneider. ad Isocr. 1. § 10) omissum in tali locutione probe sciam. Additus est or. 8. § 33. Aristoph. av.

1663 atque in consimili locutione Isaei or. 1. § 17. V. Comment. crit. p. 23. || § 51. ψηφίσαισθε — ἡγήσαισθε — ἀξιώσαιτε Bekkerus (Turr.). Libri ψηφίσεσθε — ἡγήσεσθε — ἀξιώσετε (Schoem.).

Oratio II.

Stemma.

Habita est oratio non ante a. 360 a. Chr. n.

Ὑπόθεσις. ἀδελφῶν] Errorem auctoris argumenti Schoemannus notavit coll. § 21. || ὑπὲρ αὐτοῦ cum Turr. scripsi pro ὑπὲρ αὑτοῦ coll. § 2. 44. —

§ 1. τε τῷ libri (Turr.): τῷ τε Bremius (Bk.). V. or. 8. § 2. Schoem. p. 325. Bernhardy synt. Gr. p. 462. Maetzner. ad Lycurg. § 113 (p. 273) et ad Antiph. p. 185. || § 2. διδάξω Bekkerus (Turr.). Libri διδάσκω, quod tuentur Schoemannus et Bernhardy synt. Gr. p. 370. μὲν autem part., quam addendam censet idem Bekkerus, facile caremus. V. Comment. crit. p. 22 nota. || § 4. ἢ πέμπτῳ add. Q (add. Turr.), quod verum videtur, cum post ἔτει duas litteras (ἢ ἑ opinor) habeat deletas A: cett. om. (om. Bk.) || πρότερον] Malim προτέραν || ἡμᾶς αὐτούς, quod mihi quoque in mentem venerat, proposuit Sauppius. Libri ἡμᾶς αὐτὸς (Bk. Turr.). || § 7. συγκαταγηρᾶσαν scripsi coll. Moer. p. 194. Libri συγκαταγηράσασαν (omnes ed.) || § 8. [Καὶ ἐκ ταύτης — ἱκετεύει αὐτῷ] Foedissimum glossema etiam a Sauppio agnitum secludendum curavi. Nam neque λέξεως neque ἀπεβάλετο Isaei aetate usurpabatur ea significatione qua utrumque usurpatur

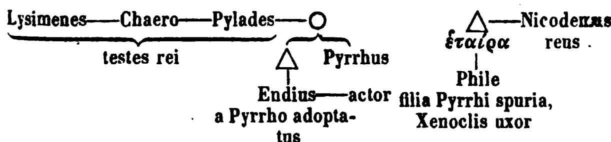
hoc loco, deinde verba ἱκετεύει αὐτῷ vereor ne parum Graeca sint, videanturque propter ea quae subsequuntur ἐδεῖτο οὖν ἡμῶν huc invecta: omnino autem ista conclusio huic quidem loco non convenit. || γὰρ ἂν Dobraeus (Turr.). Libri ἂν om. (om. Rk.) || § 9. ἀποδίδωσιν ego de mea et Jenickii coniectura correxi collatis legis verbis quae sunt in [Demosth.] or. 59. contra Neaeram § 52. Libri omnes et mscr. et ed. ἐπιδίδωσιν. V. Comment. crit. p. 23 sq. || [αὐτῷ], quod libri mscr. habent, ego de meo inclusi ut profectum ab sciolo interprete. Tyrwhittus αὐτῇ (omn. ed.): αὐτῷ autem defendit Jenickius. V. mea Comment. crit. p. 24 nota. || τοῦ Νικίου libri (Turr.): τῶν Νικίου Bekkerus. V. Schoem. ad h. l. et Frankius in Actis societ. Gr. II. p. 42 sqq. || § 10. ζῶντα AB: ζῶντά γε Q, unde Bekkerus ζῶντά τε (Turr.). At item § 25 deest particula, contra § 36 et 45 additur: ut e codd. iudicium pendere videatur. || τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι ego ex emendatione Dobraei scripsi. Libri τοῦτον εἰσποιήσασθαι (omn. ed.) V. Comment. crit. p. 29 sq. || § 11. δοκεῖν αὐτῷ Turr. δοκεῖν αὐτῷ Bekk. || § 12. ὁ ἀδελφὸς ἀκούσας ex AB restitui: ὁ ἐμὸς post ἀδελφὸς add. Bk. (Turr.), quo addito non opus est, quoniam alter intellegitur frater. Cfr. § 19. or. 3. § 58 et 72, or. 9. § 24. || αὐτοὺς πάντων libri, quamquam vitiose. Sauppius (epist. crit. ad Godofr. Hermannum p. 89 sq.) coni. αὐτὸν πάντων, Schoemannus ἡμᾶς πάντων. Ego aliquando suspicatus sum scripsisse Isaeum τοὺς αὐτοῦ πάντων || συμβαίνει ἀποδημία Q (Bk. Turr.): συμβαίνειν ἀποδημίαν AB. || ὡς σὺ libri (Bk. Turr.). R. Klotzius Quaestt. crit. I. p. 10. defendere conatur συμβαίνειν ἀποδημίαν, ὡς σὺ οἶσθα. Sauppius coni. συμβαίνειν ἀποδημεῖν (sic etiam Orellius) αὐτὸς σὺ οἶσθα. Mihi in mentem venit συμβαίνειν ἀποδημεῖν ἴσως σὺ οἶσθα || ἐγένετο Dobraeus (Turr. coll. § 2. 16. 25. 39). Libri ἐπεγένετο (Bk.) || § 15. οὐκ εὖ Dobraeus et Schoemannus (Turr.). Libri εὖ: Tyrwhittus οὐ (Bk.). Librorum scripturam defendere conatur Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 205 sq. || § 18. τὴν πρόνοιαν εἶχεν ὥσπερ] Aut cum Bekkero ἥνπερ scribendum, aut, particula ὥσπερ servata, τὴν πρόνοιαν τοιαύτην corrigendum mihi videtur. || § 19. πρὶν τὴν ego de meo scripsi. (πρότερον — πρὶν est apud Isocr. or.

4 § 19, Aeschinem or. 2 § 132, Xenophontem Anab. III. 1. 16, ubi v. Krüger.) πρὶν ἢ τὴν AB. (Bk.): ἢ τὴν Q. (Turr.). πρὶν ἢ ab Atticis alienum est. Schaefer. ad Demosth. p. 924, 12. G. Dindorf. ad Dem. p. 149, 12. Krüger. ad Xen. Anab. III. 1. 16 et in gramm. Gr. § 63, 58. || § 20. [ἐπείσθη] ego seclusi maxime propter ea quae sequuntur διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας καὶ διὰ — τρίτον δὲ διὰ —, quae manifesto iungenda sunt cum ἐποιήσατο, cum ἐπείσθη iungi nequeunt. || τηνικαῦτα] „malim τὰ τηλικαῦτα“ Bekkerus: τηλικαῦτα ὄντα placuit Dobraeo. || § 21. ἐχρῆν αὐτὸν scripsi e Dobraei coniectura: ἐχρῆν ἀπὸ libri (omnes ed.). Praepositio ἀπὸ sic non usurpatur. || § 22. πάντας Turr. secundum Bekkerum, qui dedit πάντας [ἀνθρώπους]. Libri πάντας ἀνθρώπους || § 23. τὸν αὑτοῦ Turr. Libri τὸν αὐτοῦ (Bk.). Nisi forte αὑτοῦ sine articulo scribendum erit. || § 24. καὶ τοῖς μὲν] Malim καίτοι τοῖς μὲν || τοῦ ποιήσασθαι] His facile caruerit Bekkerus. At v. Jenick. l. d. p. 14. || § 25. οὐκ ἂν ἀλλ' Bekkerus in add. Libri ἂν om. (om. omn. ed.) || ζῶντα] Sauppius mavult ζῶντά τε, quod probarem, si in libris inveniretur. V. ad § 10. || § 26. ποιεῖ Bekk. et Dobraeus (Turr.). Libri ποιεῖται (Bk.) || αἰσχύνεται μὲν αὑτῷ AB: αἰσχύνεται αὑτῷ μὲν Q (Bk. Turr.). V. ad or. 1. § 34. || § 27. διαφέρεται καὶ ἀναίνεται libri (Turr. coll. Dem. or. 36 § 31) praeter A, qui a pr. m. διαφαίνεται. Bekk. διαφέρεται. Schoem. διαφέρεται καὶ ἀγανακτεῖ || ἢ συνοικίαν ἢ οἰκίαν] sana sunt. Meutzner. in Actis soc. Gr. II. p. 111 sq. || § 28. ἀποδιδόναι Bekkerus in add. Libri ἀποδίδοσθαι (Bk. Turr.). V. supra p. 6. || κατοκώχιμον Dobraeus, G. Dindorf. in Stephani thes. Didot. IV. p. 1114, Cobetus Var. Lectt. p. 29. V. supra p. X. Libri κατόχιμον (omn. ed.) || § 29. ἀποδίδοται Bekkerus (Turr.). Libri ἀποδιδόναι || Πιτθεῖ] Πιθεῖ maluit Sauppius coll. Boeckhii Corp. inscr. 151. 172. 185. nam 281 esse recentissimam. V. Schoemannus ad h. l. et p. 388, Buttmannus ad Dem. Mid. p. 41, Westermannus ad Leak. dem. Att. p. 232. || καθιστάναι Turr., καθιστάνειν libri (Bk.). || § 30. ἀπέχθεσθαι] ἀπεχθέσθαι et hic et alibi Bekkerus in add. V. Buttmanni gr. Gr. II. p. 140 sq. || ὥς γε δὴ ᾠόμεθα Dobraeus, Sauppius (ep. crit. ad G. Herm. p. 80 sq.), Jenickius (Turr.). Libri ὥστε δηώμεθα (Bk.)

|| § 31. *Ἀφροδίτης τῆς* Dobraeus. Libri articulum om. (om. ed.) || *Κεφαλῆσι* Schoemannus coll. Aristoph. av. 476. Paus. Att. 31, 1, quibus adde Rossi dem. Att. inscr. 15 sive XVII in Boeckhii oecon. pol. II, p. 347. Libri *Κεφαλαίωσι* (Bk.) || § 34. *Λαβὲ δή μοι τὰς*] Malim *Λαβὲ δή μοι καὶ τὰς* || § 35. *ἐγὼ γὰρ* restitui ex AB: *ἐγὼ μὲν γὰρ* Q (Bk. Turr.). V. Jenickius Observatt. in Isaeum p. 16. || § 39. *ἐγεγένητο*] Ambros. Maii *ἐγεγένετο*. Fortasse *ἐγένετο* || § 41. *καὶ ὅς ἐποιήσατό με* nescio an glossema sit. || § 43. *παρασχέσθαι* ego de meo emendavi; *παράσχομαι* AB barbare. Bekkerus Q quid habeat liquere negat: ultimam eius litteram videri esse *η*. Schoemannus coni. *παρασχοίη*, Turr. *παράσχοιμι* vel *παρασχοίμην*. Dobraeus voluerat *παρασχὸν ἄν*; || § 44. *ποιηθείη* e coniectura Bekkeri Turr. Libri *ποιηθῇ* (Bk.) || § 46. *ποιεῖν* AB (Turr.): *ποιεῖ* Q (Bk.). Klotz. Quaestt. crit. I. p. 10. || *ἀφαιρεῖται*] „Acerbius *ἀφαιρῆται*" Dobraeus, recte. || § 47. [*δέομαι ὑμῶν*] seclusi Cobeto auctore Var. Lectt. p. 354.

ORATIO III.

Stemma.

In titulo *ἢ κατὰ Νικοδήμου ψευδομαρτυριῶν* ego adieci ex Harpocr. v. *προσεποιήσαντο* p. 159, 22 Bk. V. Sauppii epist. crit. p. 92. ||*Ὑπόθεσις. καὶ αὐτοῦ*] „immo *θείου αὐτοῦ*" Bekk. ||

§ 1. *υἱὸν ἑαυτῷ*] vir doctus (S. A. N.) in Mnemosyne a. 1852. p. 357 spuria esse iudicat. At v. Schoem. p, 200. || *ἐβίω*] Equidem malim *ἐπεβίω* || § 2. *Κόπριος* Meierus in Boeckhii Corp. inscr. I. p. 903. Libri *Κύπριος* || *τετελεύτηκε* Baiterus. Libri *τετελευτήκει* (Bk. Turr.). Cfr. § 57. V. supra

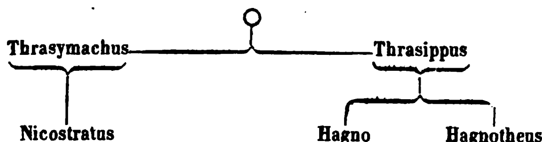
b*

p. IX. || § 3. τολμήσαντα κατὰ ταῦτα, ἐκεῖνόν τε] τολμήσαντα, κατὰ ταυτὰ ἐκεῖνόν τε Baiterus, τολμήσαντα ταῦτα, ἐκεῖνόν τε Reiskius. || § 5. τοῦτον ἐξελέγχει] τοῦτο ἐξελέγχει Reiskius. Potest vero defendi librorum scriptura. || § 6. ὁ διαμαρτυρήσας e vetustioribus editionibus cum Schoemanno edidi. Bekkerus dubium an librorum auctoritate ductus omisit articulum, omiserunt Turr. || § 9. ἠξίωσεν Reiskius (Turr.): ἠξίωσαν libri. V. Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 117 sq. Cfr. etiam § 78 extr. || § 10. ἐδεδώκει libri (Turr. coll. § 28. 64. or. 5. § 26): ἐκδεδώκει Bekk. V. supra p. IX. || § 11. λέγειν τι] τι abesse malim. || § 13. τῷ βουλομένῳ] τοῦ βουλομένου G. A. Hirschigius in Philol. V. p. 322 coll. § 15. || § 14. τῶν γε μεμαρτυρηκότων οὐδενὶ ἐπισκ. edidi Dobraeo auctore post Reiskium, qui τῶν γε μεμαρτυρηκότων οὐδενὶ οὐδ' ἐπισκ. Plures enim testes in priore causa exstitisse docent § 13 et 15, ubi testimonia recitantur. Libri τῷ γε μεμαρτυρηκότι οὐδ' ἐπισκ. (omnes ed.) || § 17. ὑπ' ανοίας εἰς αὐτοὺς Reiskius. Libri ὑπ' ἀνοίας εἰς αὐτάς, quod defendit Jenickius l. d. p. 17 ita ut ἀνοίας εἰς αὐτὰς coniungeret. At ut de sententia taceam, ἡ εἴς τινα ἄνοια vix ab ullo usquam dictum est. || § 22. ἔχων ἐνθένδε Bekkerus coni. (Turr.) Libri ἔχων ἔνθεν (Bk.) || τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Turr. Cett. τὸν ἀδελφὸν αὑτοῦ || ἐγγὺς Dobraeus (Turr.) Libri εὐθὺς (Bk.) || § 23. Ἀριστόλοχον Αἰθαλίδην ego de meo. Libri Ἀριστόλοχον τὸν Αἰθαλίδην. V. Fr. Frankii Quaestt. Aeschin. in Actis societ. Gr. II. p. 47. || ἄλλως ego de meo. Libri ἄλλος, quod defendit Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 118. Cett. αλλου. V. Comment. crit. p. 25 sq. || § 24. ὥστε ante περὶ αὐτοῦ, quod retinent Turr., Reiskius in ᾧ γε mutavit astipulante Bekkero, in οἷς γε Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 118. Vir doctus in Zarnckii ephemerid. 1859 nro. 31 p. 495 non male coniecit εἴ γε. Mihi in Comment. crit. p. 26 secludendum videbatur: nunc totum locum graviorem labem contraxisse puto. || § 25. οὐ τοίνυν φαίνεται] „iam vero Xenoclem id non fecisse (i. e. omnes familiares advocasse) apertum est.“ Quod Meutzneri (Act. soc. Gr. II. p. 120) causa moneo. || Νικόδημος δὲ οὑτοσὶ scripsi pro Νικ. δὲ οὗτος || § 26 μετ' αὐτοῦ Baiterus. Libri μετὰ αὐτοῦ || § 29. πλείους τὸν

πλείους ἦν τὸν AB; πλείους ἢ τὸν LZ. Unde πλείους εἰκὸς ἦν τὸν scripsisse Isaeum suspicatus sum in Comment. crit. p. 26. sq. || § 30. ἐγράψατο] Malim ἐπεγράψατο, sicuti est infra § 32. || τήθης] τηθίδος et h. l. et deinceps reponi iubet G. A. Hirschigius in Philol. V. p. 322. Probabiliter: cfr. § 71 extr. Lobeck. ad Phryn. p. 134. || πολλῷ πλέον] V. Jenick. l. d. p. 18 sq. || § 34. ὁ πατήρ] ὁ ἀνήρ Dobraeus. Cfr. § 31. V. Sauppii epist. crit. p. 90. || ὥς φασι cum Schoemanno et Turr. ex AB restitui: cett. ὥς φησι || τῆς αὑτοῦ] „immo τῆς αὑτῆς coll. § 31." Sauppius (epist. crit. p. 90.). Recte fortasse. || § 35. δῷ, ἕνεκα τοῦ νόμου („per legem") revocavi e codd. omnibus et distinxi post δῷ, ut ἕνεκα τοῦ νόμου ad enuntiationem primariam pertineat. Reiskius δῷ ἕνεκα τοῦ γάμου (omn. ed.). V. Comment. crit. p. 24 nota. || § 39. ὥς φησι Reiskius (Turr. coll. § 9. 18. 23. 33. 34.). Libri ὡς om. (om. Bk.) || § 40. τῆς τούτου Sauppius coll. § 54 (epist. crit. p. 90 sq.). Libri τῆς τούτων (Bk.) || § 43. μὴ ἐπίδικον Schoemannus (Turr,) Libri οὐκ ἐπίδικον (Bk.) || § 45. ἐπιδικασίας Reiskius (Turr.). Libri διαδικασίας, quod defendit Meutznerus in Actis societ. Gr. II. p. 121 sqq. V. Caus. Att. p. 465. Etiam § 58 pro ἐπιδικασίαν in Z est διαδικασίαν. || λαθεῖν σφᾶς Bekkerus in addendis (Turr. coll. § 48. 70). Libri λαθεῖν ἡμᾶς (Bk.) || § 46. εἰσήγελλες] Baiterus et hic εἰσήγγειλες et § 48 εἰσήγγειλε malit. At v. Maetznerus ad Lycurgum p. 111 || μηδεμίαν Bekkerus probante Schoemanno coniecit. Et sic dedi. Libri οὐδεμίαν. Sauppius οὐδὲ μίαν || αἱ ἔσχαται Schoemannus (Turr.). Libri articulum om. (om. Bk.) || § 48. ἔπειτα εἰ ἦν — ἐγγυήσαντες αὐτήν; secluserunt Reiskius et Bekkerus. At v. Schoemann. || νὴ Δί' εἰ ἦν ἀληθῆ e Sauppii coniectura scripsi. Libri καὶ εἰ ην ἀληθῆ || τὸν ἀδικοῦντα. ἢ καὶ] Sic interpungendum esse vidit idem Sauppius. || § 49. τρισχιλίας] χιλίας Wesselingius et Reiskius, δισχιλίας Sauppius. || § 50. ἄλλον δὴ Sauppius. Libri ἄλλον δὲ || οὐδ' αν ὀλίγωρον e Bekkeri coniectura scripsi. (Huc enim refertur eius nota, quae per errorem typothetarum ad vs. 1 ascripta est). Libri οὐδ' ἂν ὀλίγωρον. V. or. 7 § 35. || ᾔδει ὅτι (ut § 74) scripsi pro ᾔδει διότι. V. ad Lysiae or. 16 § 7, ubi tamen διότι nunc Vischero auctore tuetur Rauchensteinius, cum illic valeat prop-

Oratio IV.

Stemma.

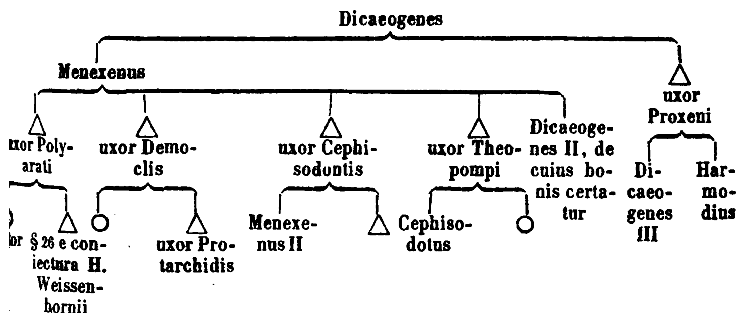
In titulo ἐπίλογος addidi cum Turr.

§ 1. πραχθέντων οὔτε] πραχθέντων ὡς οὔτε libri, qui nescio an voluerint πραχθέντων, ὦ ἄνδρες, οὔτε: Dobraeus coniecit πραχθέντων ἴσως οὔτε || § 3. οὐδὲν προσποιοῦνται H. Stephanus (Turr.). Libri οὐδὲ προσποιοῦνται (Bk.) || § 4. ἐκεῖνος ὁ Νικόστρατος ὃν] Fortasse ἐκεῖνος, ὃν Νικόστρατον || § 7. ἐξ Ἀκῆς scripsi (secundum Harpocrationem p. 9, 15 et 19 Bekk. et Suidam p. 159 Bernh., ubi Ἀκή legitur) post Valckenarium, qui in diatribe in Eurip. p. 294 coniecerat ἐξ Ἄκης (quod receperunt Turr. coll. Diod. XV [non XIV]. 41. Adde XIX. 93). ἐξάκις Z: ἑξάκις cett. (Bk.) || ἐφόρησαν Turr., libri ἐφόρεσαν || συγγενεῖς καὶ υἱεῖς — τῶν Νικοστράτου] G. A. Hirschigius l. d. p. 323 voluit συγγενεῖς εἶναι καὶ υἱεῖς — τοῦ Νικοστράτου. Immo in codd. scriptura inest ironia: „υἱεῖς scilicet qui se adoptatos dicerent, id quod res ipsa docet.“ Schoem. Nos: als Verwandte und Söhne. || § 8. Ἀμεινιάδης scripsi pro Ἀμινιάδης. H. Stephanus voluerat Ἀμυνιάδης || § 9. Λαμπτρεὺς Taylorus (Turr.): Λαμπρεὺς libri. V. Schoem. ad h. l., nos ad Lysiae or. 12. § 55, Keilii Analecta epigr. et onom. p. 176. || Κτησίας scripsi Reiskio auctore. Libri Κτῆσις (omn. ed.) || Κραναὸς] Videtur demi nomen excidisse. || § 10. οὐ μόνον αὐτὸς] Aliquid deesse putavit Schoemannus. || τοῦτο δ᾽ ἦν αὐτῷ] Fortasse addendum ἐπιμελές || § 11. γὰρ ἂν] Reiskius (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk.) || ὑβρίζετο, πρὸ δὲ τούτων οὐδ᾽ ἂν] Sic ego distinxi, e codd. omnibus restituens πρὸ δὲ τούτων (ante haec, inprimis) coll. Dem. or. 4. § 19. Vigero p. 657 sq. Klotzio ad Devar. II. p. 49. Editi omnes ex Aldina ὑβρίζετο

πρὸς τούτων, οὐδ' ἂν, quod ferri non posse demonstravi in Comment. crit. p. 30 sq., ubi tamen conieci scriptum fuisse ab oratore ὑβρίζετο, πρὸς δὲ τούτῳ (πρὸς τούτῳ reperitur apud Herodotum I. 41 et Demosth. or. 4. § 34) οὐδ' ἂν || § 13. ἀποφαίνονται Dobraeus (Turr.). Libri ἀποφαίνοιντο || § 16. οὐδενὶ libri (Turr.). Bekkerus [οὐδένα] οὐδενὶ || § 20. ἐφ' ἑκάσταις H. Stephanus. Libri ἐφ' ἑκάστας (Bk. Turr.) || § 22. ἔχειν] Dobraeus ὑπάρχει addendum, Emperius ἔστιν praeponendum censuit. Mihi in Comment. crit. p. 32 scribendum videbatur κατορθώσασι μὲν ἔσται τἀλλότρια ἔχειν || αἰτοῦνται ego de meo correxi. Libri ἡγοῦνται, unde ὑφηγοῦνται coniecit Schoemannus. || § 30. ἄλλοις ὅμοιοι πολίταις] ἄλλοις ὅμοιοι πολῖται Dobraeus, recte fortasse.

Oratio V.

Stemma.

De stemmate v. Arn. Schaeferus de Demosthene eiusque aetate vol. III. fasc. 2. p. 211 sqq. Habita oratio videtur Schoemanno a. Ol. 97, 3 sive a. 390 a. Chr., H. Weissenbornio in Erschii et Gruberi encyclopaedia sect. II. vol. 24, p. 295 a. 391 a. Chr. vel paulo post, Benselero in libro de hiatu p. 186 a. Ol. 102 ineunte sive a. 372 a. Chr.

Ὑπόθεσις. αὐτοῦ τοῦ A (Turr.): cett. αὐτοῦ (Bk.)

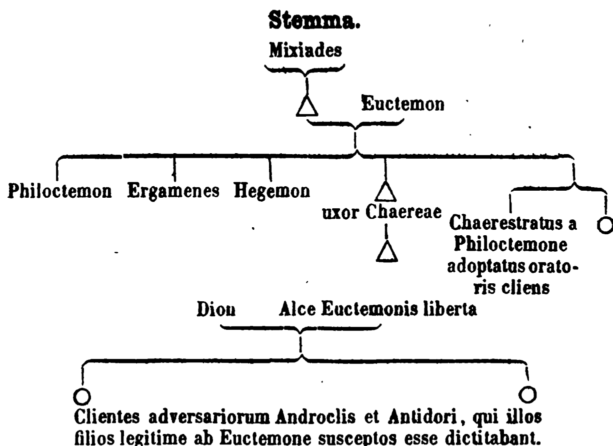
§ 1. διεφερόμεθα A (Schoem. Turr.): cett. διαφερόμεθα (Bk.) || § 3. *ΑΠΟΓΡΑΦΗ* cum Turr. auctore Schoemanno addidi, qui Ἀπογραφὴ τῶν ὑπὸ Δικαιογένους καταλειφθέντων χρημάτων addi voluit. || § 4. παρεχόμεθα Turr. coll. § 20. Libri παρεξόμεθα. Cfr. Comment. crit. p. 9. || § 5. περὶ τούτων A secundum Dobsonum (Turr.). Cett. περὶ τούτου (Bk.) || Λεωχάρης ἢ] Dobraeus Λεωχάρης καὶ || Πολυάρατος Reiskius (Turr. coll. § 34 et Dem. or. 40. § 6). Libri Πολύαρτος. V. Arn. Schaeferus de Demosth. eiusque aetate III. 2. p. 213 nota 6. || § 6. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* titulum add. Marklandus ad Lysiam editionis Reisk. p. 144 (add. Schoem. et Turr.) || § 10. τούτων τοι nunc ego de mea coniectura scripsi. Libri τούτων τε. In Comment. crit. p. 16 conieceram τούτων τότε. Reiskius delebat τε, quam particulam ferri non posse docet Schoemannus. || § 11. ἐποιήσατο πρός] In Comment. crit. p. 16 conieci ἐποιήσατο τὸν πρὸς („hortum quem nunc iuxta domum suam habet urbanam") || συνέπεμψεν] Dobraeus mavult συνεξέπεμψεν || τρίβωνα scripsi e Cobeti (Nov. Lectt. p. 155 sq.) emendatione. Libri τριβώνια || § 12. Ἀλλὰ μὴν περὶ τούτων] Ἀλλὰ μὲν περὶ τούτων AB. Dobraeus coniecit Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, Reiskius Ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν || Κηφισοδότῳ τουτῳὶ correxi pro Κηφισ. τούτῳ || Δικαιογένην et hic et § 33 scripsi pro Δικαιογένη || § 14. δὲ καθηγούμενοι] δὲ ἄθ' ἡγούμενοι Baiterus. δ' ὦ ἄνδρες ἡγούμενοι Sauppius. || § 15. ἀπεφάνησαν e Dobraei coniectura edidi. V. Comment. crit. p. 16 sq. Libri ἐφάνησαν || πάλαι πολλῷ ἡ δ'] Malim πάλαι, ἡ δὲ πολλῷ vel quod Turr. proposuerunt πάλαι ἡ δ' ὕστερον πολλῷ || Δικαιογένους τουτουὶ correxi pro Δικ. τούτου || § 18. Λεωχάρης οὑτοσὶ καὶ ποιήσειν ego de meo correxi. Libri Λεωχάρης οὗτος, καὶ ὡμολόγει ποιήσειν (omnes ed.). V. inprimis § 20 Λεωχάρης δὲ ἠγγυᾶτο αὐτὸν ἃ ὡμολόγησε καὶ ποιήσειν. Praeterea cfr. § 22. 23. ὡμολόγει propter particulam καὶ („reapse") non recte intellectam e superiore ὡμολόγει natum et huc invasisse videtur. Comment. crit. p. 13 sq. || Πλωθειεύς Schoemannus (Turr.) Πλωτιεύς libri. V. praeter ea quae ab Schoemanno afferuntur Leakii demi Att. p. 114 et 232 Westerm. || § 21. ἀναμφισβήτητα Schoemannus (Turr. coll. § 1. 18. 20). Libri ἀναμφισβήτητον ||

|| § 22. ὡμολόγησε ποιήσειν] Reiskius coniecit ὡμολόγησε καὶ ποιήσειν recte, opinor. Cfr. § 20. || δέδιμεν scripsi cum Cobeto Nov. Lectt. p. 469. V. Otto Schneiderus ad Isocr. 7 § 33. Libri δεδίαμεν || Μικίωνα et hic et § 23 et 24 Reiskius (Schoem. Turr.) Libri Μηκίωνα || § 26. λέγομεν ἀληθῆ ego scripsi. Libri ἐλέγομεν ἀληθῆ. V. Comment. crit. p. 14. || τὴν ἀδελφιδῆν τὴν ἑαυτοῦ („Dicaeogenes II pro tutore viduae Democlis filiam pupillam suam Protarchidi in matrimonium dedit") Herm. Weissenbornius in Erschii et Gruberi encyclop. sect. II. vol. 24 p. 294. Libri τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ (omn. ed.). V. Comment. crit. l. d. || § 27. ἐγγυητῇ αὐτῷ Turr. ἐγγυητῇ αὐτῷ cett. || § 29. ἐξαιρεθέντες] In Comment. crit. p. 14 sqq. conieci scribendum esse ἐξαίρετον ἀφέντες || ἀντὶ πεντακισχιλίων] H. l. ἀντὶ deleverim. || § 31. ἠξίου] H. Stephanus ἠξίουν || ἐπιτρέπειν Reiskius, ἐπιτροπεύειν libri (Bk. Turr.) V. Comment. crit. p. 17. || ἐμμενεῖν Reiskius et hic et § 33 (Turr.). Libri ἐμμένειν || § 32. ἡγοῦνται] Malim ἡγοῖντο vel ἡγοῦντο || προὐβαλόμην Reiskius (Turr.). V. Schoem. ad h. l. Libri προὔβαλον || § 33. μὲν ἦν τουτῳί ego scripsi. Libri μὲν ἦν τούτῳ || § 34. Οὐκ οὖν cum Turr. scripsi. Bekkerus Οὐκοῦν || § 35. ὡς κακῶς e Bekkeri coni. edidi. Libri om. ὡς (om. ed.) || ἀποφανῶ Reiskius (Turr. coll. or. 6 § 13.). Libri ἀποφαίνω || παρ' ὑμῶν φέροντα (i. e. παρ' ὑμῶν ψηφισαμένων) dedi e Dobraei coniectura, Libri παρ' ἡμῶν φέροντα (omnes ed.). Cfr. § 37. or. 11. § 30. 35. Comment. crit. p. 18. sq. || ὡμολόγει] Bekkerus coni. ὁμολογεῖ, quod ego quoque malim. || § 36. τέταρτος ἐγένετο τραγῳδοῖς, καὶ πυρριχισταῖς ὕστατος e Bentleii (Dissertat. de Phalaridis epist. p. 377 interpretationis Germ. Ribeckianae) coniectura edidi. Cfr. Lysiae or. 21. § 1. 4. Libri τέταρτος ἐγένετο, τραγῳδοῖς δὲ καὶ πυρριχιέταις ὕστατος (ed. omnes, nisi quod πυρριχισταῖς habent recte emendatum a Palmerio in Exercitatt. p. 669, Reiskio ad h. l., Hemsterhusio ad Luciani Timonem § 51). Godofredus Hermannus in Annal. Lips. philol. et paedag. vol. 54 (a. 1848). 1 p. 13 sic in codice archetypo scriptum exstitisse suspicatus est: οὗτος τῇ μὲν φυλῇ χορηγήσας ἐγένετο τραγῳδοῖς τέταρτος (i. e. δ'), καὶ πυρριχισταῖς ὕστατος. V. Comment. crit. p. 18. || § 39. τὴν τούτου ego de meo. Libri τὴν αὐτοῦ,

quod defendi non potest locis quippe aliter comparatis § 40. τῶν δὲ ἄλλων αὐτοῦ φίλων, or. 6. § 7 τὴν ἑτέραν αὐτοῦ ἀδελφήν. || Ἐλληθυίας] Cum Baitero malim Εἰλειθυίας || § 42. ἐν Ἐλευσῖνι] ἐν Ἁλιεῦσι Dobraeus probantibus Schoemanno et H. Weissenbornio. Vitium in nomine Ἐλευσῖνι latere subindicat etiam praepositio ἐν. V. Cobeti Var. Lectt. p. 201. || Ὀλυνθίας ego de Palmerii coniectura dedi. Libri Ὀλυσίας. Thucyd. II. 79. || ἐν Κνίδῳ] ἐν Μήλῳ H. Weissenbornius l. d. p. 294. V. Droysenus in Ephemer. antiquariis 1839 p. 582 || § 44. εἰς πόλιν (i. e. εἰς ἀκρόπολιν. V. meae Observationes in oratores Atticos p. 7 et Comment. crit. p. 18 sq.) ego scripsi ex A (Dobsoni). Cett. εἰς τὴν πόλιν || κυλινδεῖται] καλινδεῖται Cobetus Nov. Lectt. p. 638. || § 46. Ὀλύνθιοι] Κορίνθιοι Schoemannus p. 292. V. Benselerus de hiatu p. 186 sq. || § 47. Videtur deesse epilogus.

ORATIO VI.

Stemma.

Habita est oratio a. Ol. 104, 1—2 sive a. 363 a. Chr. De ceteris rebus disseruit Schoemannus in Opusculis acad. vol. I p. 272—284.

Ὑπόθεσις. διαθήκας κατατεθείσας ego correxi: διαθήκας τὰς τεθείσας A B (ed.): διαθήκας τὰς δοθείσας cett. Cfr. § 7.

§ 1. Χαιρεστράτῳ τουτῳΐ ego scripsi. Libri Χαιρ. τούτῳ. V. § 5. 6. || Σικελίαν] Vel Θεσσαλίαν vel Μακεδονίαν substitui volebat H. Weissenbornius l. d. p. 296. Sed forsitan iure retineatur Σικελίαν, modo pro Χαιρέστρατος, cuius loco cod. Z et Ald. habent Μενέστρατος, scribatur Φανόστρατος intellegaturque expeditio Arimnesto archonte facta. Qua re probata συνήγορον sane plus quam septuagenarium fuisse oportet, cui aetati cur συνηγορίας officium parum convenire videatur Schoemanno (p. 323) non perspicio. || § 2. τά τε libri (Schoem. Turr.), Reiskius τε τὰ (Bk.). || § 3. Χαιρεστράτῳ τουτῳΐ scripsi. Libri Χαιρ. τούτῳ || § 7. ΜΑΡΤΥΡΕΣ add. Turr. || § 8. δικαιότατα] Reiskius δικαιότατον, quod malim. || § 10. Κηφισιῶς ego scripsi. Libri enim mscr. Κηφισέως, editi Κηφισιέως || § 11. ὅτι δ' Bekkerus coni. (Turr.). Libri ὅτι δ' οὐδ' (Bk.). || § 12. καίτοι ἄτοπον ego de meo addidi. Possis etiam οὐκ οὖν ἄτοπον. Comment. crit. p. 27. || § 13. μήτηρ] Bekkerus malit ἡ μήτηρ || πλάττοντες Bekkerus. Libri πράττοντες. Sauppii epist. crit. p. 79. || οὐδ' ἐγγενόμενον Sauppius (epist. crit. l. d.) coll. or. 5. § 19. Libri οὐδὲ γενόμενον || πρῶτον libri (Turr.). Reiskius πρώτων (Bk.). || § 14. προσῆκε Sauppius. Libri προσήκει || § 15. ἀποφαίνεσθαι ego de meo. Libri φαίνεσθαι. Comment. crit. p. 32 sq. || § 16. [τὴν Καλλίππην] cum Dobraeo seclusi. || ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ. Reiskius (Turr.). Bekkerus singularem habet. || § 18. ἐξ καὶ] καὶ per errorem a Bekkero in edit. Berol. omissum esse monuit Schoemannus. || § 19. ὠνηθεῖσα] κληθεῖσα Emperius in Opusculis p. 316. || § 20. οὗ ὁ οἶνος ὤνιος] non ad πυλίδα sed ad συνοικίας refert Forchhammerus in Studiis philol. Kiliensibus p. 333. || § 21. ἑκάστοτε τὰ πολλὰ] Alterutrum delendum videtur. Nam τὰ πολλὰ non valet perdiu, sed plerumque, veluti in Plat. Protag. p. 311 A. || § 22. κούρειον forma a grammaticis agnita et iam Reiskio probata (Turr.). Libri κούριον || § 23. ἐν δόντα] ἐπιδόντα Dider. Jan van Stégeren de Graecorum diebus festis (Traiecti ad Rh. 1849) p. 29. Accusativus

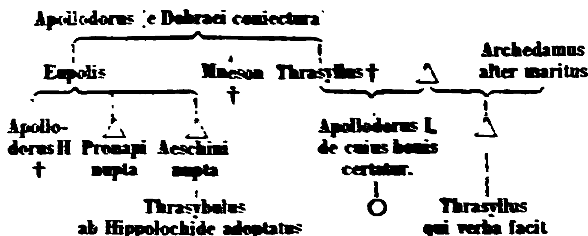
δόντα cum τοῦτον (i. e. τὸν Εὐκτήμονα) coniungendus est, ut constructio haec sit: οἱ ἀναγκαῖοι ἔπειθον τὸν Φιλοκτήμονα ἐᾶσαι τοῦτον (ut concederet huic, patri Euctemoni) χωρίον ἓν δόντα εἰσαγαγεῖν τὸν παῖδα. Condicio igitur ipsa illis verbis χωρίον ἓν δόντα continetur. Neque vero opus est ὁ Εὐκτήμων, quod perspicuitatis causa ad ἐζήτει additum est, secludere cum Dobraeo. V. Comment. crit. p. 34 sq. || § 25. ἐξ αὐτοῦ Bekkerus in addendis (Turr.). Libri ἐξ ἄστου (Bk.). || § 27. ὕστερον χρόνῳ] Haud dubie scribendum est ὑστέρῳ χρόνῳ, quam meam coniecturam poenitet me non expressisse. || τὰ πρὸς τὸν υἱόν οἱ πεπραγμένα] τὰ περὶ τοῖν υἱέοιν οἱ πεπραγμένα Dobraeus. At v. Comment. crit. p. 35. || § 31. προσεκαλέσατο libri (Turr.). Reiskius προεκαλέσατο (Bk.) || § 33. ἀποδίδοται Stephanus (Turr.). Libri ἀποδίδονται (Bk.). Cfr. § 30 et mox ἀπέλυσε et ἀπέδοτο. || § 35. οὐδὲ τῆς κλίνης] οὐδ' ἐκ τῆς κλίνης Dobraeus (Turr.). || § 36. τεθεῖεν ζῶντος libri (Turr.): τεθεῖεν καὶ ζῶντος Bekk. || δὲ αὐτοὶ Meutznerus Dobraeum ex parte secutus (Turr.). Libri δι' αὐτοῦ (Bk.). || § 37. καὶ ἐλθόντες] Quidni οἱ ἐλθόντες vel καὶ οὗτοι ἐλθόντες? || § 39. ἐξεφορήσαντο] ἐξεφόρησαν G. A. Hirschigius in Philol. V p. 323 coll. § 42. At medium h. l. suam habet vim. || § 40. εἴων scripsi ex emendatione eiusdem Hirschigii: ἠφείων pr. A (secundum Dobsonum), ἠφίων BZ et corr. A (Dobs.), ἠφίουν editi, quod et notio verbi ἀφιέναι et forma (v. Krügerus ad Thucyd. II. 49. 1) repudiat. || τῇ θύρᾳ e Dobraei coniectura scripsi coll. Aristoph. Eccl. 420 et Lysiae or. 10 § 17. Libri τὴν θύραν (ed. omnes) || § 42. *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.* ego addidi. Turr. auctore Reiskio *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* addiderunt. || § 46. πέμπτου μέρους] Reiskius articulum addendum censuit. Sed C. Fr. Hermannus ἐπὶ μέρους proposuit. V. Eugenius Schneiderus de iure hereditario Athen. p. 20. Locus, si quis alius, controversus. || § 47. νόθῃ εἶναι libri: νόθῃ μὴ εἶναι coniecit Sauppius coll. Demosth. or. 43 § 51. Adde Aristoph. av. 1661 Bergk., ubi tamen negatio non praegreditur. V. Frankii de particulis negant. comment. III p. 5. || Ἀνδροκλείδης, quod libri habent, retinui. Turr. autem Schoemanno auctore Ἀνδροκλῆς. V. quae observavimus et attulimus in libro qui

inscribitur die oligarch. Umwälzung p. 43 nota, 47 et ad Lysiae or. 30 § 11, Comment. crit. p. 32 nota, Car. Fr. Hermannus in scriptis minoribus p. 47, Rauchensteinius ad Lysiae l. d. Rem alias, si vacabit, persequar. || § 49. πρὸς ταύτας Reiskius (Turr.). Libri πρὸς ταῦτα (Bk.) V. § inseq. || ὁμολογουμένη] ὁμολογουμένως Dobraeus. V. Schoemannus ad § 56 (ubi tamen cum optimus cod. A habeat ὁμολογουμένως, hoc ipsum alteri ὁμολογουμένας praeferendum) et Baiterus et Rauchensteinius ad Isocr. or. 4. § 33. || § 51. χεόμενον futurum est, quod Schoemanni causa moneo. || ἀδελφὴν Φιλοκτήμονος] ἀδ. τὴν Φιλ. Dobraeus. || ἢ ἐᾶν καταγηράσκειν] Post ἐᾶν excidisse videtur ἄγαμον vel ἀνέκδοτον. Comment. crit. p. 28. || § 53. πῶς ἂν περιφανέστερον ego de meo scripsi. Libri πῶς ἄν τις περιφανέστερον. Vocula τις ex eo quod sequitur εἴ τις αὐτὸν ἔροιτο profectum. Comment. crit. p. 35 sq. || Φιλοκτήμον' e Baiteri coniectura scripsi. Φιλοκτήμονα Dobraeus. Libri Φιλοκτήμων (ed. omnes) || § 55. τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις] V. Meutznerus in Actis societ. Gr. II p. 130 sq. || § 56. τῷ — πάππῳ librorum scriptura videtur, quam commendavit Meutznerus l. d. p. 131 sq., receperunt Turr.: Bekkerus tacite tamquam e libris suis τοῦ — πάππου, quod Reiskius coniectura assecutus erat. Schoemannus coniecit τῷ — παππῴῳ || § 57. ὑφ' ἡμῶν e coniectura Bekkeri Turr. coll. § 58 extr. Libri ἐξ ἡμῶν (Bk.), quod natum est e seq. ἐξ ὧν. || αὑτὸς ἑαυτῷ Reiskius (Turr. coll. § 46. 58). Libri αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ || § 59. εἰσιέναι] Meutznerus in Actis societ. Gr. II p. 113. || ἐγχειρήσῃ AB (Comment. crit. p. 19.): ἐπιχειρήσῃ Z (omnes ed.). Cfr. or. 4 § 14. 8 § 1. || § 60. εἰσενηνόχασιν Reiskius; εἰσενηνόχατον Bekkerus. Libri εἰσενήνοχαν || § 62. [καὶ γὰρ ὁ δοὺς καὶ ὁ διαθέμενος] ego seclusi. Turr. Dobraeo auctore articulum utrobique deleverunt cogitatione ἐπιδέδεικται repetentes. || § 64. γνήσιοί εἰσιν de coniectura Bekkeri Schoem. et Turr. Libri γνήσιός ἐστιν (Bk.) || καὶ τοὺς δημότας ego de meo scripsi. Libri καὶ om. Cfr. § 10 et 11. || § 65. τίς εἶδε et hic et paulo infra ex AB cum Turr. restitui. τίς οἶδε Z. V. Vindiciae Lys. p. 78 et 110. || ποῖ AZ (Turr.): ποῦ B (Bk.) || δ' ἔτ' ἰόντες A pr. m. secundum Dobsonum (Turr. coll. § 51

et or. 9 § 36). Cett. δ᾽ ἔτι ὄντας (Bk.). Malim tamen pro δ᾽ ἔτ᾽ scribi δέ.

Oratio VII.

Stemma.

De tempore orationis habitae (353 a. Chr.) v. praeter Schoemannum Boeckhius in Oecon. pol. I p. 723 a. Cfr. Arn. Schaeferus de Demosth. eiusque aetate I p. 255, de causa idem A. Schaeferus l. d. III 2 p. 26.

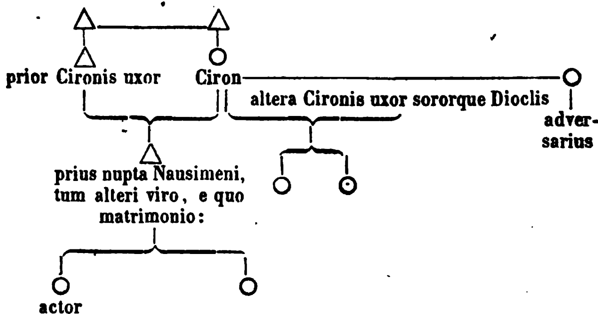
§ 1. καὶ ταῦτ᾽ ἐν Schoem. et Turr. auctore Reiskio. Libri καὶ ταύτην || § 3. καὶ τοῦτον e Bekkeri coniectura Turr. Libri κατὰ τοῦτον (Bk.) || ὑμῖν αὐτοῖς, ἥκω] ὑμῖν, αὐτὸς ἥκω Dobraeus. || § 4. μεγάλα auctore Dobraeo scripsi, quod et usus et oppositio (πολλὰ καὶ δεινὰ) flagitat. Cfr. § 35. Libri μέγα (Bk. Turr.) || § 5. τούτων δύο ἐτελεύτησαν auctore Scaligero reposui. τούτων δύο ἐτελευτησάντων A pr. m. (secundum Dobsonum): τούτων τῶν δύο τελευτησάντων A rec. m. (Bk. Turr.) Cett. τούτων δύο τελευτησάντων. Bekkerus coniecit τούτω τὼ δύ᾽ ἐτελευτησάτην (et sic Dobsonus dedit) || § 6. ὀφλεῖν Reiskius (Schoem. Turr.). Libri ὀφείλειν || § 7. ἐξ οὗ — ἔσχε e Sauppii coniectura edidi. Libri ἐξ οὗ — ἔχων (Turr.). Bekkerus [ἐξ οὗ] — ἔχων || ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα] ἑαυτοῦ, αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα Sauppius, recte opinor. || τὸ ἡμικλήριον] Aut τε, aut cum Sauppio θ᾽ interponendum: cfr. § 10. || § 8. ὅτι Ἀπολλόδωρος πέπονθεν ὃ libri (Turr.); ὅτι ἂν Ἀπολλόδωρος πέπονθεν

εὖ Bekkerus cum Ald. V. Jenickii observatt. p. 32. ‖ τἀργύριον] τἀργυρίου Dobraeus. V. Schoemannus ad h. l. ‖ § 12. μὴ δοῦναι βουληθείς ego supplevi. δοῦναι om. libri. Jam Scaliger et Reiskius voluerant μὴ βουληθεὶς δοῦναι. Comment. crit. p. 28. ‖ § 14. ὡς τὴν ἐμὴν e Reiskii coniectura Bekk. et Turr. Libri εἰς τὴν ἐμὴν (Schoem. V. Sintenis ad Plut. Pericl. excurs. IV p. 311) ‖ § 16. καὶ γεγονότα] Fortasse καὶ ἐγγυητῆς γεγονότα, sicut or. 8 § 19. ‖ 17. δὴ οὕτως] Libri διὸ οὕτως, Reiskius δὲ οὕτως, Benselerus de hiatu p. 189 δ' οὕτως ‖ § 18. καὶ οἵτινες] Perplacet Sauppii coniectura ἐπεὶ καί τινες. Bekkerus proposuerat εἰ καί τινες. Baiterus εἴ τινες ‖ § 20. τῶν αὐτῶν restitui ex A cum Schoem. et Turr. Cett. vel τῶν vel τούτων. Bekkerus dedit τούτων αὐτῶν ‖ § 22. γένους Dobraeus (Turr.). Libri γενομένου (Bk.) ‖ § 23. οὐδὲ τοῦ μέρους] Dobraeus οὐδὲ μέρους ut § 20, cuius tamen loci alia ratio est. ‖ καὶ ὑπὲρ τούτων τολμήσουσι] Totum hoc incisum delebat Dobraeus, Emperius autem Opusc. p. 316 scribi voluit καὶ ὑπὲρ τούτων δὲ λέγειν τολμήσουσι ‖ § 24. κατὰ ταύτην τὴν] Dobraeus κατὰ τὴν αὐτὴν ‖ § 26. μάρτυρες αὐτῶν (i. e. τῶν πεπραγμένων) ego de meo scripsi. Libri μάρτυρες αὐτῷ, ad quem dativum interpretes intellegebant Ἀπολλοδώρῳ, quod fieri nequit, Comment. crit. p. 36 sq. ‖ § 27. παρεδεδώκει correxi. Libri παραδεδώκει ‖ ὅπως ἄν, εἴ τι Turr. Libri ὅπως, ἄν τι ‖ § 29. φιλίας — καὶ εὐμενείας οὐ μικρᾶς ego de meo emendavi. Libri φιλίας — καὶ συγγενείας οὐ μικρᾶς. Reiskius coni. συγγενείας — καὶ φιλίας οὐ μικρᾶς. V. Comment. crit. p. 37. ‖ μηδέτερον Schoemannus (Turr.). Libri μηθέτερον ‖ § 30. ἔσται τις καὶ ὁ ἐναγιῶν] Turr. vel τις vel ὁ abesse malunt. ‖ ἀλλ' οὖν υἱὸν ποιησάμενοι ego de meo emendavi. Plane sic or. 9 § 7. Libri υἱὸν om. Ceterum G. A. Hirschigius requirit ἀλλ' οὖν ποιησάμενοί γε frustra. V. ad Lysiae or. 10 § 15 (p. XXV). ‖ § 31. ἐκείνῳ δ' οὐκ ex A revocavi cum Turr. V. § 44. ἐν ᾧ δ' οὐκ BZ, υἱὸν δ' οὐκ Bekkerus. ‖ § 33. παρά του τῶν φίλων scripsi cum Reiskio et Turr.: παρὰ τοῦ τῶν Ald. et Stephanus: παρὰ τούτων φίλων libri. ‖ § 34. εἴς τε BZ (Turr.), ἴστε A, ἔς τε Bekk. ‖ § 36. ἀφιέναι] Bekkerus coniecit ἀφανίσαι, sed Turr. conferunt Plat. Apol. S. p. 39 A. Legg. XII p.

944 C et Solonis Σαλαμιναφέτας. || καὶ πολεμεῖν] Fortasse καὶ τὰ τέλη τελεῖν. Cfr. Boeckh. Oecon. pol. I p. 660 n. (edit. sec.). Sauppius proposuit καὶ εἰς πόλεμον εἰσφέρειν coll. or. 5 § 41. Dobraeus τῇ πόλει || § 39. ὡς ἱππάδα δὲ τελῶν ἄρχειν ἠξίου τὰς ἀρχὰς] De hoc loco difficili v. Boeckh. Oecon. pol. I p. 657 sqq. || εἰς αὐτὸν scripsi pro ἐς αὐτὸν || § 40. ὧν μνημεῖα Sauppius coniecit ὧν μαρτύρια, μνημεῖα coll. or. 5 § 41. Schoemannus vulgatam defendens de plurali conferri iubet Bernhardy Synt. Gr. p. 65 et Matthiae Gramm. Gr. p. 801. || § 43. μὴ εἶναι ἐπὶ τούτοις ego de meo scripsi post Reiskium, qui μὴ ἐπὶ τούτοις εἶναι, quod receperunt Schoem. et Turr. Sed εἶναι facilius ante ἐπὶ poterat excidere quam post τούτοις. Libri εἶναι om. Comment. crit. p. 28. || § 44. οὐδὲ τούτῳ libri (Turr.): οὔτε τούτῳ Bekkerus. V. G. Hermannus ad Eurip. Medeam Elmsleianam p. 330 sqq. ed. Lips. Jenick. Observatt. in Is. p. 32 sq.

ORATIO VIII.

Stemma.

Oratio non ante a. 383 a. Chr. habita. Ceterum cfr. Sauppius ad Isaei fragmenta Or. Att. vol. II p. 230.

Ὑπόθεσις. πάλιν] πάνυ Dobraeus.

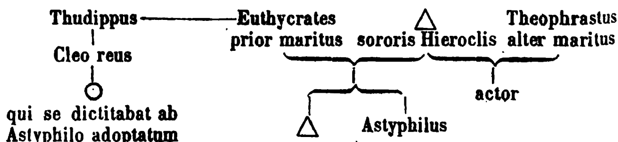
§ 1. οὐδὲ γενομένης Turr. cum Reiskio. Libri οὔτε γε-

νομένης || § 2. καὶ τὸ πλῆθος ex Schoemanni et Emperii coniectura scripsi: τό τε πλῆθος Turr., libri τὸ πλῆθος || § 5. Cfr. Demosth. or. 27 § 2. 3. || § 6. ἢ 'μὴ AB (Turr.) Cett. ἡ ἐμὴ || ἢ τοῦτον] Durius hoc quidem loco est quam ut ferri posse mihi videatur. Scribendum potius puto ἢ τούτοις coll. § 45 vel ἢ τούτοιν || § 7. τῆς αὐτοῦ Baiterus. Cett. τῆς αὑτοῦ || τέτταρες (i. e. δ') e Dobraei coniectura reposui. Libri τριάκοντα, quod aperte falsum est. || ἐγιγνέσθην BZ (Turr.): γιγέσθην A: γίγνεσθον Bekkerus. || § 9. [ἢ οὔ] seclusi: Baiterus quoque abesse vult. || [εἰ] omissum in pr. A item seclusi. || § 13. ἀλλὰ πρότερον] ἀλλ' ὡς πρότερον Emperius. || τούτους δὲ φεύγοντας....] Significavi mihi aliquid deesse videri. Cfr. § 14 et 29. Turr. e Dobraei et Voigtlaenderi coniectura τούτου δὲ φεύγοντος dederunt, quod tamen supervacaneum foret. || § 15. ἵνα] Bernhardyi Synt. G. 401. || πάππου υἱέων e Reiskii coniectura cum Bekkero scripsi: πάππου υἱέων Aldina, παίδων υἱέων BZ et corr. A (Turr.), υἱέων A pr. || § 16. συνεπετίθεμεν ego de meo correxi („una cum illo prosicias arae imponebamus"). Libri συνετίθεμεν. Comment. crit. p. 38. || § 17. οὗτος παραδοῦναι e Dobraei coniectura scripsi. Libri αὐτὸς παραδοῦναι || § 18. μόνον libri praeter Z, qui μόνων (Bk.). V. § 32. || § 24. εἴσει εἰς e Bekkeri in Add. coniectura cum Turr. scripsi (Cobeti Nov. Lectt. p. 514 sq.) Libri εἰσίῃς (Bk.) || § 26. καὶ ἐκβάλλειν ego de meo scripsi. Libri καὶ om. Comment. crit. p. 38. || § 27. κατεπέπληκτο e Z restitui. Cett. καταπέπληκτο (ed. omn.). || μνήματος e Schoemanni coniectura cum Turr. scripsi. Libri βήματος || γρῦξαι e Stephani coniectura (qui tamen γρύξαι sicut et Bekk. et Turr.) edidi Cobeto (Nov. Lectt. p. 253) auctore. Libri ἐρύξαι || § 28. εἰρημένα] πρὸς θεῶν add. Dionys. Hal. V. p. 607 (add. Bk.). V. Schoem. || § 29. ἔγωγε e Dobraei coniectura reposui et punctum post ᾔδεσαν in comma mutavi. Libri ἐγὼ δέ (Bk. Turr.) || § 30. τῆς ἀγχιστείας] Emperius ταῖς ἀγχιστείαις || § 31. ἥβησαν A (Turr.). Cett. ἔβησαν. Scaliger ἡβήσειαν (Bk.) || § 32. ἐκγόνοις Turr. Libri ἐγγόνοις. Illud recepi maxime propter § 17 et 30, quae afferuntur a Turr., quamquam non sum ignarus eorum quae, ut nullum inter ἔκγονος et ἔγγονος intercedere discrimen demon-

straretur, observata sunt a Schoemanno p. 387 et a Boeckhio in Corp. Inscr. T. II p. 234 et a Meiero in Commentatione de Lycurgi reliquiis subiuncta Lycurgi deperd. orat. fragmentis a Kiesslingio editis p. LX sq. coll. annotatione p. CLXI. A. Nauckii. || § 34. *ταῦτα γίγνεται* Dobraeus et Schoemannus (Turr. coll. § 40.). Libri *τἆλλα γίγνεται*. Nisi forte totus locus ita constituendus erit ut scribatur *πάντα γίγνεται ταῦτα, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν*. || *κυεῖν* cum Turr. scripsi pro *κύειν*. V. ad Lys. or. 13 § 42. || § 37. *τά τε φανερὰ* Sauppius et Emperius: *τά γε φανερὰ* libri. Cfr. § 35 extr. || § 40. *ἀπιστήσαιτ' ἴσως* ego de meo emendavi. Libri *ἀπιστῆσαι τις*. Comment. crit. p. 4. || *ἔχει* Baiterus. *εἶχε* libri (Bk.). Bekkerus coniecerat *ἔσχε* || § 41. *κατοικοδομήσας*] *κατοικοφθορήσας* Emperius. Sed cfr. Harpocratio et Suidas v, *κατῳκοδόμησεν* et Sauppius ad Isaei fragm. Or. Att. II. p. 230 et 231. Comment. crit. p. 39. || *δέδωκε* Sauppius. *ἔδωκε* libri. Cfr. § 43 || § 42. *φελλέα δέ* auctoribus Dobraeo, Schoemanno, Turr. reposui coll. Harpocr. p. 181, 9 Bk. (adde Suid. p. 1445 Bernh.): *φελλεάδε χωρία ἄττα* A, *φελλεάδε χωρία ἃ τὰ* B, *φολεὰ δὲ ἄτα* Z, *φελλεὰ δὲ* [*χωρία*] *ἄττα* Bekkerus. V. Sauppius Epist. crit. p. 59 sqq. || § 45. *ἐσμὲν ἐκ* Dobraeus (Turr.) Libri *ἐσμὲν* || *ἐκγόνοις* Turr. Libri *ἐγγόνοις*. V. ad § 32. || § 46. *ΜΑΡΤΥΡΙΑ* add. Reiskius (add. Turr.). Libri om.

Oratio IX.

Stemma.

Habita oratio videtur Dobraeo a. 374 a. Chr., Schoemanno 390 aut certe non multo post tempore, H. Weissenbornio 369 a. Chr. n.

Ὑπόθεσις. υἱὸν ἑαυτοῦ] Atticus dixisset υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ.

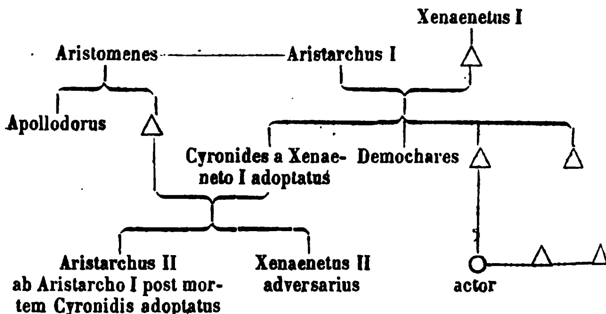
§ 1. Μυτιλήνην reposui pro Μιτυλήνην et hic et § 6 et 14. V. ad Lys. or. 21 § 8. || § 2. Κλέων Sauppius. Libri ὁ Κλέων. Cfr. Lectt. Lysiacae p. 26 (320). Rauchensteinius ad Lys. or. 13 § 16. Comment. crit. de Isaei orat. p. 9 sq. || τοῦ ἀδελφοῦ auctore Schoemanno cum Turr. scripsi. Libri, uti e Dobsoni collatione perspicitur (nam Bekkerus, qui e Reiskii coniectura dedit τἀδελφοῦ, de librorum scriptura tacet), ἀδελφοῦ sine articulo. || § 4. ἀσπάζοιτο] ἠσπάσατο G. A. Hirschigius in Philol. V p. 324 coll. huius orat. § 30 et Demosth. or. 52. contra Callipp. § 23. Non temere. || § 5. οὐδ' libri, uti Bekk. in addendis indicavit (Schoem. Turr.) Bekkerus οὔτ' || ἂν αὐτὸς Bekk. in add. Libri ἂν om. (om. Bk.) || ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ποιηθείη] V. Rauchenstein. ad Lys. or. 13 § 9. Quamquam non nego hunc nostrum locum multo esse contortiorem et duriorem quam quae a Schoemanno et Rauchenst. afferuntur. || Ἡφαιστιάδῃ Meursius (Schoem. Turr.): Ἡφαιστίδῃ AB (Bk.): Ἡφαιστείδῃ cett. || § 7. ἐποιήσαντο auctore Reiskio reposui pro ἐποιήσατο. Irrisioni hic quidem locus non est. V. § 2 extr. || § 8. μάλιστ' ἂν e Bekkeri coniectura cum Turr. scripsi. Libri ἂν om. (om. Bk.) || γένοιτο cum Dobraeo scripsi (Bernhardy Synt. Gr. p. 418). Libri γένοιντο || § 9. extr. Αὐτὸς δ'] „Ego vero ipse ad vos producam hosce omnes, quos Astyphilus, cum testamentum illud quod adversarii iactant scribebat, adhibere et poterat et debebat, nec tamen adhibebat.“ Αὐτὸς igitur oppositum est Astyphilo. Quare non erat cur in Comment. crit. p. 10 proponerem Αὐτοὺς δ'. || § 10. ὑμᾶς χρήσασθαι — ὅτι μαρτυροῦσιν, quod libri habent, nunc retinere malui quam scribere ἡμᾶς χρήσασθαι — οἳ μαρτυροῦσι, quod proposui in Comment. crit. l. d. || διατιθέμενον] In Comment. crit. p. 11 διαθέμενον scriptum volui. || ἀναγκαῖοι οἱ ἐκείνου e Sauppii coniectura edidi. Libri articulum om. V. ad or. 10 § 4. || § 11. εἴ τέ τινα auctore Dobraeo emendavi. Comment. crit. p. 11. Libri εἴ γέ τινα || ὅτῳ ἔμβραχύ περ emendavi post Cobetum, Var. Lectt. p. 209, qui voluit ὅτῳ περ ἔμβραχυ. Comment. crit. p. 11. Libri ὅτῳ ἐπὶ βραχύ περ || οὐδεὶς αὐτὸν secundum A pr.

scripsi: οὐδεὶς αὐτὸν ἂν Z, οὐδεὶς ἂν αὐτὸν cett. (Bk. Turr.) || § 13. γὰρ ἂν ego de meo edidi. Libri ἂν om. Utique ἂν particula necessaria est, sive eam h. l. sive pone οὐδένα sive pone τολμῆσαι collocaveris. || οἵσπερ — κοινωνὸν e Dobraei coniectura scripsi. Libri οὔσπερ — κοινωνοὺς (omnes ed.) || § 14. στρατευσόμενος e Dobraei coni. scripsi pro στρατευόμενος || ὅπου — ἁπανταχῇ libri (Turr.): Bekkerus cum Reiskio ὅποι — ἁπανταχοῖ. Cfr. Bernhardy Synt. Gr. p. 350. || § 15. ἐκπλέοντα e Dobraei emendatione dedi cum Turr.: ἐκπλεῖν τῷ libri; ἐκπλεῖν τὸν Aldina (Bk.). || § 16. πολὺ ἂν Dobraeus (Turr. coll. Isocr. or. 21 § 3 Lycurgo § 30): πολὺ δὴ libri. De constructione v. Rauchensteinius ad Isocr. Paneg. § 64 p. 12. || § 17. Κλέωνος τουτουὶ scripsi pro Κλέωνος τούτου || § 18. καὶ πολλοί] Palmerius et Emperius οἱ πολλοὶ || μαρτυρήσειαν ἂν dedi pro μαρτυρήσαιεν ἄν: nisi forte lenius scribendum καὶ Ἀραφηνίων ἂν πολλοὶ — μαρτυρήσειάν μοι || ἐθελήσειε ego auctore Dobraeo emendavi. ἐθελήσει Aldina: ἐθελήσῃ AB: ἐθελῆσαι Z (Bk. Turr.) || ἐναντίον τούτων e Bekkeri coniectura dedi cum Turr. („coram his iudicibus") Libri ἐναντία τούτων || ΕΞΩΜΟΣΙΑ Schoemanno auctore addidi. V. Proc. Att. p. 618. || § 19. οἶδεν] Nescio an exciderit γενόμενα || Εὐθυκράτης] Articulum huic nomini in libris praefixum ego expunxi. V. § 36. || ἐᾶσαι e Baiteri coniectura Turr. Lobeck. parergis ad Phryn. p. 748. Libri ἐάσειν || § 20. ἐκ παιδίου e Dobraei coniectura dedi pro ἐκ παίδων. § 29. 30. V. ad or. 12 § 3. || Κλέωνι τουτῳί, ὑμῖν ego de meo emendavi. Comment. crit p. 9. Cfr. § 2. 3. 10. Libri Κλέωνι, τούτων ὑμῖν || § 22. τῷ τετελευτηκότι] πρὸς τὸν τετελευτηκότα G. A. Hirschigius Philol. V p. 324. Sed cfr. or. 1 § 30. 37, or. 4 § 18. Demosth. or. 8 § 40. Thucyd. VIII. 68. Xen. Anab. II. 5, 27 ibique Krüger. V. Comment. crit. p. 12 sq. || καὶ ἐκείνῳ addidi Dobraeo auctore cum Turr. coll. § 6. Libri om. || § 24 ἀποφανοίη e Bekkeri coniectura scripsi, qui tamen ἀποφανοῖ (Turr.),. pro ἀποφαίνοι, quam librorum scripturam retinui Bekkerus. Cfr. § 25 extr. Cobeti Nov. Lectt. p. 337. || κοινώσοιτο Cobetus l. d. Libri κοινώσαιτο || § 25. ἀποφανεῖν scripsi Dobraeo auctore. Libri ἀποφαίνειν || κοινώσοιτο Cobetus l. d. Libri κοινώσαιτο || αὐτοὺς ὑμῖν οἷς προσῆλθ-

μάρτυρας παρέξομαι. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ*. ego de mea coniectura emendandum censui. αὐτοῦ ὑμῖν ὡς (sic etiam Z secundum Dobsonum) προσῆλθε μαρτυρίας (sic etiam Z) παρέχομαι. Μαρτυρίαι optimus cod. A. Contra αὐτοῦ ὑμῖν ᾧ προσῆλθε μαρτυρίαν παρέχομαι. *ΜΑΡΤΥΡΙΑ*. Bekkerus cum Aldina. Denique αὐτῶν ὑμῖν οἷς προσῆλθε μαρτυρίας παρέχομαι. *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* e Schoemanni sententia dederunt Turr. De toto loco disserui in Comment. crit. p. 7 sq. || § 28. τῶν διδασκάλων] τὴν τῶν διδασκάλων Reiskius. V. Schoem. ad h. l. || *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* titulum Reiskio auctore cum Turr. dedi pro Μαρτυρία, quod habet A, cett. om. || ἐφύτευσε e codd. omnibus ipso Bekkero (in add.) iubente restitui pro ἐφύτευε || § 29. μαρτυροῦσι] Malim μαρτυρήσουσι, sicut § 30. || ὑμῖν Sauppio auctore dedi pro ἡμῖν, quod omnes ed. tenent. A pr. secundum Dobsonum habet καὶ ἡμῶν || § 30. θιάσους] θιασώτας maluit Sauppius. Atque Harpocratio quidem p. 98 Bk. vocem θίασος explicans non commemorat hanc orationem, commemorat vero eandem v. 15 de voc. θιασῶται exponens. || ἐκεῖνον Bekkerus et Turr. ex Ald. Libri ἐκεῖνον αὐτὸν, quare Schoemannus coniecit ἐκεῖνον καὶ αὐτὸν, quod probo: „illum et ipsum, quemadmodum me quoque.“ || § 32. τῶν Ἀστυφίλου e Bekkeri coniectura dedi cum Turr. coll. or. 4 § 7. τῶν Ἀστυφίλῳ A secundum Dobs. Cett. τῷ Ἀστυφίλῳ || προστιθέντες e Dobraei coniectura correxi. Libri παρατιθέντες (ed. omn.) || § 33. νόμον] Aliquid excidisse statuit Dobraeus. V. Schoem. || Λαβὲ καὶ ex A restitui: Λαβέ μοι καὶ B (Bk. Turr.): Λαβὲ δέ μοι καὶ Z || § 34. αὐτοὶ οὗτοι e Dobraei coniectura scripsi. Libri αὐτοὶ τοῦτο (ed. omn.) || εἰσποιήσετε Sauppius. Libri εἰσποιήσησθε || οὐδ' ἂν αὐτὸς ex Emperii coniectura edidi. Libri ἂν om. (om. ed. omn.). Comment. crit. p. 12. || § 35. κάλλιον ego de meo correxi. Libri μᾶλλον || § 36. ἅπαντες] πάντως Dobraeus. || ἱερὰ τὰ ἐκείνου Sauppio auctore dedi. V. ad § 10. Libri art. om. (om. ed. omn.) || πρότερον ἀπέθανεν ἢ] In Comment. crit. p. 12 conieci πρότερον ἂν ἀπέθανεν ἤ. Sed. v. Rauchensteinius ad Lysiae or. 12 § 17. Libri πρότερον ἢ ἀπέθανε || § 37. τοῦτον Z secundum Dobsonum et Ald. (Turr.) Cett. τούτου || υἱὸν οὗ Sauppius. υἱὸν ὃς libri.

Oratio X.

Stemma.

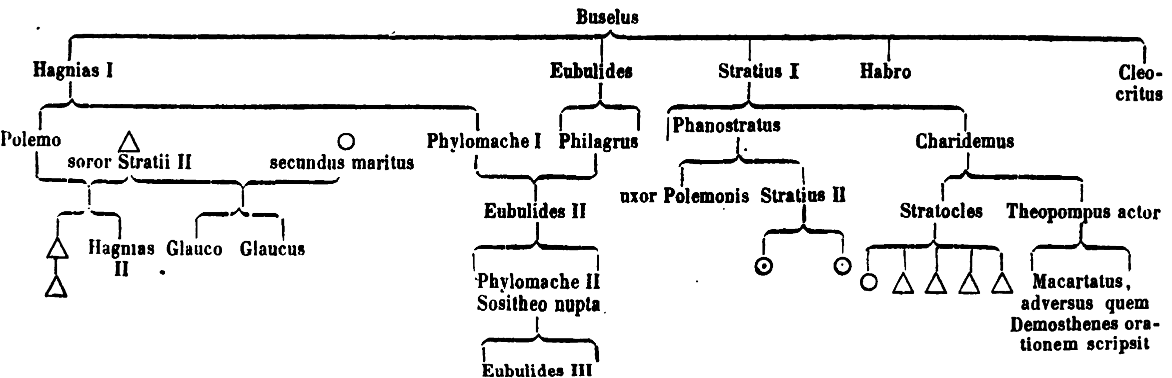
Ὑπόθεσις. τούτων μὲν τὸν Κυρ. Dobraeus (Turr.). Bekkerus in add. voluerat τούτων τὸν μὲν Κυρ. Libri τοῦτον μὲν τὸν Κυρ. || [αὐτοῦ] pone θυγάτηρ Dobraeo auctore seclusi. || τὴν θυγατέρα ἑαυτοῦ] Atticus dixisset τὴν θυγ. τὴν ἑαυτοῦ || παῖς ὢν] „male. cfr. § 22." Turr.

§ 1. Ἐβουλόμην μὲν Turr., Ἐβουλόμην [μὲν] Bekkerus: μὲν om. libri. || § 2. ὑμῖν ἡ διάγνωσις nunc ego de meo emendavi coll. or. 1 § 21. Scribebatur ὑμῖν ἥδε ἡ γνῶσις, quod ferri non posse ostendi in Comment. crit. p. 40. Dobraeus voluerat ὑμῖν ἤδη ἡ γνῶσις || ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων] intellege εὐκρινὴς γενήσεται, h. e. certe, si quidem ex legibus spectaveritis. Comm. crit. p. 39 sq. || § 4. Συπαλήττιος, quod maluerunt Turr., ego dedi. Libri Συπαλλήτιος. Cfr. quos conferri iubent Turr. Steph. Byz. v. Συπαληττός et Συπαλήττιος et Hesych. Συπαλετίτειος et Συπαληττίους. Adde Leakii Dem. Att. p. 233 Westerm. Meieri Comment. epigr. p. 27. || ἔχοντος „h. e. ὃς εἶχε" Schoemannus. „immo σχόντος" Sauppius. || τοῦ πατρὸς τοῦ τούτων Dobraeus. Libri articulum alterum om. (om. ed. omnes) || ὁ υἱὸς Sauppius. Libri art. om. (om. ed.) Schoemannus aut plane deleri υἱὸς aut ὢν addi voluerat. || § 6. ἀπεστερήθη Turr. coll. § 15. 17. ἀπεστερήθην

libri (Bk.). Possit quispiam conicere etiam ἀπεστερήθημεν || § 8. ἐξ ἀρχῆς] ἡμῶν Reiskius, τῆς μητρὸς vel τῆς ἐμῆς μητρὸς addi voluerunt Turr. coll. § 3. 5. 11. 14. 15. 17. 23 recte hi quidem opinor. || § 9. τὰ ἑαυτῶν Sauppius. Libri τε αὐτῶν (Bk.) || ταῦτα [δια]πρᾶξαι ego scripsi post Bekkerum, ut § 11 et 13. Libri ταῦτα διαπρᾶξαι (ed. omn.). Comment. crit. p. 6 nota. || § 11. ἐξ αὑτοῦ Dobraeus (Turr.), ἐξ αὐτοῦ Bekkerus. Non tamen diffiteor mihi locum ne Dobraei quidem scriptura perpurgatum, sed sic scribendum videri: ἐν τῷ Ξεναινέτου οἴκῳ, ἐξεῖναι δ' υἱὸν αὑτοῦ ἀντεισαγαγεῖν οὐκ ἔστι νόμος plane eadem constructione quae est or. 9 § 13 νόμου γε ὄντος ἐξεῖναι ὅτῳ βούλοιτο δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ. Vulgo ante codices ABZ collatos legebatur: οἶκον (omissis ἐξῆν υἱὸν) ἐγκαταλιπόντα — οἴκῳ ἐξῆν υἱὸν αὐτοῦ δὲ ἂν ψεύδονται, ὥστε οὐδ' ἂν φάσκωσι τινὰ ἀγαγεῖν οὐκ ἔστι νόμος, quae vitiosa sunt illa quidem et turbata, sed talia in quibus verae scripturae vestigia latere videantur. Certe illa medicina adhibita perspicuum demum fit quid velint ea quae sequuntur verba. || προσῆκε Reiskius (Turr.). Libri προσήκει (Bk.) || ἀλλ' ἢ Sauppius malit ἀλλὰ || § 13. ὅτῳ βούλοιτο ego de meo coll. or. 9 § 13. Libri ἐάν τῳ βούλοιτο, quam scripturam non moratur Bernhardyus Synt. Gr. p. 412. Dobraeus coniecit ἐάν τῳ βούληται, Hirschigius ὅτῳ ἂν βούληται || § 14. οὗτος ὁ κλῆρος Sauppius coll. § 3. 8: οὗτος κλῆρος AB (Bk.); κλῆρος Z: ὁ κλῆρος Ald. || § 15. κατ' ἐκεῖνον libri (Turr.). V. Meutznerus Act. soc. Gr. II p. 133. Reiskius κατ' ἐκεῖνο (Bk. Turr.) || προσῆκον ex A (Dobsoni) restitui (i. e. προσῆκον ἔχειν αὐτοῖς φαίνηται). Cett. προσήκων, quod defendit Meutznerus l. d. Reiskius προσήκειν || § 16. οὔτ' ἂν εἰσεποίουν] οὔτ' ἂν εἰσποιεῖν libri. Meutzner. l. d. p. 139. Equidem erravi, cum in Comment. crit. p. 40 illam codicum discrepantiam ad § 17 rettuli. || § 17. καὶ οἶκον ego de meo scripsi. Libri καὶ οἰκόθεν || § 18. οὖν ἂν Turr. Libri ἂν om. (om. Bk.) || § 19. αὐτὸν ἕξειν (i. e. τὸν κλῆρον ἕξειν) scripsi ex A pr. (Dobsoni). Cett. αὐτὴν ἕξειν (ed. omnes). || § 20. δίκην λαχεῖν cum Emperio Opusc. p. 316 emendavi. Libri δίκην λαβεῖν (ed. omn.) || οὐ μικρὰς ἔχομεν αἰτίας] Dobraeus οὐ μικρὰς ἔχομεν εἰπεῖν αἰτίας. Fortasse simpliciter corrigendum est οὐ

μικρὰς λέγομεν αἰτίας, sicut or. 8 § 9. ‖ § 21. *τίνος δόντος τὸν κλῆρον κατὰ* Turr.: *τίνος δόντος ἔχει τὸν κλῆρον, κατὰ* AB (Bk.): *τίνος δόντος ἐστὶ τὸν κλ. κατὰ* Z: pro *ἔχει* et *ἐστὶ* Ald. habet *αὐτῷ*, Sauppius coniecit *ἐκείνῳ* ‖ § 23. *ἂς ἂν* Turr., *ἂν* Z, *ἂς* cett. (Bk.) ‖ *δικαίως* Dobraeus mavult abesse. ‖ *γὰρ ἂν* e coniectura Bekkeri Turr. Libri *ἂν* om. (om. Bk.) Cfr. or. 11 § 38. ‖ *ἐπενεγκεῖν* merito suspectat Dobraeus. ‖ § 24. *αὐτοῦ ἀξιοῦν* Schoemannus. Libri *αὐτὸν ἀξιοῦν* (ed. omn.). Sauppius coniecit *αὐτῶν ἀξιοῦν* ‖ *μὴ πρὸ δίκης* libri (Turr.): *καὶ μὴ πρὸ δίκης* Ald. (Bk.) ‖ § 26. *παῖδα* Meutznerus Act. soc. Gr. II p. 142 (Turr.). Libri *ἄπαιδα*. Cfr. § 10. ‖

Oratio XI. **Stemma.**

De stemmate et causa (quae acta est Ol. 105, 1 sive 360 a. Chr.) v. Arn. Schaeferus Demosth. III. 2. p. 229 sqq.

Ὑπόθεσις. ἀνεψιοὺς] „immo ἀνεψιαδοῦς" Schoemannus. || *Στρατίον* scripsi cum Ald. et hoc loco et deinceps: στρατίαν AZ (Dobsoni), is quidem suprascripto ον. Vulgo Στράτιον || πρὸς τοῦτον δι' ἐπιτρόπου τινὸς υἱὸς τοῦ ἀδ. αὐτοῦ Στρατ. δικάζεται, φάσκων e Sauppii coniectura dedi. Libri πρὸς τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀδ. αὐτοῦ, Στρατοκλέους, δικάζεται· πρὸς αὐτὸν δὲ ἐπιτρόπου τινὸς υἱός, φάσκων ||

§ 1. *ΝΟΜΟΙ* add. Turr. Cett. om. || § 2. μέχρι scripsi cum Turr. coll. § 11. Libri μέχρις (Bk.) || ἐκλείπῃ [εἰς] τὸ γένος, πάλιν Schoemannus. Sed defendi potest vulg. || § 3. εἰπάτω ὅ τι] G. A. Hirschigius coni. εἰπάτω καθ' ὅ τι atque sic etiam § 5. At cfr. § 19. Comment. crit. p. 42. || § 5. Ἀγνίου ἤ Taylorus (Turr.) Libri ἤ om. (om. Bk.) || προσῆκεν cum Schoemanno scripsi. προσήκει BZ, προσήκῃ A, προσήκοι Bekkerus (Turr.). || § 6. παρέχεσθαι μάρτυρας dedi ex Cobeti (Var. Lectt. p. 103) emendatione. Libri παρέχεσθαι μαρτυρίας (ed. omn.) || μᾶλλον ἐπιστεύετο Dobraeus et Cobetus l. d. Libri μᾶλλον ἂν ἐπιστεύετο (ed. omn.) || § 9. περὶ τῶν αὑτοῦ Baiterus. Cett. περὶ τῶν αὐτοῦ || § 10. τῶν πρὸς πατρὸς Dobraeus et Schoemannus (Turr.). Libri τοῦ πρὸς πατρὸς (Bk.). || § 11. ἀγχιστεύειν AB, ἀγχιστεύει Z (Dobsoni). In Comment. crit. p. 41 conieci ἀγχιστεία ἦν || ἐν οἷς οὗτος ὁ παῖς ἦν] Haec in Z ante τοῖς δ' ἐξ ἐκείνων posita ego in Comment crit. p. 41 sq. secludenda putavi. Emperius autem Opusc. p. 319 scribi voluit ἐν οἷς οὗτος ὁ παῖς οὐκ ἦν || μέχρι ἀνεψιῶν e Z (Dobsoni) dederunt Turr. (sicut et infra § 11. de suo): cett. μέχρις ἀνεψιῶν || § 12. μηδ' ἐὰν τετελευτηκὼς ὦ ἐγώ, δίδωσιν ex parte Reiskium secutus correxi, Libri μηδ' εἰ καὶ τετελευτηκότες ὦσιν, ὡς ἐγώ, δίδ. Sauppius proposuit μηδὲ κἂν τετελευτηκότες ὦσιν, οἷος ἐγώ, δίδωσιν. Verbum ὦσιν per διττογραφίαν quandam e δίδωσιν procusum videtur. || § 15. οὔτε δι' ἄλλο οὐδὲν αὐτοῖς ἐνόμιζον προσήκειν] Locum corruptum esse demonstravit Schoemannus. Ipse quod proposuit οὐδὲν δι' ἄλλο ἢ ὅτι οὐδὲν αὐτοῖς ἐνόμ. προσήκειν saltem sententiae veritatem attingere videtur. An forte scribendum erit οὐδὲν ἄλλο ἢ οὐδὲν αὐτοῖς νομίζοντες

προσήκειν, i. e. tantum arbitrantes (nulla alia de causa quam quod arbitrabantur) nihil ad se pertinere illa bona. De *οὐδὲν ἄλλο* v. Vigerus p. 475 sq, Voemelius ad Dem, contiones p. 47 sqq. Cobetus Nov. Lectt. p. 320. || § 16· *τῷ Στρατοκλέους παιδὶ* e Schoemanni coniectura dedi. Libri *τῷ Στρατίου παιδὶ* (ed, omn.). Baiterus coniecit *τοῖς Στρατίου παισί*: sed illa mulier fueritne cum Stratii filiis cognata, hoc quidem loco nihil refert. || *δικαίως* deleri voluit Dobraeus, Baiterus pone *ἡσυχίαν εἶχον* collocari. Mihi illud probatur. || *ἦσαν οἷοι* ego correxi. Libri *ἦσαν οἷοί τε*. Cfr. or. 8 § 21. Librorum scripturam defendit Schoemannus. Sed ipsa collocatio de vitio monere debebat. Hac de dictione assentior Schaefero ad Plut. IV p. 324 atque in Apparatu crit. ad. Dem. V p. 53 et Cobeto Var. Lectt. p. 57. 181, discrepo cum Buttmanno ad Dem. Mid. p. 53. || § 18. *παῖς εἶναι κἀκείνας ἐξελέγξας — ἀγχιστείαις, οὕτως* partim ex Reiskii partim ex Emperii (Opusc. p. 316) emendatione scripsi. Cfr. § 10. Libri *παῖδας εἶναι, κἀκείνας ἐξήλεγξα — ἀγχιστείαις. οὕτως.* Schoemannus coniecit *παῖδα εἶναι, κἀκείνας ἐξήλεγξα — ἀγχιστείαις. οὕτως*, Sauppius *παῖδά με εἶναι κἀκείνας ἐξελέγξας — ἀγχιστείαις, οὕτως* || § 19. *πρὸς ἡμᾶς* Reiskius (Turr.). Libri *πρὸς ὑμᾶς* (Bk.) || § 21. *κατὰ ταὐτὰ* corr. A (Dobsoni) ed. Ald. (Turr. coll. § 23). Cett. *κατὰ ταῦτα* (Bk.) || *οὗ οὐκ ἂν ἦν τὸν μὲν — ὥστ' οὐκ ἐνῆν κοινωνίαν*] Malim *οὗ οὐκ ἐνῆν τὸν μὲν — ὥστ' οὐδ' ἐνῆν κοιν.* || § 22. *ἐξαπατῆσαι*] Baiterus *ἐξαπατήσειν*, V. Lectt. Lys. p. 73. || *διείρηται* Reiskio auctore scripsi. Libri *διήρηται* (ed. omn.) || § 26. *μηδὲν* Bekkerus (Turr.). Libri *οὐδὲν* || *ἀπέδοτε* Schoemannus (Turr.). Libri *ἀπόδοτε* (Bk.) || *κλῆρον, οἱ δὲ* Schoemannus (Turr.). Libri *κλῆρον. εἰ δὲ* (Bk.) || § 28. *τοῦ κλήρου* Scaliger (Turr.). Libri *τὸν κλῆρον* (Bk.) || § 29. *ὅτι οὐδ' εἰ* Scaliger (Turr.). Libri vel *ὅτι οὐ δεῖ* vel *ὅτι εἰ* (Bk.). Frankii Comment. III de particulis negantibus p. 14. || § 31. *ταύτας προφάσεις* Dobraeus et Emperius (Turr.). Libri *ταύτας τὰς προφάσεις* (Bk.) || § 36. *δεινῶς*] Rectius foret *ἁπλῶς* || *γὰρ ἂν* Dobraeus (Turr.). Libri *ἂν* om. || *καὶ μηδεμίαν*] *καὶ* malim abesse cum Baitero. || § 39. *διαθεῖναι*] *διαθῆναι* Ald.. *διατεθῆναι* H. Stephanus. Mihi videtur *ἐκδοθῆναι* emendandum, quod etiam

G. A. Hirschigio in mentem venit. || § 40. ἱκανά Reiskius (Turr.). Libri οὐχ ἱκανά (Bk.). Boeckh. Oecon. pol. I p. 160 nota d. || § 41. καὶ τόν θ' αυτοῦ] Vel καί vel θ' malit abesse Sauppius. Si servare licet ambas particulas, καὶ ante ταλάντοιν interponendum erit. || τὸν Ἐλευσῖνι ego de meo. Libri art. om. || § 42. „Post πεντακοσίων excidisse videntur quaedam, cum triginta septem minae desint ad explendam summam trium talentorum et triginta minarum." Sauppius. || § 43. ἐνεπόλησαν Dobraeus (Turr.). Libri ἐνεπώλησαν (Bk.). Schaeferi Meletem. p. 85, Lobeck. ad Phryn. p. 583, || § 44. οὐσία] „his fortune is even greater than this" Dobraeus, qui item ut Emperius coniecerat οὐσία αὕτη, quod mihi quidem non displicet. Reiskius voluerat οὐσία τοσαύτη || πλείων A Dobsoni (Turr. coll. L. Dindorfio ad Xen. Hell. p. 43). Cett. πλείω || ὁ κλῆρος Schoemannus (Turr.). Libri art. om. (om. Bk.) V. § 45. || § 45. ἐφ' ᾗ Schoemannus et Emperius (Turr.). Libri ἐφ' ἧν || § 47. ἑκατέρας τῆς οὐσίας ego Reiskium secutus correxi. Libri ἑκατέροις τῆς οὐσίας (ed. omn.) || ἡμῶν ἐστίν; ἀλλ' οὐ τηλικαῦτα — παῖδας. οὐκ] Sic distinxi e Sauppii sententia. Sed ne sic quidem sanus locus videtur. Pro τηλικαῦτα libri habent τηλικαύτῃ, unde Emperius coni. ταύτῃ || τοῖς τούτου λόγοις e Reiskii coniectura scripsi. Libri τούτοις τοῖς λόγοις (ed. omn.). Vid. meae Vindiciae Lys. p. 22 sq. et praef. ad Lysiam p. XIX (ad or. 7 § 23). || ἐξ ὧν Dobraeus (Turr.). Libri ἐξ ὧν ἂν (Bk.) || § 49. οὐχ ἵνα μὴ Bekkerus coniecit (Schoem. Turr.). Libri μὴ om. (om. Bk.) || § 50. καὶ εἰσποιήσαντος Schoemannus (Turr.). Libri καὶ μὴ εἰσποιήσαντος (Bk.) || ΛΕΙΠΕΙ a Bekkero cum AB omissum rursus addidi cum Turr. coll. § 44.

Oratio XII.

servata a Dionysio Hal. de oratoribus vet. V p. 618 sqq. et orat. Graec. VII p. 351 sqq.

Ὑπόθεσις. καταψηφισαμένοις αὐτοῦ Baiterus. Cett. καταψ. αὐτοῦ. Sed deinceps fortasse scribendum καταψ. αὐ-

τοῦ, οὕτω τὸν ἀγῶνα τόνδε διατίθεται. Reiskius οὕτω post τόνδε poni volebat.

§ 1. οὑτοσὶ Εὐφίλητος Sauppius coll. § 6. 9. 10. 12 et adnot. ad or. 9 § 2. V. nostrae Lectt. Lys. p. 26 sive 320 et Comment. crit. p. 9 sq. Libri οὑτοσὶ ὁ Εὐφίλητος || ἕνεκεν A Grosii (Turr.). Cett. εἵνεκεν || εἰσεποιεῖτο A B Grosii (Turr.). Cett. εἰσποιοῖτο itidemque § 2. || § 3. ἔστι — ἱκανός Reiskius (Bk.). Libri ἔτι — ἱκανῶς, unde Sauppius suspicatur ἔχει—ἱκανῶς || ἐκ παιδίου ego de meo correxi. Libri ἐκ παίδων. V. ad or. 9 § 20. || εἰς τοὺς φράτορας Schoemannus (Turr.). Libri art. om. (om. Bk.) || § 4. τὴν ἐμὴν φωνὴν scripsi e Sauppii coniectura qui contulit Aeschin. or. 2 § 1. Libri ἐμὴν om. (om. ed. omn.) || § 5. ἐγένετο ego correxi („mater Euphileti facta est noverca"). Libri ἐγεγένητο. Comment. crit. p. 42 sq. || § 5. [καὶ ἐπέτρεψαν] seclusi. || § 6. εἰσποιοῦμεν libri (Turr.). Cett. εἰσεποιοῦμεν (Bk.) || ψευδομαρτυριῶν e Schoemanni coni. dedi. Libri ψευδομαρτυρίαν (ed. omn.) || Εὐφιλήτῳ τουτῳὶ correxi pro Εὐφ. τούτῳ. V. § 1. 9. 10. 12. Itidem § 9 extr. scripsi Εὐφίλητον τουτονὶ pro Εὐφ. τοῦτον || § 7. αὐτὸν ἢ ὅτι] Sauppius coniecit αὐτὸν εἰπεῖν ἢ ὅτι || § 8. ἠξίουν ἂν Turr. auctoribus scripsi. Libri ἂν om. Comment. crit. p. 43. || καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ] V. § 2. Erant duo fratres seniores e priore matrimonio suscepti. Moneo, quod ipse erravi in Comment. crit. p. 43. || οὐδ' ἐν ἑνὶ nunc ego de meo correxi (De collocatione verborum usitata v. Cobetus Nov. Lectt. p. 318). Libri οὐδὲν οὐδενί. Turr. coniecerant οὐδὲν ἐν οὐδενί || ποιοῦσιν] Reiskius ταῦτα ποιοῦσιν, ego in Comment. crit. p. 44 proposui κατηγοροῦσιν || πάντας] Schoemannus coniecit πάντες, mihi in Comment. crit. p. 43 scribendum videbatur πάντως || § 10. καὶ πρότερον Sauppius. Libri καὶ πρῶτον (Bk.) || § 11. ἐδυνήθησαν scripsi pro ἠδυνήθησαν || § 12. μέγα Reiskius (Turr.). Libri μετὰ (Bk.) || τοῦτ' ἂν Schoemannus (Turr.). Libri ταῦτα (Bk.). || τοὐναντίον ego de meo emendavi. Libri τοιοῦτον. Sauppius coniecit τὸ αὐτὸ τοῦτο coll. Antiph. or. 6 § 27. || πρῶτον ἐγγραφέντα] Sauppins coni. πρότερον ἐγγραφέντα.

Fragmenta

orationum non omnia dedi quotquot collecta sunt, sed idem quod in Lysia edendo faciendum mihi putavi, ut ex eorum multitudine excerperem ea quae aliquo sermonis continerentur vinculo.

Fr. 4. ἀηδὲς Sylb. et margo Bodl. Libri ἡδέως. Ceterum v. Saupp. || καὶ θύειν καὶ συνουσίας] καὶ θύειν addidi Sauppio auctore, qui contulit p. 605, 11. δέομαι οὖν ὑμῶν vetus Schaeferi (Spp.). Cett. δέομαι οὖν ὑμᾶς || Fr. 5. V. ad Lysiae fr. 33. || Fr. 6. Ἀποφανῶ ego correxi. Verba enim sine dubio propositionem continent. Libri ἀποφαίνω || Fr. 7. παρὸν] Sauppius coniecit παρὼν, non temere. Sed fortasse post παρὼν deest aliquid quale διέλυσε || Fr. 12. παρὰ τὴν εἰς Ἑστιαίαν ὁδόν] Ross. Dem. Att. p. 5. || XI. Fr. 14. Hanc orationem diversam esse a superiore concedo Meiero et Sauppio. || Fr. 15. § 1. Εὐμάθει τουτῳΐ scripsi pro Εὐμ. τούτῳ perinde atque infra § 2. || § 2. Κηφισοδότου Sauppius e Dionys. H. p. 597, 11 coll. maxime titulo apud Boeckh. de re navali Ath. 4. b. 65. Libri h. l. Κηφισοδώρου || § 3. ἐχρώμην τε αὐτῷ Sauppio obsecutus dedi cum vetere Schaeferi. Cett. τε om. || Fr. 17. τὸ πρωιζόν] τὸ πρωινόν Etym. Lobeck. ad Phryn. p. 323. || ὦ ἄνδρες δικασταί ego correxi. Libri ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, V. ad or. 1 § 47. || ἐμποδών ἐστι] ἐμποδών εἶναι Suidas et Zonaras, unde conicere licet ἐμποδὼν εἰδέναι („in promptu est scire") || Fr. 22. Titulus antehac erat aut Ἐκ τῆς ἐπιτρόπου ἀπολογίας (Bk.) aut Πρὸς Διοφάνην ἐπιτροπῆς ἀπολογία (Spp.). Ego autem non dubitavi fragmentum illud referre ad orationem quae fuit ὑπὲρ Καλυδῶνος πρὸς Ἁγνόθεον ἐξούλης, quamquam Dionysius p. 598 neque adversarii neque clientis nomen appellat, quod eo magis mirum videtur, cum infra p. 611 orationem πρὸς Ἁγνόθεον nominatim afferat. De qua re cum consuluissem Westermannum, vir mihi benevolentissimus de orationis titulo assensus est, mirae autem illius rei eam sibi causam esse videri rescripsit, quod illo loco Dionysius id agens, ut similes Lysiae et Isaei locos inter se compararet, non tam nomina quam ip-

sam rem curaverit. Idem vir doctus Calydonem nostrae orationis non diversum esse iudicat ab eo, adversus quem orationem πρὸς Καλυδῶνα ἐπιτροπῆς scripserit Isaeus: in utraque autem causa Hagnotheum fuisse Calydonis adversarium, quamvis primo quidem aspectu prope temerarium esse videatur statuere Isaeum modo his modo illis partibus operam suam tribuisse. Quod tamen minus mirum fore ipsa fragmenti verba inspicienti. Eis enim actorem aliquando fuisse adversarii tutorem declarari, non iam esse. Actor enim pupillo, postea quam is sui iuris factus erat, bona tradiderat: quibus interea dissipatis pupillus bona ipsius tutoris petit, eaque res optime convenit causae ἐξούλης, quam quidem alias quoque cum causa ἐπιτροπῆς coniunctam esse constat. Iam inter causam ab Hagnotheo actam πρὸς Καλυδῶνα ἐπιτροπῆς et causam ab Calydone actam πρὸς Ἁγνόθεον ἐξούλης aliquot annos interiectos esse verisimile est, ut nullam iam offensionem habere videatur quod ab una litigantium parte ad alteram transierit Isaeus. Ceterum alterum Fr. 23 ad hanc orationem pertinere recte iam dudum suspicatus est idem Westermannus. Ὑπόθεσις. ὑπό του τῶν ego de meo correxi. Erat ὑπὸ τῶν. V. § 1. 2. 4. 5. || τῶν ἀδελφιδῶν] Bodl. et vetus Schaeferi. Erat ἰδίων, de cuius lectionis origine v. Sauppius.

§ 1. Ἁγνόθεον egregia est Cobeti Var. Lectt. p. 271 emendatio coll. Harpocr. v. ἐπισημαίνεσθαι (p. 82 Bk.). Erat ἀγνοηθέντα. Viam monstravit Dobraeus nomen latere coniciens quale Ἀγλαοσθένη || ἀλλ' ὄντα γε ἀδελφιδοῦν ἐμὸν καὶ κύριον ex Dobraei emendatione scripsi: ἀλλ' οὐ τό γε ἀδελφ. ἐμὸν καὶ κύριον Schaeferi vetus, unde Sauppius εἰ δέ, ἀλλ' ουν τόν γε ἀδελφιδοῦν ἐμὸν ὄντα, κύριον: Bodlei. habet ἄλλ' οὕτω γε οὖν ἀδελφ. ἐμὸν κ. κ. || § 2. ἑταιρείαις Sauppius coll. Baitero ad Isocr. Paneg. p. 51 sq. Libri ἑταιρίαις || ὥς ἂν οὖν] „quomodocumque". οὖν inclusit Bekkerus. At v. Lectt. Lys. p. 32 (326) et Comment. crit. p. 11. || § 3. ἐκ τῶν μαρτυριῶν; ego de meo. Cett. ἐκ τῶν μαρτύρων. Illud et concinnitas postulat et or. 8 § 28. || § 4. διώκων ταῦτα] Sauppius coniecit δίκαια ποιῶν πάντα vel simile quid scriptum fuisse. || καὶ λόγους] καὶ κακολογίας coni. G. A. Hirschigius Philol. V p. 325. Non opus. Cfr. or. 1 § 9. ||

ποιήσειεν Schoemannus (Spp.). Libri *ἐποίησεν*. || § 2. *καὶ τοῦτον τὸν τρόπον*] Locum corruptum et interpolatum sic sanandum esse arbitratus sum, ut *καὶ* ante *τοῦτον τὸν τρόπον* interponerem atque coniungerem *καὶ τοῦτον τὸν τρόπον παρ' ἐμοῦ πυνθανόμενον — σκέψασθαι*, ante quod quidem verbum Sauppius *ἐχρῆν* inseruit scilicet ut lacunam expleret. Deinceps omnes ego responsiones illas *τόσας καὶ τόσας, κατὰ τόσον, ταυτί, οἱ καὶ ταῦτα μαρτυρήσοντες* secludendas putavi, cum adversarius tantum *πυνθάνεσθαι* iubeatur, quod idem declarant illa quae sequuntur *σκέψασθαι τὰ ψηφίσματα — τοὺς λαβόντας*, quibus singulae quaestiones breviter comprehenduntur. Quod si illae responsiones non ipsius sunt oratoris, fortasse ne *μαρτυρόμενοι* quidem cum Reiskio et Sauppio in *μαρτυρήσοντες* mutare opus erit. || *εἰσενηνεγμένας*. Sylburgius (Spp.). Libri *εἰσενηνεγμένης* || § 5. *εὖ τε* ....] Lacuna est in vetere Schaeferi et Bodleiano, in hoc quidem, ut Reiskius narrat, inter *εὖ* et *τε*, quod si verum est, probo eiusdem complementum *εὖ εἶχε τότε τῷ λ.*, ita ut *τότε* oppositum sit ei quod sequitur *νῦν*. Sauppius coniecit *εὖ τε καὶ καλῶς εἶχε, τῷ λ.* Schoemaunnus *εὖ τε καὶ δικαίως εἶχε, τῷ λ.* || *ψεῦδος ἦν*] Malim *ψευδὲς ἦν* || Fr. 25. Ex ambobus Suidae locis inter se comparatis emendavit Sauppins coll. or. 8 § 31 et or. 10 § 12. Malim tamen ad *παῖδες* articulum additum. || Fr. 28. *Καὶ οὗτος* vetus Schaeferi (Spp.). Cett. *Καὶ οὗτος γὰρ* || *παρεχομένων αὐτῶν μάρτυρας ὧν* e Schoemanni emendatione dedi cum Sauppio pro *παρεχόμενος αὐτῶν μάρτυρας δοῦναι ὧν* || *φασιν, ἐκείνοις* ego scripsi pro *φασιν, ὡς ἐκείνοις*. Particula *ὡς* ex ea quae sequitur *ὡς* nata videtur. Sauppius cum Schoemanno eam mutavit in *ὅμως*. || *οἵ γε* Bekkerus (Spp.). Erat *ἔοικε* || *ἀπέδοσαν, εἰσπράξασθαι δ' οὕτως* Sauppius et Emperius. Possis etiam *ἀπέδοσαν ἃ εἰσπράξασθαι οὕτως ἔχοντες* || Fr. 29. Initium corruptum esse patet. || Fr. 32. *ἀδικεῖσθαι* Sauppius et Meinekius. Libri *ἀδικεῖν* || Fr. 33. Correxit Sauppius in fragmentis Antiphontis p. 145.

Scribebam Dresdae. **Carolus Scheibe.**

ΙΣΑΙΟΣ.

α. ΓΕΝΟΣ ΙΣΑΙΟΥ.

Ἰσαῖος ὁ ῥήτωρ ἐγένετο κατὰ μέν τινας Ἀθηναῖος, κατὰ δέ τινας Χαλκιδεύς, πατρὸς δὲ Διαγόρου, μαθητὴς δὲ Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος, διδάσκαλος δὲ Δημοσθένους· ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καὶ ἐπεβίω μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεὺς ὁ κριτικός. λέγεται δὲ μειράκιον μὲν ὢν ἡδοναῖς σχολάζειν καὶ πότοις, καὶ λεπτῆς ἐσθῆτος ἀντιποιεῖσθαι καὶ συνεχῶς ἐρᾶν, ἀνὴρ δὲ γενόμενος τοσοῦτον μεταβεβληκέναι τὴν πολιτείαν ὥσθ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου δοκεῖν. Ἄρδυος γοῦν ἐρωτήσαντος αὐτὸν εἰ ἡ δεῖνα καλὴ αὐτῷ φαίνεται, λέγεται εἰπεῖν „οὐκ οἶδα· τοὺς γὰρ τοιούτους ἀφῃρέθην ὀφθαλμούς." [ταῦτα δέ φησι Φιλόστρατος ἐν τοῖς βίοις τῶν σοφιστῶν, οὐ πάντως περὶ τούτου λέγων Ἰσαίου· ἀμέλει γοῦν καὶ Ἀσσύριον αὐτὸν καλεῖ.] ἄδηλος δὲ ὁ ἀκριβὴς τοῦ θανάτου αὐτοῦ χρόνος. χαρακτῆρα δὲ τὸν Λυσίου πάνυ ἀκριβῶς ἐξήλωσεν, ὥστε μηδὲ ῥᾴδιον εἶναι διελεῖν τοὺς λόγους. ἔστι δὲ αὐτοῖς ἡ κοινωνία κατά τε τὴν λέξιν καὶ τὰ ἐνθυμήματα, κατὰ μὲν τὴν λέξιν ὅτι ἡ μὲν Λυσίου ἐστὶ καθαρὰ καὶ ἀκριβὴς καὶ σαφὴς καὶ κυρία καὶ σύντομος, ἔοικε δὲ κατὰ ταῦτα πάντα ἡ Ἰσαίου σχεδόν. διαφέρει δὲ ὅτι τῇ μὲν πολὺ τὸ ἀφελὲς καὶ τὸ ἠθικόν, καὶ ἡ χάρις μεγάλη, ἡ δὲ Ἰσαίου τεχνικωτέρα

δόξειεν ἂν εἶναι καὶ ἀκριβεστέρα καὶ σχηματισμοῖς διειλημμένη ποικίλοις· ὅσον γὰρ ἀπολείπεται τῆς χάριτος, τοσοῦτον ὑπερέχει κατὰ τὴν δεινότητα. κατὰ μὲν οὖν τὴν λέξιν τοιαύτην εὑρήσομεν τὴν διαφοράν, κατὰ δὲ τὰ πράγματα ταύτην, ὅτι παρὰ Λυσίᾳ μὲν οὐ πολλὴν τὴν τέχνην εὑρήσομεν οὔτε ἐν τοῖς μερισμοῖς τῶν πραγμάτων οὔτε ἐν τῇ τάξει τῶν ἐνθυμημάτων, παρὰ δὲ Ἰσαίῳ πολλὴ τῆς τέχνης ἡ ἀκρίβεια. καὶ γὰρ προκατασκευαῖς χρῆται καὶ μερισμοῖς τεχνικωτέροις, καὶ πρὸς μὲν τὸν ἀντίδικον διαπονηρεύεται, τοὺς δὲ δικαστὰς καταστρατηγεῖ. πολὺς δ' ἐστὶν ἐν τῷ δικανικῷ, καὶ σχεδὸν μόνον τοῦτο ἤσκησεν. ἀμέλει γοῦν πηγή τις τῆς τοῦ Δημοσθένους ἐκαλεῖτο δεινότητος. αὕτη δὲ ἦν ἡ διαφορὰ Λυσίου καὶ Ἰσαίου, ὥστε Λυσίας μὲν καὶ ὑπὲρ ἀδίκων ἔπειθε λέγων, Ἰσαῖος δὲ καὶ ὑπὲρ ἀγαθῶν λέγων ὕποπτος ἦν.

β'. ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΜΩΝ.

Ἰσαῖος, ὁ Δημοσθένους καθηγησάμενος καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα γενόμενος περιφανής, ὡς μέν τινες ἱστοροῦσιν Ἀθηναῖος ἦν τὸ γένος, ὡς δ' ἕτεροι γράφουσι Χαλκιδεύς. ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ τεκμαίρομαι, καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου δυναστείας παρεξέτεινεν. γενέσεως δὲ καὶ τελευτῆς τοῦ ῥήτορος ἀκριβῆ

χρόνου εἰπεῖν οὐκ ἔχω, οὐδὲ δὴ περὶ τοῦ βίου τοῦ ἀνδρός, οἷός τις ἦν, οὐδὲ περὶ τῆς προαιρέσεως τῶν πολιτευμάτων, οὐδ' ἀρχὴν εἰ προείλετό τινα πολιτείαν, οὐδ' ὅλως περὶ τῶν τοιούτων οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲ τοιαύτῃ περιτυγχάνειν ἱστορίᾳ. οὐδὲ γὰρ ὁ τοὺς Ἰσοκράτους μαθητὰς ἀναγράψας Ἕρμιππος, ἀκριβὴς ἐν τοῖς ἄλλοις γενόμενος, ὑπὲρ τοῦδε τοῦ ῥήτορος οὐδὲν εἴρηκεν, ἔξω δυοῖν τούτων, ὅτι διήκουσε μὲν Ἰσοκράτους, καθηγήσατο δὲ Δημοσθένους, συνεγένετο δὲ τοῖς ἀρίστοις τῶν φιλοσόφων.

γ'. ΕΚ ΤΩΝ [ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] ΒΙΩΝ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ.

Ἰσαῖος Χαλκιδεὺς μὲν ἦν τὸ γένος, παραγενόμενος δ' εἰς Ἀθήνας καὶ σχολάσας μὲν Ἰσοκράτει ζηλώσας δὲ Λυσίαν κατά τε τὴν τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι δεινότητα, ὥστ' εἰ μή τις ἔμπειρος πάνυ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνδρῶν εἴη, οὐκ ἂν διαγνοίη πολλοὺς τῶν λόγων ῥᾳδίως ὁποτέρου τῶν ῥητόρων εἰσίν. ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἔστι τεκμήρασθαι ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς παρέτεινεν. καθηγήσατο δὲ Δημοσθένους ἀποστὰς τῆς σχολῆς ἐπὶ δραχμαῖς μυρίαις, διὸ καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς ἐγένετο. αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς ἐπιτροπικοὺς λόγους συνέταττε τῷ Δημοσθένει, ὥς τινες εἶπον. καταλέλοιπε δὲ λόγους ξδ', ὧν εἰσι γνήσιοι ν', καὶ ἰδίας τέχνας. πρῶτος δὲ

καὶ σχηματίζειν ἤρξατο καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ πολιτικὸν τὴν διάνοιαν, ὃ μάλιστα μεμίμηται Δημοσθένης. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν τῷ Θησεῖ.

δ'. ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΥΙΔΑ.

Ἰσαῖος. εἷς μέν ἐστι τῶν ι' ῥητόρων, μαθητὴς δ' Ἰσοκράτους, διδάσκαλος δὲ Δημοσθένους, Ἀθηναῖος τὸ γένος· Δημήτριος δὲ Χαλκιδέα φησὶν αὐτὸν εἶναι. οὗτος ἐπαινεῖται καὶ ὡς ῥήτωρ καὶ ὡς Δημοσθένην ἀμισθὶ προαγαγών.

1.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ ΚΛΗΡΟΥ. Steph. p. 35.

ΥΠΟΘΗΣΙΣ.

Ἀδελφιδοῖ Κλεωνύμου τελευτήσαντος ἐπὶ τὸν κλῆρον ἔρχονται κατὰ γένος, τὰς διαθήκας, ἃς παρέχονται εἰς αὐτοὺς οἱ περὶ Φερένικον καὶ Σίμωνα καὶ Ποσείδιππον, γράψαι, ὡς ἀληθὲς ἦν, καὶ θεῖναι παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ὁμολογοῦντες Κλεώνυμον κατὰ τὴν πρὸς Δεινίαν τὸν ἐπίτροπον αὐτῶν ὀργήν, ὕστερον δὲ ἐπιχειρήσαντα λῦσαι καὶ μεταπεμψάμενον τὸν ἀστυνόμον ἐξαίφνης [ἀποθανεῖν]· καὶ Πολύαρχον δὲ τὸν πάππον αὐτῶν, Κλεωνύμου δὲ πατέρα, προστάξαι, εἴ τι πάσχοι Κλεώνυμος, δοῦναι αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα. Ἡ στάσις ὅρος διπλοῦς κατὰ ἀμφισβήτησιν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ταῖς γενομέναις ἐξ ἀρχῆς διαθήκαις διισχυρίζονται, οἱ δέ, λέγοντες ὅτι μετεκαλέσατο τὸν ἄρχοντα, ἵνα λύσῃ αὐτάς, τοῖς τελευταῖον παρὰ τοῦ Κλεωνύμου γενομένοις.

Πολλὴ μὲν ἡ μεταβολή μοι γέγονεν, ὦ ἄνδρες, τελευτήσαντος Κλεωνύμου. ἐκεῖνος γὰρ ζῶν μὲν ἡμῖν κατέλιπε τὴν οὐσίαν, ἀποθανὼν δὲ κινδυνεύειν περὶ αὐτῆς πεποίηκε. καὶ τότε μὲν οὕτως ὑπ' αὐτοῦ σωφρόνως ἐπαιδευόμεθα, ὥστ' οὐδ' ἀκροασόμενοι οὐδέποτ' ἤλθομεν ἐπὶ δικαστήριον, νῦν δὲ ἀγωνιούμενοι περὶ πάντων ἥκομεν τῶν ὑπαρχόντων· οὐ γὰρ τῶν Κλεωνύμου μόνον ἀμφισβητοῦσιν ἀλλὰ καὶ τῶν πατρῴων, ὀφείλειν ἐπὶ τούτοις ἐκείνῳ φάσκοντες ἀργύριον. καὶ οἱ μὲν οἰκεῖοι καὶ οἱ προσήκοντες οἱ 2

τούτων ἀξιοῦσιν ἡμᾶς καὶ τῶν ὁμολογουμένων, ὧν
Κλεώνυμος κατέλιπεν, αὐτοῖς [τούτων] ἰσομοιρῆσαι·
οὗτοι δὲ εἰς τοῦτο ἥκουσιν ἀναισχυντίας, ὥστε καὶ
τὰ πατρῷα προσαφελέσθαι ζητοῦσιν ἡμᾶς, οὐκ ἀγνο-
οῦντες, ὦ ἄνδρες, τὸ δίκαιον, ἀλλὰ πολλὴν ἐρημίαν
3 ἡμῶν καταγνόντες. σκέψασθε γὰρ οἷς ἑκάτεροι πι-
στεύοντες ὡς ὑμᾶς εἰσεληλύθαμεν· οὗτοι μὲν διαθή-
καις ἰσχυριζόμενοι τοιαύταις, ἃς ἐκεῖνος διέθετο μὲν
οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν ἀλλ' ὀργισθεὶς τῶν οἰκείων τινὶ
τῶν ἡμετέρων, ἔλυσε δὲ πρὸ τοῦ θανάτου, πέμψας
4 Ποσείδιππον ἐπὶ τὴν ἀρχήν· ἡμεῖς δὲ γένει μὲν ἐγ-
γυτάτω προσήκοντες, χρώμενοι δὲ ἐκείνῳ πάντων
οἰκειότατα, δεδωκότων δ' ἡμῖν καὶ τῶν νόμων κατὰ
τὴν ἀγχιστείαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Κλεωνύμου διὰ τὴν
φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ, ἔτι δὲ Πολυάρχου, τοῦ
πατρὸς τοῦ Κλεωνύμου, πάππου δ' ἡμετέρου, προσ-
τάξαντος, εἴ τι πάθοι Κλεώνυμος ἄπαις, ἡμῖν δοῦναι
5 τὰ αὑτοῦ. τοσούτων τοίνυν ἡμῖν ὑπαρχόντων οὗτοι,
καὶ συγγενεῖς ὄντες καὶ οὐδὲν δίκαιον εἰπεῖν ἔχοντες,
οὐκ αἰσχύνονται καταστήσαντες ἡμᾶς εἰς ἀγῶνα περὶ
τούτων, περὶ ὧν αἰσχρὸν ἦν ἀμφισβητῆσαι καὶ τοῖς
6 μηδὲν προσήκουσιν. Οὐχ ὁμοίως δέ μοι δοκοῦμεν,
ὦ ἄνδρες, διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. ἐγὼ μὲν γὰρ
οὐχ ὅτι ἀδίκως κινδυνεύω, τοῦθ' ἡγοῦμαι μέγιστον
εἶναι τῶν παρόντων κακῶν, ἀλλ' ὅτι ἀγωνίζομαι
πρὸς οἰκείους, οὓς οὐδ' ἀμύνεσθαι καλῶς ἔχει· οὐ
γὰρ ἂν ἐλάττω συμφορὰν ἡγησαίμην κακῶς ποιεῖν
τούτους ἀμυνόμενος, οἰκείους ὄντας, ἢ κακῶς πα-
7 θεῖν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τούτων. οὗτοι δ' οὐ τοιαύτην
ἔχουσι τὴν γνώμην, ἀλλ' | ἥκουσιν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοὺς
φίλους παρακαλέσαντες καὶ ῥήτορας παρασκευασά-
μενοι καὶ οὐδὲν ἀπολείποντες τῆς αὑτῶν δυνάμεως,

ὥσπερ, ὦ ἄνδρες, ἐχθροὺς τιμωρησόμενοι, καὶ οὐκ
ἀναγκαίους καὶ συγγενεῖς κακῶς ποιήσοντες. τὴν 8
μὲν οὖν τούτων ἀναισχυντίαν καὶ τὴν αἰσχροκέρ-
δειαν ἔτι μᾶλλον γνώσεσθε, ἐπειδὰν πάντων ἀκού-
σητε· ὅθεν δ' οἶμαι τάχιστ' ἂν ὑμᾶς μαθεῖν περὶ
ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι διδάσκειν.

Δεινίας γὰρ ὁ τοῦ πατρὸς ἀδελφὸς ἐπετρόπευσεν 9
ἡμᾶς, θεῖος ὢν ὀρφανοὺς ὄντας. *Κλεωνύμῳ* δ' οὗ-
τος, ὦ ἄνδρες, διάφορος ὢν ἔτυχεν. ὁπότερος μὲν
οὖν αὐτῶν ἦν τῆς διαφορᾶς αἴτιος, ἴσως οὐκ ἐμὸν
ἔργον ἐστὶ κατηγορεῖν· πλὴν τοσοῦτόν γε ἂν δικαίως
αὐτοῖς ἀμφοτέροις μεμψαίμην, ὅτι καὶ φίλοι τέως
ὄντες καὶ προφάσεως οὐδεμιᾶς γενομένης ἐκ λόγων
τινῶν οὕτως εἰκῇ πρὸς ἀλλήλους ἔχθραν ἀνείλοντο.
ὅτι δ' οὖν ἐκ ταύτης τῆς ὀργῆς *Κλεώνυμος* ταύτας 10
ποιεῖται τὰς διαθήκας, οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν, ὡς ὕστε-
ρον ἐσώθη ἔλεγεν, ὁρῶν δὲ ἡμᾶς ἐπιτροπευομένους
ὑπὸ *Δεινίου*, καὶ δεδιὼς μὴ τελευτήσειεν αὐτὸς ἔτι
παῖδας ἡμᾶς καταλιπὼν καὶ τῆς οὐσίας ἡμετέρας
οὔσης γένοιτο κύριος *Δεινίας*· ἡγεῖτο γὰρ δεινὸν εἶναι
τὸν ἔχθιστον τῶν οἰκείων ἐπίτροπον καὶ κύριον τῶν
αὑτοῦ καταλιπεῖν, καὶ ποιεῖν αὑτῷ τὰ νομιζόμενα
τοῦτον, ἕως ἡμεῖς ἡβήσαιμεν, ᾧ ζῶν διάφορος ἦν·
ταῦτα διανοηθεὶς ἐκεῖνος, εἴτ' ὀρθῶς εἴτε μή, τὰς 11
διαθήκας ταύτας διέθετο. καὶ εὐθὺς ἐρωτῶντος τοῦ
Δεινίου παραχρῆμα εἴ τι ἡμῖν ἢ τῷ πατρὶ ἐγκαλεῖ
τῷ ἡμετέρῳ, ἀπεκρίνατο πάντων τῶν πολιτῶν ἐναν-
τίον ὅτι οὐδὲν πονηρόν [ἐγκαλεῖ], καὶ ἐμαρτύρησεν
ὡς ὀργιζόμενος ἐκείνῳ καὶ οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος
ταῦτα διέθετο. πῶς γὰρ ἂν εὖ φρονῶν, ὦ ἄνδρες,
κακῶς ποιεῖν ἡμᾶς ἐβουλήθη, τοὺς μηδὲν αὐτὸν ἠδι-
κηκότας; ὕστερον δὲ τούτων, ὃ μέγιστον ἡμῖν τεκμή- 12

ριον ὅτι οὐδὲ ταῦτα ἔπραξεν ἡμᾶς βλάπτειν βουλό-
μενος· τελευτήσαντος γὰρ Δεινίου καὶ τῶν πραγμά-
των ἡμῖν πονηρῶς ἐχόντων οὐδὲ περιεῖδεν ἡμᾶς οὐδ'
ἑνὸς ἐνδεεῖς ὄντας, ἀλλ' αὐτοὺς μὲν εἰς τὴν οἰκίαν
τὴν αὑτοῦ κομισάμενος ἐπαίδευε, τὴν δ' οὐσίαν ἀφε-
λέσθαι τῶν χρήστων ἐπιβουλευσάντων ἔσωσεν ἡμῖν,
ἐπεμελεῖτό τε ὁμοίως τῶν ἡμετέρων ὥσπερ τῶν αὑτοῦ
13 πραγμάτων. καίτοι χρὴ θεωρεῖν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν
ἐκ τούτων τῶν ἔργων μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν διαθηκῶν,
καὶ τεκμηρίοις χρῆσθαι μὴ τοῖς μετ' ὀργῆς πραχθεῖ-
σιν, ἐν οἷς ἅπαντες πεφύκαμεν ἁμαρτάνειν, ἀλλ'
ἀφ' ὧν ὕστερον φανερὰν τὴν αὑτοῦ διάνοιαν ἐποίη-
σεν. ἔτι γὰρ μᾶλλον ἐν τοῖς τελευταίοις ἐδήλωσεν
14 ὡς εἶχε πρὸς ἡμᾶς. ἤδη γὰρ ἀσθενῶν ταύτην τὴν
νόσον ἐξ ἧς ἐτελεύτησεν, ἐβουλήθη ταύτας τὰς δια-
θήκας ἀνελεῖν καὶ προσέταξε Ποσειδίππῳ τὴν ἀρχὴν
εἰσαγαγεῖν. ὁ δὲ οὐ μόνον οὐκ εἰσήγαγεν, ἀλλὰ καὶ
τὸν ἐλθόντα τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τὴν θύραν ἀπέπεμ-
ψεν. ὀργισθεὶς δὲ τούτῳ Κλεώνυμος πάλιν ἐς τὴν
ὑστεραίαν Διοκλεῖ καλέσαι τοὺς ἄρχοντας προσέταξε·
καὶ οὐχ οὕτως ἀσθενῶς διακείμενος, ἀλλ' ἔτι πολλῶν
οὐσῶν ἐλπίδων ἐξαπίνης τῆς νυκτὸς ταύτης ἀπέθανεν.
15 Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας ὡς
οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν ἀλλὰ Δεινίᾳ πολεμῶν ταύτας τὰς
διαθήκας διέθετο, ἔπειτα ὡς ἐκείνου τελευτήσαντος
ἐπεμελεῖτό τε τῶν ἡμετέρων ἁπάντων, καὶ αὐτοὺς
ἐπαίδευεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὑτοῦ κομισάμενος,
πρὸς δὲ τούτοις ὡς Ποσείδιππον ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν
ἀστυνόμον, οὗτος δ' οὐ μόνον αὐτὸς οὐκ εἰσεκά-
λεσεν, ἀλλὰ καὶ ἐλθόντα ἐπὶ τὴν θύραν Ἀρχωνίδην
16 ἀπέπεμψεν. Ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἔτι τοίνυν ὡς οἱ τούτων φίλοι καὶ Κηφίσανδρος ἠξίουν νείμασθαι τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τρίτον μέρος ἡμᾶς ἔχειν ἁπάντων τῶν Κλεωνύμου, καὶ τούτων μοι κάλει | μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες, πᾶσι τοῖς τῶν 17
κλήρων ἀμφισβητοῦσιν, ὅταν ἀποφήνωσι σφᾶς αὐτοὺς ὥσπερ ἡμεῖς καὶ τῷ γένει προτέρους ὄντας καὶ τῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, περίεργον εἶναι τοὺς ἄλλους λόγους λέγειν· ἐπειδὴ δὲ τούτων οὐδέτερον ἔχοντες οὗτοι τολμῶσι τῶν οὐ προσηκόντων ἀμφισβητεῖν καὶ ψευδεῖς παρασκευάζονται λόγους, βούλομαι βραχέα καὶ περὶ τούτων αὐτῶν εἰπεῖν.
ἰσχυρίζονται γὰρ ταῖς διαθήκαις, λέγοντες ὡς Κλεώ- 18
νυμος μετεπέμπετο τὴν ἀρχὴν οὐ λῦσαι βουλόμενος αὐτὰς ἀλλ' ἐπανορθῶσαι καὶ βεβαιῶσαι σφίσιν αὐτοῖς τὴν δωρεάν. ὑμεῖς δὲ σκοπεῖσθε τὰς διαθήκας τὰς μετ' ὀργῆς γενομένας πότερα εἰκός ἐστι βουληθῆναι Κλεώνυμον ἀνελεῖν, ἐπειδὴ πρὸς ἡμᾶς οἰκείως ἔσχεν, ἢ σκοπεῖν ὅπως ἔτι βεβαιότερον ἡμᾶς ἀποστερήσει τῶν αὐτοῦ.
τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις κἀκείνων ὧν 19
ἂν ὀργισθέντες τοὺς οἰκείους ἀδικήσωσιν ὕστερον μεταμέλει· οὗτοι δὲ ἐκεῖνον ἀποφαίνουσιν, ἐν ᾧ πρὸς ἡμᾶς οἰκειότατα διέκειτο, μᾶλλον βεβαιοῦν τὴν διαθήκην βουλόμενον, ἣν ὀργιζόμενος ἐποιήσατο. ὥστ' εἰ καὶ ἡμεῖς ὁμολογήσομεν ταῦτα καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ πιστεύσετε, ἐνθυμεῖσθε ὅτι παράνοιαν αὐτοῦ τὴν μεγίστην οὗτοι κατηγοροῦσι.
τίς γὰρ ἂν γένοιτο ταύτης 20
μανία μείζων, ἢ τότε μὲν ὅτε Δεινίᾳ διάφορος ὢν ἔτυχεν, ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν τε καὶ διατίθεσθαι τοι-

αὐτὰς διαθήκας, ἐξ ὧν οὐκ ἐκεῖνοι ἐτιμωρεῖτο ἀλλὰ τοὺς οἰκειοτάτους ἠδίκει· νυνὶ δὲ χρώμενος ἡμῖν καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος ἁπάντων, μόνους ἐβουλήθη τοὺς ἀδελφιδοῦς, ὡς οὗτοί φασιν, ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἑαυτοῦ. καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν, ὦ ἄνδρες, τοι-
21 αῦτα περὶ τῶν αὑτοῦ βουλεύσαιτο; ὥστ' ἐκ τούτων τῶν λόγων ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν διάγνωσιν πεποιήκασι περὶ αὑτῶν. εἰ μὲν γὰρ ἀνελεῖν τὰς διαθήκας βουλόμενος μετεπέμπετο τὴν ἀρχήν, ὥσπερ ἡμεῖς φαμεν, οὐδ' εἷς ἔνεστι τούτοις λόγος· εἰ δ' οὕτω παραφρονῶν ἔτυχεν ὥσθ' ἡμᾶς περὶ ἐλαχίστου ποιεῖσθαι, τοὺς γένει πρωτεύοντας καὶ χρωμένους αὑτῷ πάντων οἰκειότατα, δικαίως ἂν δήπου τὰς τοιαύτας διαθήκας ἀκύρους ποιήσαιτε.

22 Ἔτι τοίνυν ἐνθυμεῖσθε ὅτι φάσκοντες καλεῖν τὴν ἀρχὴν Κλεώνυμον, ἵνα βεβαιώσῃ τὴν αὑτῶν δωρεάν, προσταχθὲν αὐτοῖς· οὐκ ἐτόλμησαν εἰσαγαγεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐλθόντα τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τὴν θύραν ἀπέπεμψαν. καὶ δυοῖν τοῖν ἐναντιωτάτοιν θάτερα μέλλοντες, ἢ τὴν οὐσίαν ἕξειν βεβαιοτέραν ἢ ἐκείνῳ μὴ ποιήσαντες ἀπεχθήσεσθαι, τὴν ἀπέχθειαν εἵλοντο
23 μᾶλλον ταύτης τῆς δωρεᾶς. καίτοι πῶς ἂν ἕτερα τούτων γένοιτο ἀπιστότερα; τοὺς μὲν τηλικαῦτα μέλλοντας ἐκ τοῦ πράγματος κερδαίνειν, ὥσπερ ζημιωθησομένους, φυλάξασθαι τὴν διακονίαν, Κλεώνυμον δ' ὑπὲρ τῆς τούτων ὠφελείας τοσαύτην ποιήσασθαι σπουδὴν ὥστε Ποσειδίππῳ μέν, ὅτι κατημέλησεν, ὀργισθῆναι, Διοκλέους δὲ ταὐτὰ πάλιν ἐς τὴν ὑστεραίαν δεηθῆναι;

24 Εἰ γὰρ δή, ὦ ἄνδρες, ὡς οὗτοί φασιν, ἐν ταῖς νῦν γεγραμμέναις διαθήκαις ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν, καὶ τοῦτ' ἄξιον εἶναί μοι δοκεῖ θαυμάζειν, ὅ

τί ποτε ἐπανορθώσας κυριωτέρας αὐτὰς ἡγοῖτ' ἂν
ποιῆσαι· τοῖς γὰρ ἄλλοις οὗτος ὅρος ἐστίν, ὦ ἄνδρες,
τῶν δωρεῶν. Ἔτι δὲ καὶ εἴ τι προσγράψαι τούτοις 25
ἐβούλετο, διὰ τί οὐκ ἐν ἑτέρῳ γράψας αὐτὰ γραμ-
ματείῳ κατέλιπεν, ἐπειδὴ τὰ γράμματα παρὰ τῶν
ἀρχόντων οὐκ ἐδυνήθη λαβεῖν; ἀνελεῖν γάρ, ὦ ἄν-
δρες, οὐχ οἷός τ' ἦν ἄλλο γραμματεῖον ἢ τὸ παρὰ
τῇ ἀρχῇ κείμενον· γράψαι δ' ἐξῆν εἰς ἕτερον εἴ τι
ἐβούλετο, καὶ μηδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἀμφισβητήσιμον ἐᾶν.
Εἰ τοίνυν καὶ τοῦτο συγχωρήσαιμεν, ὡς ἐκεῖνος ἐπα- 26
νορθῶσαι τὰς διαθήκας ἐβούλετο, πᾶσι δήπου φανε-
ρὸν ὑμῖν ἐστιν ὅτι οὐκ ὀρθῶς αὐτὰς ἔχειν ἡγεῖτο.
καίτοι σκοπεῖτε καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀναισχυντίαν αὐ-
τῶν, οἵ τινες ταύτας τὰς διαθήκας ἀξιοῦσιν εἶναι
κυρίας, ἃς ὁμολογοῦσι μηδ' αὐτὸν τὸν διαθέμενον
[ταῦτα] ὀρθῶς ἔχειν ἡγεῖσθαι, καὶ πείθουσιν ὑμᾶς
ἐναντία καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῇ τοῦ
τετελευτηκότος γνώμῃ ψηφίσασθαι. Ἔτι τοίνυν τού- 27
των ἁπάντων ἀναιδέστατος τῶν λόγων ἐστίν, ὅταν
τολμῶσι λέγειν ὡς Κλεώνυμος οὐδὲν ἡμᾶς τῶν αὑτοῦ
λαβεῖν ἐβούλετο. καίτοι, ὦ ἄνδρες, τίνας ἂν ἄλλους
ταῦτα ἔχειν ἐβουλήθη μᾶλλον ἢ τούτους, οὓς καὶ
ζῶν ἐκ τῶν αὑτοῦ πλεῖστα τῶν οἰκείων ὠφέλει; Πάν- 28
των δ' ἂν εἴη θαυμασιώτατον, εἰ Κηφίσανδρος μὲν
ὁ τούτων οἰκεῖος δίκαιον ἡγεῖτο εἶναι μέρος ἕκαστον
ἡμῶν ἔχειν τῆς οὐσίας, Κλεώνυμος δ' ὃς ἦν ἡμῖν
οἰκειότατος καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὑτοῦ λα-
βὼν ἐθεράπευε καὶ ἐπεμελεῖτο τῶν ἡμετέρων ὥσπερ
τῶν αὑτοῦ πραγμάτων, οὗτος μόνος ἐβούλετο ἡμᾶς
ἀκλήρους εἶναι τῶν αὑτοῦ. καὶ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύ- 29
σειεν εὐνουστέρους καὶ μετριωτέρους τοὺς ἀντιδίκους
ἡμῖν εἶναι τῶν οἰκειοτάτων; κἀκεῖνον μέν, ᾧ καὶ

ἀναγκαῖον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς καὶ αἰσχρὸν ἡμῶν ἀμελῆσαι, μηδὲν τῶν αὐτοῦ ἡμῖν δοῦναι· τούτους δέ, οἷς οὔτ' ἀνάγκη ἐστὶν οὔτ' αἰσχύνην οὐδεμίαν φέρει τῶν οὐ προσηκόντων, ὥς φασιν, ἡμῖν μεταδιδόναι; Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ ἄνδρες, πολλὴν ἀπιστίαν ἔχει.

30 *Ἔπειτα, εἰ μὲν καὶ νῦν οὕτω πρὸς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἔχων ἐτελεύτησεν, ὥσπερ ὅτε τὰς διαθήκας ταύτας ἐποιήσατο, εἰκότως ἄν τις ὑμῶν πιστεύσειε τοῖς λόγοις τοῖς τουτωνί· νυνὶ δὲ πᾶν τοὐναντίον εὑρήσετε. τότε μὲν γὰρ ἔτυχε Δεινίᾳ, ὃς ἡμᾶς ἐπετρόπευε, διάφορος ὢν ἡμῖν τε οὔπω χρώμενος τούτοις τε ἅπασιν ἐπιτηδείως διακείμενος· νῦν δὲ τούτων μέν τισι διάφορος ἐγένετο, ἡμῖν δὲ πάντων ἐχρῆτο*
31 *οἰκειότατα. καὶ ἐξ ὧν μὲν αὐτῷ πρὸς τούτους ἐγένετο ἡ διαφορά, περίεργόν ἐστι λέγειν· σημεῖα δ' ὑμῖν ἐρῶ μεγάλα, περὶ ὧν καὶ μάρτυρας ἔχω παρασχέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ θύων τῷ Διονύσῳ, καὶ τοὺς οἰκείους ἅπαντας καλέσας καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν πολλούς, Φερένικον οὐδαμοῦ παρεστήσατο. ἔπειτα μικρὸν πρὶν τελευτῆσαι βαδίζων εἰς Πάνορμον μετὰ Σίμωνος, καὶ συντυχὼν αὐτῷ, προσειπεῖν οὐκ ἐτόλ-*
32 *μησεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις πυνθανομένου τὴν διαφορὰν τοῦ Σίμωνος τήν τ' ἔχθραν διηγήσατο, καὶ προσηπείλησεν ὅτι δηλώσοι ποτ' ἂν τούτῳ ὡς διάκειται πρὸς αὐτόν. Καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

33 *Οἴεσθε οὖν, ὦ ἄνδρες, τὸν οὑτωσὶ πρὸς ἑκατέρους ἡμᾶς διακείμενον ἡμῖν μέν, οἷς οἰκειότατα ἐχρῆτο, οὕτω ποιεῖν ὥστε μηδὲ λόγον ὑπολείψειν, [illegible], ὧν τισι καὶ διάφορος ἦν, σκοπεῖν ὅπως*

*ἅπασαν βεβαιώσει τὴν οὐσίαν; καὶ τούτους μὲν νῦν
περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ταύτης ὑπούσης τῆς ἔχθρας,
ἡμᾶς δὲ τοσαύτης οἰκειότητος καὶ φιλίας γενομένης
πειρᾶσθαι μᾶλλον κακῶς ποιεῖν; Ἀλλ' ἔγωγε, εἰ κα-* 34
*τηγορεῖν ἐβούλοντο τῶν διαθηκῶν ἢ τοῦ τετελευτη-
κότος, οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν ἄλλο πρὸς ὑμᾶς εἶπον, οἵ γε
τὰς διαθήκας μὲν ἀποφαίνουσιν οὔτ' ὀρθῶς ἐχούσας
οὔτ' ἀρεσκούσας τῷ διαθεμένῳ, τοῦ δὲ τοσαύτην
μανίαν κατηγοροῦσιν, ὥστε φασὶν αὐτὸν περὶ πλεί-
ονος ποιεῖσθαι τοὺς αὐτῷ διαφερομένους ἢ τοὺς οἰ-
κείως χρωμένους, καὶ οἷς μὲν ζῶν οὐδὲ διελέγετο
ἅπασαν δοῦναι τὴν οὐσίαν, τοὺς δ' οἰκειότατα κε-
χρημένους οὐδὲ πολλοστοῦ μέρους ἀξιῶσαι. ὥστε τίς* 35
*ἂν ὑμῶν ταύτας εἶναι κυρίας τὰς διαθήκας ψηφί-
σαιτο, ἃς ὁ μὲν διαθέμενος ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐχούσας
ἀπεδοκίμασεν, οὗτοι δ' ἔργῳ λύουσιν ἐθέλοντες ἡμῖν
ἰσομοιρῆσαι τῆς οὐσίας, πρὸς δὲ τούτοις ἡμεῖς ὑμῖν
ἀποφαίνομεν ἐναντίας οὔσας καὶ τῷ νόμῳ καὶ τοῖς
δικαίοις καὶ τῇ τοῦ τετελευτηκότος διανοίᾳ;*

Οἶμαι δ' ὑμᾶς τὸ περὶ ἡμῶν δίκαιον σαφέστατ' 36
*ἂν παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι. εἰ γάρ τις αὐ-
τοὺς ἔροιτο διὰ τί ἀξιοῦσι κληρονόμοι γενέσθαι τῶν
Κλεωνύμου, τοῦτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν, ὅτι καὶ γένει
ποθὲν προσήκουσι καὶ ἐκεῖνος αὐτοῖς χρόνον τινὰ
ἐπιτηδείως διέκειτο. οὐκ ἂν ἄρα ὑπὲρ ἡμῶν μᾶλλον
ἢ ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν εἶεν εἰρηκότες; εἴ τε γὰρ διὰ* 37
*τὴν τοῦ γένους ἀγχιστείαν δεῖ γενέσθαι τινὰς κλη-
ρονόμους, ἡμεῖς ἐγγυτέρω γένει προσήκομεν· εἴ τε
διὰ τὴν φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν, ἴσασιν αὐτὸν ἅπαν-
τες ἡμῖν οἰκειότερον διακείμενον. ὥστ' οὐ χρὴ παρ'
ἡμῶν, ἀλλὰ [καὶ] παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι
τὸ δίκαιον. Πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῖς* 38

μὲν ἄλλοις ψηφίζοισθε, ὅταν θάτερα τούτων ἀπο-
φαίνωσι σφᾶς αὐτούς, ἢ γένει προτέρους ὄντας ἢ τῇ
φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, ἡμᾶς δ' οἷς ἐστιν
ἀμφότερα ταῦτα παρὰ πάντων ὁμολογούμενα, ἀξιώ-
σετε μόνους ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἐκείνου.
39 Καὶ εἰ μὲν Πολύαρχος ὁ πατὴρ ὁ Κλεωνύμου,
πάππος δ' ἡμέτερος, ζῶν ἐτύγχανε καὶ τῶν ἐπιτη-
δείων ἐνδεὴς ὤν, ἢ Κλεώνυμος ἐτελεύτησε θυγατέ-
ρας ἀπορουμένας καταλιπών, ἡμεῖς ἂν διὰ τὴν ἀγ-
χιστείαν καὶ τὸν πάππον γηροτροφεῖν ἠναγκαζόμεθα
καὶ τὰς Κλεωνύμου θυγατέρας ἢ λαβεῖν αὐτοὶ γυναῖ-
κας ἢ προῖκα ἐπιδιδόντες ἑτέροις ἐκδιδόναι, καὶ ταῦθ'
ἡμᾶς καὶ ἡ συγγένεια καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ παρ' ὑμῶν
αἰσχύνη ποιεῖν ἠνάγκαζεν ἄν, ἢ ταῖς μεγίσταις ζη-
40 μίαις καὶ τοῖς ἐσχάτοις ὀνείδεσι περιπεσεῖν· εἰ δ'
οὐσία κατελείφθη, δίκαιον ἡγήσεσθ' εἶναι ταύτης
ἑτέρους ἡμῶν μᾶλλον κληρονομεῖν; οὐκ ἄρα δίκαια
οὐδ' ὑμῖν αὐτοῖς συμφέροντα οὐδὲ τοῖς νόμοις ὁμο-
λογούμενα ψηφιεῖσθε, εἰ τῶν μὲν συμφορῶν τοὺς
ἐγγυτάτω γένει κοινωνεῖν ἀναγκάσετε, χρημάτων δὲ
καταλειφθέντων πάντας ἀνθρώπους κυριωτέρους ἢ
τούτους ποιήσετε.
41 Χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν καὶ
διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν, ὅπερ ποιεῖτε, τοῖς
κατὰ γένος ψηφίζεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς κατὰ διαθήκην
ἀμφισβητοῦσι. τὴν μὲν γὰρ τοῦ γένους οἰκειότητα
πάντες ἐπιστάμενοι τυγχάνετε, καὶ οὐχ οἷόν τε τοῦτ'
ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς ψεύσασθαι· διαθήκας δ' ἤδη πολλοὶ
ψευδεῖς ἀπέφηναν, καὶ οἱ μὲν τὸ παράπαν οὐ γενο-
42 μένας, ἐνίων δ' οὐκ ὀρθῶς βεβουλευμένων. καὶ νῦν
ὑμεῖς τὴν μὲν συγγένειαν καὶ τὴν οἰκειότητα τὴν
ἡμετέραν, οἷς ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα, ἅπαντες ἐπίστασθε·

τὰς δὲ διαθήκας, αἷς οὗτοι πιστεύοντες ἡμᾶς συκοφαντοῦσιν, οὐδεὶς ὑμῶν οἶδε κυρίας γενομένας. ἔπειτα τὴν μὲν ἡμετέραν συγγένειαν εὑρήσετε καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἀντιδίκων ὁμολογουμένην, τὰς δὲ διαθήκας ὑφ' ἡμῶν ἀμφισβητουμένας· οὗτοι γὰρ τὸ ἀνελεῖν αὐτὰς ἐκείνου βουλομένου διεκώλυσαν. ὥσθ' 43 ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, πολὺ κάλλιόν ἐστι ψηφίσασθαι κατὰ τὸ γένος τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὁμολογούμενον μᾶλλον ἢ κατὰ τὰς διαθήκας τὰς οὐ δικαίως γεγενημένας. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμήθητε ὅτι αὐτὰς ἔλυσε μὲν Κλεώνυμος εὖ φρονῶν, διέθετο δὲ ὀργισθεὶς καὶ οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος· ὥστε πάντων ἂν εἴη δεινότατον, εἰ κυριωτέραν αὐτοῦ τὴν ὀργὴν ἢ τὴν διάνοιαν ποιήσετε.

Οἶμαι δ' ὑμᾶς καὶ λαμβάνειν παρὰ τούτων ἀξιοῦν 44 καὶ μὴ τυγχάνοντας ἀγανακτεῖν, οἷς ἂν ὑπάρχῃ καὶ παρ' ὑμῶν τῶν αὐτῶν τυχεῖν. εἰ τοίνυν συνέβη Κλεωνύμῳ μὲν ζῆν, ἐξερημωθῆναι δὲ τὸν ἡμέτερον οἶκον ἢ τὸν τούτων, σκέψασθε ποτέρων ἐκεῖνος ἐγίγνετο κληρονόμος· δίκαιον γάρ ἐστι τούτους ἔχειν τὰ ἐκείνου, παρ' ὧν ὠφείλετο καὶ λαβεῖν αὐτῷ. εἰ 45 μὲν τοίνυν Φερένικος ἢ τῶν ἀδελφῶν τις ἐτελεύτησεν, οἱ παῖδες οἱ τούτων, οὐκ ἐκεῖνος ἐγίγνετο κύριος τῶν καταλειφθέντων· ἡμῶν δὲ τοιαύτῃ τύχῃ χρησαμένων Κλεώνυμος ἁπάντων ἐγίγνετο κληρονόμος. οὔτε γὰρ παῖδες ἡμῖν ἦσαν οὔτ' ἄλλοι συγγενεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνος καὶ γένει προσήκων ἐγγυτάτω καὶ τῇ χρείᾳ πάντων ἦν οἰκειότατος· ὥστε διὰ ταῦτα καὶ 46 οἱ νόμοι δεδώκασιν αὐτῷ, καὶ ἡμεῖς οὐδένα ἄλλον ἠξιώσαμεν ταύτης τῆς δωρεᾶς. οὐ γάρ δήπου ζῶντες μὲν οὕτως ἂν ἐνεχειρίσαμεν αὐτῷ τὴν οὐσίαν, ὥστε περὶ τῶν ἡμετέρων κυριωτέραν εἶναι τὴν ἐκεί-

νου διάνοιαν τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, ἀποθνήσκοντες
δὲ ἄλλους κληρονόμους ἐβουλήθημεν εἶναι αὐτῶν
47 μᾶλλον ἢ τὸν πάντων οἰκειότατον. ὥσθ' ἡμᾶς μὲν
ἐν ἀμφοτέροις, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐν τῷ δοῦναι καὶ
ἐν τῷ λαβεῖν οἰκείους ὄντας εὑρήσετε, τούτους δὲ
νῦν μὲν ἀναισχυντοῦντας καὶ τὴν οἰκειότητα καὶ τὴν
ἀγχιστείαν λέγοντας, ὅτι λήψεσθαί τι προσδοκῶσιν·
ἐν δὲ τῷ δοῦναι πολλοὺς ἂν καὶ συγγενεῖς καὶ φί-
λους ἐκείνου προείλοντο οἰκειοτέρους.

48 Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, ᾧ πάντας ὑμᾶς
προσέχειν δεῖ τὸν νοῦν· ὅσῳ γὰρ ἂν ταῦτα λέγοντες
ἀποφαίνωσι καὶ πειρῶνται πείθειν ὑμᾶς ὡς ἐκεῖνος
διέθετο ταύτας τὰς διαθήκας καὶ οὐδὲ πώποτε ὕστε-
ρον αὐτῷ μετεμέλησε, καὶ νῦν μὲν ἐβούλετο ἡμᾶς
μηδὲν τῶν αὐτοῦ λαβεῖν, σφίσι δ' αὐτοῖς βεβαιῶσαι
49 τὴν δωρεάν, καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες καὶ διισχυρι-
ζόμενοι μηδέτερον ἀποφαίνωσι, μήθ' ὡς ἐγγυτέρω
τῷ γένει προσήκουσι μήθ' ὡς οἰκειότερον ἡμῶν πρὸς
Κλεώνυμον διέκειντο, ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκείνου
κατηγοροῦσιν, ἀλλ' οὐχ ὡς δίκαιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα
50 διδάσκουσιν ὑμᾶς. ὥσθ' ὑμεῖς ὅταν μὲν τοῖς τούτων
λόγοις πιστεύητε, οὐ τούτους προσήκει ποιῆσαι τῶν
ἐκείνου κληρονόμους, ἀλλὰ παράνοιαν Κλεωνύμου
καταγιγνώσκειν, ὅταν δὲ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν τε
νομίζειν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι λῦσαι τὰς διαθήκας
βουλόμενον, ἡμᾶς τε μὴ συκοφαντεῖν ἀλλὰ δικαίως
51 τούτων ἀμφισβητεῖν. ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμεῖσθε
ὅτι οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστι κατὰ τοὺς τούτων λόγους
γνῶναι περὶ αὐτῶν. πάντων γὰρ ἂν εἴη δεινότατον,
εἰ τῶν ἀντιδίκων γιγνωσκόντων ἡμᾶς δίκαιον εἶναι
τὸ μέρος αὐτῶν λαβεῖν, ὑμεῖς ἅπαντ' αὐτοὺς ἔχειν
ψηφίσαισθε, καὶ τούτους μὲν ἡγήσαισθε χρῆναι πλείω

λαβεῖν ὧν αὐτοὶ σφᾶς αὐτοὺς ἠξίωσαν, ἡμᾶς δὲ μηδὲ τούτων ἀξιώσαιτε ὧν οἱ ἀντίδικοι συγχωροῦσιν ἡμῖν.

2.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΝΕΚΛΕΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μενεκλέους ποιησαμένου υἱὸν καὶ ἐπιβιώσαντος τῇ ποιήσει εἴκοσι τρία ἔτη, ἀδελφῶν ἀμφισβητησάντων τοῦ κλήρου ἐμαρτύρησέ τις Φιλωνίδης μὴ εἶναι τὸν κλῆρον ἐπίδικον, καταλείψαντος υἱὸν Μενεκλέους. τούτῳ ἐπέσκηψαν ψευδομαρτυρίας οἱ ἀδελφοί, καὶ πρὸς τούτους ὁ παῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀπολογίαν εἰσέρχεται. Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐναντίος τῷ περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὑπὲρ συγγενείας εἶπεν, ὧδε δὲ ὑπὲρ διαθήκης. Ἡ στάσις ἀντίληψις κατὰ στοχασμόν· λέγει γὰρ ὅτι ἐξῆν αὐτῷ ποιεῖν ἑαυτῷ υἱόν. εἶτα τὸ στοχαστικόν, ὅτι οὐ πεισθεὶς γυναικὶ ἐποιήσατό με.

Ἡγούμην μέν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις καὶ ἄλλος ἐποιήθη ὑπό τινος κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐγὼ ποιηθῆναι, καὶ οὐκ ἄν ποτε εἰπεῖν οὐδένα τολμῆσαι ὡς ἐποιήσατό με Μενεκλῆς παρανοῶν ἢ γυναικὶ πειθόμενος· ἐπειδὴ δὲ ὁ θεῖος οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος, ὡς ἐγώ φημι, πειρᾶται ἐξ ἅπαντος τρόπου τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ἄπαιδα τεθνεῶτα καταστῆσαι, οὔτε τοὺς θεοὺς τοὺς πατρῴους οὔθ' ὑμῶν αἰσχυνόμενος οὐδένα, ἐμοὶ ἀνάγκη ἐστὶ πολλὴ βοηθεῖν τε τῷ πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ με καὶ ἐμαυτῷ. διδάξω οὖν ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς 2
ὡς προσηκόντως τε καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ

ποίησις, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίδικος ὁ κλῆρος ὁ Μενεκλέ-
ους ὄντος ἐμοῦ υἱοῦ ἐκείνου, ἀλλ' ὁ μάρτυς διεμαρ-
τύρησε τἀληθῆ. δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων καὶ ἀντι-
βολῶ καὶ ἱκετεύω μετ' εὐνοίας ἀποδέχεσθαί μου τοὺς
λόγους.
3 Ἐπώνυμος γὰρ ὁ Ἀχαρνεύς, ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος,
ὦ ἄνδρες, φίλος ἦν καὶ ἐπιτήδειος Μενεκλεῖ, καὶ
ἐχρῆτο οἰκείως· ἦμεν δὲ αὐτῷ παῖδες τέτταρες ἡμεῖς,
δύο μὲν υἱεῖς, δύο δὲ θυγατέρες. τελευτήσαντος δὲ
τοῦ πατρὸς ἐκδίδομεν ἡμεῖς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελ-
φήν, ἐπειδὴ εἶχεν ὥραν, Λευκολόφῳ, προῖκα ἐπι-
4 δόντες εἴκοσι μνᾶς. καὶ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου τε-
τάρτῳ ἔτει ἢ πέμπτῳ ὕστερον ἥ τε ἀδελφὴ ἡμῖν ἡ
νεωτέρα σχεδὸν ἡλικίαν εἶχεν ἀνδρὶ συνοικεῖν, καὶ
τῷ Μενεκλεῖ ἡ γυνὴ τελευτᾷ ἣν εἶχε πρότερον. ἐπει-
δὴ οὖν ἐκείνῃ τὰ νομιζόμενα ἐποίησεν ὁ Μενεκλῆς,
ᾔτει τὴν ἀδελφὴν ἡμᾶς, ὑπομιμνήσκων τήν τε φιλίαν
τὴν τοῦ πατρὸς καὶ ἑαυτοῦ, καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς
5 ἦν διακείμενος· καὶ ἡμεῖς εἰδότες ὅτι καὶ ὁ πατὴρ
οὐδενὶ ἂν ἔδωκεν ἥδιον ἢ ἐκείνῳ, δίδομεν αὐτῷ,
οὐκ ἄπροικον, ὡς οὗτος λέγει ἑκάστοτε, ἀλλὰ τὴν
ἴσην προῖκα ἐπιδόντες ἥνπερ καὶ τῇ πρεσβυτέρᾳ ἀδελ-
φῇ ἐπέδομεν· καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τούτου, πρότερον
ὄντες αὐτοῦ φίλοι, κατέστημεν οἰκεῖοι. Καὶ ὡς ἔλα-
βεν εἴκοσι μνᾶς ὁ Μενεκλῆς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ προῖκα,
τὴν μαρτυρίαν ταύτην πρῶτον βούλομαι παρασχέ-
σθαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

6 Ἐκδόντες τοίνυν τὰς ἀδελφάς, ὦ ἄνδρες, καὶ ὄν-
τες αὐτοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἐπὶ τὸ στρατεύεσθαι ἐτραπόμεθα,
καὶ ἀπεδημήσαμεν μετὰ Ἰφικράτους εἰς Θρᾴκην· ἐκεῖ

δὲ δόξαντές του εἶναι ἄξιοι περιποιησάμενοί τι κατε-
πλεύσαμεν δεῦρο, καὶ καταλαμβάνομεν τῇ πρεσβυ-
τέρᾳ ἀδελφῇ ὄντα δύο παιδία, τὴν δὲ νεωτέραν, ἣν
εἶχε Μενεκλῆς, ἄπαιδα. καὶ ἐκεῖνος δευτέρῳ μηνὶ 7
ἢ τρίτῳ, πολλὰ ἐπαινέσας τὴν ἀδελφήν, λόγους ἐποι-
εῖτο πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔφη τήν τε ἡλικίαν ὑφορᾶσθαι
τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν· οὔκουν ἔφη δεῖν ἐκείνην
τῆς χρηστότητος τῆς ἑαυτῆς τοῦτο ἀπολαῦσαι, ἄπαιδα
καταστῆναι συγκαταγηράσαν αὐτῷ· ἱκανὸς γὰρ ἔφη 8
αὐτὸς ἀτυχῶν εἶναι. [καὶ ἐκ ταύτης τῆς λέξεως δῆλον
ὅτι φιλῶν ἀπεβάλετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα ἱκετεύει
αὐτῷ.] ἐδεῖτο οὖν ἡμῶν δοῦναι χάριν ταύτην αὐ-
τῷ, ἐκδοῦναι ἄλλῳ αὐτὴν μετὰ τῆς γνώμης τῆς ἑαυτοῦ.
καὶ ἡμεῖς ἐκελεύομεν αὐτὸν πείθειν αὐτὴν περὶ τού-
των· ὅ τι γὰρ ἂν ἐκείνη πεισθῇ, τοῦτ' ἔφαμεν ποιή-
σειν. κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον οὐδ' ἠνέσχετ' αὐτοῦ λέ- 9
γοντος, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου μόλις ἐπείσθη· καὶ
οὕτως ἐκδίδομεν αὐτὴν Ἠλείῳ Σφηττίῳ, καὶ ὁ Με-
νεκλῆς τήν τε προῖκα ἀποδίδωσιν [αὐτῇ], μετασχὼν
τοῦ οἴκου τῆς μισθώσεως τῶν παίδων τοῦ Νικίου,
καὶ τὰ ἱμάτια, ἃ ἦλθεν ἔχουσα παρ' ἐκεῖνον, καὶ τὰ
χρυσίδια, ἃ ἦν, δίδωσιν αὐτῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα χρό- 10
νου διαγενομένου ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς ὅπως μὴ ἔσοιτο
ἄπαις, ἀλλ' ἔσοιτο αὐτῷ ὅς τις ζῶντα γηροτροφήσοι
καὶ τελευτήσαντα θάψοι αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον τὰ νομιζόμενα αὐτῷ ποιήσοι. τούτῳ μὲν οὖν
ἑώρα ἕνα μόνον υἱὸν ὄντα, ὥστε ἐδόκει αὐτῷ αἰσχρὸν
εἶναι ἄπαιδα τοῦτον καθιστάντα ἀρρένων παίδων
αὐτῷ κελεύειν δοῦναι τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. εὕρι- 11
σκεν οὖν οὐδένα ἄλλον οἰκειότερον ὄνθ' ἡμῶν ἑαυ-
τῷ. λόγους οὖν πρὸς ἡμᾶς ἐποιεῖτο, καὶ ἔφη δοκεῖν
αὐτῷ καλῶς ἔχειν, ἐπειδὴ οὕτως αὐτῷ ἡ τύχη συν-

αὐτὰς διαθήκας, ἐξ ὧν οὐκ ἐκεῖνοι ἐτιμωρεῖτο ἀλλὰ τοὺς οἰκειοτάτους ἠδίκει· νυνὶ δὲ χρώμενος ἡμῖν καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος ἁπάντων, μόνους ἐβουλήθη τοὺς ἀδελφιδοῦς, ὡς οὗτοί φασιν, ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἑαυτοῦ. καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν, ὦ ἄνδρες, τοι-
21 αῦτα περὶ τῶν αὑτοῦ βουλεύσαιτο; ὥστ' ἐκ τούτων τῶν λόγων ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν διάγνωσιν πεποιήκασι περὶ αὐτῶν. εἰ μὲν γὰρ ἀνελεῖν τὰς διαθήκας βουλόμενος μετεπέμπετο τὴν ἀρχήν, ὥσπερ ἡμεῖς φαμεν, οὐδ' εἷς ἔνεστι τούτοις λόγος· εἰ δ' οὕτω παραφρονῶν ἔτυχεν ὥσθ' ἡμᾶς περὶ ἐλαχίστου ποιεῖσθαι, τοὺς γένει πρωτεύοντας καὶ χρωμένους αὐτῷ πάντων οἰκειότατα, δικαίως ἂν δήπου τὰς τοιαύτας διαθήκας ἀκύρους ποιήσαιτε.

22 Ἔτι τοίνυν ἐνθυμεῖσθε ὅτι φάσκοντες καλεῖν τὴν ἀρχὴν Κλεώνυμον, ἵνα βεβαιώσῃ τὴν αὐτῶν δωρεάν, προσταχθὲν αὐτοῖς· οὐκ ἐτόλμησαν εἰσαγαγεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐλθόντα τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τὴν θύραν ἀπέπεμψαν. καὶ δυοῖν τοῖν ἐναντιωτάτοιν θάτερα μέλλοντες, ἢ τὴν οὐσίαν ἕξειν βεβαιοτέραν ἢ ἐκείνῳ μὴ ποιήσαντες ἀπεχθήσεσθαι, τὴν ἀπέχθειαν εἵλοντο
23 μᾶλλον ταύτης τῆς δωρεᾶς. καίτοι πῶς ἂν ἕτερα τούτων γένοιτο ἀπιστότερα; τοὺς μὲν τηλικαῦτα μέλλοντας ἐκ τοῦ πράγματος κερδαίνειν, ὥσπερ ζημιωθησομένους, φυλάξασθαι τὴν διακονίαν, Κλεώνυμον δ' ὑπὲρ τῆς τούτων ὠφελείας τοσαύτην ποιήσασθαι σπουδὴν ὥστε Ποσειδίππῳ μέν, ὅτι κατημέλησεν, ὀργισθῆναι, Διοκλέους δὲ ταὐτὰ πάλιν ἐς τὴν ὑστεραίαν δεηθῆναι;

24 Εἰ γὰρ δή, ὦ ἄνδρες, ὡς οὗτοί φασιν, ἐν ταῖς νῦν γεγραμμέναις διαθήκαις ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν, καὶ τοῦτ' ἄξιον εἶναί μοι δοκεῖ θαυμάζειν, ὃ

τί ποτε ἐπανορθώσας κυριωτέρας αὐτὰς ἡγοῖτ' ἂν
ποιῆσαι· τοῖς γὰρ ἄλλοις οὗτος ὅρος ἐστίν, ὦ ἄνδρες,
τῶν δωρεῶν. Ἔτι δὲ καὶ εἴ τι προσγράψαι τούτοις 25
ἐβούλετο, διὰ τί οὐκ ἐν ἑτέρῳ γράψας αὐτὰ γραμ-
ματείῳ κατέλιπεν, ἐπειδὴ τὰ γράμματα παρὰ τῶν
ἀρχόντων οὐκ ἐδυνήθη λαβεῖν; ἀνελεῖν γάρ, ὦ ἄν-
δρες, οὐχ οἷός τ' ἦν ἄλλο γραμματεῖον ἢ τὸ παρὰ
τῇ ἀρχῇ κείμενον· γράψαι δ' ἐξῆν εἰς ἕτερον εἴ τι
ἐβούλετο, καὶ μηδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἀμφισβητήσιμον ἐᾶν.
Εἰ τοίνυν καὶ τοῦτο συγχωρήσαιμεν, ὡς ἐκεῖνος ἐπα- 26
νορθῶσαι τὰς διαθήκας ἐβούλετο, πᾶσι δήπου φανε-
ρὸν ὑμῖν ἐστιν ὅτι οὐκ ὀρθῶς αὐτὰς ἔχειν ἡγεῖτο.
καίτοι σκοπεῖτε καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀναισχυντίαν αὐ-
τῶν, οἵ τινες ταύτας τὰς διαθήκας ἀξιοῦσιν εἶναι
κυρίας, ἃς ὁμολογοῦσι μηδ' αὐτὸν τὸν διαθέμενον
[ταῦτα] ὀρθῶς ἔχειν ἡγεῖσθαι, καὶ πείθουσιν ὑμᾶς
ἐναντία καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῇ τοῦ
τετελευτηκότος γνώμῃ ψηφίσασθαι. Ἔτι τοίνυν τού- 27
των ἁπάντων ἀναιδέστατος τῶν λόγων ἐστίν, ὅταν
τολμῶσι λέγειν ὡς Κλεώνυμος οὐδὲν ἡμᾶς τῶν αὑτοῦ
λαβεῖν ἐβούλετο. καίτοι, ὦ ἄνδρες, τίνας ἂν ἄλλους
ταῦτα ἔχειν ἐβουλήθη μᾶλλον ἢ τούτους, οὓς καὶ
ζῶν ἐκ τῶν αὑτοῦ πλεῖστα τῶν οἰκείων ὠφέλει; Πάν- 28
των δ' ἂν εἴη θαυμασιώτατον, εἰ Κηφίσανδρος μὲν
ὁ τούτων οἰκεῖος δίκαιον ἡγεῖτο εἶναι μέρος ἕκαστον
ἡμῶν ἔχειν τῆς οὐσίας, Κλεώνυμος δ' ὃς ἦν ἡμῖν
οἰκειότατος καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὑτοῦ λα-
βὼν ἐθεράπευε καὶ ἐπεμελεῖτο τῶν ἡμετέρων ὥσπερ
τῶν αὑτοῦ πραγμάτων, οὗτος μόνος ἐβούλετο ἡμᾶς
ἀκλήρους εἶναι τῶν αὑτοῦ. καὶ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύ- 29
σειεν εὐνουστέρους καὶ μετριωτέρους τοὺς ἀντιδίκους
ἡμῖν εἶναι τῶν οἰκειοτάτων; κἀκεῖνον μέν, ᾧ καὶ

ἀναγκαῖον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς καὶ αἰσχρὸν ἡμῶν ἀμελῆ-
σαι, μηδὲν τῶν αὑτοῦ ἡμῖν δοῦναι· τούτους δέ, οἷς
οὔτ' ἀνάγκη ἐστὶν οὔτ' αἰσχύνην οὐδεμίαν φέρει
τῶν οὐ προσηκόντων, ὥς φασιν, ἡμῖν μεταδιδόναι;
Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ ἄνδρες, πολλὴν ἀπιστίαν ἔχει.
30 Ἔπειτα, εἰ μὲν καὶ νῦν οὕτω πρὸς ἀμφοτέρους
ἡμᾶς ἔχων ἐτελεύτησεν, ὥσπερ ὅτε τὰς διαθήκας
ταύτας ἐποιήσατο, εἰκότως ἄν τις ὑμῶν πιστεύσειε
τοῖς λόγοις τοῖς τουτωνί· νυνὶ δὲ πᾶν τοὐναντίον εὑ-
ρήσετε. τότε μὲν γὰρ ἔτυχε Δεινίᾳ, ὃς ἡμᾶς ἐπετρό-
πευε, διάφορος ὢν ἡμῖν τε οὔπω χρώμενος τούτοις
τε ἅπασιν ἐπιτηδείως διακείμενος· νῦν δὲ τούτων
μέν τισι διάφορος ἐγένετο, ἡμῖν δὲ πάντων ἐχρῆτο
31 οἰκειότατα. καὶ ἐξ ὧν μὲν αὐτῷ πρὸς τούτους ἐγένετο
ἡ διαφορά, περίεργόν ἐστι λέγειν· σημεῖα δ' ὑμῖν
ἐρῶ μεγάλα, περὶ ὧν καὶ μάρτυρας ἔχω παρασχέ-
σθαι. πρῶτον μὲν γὰρ θύων τῷ Διονύσῳ, καὶ τοὺς
οἰκείους ἅπαντας καλέσας καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν
πολλούς, Φερένικον οὐδαμοῦ παρεστήσατο. ἔπειτα
μικρὸν πρὶν τελευτῆσαι βαδίζων εἰς Πάνορμον μετὰ
Σίμωνος, καὶ συντυχὼν αὐτῷ, προσειπεῖν οὐκ ἐτόλ-
32 μησεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις πυνθανομένου τὴν δια-
φορὰν τοῦ Σίμωνος τήν τ' ἔχθραν διηγήσατο, καὶ
προσηπείλησεν ὅτι δηλώσοι ποτ' ἂν τούτῳ ὡς διά-
κειται πρὸς αὐτόν. Καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μάρ-
τυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

33 Οἴεσθε οὖν, ὦ ἄνδρες, τὸν οὑτωσὶ πρὸς ἑκατέ-
ρους ἡμᾶς διακείμενον ἡμῖν μέν, οἷς οἰκειότατα
ἐχρῆτο, οὕτω ποιεῖν ὥστε μηδὲ λόγον ὑπολείψειν,
τούτοις δέ, ὧν τισι καὶ διάφορος ἦν, σκοπεῖν ὅπως

ἅπασαν βεβαιώσει τὴν οὐσίαν; καὶ τούτους μὲν νῦν
περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ταύτης ὑπούσης τῆς ἔχθρας,
ἡμᾶς δὲ τοσαύτης οἰκειότητος καὶ φιλίας γενομένης
πειρᾶσθαι μᾶλλον κακῶς ποιεῖν; Ἀλλ' ἔγωγε, εἰ κα- 34
τηγορεῖν ἐβούλοντο τῶν διαθηκῶν ἢ τοῦ τετελευτη-
κότος, οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν ἄλλο πρὸς ὑμᾶς εἶπον, οἵ γε
τὰς διαθήκας μὲν ἀποφαίνουσιν οὔτ' ὀρθῶς ἐχούσας
οὔτ' ἀρεσκούσας τῷ διαθεμένῳ, τοῦ δὲ τοσαύτην
μανίαν κατηγοροῦσιν, ὥστε φασὶν αὐτὸν περὶ πλεί-
ονος ποιεῖσθαι τοὺς αὐτῷ διαφερομένους ἢ τοὺς οἰ-
κείως χρωμένους, καὶ οἷς μὲν ζῶν οὐδὲ διελέγετο
ἅπασαν δοῦναι τὴν οὐσίαν, τοὺς δ' οἰκειότατα κε-
χρημένους οὐδὲ πολλοστοῦ μέρους ἀξιῶσαι. ὥστε τίς 35
ἂν ὑμῶν ταύτας εἶναι κυρίας τὰς διαθήκας ψηφί-
σαιτο, ἃς ὁ μὲν διαθέμενος ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐχούσας
ἀπεδοκίμασεν, οὗτοι δ' ἔργῳ λύουσιν ἐθέλοντες ἡμῖν
ἰσομοιρῆσαι τῆς οὐσίας, πρὸς δὲ τούτοις ἡμεῖς ὑμῖν
ἀποφαίνομεν ἐναντίας οὔσας καὶ τῷ νόμῳ καὶ τοῖς
δικαίοις καὶ τῇ τοῦ τελετευτηκότος διανοίᾳ;

Οἶμαι δ' ὑμᾶς τὸ περὶ ἡμῶν δίκαιον σαφέστατ' 36
ἂν παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι. εἰ γάρ τις αὐ-
τοὺς ἔροιτο διὰ τί ἀξιοῦσι κληρονόμοι γενέσθαι τῶν
Κλεωνύμου, τοῦτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν, ὅτι καὶ γένει
ποθὲν προσήκουσι καὶ ἐκεῖνος αὐτοῖς χρόνον τινὰ
ἐπιτηδείως διέκειτο. οὐκ ἂν ἄρα ὑπὲρ ἡμῶν μᾶλλον
ἢ ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν εἶεν εἰρηκότες; εἴ τε γὰρ διὰ 37
τὴν τοῦ γένους ἀγχιστείαν δεῖ γενέσθαι τινὰς κλη-
ρονόμους, ἡμεῖς ἐγγυτέρω γένει προσήκομεν· εἴ τε
διὰ τὴν φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν, ἴσασιν αὐτὸν ἅπαν-
τες ἡμῖν οἰκειότερον διακείμενον. ὥστ' οὐ χρὴ παρ'
ἡμῶν, ἀλλὰ [καὶ] παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι
τὸ δίκαιον. Πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῖς 38

μὲν ἄλλοις ψηφίζοισθε, ὅταν θάτερα τούτων ἀπο-
φαίνωσι σφᾶς αὐτούς, ἢ γένει προτέρους ὄντας ἢ τῇ
φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, ἡμᾶς δ' οἷς ἐστιν
ἀμφότερα ταῦτα παρὰ πάντων ὁμολογούμενα, ἀξιώ-
σετε μόνους ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἐκείνου.
39 Καὶ εἰ μὲν Πολύαρχος ὁ πατὴρ ὁ Κλεωνύμου,
πάππος δ' ἡμέτερος, ζῶν ἐτύγχανε καὶ τῶν ἐπιτη-
δείων ἐνδεὴς ὤν, ἢ Κλεώνυμος ἐτελεύτησε θυγατέ-
ρας ἀπορουμένας καταλιπών, ἡμεῖς ἂν διὰ τὴν ἀγ-
χιστείαν καὶ τὸν πάππον γηροτροφεῖν ἠναγκαζόμεθα
καὶ τὰς Κλεωνύμου θυγατέρας ἢ λαβεῖν αὐτοὶ γυναῖ-
κας ἢ προῖκα ἐπιδιδόντες ἑτέροις ἐκδιδόναι, καὶ ταῦθ'
ἡμᾶς καὶ ἡ συγγένεια καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ παρ' ὑμῶν
αἰσχύνη ποιεῖν ἠνάγκαζεν ἄν, ἢ ταῖς μεγίσταις ζη-
40 μίαις καὶ τοῖς ἐσχάτοις ὀνείδεσι περιπεσεῖν· εἰ δ'
οὐσία κατελείφθη, δίκαιον ἡγήσεσθ' εἶναι ταύτης
ἑτέρους ἡμῶν μᾶλλον κληρονομεῖν; οὐκ ἄρα δίκαια
οὐδ' ὑμῖν αὐτοῖς συμφέροντα οὐδὲ τοῖς νόμοις ὁμο-
λογούμενα ψηφιεῖσθε, εἰ τῶν μὲν συμφορῶν τοὺς
ἐγγυτάτω γένει κοινωνεῖν ἀναγκάσετε, χρημάτων δὲ
καταλειφθέντων πάντας ἀνθρώπους κυριωτέρους ἢ
τούτους ποιήσετε.
41 Χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν καὶ
διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν, ὅπερ ποιεῖτε, τοῖς
κατὰ γένος ψηφίζεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς κατὰ διαθήκην
ἀμφισβητοῦσι. τὴν μὲν γὰρ τοῦ γένους οἰκειότητα
πάντες ἐπιστάμενοι τυγχάνετε, καὶ οὐχ οἷόν τε τοῦτ'
ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς ψεύσασθαι· διαθήκας δ' ἤδη πολλοὶ
ψευδεῖς ἀπέφηναν, καὶ οἱ μὲν τὸ παράπαν οὐ γενο-
42 μένας, ἐνίων δ' οὐκ ὀρθῶς βεβουλευμένων. καὶ νῦν
ὑμεῖς τὴν μὲν συγγένειαν καὶ τὴν οἰκειότητα τὴν
ἡμετέραν, οἷς ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα, ἅπαντες ἐπίστασθε·

τὰς δὲ διαθήκας, αἷς οὗτοι πιστεύοντες ἡμᾶς συκο-
φαντοῦσιν, οὐδεὶς ὑμῶν οἶδε κυρίας γενομένας.
ἔπειτα τὴν μὲν ἡμετέραν συγγένειαν εὑρήσετε καὶ
παρ᾿ αὐτῶν τῶν ἀντιδίκων ὁμολογουμένην, τὰς δὲ
διαθήκας ὑφ᾿ ἡμῶν ἀμφισβητουμένας· οὗτοι γὰρ τὸ
ἀνελεῖν αὐτὰς ἐκείνου βουλομένου διεκώλυσαν. ὥσθ᾿ 43
ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, πολὺ κάλλιόν ἐστι ψηφίσασθαι κατὰ
τὸ γένος τὸ παρ᾿ ἀμφοτέρων ἡμῶν ὁμολογούμενον
μᾶλλον ἢ κατὰ τὰς διαθήκας τὰς οὐ δικαίως γεγενη-
μένας. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμήθητε ὅτι αὐτὰς ἔλυσε
μὲν Κλεώνυμος εὖ φρονῶν, διέθετο δὲ ὀργισθεὶς καὶ
οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος· ὥστε πάντων ἂν εἴη δει-
νότατον, εἰ κυριωτέραν αὐτοῦ τὴν ὀργὴν ἢ τὴν διά-
νοιαν ποιήσετε.

Οἶμαι δ᾿ ὑμᾶς καὶ λαμβάνειν παρὰ τούτων ἀξιοῦν 44
καὶ μὴ τυγχάνοντας ἀγανακτεῖν, οἷς ἂν ὑπάρχῃ καὶ
παρ᾿ ὑμῶν τῶν αὐτῶν τυχεῖν. εἰ τοίνυν συνέβη
Κλεωνύμῳ μὲν ζῆν, ἐξερημωθῆναι δὲ τὸν ἡμέτερον
οἶκον ἢ τὸν τούτων, σκέψασθε ποτέρων ἐκεῖνος ἐγί-
γνετο κληρονόμος· δίκαιον γάρ ἐστι τούτους ἔχειν
τὰ ἐκείνου, παρ᾿ ὧν ὠφείλετο καὶ λαβεῖν αὐτῷ. εἰ 45
μὲν τοίνυν Φερένικος ἢ τῶν ἀδελφῶν τις ἐτελεύτη-
σεν, οἱ παῖδες οἱ τούτων, οὐκ ἐκεῖνος ἐγίγνετο κύ-
ριος τῶν καταλειφθέντων· ἡμῶν δὲ τοιαύτῃ τύχῃ
χρησαμένων Κλεώνυμος ἁπάντων ἐγίγνετο κληρονό-
μος. οὔτε γὰρ παῖδες ἡμῖν ἦσαν οὔτ᾿ ἄλλοι συγγε-
νεῖς, ἀλλ᾿ ἐκεῖνος καὶ γένει προσήκων ἐγγυτάτω καὶ
τῇ χρείᾳ πάντων ἦν οἰκειότατος· ὥστε διὰ ταῦτα καὶ 46
οἱ νόμοι δεδώκασιν αὐτῷ, καὶ ἡμεῖς οὐδένα ἄλλον
ἠξιώσαμεν ταύτης τῆς δωρεᾶς. οὐ γὰρ δήπου ζῶν-
τες μὲν οὕτως ἂν ἐνεχειρίσαμεν αὐτῷ τὴν οὐσίαν,
ὥστε περὶ τῶν ἡμετέρων κυριωτέραν εἶναι τὴν ἐκεί-

νου διάνοιαν τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, ἀποθνήσκοντες
δὲ ἄλλους κληρονόμους ἐβουλήθημεν εἶναι αὐτῶν
47 μᾶλλον ἢ τὸν πάντων οἰκειότατον. ὥσθ' ἡμᾶς μὲν
ἐν ἀμφοτέροις, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐν τῷ δοῦναι καὶ
ἐν τῷ λαβεῖν οἰκείους ὄντας εὑρήσετε, τούτους δὲ
νῦν μὲν ἀναισχυντοῦντας καὶ τὴν οἰκειότητα καὶ τὴν
ἀγχιστείαν λέγοντας, ὅτι λήψεσθαί τι προσδοκῶσιν·
ἐν δὲ τῷ δοῦναι πολλοὺς ἂν καὶ συγγενεῖς καὶ φί-
λους ἐκείνου προείλοντο οἰκειοτέρους.

48 Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, ᾧ πάντας ὑμᾶς
προσέχειν δεῖ τὸν νοῦν· ὅσῳ γὰρ ἂν ταῦτα λέγοντες
ἀποφαίνωσι καὶ πειρῶνται πείθειν ὑμᾶς ὡς ἐκεῖνος
διέθετο ταύτας τὰς διαθήκας καὶ οὐδὲ πώποτε ὕστε-
ρον αὐτῷ μετεμέλησε, καὶ νῦν μὲν ἐβούλετο ἡμᾶς
μηδὲν τῶν αὐτοῦ λαβεῖν, σφίσι δ' αὐτοῖς βεβαιῶσαι
49 τὴν δωρεάν, καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες καὶ διισχυρι-
ζόμενοι μηδέτερον ἀποφαίνωσι, μήθ' ὡς ἐγγυτέρω
τῷ γένει προσήκουσι μήθ' ὡς οἰκειότερον ἡμῶν πρὸς
Κλεώνυμον διέκειντο, ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκείνου
κατηγοροῦσιν, ἀλλ' οὐχ ὡς δίκαιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα
50 διδάσκουσιν ὑμᾶς. ὥσθ' ὑμεῖς ὅταν μὲν τοῖς τούτων
λόγοις πιστεύητε, οὐ τούτους προσήκει ποιῆσαι τῶν
ἐκείνου κληρονόμους, ἀλλὰ παράνοιαν Κλεωνύμου
καταγιγνώσκειν, ὅταν δὲ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν τε
νομίζειν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι λῦσαι τὰς διαθήκας
βουλόμενον, ἡμᾶς τε μὴ συκοφαντεῖν ἀλλὰ δικαίως
51 τούτων ἀμφισβητεῖν. ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμεῖσθε
ὅτι οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστι κατὰ τοὺς τούτων λόγους
γνῶναι περὶ αὐτῶν. πάντων γὰρ ἂν εἴη δεινότατον,
εἰ τῶν ἀντιδίκων γιγνωσκόντων ἡμᾶς δίκαιον εἶναι
τὸ μέρος αὐτῶν λαβεῖν, ὑμεῖς ἅπαντ' αὐτοὺς ἔχειν
ψηφίσαισθε, καὶ τούτους μὲν ἡγήσαισθε χρῆναι πλείω

λαβεῖν ὧν αὐτοὶ σφᾶς αὐτοὺς ἠξίωσαν, ἡμᾶς δὲ μηδὲ τούτων ἀξιώσαιτε ὧν οἱ ἀντίδικοι συγχωροῦσιν ἡμῖν.

2.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΝΕΚΛΕΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μενεκλέους ποιησαμένου υἱὸν καὶ ἐπιβιώσαντος τῇ ποιήσει εἴκοσι τρία ἔτη, ἀδελφῶν ἀμφισβητησάντων τοῦ κλήρου ἐμαρτύρησέ τις Φιλωνίδης μὴ εἶναι τὸν κλῆρον ἐπίδικον, καταλείψαντος υἱὸν Μενεκλέους. τούτῳ ἐπέσκηψαν ψευδομαρτυρίας οἱ ἀδελφοί, καὶ πρὸς τούτους ὁ παῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀπολογίαν εἰσέρχεται. Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐναντίος τῷ περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὑπὲρ συγγενείας εἶπεν, ὧδε δὲ ὑπὲρ διαθήκης. Ἡ στάσις ἀντίληψις κατὰ στοχασμόν· λέγει γὰρ ὅτι ἐξῆν αὐτῷ ποιεῖν ἑαυτῷ υἱόν. εἶτα τὸ στοχαστικόν, ὅτι οὐ πεισθεὶς γυναικὶ ἐποιήσατό με.

Ἡγούμην μέν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις καὶ ἄλλος ἐποιήθη
ὑπό τινος κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐγὼ ποιηθῆναι, καὶ
οὐκ ἄν ποτε εἰπεῖν οὐδένα τολμῆσαι ὡς ἐποιήσατό
με Μενεκλῆς παρανοῶν ἢ γυναικὶ πειθόμενος· ἐπειδὴ
δὲ ὁ θεῖος οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος, ὡς ἐγώ φημι,
πειρᾶται ἐξ ἅπαντος τρόπου τὸν ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ
ἄπαιδα τεθνεῶτα καταστῆσαι, οὔτε τοὺς θεοὺς τοὺς
πατρῴους οὔθ' ὑμᾶς αἰσχυνόμενος οὐδένα, ἐμοὶ
ἀνάγκη ἐστὶ πολλὴ βοηθεῖν τε τῷ πατρὶ τῷ ποιησα-
μένῳ με καὶ ἐμαυτῷ. διδάξω οὖν ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς 2
ὡς προσηκόντως τε καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ

ποίησις, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίδικος ὁ κλῆρος ὁ Μενεκλέους ὄντος ἐμοῦ υἱοῦ ἐκείνου, ἀλλ' ὁ μάρτυς διεμαρτύρησε τἀληθῆ. δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω μετ' εὐνοίας ἀποδέχεσθαί μου τοὺς λόγους.

3 Ἐπώνυμος γὰρ ὁ Ἀχαρνεύς, ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὦ ἄνδρες, φίλος ἦν καὶ ἐπιτήδειος Μενεκλεῖ, καὶ ἐχρῆτο οἰκείως· ἦμεν δὲ αὐτῷ παῖδες τέτταρες ἡμεῖς, δύο μὲν υἱεῖς, δύο δὲ θυγατέρες. τελευτήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς ἐκδίδομεν ἡμεῖς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφήν, ἐπειδὴ εἶχεν ὥραν, Λευκολόφῳ, προῖκα ἐπι-
4 δόντες εἴκοσι μνᾶς. καὶ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου τετάρτῳ ἔτει ἢ πέμπτῳ ὕστερον ἥ τε ἀδελφὴ ἡμῖν ἡ νεωτέρα σχεδὸν ἡλικίαν εἶχεν ἀνδρὶ συνοικεῖν, καὶ τῷ Μενεκλεῖ ἡ γυνὴ τελευτᾷ ἣν εἶχε πρότερον. ἐπειδὴ οὖν ἐκείνῃ τὰ νομιζόμενα ἐποίησεν ὁ Μενεκλῆς, ᾔτει τὴν ἀδελφὴν ἡμᾶς, ὑπομιμνήσκων τήν τε φιλίαν τὴν τοῦ πατρὸς καὶ ἑαυτοῦ, καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς
5 ἦν διακείμενος· καὶ ἡμεῖς εἰδότες ὅτι καὶ ὁ πατὴρ οὐδενὶ ἂν ἔδωκεν ἥδιον ἢ ἐκείνῳ, δίδομεν αὐτῷ, οὐκ ἄπροικον, ὡς οὗτος λέγει ἑκάστοτε, ἀλλὰ τὴν ἴσην προῖκα ἐπιδόντες ἥνπερ καὶ τῇ πρεσβυτέρᾳ ἀδελφῇ ἐπέδομεν· καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τούτου, πρότερον ὄντες αὐτοῦ φίλοι, κατέστημεν οἰκεῖοι. Καὶ ὡς ἔλαβεν εἴκοσι μνᾶς ὁ Μενεκλῆς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ προῖκα, τὴν μαρτυρίαν ταύτην πρῶτον βούλομαι παρασχέσθαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

6 Ἐκδόντες τοίνυν τὰς ἀδελφάς, ὦ ἄνδρες, καὶ ὄντες αὐτοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἐπὶ τὸ στρατεύεσθαι ἐτραπόμεθα, καὶ ἀπεδημήσαμεν μετὰ Ἰφικράτους εἰς Θρᾴκην· ἐκεῖ

δὲ δόξαντές του εἶναι ἄξιοι περιποιησάμενοί τι κατε-
πλεύσαμεν δεῦρο, καὶ καταλαμβάνομεν τῇ πρεσβυ-
τέρᾳ ἀδελφῇ ὄντα δύο παιδία, τὴν δὲ νεωτέραν, ἣν
εἶχε Μενεκλῆς, ἄπαιδα. καὶ ἐκεῖνος δευτέρῳ μηνὶ 7
ἢ τρίτῳ, πολλὰ ἐπαινέσας τὴν ἀδελφήν, λόγους ἐποι-
εῖτο πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔφη τήν τε ἡλικίαν ὑφορᾶσθαι
τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν· οὔκουν ἔφη δεῖν ἐκείνην
τῆς χρηστότητος τῆς ἑαυτῆς τοῦτο ἀπολαῦσαι, ἄπαιδα
καταστῆναι συγκαταγηρᾶσαν αὐτῷ· ἱκανὸς γὰρ ἔφη 8
αὐτὸς ἀτυχῶν εἶναι. [καὶ ἐκ ταύτης τῆς λέξεως δῆλον
ὅτι φιλῶν ἀπεβάλετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα ἱκετεύει
αὐτῷ.] ἐδεῖτο οὖν ἡμῶν δοῦναι χάριν ταύτην αὐ-
τῷ, ἐκδοῦναι ἄλλῳ αὐτὴν μετὰ τῆς γνώμης τῆς ἑαυτοῦ.
καὶ ἡμεῖς ἐκελεύομεν αὐτὸν πείθειν αὐτὴν περὶ τού-
των· ὅ τι γὰρ ἂν ἐκείνη πεισθῇ, τοῦτ' ἔφαμεν ποιή-
σειν. κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον οὐδ' ἠνέσχετ' αὐτοῦ λέ- 9
γοντος, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου μόλις ἐπείσθη· καὶ
οὕτως ἐκδίδομεν αὐτὴν Ἠλείῳ Σφηττίῳ, καὶ ὁ Με-
νεκλῆς τήν τε προῖκα ἀποδίδωσιν [αὐτῇ], μετασχὼν
τοῦ οἴκου τῆς μισθώσεως τῶν παίδων τοῦ Νικίου,
καὶ τὰ ἱμάτια, ἃ ἦλθεν ἔχουσα παρ' ἐκεῖνον, καὶ τὰ
χρυσίδια, ἃ ἦν, δίδωσιν αὐτῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα χρό- 10
νου διαγενομένου ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς ὅπως μὴ ἔσοιτο
ἄπαις, ἀλλ' ἔσοιτο αὐτῷ ὅς τις ζῶντα γηροτροφήσοι
καὶ τελευτήσαντα θάψοι αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον τὰ νομιζόμενα αὐτῷ ποιήσοι. τούτῳ μὲν οὖν
ἑώρα ἕνα μόνον υἱὸν ὄντα, ὥστε ἐδόκει αὐτῷ αἰσχρὸν
εἶναι ἄπαιδα τοῦτον καθιστάντα ἀρρένων παίδων
αὐτῷ κελεύειν δοῦναι τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. εὑρί- 11
σκεν οὖν οὐδένα ἄλλον οἰκειότερον ὄνθ' ἡμῶν ἑαυ-
τῷ. λόγους οὖν πρὸς ἡμᾶς ἐποιεῖτο, καὶ ἔφη δοκεῖν
αὐτῷ καλῶς ἔχειν, ἐπειδὴ οὕτως αὐτῷ ἡ τύχη συν-

ἔβη. ὥστε ἐκ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἡμετέρας παῖδας αὐτῷ
μὴ γενέσθαι, ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας υἱὸν αὑτῷ ποιή-
σασθαι, ὅθεν καὶ φύσει παῖδας ἐβουλήθη ἂν αὑτῷ
γενέσθαι· „ὑμῶν οὖν" ἔφη „βούλομαι τὸν ἕτερον
12 ποιήσασθαι, ὁποτέρῳ ὑμῶν καλῶς ἔχει." καὶ ὁ ἀδελ-
φὸς ἀκούσας ταῦτα, ἐπειδὴ προετίμησεν αὐτοὺς πάν-
των, ἐπῄνεσέ τε τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὅτι δέ-
οιτο ἥ τε ἡλικία καὶ ἡ παροῦσα ἐρημία ἐκείνου τοῦ
θεραπεύσοντος αὐτὸν καὶ ἐπιδημήσοντος· „ἐμοὶ μὲν
οὖν" ἔφη „συμβαίνει ἀποδημία, ὡς σὺ οἶσθα· ὁ δὲ
ἀδελφὸς οὑτοσί" ἐμὲ λέγων „τῶν τε σῶν ἐπιμελήσε-
ται καὶ τῶν ἐμῶν, ἐὰν βούλῃ τοῦτον ποιήσασθαι."
καὶ ὁ Μενεκλῆς καλῶς ἔφη αὐτὸν λέγειν, καὶ ἐκ τοῦ
τρόπου τούτου ποιεῖταί με.

13 Ὡς οὖν κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ ποίησις,
τοῦτο ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι. καί μοι τὸν νόμον
ἀνάγνωθι, ὃς κελεύει τὰ ἑαυτοῦ ἐξεῖναι διαθέσθαι
ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἐὰν μὴ παῖδες ἄρρενες ὦσι γνήσιοι.
ὁ γὰρ νομοθέτης, ὦ ἄνδρες, διὰ τοῦτο τὸν νόμον
ἔθηκεν οὕτως, ὁρῶν μόνην ταύτην καταφυγὴν οὖσαν
τῆς ἐρημίας καὶ παραψυχὴν τοῦ βίου τοῖς ἄπαισι τῶν
ἀνθρώπων, τὸ ἐξεῖναι ποιήσασθαι ὅν τινα ἂν βού-
14 λωνται. διδόντων οὖν τῶν νόμων αὐτῷ ποιεῖσθαι
διὰ τὸ εἶναι ἄπαιδα, ἐμὲ ποιεῖται, οὐκ ἐν διαθήκαις,
ὦ ἄνδρες, γράψας, μέλλων ἀποθνήσκειν, ὥσπερ
ἄλλοι τινὲς τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' ἀσθενῶν· ἀλλ'
ὑγιαίνων, εὖ φρονῶν, εὖ νοῶν, ποιησάμενος εἰσά-
γει με εἰς τοὺς φράτορας παρόντων τούτων, καὶ εἰς
15 τοὺς δημότας με ἐγγράφει καὶ εἰς τοὺς ὀργεῶνας. καὶ
τότε μὲν οὐδὲν ἀντέλεγον αὐτῷ οὗτοι ὡς οὐκ εὖ φρο-
νοῦντι· καίτοι πολὺ κάλλιον ἦν ζῶντα πείθειν ἐκεῖ-
νον, εἴ τι βούλοιντο, μᾶλλον ἢ τελευτήσαντα ὑβρί-

ζειν καὶ ἐξερημοῦν αὐτοῦ τὸν οἶκον. ἐπεβίω γὰρ
ἐκεῖνος μετὰ τὴν ποίησιν οὐκ ἐνιαυτὸν ἕνα ἢ δύο,
ἀλλὰ τρία καὶ εἴκοσιν ἔτη· καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρό-
νῳ, τοσούτῳ ὄντι, οὐδὲν ἐκεῖνος μετέγνω τῶν πε-
πραγμένων ἑαυτῷ, διὰ τὸ παρὰ πάντων ὁμολογεῖσθαι
ὅτι ἦν ὀρθῶς βεβουλευμένος. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω 16
ταῦτα, τῆς μὲν ποιήσεως ὑμῖν τοὺς φράτορας καὶ
τοὺς ὀργεῶνας καὶ τοὺς δημότας παρέξομαι μάρτυρας,
ὡς δ' ἐξῆν ποιήσασθαι, τὸν νόμον αὐτὸν ὑμῖν ἀνα-
γνώσεται, καθ' ὃν ἡ ποίησις ἐγένετο. Καί μοι τὰς
μαρτυρίας ἀνάγνωθι ταύτας καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

Ὡς μὲν τοίνυν ἐξῆν τῷ Μενεκλεῖ ποιήσασθαι υἱὸν 17
αὑτῷ ὅν τινα ἐβούλετο, ὁ νόμος αὐτὸς δηλοῖ· ὡς δὲ
ἐποιήσατο, οἵ τε φράτορες καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ ὀρ-
γεῶνες ὑμῖν μεμαρτυρήκασιν· ὥστε περιφανῶς ἀπο-
δέδεικται ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ὁ μάρτυς τἀληθῆ διαμε-
μαρτυρηκώς, καὶ οὗτοι πρός γε τὴν ποίησιν αὐτὴν
λόγον οὐδ' ὁντινοῦν δύναιντ' ἂν ἀντειπεῖν. Πρα- 18
χθέντων δὲ τούτων ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς γυναῖκά μοι,
καὶ ἔφη με χρῆναι γῆμαι· καὶ ἐγὼ λαμβάνω τὴν τοῦ
Φιλωνίδου θυγατέρα. κἀκεῖνός τε τὴν πρόνοιαν
εἶχεν ὥσπερ εἰκός ἐστι πατέρα περὶ υἱέος ἔχειν, καὶ
ἐγὼ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ γόνῳ ὄντα πατέρα
ἐμαυτοῦ ἐθεράπευόν τε καὶ ᾐσχυνόμην, καὶ ἐγὼ καὶ
ἡ γυνὴ ἡ ἐμή, ὥστε ἐκεῖνον πρὸς τοὺς δημότας ἐπαι-
νεῖν ἅπαντας.

Ὅτι δὲ οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος ὁ 19
Μενεκλῆς ἐποιήσατο, ἀλλ' εὖ φρονῶν, ἐνθένδε ἐστὶν
ὑμῖν ῥᾴδιον ἐπιγνῶναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀδελφή,
περὶ ἧς οὗτος τὸν πλεῖστον τοῦ λόγου πεποίηται, ὡς

ἀναγκαῖον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς καὶ αἰσχρὸν ἡμῶν ἀμελῆσαι, μηδὲν τῶν αὑτοῦ ἡμῖν δοῦναι· τούτους δέ, οἷς οὔτ' ἀνάγκη ἐστὶν οὔτ' αἰσχύνην οὐδεμίαν φέρει τῶν οὐ προσηκόντων, ὥς φασιν, ἡμῖν μεταδιδόναι; Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ ἄνδρες, πολλὴν ἀπιστίαν ἔχει.

30 Ἔπειτα, εἰ μὲν καὶ νῦν οὕτω πρὸς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἔχων ἐτελεύτησεν, ὥσπερ ὅτε τὰς διαθήκας ταύτας ἐποιήσατο, εἰκότως ἄν τις ὑμῶν πιστεύσειε τοῖς λόγοις τοῖς τουτωνί· νυνὶ δὲ πᾶν τοὐναντίον εὑρήσετε. τότε μὲν γὰρ ἔτυχε Δεινίᾳ, ὃς ἡμᾶς ἐπετρόπευε, διάφορος ὢν ἡμῖν τε οὔπω χρώμενος τούτοις τε ἅπασιν ἐπιτηδείως διακείμενος· νῦν δὲ τούτων μέν τισι διάφορος ἐγένετο, ἡμῖν δὲ πάντων ἐχρῆτο
31 οἰκειότατα. καὶ ἐξ ὧν μὲν αὐτῷ πρὸς τούτους ἐγένετο ἡ διαφορά, περίεργόν ἐστι λέγειν· σημεῖα δ' ὑμῖν ἐρῶ μεγάλα, περὶ ὧν καὶ μάρτυρας ἔχω παρασχέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ θύων τῷ Διονύσῳ, καὶ τοὺς οἰκείους ἅπαντας καλέσας καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν πολλούς, Φερένικον οὐδαμοῦ παρεστήσατο. ἔπειτα μικρὸν πρὶν τελευτῆσαι βαδίζων εἰς Πάνορμον μετὰ Σίμωνος, καὶ συντυχὼν αὐτῷ, προσειπεῖν οὐκ ἐτόλ-
32 μησεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις πυνθανομένου τὴν διαφορὰν τοῦ Σίμωνος τήν τ' ἔχθραν διηγήσατο, καὶ προσηπείλησεν ὅτι δηλώσοι ποτ' ἂν τούτῳ ὡς διάκειται πρὸς αὐτόν. Καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

33 Οἴεσθε οὖν, ὦ ἄνδρες, τὸν οὑτωσὶ πρὸς ἑκατέρους ἡμᾶς διακείμενον ἡμῖν μέν, οἷς οἰκειότατα ἐχρῆτο, οὕτω ποιεῖν ὥστε μηδὲ λόγον ὑπολείψειν, τούτοις δέ, ὧν τισι καὶ διάφορος ἦν, σκοπεῖν ὅπως

ἅπασαν βεβαιώσει τὴν οὐσίαν; καὶ τούτους μὲν νῦν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ταύτης ὑπούσης τῆς ἔχθρας, ἡμᾶς δὲ τοσαύτης οἰκειότητος καὶ φιλίας γενομένης πειρᾶσθαι μᾶλλον κακῶς ποιεῖν; Ἀλλ' ἔγωγε, εἰ κα- 34
τηγορεῖν ἐβούλοντο τῶν διαθηκῶν ἢ τοῦ τετελευτηκότος, οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν ἄλλο πρὸς ὑμᾶς εἶπον, οἵ γε τὰς διαθήκας μὲν ἀποφαίνουσιν οὔτ' ὀρθῶς ἐχούσας οὔτ' ἀρεσκούσας τῷ διαθεμένῳ, τοῦ δὲ τοσαύτην μανίαν κατηγοροῦσιν, ὥστε φασὶν αὐτὸν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τοὺς αὐτῷ διαφερομένους ἢ τοὺς οἰκείως χρωμένους, καὶ οἷς μὲν ζῶν οὐδὲ διελέγετο ἅπασαν δοῦναι τὴν οὐσίαν, τοὺς δ' οἰκειότατα κεχρημένους οὐδὲ πολλοστοῦ μέρους ἀξιῶσαι. ὥστε τίς 35
ἂν ὑμῶν ταύτας εἶναι κυρίας τὰς διαθήκας ψηφίσαιτο, ἃς ὁ μὲν διαθέμενος ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐχούσας ἀπεδοκίμασεν, οὗτοι δ' ἔργῳ λύουσιν ἐθέλοντες ἡμῖν ἰσομοιρῆσαι τῆς οὐσίας, πρὸς δὲ τούτοις ἡμεῖς ὑμῖν ἀποφαίνομεν ἐναντίας οὔσας καὶ τῷ νόμῳ καὶ τοῖς δικαίοις καὶ τῇ τοῦ τελετευτηκότος διανοίᾳ;

Οἶμαι δ' ὑμᾶς τὸ περὶ ἡμῶν δίκαιον σαφέστατ' 36
ἂν παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι. εἰ γάρ τις αὐτοὺς ἔροιτο διὰ τί ἀξιοῦσι κληρονόμοι γενέσθαι τῶν Κλεωνύμου, τοῦτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν, ὅτι καὶ γένει ποθὲν προσήκουσι καὶ ἐκεῖνος αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐπιτηδείως διέκειτο. οὐκ ἂν ἄρα ὑπὲρ ἡμῶν μᾶλλον ἢ ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν εἶεν εἰρηκότες; εἴ τε γὰρ διὰ 37
τὴν τοῦ γένους ἀγχιστείαν δεῖ γενέσθαι τινὰς κληρονόμους, ἡμεῖς ἐγγυτέρω γένει προσήκομεν· εἴ τε διὰ τὴν φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν, ἴσασιν αὐτὸν ἅπαντες ἡμῖν οἰκειότερον διακείμενον. ὥστ' οὐ χρὴ παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ [καὶ] παρ' αὐτῶν τούτων πυνθάνεσθαι τὸ δίκαιον. Πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῖς 38

μὲν ἄλλοις ψηφίζοισθε, ὅταν θάτερα τούτων ἀπο-
φαίνωσι σφᾶς αὐτούς, ἢ γένει προτέρους ὄντας ἢ τῇ
φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, ἡμᾶς δ' οἷς ἐστιν
ἀμφότερα ταῦτα παρὰ πάντων ὁμολογούμενα, ἀξιώ-
σετε μόνους ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἐκείνου.
39 Καὶ εἰ μὲν Πολύαρχος ὁ πατὴρ ὁ Κλεωνύμου,
πάππος δ' ἡμέτερος, ζῶν ἐτύγχανε καὶ τῶν ἐπιτη-
δείων ἐνδεὴς ὤν, ἢ Κλεώνυμος ἐτελεύτησε θυγατέ-
ρας ἀπορουμένας καταλιπών, ἡμεῖς ἂν διὰ τὴν ἀγ-
χιστείαν καὶ τὸν πάππον γηροτροφεῖν ἠναγκαζόμεθα
καὶ τὰς Κλεωνύμου θυγατέρας ἢ λαβεῖν αὐτοὶ γυναῖ-
κας ἢ προῖκα ἐπιδιδόντες ἑτέροις ἐκδιδόναι, καὶ ταῦθ'
ἡμᾶς καὶ ἡ συγγένεια καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ παρ' ὑμῶν
αἰσχύνη ποιεῖν ἠνάγκαζεν ἄν, ἢ ταῖς μεγίσταις ζη-
40 μίαις καὶ τοῖς ἐσχάτοις ὀνείδεσι περιπεσεῖν· εἰ δ'
οὐσία κατελείφθη, δίκαιον ἡγήσεσθ' εἶναι ταύτης
ἑτέρους ἡμῶν μᾶλλον κληρονομεῖν; οὐκ ἄρα δίκαια
οὐδ' ὑμῖν αὐτοῖς συμφέροντα οὐδὲ τοῖς νόμοις ὁμο-
λογούμενα ψηφιεῖσθε, εἰ τῶν μὲν συμφορῶν τοὺς
ἐγγυτάτω γένει κοινωνεῖν ἀναγκάσετε, χρημάτων δὲ
καταλειφθέντων πάντας ἀνθρώπους κυριωτέρους ἢ
τούτους ποιήσετε.
41 Χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν καὶ
διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν, ὅπερ ποιεῖτε, τοῖς
κατὰ γένος ψηφίζεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς κατὰ διαθήκην
ἀμφισβητοῦσι. τὴν μὲν γὰρ τοῦ γένους οἰκειότητα
πάντες ἐπιστάμενοι τυγχάνετε, καὶ οὐχ οἷόν τε τοῦτ'
ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς ψεύσασθαι· διαθήκας δ' ἤδη πολλοὶ
ψευδεῖς ἀπέφηναν, καὶ οἱ μὲν τὸ παράπαν οὐ γενο-
42 μένας, ἐνίων δ' οὐκ ὀρθῶς βεβουλευμένων. καὶ νῦν
ὑμεῖς τὴν μὲν συγγένειαν καὶ τὴν οἰκειότητα τὴν
ἡμετέραν, οἷς ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα, ἅπαντες ἐπίστασθε·

τὰς δὲ διαθήκας, αἷς οὗτοι πιστεύοντες ἡμᾶς συκοφαντοῦσιν, οὐδεὶς ὑμῶν οἶδε κυρίας γενομένας. ἔπειτα τὴν μὲν ἡμετέραν συγγένειαν εὑρήσετε καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἀντιδίκων ὁμολογουμένην, τὰς δὲ διαθήκας ὑφ' ἡμῶν ἀμφισβητουμένας· οὗτοι γὰρ τὸ ἀνελεῖν αὐτὰς ἐκείνου βουλομένου διεκώλυσαν. ὥσθ' 43
ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, πολὺ κάλλιόν ἐστι ψηφίσασθαι κατὰ τὸ γένος τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὁμολογούμενον μᾶλλον ἢ κατὰ τὰς διαθήκας τὰς οὐ δικαίως γεγενημένας. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμήθητε ὅτι αὐτὰς ἔλυσε μὲν Κλεώνυμος εὖ φρονῶν, διέθετο δὲ ὀργισθεὶς καὶ οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος· ὥστε πάντων ἂν εἴη δεινότατον, εἰ κυριωτέραν αὐτοῦ τὴν ὀργὴν ἢ τὴν διάνοιαν ποιήσετε.

Οἶμαι δ' ὑμᾶς καὶ λαμβάνειν παρὰ τούτων ἀξιοῦν 44
καὶ μὴ τυγχάνοντας ἀγανακτεῖν, οἷς ἂν ὑπάρχῃ καὶ παρ' ὑμῶν τῶν αὐτῶν τυχεῖν. εἰ τοίνυν συνέβη Κλεωνύμῳ μὲν ζῆν, ἐξερημωθῆναι δὲ τὸν ἡμέτερον οἶκον ἢ τὸν τούτων, σκέψασθε ποτέρων ἐκεῖνος ἐγίγνετο κληρονόμος· δίκαιον γάρ ἐστι τούτους ἔχειν τὰ ἐκείνου, παρ' ὧν ὠφείλετο καὶ λαβεῖν αὐτῷ. εἰ 45
μὲν τοίνυν Φερένικος ἢ τῶν ἀδελφῶν τις ἐτελεύτησεν, οἱ παῖδες οἱ τούτων, οὐκ ἐκεῖνος ἐγίγνετο κύριος τῶν καταλειφθέντων· ἡμῶν δὲ τοιαύτῃ τύχῃ χρησαμένων Κλεώνυμος ἁπάντων ἐγίγνετο κληρονόμος. οὔτε γὰρ παῖδες ἡμῖν ἦσαν οὔτ' ἄλλοι συγγενεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνος καὶ γένει προσήκων ἐγγυτάτω καὶ τῇ χρείᾳ πάντων ἦν οἰκειότατος· ὥστε διὰ ταῦτα καὶ 46
οἱ νόμοι δεδώκασιν αὐτῷ, καὶ ἡμεῖς οὐδένα ἄλλον ἠξιώσαμεν ταύτης τῆς δωρεᾶς. οὐ γὰρ δήπου ζῶντες μὲν οὕτως ἂν ἐνεχειρίσαμεν αὐτῷ τὴν οὐσίαν, ὥστε περὶ τῶν ἡμετέρων κυριωτέραν εἶναι τὴν ἐκεί-

νου διάνοιαν τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, ἀποθνήσκοντες
δὲ ἄλλους κληρονόμους ἐβουλήθημεν εἶναι αὐτῶν
47 μᾶλλον ἢ τὸν πάντων οἰκειότατον. ὥσθ' ἡμᾶς μὲν
ἐν ἀμφοτέροις, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐν τῷ δοῦναι καὶ
ἐν τῷ λαβεῖν οἰκείους ὄντας εὑρήσετε, τούτους δὲ
νῦν μὲν ἀναισχυντοῦντας καὶ τὴν οἰκειότητα καὶ τὴν
ἀγχιστείαν λέγοντας, ὅτι λήψεσθαί τι προσδοκῶσιν·
ἐν δὲ τῷ δοῦναι πολλοὺς ἂν καὶ συγγενεῖς καὶ φί-
λους ἐκείνου προείλοντο οἰκειοτέρους.

48 Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, ᾧ πάντας ὑμᾶς
προσέχειν δεῖ τὸν νοῦν· ὅσῳ γὰρ ἂν ταῦτα λέγοντες
ἀποφαίνωσι καὶ πειρῶνται πείθειν ὑμᾶς ὡς ἐκεῖνος
διέθετο ταύτας τὰς διαθήκας καὶ οὐδὲ πώποτε ὕστε-
ρον αὐτῷ μετεμέλησε, καὶ νῦν μὲν ἐβούλετο ἡμᾶς
μηδὲν τῶν αὐτοῦ λαβεῖν, σφίσι δ' αὐτοῖς βεβαιῶσαι
49 τὴν δωρεάν, καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες καὶ διισχυρι-
ζόμενοι μηδέτερον ἀποφαίνωσι, μήθ' ὡς ἐγγυτέρω
τῷ γένει προσήκουσι μήθ' ὡς οἰκειότερον ἡμῶν πρὸς
Κλεώνυμον διέκειντο, ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκείνου
κατηγοροῦσιν, ἀλλ' οὐχ ὡς δίκαιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα
50 διδάσκουσιν ὑμᾶς. ὥσθ' ὑμεῖς ὅταν μὲν τοῖς τούτων
λόγοις πιστεύητε, οὐ τούτους προσήκει ποιῆσαι τῶν
ἐκείνου κληρονόμους, ἀλλὰ παράνοιαν Κλεωνύμου
καταγιγνώσκειν, ὅταν δὲ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν τε
νομίζειν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι λῦσαι τὰς διαθήκας
βουλόμενον, ἡμᾶς τε μὴ συκοφαντεῖν ἀλλὰ δικαίως
51 τούτων ἀμφισβητεῖν. ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμεῖσθε
ὅτι οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἐστι κατὰ τοὺς τούτων λόγους
γνῶναι περὶ αὐτῶν. πάντων γὰρ ἂν εἴη δεινότατον,
εἰ τῶν ἀντιδίκων γιγνωσκόντων ἡμᾶς δίκαιον εἶναι
τὸ μέρος αὐτῶν λαβεῖν, ὑμεῖς ἅπαντ' αὐτοὺς ἔχειν
ψηφίσαισθε, καὶ τούτους μὲν ἡγήσαισθε χρῆναι πλείω

λαβεῖν ὧν αὐτοὶ σφᾶς αὐτοὺς ἠξίωσαν, ἡμᾶς δὲ μηδὲ τούτων ἀξιώσαιτε ὧν οἱ ἀντίδικοι συγχωροῦσιν ἡμῖν.

2.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΝΕΚΛΕΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Μενεκλέους ποιησαμένου υἱὸν καὶ ἐπιβιώσαντος τῇ ποιήσει εἴκοσι τρία ἔτη, ἀδελφῶν ἀμφισβητησάντων τοῦ κλήρου ἐμαρτύρησέ τις Φιλωνίδης μὴ εἶναι τὸν κλῆρον ἐπίδικον, καταλείψαντος υἱὸν Μενεκλέους. τούτῳ ἐπέσκηψαν ψευδομαρτυρίας οἱ ἀδελφοί, καὶ πρὸς τούτους ὁ παῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀπολογίαν εἰσέρχεται. Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐναντίος τῷ περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὑπὲρ συγγενείας εἶπεν, ὧδε δὲ ὑπὲρ διαθήκης. Ἡ στάσις ἀντίληψις κατὰ στοχασμόν· λέγει γὰρ ὅτι ἐξῆν αὐτῷ ποιεῖν ἑαυτῷ υἱόν. εἶτα τὸ στοχαστικόν, ὅτι οὐ πεισθεὶς γυναικὶ ἐποιήσατό με.

Ἡγούμην μέν, ὦ ἄνδρες, εἴ τις καὶ ἄλλος ἐποιήθη ὑπό τινος κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ἐγὼ ποιηθῆναι, καὶ οὐκ ἄν ποτε εἰπεῖν οὐδένα τολμῆσαι ὡς ἐποιήσατό με Μενεκλῆς παρανοῶν ἢ γυναικὶ πειθόμενος· ἐπειδὴ δὲ ὁ θεῖος οὐκ ὀρθῶς βουλευόμενος, ὡς ἐγώ φημι, πειρᾶται ἐξ ἅπαντος τρόπου τὸν ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ ἄπαιδα τεθνεῶτα καταστῆσαι, οὔτε τοὺς θεοὺς τοὺς πατρῴους οὔθ' ὑμᾶς αἰσχυνόμενος οὐδένα, ἐμοὶ ἀνάγκη ἐστὶ πολλὴ βοηθεῖν τε τῷ πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ με καὶ ἐμαυτῷ. διδάξω οὖν ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς 2
ὡς προσηκόντως τε καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ

ποίησις, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίδικος ὁ κλῆρος ὁ Μενεκλέους ὄντος ἐμοῦ υἱοῦ ἐκείνου, ἀλλ' ὁ μάρτυς διεμαρτύρησε τἀληθῆ. δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω μετ' εὐνοίας ἀποδέχεσθαί μου τοὺς λόγους.

3 Ἐπώνυμος γὰρ ὁ Ἀχαρνεύς, ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὦ ἄνδρες, φίλος ἦν καὶ ἐπιτήδειος Μενεκλεῖ, καὶ ἐχρῆτο οἰκείως· ἦμεν δὲ αὐτῷ παῖδες τέτταρες ἡμεῖς, δύο μὲν υἱεῖς, δύο δὲ θυγατέρες. τελευτήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς ἐκδίδομεν ἡμεῖς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφήν, ἐπειδὴ εἶχεν ὥραν, Λευκολόφῳ, προῖκα ἐπι-
4 δόντες εἴκοσι μνᾶς. καὶ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου τετάρτῳ ἔτει ἢ πέμπτῳ ὕστερον ἥ τε ἀδελφὴ ἡμῖν ἡ νεωτέρα σχεδὸν ἡλικίαν εἶχεν ἀνδρὶ συνοικεῖν, καὶ τῷ Μενεκλεῖ ἡ γυνὴ τελευτᾷ ἣν εἶχε πρότερον. ἐπειδὴ οὖν ἐκείνῃ τὰ νομιζόμενα ἐποίησεν ὁ Μενεκλῆς, ᾔτει τὴν ἀδελφὴν ἡμᾶς, ὑπομιμνήσκων τήν τε φιλίαν τὴν τοῦ πατρὸς καὶ ἑαυτοῦ, καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς
5 ἦν διακείμενος· καὶ ἡμεῖς εἰδότες ὅτι καὶ ὁ πατὴρ οὐδενὶ ἂν ἔδωκεν ἥδιον ἢ ἐκείνῳ, δίδομεν αὐτῷ, οὐκ ἄπροικον, ὡς οὗτος λέγει ἑκάστοτε, ἀλλὰ τὴν ἴσην προῖκα ἐπιδόντες ἥνπερ καὶ τῇ πρεσβυτέρᾳ ἀδελφῇ ἐπέδομεν· καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τούτου, πρότερον ὄντες αὐτοῦ φίλοι, κατέστημεν οἰκεῖοι. Καὶ ὡς ἔλαβεν εἴκοσι μνᾶς ὁ Μενεκλῆς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ προῖκα, τὴν μαρτυρίαν ταύτην πρῶτον βούλομαι παρασχέσθαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

6 Ἐκδόντες τοίνυν τὰς ἀδελφάς, ὦ ἄνδρες, καὶ ὄντες αὐτοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἐπὶ τὸ στρατεύεσθαι ἐτραπόμεθα, καὶ ἀπεδημήσαμεν μετὰ Ἰφικράτους εἰς Θρᾴκην· ἐκεῖ

δὲ δόξαντές του εἶναι ἄξιοι περιποιησάμενοί τι κατε-
πλεύσαμεν δεῦρο, καὶ καταλαμβάνομεν τῇ πρεσβυ-
τέρᾳ ἀδελφῇ ὄντα δύο παιδία, τὴν δὲ νεωτέραν, ἣν
εἶχε Μενεκλῆς, ἄπαιδα. καὶ ἐκεῖνος δευτέρῳ μηνὶ 7
ἢ τρίτῳ, πολλὰ ἐπαινέσας τὴν ἀδελφήν, λόγους ἐποι-
εῖτο πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔφη τήν τε ἡλικίαν ὑφορᾶσθαι
τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν· οὔκουν ἔφη δεῖν ἐκείνην
τῆς χρηστότητος τῆς ἑαυτῆς τοῦτο ἀπολαῦσαι, ἄπαιδα
καταστῆναι συγκαταγηρᾶσαν αὐτῷ· ἱκανὸς γὰρ ἔφη 8
αὐτὸς ἀτυχῶν εἶναι. [καὶ ἐκ ταύτης τῆς λέξεως δῆλον
ὅτι φιλῶν ἀπεβάλετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα ἱκετεύει
αὐτῷ.] ἐδεῖτο οὖν ἡμῶν δοῦναι χάριν ταύτην αὐ-
τῷ, ἐκδοῦναι ἄλλῳ αὐτὴν μετὰ τῆς γνώμης τῆς ἑαυτοῦ.
καὶ ἡμεῖς ἐκελεύομεν αὐτὸν πείθειν αὐτὴν περὶ τού-
των· ὅ τι γὰρ ἂν ἐκείνη πεισθῇ, τοῦτ' ἔφαμεν ποιή-
σειν. κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον οὐδ' ἠνέσχετ' αὐτοῦ λέ- 9
γοντος, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου μόλις ἐπείσθη· καὶ
οὕτως ἐκδίδομεν αὐτὴν Ἠλείῳ Σφηττίῳ, καὶ ὁ Με-
νεκλῆς τήν τε προῖκα ἀποδίδωσιν [αὐτῇ], μετασχὼν
τοῦ οἴκου τῆς μισθώσεως τῶν παίδων τοῦ Νικίου,
καὶ τὰ ἱμάτια, ἃ ἦλθεν ἔχουσα παρ' ἐκεῖνον, καὶ τὰ
χρυσίδια, ἃ ἦν, δίδωσιν αὐτῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα χρό- 10
νου διαγενομένου ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς ὅπως μὴ ἔσοιτο
ἄπαις, ἀλλ' ἔσοιτο αὐτῷ ὅς τις ζῶντα γηροτροφήσοι
καὶ τελευτήσαντα θάψοι αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον τὰ νομιζόμενα αὐτῷ ποιήσοι. τούτῳ μὲν οὖν
ἑώρα ἕνα μόνον υἱὸν ὄντα, ὥστε ἐδόκει αὐτῷ αἰσχρὸν
εἶναι ἄπαιδα τοῦτον καθιστάντα ἀρρένων παίδων
αὐτῷ κελεύειν δοῦναι τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. εὑρι- 11
σκεν οὖν οὐδένα ἄλλον οἰκειότερον ὄνθ' ἡμῶν ἑαυ-
τῷ. λόγους οὖν πρὸς ἡμᾶς ἐποιεῖτο, καὶ ἔφη δοκεῖν
αὐτῷ καλῶς ἔχειν, ἐπειδὴ οὕτως αὐτῷ ἡ τύχη συν-

ἔφη. ὥστε ἐκ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἡμετέρας παῖδας αὐτῷ
μὴ γενέσθαι, ἐκ ταύτης τῆς οἰκίας υἱὸν αὑτῷ ποιή-
σασθαι, ὅθεν καὶ φύσει παῖδας ἐβουλήθη ἂν αὐτῷ
γενέσθαι· „ὑμῶν οὖν" ἔφη „βούλομαι τὸν ἕτερον
12 ποιήσασθαι, ὁποτέρῳ ὑμῶν καλῶς ἔχει." καὶ ὁ ἀδελ-
φὸς ἀκούσας ταῦτα, ἐπειδὴ προετίμησεν αὐτοὺς πάν-
των, ἐπῄνεσέ τε τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὅτι δέ-
οιτο ἥ τε ἡλικία καὶ ἡ παροῦσα ἐρημία ἐκείνου τοῦ
θεραπεύσοντος αὐτὸν καὶ ἐπιδημήσοντος· „ἐμοὶ μὲν
οὖν" ἔφη „συμβαίνει ἀποδημία, ὡς σὺ οἶσθα· ὁ δὲ
ἀδελφὸς οὑτοσί" ἐμὲ λέγων „τῶν τε σῶν ἐπιμελήσε-
ται καὶ τῶν ἐμῶν, ἐὰν βούλῃ τοῦτον ποιήσασθαι."
καὶ ὁ Μενεκλῆς καλῶς ἔφη αὐτὸν λέγειν, καὶ ἐκ τοῦ
τρόπου τούτου ποιεῖταί με.
13 Ὡς οὖν κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ ποίησις,
τοῦτο ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι. καί μοι τὸν νόμον
ἀνάγνωθι, ὃς κελεύει τὰ ἑαυτοῦ ἐξεῖναι διαθέσθαι
ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἐὰν μὴ παῖδες ἄρρενες ὦσι γνήσιοι.
ὁ γὰρ νομοθέτης, ὦ ἄνδρες, διὰ τοῦτο τὸν νόμον
ἔθηκεν οὕτως, ὁρῶν μόνην ταύτην καταφυγὴν οὖσαν
τῆς ἐρημίας καὶ παραψυχὴν τοῦ βίου τοῖς ἄπαισι τῶν
ἀνθρώπων, τὸ ἐξεῖναι ποιήσασθαι ὅν τινα ἂν βού-
14 λωνται. διδόντων οὖν τῶν νόμων αὐτῷ ποιεῖσθαι
διὰ τὸ εἶναι ἄπαιδα, ἐμὲ ποιεῖται, οὐκ ἐν διαθήκαις,
ὦ ἄνδρες, γράψας, μέλλων ἀποθνήσκειν, ὥσπερ
ἄλλοι τινὲς τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' ἀσθενῶν· ἀλλ'
ὑγιαίνων, εὖ φρονῶν, εὖ νοῶν, ποιησάμενος εἰσά-
γει με εἰς τοὺς φράτορας παρόντων τούτων, καὶ εἰς
15 τοὺς δημότας με ἐγγράφει καὶ εἰς τοὺς ὀργεῶνας. καὶ
τότε μὲν οὐδὲν ἀντέλεγον αὐτῷ οὗτοι ὡς οὐκ εὖ φρο-
νοῦντι· καίτοι πολὺ κάλλιον ἦν ζῶντα πείθειν ἐκεῖ-
νον, εἴ τι βούλοιντο, μᾶλλον ἢ τελευτήσαντα ὑβρί-

*ζειν καὶ ἐξερημοῦν αὐτοῦ τὸν οἶκον. ἐπεβίω γὰρ
ἐκεῖνος μετὰ τὴν ποίησιν οὐκ ἐνιαυτὸν ἕνα ἢ δύο,
ἀλλὰ τρία καὶ εἴκοσιν ἔτη· καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρό-
νῳ, τοσούτῳ ὄντι, οὐδὲν ἐκεῖνος μετέγνω τῶν πε-
πραγμένων ἑαυτῷ, διὰ τὸ παρὰ πάντων ὁμολογεῖσθαι
ὅτι ἦν ὀρθῶς βεβουλευμένος. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω* 16
*ταῦτα, τῆς μὲν ποιήσεως ὑμῖν τοὺς φράτορας καὶ
τοὺς ὀργεῶνας καὶ τοὺς δημότας παρέξομαι μάρτυρας,
ὡς δ' ἐξῆν ποιήσασθαι, τὸν νόμον αὐτὸν ὑμῖν ἀνα-
γνώσεται, καθ' ὃν ἡ ποίησις ἐγένετο. Καί μοι τὰς
μαρτυρίας ἀνάγνωθι ταύτας καὶ τὸν νόμον.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

Ὡς μὲν τοίνυν ἐξῆν τῷ Μενεκλεῖ ποιήσασθαι υἱὸν 17
*αὑτῷ ὃν τινα ἐβούλετο, ὁ νόμος αὐτὸς δηλοῖ· ὡς δὲ
ἐποιήσατο, οἵ τε φράτορες καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ ὀρ-
γεῶνες ὑμῖν μεμαρτυρήκασιν· ὥστε περιφανῶς ἀπο-
δέδεικται ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ὁ μάρτυς τἀληθῆ διαμε-
μαρτυρηκώς, καὶ οὗτοι πρός γε τὴν ποίησιν αὐτὴν
λόγον οὐδ' ὁντινοῦν δύναιντ' ἂν ἀντειπεῖν. Πρα-* 18
*χθέντων δὲ τούτων ἐσκόπει ὁ Μενεκλῆς γυναῖκά μοι,
καὶ ἔφη με χρῆναι γῆμαι· καὶ ἐγὼ λαμβάνω τὴν τοῦ
Φιλωνίδου θυγατέρα. κἀκεῖνός τε τὴν πρόνοιαν
εἶχεν ὥσπερ εἰκός ἐστι πατέρα περὶ υἱέος ἔχειν, καὶ
ἐγὼ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ γόνῳ ὄντα πατέρα
ἐμαυτοῦ ἐθεράπευόν τε καὶ ᾐσχυνόμην, καὶ ἐγὼ καὶ
ἡ γυνὴ ἡ ἐμή, ὥστε ἐκεῖνον πρὸς τοὺς δημότας ἐπαι-
νεῖν ἅπαντας.*

Ὅτι δὲ οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος ὁ 19
*Μενεκλῆς ἐποιήσατο, ἀλλ' εὖ φρονῶν, ἐνθένδε ἐστὶν
ὑμῖν ῥᾴδιον ἐπιγνῶναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀδελφή,
περὶ ἧς οὗτος τὸν πλεῖστον τοῦ λόγου πεποίηται, ὡς*

ἐκείνῃ πεισθεὶς ἐμὲ ἐποιήσατο, πολλῷ πρότερον ἦν
ἐκδεδομένη πρὶν τὴν ποίησιν γενέσθαι, ὥστ' εἴ γ'
ἐκείνῃ πεισθεὶς τὸν υἱὸν ἐποιεῖτο, τῶν ἐκείνης παί-
δων τὸν ἕτερον ἐποιήσατ' ἄν· δύο γάρ εἰσιν αὐτῇ.
20 ἀλλ', ὦ ἄνδρες, οὐχ ὑπ' ἐκείνης πεισθεὶς ἐμὲ ἐποιή-
σατο υἱόν, ἀλλὰ μάλιστα μὲν ὑπὸ τῆς ἐρημίας [ἐπεί-
σθη], δεύτερον δὲ διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας καὶ
διὰ τὴν εὔνοιαν τὴν ὑπάρχουσαν πρὸς τὸν πατέρα
τὸν ἐμόν, τρίτον δὲ διὰ τὸ μὴ εἶναι συγγενῆ μηδέν'
ἄλλον αὐτῷ, ὁπόθεν ἂν ἐποιήσατο υἱόν. ταῦτα τη-
νικαῦτα ἐνῆγεν ἐμὲ ποιήσασθαι· ὥστε οὐ παραφρο-
νῶν φαίνεται οὐδὲ τῇ γυναικὶ πεισθείς, εἰ μὴ ἄρα
τὴν ἐρημίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν οὗτος βούλεται
21 τὸ ὄνομα τοῦτο προσαγορεύειν. Ἡδέως δ' ἂν μοι
δοκῶ τούτου πυθέσθαι τοῦ φάσκοντος εὖ φρονεῖν,
τίνα ποιήσασθαι ἐχρῆν αὐτὸν τῶν συγγενῶν; πότερα
τὸν υἱὸν τὸν τούτου; ἀλλ' οὐκ ἂν αὐτῷ ἔδωκεν,
ἄπαιδα αὐτὸν καθιστάς· οὐχ οὕτως οὗτός ἐστι φιλο-
χρήματος. ἀλλὰ τὸν τῆς ἀδελφῆς ἢ τὸν τῆς ἀνεψιᾶς
ἢ τὸν τοῦ ἀνεψιοῦ; ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν οὐκ ἐγένετο αὐ-
22 τῷ οὐδεὶς τούτων τῶν συγγενῶν. οὐκοῦν ἐξ ἀνάγ-
κης ἦν αὐτῷ ἄλλον τινὰ ποιήσασθαι μᾶλλον ἢ ἄπαιδα
καταγηρᾶν, ὥσπερ οὗτος ἀξιοῖ νυνὶ αὐτόν. ἐγὼ τοί-
νυν πάντας ἂν οἶμαι ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς οὐκ ἂν
ποιησάμενος ἄλλον οἰκειότερον ἐμοῦ ποιήσαιτ' ἄν.
δειξάτω γὰρ οὗτος ὑμῖν. ἀλλ' οὐκ ἂν ποτε δύναιτο·
ἦν γὰρ οὐδεὶς ἄλλος συγγενὴς αὐτῷ πλὴν τούτων.
23 Ἀλλὰ νῦν οὗτος ἐπιτιμῶν αὐτῷ φαίνεται οὐχ
ὅτι τὸν υἱὸν οὐκ ἐποιήσατο τὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι τὸ
παράπαν ἐποιήσατο καὶ οὐκ ἐτελεύτησεν ἄπαις. τοῦτ'
ἔστιν ὃ ἐπιτιμᾷ, ἐπίφθονον πρᾶγμα καὶ οὐ δίκαιον
ποιῶν· ὄντων γὰρ αὐτῷ παίδων ἐκείνῳ ὄντι ἄπαιδι

καὶ ἀτυχοῦντι φαίνεται ἐπιτιμῶν. καὶ τοῖς μὲν ἄλ- 24
λοις ἅπασιν ἀνθρώποις καὶ Ἕλλησι καὶ βαρβάροις δοκεῖ καλῶς οὗτος ὁ νόμος κεῖσθαι, ὁ περὶ τῆς ποιήσεως, καὶ διὰ τοῦτο χρῶνται πάντες αὐτῷ· ὁ δὲ θεῖος οὑτοσὶ οὐκ αἰσχύνεται τὸν αὑτοῦ ἀδελφὸν ταύτης τῆς ἐξουσίας ἀποστερῶν νῦν, τοῦ ποιήσασθαι, ἧς οὐδὲ τοῖς οὐδὲν γένει προσήκουσιν οὐδεὶς πώποτε ἐφθό-
νησεν. Οἶμαι δὲ καὶ τοῦτον, εἴ τις ἐρωτήσειεν αὐ- 25
τὸν τί δή ποτ' ἂν ἐποίησεν εἰς τὴν αὐτὴν τύχην ἐκείνῳ καταστάς, οὐκ ἄλλ' οὐδὲν εἰπεῖν ἢ ὅτι ἐποιήσατ' ἂν ὅς τις αὐτὸν ἔμελλε ζῶντα θεραπεύσειν καὶ τελευτήσαντα θάψειν· καὶ δῆλον ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον νόμον ἡ ποίησις ἐγένετ' ἄν, καθ' ὅν περ ἡ ἐμή. εἶτα αὐτὸς μὲν εἰ ἦν ἄπαις, ἐποιήσατ' ἄν· τὸν δὲ Μενεκλέα ποιήσαντα ταὐτὰ τούτῳ παραφρονεῖν φησι καὶ γυναικὶ πειθόμενον ποιήσασθαι. πῶς οὖν
οὐ σχέτλια λέγων φαίνεται; ἐγὼ γὰρ οἶμαι πολλῷ 26
μᾶλλον τοῦτον παραφρονεῖν τῷ τε λόγῳ τούτῳ ᾧ νυνὶ λέγει, καὶ οἷς ποιεῖ. τοῖς τε γὰρ νόμοις καὶ τοῖς δικαίοις καὶ οἷς αὐτὸς ἐποίησεν ἂν τἀναντία λέγων φαίνεται, καὶ οὐκ αἰσχύνεται μὲν αὑτῷ τὸν νόμον τὸν περὶ τῆς ποιήσεως ποιῶν κύριον, τῷ δὲ ἀδελφῷ τὸν αὐτὸν τοῦτον ζητῶν ἄκυρον ποιῆσαι.

Εἶτα νῦν διὰ τί διαφερόμενος ζητεῖ οὗτος τὸν 27
ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ ἄπαιδα καταστῆσαι, ἄξιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες, ἀκοῦσαι. εἰ μὲν γὰρ περὶ τοῦ ὀνόματός μοι διαφέρεται καὶ ἀναίνεται, εἰ ἐγὼ ἔσομαι υἱὸς Μενεκλέους, πῶς οὐ φθονερός ἐστιν; εἰ δὲ περὶ χρημάτων ἐστὶν ὁ λόγος αὐτῷ, ἐπιδειξάτω ὑμῖν ὁποῖον χωρίον ἢ συνοικίαν ἢ οἰκίαν κατέλιπεν ἐκεῖνος, ἃ ἐγὼ ἔχω νυνί. εἰ δὲ μηδὲν τούτων κατέλιπεν, ἃ δ' ἦν αὐτῷ ὑπόλοιπα, ἐπειδὴ τῷ ὀρφανῷ τὸ ἀργύριον

ἀπέδωκεν, οὗτος ἔλαβε ζῶντος ἐκείνου ἔτι, πῶς οὐ
28 περιφανῶς ἐξελέγχεται ἀναιδὴς ὤν; Ὡς δὲ ἔχει,
ἐγὼ ἐπιδείξω. ἐπειδὴ γὰρ ἔδει τῷ ὀρφανῷ τὰ χρή-
ματα ἀποδιδόναι, ὁ δ' οὐκ εἶχεν ὁπόθεν ἀποδῷ,
τόκοι δὲ πολλοῦ χρόνου συνερρυηκότες ἦσαν αὐτῷ,
τὸ χωρίον ἐπώλει. καὶ οὗτος καιροῦ λαβόμενος καὶ
βουλόμενος αὐτῷ ἐπηρεάζειν, ὅτι ἐμὲ ἐποιήσατο, διε-
κώλυε τὸ χωρίον πραθῆναι, ἵνα κατοκώχιμον γένη-
ται καὶ ἀναγκασθῇ τῷ ὀρφανῷ ἀποστῆναι. ἠμφισβή-
τει οὖν αὐτῷ μέρους τινὸς τοῦ χωρίου, πρότερον
οὐδὲ πώποτε ἀμφισβητήσας, καὶ ἀπηγόρευε τοῖς
29 ὠνουμένοις μὴ ὠνεῖσθαι. κἀκεῖνος ἠγανάκτει, οἶμαι,
καὶ ἠναγκάζετο ὑπολείπεσθαι οὗ ἠμφισβήτησεν οὗ-
τος. τὸ δὲ ἄλλο ἀποδίδοται Φιλίππῳ τῷ Πιτθεῖ ἑβ-
δομήκοντα μνῶν, καὶ οὕτω διαλύει τὸν ὀρφανόν,
ἑπτὰ μνᾶς καὶ τάλαντον ἀποδοὺς ἀπὸ τῆς τιμῆς
τοῦ χωρίου· τούτῳ δὲ λαγχάνει δίκην τῆς ἀπορ-
ρήσεως. λόγων δὲ πολλῶν γενομένων καὶ ἔχθρας
πολλῆς ἔδοξεν ἡμῖν χρῆναι, ἵνα μή ποτε εἴπῃ τις
ἐμὲ φιλοχρηματεῖν καὶ ἐχθροὺς ἀδελφοὺς ὄντας αὐ-
τοὺς καθιστάναι, ἐπιτρέψαι τῷ τε κηδεστῇ τῷ τού-
30 του καὶ τοῖς φίλοις διαιτῆσαι. ἐκεῖνοι δ' εἶπον ἡμῖν,
εἰ μὲν ἐπιτρέποιμεν αὐτοῖς ὥστε τὰ δίκαια διαγνῶναι,
οὐκ ἂν ἔφασαν διαιτῆσαι· οὐδὲν γὰρ δεῖσθαι ἀπέχ-
θεσθαι οὐδετέροις ἡμῶν· εἰ δ' ἐάσομεν αὐτοὺς γνῶ-
ναι τὰ συμφέροντα πᾶσιν, ἔφασαν διαιτήσειν. καὶ
ἡμεῖς, ἵνα δὴ πραγμάτων ἀπαλλαγῶμεν, ὥς γε δὴ
31 ᾠόμεθα, οὕτως ἐπιτρέπομεν. καὶ ἐκεῖνοι ὀμόσαντες
ἡμῖν πρὸς τῷ βωμῷ τῷ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Κεφαλῆσι
τὰ συμφέροντα γνώσεσθαι, διῄτησαν ἡμᾶς ἀποστῆ-
ναι ὧν οὗτος ἠμφισβήτησε καὶ δοῦναι δωρεάν· οὐ
γὰρ ἔφασαν εἶναι ἄλλην ἀπαλλαγὴν οὐδεμίαν, εἰ μὴ

μεταλήψονται οὗτοι τῶν ἐκείνου. ἐκ δὲ τοῦ λοιποῦ 32
χρόνου ἔγνωσαν ἡμᾶς εὖ ποιεῖν ἀλλήλους καὶ λόγῳ
καὶ ἔργῳ, καὶ ταῦτα ὀμόσαι ἠνάγκασαν ἡμᾶς ἀμφοτέρους πρὸς τῷ βωμῷ ἦ μὴν ποιήσειν· καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν εὖ ποιεῖν ἀλλήλους ἐκ τοῦ ἐπιλοίπου χρόνου,
κατὰ δύναμιν εἶναι, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. καὶ ὡς ὅ 33
τε ὅρκος ἐγένετο, καὶ ἔχουσιν οὗτοι ἃ ἐγνώσθη αὐτοῖς ὑπὸ τῶν οἰκείων τῶν τούτου, εἶτα νυνὶ ταυτὶ τὰ ἀγαθὰ ποιοῦσιν ἡμᾶς, τὸν μὲν τεθνεῶτα ἄπαιδα βουλόμενοι καταστῆσαι, ἐμὲ δ' ἐκβάλλειν ὑβρίσαντες ἐκ τοῦ οἴκου, τοὺς γνόντας αὐτοὺς ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας, ἐὰν ἐθέλωσιν ἀναβαίνειν (εἰσὶ γὰρ τούτων οἰκεῖοι), εἰ δὲ μή, τοὺς παραγενομένους.
Καί μοι τὰς μαρτυρίας ἀνάγνωθι ταυτασί· σὺ δ' ἐπί- 34
λαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Λαβὲ δή μοι τὰς μαρτυρίας ἐκείνας, ὡς τό τε χωρίον ἑβδομήκοντα μνῶν ἐπράθη, καὶ ὡς ἀπέλαβεν ὁ ὀρφανὸς ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα μνᾶς πραθέντος τοῦ χωρίου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὁ θεῖος τοίνυν οὑτοσί, ὦ ἄνδρες, κεκληρονομη- 35
κὼς τῶν ἐκείνου ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ ὥσπερ ἐγώ, καὶ ἔχων ἐμοῦ πολλῷ πλείονα· ἐγὼ γὰρ τὰς τριακοσίας δραχμὰς ἔλαβον τὰς περιλειφθείσας ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου, καὶ οἰκίδιον ὅ ἐστιν οὐκ ἄξιον τριῶν μνῶν· οὗτος δὲ πλεῖον ἢ δέκα μνῶν χωρίον ἔχων, εἶτα προσέτι νῦν ἥκει τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξερημώσων.
καὶ ἐγὼ μὲν ὁ ποιητὸς ἐκεῖνόν τε ζῶντα ἐθεράπευον, 36
καὶ αὐτὸς καὶ ἡ ἐμὴ γυνή, θυγάτηρ οὖσα τουτουὶ Φιλωνίδου, καὶ τῷ ἐμῷ παιδίῳ ἐθέμην τὸ ὄνομα τὸ

ἐκείνου, ἵνα μὴ ἀνώνυμος ὁ οἶκος οὑτοῦ γένηται, καὶ τελευτήσαντα ἔθαψα ἀξίως ἐκείνου τε καὶ ἐμαυτοῦ, καὶ ἐπίθημα καλὸν ἐπέθηκα, καὶ τὰ ἔνατα καὶ τἄλλα πάντα ἐποίησα τὰ περὶ τὴν ταφὴν ὡς οἷόν τε
37 κάλλιστα, ὥστε τοὺς δημότας ἐπαινεῖν ἅπαντας· οὗτος δὲ ὁ συγγενής, ὁ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ὅτι υἱὸν ἐποιήσατο, ζῶντος μὲν τὸ χωρίον τὸ περιλειφθὲν αὐτῷ περιείλετο, τελευτήσαντα δ' αὐτὸν ἄπαιδα καὶ ἀνώνυμον βούλεται καταστῆσαι. τοιοῦτός ἐστιν οὗτος. Καὶ ὡς ἔθαψά τ' ἐγὼ αὐτὸν καὶ τὰ τρίτα καὶ τὰ ἔνατα ἐποίησα καὶ τἄλλα τὰ περὶ τὴν ταφήν, τὰς μαρτυρίας ὑμῖν τῶν εἰδότων αναγνώσεται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

38 Ὅτι τοίνυν ὁ Μενεκλῆς, ὦ ἄνδρες, ἐποιήσατό με οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος, βούλομαι ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τούτους μάρτυρας παρασχέσθαι, καὶ ἐμοὶ μαρτυροῦντας ἔργῳ καὶ οὐ λόγῳ, ἐξ ὧν ἔπραξαν αὐτοί, ὅτι ἐγὼ τἀληθῆ λέγω. τὰς γὰρ διαλύσεις φαίνονται πρὸς ἐμὲ ποιησάμενοι ἀμφότεροι οὗτοι, καὶ οὐ πρὸς τὸν Μενεκλέα, καὶ ὀμόσαντες ὅρ-
39 κους ἐμοὶ καὶ ἐγὼ τούτοις. καίτοι εἴ γε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐγεγένητο ἡ ποίησις, μηδὲ κληρονόμος ἦν ἐγὼ τῶν Μενεκλέους ὑπ' αὐτῶν τούτων δεδοκιμασμένος, τί ἔδει αὐτοὺς ὀμνύναι ἐμοὶ ἢ παρ' ἐμοῦ λαμβάνειν ὅρκους; οὐδὲ ἕν δήπου. οὐκοῦν ὁπότε ἐποίησαν ταῦτα, φαίνονται αὐτοὶ οὗτοι ἐμοὶ μαρτυροῦντες ὅτι κατὰ τοὺς νόμους ἐποιήθη ἡ ποίησις καὶ δικαίως
40 εἰμὶ κληρονόμος τῶν Μενεκλέους. ἐγὼ δ' οἶμαι καταφανὲς ὑμῖν ἅπασι τοῦτ' εἶναι, ὡς καὶ παρὰ τούτων αὐτῶν ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι Μενεκλῆς οὐ παρεφρόνει, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οὗτος νυνί, ὅς γε

*ποιησάμενος τῆς ἔχθρας διάλυσιν πρὸς ἡμᾶς καὶ
ὀμόσας ὅρκους πάλιν νῦν ἥκει τὰ ὁμολογηθέντα καὶ
ὀμοθέντα παραβάς, καὶ ἀφελέσθαι με ἀξιοῖ ταυτὶ
τὰ λοιπά, οὕτως ὄντα μικρά. ἐγὼ δὲ εἰ μὴ πάνυ τὸ* 41
*πρᾶγμα αἰσχρὸν εἶναι ἐνόμιζον καὶ ἐπονείδιστον,
προδοῦναι τὸν πατέρα οὗ εἶναι ὠνομάσθην καὶ ὅς
ἐποιήσατό με, ταχὺ ἂν ἀπέστην αὐτῷ τῶν ἐκείνου·
ἔστι γὰρ ὑπόλοιπον οὐδὲ ἕν, ὡς καὶ ὑμᾶς οἴομαι
αἰσθάνεσθαι.. νυνὶ δὲ δεινὸν τὸ πρᾶγμα καὶ αἰσχρὸν* 42
*εἶναι τῇδε νομίζω, εἰ ἡνίκα μὲν ὁ Μενεκλῆς εἶχέ τι,
τότε μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν υἱὸν αὐτῷ ποιήσασθαι, καὶ
ἀπὸ τῆς οὐσίας τῆς ἐκείνου, πρὶν πραθῆναι τὸ χω-
ρίον, ἐγυμνασιάρχουν ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐφιλοτιμήθην
ὡς υἱὸς ὢν ἐκείνου, καὶ τὰς στρατείας, ὅσαι ἐγέ-
νοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, ἐστράτευμαι ἐν τῇ φυλῇ
τῇ ἐκείνου καὶ ἐν τῷ δήμῳ· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἐτε-* 43
*λεύτησεν, εἰ προδώσω καὶ ἐξερημώσας αὐτοῦ τὸν
οἶκον ἀπιὼν οἰχήσομαι, πῶς οὐκ ἂν δεινὸν τὸ πρᾶ-
γμα εἶναι καὶ καταγέλαστον δοκοίη, καὶ τοῖς βουλο-
μένοις περὶ ἐμοῦ βλασφημεῖν πολλὴν ἐξουσίαν παρα-
σχέσθαι; καὶ οὐ μόνον ταῦτ' ἐστὶ τὰ ποιοῦντά με
ἀγωνίζεσθαι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἀλλ' εἰ οὕτω φαῦ-
λος ἄνθρωπος δοκῶ εἶναι καὶ μηδενὸς ἄξιος, ὥστε
ὑπὸ μὲν εὖ φρονοῦντος μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἂν ποιηθῆναι
τῶν φίλων, ὑπὸ δὲ παραφρονοῦντος, ταῦτ' ἐστὶ τὰ
λυποῦντά με.*

Ἐγὼ οὖν δέομαι ὑμῶν πάντων, ὦ ἄνδρες, καὶ 44
*ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω ἐλεῆσαί με καὶ ἀποψηφίσα-
σθαι τοῦ μάρτυρος τουτουί. ἀπέφηνα δ' ὑμῖν πρῶ-
τον μὲν ποιηθέντα ἐμαυτὸν ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους ὡς
ἂν τις δικαιότατα ποιηθείη, καὶ οὐ λόγῳ οὐδὲ δια-
θήκῃ τὴν ποίησιν γεγενημένην, ἀλλ' ἔργῳ· καὶ τού-* 45

των ὑμῖν τούς τε φράτορας καὶ τοὺς δημότας καὶ
τοὺς ὀργεῶνας παρεσχόμην μάρτυρας· καὶ ἐκεῖνον
ἐπέδειξα τρία καὶ εἴκοσιν ἐπιβιοῦντα ἔτη. εἶτα τοὺς
νόμους ἐπέδειξα ὑμῖν τοὺς ἅπασι τοῖς ἀνθρώποις
ἐξουσίαν διδόντας υἱεῖς ποιεῖσθαι. καὶ ἔτι πρὸς τού-
τοις ζῶντά τε φαίνομαι θεραπεύων αὐτὸν καὶ τελευ-
46 τήσαντα θάψας. οὗτος δὲ νυνὶ ἄκληρον μὲν ἐμὲ
ποιεῖν τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου, εἴτε μείζων ἐστὶν
οὗτος εἴτε ἐλάττων, ἄπαιδα δὲ τὸν τελευτήσαντα καὶ
ἀνώνυμον βούλεται καταστῆσαι, ἵνα μήτε τὰ ἱερὰ τὰ
πατρῷα ὑπὲρ ἐκείνου μηδεὶς τιμᾷ μήτ' ἐναγίζῃ αὐ-
τῷ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν, ἀλλὰ ἀφαιρεῖται τὰς τι-
μὰς τὰς ἐκείνου· ἃ προνοηθεὶς ὁ Μενεκλῆς, κύριος
ὢν τῶν ἑαυτοῦ, ἐποιήσατο υἱὸν ἑαυτῷ, ἵνα τούτων
47 ἁπάντων τυγχάνῃ. Μὴ οὖν, ὦ ἄνδρες, πεισθέντες
ὑπὸ τούτων ἀφέλησθέ μου τὸ ὄνομα τῆς κληρονομίας,
ὃ ἔτι μόνον λοιπόν ἐστιν, ἄκυρον δὲ τὴν ποίησιν αὐ-
τοῦ καταστήσητε· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑμᾶς
ἀφῖκται καὶ ὑμεῖς κύριοι γεγόνατε, βοηθήσατε καὶ
ἡμῖν καὶ ἐκείνῳ τῷ ἐν Ἅιδου ὄντι, καὶ μὴ περιίδητε,
πρὸς θεῶν καὶ δαιμόνων [δέομαι ὑμῶν], προπηλακι-
σθέντα αὐτὸν ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μεμνημένοι τοῦ νό-
μου καὶ τοῦ ὅρκου ὃν ὀμωμόκατε καὶ τῶν εἰρημένων
ὑπὲρ τοῦ πράγματος, τὰ δίκαια καὶ τὰ εὔορκα κατὰ
τοὺς νόμους ψηφίσασθε.

3.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΥΡΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ Η ΚΑΤΑ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πύρρου τὸν ἕτερον τῆς ἀδελφῆς υἱὸν υἱοποιησαμένου Ἔνδιον, καὶ τούτου πλέον ἢ εἴκοσιν ἔτη τὸν κλῆρον κατασχόντος, εἶτα ἀποθανόντος, Ξενοκλῆς λαχὼν τῶν χρημάτων ὑπὲρ Φίλης, τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, διεμαρτύρησεν εἶναι αὐτὴν γνησίαν Πύρρου θυγατέρα, ἀμφισβητούσης τοῦ κλήρου τῆς Ἐνδίου μητρός· καὶ ἑάλω ψευδομαρτυριῶν, Νικοδήμου καὶ αὐτοῦ μαρτυρήσαντος ἐγγυῆσαι Πύρρῳ τὴν ἀδελφὴν κατὰ τοὺς νόμους, ἐξ ἧς γεγονέναι τὴν Φίλην. ὁ Ἐνδίου δὲ ἀδελφὸς νόθην εἶναί φησιν, ἐξ ἑταίρας Πύρρῳ γενομένην, καὶ οὕτως ὑπὸ Ἐνδίου ἐκδοθῆναι Ξενοκλεῖ. Ἡ στάσις στοχασμός, τὸ δὲ ἔγκλημα ψευδομαρτυριῶν κατὰ τοῦ Νικοδήμου.

Ἄνδρες δικασταί, ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς Πύρρος, ἄπαις ὢν γνησίων παίδων, ἐποιήσατο Ἔνδιον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν υἱὸν ἑαυτῷ· ὃς κληρονόμος ὢν τῶν ἐκείνου ἐβίω πλείω ἔτη ἢ εἴκοσι, καὶ ἐν χρόνῳ τοσούτῳ ἔχοντος ἐκείνου τὸν κλῆρον οὐδεὶς πώποτε προσεποιήσατο οὐδ' ἠμφισβήτησε τῆς κληρονομίας ἐκείνῳ. τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ πέρυσιν, ὑπερβᾶσα τὸν τελευταῖον κληρονόμον, γνη- 2
σία θυγάτηρ τοῦ ἡμετέρου θείου ἥκει φάσκουσα εἶναι Φίλη, καὶ κύριος Ξενοκλῆς Κόπριος τοῦ Πύρρου κλήρου λαχεῖν τὴν λῆξιν ἠξίωσεν, ὃς τετελεύτηκε πλείω ἢ εἴκοσιν ἔτη, τρία τάλαντα τίμημα τῷ κλήρῳ ἐπι-

3 γραψάμενος. ἀμφισβητούσης δὲ τῆς μητρὸς τῆς ἡμε-
τέρας, ἀδελφῆς δὲ τοῦ Πύρρου, ὁ κύριος τῆς εἰλη-
χυίας τοῦ κλήρου γυναικὸς ἐτόλμησε διαμαρτυρῆσαι
μὴ ἐπίδικον τῇ ἡμετέρᾳ μητρὶ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ κλῆ-
ρον εἶναι, ὡς οὔσης γνησίας θυγατρὸς Πύρρῳ, οὗ
ἦν ἐξ ἀρχῆς ὁ κλῆρος. ἐπισκηψάμενοι δὲ ἡμεῖς, καὶ
εἰς ὑμᾶς εἰσαγαγόντες τὸν διαμαρτυρῆσαι τολμήσαντα
4 κατὰ ταῦτα, ἐκεῖνόν τε ἐξελέγξαντες περιφανῶς τὰ
ψευδῆ μεμαρτυρηκότα τὴν τῶν ψευδομαρτυριῶν δί-
κην εἵλομεν παρ' ὑμῖν, καὶ τουτονὶ Νικόδημον πα-
ραχρῆμα ἐξηλέγξαμεν ἐν τοῖς αὐτοῖς δικασταῖς ἀναι-
σχυντότατον τῇ μαρτυρίᾳ ὄντα ταύτῃ, ὅς γε ἐτόλμησε
μαρτυρῆσαι ἐγγυῆσαι τῷ θείῳ τῷ ἡμετέρῳ τὴν ἀδελ-
5 φὴν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα εἶναι κατὰ τοὺς νόμους. ὅτι
μὲν οὖν καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ δίκῃ ἡ τούτου μαρτυρία
ψευδὴς ἔδοξεν εἶναι, ὁ τόθ' ἑαλωκὼς μάρτυς σαφέσ-
τατα τοῦτον ἐξελέγχει. εἰ γὰρ μὴ ἐδόκει οὗτος τὰ ψευδῆ
τότε μαρτυρῆσαι, δῆλον ὅτι ἐκεῖνός τ' ἂν ἀποφυγὼν
τὴν διαμαρτυρίαν ἀπῆλθε, καὶ κληρονόμος ἂν τῶν
τοῦ θείου ἡ διαμαρτυρηθεῖσα γνησία θυγάτηρ εἶναι,
6 ἀλλ' οὐκ ἂν ἡ ἡμετέρα κατέστη μήτηρ. ἁλόντος δὲ
τοῦ μάρτυρος καὶ ἀποστάσης τοῦ κλήρου τῆς ἀμφι-
σβητούσης γνησίας θυγατρὸς Πύρρῳ εἶναι, μεγάλη
ἀνάγκη ἅμα καὶ τὴν τούτου μαρτυρίαν ἑαλωκέναι·
περὶ γὰρ αὐτοῦ τούτου ὁ διαμαρτυρήσας τὴν τῶν
ψευδομαρτυριῶν δίκην ἠγωνίζετο, πότερον ἐξ ἐγγυη-
τῆς ἢ ἐξ ἑταίρας ἡ ἀμφισβητοῦσα τοῦ κλήρου τῷ
θείῳ γυναικὸς εἴη· γνώσεσθε δ' ἀκούσαντες καὶ
ὑμεῖς τῆς τε ἀντωμοσίας τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς τούτου
μαρτυρίας καὶ τῆς ἁλούσης διαμαρτυρίας. Ἀναγί-
7 γνωσκε λαβὼν τασδὶ αὐτοῖς.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν ἔδοξε παραχρῆμα εὐθὺς τότε τὰ ψευδῆ
μαρτυρῆσαι Νικόδημος, ἐπιδέδεικται τότε πᾶσι· προσ-
ήκει δὲ καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς περὶ αὐτοῦ τούτου τὴν
δίκην μέλλουσι ψηφιεῖσθαι ἐξελεγχθῆναι τὴν τούτου
μαρτυρίαν. ἐπιθυμῶ δὲ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τού- 8
του πυθέσθαι, ἥν τινά ποτε προῖκά φησιν ἐπιδοὺς
ἐκδοῦναι τὴν ἀδελφὴν ὁ μεμαρτυρηκὼς τῷ τὸν τρι-
τάλαντον οἶκον κεκτημένῳ, εἶτα πότερον ἡ ἐγγυητὴ
γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ζῶντα ἢ τελευτήσαντος τὸν
οἶκον αὐτοῦ, καὶ παρ' ὅτου ἐκομίσατο τὴν τῆς ἀδελ-
φῆς προῖκα οὗτος, ἐπειδὴ τετελευτηκὼς ἦν ᾧ μεμαρ-
τύρηκεν οὗτος αὐτὴν ἐγγυῆσαι, ἢ εἰ μὴ ἐκομίζετο, 9
ὁποίαν δίκην σίτου ἢ τῆς προικὸς αὐτῆς ἐν εἴκοσιν
ἔτεσι τῷ ἔχοντι τὸν | κλῆρον δικάσασθαι ἠξίωσεν, ἢ
εἴ του ἀνθρώπων ἐναντίον προσῆλθεν ἐγκαλῶν τῷ
κληρονόμῳ περὶ τῆς προικὸς τῆς ἀδελφῆς ἐν χρόνῳ
τοσούτῳ. περί τε οὖν τούτων ἡδέως ἂν πυθοίμην,
ὅ τι ποτ' ἦν τὸ αἴτιον τοῦ μηδὲν τούτων γεγενῆσθαι
περὶ τῆς ἐγγυητῆς (ὡς μεμαρτύρηκεν οὗτος) γυναι-
κός, καὶ πρὸς τούτοις εἴ τις ἄλλος ἐγγυητὴν ἔσχε 10
τὴν τούτου ἀδελφὴν γυναῖκα, ἢ τῶν πρότερον χρη-
σαμένων πρὶν γνῶναι τὸν ἡμέτερον θεῖον αὐτήν, ἢ
ὅσοι ἐκείνου γιγνώσκοντος ἐπλησίαζον αὐτῇ, ἢ ὅσοι
ὕστερον ἐπλησίαζον τετελευτηκότος ἐκείνου· δῆλον
γὰρ ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ ἀδελφὸς αὐτὴν ἅπασι
τοῖς πλησιάζουσιν ἐδεδώκει. περὶ ὧν εἰ δεήσειε καθ' 11
ἕκαστον διελθεῖν, οὐκ ἂν πάνυ μικρὸν ἔργον γένοιτο.
ἐὰν μὲν οὖν ὑμεῖς κελεύητε, περὶ ἐνίων μνησθείην
ἂν αὐτῶν· εἰ δέ τισιν ὑμῶν ἀηδὲς ἀκούειν ἐστίν,
ὥσπερ ἐμοὶ λέγειν τι περὶ τούτων, αὐτὰς τὰς μαρτυ-
ρίας ὑμῖν παρέξομαι τὰς μαρτυρηθείσας ἐν τῇ προ-
τέρᾳ δίκῃ, ὧν οὐδεμιᾷ ἐπισκήψασθαι ἠξίωσαν οὗτοι.

καίτοι ὅπου κοινὴν αὐτὴν ὡμολογήκασιν εἶναι τοῦ βουλομένου, τὴν γυναῖκα, πῶς ἂν εἰκότως ἡ αὐτὴ
12 γυνὴ ἐγγυητὴ δόξειεν εἶναι; ἀλλὰ μὴν ὁπότε μὴ ἐπεσκημμένοι εἰσὶ ταῖς περὶ αὐτοῦ τούτου μαρτυρίαις, ὡμολογηκότες εἰσὶ ταῦτα. ἀκούσαντες δὲ καὶ ὑμεῖς αὐτῶν τῶν μαρτυριῶν, γνώσεσθε ὡς οὗτός τε περιφανῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκε, καὶ ὀρθῶς καὶ κατὰ τοὺς νόμους οἱ δικάσαντες τὴν δίκην ἔγνωσαν τὴν κληρονομίαν μὴ προσήκειν τῇ μὴ ὀρθῶς γεγενημένῃ γυναικί. Ἀναγίγνωσκε· σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

13 Ὡς μὲν ἑταίρα ἦν τῷ βουλομένῳ καὶ οὐ γυνὴ τοῦ ἡμετέρου θείου, ἣν οὗτος ἐγγυῆσαι ἐκείνῳ μεμαρτύρηκεν, ὑπὸ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ὑπὸ τῶν γειτόνων τῶν ἐκείνου μεμαρτύρηται πρὸς ὑμᾶς· οἳ μάχας καὶ κώμους καὶ ἀσέλγειαν πολλήν, ὁπότε ἡ τούτου ἀδελφὴ εἴη παρ' αὐτῷ, μεμαρτυρήκασι γίγνε-
14 σθαι περὶ αὐτῆς. καίτοι οὐ δή πού γε ἐπὶ γαμετὰς γυναῖκας οὐδεὶς ἂν κωμάζειν τολμήσειεν· οὐδὲ αἱ γαμεταὶ γυναῖκες ἔρχονται μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὰ δεῖπνα, οὐδὲ συνδειπνεῖν ἀξιοῦσι μετὰ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ ταῦτα μετὰ τῶν ἐπιτυχόντων. ἀλλὰ μὴν τῶν γε μεμαρτυρηκότων οὐδενὶ ἐπισκήψασθαι οὗτοι ἠξίωσαν. Καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀναγίγνωσκε πάλιν αὐτοῖς τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

15 Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὰς περὶ τῶν πλησιασάντων αὐτῇ μαρτυρίας, ἵνα εἰδῶσιν ὅτι ἑταίρα τε ἦν τοῦ βουλομένου, καὶ ὅτι οὐδ' ἐξ ἑνὸς ἄλλου φαίνεται τεκοῦσα. Ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὡς μὲν τοίνυν ἦν κοινὴ τῷ βουλομένῳ, ἣν οὗτος 16
ἐγγυῆσαι τῷ ἡμετέρῳ θείῳ μεμαρτύρηκε, μνημονεύειν
χρὴ ὑφ' ὅσων ὑμῖν μεμαρτύρηται, καὶ ὅτι οὐδενὶ
ἄλλῳ ἐγγυηθεῖσα οὐδὲ συνοικήσασα φαίνεται· σκε-
ψώμεθα δὲ καὶ ἐξ ὧν ἄν τις ὑπονοήσειεν ἐγγύην γε-
νέσθαι τοιαύτης γυναικός, εἰ ἄρα καὶ τῷ ἡμετέρῳ
θείῳ τοιοῦτόν τι συμβέβηκεν. ἤδη γάρ τινες νέοι 17
ἄνθρωποι ἐπιθυμήσαντες τοιούτων γυναικῶν, καὶ
ἀκρατῶς ἔχοντες αὑτῶν, ἐπείσθησαν ὑπ' ἀνοίας εἰς
αὑτοὺς τοιοῦτόν τι ἐξαμαρτεῖν. πόθεν οὖν ἄν τις
σαφέστερον γνοίη περὶ τούτων, ἢ ἔκ τε τῶν μαρτυ-
ριῶν τῶν τούτοις μεμαρτυρημένων ἐν τῇ προτέρᾳ
δίκῃ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων τῶν περὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα
σκεψάμενος; ἐνθυμεῖσθε δὲ τὴν ἀναίδειαν ὧν λέγου- 18
σιν. ὁ μὲν γὰρ ἐγγυᾶν μέλλων εἰς τὸν τριτάλαντον
οἶκον, ὥς φησι, τὴν ἀδελφήν, διαπραττόμενος τηλι-
καῦτα ἕνα μάρτυρα παρεῖναι αὑτῷ Πυρετίδην προσ-
εποιήσατο, καὶ τούτου ἐκμαρτυρίαν ἐπ' ἐκείνῃ τῇ δίκῃ
παρέσχοντο οὗτοι· ἣν Πυρετίδης οὐκ ἀναδέδεκται αὑ-
τοῖς, οὐδὲ ὁμολογεῖ μαρτυρῆσαι οὐδὲ εἰδέναι τούτων
ἀληθὲς ὂν οὐδέν. μέγα δὲ τεκμήριον ὡς περιφανῶς 19
ψευδῆ τὴν μαρτυρίαν οὗτοι παρέσχοντο ταύτην· ἴστε
γὰρ πάντες ὡς ὅταν μὲν ἐπὶ προδήλους πράξεις ἴωμεν,
ἃς δεῖ μετὰ μαρτύρων γενέσθαι, τοὺς οἰκειοτάτους
| καὶ οἷς ἂν τυγχάνωμεν χρώμενοι μάλιστα, τούτους
παραλαμβάνειν εἰώθαμεν ἐπὶ τὰς πράξεις τὰς τοιαύ-
τας, τῶν δὲ ἀδήλων καὶ ἐξαίφνης γιγνομένων τοὺς
προστυχόντας ἕκαστοι μάρτυρας ποιούμεθα. καὶ ἐπὶ 20
μὲν ταῖς μαρτυρίαις αὐταῖς τοῖς παραγενομένοις αὐ-
τοῖς, ὁποῖοί τινες ἂν ὦσι, τούτοις μάρτυσι χρῆσθαι
ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν· παρὰ δὲ τῶν ἀσθενούντων ἢ
τῶν ἀποδημεῖν μελλόντων ὅταν τις ἐκμαρτυρίαν ποιῆ-

3*

ται, τοὺς ἐπιεικεστάτους τῶν πολιτῶν καὶ τοὺς ἡμῖν
γνωριμωτάτους ἕκαστος ἡμῶν παρακαλεῖ μάλιστα,
21 καὶ οὐ μεθ' ἑνὸς οὐδὲ μετὰ δυοῖν, ἀλλ' ὡς ἂν μετὰ
πλείστων δυνώμεθα τὰς ἐκμαρτυρίας πάντες ποιού-
μεθα, ἵνα τῷ τε ἐκμαρτυρήσαντι μὴ ἐξείη ὕστερον
ἐξάρνῳ γενέσθαι τὴν μαρτυρίαν, ὑμεῖς τε πολλοῖς καὶ
καλοῖς κἀγαθοῖς ταῦτα μαρτυροῦσι πιστεύοιτε μᾶλλον.
22 Ξενοκλῆς τοίνυν Βήσαζε μὲν ἰὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον
τὸ ἡμέτερον εἰς τὰ ἔργα, οὐχ ἡγήσατο δεῖν τοῖς ἀπὸ
τοῦ αὐτομάτου ἐκεῖ ἐντυχοῦσι μάρτυσι χρῆσθαι περὶ
τῆς ἐξαγωγῆς, ἀλλ' ἧκεν ἔχων ἐνθένδε Διόφαντον τὸν
Σφήττιον μεθ' ἑαυτοῦ, ὃς ἔλεγε τὴν δίκην ὑπὲρ τού-
του, καὶ Δωρόθεον τὸν Ἐλευσίνιον καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ Φιλοχάρη καὶ ἄλλους πολλοὺς μάρτυρας, παρα-
κεκληκὼς ἐνθένδε σταδίους ἐγγὺς τριακοσίους ἐκεῖσε·
23 περὶ δὲ τῆς ἐγγύης τῆς τήθης τῶν παίδων τῶν ἑαυ-
τοῦ ἐν τῷ ἄστει ἐκμαρτυρίαν (ὥς φησι) ποιούμενος
τῶν μὲν οἰκείων οὐδένα τῶν ἑαυτοῦ παρακεκληκὼς
φαίνεται, Διονύσιον δὲ Ἐρχιέα καὶ Ἀριστόλοχον Αἰ-
θαλίδην· μετὰ δυοῖν τούτοιν ἐν τῷ ἄστει αὐτοῦ τὴν
ἐκμαρτυρίαν ποιήσασθαί φασιν οὗτοι. τοιαῦτα μὲν
τὰ τούτων· οἷς οὐδ' ἂν περὶ ὁτουοῦν πιστεύσειεν
24 ἄλλως οὐδείς. ἴσως γὰρ ἦν νὴ Δία πάρεργον καὶ
φαῦλον, περὶ οὗ τὴν ἐκμαρτυρίαν παρὰ τοῦ Πυρε-
τίδου φασὶ ποιήσασθαι οὗτοι, ὥστε οὐδὲν θαυμα-
στὸν ὀλιγωρηθῆναι ἦν τὸ πρᾶγμα. καὶ πῶς; ὥστε
περὶ αὐτοῦ τούτου ὁ ἀγὼν ἦν ὁ τῶν ψευδομαρτυριῶν,
ὃν Ξενοκλῆς ἔφευγεν, ἢ ἐξ ἑταίρας ἢ ἐξ ἐγγυητῆς
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα εἶναι. εἶτα ἐπὶ ταύτην ἂν τὴν
μαρτυρίαν, εἰ ἦν ἀληθής, οὐκ ἂν ἅπαντας τοὺς οἰ-
25 κείους τοὺς ἑαυτοῦ παρακαλεῖν ἐκεῖνος ἠξίωσεν; ναὶ
μὰ Δία, ὥς ἔγωγε ᾤμην, εἴ γε ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα.

οὐ τοίνυν φαίνεται, ἀλλ' ὁ μὲν Ξενοκλῆς πρὸς τοὺς
ἐπιτυχόντας δύο ἐκμαρτυρησάμενος τὴν μαρτυρίαν
ταύτην, Νικόδημος δὲ οὑτοσὶ ἕνα μόνον μάρτυρα
παρακαλέσας μεθ' ἑαυτοῦ τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον
κεκτημένῳ ἐγγυῆσαί φησι τὴν ἀδελφήν. καὶ οὗτος 26
μὲν τὸν Πυρετίδην μόνον, οὐχ ὁμολογοῦντα, προσ-
εποιήσατο μετὰ αὑτοῦ παραγενέσθαι· ὑπὸ δὲ τοῦ
ἐγγυήσασθαι μέλλοντος τὴν τοιαύτην Λυσιμένης καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Χαίρων καὶ Πυλάδης, φασὶ παρα-
κληθέντες τῇ ἐγγύῃ παραγενέσθαι, καὶ ταῦτα θεῖοι
ὄντες τῷ ἐγγυωμένῳ. ὑμέτερον οὖν ἔργον σκέψασθαι 27
νῦν, εἰ δοκεῖ πιστὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ μὲν γὰρ
νομίζω, ἐκ τῶν εἰκότων σκοπούμενος, πολὺ ἂν μᾶλ-
λον τὸν Πύρρον πάντας ἂν τοὺς οἰκείους βούλεσθαι
λεληθέναι, εἴ τι παρεσκευάζετο ὁμολογεῖν ἢ πράττειν
ἀνάξιον τῶν αὑτοῦ, ἢ παρακαλέσαι μάρτυρας τοὺς
θείους τοὺς ἑαυτοῦ ἐπὶ ἁμάρτημα τηλικοῦτον.

Ἔτι δὲ καὶ περὶ ἐκείνου θαυμάζω, εἰ μηδεμίαν 28
προῖκα μήθ' ὁ διδοὺς μήθ' ὁ λαμβάνων διωμολογή-
σαντο ἕξειν ἐπὶ τῇ γυναικί. τοῦτο μὲν γὰρ εἴ τινα
ἐδίδου, εἰκὸς ἦν καὶ τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῶν παρα-
γενέσθαι φασκόντων μαρτυρεῖσθαι· τοῦτο δ' εἰ δι'
ἐπιθυμίαν τὴν ἐγγύην ὁ θεῖος ἡμῶν ἐποιεῖτο τῆς τοι-
αύτης γυναικός, δῆλον ὅτι κἂν ἀργύριον πολλῷ μᾶλ-
λον ὁ ἐγγυῶν διωμολογήσατο ἔχειν αὐτὸν ἐπὶ τῇ γυ-
ναικί, ἵνα μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γένοιτο ῥᾳδίως ἀπαλλάτ-
τεσθαι, ὁπότε βούλοιτο, τῆς γυναικός· καὶ μάρτυράς 29
γε πολλῷ πλείους τὸν ἐγγυῶντα παρακαλεῖν ἢ τὸν
ἐγγυώμενον τὴν τοιαύτην· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν ἀγνοεῖ
ὅτι ὀλίγα διαμένειν εἴωθε τῶν τοιούτων. ὁ μὲν τοί-
νυν ἐγγυῆσαι φάσκων μετὰ ἑνὸς μάρτυρος καὶ ἄνευ
ὁμολογίας | προικὸς εἰς τὸν τριτάλαντον οἶκον ἐγγυ-

ἧσαί φησι τὴν ἀδελφήν· οἱ δὲ θεῖοι τῷ ἀδελφιδῷ
ἄπροικον τὴν τοιαύτην ἐγγυωμένῳ μεμαρτυρήκασι
παραγενέσθαι.
30 Καὶ οἱ αὐτοὶ θεῖοι οὗτοι ἐν τῇ δεκάτῃ τῆς θυ-
γατρὸς ἀποφανθείσης εἶναι ὑπὸ τοῦ ἀδελφιδοῦ κλη-
θέντες μεμαρτυρήκασι παραγενέσθαι. ἐφ' ᾧ δὴ καὶ
δεινῶς ἀγανακτῶ, ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ λαγχάνων ὑπὲρ τῆς
γυναικὸς τῆς αὑτοῦ τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου Φίλην
ὄνομα εἶναι ἐγράψατο τῇ γυναικί, οἱ δὲ τοῦ Πύρρου
θεῖοι ἐν τῇ δεκάτῃ φάσκοντες παραγενέσθαι τὸ τῆς
τήθης ὄνομα Κλειταρέτην τὸν πατέρα ἐμαρτύρησαν
31 θέσθαι αὐτῇ. θαυμάζω οὖν εἰ ὁ ἀνὴρ ὁ συνοικῶν
πλείω ἢ ὀκτὼ ἔτη ἤδη μὴ ᾔδει τοὔνομα τῆς ἑαυτοῦ
γυναικός. εἶτα οὐδὲ παρὰ τῶν αὑτοῦ μαρτύρων πρό-
τερον ἐδυνήθη πυθέσθαι, οὐδ' ἡ μήτηρ τῆς γυναικὸς
τὸ τῆς θυγατρὸς ὄνομα τῆς αὑτῆς ἐν χρόνῳ τοσούτῳ
32 ἔφρασεν αὐτῷ, οὐδ' ὁ θεῖος αὐτός, Νικόδημος, ἀλλ'
ἀντὶ τοῦ τῆς τήθης ὀνόματος, εἴ τις ᾔδει τοῦθ' ὑπὸ
τοῦ πατρὸς κείμενον ταύτῃ, Φίλην ὁ ἀνὴρ ὄνομα
ἐπεγράψατο εἶναι αὐτῇ, καὶ ταῦτα λαγχάνων αὐτῇ
τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου. τίνος ἕνεκα; ἢ ἵνα καὶ
τοῦ τῆς τήθης ὀνόματος τοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τεθέν-
τος ἄκληρον ὁ ἀνὴρ καταστήσειεν εἶναι τὴν αὑτοῦ
33 γυναῖκα; ἆρά γε οὐχὶ δῆλον, ὦ ἄνδρες, ὅτι ἃ πάλαι
οὗτοι μαρτυροῦσι γενέσθαι, πολλῷ πλέον τῆς λήξεως
τοῦ κλήρου σύγκειται αὐτοῖς; οὐ γὰρ ἄν ποτε οἱ
μὲν εἰς τὴν δεκάτην (ὥς φασι) κληθέντες τῆς τοῦ
Πύρρου θυγατρός, ἀδελφιδῆς δὲ τούτου, ἐξ ἐκείνης
τῆς ἡμέρας, ἥτις ἦν ποτε, ἀκριβῶς εἰς τὸ δικαστή-
ριον ἧκον μεμνημένοι ὅτι Κλειταρέτην ὁ πατὴρ ἐν
34 τῇ δεκάτῃ ὠνόμηνεν, οἱ δ' οἰκειότατοι τῶν ἁπάντων,
ὁ πατὴρ καὶ ὁ θεῖος καὶ ἡ μήτηρ οὐκ ἂν ᾔδει τὸ

ὄνομα τῆς θυγατρός, ὥς φασι, τῆς αὐτοῦ. πολύ γε
μάλιστ᾽ ἄν, εἰ ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα. Ἀλλὰ περὶ μὲν
τούτων καὶ ὕστερον ἐγχωρήσει εἰπεῖν.

Περὶ δὲ τῆς τούτου μαρτυρίας οὐ χαλεπὸν καὶ 35
ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων ἐστὶ γνῶναι ὅτι φαίνεται περι-
φανῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς οὗτος. ὅπου γάρ,
ἐάν τίς τι ἀτίμητον δῷ, ἕνεκα τοῦ νόμου, ἐὰν ἀπο-
λίπῃ ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα ἢ ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκπέμψῃ τὴν
γυναῖκα, οὐκ ἔξεστι πράξασθαι τῷ δόντι ὃ μὴ ἐν
προικὶ τιμήσας ἔδωκεν, ἦ που ὅστις γέ φησιν ἄνευ
ὁμολογίας προικὸς τὴν ἀδελφὴν ἐγγυῆσαι, περιφανῶς
ἀναίσχυντος ὢν ἐλέγχεται. τί γὰρ ἔμελλεν ὄφελος 36
εἶναι αὐτῷ τῆς ἐγγύης, εἰ ἐπὶ τῷ ἐγγυησαμένῳ ἐκ-
πέμψαι ὁπότε βούλοιτο τὴν γυναῖκα ἦν; ἦν δ᾽ ἂν
ἐπ᾽ ἐκείνῳ, ὦ ἄνδρες, δῆλον ὅτι, εἰ μηδεμίαν προῖκα
διωμολογήσατο ἕξειν ἐπ᾽ αὐτῇ. εἶτ᾽ ἐπὶ τούτοις ἂν
Νικόδημος ἠγγύησε τῷ ἡμετέρῳ θείῳ τὴν ἀδελφήν;
καὶ ταῦτα εἰδὼς τὸν ἅπαντα χρόνον ἄτοκον οὖσαν
αὐτήν, καὶ τῆς ὁμολογηθείσης προικὸς ἐκ τῶν νόμων
γιγνομένης εἰς αὐτόν, εἴ τι ἔπαθεν ἡ γυνὴ πρὶν γε-
νέσθαι παῖδας αὐτῇ; ἆρ᾽ οὖν δοκεῖ τῳ ὑμῶν ὀλιγώ- 37
ρως οὕτως ἔχειν χρημάτων Νικόδημος, ὥστε παρα-
λιπεῖν ἄν τι τῶν τοιούτων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ νομίζω.
εἶτα παρὰ τούτου ὁ ἡμέτερος θεῖος ἠξίωσεν ἂν ἐγ-
γυήσασθαι τὴν ἀδελφήν, ὃς αὐτὸς ξενίας φεύγων
ὑπὸ ἑνὸς τῶν φρατόρων ὧν φησιν αὐτοῦ εἶναι, παρὰ
τέτταρας ψήφους μετέσχε τῆς πόλεως; Καὶ ὡς ἀληθῆ
λέγω, ἀναγίγνωσκε τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὗτος τοίνυν τῷ ἡμετέρῳ θείῳ ἄπροικον τὴν 38
ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ μεμαρτύρηκεν ἐγγυῆσαι, καὶ

ταῦτα τῆς προικὸς εἰς αὐτὸν γιγνομένης, εἴ τι ἔπαθεν ἡ γυνὴ πρὶν γενέσθαι παῖδας αὐτῇ. Λαβὲ δὴ καὶ ἀνάγνωθι τοὺς νόμους τουσδὶ αὐτοῖς.

ΝΟΜΟΙ.

39 Δοκεῖ ἂν ὑμῖν οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν χρημάτων Νικόδημος, ὥστε, εἰ ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἂν σφόδρα διακριβώσασθαι περὶ τῶν ἑαυτῷ συμφερόντων; ναὶ μὰ Δία, ὥς ἔγωγ' οἶμαι, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐπὶ παλλακίᾳ διδόντες τὰς ἑαυτῶν πάντες πρότερον διομολογοῦνται περὶ τῶν δοθησομένων ταῖς παλλακαῖς· Νικόδημος δὲ ἐγγυᾶν μέλλων, ὥς φησι, | τὴν ἀδελφὴν τὴν αὑτοῦ μόνον τὸ κατὰ τοὺς νόμους ἐγγυῆσαι διεπράξατο; ὃς ἐπ' ὀλίγῳ ἀργυρίῳ, οὗ ἐπιθυμῶν λέγει πρὸς ὑμᾶς, σφόδρα βούλεται πονηρὸς εἶναι;

40 Περὶ μὲν οὖν τῆς τούτου πονηρίας καὶ σιωπῶντος ἐμοῦ οἱ πολλοὶ γιγνώσκουσιν ὑμῶν, ὥστε οὐκ ἀπορῶ γε μαρτύρων, ὅταν τι λέγω περὶ αὐτοῦ· βούλομαι δὲ πρῶτον ἐκ τῶν τοιῶνδε ἐξελέγξαι τοῦτον ἀναισχυντότατον τῇ μαρτυρίᾳ ὄντα ταύτῃ. φέρε γάρ, ὦ Νικόδημε, εἰ ἦσθα ἠγγυηκὼς τῷ Πύρρῳ τὴν ἀδελφὴν καὶ εἰ ᾔδεις ἐξ αὐτῆς θυγατέρα γνησίαν κατα-
41 λειπομένην, πῶς ἐπέτρεψας τῷ ἡμετέρῳ ἀδελφῷ ἐπιδικάσασθαι τοῦ κλήρου ἄνευ τῆς γνησίας θυγατρός, ἣν φῂς τῷ ἡμετέρῳ θείῳ καταλειφθῆναι; ἢ οὐκ ᾔδεις ἐν τῇ ἐπιδικασίᾳ τοῦ κλήρου νόθην καθισταμένην τὴν ἀδελφιδῆν τὴν σαυτοῦ; ὁπότε γάρ τις ἐπεδικάζετο τοῦ κλήρου, νόθην τὴν θυγατέρα τοῦ
42 καταλιπόντος τὸν κλῆρον καθίστη. ἔτι δὲ πρότερον ὁ Πύρρος ὁ ποιησάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν υἱὸν αὑτῷ· οὔτε γὰρ διαθέσθαι οὔτε δοῦναι οὐδενὶ οὐδὲν ἔξεστι τῶν ἑαυτοῦ ἄνευ τῶν θυγατέρων, ἐάν τις κα-

ταλιπὼν γνησίας τελευτᾷ. γνώσεσθε δὲ αὐτῶν ἀκού-σαντες τῶν νόμων ἀναγιγνωσκομένων. Ἀναγίγνωσκε τούσδε αὐτοῖς.

ΝΟΜΟΙ.

Δοκεῖ ἂν ὑμῖν ὁ μεμαρτυρηκὼς ἐγγυῆσαι ἐπιτρέ- 43
ψαι ἄν τι τούτων γίγνεσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐπὶ τοῦ κλήρου τῇ λήξει, ἣν ὁ Ἔνδιος λαχὼν ἐπεδικάζετο, ἀμφισβητῆσαι ἂν ὑπὲρ τῆς ἀδελφιδῆς τῆς ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἂν διαμαρτυρῆσαι μὴ ἐπίδικον τῷ Ἐνδίῳ τὸν ἐκείνης πατρῷον κλῆρον εἶναι; Ἀλλὰ μὴν ὥς γε ἐπεδικάσατο ὁ ἡμέτερος ἀδελφὸς τοῦ κλήρου καὶ οὐκ ἠμφισβήτησεν οὐδεὶς ἐκείνῳ, ἀναγίγνωσκε τὴν μαρ-τυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Γενομένης τοίνυν τῆς ἐπιδικασίας ταύτης οὐκ 44
ἐτόλμησεν ἀμφισβητῆσαι τοῦ κλήρου Νικόδημος, οὐδὲ διαμαρτυρῆσαι τὴν ἀδελφιδῆν τὴν ἑαυτοῦ γνησίαν θυγατέρα Πύρρῳ καταλειφθῆναι.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ἐπιδικασίας ἔχοι ἄν τις ψεῦ- 45
δος προφασίσασθαι πρὸς ὑμᾶς· ἢ γὰρ λαθεῖν σφᾶς προσποιήσαιτ' ἂν οὗτος, ἢ καὶ ψεύδεσθαι αἰτιῷτ' ἂν ἡμᾶς. τοῦτο μὲν οὖν παρῶμεν· ἐπειδὴ δὲ τῷ Ξε-νοκλεῖ ἠγγύα ὁ Ἔνδιος τὴν ἀδελφιδῆν σου, ἐπέτρεψας ἄν, ὦ Νικόδημε, τὴν ἐκ τῆς ἐγγυητῆς τῷ Πύρρῳ γεγενημένην ὡς ἐξ ἑταίρας ἐκείνῳ οὖσαν ἐγγυᾶσθαι;
καὶ οὐκ ἂν εἰσήγγελλες πρὸς τὸν ἄρχοντα κακοῦσθαι 46
τὴν ἐπίκληρον ὑπὸ τοῦ εἰσποιήτου οὕτως ὑβριζομέ-νην καὶ ἄκληρον τῶν ἑαυτῆς πατρῴων καθισταμέ-νην, ἄλλως τε καὶ μόνων τούτων τῶν δικῶν ἀκινδύ-νων τοῖς διώκουσιν οὐσῶν καὶ ἐξὸν τῷ βουλομένῳ

47 βοηθεῖν ταῖς ἐπικλήροις; οὔτε γὰρ ἐπιτίμιον ταῖς
πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰσαγγελίαις ἔπεστιν, οὐδ' ἐὰν μηδε-
μίαν τῶν ψήφων οἱ εἰσαγγείλαντες μεταλάβωσιν, οὔτε
πρυτανεῖα οὔτε παράστασις οὐδεμία τίθεται τῶν εἰσ-
αγγελιῶν· ἀλλὰ τοῖς μὲν διώκουσιν ἀκινδύνως εἰσ-
αγγέλλειν ἔξεστι, τῷ βουλομένῳ, τοῖς δ' ἁλισκομένοις
αἱ ἔσχαται τιμωρίαι ἐπὶ ταῖς εἰσαγγελίαις ἔπεισιν.
48 ἔπειτα εἰ ἦν ἐξ ἐγγυητῆς ἡ τούτου ἀδελφιδῆ τῷ ἡμε-
τέρῳ θείῳ γεγενημένη, ἐπέτρεψεν ἂν Νικόδημος ὡς
ἐξ ἑταίρας οὖσαν αὐτὴν ἐγγυᾶσθαι; καὶ γενομένων
αὐτῶν οὐκ ἂν εἰσήγγελλε πρὸς τὸν ἄρχοντα ὑβρίζε-
σθαι τὴν ἐπίκληρον ὑπὸ τοῦ οὕτως ἐγγυήσαντος αὐ-
τήν; νὴ Δί', εἰ ἦν ἀληθῆ ἃ νυνὶ τετόλμηκας μαρτυ-
ρῆσαι, παραχρῆμα εὐθὺς τότε ἐτιμωρήσω ἂν τὸν
ἀδικοῦντα. ἢ καὶ ταῦτα λαθεῖν σεαυτὸν προσποιήσει;
49 ἔπειτ' οὐδ' ἐκ τῆς ἐπιδοθείσης αὐτῇ προικὸς ᾔσθου;
ὥστε καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἀγανακτήσαντι δήπου σοι
εἰσαγγεῖλαι τὸν Ἔνδιον προσῆκεν, εἰ αὐτὸς μὲν τρι-
τάλαντον οἶκον ἔχειν ἠξίου ὡς προσῆκον αὐτῷ, τῇ
δὲ γνησίᾳ οὔσῃ τρισχιλίας δραχμὰς προῖκα ἐπιδοὺς
ἐκδοῦναι ἠξίωσεν ἄλλῳ. εἶτ' ἐπὶ τούτοις οὐκ ἀγα-
νακτήσας εἰσήγγειλεν ἂν τὸν Ἔνδιον οὗτος; ναὶ μὰ
50 Δία, εἴ γ' ἦν ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα. οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν
τὴν ἀρχὴν ἐκεῖνον οὐδ' ἄλλον γε τῶν εἰσποιήτων
οὐδένα οὕτως εὐήθη οὐδ' αὖ ὀλίγωρον τῶν νόμων
τῶν κειμένων | γίγνεσθαι, ὥσθ' ὑπαρχούσης γνησίας
θυγατρὸς τῷ τὸν κλῆρον καταλιπόντι ἑτέρῳ δοῦναι
ταύτην ἀνθ' ἑαυτοῦ. ἀκριβῶς γὰρ ᾔδει ὅτι τοῖς γε
ἐκ τῆς γνησίας θυγατρὸς παισὶ γεγονόσιν ἁπάντων
τῶν παππῴων κληρονομία προσήκει. εἶτα εἰδὼς ἄν
τις ταῦτα ἑτέρῳ παραδοίη τὰ αὐτοῦ, καὶ ταῦτα τη-
51 λικαῦτα ὄντα ὅσων ἠμφισβήτησαν οὗτοι; δοκεῖ δ'

ἄν τις ὑμῖν οὕτως ἀναιδὴς ἢ τολμηρὸς εἰσποίητος γενέσθαι, ὥστε μηδὲ τὸ δέκατον μέρος ἐπιδοὺς ἐκδοῦναι τῇ γνησίᾳ θυγατρὶ τῶν πατρῴων; γενομένων δὲ τούτων δοκεῖ ἂν ὑμῖν ὁ θεῖος ἐπιτρέψαι, ὁ ἐγγυῆσαι μεμαρτυρηκὼς αὐτῆς τὴν μητέρα; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ νομίζω, ἀλλὰ καὶ ἠμφισβήτησεν ἂν τοῦ κλήρου καὶ διεμαρτύρησε καὶ εἰσήγγειλεν ἂν πρὸς τὸν ἄρχοντα, καὶ ἄλλο εἴ τι ἦν ἰσχυρότερον τούτων, ἅπαντ' ἂν διεπράξατο. ὁ μὲν τοίνυν Ἔνδιος ὡς ἐξ ἑταίρας 52
οὖσαν ἠγγύησεν, ἥν φησιν ἀδελφιδῆν Νικόδημος εἶναι αὐτῷ· οὗτος δὲ οὔτε τῷ Ἐνδίῳ τοῦ Πύρρου κλήρου ἀμφισβητῆσαι ἠξίωσεν, οὔτ' ἐγγυήσαντα τὴν ἀδελφιδῆν ὡς οὖσαν ἐξ ἑταίρας εἰσαγγεῖλαι πρὸς τὸν ἄρχοντα [ἠξίωσεν], οὔτ' ἐπὶ τῇ δοθείσῃ προικὶ αὐτῇ ἠγανάκτησεν οὐδέν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἴασε γενέσθαι. οἱ δὲ νόμοι περὶ ἁπάντων διορίζουσι τούτων.
ἀναγνώσεται οὖν πρῶτον ὑμῖν τὴν περὶ τῆς ἐπιδικα- 53
σίας τοῦ κλήρου μαρτυρίαν πάλιν, ἔπειτα τὴν περὶ τῆς ἐγγυήσεως τῆς γυναικός. Ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τοὺς νόμους.

ΝΟΜΟΙ.

Λαβὲ δὴ καὶ την τούτου μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πῶς οὖν τις σαφέστερον ἐξελέγχοι ψευδομαρτυ- 54
ριῶν διώκων ἢ ἔκ τε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς τούτοις ἐπιδεικνύων καὶ ἐκ τῶν νόμων ἁπάντων τῶν ἡμετέρων;

Περὶ μὲν οὖν τούτου σχεδὸν εἴρηται τὰ πολλά·

σκέψασθε δὲ καὶ περὶ τοῦ ἔχοντος τὴν ἀδελφιδῆν
τὴν τούτου γυναῖκα, ἐὰν ἄρα τι γένηται καὶ ἐκ τού-
του τεκμήριον ὡς ἔστι ψευδῆ τὰ μεμαρτυρημένα Νι-
55 κοδήμῳ. ὡς μὲν οὖν ἠγγυήσατο καὶ ἔλαβεν ὡς οὖσαν
ἐξ ἑταίρας τὴν γυναῖκα, ἐπιδέδεικται καὶ μεμαρτύ-
ρηται· ὡς δ' ἀληθὴς ἡ μαρτυρία ἐστὶν αὕτη, ὁ
Ξενοκλῆς αὐτὸς ἔργῳ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἤδη ἀληθῆ
ταῦτα μεμαρτύρηκε. δῆλον γὰρ ὅτι εἰ μὴ ἠγγύητο
παρὰ τοῦ Ἐνδίου ὡς ἐξ ἑταίρας οὖσαν τὴν γυναῖκα,
ὄντων αὐτῷ παίδων ἤδη τηλικούτων ἐκ τῆς γυναικός,
ζῶντι ἂν τῷ Ἐνδίῳ ἠμφισβήτησεν ὑπὲρ τῆς γνησίας
56 θυγατρὸς τῶν πατρῴων, ἄλλως τε καὶ παρεσκευασμέ-
νος μὴ ὁμολογεῖν τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν τῷ Πύρρῳ
γενέσθαι· ὡς δὴ οὐχ ὁμολογῶν πως ἐπεσκήπτετο τοῖς
μεμαρτυρηκόσιν ἐπὶ τῇ διαθήκῃ τοῦ Πύρρου παρα-
γενέσθαι. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν
μαρτυρίαν τὴν μαρτυρηθεῖσαν. Ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

57 Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνό γε δῆλον, ὡς οὐχ ὁμολογοῦσι
τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν ὑπὸ τοῦ Πύρρου γενέσθαι.
οὐ γὰρ ἂν ὑπερβάντες τὸν τελευταῖον τοῦ οἴκου γε-
γενημένον κληρονόμον ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τοῦ Πύρ-
ρου κλήρου λαχεῖν τὴν λῆξιν ἠξίωσαν οὗτοι. ὁ μὲν
γὰρ Πύρρος πλείω ἢ εἴκοσιν ἔτη τετελεύτηκεν ἤδη,
ὁ δὲ Ἔνδιος τοῦ Μεταγειτνιῶνος μηνὸς πέρυσιν, ἐν
ᾧ ἔλαχον τοῦ κλήρου τὴν λῆξιν τρίτῃ ἡμέρᾳ εὐθέως
58 οὗτοι. ὁ δὲ νόμος πέντε ἐτῶν κελεύει δικάσασθαι
τοῦ κλήρου, ἐπειδὰν τελευτήσῃ ὁ κληρονόμος. οὐκοῦν
δυοῖν τὰ ἕτερα προσῆκε τῇ γυναικί, ἢ ζῶντι τῷ Ἐν-
δίῳ ἀμφισβητῆσαι τῶν πατρῴων, ἢ ἐπειδὴ τετελευ-
τηκὼς ἦν ὁ εἰσποίητος, τῶν τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἐπι-

δικασίαν ἀξιοῦν ποιεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ εἰ, ὥς φασιν οὗτοι, ἠγγυήκει αὐτὴν τῷ Ξενοκλεῖ ὡς γνησίαν ἀδελφὴν οὖσαν αὐτοῦ. ἀκριβῶς γὰρ ἐπιστάμεθα πάντες 59 ὅτι ἀδελφῶν μὲν κλήρων ἐπιδικασία πᾶσίν ἐστιν ἡμῖν, ὅτῳ δὲ γόνῳ γεγόνασι γνήσιοι παῖδες, οὐδενὶ ἐπιδικάζεσθαι τῶν πατρῴων προσήκει. καὶ περὶ τούτων οὐδένα λόγον λεχθῆναι δεῖ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς | καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται ἀνεπίδικα ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρῷα. οὗτοι τοίνυν εἰς τοῦτο τόλμης ἀφιγμένοι 60 εἰσίν, ὥστε τῷ μὲν εἰσποιήτῳ οὐκ ἔφασαν ἐπιδικάσασθαι προσήκειν τῶν δοθέντων, τῇ δὲ Φίλῃ, ἣν φασι θυγατέρα γνησίαν τῷ Πύρρῳ καταλελεῖφθαι, λαχεῖν τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου τὴν λῆξιν ἠξίωσαν. καίτοι (ὅπερ εἶπον καὶ πρότερον) ὅσοι μὲν ἂν καταλίπωσι γνησίους παῖδας ἐξ αὑτῶν, οὐ προσήκει τοῖς παισὶν ἐπιδικάσασθαι τῶν πατρῴων· ὅσοι δὲ διαθήκαις αὑτοῖς εἰσποιοῦνται, τοῖς υἱοῖς ἐπιδικάζεσθαι προσήκει τῶν δοθέντων. τοῖς μὲν γάρ, ὅτι γόνῳ γε- 61 γόνασιν, οὐδεὶς ἂν δήπου ἀμφισβητήσειε περὶ τῶν πατρῴων· πρὸς δὲ τοὺς εἰσποιήτους ἅπαντες οἱ κατὰ γένος προσήκοντες ἀμφισβητεῖν ἀξιοῦσιν. ἵνα οὖν μὴ παρὰ τοῦ ἐντυχόντος τῶν κλήρων αἱ λήξεις τοῖς ἀμφισβητεῖν βουλομένοις γίγνωνται, καὶ μὴ ὡς ἐρήμων τῶν κλήρων ἐπιδικάζεσθαί τινες τολμῶσι, τούτου ἕνεκα τὰς ἐπιδικασίας οἱ εἰσποίητοι πάντες ποιοῦνται. μηδεὶς οὖν ὑμῶν ἡγείσθω, εἰ ἐνόμιζε γνησίαν 62 εἶναι τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Ξενοκλῆς, λαχεῖν ἂν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν λῆξιν τοῦ κλήρου τοῦ πατρῴου, ἀλλ' ἐβάδιζεν ἂν ἡ γνησία εἰς τὰ ἑαυτῆς πατρῷα, καὶ εἴ τις αὐτὴν ἀφῃρεῖτο ἢ ἐβιάζετο, ἐξῆγεν ἂν ἐκ τῶν πατρῴων, καὶ οὐκ ἂν ἰδίας μόνον δίκας ἔφευγεν ὁ βιαζόμενος, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ εἰσαγγελθεὶς πρὸς τὸν ἄρ-

χοντα ἐκινδύνευεν ἂν περὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς οὐ-
63 σίας ἁπάσης τῆς ἑαυτοῦ. Ἔτι δ' ἂν πρότερον τοῦ
Ξενοκλέους οἱ τοῦ Πύρρου θεῖοι, εἰ ᾔδεσαν γνησίαν
θυγατέρα τῷ ἑαυτῶν ἀδελφιδῷ καταλειπομένην καὶ
ἡμῶν μηδένα λαμβάνειν ἐθέλοντα αὐτήν, οὐκ ἄν
ποτε ἐπέτρεψαν Ξενοκλέα, τὸν μηδαμόθεν μηδὲν γένει
προσήκοντα Πύρρῳ, λαβόντα ἔχειν τὴν κατὰ γένος
προσήκουσαν αὐτοῖς γυναῖκα. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη.
64 τὰς μὲν ὑπὸ τῶν πατέρων ἐκδοθείσας καὶ συνοικού-
σας ἀνδράσι γυναῖκας (περὶ ὧν τίς ἂν ἄμεινον ἢ ὁ
πατὴρ βουλεύσαιτο;) καὶ τὰς οὕτω δοθείσας, ἂν ὁ
πατὴρ αὐτῶν τελευτήσῃ μὴ καταλιπὼν αὐταῖς γνη-
σίους ἀδελφούς, τοῖς ἐγγύτατα γένους ἐπιδίκους ὁ
νόμος εἶναι κελεύει, καὶ πολλοὶ συνοικοῦντες ἤδη
65 ἀφῄρηνται τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας. εἶτα τὰς μὲν ὑπὸ
τῶν πατέρων ἐκδοθείσας διὰ τὸν νόμον ἐξ ἀνάγκης
ἐπιδίκους εἶναι προσήκει· Ξενοκλεῖ δὲ ἄν τις τόδ'
ἐπέτρεψε τῶν τοῦ Πύρρου θείων, εἰ ἦν γνησία θυ-
γάτηρ ἐκείνῳ καταλειπομένη, λαβόντα ἔχειν τὴν κατὰ
γένος προσήκουσαν αὐτοῖς γυναῖκα, καὶ τοσαύτης
οὐσίας τοῦτον καταστῆναι κληρονόμον ἀνθ' ἑαυτῶν;
66 μὴ νομίσητε ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες· οὐδεὶς γὰρ ἀνθρώπων
μισεῖ τὸ λυσιτελοῦν, οὐδὲ περὶ πλείονος τοὺς ἀλλο-
τρίους ἑαυτοῦ ποιεῖται. ἐὰν οὖν προφασίζωνται διὰ
τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν μὴ ἐπίδικον εἶναι τὴν γυ-
ναῖκα, καὶ διὰ ταῦτα μὴ φῶσιν ἀμφισβητῆσαι αὐτῆς,
πρῶτον μὲν ἐκεῖνα αὐτοὺς ἐρέσθαι χρή, εἰ ὁμολο-
γοῦντες τὴν τοῦ Ἐνδίου ποίησιν ὑπὸ τοῦ Πύρρου γε-
νέσθαι ἐπεσκημμένοι εἰσὶ τοῖς μεμαρτυρηκόσι ταῦτα,
67 εἶτα παρελθόντες τὸν τελευταῖον τοῦ οἴκου γεγενη-
μένον κληρονόμον τοῦ Πύρρου κλήρου τὴν λῆξιν λα-
χεῖν ἠξίωσαν παρὰ τὸν νόμον. πρὸς δὲ τούτοις ἐκεῖνο

*αὐτοὺς ἔρεσθε, εἴ τις τῶν γνησίων τῶν αὐτοῦ ἐπι-
δικάζεσθαι ἀξιοῖ. ταῦτα πρὸς τὴν ἀναίδειαν αὐτῶν
πυνθάνεσθε. ὡς δ' ἦν ἐπίδικος ἡ γυνή, εἴ περ γνησία
καταλειφθείη, ἐκ τῶν νόμων σαφέστατα μαθεῖν ἔστι
τοῦτο. ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην λέγει ἐξεῖναι δια-* 68
*θέσθαι ὅπως ἂν ἐθέλῃ τις τὰ αὑτοῦ, ἐὰν μὴ παῖδας
γνησίους καταλίπῃ ἄρρενας· ἂν δὲ θηλείας καταλίπῃ,
σὺν ταύταις. οὐκοῦν μετὰ τῶν θυγατέρων ἔστι δοῦ-
ναι καὶ διαθέσθαι τὰ αὑτοῦ· ἄνευ δὲ τῶν γνησίων
θυγατέρων οὐχ οἷόν τε οὔτε ποιήσασθαι οὔτε δοῦναι
οὐδενὶ οὐδὲν τῶν ἑαυτοῦ. οὐκοῦν εἰ μὲν ἄνευ τῆς* 69
*γνησίας θυγατρὸς τὸν Ἔνδιον Πύρρος ἐποιεῖτο υἱὸν
αὑτῷ, ἄκυρος ἂν ἦν αὐτοῦ ἡ ποίησις κατὰ τὸν νό-
μον· εἰ δὲ τὴν θυγατέρα ἐδίδου καὶ ἐπὶ τούτῳ ποιη-
σάμενος κατέλιπε, πῶς ἂν ὑμεῖς | ἐπετρέψατε ἐπιδι-
κάζεσθαι τῷ τοῦ Πύρρου θετῷ τοῦ Πύρρου κλήρου
ἄνευ τῆς γνησίας θυγατρός, εἰ ἦν ἐκείνῳ, ἄλλως τε
εἰ καὶ ἐμαρτυρήσατε ὡς ἐπέσκηψεν ὑμῖν ὁ ἀδελφι-
δοῦς ἐπιμελεῖσθαι τούτου τοῦ παιδίου; ἀλλ' ὦ 'γαθέ,* 70
*τοῦτο μὲν καὶ λαθεῖν φήσαιτ' ἂν ὑμᾶς· ὅτε δ' ἠγγύα
καὶ ἐξεδίδου ὁ Ἔνδιος τὴν γυναῖκα, ἐπετρέπετε ὑμεῖς
οἱ θεῖοι τὴν τοῦ ἀδελφιδοῦ τοῦ ὑμετέρου αὐτῶν ὡς
ἐξ ἑταίρας οὖσαν ἐκείνῳ ἐγγυᾶσθαι, ἄλλως τε καὶ
παραγενέσθαι φάσκοντες, ὅτε ὁ ἀδελφιδοῦς ὑμῶν
ἠγγυᾶτο τὴν μητέρα τὴν ταύτης κατὰ τοὺς νόμους
ἕξειν γυναῖκα, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῇ δεκάτῃ τῇ ταύτης
κληθέντες συνεστιᾶσθαι; πρὸς δὲ τούτοις (τουτὶ γὰρ* 71
*τὸ δεινόν ἐστιν) ἐπισκῆψαι φάσκοντες ὑμῖν τὸν ἀδελ-
φιδοῦν ἐπιμελεῖσθαι τούτου τοῦ παιδίου, οὕτως ἐπε-
μελήθητε ὥστ' ἐᾶσαι ὡς ἐξ ἑταίρας οὖσαν αὐτὴν ἐγ-
γυᾶσθαι, ἄλλως τε καὶ ἔχουσαν τοὔνομα τῆς ὑμετέρας
αὐτῶν ἀδελφῆς, ὡς ἐμαρτυρεῖτε;*

72 Ἐκ τοίνυν τούτων, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ῥᾴδιόν ἐστι γνῶναι ὅσον ἀναισχυντότατοι ἀνθρώπων εἰσὶν οὗτοι. τίνος γὰρ ἕνεκα, εἰ ἦν γνησία θυγάτηρ τῷ ἡμετέρῳ θείῳ καταλειπομένη, ποιησάμενος ὁ θεῖος κατέλιπε τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν υἱὸν ἑαυτῷ; πότερον ὅτι προσήκοντες αὐτῷ ἐγγυτέρω γένους ἡμῶν ἦσαν ἄλλοι, οὓς βουλόμενος τὴν ἐπιδικασίαν τῆς θυγατρὸς ἀποστερῆσαι ἐποιεῖτο τὸν ἀδελφὸν υἱὸν αὑτῷ; ἀλλ' οὔτε ἐγένετο οὔτ' ἔστι, μὴ γενομένων δὴ παίδων γνησίων ἐκείνῳ, ἐγγυτέρω ἡμῶν οὐδὲ εἷς· ἀδελφὸς μὲν γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ οὐδ' ἀδελφοῦ παῖδες, ἐκ δὲ τῆς ἀδελφῆς ἡμεῖς ἦμεν αὐτῷ.
73 ἀλλὰ νὴ Δία ἄλλον τινὰ ποιησάμενος τῶν συγγενῶν ἔδωκεν ἂν ἔχειν τὸν κλῆρον καὶ τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ; καὶ τί αὐτὸν ἔδει καταφανῶς καὶ ὁτῳοῦν ἀπέχθεσθαι τῶν οἰκείων, ἐξόν, εἴπερ ἦν ἠγγυημένος τὴν ἀδελφὴν τὴν Νικοδήμου, τὴν θυγατέρα τὴν ἐκ ταύτης ἀποφανθεῖσαν εἶναι εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγαγόντι ὡς οὖσαν γνησίαν ἑαυτῷ, ἐπὶ ἅπαντι τῷ κλήρῳ ἐπίδικον καταλιπεῖν αὐτήν, καὶ ἐπισκῆψαι τῶν γιγνομένων τῆς θυγατρὸς παίδων εἰσαγαγεῖν υἱὸν
74 ἑαυτῷ; δῆλον μὲν γὰρ ὅτι ἐπίκληρον καταλιπὼν ἀκριβῶς ἂν ᾔδει ὅτι δυοῖν θάτερον ἔμελλεν ὑπάρχειν αὐτῇ· ἢ γὰρ ἡμῶν τινα τῶν ἐγγύτατα γένους ἐπιδικασάμενον ἕξειν γυναῖκα, ἢ εἰ μηδεὶς ἡμῶν ἐβούλετο λαμβάνειν, τῶν θείων τινὰ τούτων τῶν μαρτυρούντων, εἰ δὲ μή, τῶν ἄλλων τινὰ συγγενῶν τὸν αὐτὸν τρόπον περὶ πάσης τῆς οὐσίας ἐπιδικασάμενον
75 κατὰ τοὺς νόμους ἕξειν ταύτην γυναῖκα. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ τὴν θυγατέρα εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγαγεῖν καὶ μὴ ποιήσασθαι τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν υἱὸν αὑτῷ ταῦτ' ἂν διεπράξατο· ἐκ δὲ τοῦ τοῦτον μὲν ποιήσασθαι

την δὲ μὴ εἰσαγαγεῖν τὴν μὲν νόθην, ὥσπερ αὐτῷ
προσῆκε, καὶ ἄκληρον κατέστησε, τὸν δὲ κληρονόμον
κατέλιπε τῶν ἑαυτοῦ. ἀλλὰ μὴν ὥς γε οὔτε γαμη- 76
λίαν εἰσήνεγκεν ὁ θεῖος ἡμῶν, οὔτε τὴν θυγατέρα,
ἥν φασι γνησίαν αὐτῷ εἶναι οὗτοι, εἰσαγαγεῖν εἰς
τοὺς φράτορας ἠξίωσε, καὶ ταῦτα νόμου ὄντος αὐτοῖς,
ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν τῶν φρατόρων τῶν ἐκείνου
μαρτυρίαν. Ἀναγίγνωσκε· σὺ δ᾽ ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Λαβὲ δὲ καὶ τὴν ὡς ἐποιήσατο τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν υἱὸν αὐτῷ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Εἶτα ὑμεῖς τὴν Νικοδήμου μαρτυρίαν τῶν αὐτοῦ 77
τοῦ θείου ἐκμαρτυριῶν πιστοτέραν ἡγήσεσθε εἶναι,
καὶ τὴν οὕτω κοινὴν τοῖς βουλομένοις γεγενημένην,
ταύτην ἐπιχειρήσει τις ὑμᾶς πείθειν ὅτι ἐγγυητὴν
γυναῖκα ὁ ἡμέτερος θεῖος ἔσχεν; ἀλλ᾽ ὑμεῖς, ὡς
ἔγωγ᾽ οἶμαι, οὐ πιστεύσετε, ἐὰν μὴ ἀποφαίνῃ ὑμῖν,
ὅπερ ἀρχόμενος εἶπον τοῦ λόγου, πρῶτον μὲν ἐπὶ 78
τίνι προικὶ οὗτος ἐγγυῆσαι τῷ Πύρρῳ φησὶ τὴν ἀδελ-
φήν, ἔπειτα πρὸς ὁποῖον ἄρχοντα ἡ ἐγγυητὴ γυνὴ
ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ἢ τὸν οἶκον αὐτοῦ, εἶτα παρ᾽
ὅτου ἐκομίσατο τὴν προῖκα αὐτῆς, ἐπειδὴ τετελευ-
τηκὼς ἦν ᾧ φησιν αὐτὴν ἐγγυῆσαι· ἢ εἰ ἀπαιτῶν
μὴ ἐδύνατο κομίσασθαι | ἐν εἴκοσιν ἔτεσιν, ὁποίαν
δίκην σίτου ἢ τῆς προικὸς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐγγυητῆς
γυναικὸς ἐδικάσατο τῷ ἔχοντι τὸν Πύρρου κλῆρον
οὗτος. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐπιδειξάτω ὅτῳ πρότερον 79
ἢ ὕστερον ἠγγύησεν οὗτος τὴν ἀδελφήν, ἢ εἰ ἐξ ἄλ-
λου τινὸς γεγενημένοι εἰσὶ παῖδες αὐτῇ. ταῦτα οὖν

ἀξιοῦτε πυνθάνεσθαι παρ' αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς τοῖς φράτορσι γαμηλίας μὴ ἀμνημονεῖτε. οὐ γὰρ τῶν ἐλαχίστων πρὸς τὴν τούτου μαρτυρίαν τεκμήριόν ἐστι τοῦτο. δῆλον γὰρ ὅτι, εἰ ἐπείσθη ἐγγυήσασθαι, ἐπείσθη ἂν καὶ γαμηλίαν ὑπὲρ αὐτῆς τοῖς φράτορσιν εἰσενεγκεῖν καὶ εἰσαγαγεῖν τὴν ἐκ ταύτης ἀποφανθεῖσαν θυγατέρα ὡς γνησίαν οὖσαν αὐτῷ. καὶ ἐν τῷ δήμῳ κεκτημένος τὸν τριτάλαντον οἶκον, εἰ ἦν γεγαμηκώς, ἠναγκάζετο ἂν ὑπὲρ τῆς γαμετῆς γυναικὸς καὶ θεσμοφόρια ἑστιᾶν τὰς γυναῖκας, καὶ τἆλλα ὅσα προσῆκε λειτουργεῖν ἐν τῷ δήμῳ ὑπὲρ τῆς γυναικὸς ἀπό γε οὐσίας τηλικαύτης. οὐ τοίνυν φανεῖται οὐδὲν τούτων γεγενημένον οὐδεπώποτε. οἱ μὲν οὖν φράτορες μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν· λαβὲ δὲ καὶ τὴν τῶν δημοτῶν τῶν ἐκείνου μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

4.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Νικοστράτου ἐν ὑπερορίᾳ τελευτήσαντος, Ἅγνων καὶ Ἁγνόθεος ὡς ὄντες ἀνεψιοὶ ἐκ πατραδέλφου ἀμφισβητοῦσι τοῦ κλήρου πρὸς Χαριάδην, φάσκοντα κληρονόμον αὐτοῦ εἶναι κατα δόσιν, ὃ ἔστι κατὰ διαθήκας. Ἰσαῖος οὖν ὁ ῥήτωρ, ὡς συγγενὴς ὢν τῶν περὶ τὸν Ἅγνωνα, λέγει συνηγορῶν αὐτοῖς. Ἡ στάσις στοχασμός.

Ἐπιτήδειοί μοι τυγχάνουσιν, ὦ ἄνδρες, ὄντες Ἅγνων τε οὑτοσὶ καὶ Ἁγνόθεος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν

*ἔτι πρότερον. εἰκὸς οὖν μοι δοκεῖ εἶναι, ὡς ἂν οἷός
τε ὦ, συνειπεῖν αὐτοῖς.*

*Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ ὑπερορίᾳ πραχθέντων
οὔτε μάρτυρας ἐξευρεῖν οἷόν τε, οὔτε τοὺς ἀντιδίκους,
ἐάν τι ψεύδωνται, ἐλέγχειν ῥᾴδιον, διὰ τὸ μηδέτε-
ρον τούτων ἐκεῖσε ἀφῖχθαι· τὰ δὲ ἐνθάδε συμβεβη-
κότα δοκεῖ μοι ὑμῖν ἱκανὰ γενέσθαι ἂν τεκμήρια, ὅτι
ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν δόσιν τῶν Νικοστράτου ἀμφι-
σβητοῦντες ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς βούλονται. Πρῶτον μὲν* 2
*οὖν, ὦ ἄνδρες, περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ἐπιγραφῆς
ἄξιόν ἐστιν ἐξετάσαι, καὶ σκέψασθαι ὁπότεροι ἁπλού-
στερον καὶ κατὰ φύσιν μᾶλλον τὰς λήξεις ἐποιήσαντο.
Ἅγνων μὲν γὰρ οὑτοσὶ καὶ Ἁγνόθεος Θρασυμάχου
ἐπεγράψαντο τὸν Νικόστρατον, καὶ ἑαυτοὺς ἐκείνῳ
ἀνεψιοὺς ἀποφαίνουσι, καὶ τούτων μάρτυρας παρέ-
χονται· Χαριάδης δὲ καὶ οἱ συνδικοῦντες αὐτῷ Σμί-* 3
*κρου μὲν πατρὸς εἶναί φασι τὸν Νικόστρατον, ἀμ-
φισβητοῦσι δὲ τοῦ Θρασυμάχου υἱοῦ κλήρου. καὶ
οἵδε μὲν οὐδὲν προσποιοῦνται ἐκείνου τοῦ ὀνόματος
οὔτε γιγνώσκειν οὔτε προσήκειν αὐτοῖς· φασὶ μὲν
οὖν εἶναι Θρασυμάχου Νικόστρατον, τούτου δὲ ὁμοί-
ως τῆς οὐσίας ἀμφισβητοῦσι. καὶ εἰ μὲν τὸ ὄνομα* 4
*πατρόθεν τὸ αὐτὸ ὡμολόγουν εἶναι τοῦ Νικοστρά-
του, περὶ δὲ τοῦ κλήρου μόνου διεφέροντο, οὐδὲν
ἂν ἔδει ὑμᾶς σκέψασθαι ἀλλ' εἴ τι διέθετο ἐκεῖνος
ὁ Νικόστρατος, ὃν ἀμφότεροι ὡμολόγουν· νῦν δὲ πῶς
οἷόν τε τῷ ἀνδρὶ δύο πατέρας ἐπιγράψασθαι; τοῦτο
γὰρ Χαριάδης πεποίηκεν· αὐτός τε γὰρ ἔλαχε τοῦ
Σμίκρου Νικοστράτου, τούτοις δὲ τοῦ Θρασυμάχου
λαχοῦσι παρακατέβαλεν ὡς τὸν αὐτὸν ὄντα. ἔστι μὲν* 5
*οὖν ἅπαντα ταῦτα ἐπήρεια καὶ παρασκευή. ἡγοῦνται
γὰρ τούτους, ἁπλοῦ μὲν ὄντος τοῦ πράγματος καὶ μη-*

δεμιᾶς αὐτοῖς | ταραχῆς ἐγγιγνομένης, οὐ χαλεπῶς
ἐπιδείξειν ὅτι οὐδὲν Νικόστρατος διέθετο· ἐὰν δὲ μὴ
τὸν πατέρα τὸν αὐτὸν εἶναι φῶσι, τοῦ δὲ κλήρου μη-
δὲν ἧττον ἀμφισβητῶσιν, ἀκριβῶς ἴσασιν ὅτι πλείονι
λόγῳ εἰπεῖν τουτουσὶ δεήσει ὡς Νικόστρατος Θρασυ-
6 μάχου ἦν ἢ ὡς οὐδὲν διέθετο. ἔτι δὲ καὶ ὁμολογοῦν-
τες Θρασυμάχου μὲν εἶναι τὸν Νικόστρατον οὐκ ἂν
εἶχον ἐξελέγξαι τούσδε ὡς οὐκ εἰσὶν ἐκείνῳ ἀνεψιοί·
ἄλλον δὲ πατέρα τῷ τεθνεῶτι κατασκευάζοντες οὐ
μόνον περὶ τῶν διαθηκῶν ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ γένους
λόγον ἐμβεβλήκασιν.
7 Οὐκ ἐκ τούτων δὲ μόνον γνοίητ᾽ ἂν ὅτι ἄλλοι
τινές εἰσιν οἱ ταῦτα ἐπὶ τουτουσὶ ἐπάγοντες, ἀλλὰ
καὶ ἐκ τῶν κατ᾽ ἀρχὰς γεγενημένων. τίς γὰρ οὐκ
ἀπεκείρατο, ἐπειδὴ τὼ δύο ταλάντω ἐξ Ἀκῆς ἠλθέτον;
ἢ τίς οὐ μέλαν ἱμάτιον ἐφόρησεν, ὡς διὰ τὸ πένθος
κληρονομήσων τῆς οὐσίας; ἢ πόσοι συγγενεῖς καὶ
υἱεῖς κατὰ δόσιν προσεποιήσαντο τῶν Νικοστράτου;
8 Δημοσθένης μέν γε ἀδελφιδοῦς ἔφη αὐτῷ εἶναι, ἐπειδὴ
δ᾽ ἐξηλέγχθη ὑπὸ τούτων, ἀπέστη· Τήλεφος δὲ δοῦ-
ναι αὐτῷ Νικόστρατον ἅπαντα τὰ ἑαυτοῦ. καὶ οὗτος
οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπαύσατο. Ἀμεινιάδης δὲ υἱὸν αὐ-
τῷ πρὸς τὸν ἄρχοντα ἧκεν ἄγων οὐδὲ τριετῆ γεγο-
νότα, καὶ ταῦτ᾽ οὐκ ἐπιδεδημηκότος τοῦ Νικοστράτου
9 ἕνδεκα ἐτῶν Ἀθήνησι. Πύρρος δὲ ὁ Λαμπτρεὺς τῇ
μὲν Ἀθηνᾷ ἔφη τὰ χρήματα ὑπὸ Νικοστράτου καθιε-
ρῶσθαι, αὑτῷ δ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐκείνου δεδόσθαι. Κτη-
σίας δ᾽ ὁ Βησαιεὺς καὶ Κρανάος τὸ μὲν πρῶτον
δίκην ἔφασαν τοῦ Νικοστράτου ταλάντου καταδεδικά-
σθαι, ἐπειδὴ δ᾽ οὐκ εἶχον τοῦτο ἀποδεῖξαι, ἀπελεύ-
θερον αὐτὸν ἑαυτῶν προσεποιήσαντο εἶναι· καὶ οὐδ᾽
10 οὗτοι ἃ ἔλεγον ἀπέδειξαν. καὶ οἱ μὲν εὐθὺς κατὰ τὰ

πρῶτα ἐπὶ τὰ Νικοστράτου ἄξαντες οὗτοί εἰσι· Χαριάδης δὲ τότε μὲν οὐδαμοῦ ἠμφισβήτησεν, ὕστερον δὲ οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῆς ἑταίρας παιδίον εἰσποιῶν ἦλθε. τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ὡς ἢ τῶν χρημάτων κληρονομήσοντι ἢ τὸ παιδίον ἀστὸν ποιήσοντι. αἰσθόμενος δὲ καὶ οὗτος ὅτι περὶ τοῦ γένους ἐλεγχθήσοιτο, τὴν μὲν τοῦ παιδίου ἀμφισβήτησιν παρέλυσεν, ἑαυτῷ δὲ κατὰ δόσιν παρακατέβαλεν.

11 Ἐχρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, ὅστις κατὰ δόσιν χρημάτων ἀμφισβητῶν ἡττηθείη, μὴ κατὰ τὸ τέλος ζημιοῦσθαι, ἀλλ' ἐφ' ὅσα περ ληψόμενος ᾔει, τοσαῦτα τῇ πόλει ἀποτίνειν· οὕτω γὰρ ἂν οὔθ' οἱ νόμοι κατεφρονοῦντο οὔτε τὰ γένη ὑβρίζετο, πρὸ δὲ τούτων οὐδ' ἂν τῶν τεθνεώτων οὐδεὶς κατεψεύδετο. ἐπειδὴ δὲ ἅπασι καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁπάντων, καθ' ὅ τι ἂν τις βούληται, ἀμφισβητεῖν ἔξεστιν, ὑμᾶς χρὴ περὶ αὐτῶν ὡς οἷόν τ' ἀκριβέστατα ἐξετάζειν καὶ μηδὲν εἰς ὅσον δύνασθε παραλείπειν. ἐν μόναις δὲ ταῖς τῶν 12 κλήρων εἰσαγωγαῖς δοκεῖ μοι προσήκειν τεκμηρίοις μᾶλλον ἢ μάρτυσι πιστεύειν. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων συμβολαίων οὐ πάνυ χαλεπὸν τοὺς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας ἐλέγχειν· ζῶντος γὰρ καὶ παρόντος τοῦ πράξαντος καταμαρτυροῦσι· περὶ δὲ τῶν διαθηκῶν πῶς ἂν τις γνοίη τοὺς μὴ τἀληθῆ λέγοντας, εἰ μὴ πάνυ μεγάλα τὰ διαφέροντα εἴη, αὐτοῦ μὲν καθ' οὗ μαρτυροῦσι τεθνεῶτος, τῶν δὲ συγγενῶν μηδὲν τῶν πεπραγμένων εἰδότων, τοῦ δὲ ἐλέγχου μηδαμῶς ἀκριβοῦς γιγνομένου; ἔτι δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ τῶν διατι- 13 θεμένων οἱ πολλοὶ οὐδὲ λέγουσι τοῖς παραγιγνομένοις ὅ τι διατίθενται, ἀλλ' αὐτοῦ μόνου, τοῦ καταλιπεῖν διαθήκας, μάρτυρας παρίστανται, τοῦ δὲ συμβαίνοντός ἐστι καὶ γραμματεῖον ἀλλαγῆναι καὶ τἀναντία

ταῖς τοῦ τεθνεῶτος διαθήκαις μεταγραφῆναι· οὐδὲν
γὰρ μᾶλλον οἱ μάρτυρες εἴσονται, εἰ ἐφ' αἷς ἐκλήθη-
14 σαν διαθήκαις, αὗται ἀποφαίνονται. ὁπότε δὲ καὶ
τοὺς ὁμολογουμένως παραγενομένους οἷόν τ' ἐστὶν
ἐξαπατῆσαι, πῶς οὐκ ἂν ὑμᾶς γε τοὺς μηδὲν τοῦ
πράγματος εἰδότας πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερόν τις πα-
ρακρούσασθαι ἐγχειρήσειεν;

Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νόμος, ὦ | ἄνδρες, οὐκ ἐάν τις
διαθῆται μόνον, κυρίας εἶναι κελεύει τὰς διαθήκας,
ἀλλὰ ἐὰν εὖ φρονῶν. σκεπτέον δὴ ὑμῖν πρῶτον μὲν
εἰ ἐποιήσατο τὰς διαθήκας, ἔπειτα εἰ μὴ παρανοῶν
15 διέθετο. ἀντιλεγόντων δ' ἡμῶν μηδὲ τὸ παράπαν
γενέσθαι τὰς διαθήκας, ἐκ τίνος ἂν τρόπου, εἴ τις
παρανοῶν διέθετο, γνοίητε, πρὶν περὶ αὐτοῦ τοῦ δια-
θέσθαι πιστεῦσαι; τοὺς μὲν οὖν κατὰ τὴν δόσιν ἀμ-
φισβητοῦντας ὁρᾶτε ὅσον ἔργον ἐστὶν αἰσθέσθαι εἰ
ἀληθῆ λέγουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὸ γένος πρῶτον μὲν
οὐδὲν δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι ὡς αὐτῶν ἐστιν ὁ
κλῆρος (παρὰ πάντων γὰρ ὡμολόγηται τοῖς ἐγγυτάτω
16 γένους τὰ τοῦ τελευτήσαντος γίγνεσθαι), ἔπειτα οἱ
νόμοι οὐ μόνον οἱ περὶ τῶν γενῶν ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ
τῶν δόσεων τοῖς συγγενέσι βοηθοῦσι. δοῦναι μὲν γὰρ
ὁ νόμος οὐδενὶ ἐᾷ τὰ ἑαυτοῦ, ἐὰν ὑπὸ γήρως ἢ ὑπὸ
νόσου ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἃ καὶ ὑμεῖς ἴστε παρανοήσῃ·
κατὰ δὲ τὸ γένος καὶ τὰ τοῦ ὁπωσοῦν διακειμένου ὁ
17 ἐγγύτατα γένους ἀναμφισβητήτως λαμβάνει. χωρὶς δὲ
τούτων ταῖς μὲν διαθήκαις διὰ μαρτύρων ὑμᾶς δεῖ
πιστεῦσαι, ὑφ' ὧν ἔνι καὶ ἐξαπατηθῆναι (οὐ γὰρ ἂν
ἦσαν ψευδομαρτυριῶν ἐπισκήψεις), τῇ δ' ἀγχιστείᾳ
δι' ὑμῶν αὐτῶν· κατὰ γὰρ τοὺς νόμους οἱ συγγενεῖς
18 ἀμφισβητοῦσιν, οὓς ὑμεῖς ἔθεσθε. πρὸς δὲ τούτοις,
ὦ ἄνδρες, εἰ μὲν οἱ κατὰ τὰς διαθήκας ἀμφισβητοῦν-

τες ὁμολογουμένως Νικοστράτῳ ἐπιτήδειοι ὄντες ἐτύγ-
χανον, τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐδ᾽ ἂν οὕτως, ὅμως μέντοι
μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἀληθεῖς εἶναι δόξειν τὰς διαθήκας·
ἤδη γάρ τινες οὐκ εὖ διακείμενοι τοῖς συγγενέσιν
ὀθνείους φίλους τῶν πάνυ σφόδρα προσηκόντων περὶ
πλείονος ἐποιήσαντο· νῦν δὲ οὔτε συσσίτους οὔτε
φίλους οὔτ᾽ ἐν τάξει τῇ αὐτῇ. τούτων δ᾽ ὑμῖν μάρ-
τυρας ἁπάντων παρεσχήμεθα. ὃ δὲ μέγιστον, καὶ 19
μάλιστα τῆς Χαριάδου ἀναιδείας καταμαρτυρεῖ, τοῦτο
σκέψασθε. ὅπου γὰρ τὸν αὐτὸν ποιησάμενον οὔτ᾽
ἀποθανόντα ἀνείλετο οὔτ᾽ ἔκαυσεν οὔτε ὠστολόγη-
σεν, ἀλλὰ πάντα τοῖς μηδὲν προσήκουσι παρῆκε ποιῆ-
σαι, πῶς οὐκ ἂν ἀνοσιώτατος εἴη, ὃς τῷ τεθνεῶτι
μηδὲν τῶν νομιζομένων ποιήσας τῶν χρημάτων αὐ-
τοῦ κληρονομεῖν ἀξιοῖ; ἀλλὰ νὴ Δία ἐπειδὴ τούτων 20
οὐδὲν ἐποίησε, τὴν οὐσίαν τοῦ Νικοστράτου διεχεί-
ρισεν; ἀλλὰ καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ τὰ
πλεῖστα οὐδ᾽ αὐτὸς ἀρνεῖται. προφάσεις δὲ οἴομαι
ἀναγκαίας ἐφ᾽ ἑκάσταις τῶν πράξεων εὑρῆσθαι· τί
γὰρ ὑπολείπεται τῷ διαρρήδην ὁμολογοῦντι;

Σαφῶς μὲν οὖν ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὗτοι οὐ 21
δικαίως τῶν Νικοστράτου ἐφίενται, ἀλλὰ βούλονται
μὲν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, τουτουσὶ δὲ συγγενεῖς ὄντας
ἐκείνου, ἃ οἱ νόμοι ἔδοσαν αὐτοῖς, ἀποστερῆσαι. οὐ
μόνον δὲ Χαριάδης τοῦτο πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἤδη τῶν ἐν τῇ ὑπερορίᾳ ἀποθνησκόντων οὐδὲ
γιγνώσκοντες ἐνίους τῆς οὐσίας ἠμφισβήτησαν· ἐνθυ- 22
μοῦνται γὰρ ὅτι κατορθώσασι μὲν τὰ ἀλλότρια ἔχειν,
διαμαρτοῦσι δὲ μικρὸς ὁ κίνδυνος· μαρτυρεῖν δὲ καὶ
τὰ ψευδῆ τινες ἐθέλουσιν, οἱ δ᾽ ἔλεγχοι περὶ ἀφα-
νῶν. συνελόντι πολὺ τὸ διαφέρον κατὰ γένος ἢ κατὰ
δόσιν ἀμφισβητεῖν. ἀλλ᾽ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες, πρῶ-

ταῖς τοῦ τεθνεῶτος διαθήκαις μεταγραφῆναι· οὐδὲν
γὰρ μᾶλλον οἱ μάρτυρες εἴσονται, εἰ ἐφ' αἷς ἐκλήθη-
14 σαν διαθήκαις, αὗται ἀποφαίνονται. ὁπότε δὲ καὶ
τοὺς ὁμολογουμένως παραγενομένους οἷόν τ' ἐστὶν
ἐξαπατῆσαι, πῶς οὐκ ἂν ὑμᾶς γε τοὺς μηδὲν τοῦ
πράγματος εἰδότας πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερόν τις πα-
ρακρούσασθαι ἐγχειρήσειεν;

Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ νόμος, ὦ | ἄνδρες, οὐκ ἐάν τις
διαθῆται μόνον, κυρίας εἶναι κελεύει τὰς διαθήκας,
ἀλλὰ ἐὰν εὖ φρονῶν. σκεπτέον δὴ ὑμῖν πρῶτον μὲν
εἰ ἐποιήσατο τὰς διαθήκας, ἔπειτα εἰ μὴ παρανοῶν
15 διέθετο. ἀντιλεγόντων δ' ἡμῶν μηδὲ τὸ παράπαν
γενέσθαι τὰς διαθήκας, ἐκ τίνος ἂν τρόπου, εἴ τις
παρανοῶν διέθετο, γνοίητε, πρὶν περὶ αὐτοῦ τοῦ δια-
θέσθαι πιστεῦσαι; τοὺς μὲν οὖν κατὰ τὴν δόσιν ἀμ-
φισβητοῦντας ὁρᾶτε ὅσον ἔργον ἐστὶν αἰσθέσθαι εἰ
ἀληθῆ λέγουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὸ γένος πρῶτον μὲν
οὐδὲν δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι ὡς αὐτῶν ἐστιν ὁ
κλῆρος (παρὰ πάντων γὰρ ὡμολόγηται τοῖς ἐγγυτάτω
16 γένους τὰ τοῦ τελευτήσαντος γίγνεσθαι), ἔπειτα οἱ
νόμοι οὐ μόνον οἱ περὶ τῶν γενῶν ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ
τῶν δόσεων τοῖς συγγενέσι βοηθοῦσι. δοῦναι μὲν γὰρ
ὁ νόμος οὐδενὶ ἐᾷ τὰ ἑαυτοῦ, ἐὰν ὑπὸ γήρως ἢ ὑπὸ
νόσου ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἃ καὶ ὑμεῖς ἴστε παρανοήσῃ·
κατὰ δὲ τὸ γένος καὶ τὰ τοῦ ὁπωσοῦν διακειμένου ὁ
17 ἐγγύτατα γένους ἀναμφισβητήτως λαμβάνει. χωρὶς δὲ
τούτων ταῖς μὲν διαθήκαις διὰ μαρτύρων ὑμᾶς δεῖ
πιστεῦσαι, ὑφ' ὧν ἔνι καὶ ἐξαπατηθῆναι (οὐ γὰρ ἂν
ἦσαν ψευδομαρτυριῶν ἐπισκήψεις), τῇ δ' ἀγχιστείᾳ
δι' ὑμῶν αὐτῶν· κατὰ γὰρ τοὺς νόμους οἱ συγγενεῖς
18 ἀμφισβητοῦσιν, οὓς ὑμεῖς ἔθεσθε. πρὸς δὲ τούτοις,
ὦ ἄνδρες, εἰ μὲν οἱ κατὰ τὰς διαθήκας ἀμφισβητοῦν-

τες ὁμολογουμένως Νικοστράτῳ ἐπιτήδειοι ὄντες ἐτύγ-
χανον, τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐδ' ἂν οὕτως, ὅμως μέντοι
μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἀληθεῖς εἶναι δόξειν τὰς διαθήκας·
ἤδη γάρ τινες οὐκ εὖ διακείμενοι τοῖς συγγενέσιν
ὀθνείους φίλους τῶν πάνυ σφόδρα προσηκόντων περὶ
πλείονος ἐποιήσαντο· νῦν δὲ οὔτε συσσίτους οὔτε
φίλους οὔτ' ἐν τάξει τῇ αὐτῇ. τούτων δ' ὑμῖν μάρ-
τυρας ἁπάντων παρεσχήμεθα. ὃ δὲ μέγιστον, καὶ 19
μάλιστα τῆς Χαριάδου ἀναιδείας καταμαρτυρεῖ, τοῦτο
σκέψασθε. ὅπου γὰρ τὸν αὐτὸν ποιησάμενον οὔτ'
ἀποθανόντα ἀνείλετο οὔτ' ἔκαυσεν οὔτε ὠστολόγη-
σεν, ἀλλὰ πάντα τοῖς μηδὲν προσήκουσι παρῆκε ποιῆ-
σαι, πῶς οὐκ ἂν ἀνοσιώτατος εἴη, ὃς τῷ τεθνεῶτι
μηδὲν τῶν νομιζομένων ποιήσας τῶν χρημάτων αὐ-
τοῦ κληρονομεῖν ἀξιοῖ; ἀλλὰ νὴ Δία ἐπειδὴ τούτων 20
οὐδὲν ἐποίησε, τὴν οὐσίαν τοῦ Νικοστράτου διεχεί-
ρισεν; ἀλλὰ καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ τὰ
πλεῖστα οὐδ' αὐτὸς ἀρνεῖται. προφάσεις δὲ οἴομαι
ἀναγκαίας ἐφ' ἑκάσταις τῶν πράξεων εὑρῆσθαι· τί
γὰρ ὑπολείπεται τῷ διαρρήδην ὁμολογοῦντι;

Σαφῶς μὲν οὖν ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὗτοι οὐ 21
δικαίως τῶν Νικοστράτου ἐφίενται, ἀλλὰ βούλονται
μὲν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, τουτουσὶ δὲ συγγενεῖς ὄντας
ἐκείνου, ἃ οἱ νόμοι ἔδοσαν αὐτοῖς, ἀποστερῆσαι. οὐ
μόνον δὲ Χαριάδης τοῦτο πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἤδη τῶν ἐν τῇ ὑπερορίᾳ ἀποθνησκόντων οὐδὲ
γιγνώσκοντες ἐνίους τῆς οὐσίας ἠμφισβήτησαν· ἐνθυ- 22
μοῦνται γὰρ ὅτι κατορθώσασι μὲν τὰ ἀλλότρια ἔχειν,
διαμαρτοῦσι δὲ μικρὸς ὁ κίνδυνος· μαρτυρεῖν δὲ καὶ
τὰ ψευδῆ τινες ἐθέλουσιν, οἱ δ' ἔλεγχοι περὶ ἀφα-
νῶν. συνελόντι πολὺ τὸ διαφέρον κατὰ γένος ἢ κατὰ
δόσιν ἀμφισβητεῖν. ἀλλ' ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες, πρῶ-

του μὲν τὰς διαθήκας σκοπεῖν, εἰ δοκοῦσι γενέσθαι·
τοῦτο γὰρ οἵ τε νόμοι αἰτοῦνται καὶ δικαιότατόν ἐστι.
23 μὴ σαφῶς δὲ μήτ' αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν εἰδότας, μήτε
τῶν μαρτύρων τοῦ τελευτήσαντος ἐπιτηδείων ὄντων,
ἀλλὰ Χαριάδου τοῦ τἀλλότρια βουλομένου λαβεῖν, τί
ἂν εἴη δικαιότερον ἢ τοῖς συγγενέσι τὰ τοῦ συγγε-
νοῦς ψηφίζεσθαι; καὶ γὰρ εἴ τι οἶδε ἔπαθον, οὐδενὶ
ἂν ἄλλῳ ἢ Νικοστράτῳ τὰ τούτων ἐγένετο· κατὰ γὰρ
τὸ αὐτὸ γένος ἂν ἠμφισβήτει, ἀνεψιὸς ὢν αὐτοῖς ἐκ
24 πατραδέλφων. Μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὁ Ἅγνων οὐδ'
ὁ Ἁγνόθεος τοῦ Νικοστράτου συγγενεῖς, ὡς οἱ ἀντί-
δικοί φασιν, ἀλλ' ἕτεροι. ἔπειτα τῷ μὲν κατὰ τὴν
δόσιν τοῦ κλήρου λαχόντι μαρτυροῦσιν, αὐτοὶ δὲ
κατὰ τὸ γένος οὐκ ἀμφισβητήσουσιν; | οὐ γὰρ εἰς
τοῦτό γε ἀνοίας ἥκουσιν ὥστε πιστεύσαντες ταῖς δια-
θήκαις οὕτω ῥᾳδίως τοσούτων χρημάτων ἀφίστανται.
ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι, τούσδε τοῖς
συγγενέσιν αὐτοῖς ἐπιδικάσασθαι συμφέρει τῶν Νι-
25 κοστράτου μᾶλλον ἢ Χαριάδην. εἰς γὰρ τὸν λοιπὸν
χρόνον, εἰ μὲν οἶδε κατὰ τὸ γένος ἀμφισβητοῦντες
λήψονται τὸν κλῆρον, ἐξέσται καὶ τούτοις, ὁπόταν
βούλωνται, κατὰ τὸ γένος λαχοῦσιν ἐπιδεῖξαι ὑμῖν
ὡς αὐτοὶ ἐγγυτέρω ἦσαν τοῦ Νικοστράτου, καὶ ὡς
Σμίκρου ἦν καὶ οὐ Θρασυμάχου· ἐὰν δὲ Χαριάδης
αὐτῶν κληρονομήσῃ, οὐκ ἔσται οὐδενὶ συγγενεῖ ἐπὶ
τὰ Νικοστράτου ἐλθεῖν. κατὰ δόσιν γὰρ ἔχοντος τοῦ
ἐπιδεδικασμένου, τί φανοῦνται λέγοντες οἱ κατὰ τὸ
γένος λαγχάνοντες;

26 Ὅπερ ἂν οὖν καὶ ὑμῶν ἕκαστος ἀξιώσειε, τοῦτο
καὶ τουτοισὶ τοῖς νεανίσκοις βεβαιώσατε. παρέσχοντο
δ' ὑμῖν μάρτυρας πρῶτον μὲν ὡς ἀνεψιοί εἰσιν ἐκ
πατραδέλφων Νικοστράτου, ἔπειτα δὲ ὡς οὐδεπώ-

ποτε ἐκείνῳ διάφοροι ἦσαν, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἔθαψαν
Νικόστρατον, πρὸς δὲ τούτοις ὡς Χαριάδης οὑτοσὶ
οὐδαμῶς οὔτ' ἐνθάδε οὔτ' ἐπὶ στρατεύματι ἐχρῆτο
Νικοστράτῳ, ἔτι δὲ καὶ τὴν κοινωνίαν, ᾗ μάλισθ' οὗ-
τος ἰσχυρίζεται, ψευδῆ οὖσαν.

Καὶ ἄνευ τούτων, ὦ ἄνδρες, ἄξιον ὑμῖν ἐξετάσαι 27
ἑκατέρους αὐτῶν οἷοί εἰσι. Θράσιππος μὲν γὰρ ὁ
Ἄγνωνος καὶ Ἁγνοθέου πατὴρ ἤδη τι καὶ ἐλειτούρ-
γησεν ὑμῖν καὶ εἰσήνεγκε, καὶ ἄλλως σπουδαῖος ἦν
πολίτης· αὐτοὶ δὲ οὗτοι οὔτε ἀποδεδημήκασιν οὐδα-
μῇ πώποτε, ὅποι ἂν μὴ ὑμεῖς προστάξητε, οὔτ' ἐν-
θάδε μένοντες ἄχρηστοί εἰσι τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ στρα-
τεύονται καὶ εἰσφέρουσι καὶ τἆλλα πάντα ποιοῦσι τὰ
προσταττόμενα καὶ αὑτούς (ὡς πάντες ἴσασι) κοσ-
μίους παρέχουσιν, ὥστε πολὺ μᾶλλον τούτους προσ- 28
ήκει κατὰ δόσιν τῶν χρημάτων τῶν Νικοστράτου ἢ
Χαριάδην ἀμφισβητεῖν. οὗτος γάρ, ὅτ' ἐπεδήμει ἐν-
θάδε, πρῶτον μὲν εἰς τὸ δεσμωτήριον ὡς κλέπτης
ὢν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀπήχθη, τότε δὲ ἀφεθεὶς μεθ'
ἑτέρων τινῶν ὑπὸ τῶν ἕνδεκα, οὓς δημοσίᾳ ἅπαντας
ὑμεῖς ἀπεκτείνατε, πάλιν ἀπογραφεὶς εἰς τὴν βουλὴν
κακουργῶν, ὑποχωρῶν ᾤχετο καὶ οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλ' 29
ἀπ' ἐκείνου ἑπτακαίδεκα ἐτῶν Ἀθήναζε οὐκ ἀφίκετο,
πλὴν ἐπειδὴ Νικόστρατος ἀπέθανε. καὶ ὑπὲρ μὲν
ὑμῶν οὔτε στρατείαν οὐδεμίαν ἐστράτευται οὔτε εἰσ-
φορὰν οὐδεμίαν εἰσενήνοχε, πλὴν εἴ τι ἄρα ἐξ ὅτου
τῶν Νικοστράτου ἠμφισβήτησεν, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν
ὑμῖν λελειτούργηκεν. ἔπειτα τοιοῦτος ὢν οὐκ ἀγαπᾷ
εἰ μὴ τῶν ἡμαρτημένων δίκην δώσει, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἀλλοτρίων ἀμφισβητεῖ. εἰ μὲν οὖν οἵδε φιλοπράγμονες 30
ἢ ἄλλοις ὅμοιοι πολίταις ἦσαν, ἴσως ἂν οὐ περὶ τῶν
Νικοστράτου χρημάτων ἠμφισβήτει, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ

σώματος ἠγωνίζετο· νῦν δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον μὲν ἄλλος, ἐάν τις βούληται, τιμωρήσεται, του-
31 τοισὶ δ' ὑμεῖς βοηθήσατε, καὶ μὴ περὶ πλείονος ποιήσησθε τοὺς ἀδίκως τἀλλότρια ἔχειν βουλομένους ἢ τοὺς γένει τῷ τεθνεῶτι προσήκοντας καὶ χωρὶς τούτων ἤδη τι ἐκεῖνον εὐεργετηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νόμων ἀναμνησθέντες καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν μαρτυριῶν ἃς ἡμεῖς παρεσχήμεθα, τὰ δίκαια ψηφίσασθε.

5.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δικαιογένους τελευτήσαντος ἄπαιδος ἐπὶ τέσσαρσιν ἀδελφαῖς Πρόξενος ἧκε διαθήκην ἔχων, ἐν ᾗ Δικαιογένης ὁ τελευτήσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τοῦ Προξένου, Δικαιογένην υἱὸν θετὸν ἐποιήσατο ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει τῆς οὐσίας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον διανειμαμένων αὐτῶν τὴν ὅλην οὐσίαν, τελευταῖον ἦλθεν ὁ υἱὸς Προξένου Δικαιογένης φάσκων ἐπὶ ὅλῃ τῇ οὐσίᾳ γεγονέναι υἱός, καὶ νικήσας ἀνέλαβε καὶ τὰ δύο μέρη τῶν ἀδελφῶν τοῦ τελευτήσαντος. ὕστερον πάλιν οἱ παῖδες τῶν ἀδελφῶν δικασάμενοι πρὸς Δικαιογένην ἐνίκησαν, καὶ συνέθετο Δικαιογένης ἀποδοῦναι πάλιν τὰ δύο μέρη αὐτοῖς καθαρὰ καὶ ἀνέπαφα, ἐγγυησαμένου ταῦτα Λεωχάρους. νῦν δὲ ἀρνουμένων τὰ δόξαντα τῶν περὶ Δικαιογένην καὶ Λεωχάρην, ἐγκαλοῦσιν οἱ παῖδες τῶν ἀδελφῶν περὶ τῶν δύο μερῶν τῷ μὲν ὡς συνθεμένῳ, τῷ δὲ ὡς ἐγγυητῇ. Ἡ στάσις στοχασμός· ἀρνοῦνται γάρ.

Ὠιόμεθα μέν, ὦ ἄνδρες, περὶ ὧν διεφερόμεθα πρὸς Δικαιογένην, τὰ ὡμολογημένα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου κύρια ἡμῖν ἔσεσθαι· ἀποστάντος γὰρ Δικαιογένους τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου, καὶ ἐγγυητὰς καταστήσαντος ἦ μὴν παραδώσειν ἡμῖν ταῦτα τὰ μέρη ἀναμφισβήτητα, ἀφήκαμεν ἀλλήλους τῶν ἐγκλημάτων· ἐπειδὴ δέ, ὦ ἄνδρες, οὐ ποιεῖ Δικαιογένης ἃ ὡμολόγησε, δικαζόμεθα Λεωχάρει ἐγγυητῇ γενομένῳ Δικαιογένους, ὥσπερ ἀντωμόσαμεν. Καί μοι 2
ἀνάγνωθι τὴν ἀντωμοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

Ὡς τοίνυν ἀληθῆ ἀντωμόσαμεν, Κηφισόδοτος οὑτοσὶ οἶδε, καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρεξόμεθα πρῶτον μὲν ὡς ἀπέστη Δικαιογένης ἡμῖν τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου, εἶτα ὡς ἠγγυήσατο Λεωχάρης. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

3 *Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, καὶ ὡς οὐ τἀληθῆ μεμαρτυρήκασιν, οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Λεωχάρην εἰπεῖν· ἴσως δὲ ἐπ' ἐκεῖνον τρέψεται τὸν λόγον, ὡς Δικαιογένης τε ἃ ἡμῖν ὡμολόγησεν ἅπαντα πεποίηκε, καὶ αὐτὸς τὴν ἐξεγγύην ὅτι ἀπέδωκεν. εἰ οὖν ταῦτ' ἐρεῖ, ψεύσεται καὶ ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται. ἀναγνώσεται γὰρ ὑμῖν ὅσα κατέλιπε Δικαιογένης ὁ Μενεξένου ἐν τῷ κλήρῳ καὶ τὰ χρήματα ἃ ἔλαβεν.*

ΑΠΟΓΡΑΦΗ.

4 *Ταῦτα εἰ μὲν μή φασι Δικαιογένην τὸν ἡμέτερον θεῖον ζῶντα κεκτῆσθαι καὶ ἀποθνήσκοντα ἡμῖν δοῦναι, ἀποδειξάτωσαν· εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνον καταλιπεῖν καὶ*

ἡμᾶς κεκομίσθαι, μαρτυρησάτω τις αὐτοῖς. ὅτι μὲν γὰρ Δικαιογένης ὡμολόγει παραδώσειν ἡμῖν ὧν κατέλιπεν ὁ Μενεξένου τὰ δύο μέρη, ἡμεῖς μάρτυρας παρεχόμεθα, καὶ ὅτι Λεωχάρης ἠγγυήσατο αὐτὸν ταῦτα ποιήσειν· καὶ γὰρ δικαζόμεθα διὰ τοῦτο, καὶ ταῦτα ἀντωμόσαμεν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν ἀντωμοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

5 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες, περὶ τούτων ἔμελλον
ἀπολογήσασθαι μόνον Λεωχάρης ἢ Δικαιογένης, ἤρ-
κει ἄν μοι τὰ εἰρημένα· ἐπειδὴ δὲ παρεσκευασμένοι
εἰσὶν ἐξ ἀρχῆς περὶ τοῦ κλήρου λέγειν, βούλομαι
ὑμᾶς καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ πραχθέντα πυθέσθαι, ἵνα εἰ-
δότες τἀληθῆ, ὅ τι ἂν δοκῇ ὑμῖν, ψηφίσησθε, ἀλλὰ
μὴ ἐξηπατημένοι. Μενεξένῳ γὰρ τῷ ἡμετέρῳ πάππῳ
ἐγένετο υἱὸς μὲν εἷς, Δικαιογένης, θυγατέρες δὲ
τέτταρες, ὧν ἔλαβε μίαν μὲν Πολυάρατος ὁ πατὴρ ὁ
ἐμός, ἄλλην δὲ Δημοκλῆς ὁ Φρεάρριος, τὴν δὲ Κη-
φισοφῶν ὁ Παιανιεύς· ἡ δὲ Θεοπόμπῳ ἐγήματο τῷ
6 Κηφισοδότου πατρί. καὶ ὁ μὲν Δικαιογένης, τριή-
ραρχος ἐκπλεύσας τῆς Παράλου, ἐτελεύτησε μαχόμενος
ἐν Κνίδῳ· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ ἄπαιδος διαθήκην
ἀπέφηνε Πρόξενος ὁ Δικαιογένους πατήρ, ᾗ πιστεύ-
σαντες οἱ ἡμέτεροι πατέρες ἐνείμαντο τὸν κλῆρον.
καὶ ἐπὶ μὲν τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου Δικαιογένης
ὅδε τῷ Μενεξένου Δικαιογένει, ἡμετέρῳ δὲ θείῳ,
υἱὸς ἐγίγνετο ποιητός· τῶν δὲ λοιπῶν ἑκάστη τὸ μέ-
ρος | ἐπεδικάσατο τῶν Μενεξένου θυγατέρων. ὧν
ἐγὼ τοὺς τότε παρόντας ὑμῖν μάρτυρας παρέξο-
μαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπειδὴ δὲ ἐνείμαντο τὸν κλῆρον, ὀμόσαντες μὴ 7
παραβήσεσθαι τὰ ὡμολογημένα, ἐκέκτητο ἕκαστος
δώδεκα ἔτη ἃ ἔλαχε· καὶ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ οὐσῶν
δικῶν οὐδεὶς αὐτῶν ἠξίωσε τὰ πεπραγμένα εἰπεῖν
ἀδίκως πεπρᾶχθαι, πρὶν δυστυχησάσης τῆς πόλεως
καὶ στάσεως γενομένης κἀγὼνος οὑτοσὶ πεισθεὶς ὑπὸ
Μέλανος τοῦ Αἰγυπτίου, ᾧ περ καὶ τἄλλα ἐπείθετο,
ἠμφισβήτει ἡμῖν ἅπαντος τοῦ κλήρου, φάσκων ἐφ'
ὅλῃ ποιηθῆναι υἱὸς ὑπὸ τοῦ θείου τοῦ ἡμετέρου.
ἡμεῖς μὲν οὖν μαίνεσθαι αὐτὸν ἡγούμεθα τῇ λήξει, 8
οὐκ ἄν ποτε οἰόμενοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα τότε μὲν φάσ-
κοντα ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει ποιηθῆναι τότε δ' ἐφ'
ἅπαντι τῷ κλήρῳ δόξαι τἀληθὲς λέγειν ὑμῖν· εἰς δὲ
τὸ δικαστήριον εἰσελθόντες καὶ πολλῷ πλείω καὶ δι-
καιότερα λέγοντες ἠδικήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν δικα-
στῶν ἀλλ' ὑπὸ Μέλανος τοῦ Αἰγυπτίου καὶ τῶν ἐκεί-
νου φίλων, οἳ διὰ τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς ἐξου-
σίαν σφίσιν αὐτοῖς ἡγοῦντο εἶναι κεκτῆσθαί τε τἀλ-
λότρια καὶ τὰ ψευδῆ ἀλλήλοις μαρτυρεῖν· ὑπὸ δὲ
τῶν τὰ τοιαῦτα ποιούντων ἐξηπατήθησαν οἱ δικα-
σταί. καὶ ἡμεῖς μὲν καταψευδομαρτυρηθέντες ἀπω- 9
λέσαμεν τὰ ὄντα· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ οὐ πολλῷ χρόνῳ
ὕστερον μετὰ τὴν δίκην ἐτελεύτησε, πρὶν ἐπεξελθεῖν
οἷς ἐπεσκήψατο τῶν μαρτύρων· Δικαιογένης δὲ πρὸς
ἡμᾶς ὡς ἐβούλετο ἀγωνισάμενος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
ἐξήλασε μὲν τὴν Κηφισοφῶντος τοῦ Παιανιεως θυ-
γατέρα ἐκ τοῦ μέρους, ἀδελφιδῆν οὖσαν Δικαιογέ-
νους τοῦ καταλιπόντος τὰ χρήματα, ἀφείλετο δὲ τὴν
Δημοκλέους γενομένην γυναῖκα, ἃ Δικαιογένης ἀδελ-
φὸς ὢν ἔδωκεν, ἀφείλετο δὲ καὶ τὴν Κηφισοδότου
μητέρα καὶ αὐτὸν τοῦτον ἅπαντα. καὶ γὰρ τούτων 10
τοι ἅμα καὶ ἐπίτροπος καὶ κύριος καὶ ἀντίδικος ἦν,

ἡμᾶς κεκομίσθαι, μαρτυρησάτω τις αὐτοῖς. ὅτι μὲν γὰρ Δικαιογένης ὡμολόγει παραδώσειν ἡμῖν ὧν κατέλιπεν ὁ Μενεξένου τὰ δύο μέρη, ἡμεῖς μάρτυρα παρεχόμεθα, καὶ ὅτι Λεωχάρης ἠγγυήσατο αὐτὸ ταῦτα ποιήσειν· καὶ γὰρ δικαζόμεθα διὰ τοῦτο, κ ταῦτα ἀντωμόσαμεν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν ἀντ μοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

5 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες, περὶ τούτων ἔμελ ἀπολογήσασθαι μόνον Λεωχάρης ἢ Δικαιογένης, κει ἄν μοι τὰ εἰρημένα· ἐπειδὴ δὲ παρεσκευασμ εἰσὶν ἐξ ἀρχῆς περὶ τοῦ κλήρου λέγειν, βούλ ὑμᾶς καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ πραχθέντα πυθέσθαι, ἵν δότες τἀληθῆ, ὅ τι ἂν δοκῇ ὑμῖν, ψηφίσησθε, μὴ ἐξηπατημένοι. Μενεξένῳ γὰρ τῷ ἡμετέρῳ π ἐγένετο υἱὸς μὲν εἷς, Δικαιογένης, θυγατέρ τέτταρες, ὧν ἔλαβε μίαν μὲν Πολυάρατος ὁ πα ἐμός, ἄλλην δὲ Δημοκλῆς ὁ Φρεάρριος, τὴν δ' φισοφῶν ὁ Παιανιεύς· ἡ δὲ Θεοπόμπῳ ἐγήμ

6 Κηφισοδότου πατρί. καὶ ὁ μὲν Δικαιογένης, ραρχος ἐκπλεύσας τῆς Παράλου, ἐτελεύτησε μα ἐν Κνίδῳ· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ ἄπαιδος δ ἀπέφηνε Πρόξενος ὁ Δικαιογένους πατήρ, σαντες οἱ ἡμέτεροι πατέρες ἐνείμαντο τὸν καὶ ἐπὶ μὲν τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου Δικ ὅδε τῷ Μενεξένου [illegible] ἡμετέρω υἱὸς ἐγίγνετο π[illegible] ρος | ἐπεδ[illegible] ἐγὼ του[illegible] μαι.

ν
ά-
ατ'
καὶ
ᾳδίως
ν πάλαι 15
λαιάν, ἣν
ου πατήρ,
ο τῷ θείῳ τῷ
αὐτὸς ἀπέφηνε
ταύταιν δὲ ταῖν
έφηνε, Δικαιογένης
ληθὴς εἴη· ἣν δὲ Δι-
υρήσαντες αὐτὴν τὸν
ἑάλωσαν ψευδομαρτυ-
ιν ἀκύροιν γιγνομέναιν, 16

καὶ ἑτέρας μηδεμιᾶς ὁμολογουμένης εἶναι, κατὰ δόσιν μὲν οὐδενὶ προσῆκε τοῦ κλήρου, κατ' ἀγχιστείαν δὲ ταῖς Δικαιογένους τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφαῖς, ὧν εἰσιν αἱ ἡμέτεραι μητέρες. διὰ δὲ ταῦτα ἔδοξέ τε ἡμῖν λαχεῖν τοῦ κλήρου κατ' ἀγχιστείαν, καὶ ἐλάχομεν τὸ μέρος ἕκαστος. μελλόντων δ' ἡμῶν ἀντόμνυσθαι διεμαρτύρησε Λεωχάρης οὑτοσὶ μὴ ἐπίδικον
17 εἶναι τὸν κλῆρον ἡμῖν. ἐπισκηψαμένων δ' ἡμῶν ἡ μὲν λῆξις τοῦ κλήρου διεγράφη, ἡ δὲ τῶν ψευδομαρτυριῶν δίκη εἰσῄει. ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ πάντα μὲν ἡμῶν εἰπόντων ἅ περ νυνί, πολλὰ δὲ Λεωχάρους ἀνταπολογησαμένου, ἔγνωσαν τὰ ψευδῆ μαρτυρῆσαι Λεωχάρην οἱ δικασταί. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο ἐξαιρεθεισῶν τῶν ψήφων, ἃ μὲν τῶν δικαστῶν καὶ ἡμῶν ἐδεήθη Λεωχάρης ἢ ὅσα ἡμῖν ἐξεγένετο διαπράξασθαι τότε, οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγειν, ἃ δὲ
18 ὡμολογήθη ἡμῖν, ταῦτα ἀκούσατε. συγχωρούντων γὰρ ἡμῶν τῷ ἄρχοντι μὴ συναριθμεῖν ἀλλὰ συγχέαι τὰς ψήφους, ἀφίστατο μὲν Δικαιογένης τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου ταῖς Δικαιογένους ἀδελφαῖς, καὶ ὡμολόγει ἀναμφισβήτητα παραδώσειν ἡμῖν ταῦτα τὰ μέρη· καὶ ταῦτα ἠγγυᾶτο αὐτὸν Λεωχάρης οὑτοσὶ καὶ ποιήσειν, οὐ μόνος ἀλλὰ καὶ Μνησιπτόλεμος ὁ Πλωθειεύς. καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἡμεῖς τοίνυν ταῦτα παθόντες ὑπὸ Λεωχάρους, καὶ ἐγγενόμενον ἡμῖν αὐτὸν ἐπειδὴ εἵλομεν τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀτιμῶσαι, οὐκ ἐβουλήθημεν, ἀλλ' ἐξήρκεσε τὰ ἡμέτερα ἡμῖν κομισαμένοις ἀπηλλάχθαι. τοιοῦτοι δὲ γενόμενοι περὶ Λεωχάρην καὶ Δικαιογένην

ἐξηπατήθημεν ὑπ' αὐτῶν, ὦ ἄνδρες· οὔτε γὰρ Δι-
καιογένης τὰ δύο μέρη ἡμῖν τοῦ κλήρου παρέδωκεν,
ὁμολογήσας ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, οὔτε Λεωχάρης
ὁμολογεῖ ἐγγυήσασθαι αὐτὸν τότε. καίτοι εἰ μὴ ἐναν- 20
τίον μὲν τῶν δικαστῶν, πεντακοσίων ὄντων, ἐναν-
τίον δὲ τῶν περιεστηκότων ἠγγυᾶτο, οὐκ οἶδ' ὅ τι
ἂν ἐποίησεν. ὡς μὲν τοίνυν περιφανῶς ψεύδονται,
μάρτυρας ὑμῖν παρεχόμεθα τοὺς παρόντας, ὅτε Δι-
καιογένης μὲν ἀφίστατο τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλή-
ρου καὶ ὡμολόγει ἀναμφισβήτητα παραδώσειν ταῖς
Δικαιογένους ἀδελφαῖς, Λεωχάρης δὲ ἠγγυᾶτο αὐ-
τὸν ἃ ὡμολόγησε καὶ ποιήσειν. δεόμεθα δὲ καὶ ὑμῶν,
ὦ ἄνδρες, εἴ τις ἐτύγχανε παρὼν τότε, ἀναμνησθῆ-
ναι εἰ λέγομεν ἀληθῆ καὶ βοηθῆσαι ἡμῖν· ἐπεί, ὦ 21
ἄνδρες, εἰ Δικαιογένης ἀληθῆ λέγει, τί ἡμεῖς ὠφε-
λούμεθα νικήσαντες, ἢ τί οὗτος ἐζημιώθη ἡττηθείς;
εἰ γὰρ ἀπέστη μόνον (ὥς φησι) τοῖν δυοῖν μεροῖν
τοῦ κλήρου, ἀναμφισβήτητα δὲ μὴ | ὡμολόγει παρα-
δώσειν, τί ἐζημιοῦτο ἀφιστάμενος ὧν τιμὴν εἶχεν;
οὐδὲ γὰρ πρὶν ἡττηθῆναι τὴν δίκην εἶχεν ὧν ἡμεῖς
δικαζόμεθα, ἀλλ' οἱ παρὰ τούτου πριάμενοι καὶ θέ-
μενοι, οἷς ἔδει αὐτὸν ἀποδόντα τὴν τιμὴν ἡμῖν τὰ
μέρη ἀποδοῦναι. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τοὺς ἐγγυητὰς 22
παρ' αὐτοῦ ἐλάβομεν, οὐ πιστεύοντες αὐτῷ ἃ ὡμο-
λόγησε ποιήσειν. πλὴν γὰρ δυοῖν οἰκιδίοιν ἔξω τεί-
χους καὶ ἐν Πεδίῳ ἑξήκοντα πλέθρων οὐδὲν κεκο-
μίσμεθα, ἀλλ' οἱ παρὰ τούτου θέμενοι καὶ πριάμε-
νοι. ἡμεῖς δ' οὐκ ἐξάγομεν· δέδιμεν γὰρ μὴ ὄφλωμεν
δίκας. καὶ γὰρ Μικίωνα, κελεύοντος Δικαιογένους
καὶ φάσκοντος μὴ βεβαιώσειν, ἐξάγοντες ἐκ τοῦ βα-
λανείου ὤφλομεν τετταράκοντα μνᾶς διὰ Δικαιογέ-
νην, ὦ ἄνδρες. ἡγούμενοι γὰρ οὐκ ἂν αὐτὸν βεβαι- 23

ώσειν οὐδὲν ὧν ἡμῖν ἀπέστη ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δι-
ισχυριζόμεθα πρὸς Μικίωνα ἐναντίον τῶν δικαστῶν,
ἐθέλοντες ὁτιοῦν πάσχειν, εἰ βεβαιώσειεν αὐτῷ Δι-
καιογένης τὸ βαλανεῖον, οὐκ ἄν ποτε οἰόμενοι αὐτὸν
ἐναντία οἷς ὡμολόγησε πρᾶξαι, οὐ δι' ἄλλ' οὐδὲν ἢ
24 διὰ τοὺς ἐγγυητάς, ὅτι καθειστήκεσαν ἡμῖν. ἀπο-
στὰς δὲ Δικαιογένης ὧν καὶ νῦν ὁμολογεῖ ἀφεστάναι
ἡμῖν, ἐβεβαίωσε Μικίωνι τὸ βαλανεῖον. καὶ ἐγὼ μὲν
ὁ ἄθλιος οὐχ ὅπως τι ἐκ τοῦ κλήρου εἰληφώς, ἀλλὰ
προσαπολωλεκὼς τετταράκοντα μνᾶς, ἀπῄειν ὑβρισ-
μένος ὑπὸ τοῦ Δικαιογένους. καὶ τούτων ὑμῖν μάρ-
τυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

25 Ταῦτα μὲν πεπόνθαμεν ὑπὸ Δικαιογένους, ὦ ἄν-
δρες· ὁ δ' ἐγγυησάμενος αὐτὸν Λεωχάρης καὶ τῶν
πάντων ἡμῖν κακῶν αἴτιος οὔ φησιν ἐγγυήσασθαι ἃ
καταμαρτυρεῖται αὐτοῦ, ὅτι ἐν τῷ γραμματείῳ τῷ
ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου γραφέντι οὐκ ἔνεστι ταῦτα.
ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, τότ' ἐπὶ τοῦ βήματος σπεύδον-
τες τὰ μὲν ἐγράψαμεν, τῶν δὲ μάρτυρας ἐποιησά-
μεθα· οὗτοι δέ, ἃ μὲν αὐτοῖς συμφέρει τῶν ὁμολο-
γηθέντων τότε, κύριά φασιν εἶναι, εἰ καὶ μὴ γέ-
γραπται, ἃ δ' οὐ συμφέρει, οὐ κύρια, εἰ μὴ γέγρα-
26 πται. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, οὐ θαυμάζω ὅτι ἔξαρνοί εἰσι
τὰ ὡμολογημένα· οὐδὲ γὰρ τὰ γραφέντα ἐθέλουσι
ποιεῖν. ἡμεῖς δ' ὡς λέγομεν ἀληθῆ, καὶ ἄλλο τι τε-
κμήριον παρεξόμεθα. Πρωταρχίδῃ γὰρ τῷ Ποταμίῳ
ἔδωκε Δικαιογένης τὴν ἀδελφιδῆν τὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ
τετταράκοντα μναῖς, ἀντὶ δὲ τῆς προικὸς τὴν οἰκίαν
αὐτῷ τὴν ἐν Κεραμεικῷ παρέδωκε. ταύτῃ δὲ τῇ γυ-
ναικί, ἣν ὁ Πρωταρχίδης ἔχει, προσήκει τοῦ κλήρου

μέρος ὅσον περ τῇ μητρὶ τῇ ἐμῇ. ἐπεὶ δ' οὖν ἀπέ- 27
στη Δικαιογένης ταῖς γυναιξὶ τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ
κλήρου, ἠξίου ὁ Λεωχάρης τὸν Πρωταρχίδην πα-
ραδιδόναι αὐτῷ τὴν συνοικίαν ἣν εἶχεν ἀντὶ τῆς
προικός, ὡς ὄντι ἐγγυητῇ αὐτῷ, τὸ δὲ μέρος ὑπὲρ
τῆς γυναικὸς τοῦ κλήρου παρ' αὐτοῦ κομίζεσθαι.
παραλαβὼν δὲ τὴν συνοικίαν τὸ μέρος οὐ παρέδωκε.
καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρα τὸν Πρωταρχίδην παρέ-
ξομαι.

ΜΑΡΤΥΣ.

Περὶ δὲ ἐπισκευῆς τοῦ βαλανείου καὶ οἰκοδομίας 28
καὶ πρότερον εἴρηκε Δικαιογένης καὶ νῦν ἴσως ἐρεῖ,
ὡς ὁμολογήσαντες αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ ἀναλωμένα
οὐκ ἀπεδώκαμεν, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο οὐ δύναται ἀπαλ-
λάσσειν τοὺς χρήστας, οὐδὲ ἡμῖν παραδοῦναι ἃ δεῖ
αὐτόν. ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, 29
ὅτε ἠναγκάζομεν αὐτὸν ἀφίστασθαι τούτων, ἀντὶ τῶν
λειτουργιῶν καὶ τῶν εἰς τὰ οἰκοδομήματα ἀναλωμέ-
νων ἀφεῖμεν αὐτῷ τοὺς καρπούς, οὕτω τῶν δικα-
στῶν γιγνωσκόντων· ὕστερον δ' οὐκ ἀναγκαζόμενοι
ἀλλ' ἑκόντες ἔδομεν αὐτῷ τὴν ἐν ἄστει οἰκίαν ἐξαι-
ρεθέντες πρὸς τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου ἔχειν ἀντὶ
τῶν ἐπεσκευασμένων, ἣν οὗτος ἀντὶ πεντακισχιλίων
δραχμῶν παρέδωκε Φιλονείκῳ. ἔδομεν δὲ οὐ διὰ 30
τὴν τοῦ Δικαιογένους χρηστότητα, ὦ ἄνδρες, ἀλλ'
ἐπιδεικνύμενοι ὅτι οὐ περὶ πλείονος χρήματα ποιού-
μεθα τῶν οἰκείων, οὐδ' ἂν πάνυ πονηροὶ ὦσι. καὶ
γὰρ πρότερον ὅτ' ἐφ' ἡμῖν ἐγένετο Δικαιογένην τι-
μωρήσασθαι καὶ ἀφελέσθαι ἃ εἶχεν, οὐκ ἐβουλήθη-
μεν τῶν τούτου | κτήσασθαι οὐδέν, ἀλλὰ τὰ ἡμέτερα
μόνον κομίσασθαι ἐξήρκει ἡμῖν. οὗτος δ' ὅτ' ἐκρά-

*σώματος ἠγωνίζετο· νῦν δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ-
τον μὲν ἄλλος, ἐάν τις βούληται, τιμωρήσεται, του-
31 τοισὶ δ' ὑμεῖς βοηθήσατε, καὶ μὴ περὶ πλείονος ποιή-
σησθε τοὺς ἀδίκως τἀλλότρια ἔχειν βουλομένους ἢ
τοὺς γένει τῷ τεθνεῶτι προσήκοντας καὶ χωρὶς τού-
των ἤδη τι ἐκεῖνον εὐεργετηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νό-
μων ἀναμνησθέντες καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε, πρὸς
δὲ τούτοις καὶ τῶν μαρτυριῶν ἃς ἡμεῖς παρεσχήμεθα,
τὰ δίκαια ψηφίσασθε.*

5.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δικαιογένους τελευτήσαντος ἄπαιδος ἐπὶ τέσσαρσιν ἀδελφαῖς Πρόξενος ἧκε διαθήκην ἔχων, ἐν ῃ Δικαιογένης ὁ τελευτήσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τοῦ Προξένου, Δικαιογένην υἱὸν θετὸν ἐποιήσατο ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει τῆς οὐσίας. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον διανειμαμένων αὐτῶν τὴν ὅλην οὐσίαν, τελευταῖον ἦλθεν ὁ υἱὸς Προξένου Δικαιογένης φάσκων ἐπὶ ὅλῃ τῇ οὐσίᾳ γεγονέναι υἱός, καὶ νικήσας ἀνέλαβε καὶ τὰ δύο μέρη τῶν ἀδελφῶν τοῦ τελευτήσαντος. ὕστερον πάλιν οἱ παῖδες τῶν ἀδελφῶν δικασάμενοι πρὸς Δικαιογένην ἐνίκησαν, καὶ συνέθετο Δικαιογένης ἀποδοῦναι πάλιν τὰ δύο μέρη αὐτοῖς καθαρὰ καὶ ἀνέπαφα, ἐγγυησαμένου ταῦτα Λεωχάρους. νῦν δὲ ἀρνουμένων τὰ δόξαντα τῶν περὶ Δικαιογένην καὶ Λεωχάρην, ἐγκαλοῦσιν οἱ παῖδες τῶν ἀδελφῶν περὶ τῶν δύο μερῶν τῷ μὲν ὡς συνθεμένῳ, τῷ δὲ ὡς ἐγγυητῇ. Ἡ στάσις στοχασμός· ἀρνοῦνται γάρ.

Ὠιόμεθα μέν, ὦ ἄνδρες, περὶ ὧν διεφερόμεθα πρὸς Δικαιογένην, τὰ ὡμολογημένα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου κύρια ἡμῖν ἔσεσθαι· ἀποστάντος γὰρ Δικαιογένους τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου, καὶ ἐγγυητὰς καταστήσαντος ἦ μὴν παραδώσειν ἡμῖν ταῦτα τὰ μέρη ἀναμφισβήτητα, ἀφήκαμεν ἀλλήλους τῶν ἐγκλημάτων· ἐπειδὴ δέ, ὦ ἄνδρες, οὐ ποιεῖ Δικαιογένης ἃ ὡμολόγησε, δικαζόμεθα Λεωχάρει ἐγγυητῇ γενομένῳ Δικαιογένους, ὥσπερ ἀντωμόσαμεν. Καί μοι 2
ἀνάγνωθι τὴν ἀντωμοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

Ὡς τοίνυν ἀληθῆ ἀντωμόσαμεν, Κηφισόδοτος οὑτοσὶ οἶδε, καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρεξόμεθα πρῶτον μὲν ὡς ἀπέστη Δικαιογένης ἡμῖν τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου, εἶτα ὡς ἠγγυήσατο Λεωχάρης. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, καὶ ὡς οὐ τἀληθῆ 3
μεμαρτυρήκασιν, οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Λεωχάρην εἰπεῖν· ἴσως δὲ ἐπ' ἐκεῖνον τρέψεται τὸν λόγον, ὡς Δικαιογένης τε ἃ ἡμῖν ὡμολόγησεν ἅπαντα πεποίηκε, καὶ αὐτὸς τὴν ἐξεγγύην ὅτι ἀπέδωκεν. εἰ οὖν ταῦτ' ἐρεῖ, ψεύσεται καὶ ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται. ἀναγνώσεται γὰρ ὑμῖν ὅσα κατέλιπε Δικαιογένης ὁ Μενεξένου ἐν τῷ κλήρῳ καὶ τὰ χρήματα ἃ ἔλαβεν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ.

Ταῦτα εἰ μὲν μή φασι Δικαιογένην τὸν ἡμέτερον 4
θεῖον ζῶντα κεκτῆσθαι καὶ ἀποθνήσκοντα ἡμῖν δοῦναι, ἀποδειξάτωσαν· εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνον καταλιπεῖν καὶ

ἡμᾶς κεκομίσθαι, μαρτυρησάτω τις αὐτοῖς. ὅτι μὲν γὰρ Δικαιογένης ὡμολόγει παραδώσειν ἡμῖν ὧν κατέλιπεν ὁ Μενεξένου τὰ δύο μέρη, ἡμεῖς μάρτυρας παρεχόμεθα, καὶ ὅτι Λεωχάρης ἠγγυήσατο αὐτὸν ταῦτα ποιήσειν· καὶ γὰρ δικαζόμεθα διὰ τοῦτο, καὶ ταῦτα ἀντωμόσαμεν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν ἀντωμοσίαν.

ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ.

5 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες, περὶ τούτων ἔμελλον ἀπολογήσασθαι μόνον Λεωχάρης ἢ Δικαιογένης, ἤρκει ἄν μοι τὰ εἰρημένα· ἐπειδὴ δὲ παρεσκευασμένοι εἰσὶν ἐξ ἀρχῆς περὶ τοῦ κλήρου λέγειν, βούλομαι ὑμᾶς καὶ παρ᾽ ἐμοῦ τὰ πραχθέντα πυθέσθαι, ἵνα εἰδότες τἀληθῆ, ὅ τι ἂν δοκῇ ὑμῖν, ψηφίσησθε, ἀλλὰ μὴ ἐξηπατημένοι. Μενεξένῳ γὰρ τῷ ἡμετέρῳ πάππῳ ἐγένετο υἱὸς μὲν εἷς, Δικαιογένης, θυγατέρες δὲ τέτταρες, ὧν ἔλαβε μίαν μὲν Πολυάρατος ὁ πατὴρ ὁ ἐμός, ἄλλην δὲ Δημοκλῆς ὁ Φρεάρριος, τὴν δὲ Κηφισοφῶν ὁ Παιανιεύς· ἡ δὲ Θεοπόμπῳ ἐγήματο τῷ
6 Κηφισοδότου πατρί. καὶ ὁ μὲν Δικαιογένης, τριήραρχος ἐκπλεύσας τῆς Παράλου, ἐτελεύτησε μαχόμενος ἐν Κνίδῳ· ἀποθανόντος δ᾽ αὐτοῦ ἄπαιδος διαθήκην ἀπέφηνε Πρόξενος ὁ Δικαιογένους πατήρ, ᾗ πιστεύσαντες οἱ ἡμέτεροι πατέρες ἐνείμαντο τὸν κλῆρον. καὶ ἐπὶ μὲν τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου Δικαιογένης ὅδε τῷ Μενεξένου Δικαιογένει, ἡμετέρῳ δὲ θείῳ, υἱὸς ἐγίγνετο ποιητός· τῶν δὲ λοιπῶν ἑκάστη τὸ μέρος | ἐπεδικάσατο τῶν Μενεξένου θυγατέρων. ὧν ἐγὼ τοὺς τότε παρόντας ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπειδὴ δὲ ἐνείμαντο τὸν κλῆρον, ὀμόσαντες μὴ 7
παραβήσεσθαι τὰ ὡμολογημένα, ἐκέκτητο ἕκαστος
δώδεκα ἔτη ἃ ἔλαχε· καὶ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ οὐσῶν
δικῶν οὐδεὶς αὐτῶν ἠξίωσε τὰ πεπραγμένα εἰπεῖν
ἀδίκως πεπρᾶχθαι, πρὶν δυστυχησάσης τῆς πόλεως
καὶ στάσεως γενομένης κἀγῶνος οὑτοσὶ πεισθεὶς ὑπὸ
Μέλανος τοῦ Αἰγυπτίου, ᾧ περ καὶ τἄλλα ἐπείθετο,
ἠμφισβήτει ἡμῖν ἅπαντος τοῦ κλήρου, φάσκων ἐφ᾽
ὅλῃ ποιηθῆναι υἱὸς ὑπὸ τοῦ θείου τοῦ ἡμετέρου.
ἡμεῖς μὲν οὖν μαίνεσθαι αὐτὸν ἡγούμεθα τῇ λήξει, 8
οὐκ ἄν ποτε οἰόμενοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα τότε μὲν φάσ-
κοντα ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει ποιηθῆναι τότε δ᾽ ἐφ᾽
ἅπαντι τῷ κλήρῳ δόξαι τἀληθὲς λέγειν ὑμῖν· εἰς δὲ
τὸ δικαστήριον εἰσελθόντες καὶ πολλῷ πλείω καὶ δι-
καιότερα λέγοντες ἠδικήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν δικα-
στῶν ἀλλ᾽ ὑπὸ Μέλανος τοῦ Αἰγυπτίου καὶ τῶν ἐκεί-
νου φίλων, οἳ διὰ τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς ἐξου-
σίαν σφίσιν αὐτοῖς ἡγοῦντο εἶναι κεκτῆσθαί τε τἀλ-
λότρια καὶ τὰ ψευδῆ ἀλλήλοις μαρτυρεῖν· ὑπὸ δὲ
τῶν τὰ τοιαῦτα ποιούντων ἐξηπατήθησαν οἱ δικα-
σταί. καὶ ἡμεῖς μὲν καταψευδομαρτυρηθέντες ἀπω- 9
λέσαμεν τὰ ὄντα· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ οὐ πολλῷ χρόνῳ
ὕστερον μετὰ τὴν δίκην ἐτελεύτησε, πρὶν ἐπεξελθεῖν
οἷς ἐπεσκήψατο τῶν μαρτύρων· Δικαιογένης δὲ πρὸς
ἡμᾶς ὡς ἐβούλετο ἀγωνισάμενος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
ἐξήλασε μὲν τὴν Κηφισοφῶντος τοῦ Παιανιεως θυ-
γατέρα ἐκ τοῦ μέρους, ἀδελφιδῆν οὖσαν Δικαιογέ-
νους τοῦ καταλιπόντος τὰ χρήματα, ἀφείλετο δὲ τὴν
Δημοκλέους γενομένην γυναῖκα, ἃ Δικαιογένης ἀδελ-
φὸς ὢν ἔδωκεν, ἀφείλετο δὲ καὶ τὴν Κηφισοδότου
μητέρα καὶ αὐτὸν τοῦτον ἅπαντα. καὶ γὰρ τούτων 10
τοι ἅμα καὶ ἐπίτροπος καὶ κύριος καὶ ἀντίδικος ἦν,

καὶ οὐδὲ κατὰ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς οἰκειότητος ἐλέου παρ' αὐτοῦ ἔτυχον, ἀλλ' ὀρφανοὶ καὶ ἔρημοι καὶ πένητες γενόμενοι πάντων καὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδείων ἦσαν ἐνδεεῖς. οὕτως αὐτοὺς Δικαιογένης οὑτοσὶ ἐγγυτάτω ὢν γένους ἐπετρόπευεν· ὅς γε, ἃ μὲν ὁ πατὴρ αὐτοῖς Θεόπομπος κατέλιπε, τοῖς τούτων ἐχθροῖς παρέδωκεν, ἃ δὲ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος καὶ ὁ πάππος αὐτοῖς ἔδωκεν, αὐτὸς ἀφείλετο πρὸ
11 δίκης. καὶ ὃ πάντων δεινότατον, τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὴν πατρῴαν, παίδων ὄντων τούτων, πριάμενος καὶ κατασκάψας τὸν κῆπον ἐποιήσατο πρὸς τῇ αὑτοῦ οἰκίᾳ τῇ ἐν ἄστει. καὶ λαμβάνων μίσθωσιν ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐκ τῶν Δικαιογένους τοῦ ἡμετέρου θείου χρημάτων, τὸν ἐκείνου ἀδελφιδοῦν Κηφισόδοτον τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ Ἁρμοδίῳ συνέπεμψεν εἰς Κόρινθον ἀντ' ἀκολούθου· εἰς τοῦτο ὕβρεως καὶ μιαρίας ἀφίκετο. καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς ὀνειδίζει καὶ ἐγκαλεῖ αὐτῷ ὅτι ἐμβάδας καὶ τρίβωνα φορεῖ, ὥσπερ ἀδικούμενός τι εἰ ἐμβάδας Κηφισόδοτος φορεῖ, ἀλλ' οὐκ ἀδικῶν ὅτι ἀφελόμενος αὐτὸν τὰ ὄντα πένητα πεποίηκεν.

12 Ἀλλὰ μὴν περὶ τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω· πάλιν δ' ἐπάνειμι ὅθεν ἀπέλιπον. Μενέξενος γὰρ ὁ Κηφισοφῶντος υἱός, ἀνεψιὸς ὢν Κηφισοδότῳ τουτῳὶ καὶ ἐμοί, καὶ προσῆκον αὐτῷ τοῦ κλήρου μέρος ὅσον περ ἐμοί, ἐπεξῄει τοῖς καταμαρτυρήσασιν ἡμῶν καὶ ἐκείνου τὰ ψευδῆ, καὶ Λύκωνα, ὅν περ εἰσήγαγε πρῶτον εἰς τὸ δικαστήριον, τοῦτον εἷλεν· ὃς ἐμαρτύρησε Δικαιογένην ποιηθῆναι τὸν νῦν ὄντα ὑπὸ τοῦ θείου τοῦ ἡμετέρου υἱὸν ἐπὶ παντὶ τῷ κλήρῳ.
13 μαρτυρήσας δὲ ταῦτα ἑάλω ψευδομαρτυριῶν. ἐπειδὴ δὲ Δικαιογένης, ὦ ἄνδρες, οὐκέτι ὑμᾶς δύναται ἐξα-

πατᾶν, πείθει Μενέξενον τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ ὑπὲρ αὑτοῦ πράττοντα, ἃ ἐγὼ αἰσχυνόμενος ἀναγκάζομαι διὰ τὴν ἐκείνου πονηρίαν λέγειν, — τί ποιῆσαι; κομισάμενον αὐτὸν μέρος ἐκ τοῦ κλήρου ὅ τι ἐγίγνετο, ἡμᾶς μὲν ὑπὲρ ὧν ἔπραττε προδοῦναι, τοὺς δὲ μήπω ἑαλωκότας τῶν μαρτύρων ἀφεῖναι. καὶ ἡμεῖς μὲν ταῦτα | ὑπὸ τῶν φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν παθόντες εἴχομεν ἡσυχίαν. τούτων δ' ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ μὲν τοίνυν Μενέξενος παθὼν ἄξια τῶν ἑαυ- 14
τοῦ τρόπων ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ Δικαιογένους· ἀφεὶς
γὰρ τοὺς μάρτυρας καὶ ἡμᾶς προδούς, ὧν ἕνεκα
ταῦτ' ἔπραξεν οὐκ ἐκομίσατο. ἀδικηθεὶς δὲ ὑπὸ Δι-
καιογένους μεθ' ἡμῶν πάλιν ἔπραττεν. ἡμεῖς δὲ κα-
θηγούμενοι οὐκέτι προσήκειν Δικαιογένει ἔχειν τῶν
ἐκ τοῦ κλήρου μέρος οὐδέν, ἐπειδὴ οἱ μάρτυρες ἑά-
λωσαν, ἀμφισβητοῦμεν αὐτῷ ἅπαντος τοῦ οἴκου κατ'
ἀγχιστείαν. καὶ ὅτι ἡμεῖς τε ὀρθῶς ἐγνώκαμεν καὶ
οὐδὲν ἔτι προσήκει Δικαιογένει τοῦ κλήρου, ῥᾳδίως
διδάξω. δύο γὰρ διαθῆκαι ἀπεφάνησαν, ἡ μὲν πάλαι 15
πολλῷ, ἡ δ' ὕστερον· καὶ κατὰ μὲν τὴν παλαιάν, ἣν
ἀπέφηνε Πρόξενος ὁ Δικαιογένους τουτουὶ πατήρ,
ἐπὶ τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου ἐγίγνετο τῷ θείῳ τῷ
ἡμετέρῳ υἱὸς ποιητός, καθ' ἣν δ' αὐτὸς ἀπέφηνε
Δικαιογένης, ἐπὶ παντὶ τῷ οἴκῳ. ταύταιν δὲ ταῖν
διαθήκαιν ἣν μὲν Πρόξενος ἀπέφηνε, Δικαιογένης
ἔπεισε τοὺς δικαστὰς ὡς οὐκ ἀληθὴς εἴη· ἣν δὲ Δι-
καιογένης ἀπέφηνεν, οἱ μαρτυρήσαντες αὐτὴν τὸν
θεῖον τὸν ἡμέτερον διαθέσθαι ἑάλωσαν ψευδομαρτυ-
ριῶν. ἀμφοῖν δὲ ταῖν διαθήκαιν ἀκύροιν γιγνομέναιν, 16

καὶ ἑτέρας μηδεμιᾶς ὁμολογουμένης εἶναι, κατὰ δόσιν μὲν οὐδενὶ προσῆκε τοῦ κλήρου, κατ' ἀγχιστείαν δὲ ταῖς Δικαιογένους τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφαῖς, ὧν εἰσιν αἱ ἡμέτεραι μητέρες. διὰ δὲ ταῦτα ἔδοξέ τε ἡμῖν λαχεῖν τοῦ κλήρου κατ' ἀγχιστείαν, καὶ ἐλάχομεν τὸ μέρος ἕκαστος. μελλόντων δ' ἡμῶν ἀντόμνυσθαι διεμαρτύρησε Λεωχάρης οὑτοσὶ μὴ ἐπίδικον
17 εἶναι τὸν κλῆρον ἡμῖν. ἐπισκηψαμένων δ' ἡμῶν ἡ μὲν λῆξις τοῦ κλήρου διεγράφη, ἡ δὲ τῶν ψευδομαρτυριῶν δίκη εἰσῄει. ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ πάντα μὲν ἡμῶν εἰπόντων ἅ περ νυνί, πολλὰ δὲ Λεωχάρους ἀνταπολογησαμένου, ἔγνωσαν τὰ ψευδῆ μαρτυρῆσαι Λεωχάρην οἱ δικασταί. ἐπειδὴ δὲ τοῦτό φανερὸν ἐγένετο ἐξαιρεθεισῶν τῶν ψήφων, ἃ μὲν τῶν δικαστῶν καὶ ἡμῶν ἐδεήθη Λεωχάρης ἢ ὅσα ἡμῖν ἐξεγένετο διαπράξασθαι τότε, οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγειν, ἃ δὲ
18 ὡμολογήθη ἡμῖν, ταῦτα ἀκούσατε. συγχωρούντων γὰρ ἡμῶν τῷ ἄρχοντι μὴ συναριθμεῖν ἀλλὰ συγχέαι τὰς ψήφους, ἀφίστατο μὲν Δικαιογένης τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλήρου ταῖς Δικαιογένους ἀδελφαῖς, καὶ ὡμολόγει ἀναμφισβήτητα παραδώσειν ἡμῖν ταῦτα τὰ μέρη· καὶ ταῦτα ἠγγυᾶτο αὐτὸν Λεωχάρης οὑτοσὶ καὶ ποιήσειν, οὐ μόνος ἀλλὰ καὶ Μνησιπτόλεμος ὁ Πλωθειεύς. καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἡμεῖς τοίνυν ταῦτα παθόντες ὑπὸ Λεωχάρους, καὶ ἐγγενόμενον ἡμῖν αὐτὸν ἐπειδὴ εἵλομεν τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀτιμῶσαι, οὐκ ἐβουλήθημεν, ἀλλ' ἐξήρκεσε τὰ ἡμέτερα ἡμῖν κομισαμένοις ἀπηλλάχθαι. τοιοῦτοι δὲ γενόμενοι περὶ Λεωχάρην καὶ Δικαιογένην

ἐξηπατήθημεν ὑπ' αὐτῶν, ὦ ἄνδρες· οὔτε γὰρ Δι-
καιογένης τὰ δύο μέρη ἡμῖν τοῦ κλήρου παρέδωκεν,
ὁμολογήσας ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, οὔτε Λεωχάρης
ὁμολογεῖ ἐγγυήσασθαι αὐτὸν τότε. καίτοι εἰ μὴ ἐναν- 20
τίον μὲν τῶν δικαστῶν, πεντακοσίων ὄντων, ἐναν-
τίον δὲ τῶν περιεστηκότων ἠγγυᾶτο, οὐκ οἶδ' ὅ τι
ἂν ἐποίησεν. ὡς μὲν τοίνυν περιφανῶς ψεύδονται,
μάρτυρας ὑμῖν παρεχόμεθα τοὺς παρόντας, ὅτε Δι-
καιογένης μὲν ἀφίστατο τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ κλή-
ρου καὶ ὡμολόγει ἀναμφισβήτητα παραδώσειν ταῖς
Δικαιογένους ἀδελφαῖς, Λεωχάρης δὲ ἠγγυᾶτο αὐ-
τὸν ἃ ὡμολόγησε καὶ ποιήσειν. δεόμεθα δὲ καὶ ὑμῶν,
ὦ ἄνδρες, εἴ τις ἐτύγχανε παρὼν τότε, ἀναμνησθῆ-
ναι εἰ λέγομεν ἀληθῆ καὶ βοηθῆσαι ἡμῖν· ἐπεί, ὦ 21
ἄνδρες, εἰ Δικαιογένης ἀληθῆ λέγει, τί ἡμεῖς ὠφε-
λούμεθα νικήσαντες, ἢ τί οὗτος ἐζημιώθη ἡττηθείς;
εἰ γὰρ ἀπέστη μόνον (ὥς φησι) τοῖν δυοῖν μεροῖν
τοῦ κλήρου, ἀναμφισβήτητα δὲ μὴ | ὡμολόγει παρα-
δώσειν, τί ἐζημιοῦτο ἀφιστάμενος ὧν τιμὴν εἶχεν;
οὐδὲ γὰρ πρὶν ἡττηθῆναι τὴν δίκην εἶχεν ὧν ἡμεῖς
δικαζόμεθα, ἀλλ' οἱ παρὰ τούτου πριάμενοι καὶ θέ-
μενοι, οἷς ἔδει αὐτὸν ἀποδόντα τὴν τιμὴν ἡμῖν τὰ
μέρη ἀποδοῦναι. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τοὺς ἐγγυητὰς 22
παρ' αὐτοῦ ἐλάβομεν, οὐ πιστεύοντες αὐτῷ ἃ ὡμο-
λόγησε ποιήσειν. πλὴν γὰρ δυοῖν οἰκιδίοιν ἔξω τεί-
χους καὶ ἐν Πεδίῳ ἑξήκοντα πλέθρων οὐδὲν κεκο-
μίσμεθα, ἀλλ' οἱ παρὰ τούτου θέμενοι καὶ πριάμε-
νοι. ἡμεῖς δ' οὐκ ἐξάγομεν· δέδιμεν γὰρ μὴ ὄφλωμεν
δίκας. καὶ γὰρ Μικίωνα, κελεύοντος Δικαιογένους
καὶ φάσκοντος μὴ βεβαιώσειν, ἐξάγοντες ἐκ τοῦ βα-
λανείου ὤφλομεν τετταράκοντα μνᾶς διὰ Δικαιογέ-
νην, ὦ ἄνδρες. ἡγούμενοι γὰρ οὐκ ἂν αὐτὸν βεβαι- 23

ώσειν οὐδὲν ὧν ἡμῖν ἀπέστη ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δι-
ισχυριζόμεθα πρὸς Μικίωνα ἐναντίον τῶν δικαστῶν,
ἐθέλοντες ὁτιοῦν πάσχειν, εἰ βεβαιώσειεν αὐτῷ Δι-
καιογένης τὸ βαλανεῖον, οὐκ ἄν ποτε οἰόμενοι αὐτὸν
ἐναντία οἷς ὡμολόγησε πρᾶξαι, οὐ δι' ἄλλ' οὐδὲν ἢ
24 διὰ τοὺς ἐγγυητάς, ὅτι καθειστήκεσαν ἡμῖν. ἀπο-
στὰς δὲ Δικαιογένης ὧν καὶ νῦν ὁμολογεῖ ἀφεστάναι
ἡμῖν, ἐβεβαίωσε Μικίωνι τὸ βαλανεῖον. καὶ ἐγὼ μὲν
ὁ ἄθλιος οὐχ ὅπως τι ἐκ τοῦ κλήρου εἰληφώς, ἀλλὰ
προσαπολωλεκὼς τετταράκοντα μνᾶς, ἀπῄειν ὑβρισ-
μένος ὑπὸ τοῦ Δικαιογένους. καὶ τούτων ὑμῖν μάρ-
τυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

25 Ταῦτα μὲν πεπόνθαμεν ὑπὸ Δικαιογένους, ὦ ἄν-
δρες· ὁ δ' ἐγγυησάμενος αὐτὸν Λεωχάρης καὶ τῶν
πάντων ἡμῖν κακῶν αἴτιος οὔ φησιν ἐγγυήσασθαι ἃ
καταμαρτυρεῖται αὐτοῦ, ὅτι ἐν τῷ γραμματείῳ τῷ
ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου γραφέντι οὐκ ἔνεστι ταῦτα.
ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, τότ' ἐπὶ τοῦ βήματος σπεύδον-
τες τὰ μὲν ἐγράψαμεν, τῶν δὲ μάρτυρας ἐποιησά-
μεθα· οὗτοι δέ, ἃ μὲν αὐτοῖς συμφέρει τῶν ὁμολο-
γηθέντων τότε, κύριά φασιν εἶναι, εἰ καὶ μὴ γέ-
γραπται, ἃ δ' οὐ συμφέρει, οὐ κύρια, εἰ μὴ γέγρα-
26 πται. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, οὐ θαυμάζω ὅτι ἔξαρνοί εἰσι
τὰ ὡμολογημένα· οὐδὲ γὰρ τὰ γραφέντα ἐθέλουσι
ποιεῖν. ἡμεῖς δ' ὡς λέγομεν ἀληθῆ, καὶ ἄλλο τι τε-
κμήριον παρεξόμεθα. Πρωταρχίδῃ γὰρ τῷ Ποταμίῳ
ἔδωκε Δικαιογένης τὴν ἀδελφιδῆν τὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ
τετταράκοντα μναῖς, ἀντὶ δὲ τῆς προικὸς τὴν οἰκίαν
αὐτῷ τὴν ἐν Κεραμεικῷ παρέδωκε. ταύτῃ δὲ τῇ γυ-
ναικί, ἣν ὁ Πρωταρχίδης ἔχει, προσήκει τοῦ κλήρου

μέρος ὅσον περ τῇ μητρὶ τῇ ἐμῇ. ἐπεὶ δ' οὖν ἀπέ- 27
στη Δικαιογένης ταῖς γυναιξὶ τοῖν δυοῖν μεροῖν τοῦ
κλήρου, ἠξίου ὁ Λεωχάρης τὸν Πρωταρχίδην πα-
ραδιδόναι αὐτῷ τὴν συνοικίαν ἣν εἶχεν ἀντὶ τῆς
προικός, ὡς ὄντι ἐγγυητῇ αὐτῷ, τὸ δὲ μέρος ὑπὲρ
τῆς γυναικὸς τοῦ κλήρου παρ' αὐτοῦ κομίζεσθαι.
παραλαβὼν δὲ τὴν συνοικίαν τὸ μέρος οὐ παρέδωκε.
καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρα τὸν Πρωταρχίδην παρέ-
ξομαι.

ΜΑΡΤΥΣ.

Περὶ δὲ ἐπισκευῆς τοῦ βαλανείου καὶ οἰκοδομίας 28
καὶ πρότερον εἴρηκε Δικαιογένης καὶ νῦν ἴσως ἐρεῖ,
ὡς ὁμολογήσαντες αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ ἀναλωμένα
οὐκ ἀπεδώκαμεν, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο οὐ δύναται ἀπαλ-
λάσσειν τοὺς χρήστας, οὐδὲ ἡμῖν παραδοῦναι ἃ δεῖ
αὐτόν. ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, 29
ὅτε ἠναγκάζομεν αὐτὸν ἀφίστασθαι τούτων, ἀντὶ τῶν
λειτουργιῶν καὶ τῶν εἰς τὰ οἰκοδομήματα ἀναλωμέ-
νων ἀφεῖμεν αὐτῷ τοὺς καρπούς, οὕτω τῶν δικα-
στῶν γιγνωσκόντων· ὕστερον δ' οὐκ ἀναγκαζόμενοι
ἀλλ' ἑκόντες ἔδομεν αὐτῷ τὴν ἐν ἄστει οἰκίαν ἐξαι-
ρεθέντες πρὸς τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ κλήρου ἔχειν ἀντὶ
τῶν ἐπεσκευασμένων, ἣν οὗτος ἀντὶ πεντακισχιλίων
δραχμῶν παρέδωκε Φιλονείκῳ. ἔδομεν δὲ οὐ διὰ 30
τὴν τοῦ Δικαιογένους χρηστότητα, ὦ ἄνδρες, ἀλλ'
ἐπιδεικνύμενοι ὅτι οὐ περὶ πλείονος χρήματα ποιού-
μεθα τῶν οἰκείων, οὐδ' ἂν πάνυ πονηροὶ ὦσι. καὶ
γὰρ πρότερον ὅτ' ἐφ' ἡμῖν ἐγένετο Δικαιογένην τι-
μωρήσασθαι καὶ ἀφελέσθαι ἃ εἶχεν, οὐκ ἐβουλήθη-
μεν τῶν τούτου | κτήσασθαι οὐδέν, ἀλλὰ τὰ ἡμέτερα
μόνον κομίσασθαι ἐξήρκει ἡμῖν. οὗτος δ' ὅτ' ἐκρά-

τησεν ἡμῶν, ἀπεσύλησεν ἃ ἐδύνατο, καὶ ὡς ἐχθροὺς
31 ἀλλ' οὐ προσήκοντας ἀπόλλυσι. τεκμήριον δὲ καὶ τῶν ἡμετέρων τρόπων καὶ τῆς τούτου ἀδικίας μέγα παρεξόμεθα. μελλούσης γὰρ τῆς πρὸς Λεωχάρην δίκης εἰσιέναι, ὦ ἄνδρες, ἐν τῷ Μαιμακτηριῶνι μηνί, ἠξίου Λεωχάρης καὶ Δικαιογένης δίαιταν ἡμᾶς ἐπιτρέπειν τὴν δίκην ἀναβαλλομένους. καὶ ἡμεῖς ὥσπερ μικρὰ ἀδικούμενοι συνεχωρήσαμεν, καὶ ἐπετρέψαμεν διαιτηταῖς τέτταρσιν, ὧν τοὺς μὲν δύο ἡμεῖς ἠγάγομεν, τοὺς δὲ δύο ἐκεῖνοι. καὶ ἐναντίον τούτων ὡμολογήσαμεν ἐμμενεῖν οἷς ἂν οὗτοι γνοῖεν, καὶ ὠμόσα-
32 μεν. καὶ οἱ διαιτηταὶ ἔφασαν, εἰ μὲν ἀνώμοτοι δύναιντ' ἂν ἡμᾶς διαλλάξαι, οὕτω ποιήσειν, εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ὀμόσαντες ἀποφανεῖσθαι ἃ δίκαια ἡγοῦνται εἶναι. ἀνακρίναντες δὲ ἡμᾶς πολλάκις καὶ πυθόμενοι τὰ πραχθέντα οἱ διαιτηταί, οἱ μὲν δύο οὓς ἐγὼ προὐβαλόμην, Διότιμος καὶ Μελάνωπος, ἤθελον καὶ ἀνώμοτοι καὶ ὀμόσαντες ἀποφήνασθαι ἃ ἐγίγνωσκον ἀληθέστατα ἐκ τῶν λεγομένων, οὓς δὲ Λεωχάρης προὐβάλετο, οὐκ ἔφασαν ἀποφανεῖσθαι.
33 καίτοι Διοπείθης ὁ ἕτερος τῶν διαιτητῶν Λεωχάρει μὲν ἦν τουτῳὶ κηδεστής, ἐμὸς δ' ἐχθρὸς καὶ ἀντίδικος ἐξ ἑτέρων συμβολαίων· Δημάρατος δὲ ὁ μετ' αὐτοῦ Μνησιπτολέμῳ τῷ ἐγγυησαμένῳ Δικαιογένην μετὰ Λεωχάρους ἦν ἀδελφός. οὗτοι μέντοι οὐκ ἠθέλησαν ἀποφήνασθαι, ὁρκώσαντες ἡμᾶς ἦ μὴν ἐμμενεῖν οἷς ἂν αὐτοὶ γνοῖεν. καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

34 Οὐκ οὖν δεινὸν εἰ δεήσεται ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, Λεωχάρης ἀποψηφίσασθαι ἃ Διοπείθης κηδεστὴς ὢν

αὐτοῦ κατεψηφίσατο; ἢ ὑμῖν πῶς καλὸν ἀπογνῶναι
Λεωχάρους ἅ γε οὐδ' οἱ προσήκοντες αὐτοῦ ἀπέγνω-
σαν; δέομαι οὖν ὑμῶν καταψηφίσασθαι Λεωχάρους,
ἵν' ἃ ἡμῖν οἱ πρόγονοι κατέλιπον κομισώμεθα, καὶ
μὴ μόνον τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἔχωμεν ἀλλὰ καὶ τὰ
χρήματα. τῶν δὲ Λεωχάρους ἰδίων οὐκ ἐπιθυμοῦ-
μεν. Δικαιογένην γάρ, ὦ ἄνδρες, οὔτ' ἐλεεῖν ἐστε 35
δίκαιοι ὡς κακῶς πράττοντα καὶ πενόμενον, οὔτ' εὖ
ποιεῖν ὡς ἀγαθόν τι εἰργασμένον τὴν πόλιν· οὐδέ-
τερα γὰρ αὐτῷ τούτων ὑπάρχει, ὡς ἐγὼ ἀποφανῶ,
ὦ ἄνδρες. ἅμα δὲ καὶ πλούσιον καὶ πονηρότατον αὐ-
τὸν ὄντα ἀνθρώπων ἀποδείξω καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ
εἰς τοὺς προσήκοντας καὶ εἰς τοὺς φίλους. οὗτος
γὰρ παραλαβὼν τὸν κλῆρον παρ' ὑμῶν φέροντα μί-
σθωσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀγδοήκοντα μνᾶς, καρπωσά-
μενος αὐτὸν δέκα ἔτη οὔτε ἀργύριον ὡμολόγει κε-
κτῆσθαι οὔτε ὅποι ἀνήλωσεν ἔχοι ἂν ἐπιδεῖξαι, ὦ ἄν-
δρες. ἄξιον δὲ καὶ ὑμῖν λογίσασθαι. οὗτος γὰρ τῇ 36
μὲν φυλῇ εἰς Διονύσια χορηγήσας τέταρτος ἐγένετο
τραγῳδοῖς, καὶ πυρριχισταῖς ὕστατος· ταύτας δὲ μό-
νας ἀναγκασθεὶς λειτουργίας λειτουργῆσαι ἀπὸ το-
σαύτης προσόδου οὕτω καλῶς ἐχορήγησεν. ἀλλὰ μὴν
τριηράρχων τοσούτων κατασταθέντων οὔτ' αὐτὸς
ἐτριηράρχησεν οὔθ' ἑτέρῳ συμβέβληκεν ἐν τοιούτοις
καιροῖς, ἀλλ' ἕτεροι μὲν οὐσίαν κεκτημένοι ἐλάττω
ἢ οὗτος μίσθωσιν λαμβάνει τριηραρχοῦσι. καίτοι, ὦ 37
ἄνδρες, οὐχ ὁ πατὴρ αὐτῷ τὴν πολλὴν οὐσίαν κατέ-
λιπεν, ἀλλ' ὑμεῖς ἔδοτε τῇ ψήφῳ· ὥστε εἰ καὶ μὴ
πολίτης ἦν, διά γε τοῦτο δίκαιος ἦν τὴν πόλιν εὖ
ποιεῖν. εἰσφορῶν τοίνυν τοσούτων γεγενημένων
πᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν σωτηρίαν
τῆς πόλεως Δικαιογένης οὐκ ἔστιν ἥντινα εἰσενή-

νοχε· πλὴν ὅτε Λέχαιον ἑάλω, κληθεὶς ὑπὸ ἑτέρου
ἐπέδωκεν ἐν τῷ δήμῳ τριακοσίας δραχμάς, ἔλαττον
38 *ἢ Κλεώνυμος ὁ Κρής· καὶ τοῦτο ἐπέδωκεν, οὐκ εἰσή-*
νεγκεν, ἀλλ' ἐπ' αἰσχίστῳ ἐπιγράμματι ἐξετέθη αὐ-
τοῦ τοὔνομα ἔμπροσθεν τῶν ἐπωνύμων, ὅτι οἵδε εἰς
σωτηρίαν τῆς πόλεως ὑποσχόμενοι τῷ δήμῳ εἰσοί-
σειν χρήματα ἐθελονταὶ οὐκ εἰσήνεγκαν. καίτοι πῶς
ἄξιον θαυμάζειν, ὦ ἄνδρες, εἰ ἐμὲ ἐξηπάτησεν ἕνα
ὄντα, ὃς ὑμᾶς ἅπαντας ἅμα συνειλεγμένους ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ τοιαῦτα ἐποίησε; καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς
μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

39 *Εἰς μὲν τὴν πόλιν οὕτω καὶ τοσαῦτα | λελειτούρ-*
γηκε Δικαιογένης ἀπὸ τοσούτων χρημάτων· περὶ δὲ
τοὺς προσήκοντας τοιοῦτός ἐστιν οἷον ὁρᾶτε, ὥστε
τοὺς μὲν ἡμῶν ἀφείλετο τὴν οὐσίαν, ὅτι μεῖζον ἐδυ-
νήθη, τοὺς δὲ περιεώρα εἰς τοὺς μισθωτοὺς ἰόντας
δι' ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων. τὴν δὲ μητέρα τὴν τού-
του καθημένην ἐν τῷ τῆς Εἰληθυίας ἱερῷ πάντες
ἑώρων, καὶ τούτῳ ἐγκαλοῦσαν ἃ ἐγὼ αἰσχύνομαι λέ-
40 *γειν, οὗτος δὲ ποιῶν οὐκ ᾐσχύνετο. τῶν δ' ἐπιτη-*
δείων Μέλανα μὲν τὸν Αἰγύπτιον, ᾧ ἐκ μειρακίου
φίλος ἦν, ὅπερ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἀργύριον ἀποστε-
ρήσας, ἔχθιστός ἐστι· τῶν δὲ ἄλλων αὐτοῦ φίλων οἱ
μὲν οὐκ ἀπέλαβον ἃ ἐδάνεισαν, οἱ δ' ἐξηπατήθησαν,
καὶ οὐκ ἔλαβον ἃ ὑπέσχετο αὐτοῖς, εἰ ἐπιδικάσαιτο
41 *τοῦ κλήρου, δώσειν. καίτοι, ὦ ἄνδρες, οἱ ἡμέτεροι*
πρόγονοι οἱ ταῦτα κτησάμενοι καὶ καταλιπόντες πά-
σας μὲν χορηγίας ἐχορήγησαν, εἰσήνεγκαν δὲ εἰς τὸν
πόλεμον χρήματα πολλὰ ὑμῖν, καὶ τριηραρχοῦντες
οὐδένα χρόνον διέλιπον. καὶ τούτων μαρτύρια ἐν

τοῖς ἱεροῖς ἀναθήματα ἐκεῖνοι ἐκ τῶν περιόντων,
μνημεῖα τῆς αὑτῶν ἀρετῆς, ἀνέθεσαν, τοῦτο μὲν ἐν
Διονύσου τρίποδας, οὓς χορηγοῦντες καὶ νικῶντες
ἔλαβον, τοῦτο δ' ἐν Πυθίου· ἔτι δ' ἐν ἀκροπόλει 42
ἀπαρχὰς τῶν ὄντων ἀναθέντες πολλοῖς, ὡς ἀπὸ ἰδίας
κτήσεως, ἀγάλμασι χαλκοῖς καὶ λιθίνοις κεκοσμήκασι
τὸ ἱερόν. αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολεμοῦντες
ἀπέθανον, Δικαιογένης μὲν ὁ Μενεξένου τοῦ ἐμοῦ
πάππου πατὴρ στρατηγῶν ὅτε ἡ ἐν Ἐλευσῖνι μάχη
ἐγένετο, Μενέξενος δ' ὁ ἐκείνου υἱὸς φυλαρχῶν τῆς
Ὀλυνθίας ἐν Σπαρτώλῳ, Δικαιογένης δὲ ὁ Μενε-
ξένου τριηραρχῶν τῆς Παράλου ἐν Κνίδῳ. τὸν μὲν 43
τούτου οἶκον σύ, ὦ Δικαιόγενες, παραλαβὼν κακῶς
καὶ αἰσχρῶς διολώλεκας, καὶ ἐξαργυρισάμενος πενίαν
ὀδύρῃ, ποῖ ἀναλώσας; οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν οὔτε
εἰς τοὺς φίλους φανερὸς εἶ δαπανηθεὶς οὐδέν. ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ καθιπποτρόφηκας· οὐ γὰρ πώποτε ἐκτήσω
ἵππον πλείονος ἄξιον ἢ τριῶν μνῶν· οὔτε κατεξευ-
γοτρόφηκας, ἐπεὶ οὐδὲ ζεῦγος ἐκτήσω ὀρικὸν οὐδε-
πώποτε ἐπὶ τοσούτοις ἀγροῖς καὶ κτήμασιν. ἀλλ' 44
οὐδ' ἐκ τῶν πολεμίων ἐλύσω οὐδένα. ἀλλ' οὐδὲ τὰ
ἀναθήματα, ἃ Μενέξενος τριῶν ταλάντων ποιησά-
μενος ἀπέθανε πρὶν ἀναθεῖναι, εἰς πόλιν κεκόμικας,
ἀλλ' ἐν τοῖς λιθουργείοις ἔτι κυλινδεῖται, καὶ αὐτὸς
μὲν ἠξίους κεκτῆσθαι ἃ σοι οὐδὲν προσῆκε χρήματα,
τοῖς δὲ θεοῖς οὐκ ἀπέδωκας ἃ ἐκείνων ἐγίγνετο ἀγάλ-
ματα. διὰ τί οὖν ἀξιώσεις σου τοὺς δικαστὰς ἀπο- 45
ψηφίσασθαι, ὦ Δικαιόγενες; πότερον ὅτι πολλὰς λει-
τουργίας λελειτούργηκας τῇ πόλει, καὶ πολλὰ χρή-
ματα δαπανήσας σεμνοτέραν τὴν πόλιν τούτοις
ἐποίησας; ἢ ὡς τριηραρχῶν πολλὰ κακὰ τοὺς πολε-
μίους εἰργάσω, καὶ εἰσφορὰς δεομένῃ τῇ πατρίδι

*ἐν μιᾷ ψήφῳ καὶ ἑνὶ ἀγῶνι οἴεται ἀδελφοὺς κατα-
στήσειν ἐκείνῳ τοὺς οὐδὲν προσήκοντας, καὶ τὸν
κλῆρον ἀνεπίδικον ἕξειν αὐτός, καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς
ἐκείνου κύριος γενήσεσθαι, καὶ τὴν διαθήκην ἄκυρον
5 ποιήσειν. πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν ὄντων ἃ διαμεμαρ-
τύρηκεν Ἀνδροκλῆς, τοῦτ᾽ αὐτὸ πρῶτον ἐπιδείξω
ὑμῖν, ὡς διέθετο καὶ ἐποιήσατο υἱὸν τουτονὶ Χαιρέ-
στρατον. ἐπειδὴ γὰρ τῷ Φιλοκτήμονι ἐκ μὲν τῆς γυ-
ναικὸς ᾗ συνῴκει οὐκ ἦν παιδίον οὐδέν, πολέμου δ᾽
ὄντος ἐκινδύνευε καὶ ἱππεὺς στρατευόμενος καὶ τριή-
ραρχος πολλάκις ἐκπλέων, ἔδοξεν αὐτῷ διαθέσθαι τὰ
αὑτοῦ, μὴ ἔρημον καταλίπῃ τὸν οἶκον, εἴ τι πάθοι.
6 τὼ μὲν οὖν ἀδελφὼ αὐτῷ, ὣ περ ἐγενέσθην, ἄμφω
ἄπαιδε ἐτελευτησάτην· ταῖν δὲ ἀδελφαῖν τῇ μὲν
ἑτέρᾳ, ᾗ ὁ Χαιρέας συνῴκει, οὐκ ἦν ἄρρεν παιδίον
οὐδὲ ἐγένετο πολλὰ ἔτη συνοικούσῃ, ἐκ δὲ τῆς ἑτέ-
ρας, ᾗ συνῴκει Φανόστρατος οὑτοσί, ἤστην υἱὼ
δύο. τούτων τὸν πρεσβύτερον τουτονὶ Χαιρέστρατον
7 ἐποιήσατο υἱόν· καὶ ἔγραψεν οὕτως ἐν διαθήκῃ, εἰ
μὴ γένοιτο αὐτῷ παιδίον ἐκ τῆς γυναικός, τοῦτον
κληρονομεῖν τῶν ἑαυτοῦ. καὶ τὴν διαθήκην κατέ-
θετο παρὰ τῷ κηδεστῇ Χαιρέᾳ, τῷ τὴν ἑτέραν αὐτοῦ
ἀδελφὴν ἔχοντι. καὶ ὑμῖν ἥ τε διαθήκη αὕτη ἀνα-
γνωσθήσεται καὶ οἱ παραγενόμενοι μαρτυρήσουσι.
Καί μοι ἀνάγνωθι.*

ΔΙΑΘΗΚΗ. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

8 *Ὡς μὲν διέθετο καὶ ἐφ᾽ οἷς ἐποιήσατο υἱὸν τοῦ-
τον, ἀκηκόατε· ὡς δ᾽ ἐξὸν αὐτῷ ταῦτ᾽ ἔπραξεν, ὅθεν
δικαιότατα ἡγοῦμαι τὰ τοιαῦτ᾽ εἶναι μανθάνειν, τοῦ-
τον ὑμῖν αὐτὸν | παρέξομαι τὸν νόμον. Καί μοι
ἀνάγνωθι.*

ΝΟΜΟΣ.

Οὑτοσὶ ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες, κοινὸς ἅπασι κεῖται, 9
ἐξεῖναι τὰ ἑαυτοῦ διαθέσθαι, ἐὰν μη παῖδες ὦσι
γνήσιοι ἄρρενες, ἐὰν μὴ ἄρα μανεὶς ἢ ὑπὸ γήρως ἢ
δι' ἄλλο τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ παρανοῶν διαθῆται. ὅτι
δ' οὐδενὶ τούτων ἔνοχος ἦν Φιλοκτήμων, βραχέα
εἰπὼν δηλώσω ὑμῖν. ὅστις γὰρ καὶ ἕως ἔζη τοιοῦτον
πολίτην ἑαυτὸν παρεῖχεν, ὥστε διὰ τὸ ὑφ' ὑμῶν τι-
μᾶσθαι ἄρχειν ἀξιοῦσθαι, καὶ ἐτελεύτησε μαχόμενος
τοῖς πολεμίοις, πῶς ἄν τις τοῦτον τολμήσειεν εἰπεῖν
ὡς οὐκ εὖ ἐφρόνει;

Ὅτι μὲν οὖν διέθετο καὶ ἐποιήσατο εὖ φρονῶν, 10
ἐξὸν αὐτῷ, ἀποδέδεικται ὑμῖν, ὥστε κατὰ μὲν τοῦτο
ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς Ἀνδροκλῆς ἀποδέδεικται· ἐπει-
δὴ δὲ προσδιαμεμαρτύρηκεν ὡς υἱὸν εἶναι γνήσιον
Εὐκτήμονος τοῦτον, καὶ ταῦτ' ἀποδείξω ψευδῆ ὄντα.
Εὐκτήμονι γάρ, ὦ ἄνδρες, τῷ Φιλοκτήμονος πατρί,
τοὺς μὲν ὄντως γενομένους παῖδας, Φιλοκτήμονα
καὶ Ἐργαμένην καὶ Ἡγήμονα καὶ δύο θυγατέρας, καὶ
τὴν μητέρα αὐτῶν, ἣν ἔγημεν ὁ Εὐκτήμων, Μιξιά-
δου Κηφισιῶς θυγατέρα, πάντες οἱ προσήκοντες
ἴσασι καὶ οἱ φράτορες καὶ τῶν δημοτῶν οἱ πολλοί,
καὶ μαρτυρήσουσιν ὑμῖν· ὅτι δ' ἄλλην τινὰ ἔγημε 11
γυναῖκα, ἐξ ἧς τινος οἶδε αὐτῷ ἐγένοντο, οὐδεὶς τὸ
παράπαν οἶδεν οὐδ' ἤκουσε πώποτε ζῶντος Εὐκτή-
μονος. καίτοι τούτους εἰκὸς πιστοτάτους εἶναι νομί-
ζειν μάρτυρας· τοὺς γὰρ οἰκείους εἰδέναι προσήκει
τὰ τοιαῦτα. Καί μοι τούτους κάλει πρῶτον, καὶ τὰς
μαρτυρίας ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἔτι τοίνυν καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐπιδείξω ἔργῳ 12

ὑμῖν ταῦτα μεμαρτυρηκότας. ὅτε γὰρ αἱ ἀνακρίσεις ἦσαν πρὸς τῷ ἄρχοντι καὶ οὗτοι παρακατέβαλον ὡς ὑπὲρ γνησίων τῶνδ' Εὐκτήμονος ὄντων, ἐρωτώμενοι ὑφ' ἡμῶν τίς εἴη αὐτῶν μήτηρ καὶ ὅτου θυγάτηρ οὐκ εἶχον ἀποδεῖξαι, διαμαρτυρομένων ἡμῶν καὶ τοῦ ἄρχοντος κελεύοντος ἀποκρίνασθαι κατὰ τὸν νόμον. καίτοι ἄτοπον, ὦ ἄνδρες, ἀμφισβητεῖν μὲν ὡς ὑπὲρ γνησίων καὶ διαμαρτυρεῖν, μητέρα δὲ ἥ τις ἦν μὴ ἔχειν ἀποδεῖξαι, μηδὲ προσήκοντα αὐτοῖς μηδένα.
13 ἀλλὰ τότε μὲν Λημνίαν σκηψάμενοι ταύτην ἀναβολὴν ἐποιήσαντο· τὸ δ' ὕστερον ἥκοντες εἰς τὴν ἀνάκρισιν, πρὶν καί τινα ἐρέσθαι, εὐθὺς ἔλεγον ὅτι Καλλίππη μήτηρ, αὕτη δ' εἴη Πιστοξένου θυγάτηρ, ὡς ἐξαρκέσον εἰ ὄνομα μόνον πορίσαιντο τὸν Πιστόξενον. ἐρομένων δ' ἡμῶν ὅστις εἴη καὶ εἰ ζῇ ἢ μή, ἐν Σικελίᾳ ἔφασαν ἀποθανεῖν στρατευόμενον, καταλιπόντα ταύτην θυγατέρα παρὰ τῷ Εὐκτήμονι, ἐξ ἐπιτροπευομένης δὲ τούτῳ γενέσθαι, πρᾶγμα πλάττοντες ἀναιδείᾳ ὑπερβάλλον καὶ οὐδ' ἐγγενόμενον, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἀποφανῶ ἐκ τούτων πρῶτον ὧν αὐτοὶ ἀπε-
14 κρίναντο. τῇ μὲν γὰρ στρατιᾷ, ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν εἰς Σικελίαν, ἤδη ἐστὶ δύο καὶ πεντήκοντα ἔτη, ἀπὸ Ἀριμνήστου ἄρχοντος, τῷ δὲ πρεσβυτέρῳ τούτων, ὧν φασιν ἐκ τῆς Καλλίππης καὶ τοῦ Εὐκτήμονος εἶναι, οὔπω ὑπὲρ εἴκοσιν ἔτη. ἀφελόντι οὖν ταῦτα ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ ὑπολείπεται πλείω ἢ τριάκοντα ἔτη· ὥστ' οὔτ' ἐπιτροπεύεσθαι προσῆκε τὴν Καλλίππην ἔτι, τριακοντοῦτίν γε οὖσαν, οὔτε ἀνέκδοτον καὶ ἄπαιδα εἶναι, ἀλλὰ πάνυ πάλαι συνοικεῖν, ἢ
15 ἐγγυηθεῖσαν κατὰ νόμον ἢ ἐπιδικασθεῖσαν. ἔτι δὲ καὶ γιγνώσκεσθαι αὐτὴν ὑπὸ τῶν Εὐκτήμονος οἰκείων ἀναγκαῖον ἦν καὶ ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, εἴ πέρ γε

*συνῴκησεν ἐκείνῳ ἢ διῃτήθη τοσοῦτον χρόνον ἐν τῇ
οἰκίᾳ. τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐκ εἰς τὴν ἀνάκρισιν μόνον
δεῖ πορίζεσθαι ὀνόματα, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ γεγονότα
ἀποφαίνεσθαι καὶ ὑπὸ τῶν προσηκόντων καταμαρ-
τυρεῖσθαι. ἀποδεῖξαι τοίνυν ἡμῶν κελευόντων ὅστις* 16
*οἶδε τῶν Εὐκτήμονος οἰκείων ἢ συνοικήσασαν ἐκείνῳ
τινὰ ἢ [τὴν Καλλίππην] ἐπιτροπευομένην, καὶ παρὰ
τῶν ὄντων θεραπόντων τὸν ἔλεγχον ποιεῖσθαι, ἢ εἴ
τις τῶν παρ' αὐτοῖς οἰκετῶν φάσκει ταῦτα εἰδέναι,
ἡμῖν παραδοῦναι, οὔτε λαβεῖν ἠθέλησαν οὔθ' ἡμῖν |
παραδοῦναι. Καί μοι λαβὲ τήν τ' ἀπόκρισιν αὐτῶν
καὶ τὰς ἡμετέρας μαρτυρίας καὶ προκλήσεις.*

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ.

Οὗτοι μὲν τοίνυν τοιοῦτο πρᾶγμα ἔφυγον· ἐγὼ 17
*δ' ὑμῖν ἐπιδείξω καὶ ὅθεν εἰσὶ καὶ οἵτινες αὐτοὺς
γνησίους διεμαρτύρησαν εἶναι καὶ κληρονόμους ζη-
τοῦσι καταστῆσαι τῶν Εὐκτήμονος. ἴσως μέν ἐστιν
αηδὲς Φανοστράτῳ, ὦ ἄνδρες, τὰς Εὐκτήμονος συμ-
φορὰς φανερὰς καθεστάναι· ὀλίγα δ' ἀναγκαῖον ῥη-
θῆναι, ἵν' ὑμεῖς τὴν ἀλήθειαν εἰδότες ῥᾷον τὰ δί-
καια ψηφίσησθε. Εὐκτήμων μὲν γὰρ ἐβίω ἔτη ἓξ* 18
*καὶ ἐνενήκοντα, τούτου δὲ τοῦ χρόνου τὸν μὲν πλεῖ-
στον ἐδόκει εὐδαίμων εἶναι (καὶ γὰρ οὐσία ἦν οὐκ
ὀλίγη αὐτῷ καὶ παῖδες καὶ γυνή, καὶ τἄλλ' ἐπιεικῶς
εὐτύχει), ἐπὶ γήρως δὲ αὐτῷ συμφορὰ ἐγένετο οὐ
μικρά, ἣ ἐκείνου πᾶσαν τὴν οἰκίαν ἐλυμήνατο καὶ
χρήματα πολλὰ διώλεσε καὶ αὐτὸν τοῖς οἰκειοτάτοις
εἰς διαφορὰν κατέστησεν. ὅθεν δὲ καὶ ὅπως ταῦτ'* 19
*ἐγένετο, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων δηλώσω.
ἀπελευθέρα ἦν αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες, ἣ ἐναυκλήρει συνοι-
κίαν ἐν Πειραιεῖ αὐτοῦ καὶ παιδίσκας ἔτρεφε. τού-*

των μίαν ἐκτήσατο ᾗ ὄνομα ἦν Ἀλκή, ἣν καὶ ὑμῶν
οἶμαι πολλοὺς εἰδέναι. αὕτη δὲ ἡ Ἀλκὴ ὠνηθεῖσα
πολλὰ μὲν ἔτη καθῆστο ἐν οἰκήματι, ἤδη δὲ πρε-
20 σβυτέρα οὖσα ἀπὸ μὲν τοῦ οἰκήματος ἀνίσταται, διαι-
τωμένη δὲ αὐτῇ ἐν τῇ συνοικίᾳ συνῆν ἄνθρωπος
ἀπελεύθερος, Δίων ὄνομα αὐτῷ, ἐξ οὗ ἔφη ἐκείνη
τούτους γεγονέναι· καὶ ἔθρεψεν αὐτοὺς ὁ Δίων ὡς
ὄντας ἑαυτοῦ. χρόνῳ δὲ ὕστερον ὁ μὲν Δίων ζημίαν
εἰργασμένος καὶ δείσας ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπεχώρησεν εἰς
Σικυῶνα· τὴν δ' ἄνθρωπον ταύτην, τὴν Ἀλκήν,
καθίστησιν Εὐκτήμων ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἐν Κεραμει-
κῷ συνοικίας, τῆς παρὰ τὴν πυλίδα, οὗ ὁ οἶνος
21 ὤνιος. κατοικισθεῖσα δ' ἐνταυθοῖ πολλῶν καὶ κα-
κῶν ἦρξεν, ὦ ἄνδρες. φοιτῶν γὰρ ὁ Εὐκτήμων ἐπὶ
τὸ ἐνοίκιον ἑκάστοτε τὰ πολλὰ διέτριβεν ἐν τῇ συ-
νοικίᾳ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐσιτεῖτο μετὰ τῆς ἀνθρώπου,
καταλιπὼν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας καὶ τὴν
οἰκίαν ἣν ᾤκει. χαλεπῶς δὲ φερούσης τῆς γυναικὸς
καὶ τῶν υἱέων οὐχ ὅπως ἐπαύσατο, ἀλλὰ τελευτῶν
παντελῶς διῃτᾶτο ἐκεῖ, καὶ οὕτω διετέθη εἴθ' ὑπὸ
φαρμάκων εἴθ' ὑπὸ νόσου εἴθ' ὑπ' ἄλλου τινός,
ὥστε ἐπείσθη ὑπ' αὐτῆς τὸν πρεσβύτερον τοῖν παί-
δοιν εἰσαγαγεῖν εἰς τοὺς φράτορας ἐπὶ τῷ αὑτοῦ
22 ὀνόματι. ἐπειδὴ δὲ οὔθ' ὁ υἱὸς αὐτῷ Φιλοκτήμων
συνεχώρει οὔθ' οἱ φράτορες εἰσεδέξαντο, ἀλλ'
ἀπηνέχθη τὸ κούρειον, ὀργιζόμενος ὁ Εὐκτήμων τῷ
υἱεῖ καὶ ἐπηρεάζειν βουλόμενος ἐγγυᾶται γυναῖκα
Δημοκράτους τοῦ Ἀφιδναίου ἀδελφήν, ὡς ἐκ ταύτης
παῖδας ἀποφανῶν καὶ εἰσποιήσων εἰς τὸν οἶκον, εἰ
23 μὴ συγχωροίη τοῦτον εἰσαχθῆναι. εἰδότες δ' οἱ
ἀναγκαῖοι ὅτι ἐξ ἐκείνου μὲν οὐκ ἂν ἔτι γένοιντο
παῖδες ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχοντος, φανήσοιντο δ'

*ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ, καὶ ἐκ τούτων ἔσοιντο ἔτι μείζους
διαφοραί, ἔπειθον, ὦ ἄνδρες, τὸν Φιλοκτήμονα ἐᾶ-
σαι εἰσαγαγεῖν τοῦτον τὸν παῖδα ἐφ' οἷς ἐζήτει ὁ
Εὐκτήμων, χωρίον ἓν δόντα. καὶ ὁ Φιλοκτήμων αἰ-* 24
*σχυνόμενος μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἀνοίᾳ, ἀπορῶν δ'
ὅ τι χρήσαιτο τῷ παρόντι κακῷ, οὐκ ἀντέλεγεν οὐ-
δέν. ὁμολογηθέντων δὲ τούτων, καὶ εἰσαχθέντος
τοῦ παιδὸς ἐπὶ τούτοις, ἀπηλλάγη τῆς γυναικὸς ὁ
Εὐκτήμων, καὶ ἐπεδείξατο ὅτι οὐ παίδων ἕνεκα ἐγά-
μει, ἀλλ' ἵνα τοῦτον εἰσαγάγοι. τί γὰρ ἔδει αὐτὸν* 25
*γαμεῖν, ὦ Ἀνδρόκλεις, εἴ περ οἵδε ἦσαν ἐξ αὐτοῦ
καὶ γυναικὸς ἀστῆς, ὡς σὺ μεμαρτύρηκας; τίς γὰρ
ἂν γνησίους ὄντας οἷός τε ἦν κωλῦσαι εἰσαγαγεῖν;
ἢ διὰ τί ἐπὶ ῥητοῖς αὐτὸν εἰσήγαγε, τοῦ νόμου κε-
λεύοντος ἅπαντας τοὺς γνησίους ἰσομοίρους εἶναι τῶν
πατρῴων; ἢ διὰ τί τὸν μὲν πρεσβύτερον τοῖν παί-* 26
*δοιν ἐπὶ ῥητοῖς εἰσήγαγε, τοῦ δὲ νεωτέρου ἤδη γε-
γονότος οὐδὲ λόγον ἐποιεῖτο ζῶντος | Φιλοκτήμονος
οὔτε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον οὔτε πρὸς τοὺς οἰκείους;
οὓς σὺ νῦν διαρρήδην μεμαρτύρηκας γνησίους εἶναι
καὶ κληρονόμους τῶν Εὐκτήμονος. Ταῦτα τοίνυν ὡς
ἀληθῆ λέγω, ἀναγίγνωσκε τὰς μαρτυρίας..*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ὁ Φιλοκτήμων τριηραρχῶν 27
*περὶ Χίον ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν πολεμίων· ὁ δ' Εὐ-
κτήμων ὕστερον χρόνῳ πρὸς τοὺς κηδεστὰς εἶπεν ὅτι
βούλοιτο τὰ πρὸς τὸν υἱόν οἱ πεπραγμένα γράψας
καταθέσθαι. καὶ ὁ μὲν Φανόστρατος ἐκπλεῖν ἔμελλε
τριηραρχῶν μετὰ Τιμοθέου, καὶ ἡ ναῦς αὐτῷ ἐξώρ-
μει Μουνυχίασι, καὶ ὁ κηδεστὴς Χαιρέας παρὼν συν-
απέστελλεν αὐτόν· ὁ δ' Εὐκτήμων παραλαβών τινας*

ἧκεν οὗ ἐξώρμει ἡ ναῦς, καὶ γράψας διαθήκην, ἐφ'
οἷς εἰσήγαγε τὸν παῖδα, κατατίθεται μετὰ τούτων
28 παρὰ Πυθοδώρῳ Κηφισιεῖ, προσήκοντι αὐτῷ. καὶ
ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες, οὐχ ὡς περὶ γνησίων ἔπραττεν
Εὐκτήμων, ὃ Ἀνδροκλῆς μεμαρτύρηκε, καὶ αὐτὸ
τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον· τοῖς γὰρ φύσει υἱέσιν αὐ-
τοῦ οὐδεὶς οὐδενὶ ἐν διαθήκῃ γράφει δόσιν οὐδεμίαν,
διότι ὁ νόμος αὐτὸς ἀποδίδωσι τῷ υἱεῖ τὰ τοῦ πατρὸς
καὶ οὐδὲ διαθέσθαι ἐᾷ ὅτῳ ἂν ὦσι παῖδες γνήσιοι.
29 Κειμένου δὲ τοῦ γραμματείου σχεδὸν δύ' ἔτη καὶ
τοῦ Χαιρέου τετελευτηκότος, ὑποπεπτωκότες οἵδε τῇ
ἀνθρώπῳ, καὶ ὁρῶντες ἀπολλύμενον τὸν οἶκον καὶ
τὸ γῆρας καὶ τὴν ἄνοιαν τοῦ Εὐκτήμονος, ὅτι εἴη
30 αὐτοῖς ἱκανὴ ἀφορμή, συνεπιτίθενται. καὶ πρῶτον
μὲν πείθουσι τὸν Εὐκτήμονα τὴν μὲν διαθήκην ἀνε-
λεῖν ὡς οὐ χρησίμην οὖσαν τοῖς παισί· τῆς γὰρ φα-
νερᾶς οὐσίας οὐδένα κύριον ἔσεσθαι τελευτήσαντος
Εὐκτήμονος ἄλλον ἢ τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς ἐκ τού-
των γεγονότας· εἰ δὲ ἀποδόμενός τι τῶν ὄντων ἀρ-
31 γύριον καταλίποι, τοῦτο βεβαίως ἕξειν αὐτούς. ἀκού-
σας δ' ὁ Εὐκτήμων εὐθὺς ἀπῄτει τὸν Πυθόδωρον
τὸ γραμματεῖον, καὶ προσεκαλέσατο εἰς ἐμφανῶν κα-
τάστασιν. καταστάντος δὲ ἐκείνου πρὸς τὸν ἄρχοντα,
32 ἔλεγεν ὅτι βούλοιτ' ἀνελέσθαι τὴν διαθήκην. ἐπειδὴ
δ' ὁ Πυθόδωρος ἐκείνῳ μὲν καὶ τῷ Φανοστράτῳ πα-
ρόντι ὡμολόγει ἀναιρεῖν, τοῦ δὲ Χαιρέου τοῦ συγκα-
ταθεμένου θυγάτηρ ἦν μία, ἧς ἐπειδὴ κύριος κατα-
σταίη, τότε ἠξίου ἀνελεῖν, καὶ ὁ ἄρχων οὕτως ἐγί-
γνωσκε, διομολογησάμενος ὁ Εὐκτήμων ἐναντίον
τοῦ ἄρχοντος καὶ τῶν παρέδρων καὶ ποιησάμενος
πολλοὺς μάρτυρας ὡς οὐκέτ' αὐτῷ κέοιτο ἡ διαθήκη,
33 ᾤχετο ἀπιών. καὶ ἐν πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ, οὗπερ ἕνεκα

οὗτοι λῦσαι αὐτὸν ἔπεισαν, ἀποδίδοται ἀγρὸν μὲν
Ἀθμονοῖ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα μνῶν Ἀντιφάνει,
τὸ δ' ἐν Σηραγγίῳ βαλανεῖον τρισχιλίων Ἀριστολό-
χῳ· οἰκίαν δὲ ἐν ἄστει τεττάρων καὶ τεσσαράκοντα
μνῶν ὑποκειμένην ἀπέλυσε τῷ ἱεροφάντῃ. ἔτι δὲ
αἶγας ἀπέδοτο σὺν τῷ αἰπόλῳ τριῶν καὶ δέκα μνῶν,
καὶ ζεύγη δύο ὀρικά, τὸ μὲν ὀκτὼ μνῶν τὸ δὲ πεν-
τήκοντα καὶ πεντακοσίων δραχμῶν, καὶ δημιουργοὺς
ὅσοι ἦσαν αὐτῷ. σύμπαντα δὲ πλείονος ἢ τριῶν τα- 34
λάντων, ἃ ἐπράθη διὰ ταχέων πάνυ τελευτήσαντος
Φιλοκτήμονος. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, καθ'
ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων πρῶτον καλῶ τοὺς μάρ-
τυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ταῦτα μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε· περὶ δὲ 35
τῶν ὑπολοίπων εὐθὺς ἐπεβούλευον, καὶ πάντων δει-
νότατον πρᾶγμα κατεσκεύασαν, ᾧ ἄξιόν ἐστι προσ-
έχειν τὸν νοῦν. ὁρῶντες γὰρ τὸν Εὐκτήμονα κομιδῇ
ἀπειρηκότα ὑπὸ γήρως καὶ οὐδὲ τῆς κλίνης ἀνίστα-
σθαι δυνάμενον, ἐσκόπουν ὅπως καὶ τελευτήσαντος
ἐκείνου δι' αὐτῶν ἔσοιτο ἡ οὐσία. καὶ τί ποιοῦσιν; 36
ἀπογράφουσι τὼ παῖδε τούτω πρὸς τὸν ἄρχοντα ὡς
εἰσποιήτω τοῖς τοῦ Εὐκτήμονος υἱέσι τοῖς τετελευ-
τηκόσιν, ἐπιγράψαντες σφᾶς αὐτοὺς ἐπιτρόπους, καὶ
μισθοῦν ἐκέλευον τὸν ἄρχοντα τοὺς οἴκους ὡς ὀρφα-
νῶν ὄντων, ὅπως ἐπὶ τοῖς τούτων ὀνόμασι τὰ μὲν
μισθωθείη τῆς οὐσίας, τὰ δὲ ἀποτιμήματα κατασστα-
θείη καὶ ὅροι | τεθεῖεν ζῶντος ἔτι τοῦ Εὐκτήμονος,
μισθωταὶ δὲ αὐτοὶ γενόμενοι τὰς προσόδους λαμβά-
νοιεν. καὶ ἐπειδὴ πρῶτον τὰ δικαστήρια ἐπληρώθη, 37
ὁ μὲν ἄρχων προεκήρυττεν, οἱ δ' ἐμισθοῦντο. παρα-

τετολμήκασιν, ἀλλὰ πρὸς ὑπερβολὴν ἀναισχυντίας προσμεμαρτυρήκασι τούτους εἶναι κληρονόμους, οὓς ὑμεῖς ἀπεχειροτονήσατε.

46 Ἔτι δὲ καὶ τοῦ μάρτυρος αὐτοῦ σκέψασθε τὴν τόλμαν καὶ ἀναίδειαν, ὅστις εἴληχε μὲν αὑτῷ τῆς θυγατρὸς τῆς Εὐκτήμονος ὡς οὔσης ἐπικλήρου, καὶ αὐτοῦ τοῦ κλήρου τοῦ Εὐκτήμονος πέμπτου | μέρους ὡς ἐπιδίκου ὄντος, μεμαρτύρηκε δ' Εὐκτήμονος υἱὸν εἶναι γνήσιον. καίτοι πῶς οὗτος οὐ σαφῶς ἐξελέγχει αὐτὸς αὑτὸν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα; οὐ γὰρ δήπου γνησίου ὄντος υἱέος Εὐκτήμονι ἐπίκληρος ἂν ἦν ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, οὐδὲ ὁ κλῆρος ἐπίδικος. ὡς τοίνυν ἔλαχε ταύτας τὰς λήξεις, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

47 Τοὐναντίον τοίνυν συμβέβηκεν ἢ ὡς ὁ νόμος γέγραπται· ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι νόθῳ μηδὲ νόθῃ εἶναι ἀγχιστείαν μήθ' ἱερῶν μήθ' ὁσίων ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, Ἀνδροκλείδης δὲ καὶ Ἀντίδωρος οἴονται δεῖν, ἀφελόμενοι τὰς Εὐκτήμονος θυγατέρας τὰς γνησίας καὶ τοὺς ἐκ τούτων γεγονότας, τόν τε Εὐκτή-
48 μονος οἶκον καὶ τὸν Φιλοκτήμονος ἔχειν. καὶ ἡ διαφθείρασα τὴν Εὐκτήμονος γνώμην καὶ πολλῶν ἐγκρατὴς γενομένη οὕτως ὑβρίζει σφόδρα πιστεύουσα τούτοις, ὥστε οὐ μόνον τῶν Εὐκτήμονος οἰκείων καταφρονεῖ, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως ἁπάσης. ἀκούσαντες δὲ ἓν μόνον σημεῖον ῥᾳδίως γνώσεσθε τὴν ἐκείνης παρανομίαν. Καί μοι λαβὲ τοῦτον τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

49 Ταυτὶ τὰ γράμματα, ὦ ἄνδρες, ὑμεῖς οὕτω σεμνὰ καὶ εὐσεβῆ ἐνομοθετήσατε, περὶ πολλοῦ ποιούμενοι

καὶ πρὸς ταύτας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς εὐσε-
βεῖν· ἡ δὲ τούτων μήτηρ, οὕτως ὁμολογουμένη οὖσα
δούλη καὶ ἅπαντα τὸν χρόνον αἰσχρῶς βιοῦσα, ἣν 50
οὔτε παρελθεῖν εἴσω τοῦ ἱεροῦ ἔδει οὔτ' ἰδεῖν τῶν
ἔνδον οὐδέν, οὔσης τῆς θυσίας ταύταις ταῖς θεαῖς
ἐτόλμησε συμπέμψαι τὴν πομπὴν καὶ εἰσελθεῖν εἰς
τὸ ἱερὸν καὶ ἰδεῖν ἃ οὐκ ἐξὸν αὐτῇ. ὡς δὲ ἀληθῆ
λέγω, ἐκ τῶν ψηφισμάτων γνώσεσθε ἃ ἐψηφίσατο
ἡ βουλὴ περὶ αὐτῆς. Λαβὲ τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐνθυμεῖσθαι τοίνυν χρή, ὦ ἄνδρες, πότερον δεῖ 51
τὸν ἐκ ταύτης τῶν Φιλοκτήμονος εἶναι κληρονόμον
καὶ ἐπὶ τὰ μνήματα ἰέναι χεόμενον καὶ ἐναγιοῦντα,
ἢ τὸν ἐκ τῆς ἀδελφῆς τούτου, ὃν υἱὸν αὐτὸς ἐποιή-
σατο· καὶ πότερον δεῖ τὴν ἀδελφὴν Φιλοκτήμονος, ἣ
Χαιρέᾳ συνῴκησε, νῦν δὲ χηρεύει, ἐπὶ τούτοις γενέ-
σθαι ἢ ἐκδοῦναι ὅτῳ βούλονται ἢ ἐᾶν καταγηράσκειν,
ἢ γνησίαν οὖσαν ὑφ' ὑμῶν ἐπιδικασθεῖσαν συνοι-
κεῖν ὅτῳ ἂν ὑμῖν δοκῇ. ἡ γὰρ ψῆφός ἐστι περὶ τού- 52
των νυνί. τουτὶ γὰρ αὐτοῖς ἡ διαμαρτυρία δύναται,
ἵν' ὁ κίνδυνος τοῖσδε μὲν ᾖ περὶ τούτων, οὗτοι δὲ
κἂν νῦν διαμάρτωσι τοῦ ἀγῶνος, δόξῃ δὲ ὁ κλῆρος
ἐπίδικος εἶναι, ἀντιγραψάμενοι δὶς περὶ τῶν αὐτῶν
ἀγωνίζωνται. καίτοι εἰ μὲν διέθετο Φιλοκτήμων μὴ
ἐξὸν αὐτῷ, τοῦτ' αὐτὸ ἐχρῆν διαμαρτυρεῖν, ὡς οὐ
κύριος ἦν υἱὸν τόνδε ποιήσασθαι· εἰ δ' ἔξεστι μὲν
διαθέσθαι, ἀμφισβητεῖ δὲ ὡς οὐ δόντος οὐδὲ διαθε-
μένου, μὴ διαμαρτυρίᾳ κωλύειν ἀλλ' εὐθυδικίᾳ εἰσ-
ιέναι. νῦν δὲ πῶς ἂν περιφανέστερον ἐξελεγχθείη 53
τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς ἢ εἴ τις αὐτὸν ἔροιτο „Ἀν-
„δρόκλεις, πῶς οἶσθα Φιλοκτήμον' ὅτι οὔτε διέθετο

„οὔτε υἱὸν Χαιρέστρατον ἐποιήσατο;" οἷς μὲν γάρ
τις παρεγένετο, δίκαιον, ὦ ἄνδρες, μαρτυρεῖν, οἷς
δὲ μὴ παρεγένετο ἀλλ' ἤκουσέ τινος, ἀκοὴν μαρτυ-
54 ρεῖν· σὺ δ' οὐ παραγενόμενος διαρρήδην μεμαρτύ-
ρηκας ὡς οὐ διέθετο Φιλοκτήμων, ἀλλ' ἄπαις ἐτε-
λεύτησε. καίτοι πῶς οἷόν τε εἰδέναι, ὦ ἄνδρες;
ὅμοιον γὰρ ὥσπερ ἂν εἰ φαίη εἰδέναι, καὶ μὴ παρα-
γενόμενος, ὅσα ὑμεῖς πάντες πράττετε. οὐ γὰρ δὴ
τοῦτό γε ἐρεῖ, καίπερ ἀναίσχυντος ὤν, ὡς ἅπασι
παρεγένετο καὶ πάντ' οἶδεν ὅσα Φιλοκτήμων ἐν τῷ
55 βίῳ διεπράξατο. πάντων γὰρ αὐτὸν ἐκεῖνος ἔχθιστον
ἐνόμιζε διά τε τὴν ἄλλην πονηρίαν, καὶ διότι τῶν
συγγενῶν μόνος μετὰ τῆς Ἀλκῆς ἐκείνης τούτῳ καὶ
τοῖς ἄλλοις συνεπιβουλεύσας τοῖς τοῦ Εὐκτήμονος
χρήμασι τοιαῦτα διεπράξατο, οἷά περ ὑμῖν ἀπέδειξα.
56 Πάντων δὲ μάλιστα ἀγανακτῆσαί ἐστιν ἄξιον,
ὅταν οὗτοι καταχρῶνται τῷ Εὐκτήμονος ὀνόματι, τῷ
τουδὶ πάππῳ. εἰ γάρ, ὡς οὗτοι λέγουσι, τῷ μὲν
Φιλοκτήμονι μὴ ἐξῆν διαθέσθαι, τοῦ δ' Εὐκτήμονός
ἐστιν ὁ κλῆρος, πότερον δικαιότερον τῶν Εὐκτήμονος
κληρονομεῖν τὰς ἐκείνου θυγατέρας, ὁμολογουμένως
οὔσας γνησίας, | καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐκ τούτων γεγονό-
57 τας, ἢ τοὺς οὐδὲν προσήκοντας; οἳ οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν
ἐλέγχονται, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οἱ ἐπίτροποι δια-
πεπραγμένοι εἰσί. τοῦτο γὰρ ὑμῶν δέομαι καὶ ἱκε-
τεύω σφόδρα μεμνῆσθαι, ὦ ἄνδρες, ὅπερ ὀλίγῳ πρό-
τερον ἀπέδειξα ὑμῖν, ὅτι Ἀνδροκλῆς οὑτοσὶ φησὶ μὲν
εἶναι ἐπίτροπος αὐτῶν ὡς ὄντων γνησίων Εὐκτήμο-
νος, εἴληχε δ' αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ Εὐκτήμονος κλήρου
καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ὡς οὔσης ἐπικλήρου· καὶ
58 ταῦτα μεμαρτύρηταί ὑμῖν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ
ἄνδρες, πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων, εἰ μὲν οἱ παῖδές εἰσι

*γνήσιοι, τὸν ἐπίτροπον ἑαυτῷ λαγχάνειν τοῦ Εὐκτή-
μονος κλήρου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ὡς οὔσης ἐπι-
δίκου, εἰ δὲ μή εἰσι γνήσιοι, νῦν διαμεμαρτυρηκέναι
ὡς εἰσὶ γνήσιοι; ταῦτα γὰρ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἐναντία
ἐστίν. ὥστ' οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν ἐλέγχεται τὰ ψευδῆ
διαμεμαρτυρηκώς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς πράττει.
καὶ τούτῳ μὲν οὐδεὶς διαμαρτυρεῖ μὴ ἐπίδικον εἶναι* 59
*τὸν κλῆρον, ἀλλ' εὐθυδικίᾳ εἰσιέναι· οὗτος δ' ἅπαν-
τας ἀποστερεῖ τῆς ἀμφισβητήσεως. καὶ διαρρήδην
μαρτυρήσας γνησίους τοὺς παῖδας εἶναι, οἴεται ἐξαρ-
κέσειν ὑμῖν παρεκβάσεις, ἐὰν δὲ τοῦτο μὲν μηδ' ἐγ-
χειρήσῃ ἐπιδεικνύναι ἢ καὶ κατὰ μικρόν τι ἐπιμνησθῇ,
ἡμῖν δὲ λοιδορήσηται μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ λέγῃ ὡς
εἰσὶν οἵδε μὲν πλούσιοι αὐτὸς δὲ πένης, διὰ δὲ ταῦτα
δόξειν τοὺς παῖδας εἶναι γνησίους. τῆς δὲ τούτων* 60
*οὐσίας, ὦ ἄνδρες, εἰς τὴν πόλιν πλείω ἀναλίσκεται
ἢ εἰς αὐτοὺς τούτους. καὶ Φανόστρατος μὲν τετριη-
ράρχηκεν ἑπτάκις ἤδη, τὰς δὲ λειτουργίας ἁπάσας
λελειτούργηκε καὶ τὰς πλείστας νίκας νενίκηκεν·
οὑτοσὶ δὲ Χαιρέστρατος τηλικοῦτος ὢν τετριηράρχηκε,
κεχορήγηκε δὲ τραγῳδοῖς, γεγυμνασιάρχηκε δὲ λαμ-
πάδι· καὶ τὰς εἰσφορὰς εἰσενηνόχασιν ἀμφότεροι πά-
σας ἐν τοῖς τριακοσίοις. καὶ τέως μὲν δύ' ὄντες, νῦν
δὲ καὶ ὁ νεώτερος οὑτοσὶ χορηγεῖ μὲν τραγῳδοῖς, εἰς
δὲ τοὺς τριακοσίους ἐγγέγραπται καὶ εἰσφέρει τὰς
εἰσφοράς. ὥστ' οὐ φθονεῖσθαί εἰσιν ἄξιοι, ἀλλὰ* 61
*πολὺ μᾶλλον νὴ Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω οὗτοι, εἰ λή-
ψονται ἃ μὴ προσήκει αὐτοῖς. τοῦ γὰρ Φιλοκτήμο-
νος κλήρου ἂν μὲν ἐπιδικάσηται ὅδε, ὑμῖν αὐτὸν τα-
μιεύσει, τὰ προσταττόμενα λειτουργῶν ὥσπερ καὶ νῦν
καὶ ἔτι μᾶλλον· ἐὰν δ' οὗτοι λάβωσι, διαφορήσαντες
ἑτέροις ἐπιβουλεύσουσι.*

62 *Δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, ἵνα μὴ ἐξαπατηθῆτε, τῇ διαμαρτυρίᾳ τὸν νοῦν προσέχειν περὶ ἧς τὴν ψῆφον οἴσετε· καὶ πρὸς ταύτην αὐτὸν κελεύετε τὴν ἀπολογίαν ποιεῖσθαι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς κατηγορήσαμεν. γέγραπται ὡς οὐκ ἔδωκεν οὐδὲ διέθετο Φιλοκτήμων· τοῦτο ἐπιδέδεικται ψεῦδος ὄν· [καὶ γὰρ ὁ δοὺς καὶ ὁ διαθέμενος,] καὶ μαρτυροῦσιν οἱ*
63 *παραγενόμενοι. τί ἔτι; τελευτῆσαι ἄπαιδα Φιλοκτήμονα. πῶς οὖν ἄπαις ἦν ὅς τις τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφιδοῦν υἱὸν ποιησάμενος κατέλιπεν, ᾧ ὁμοίως ὁ νόμος τὴν κληρονομίαν ἀποδίδωσι καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ γενομένοις; καὶ διαρρήδην ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ἐὰν ποιησαμένῳ παῖδες ἐπιγένωνται, τὸ μέρος ἑκάτερον ἔχειν τῆς οὐσίας καὶ κληρονομεῖν ὁμοίως ἀμφοτέρους.*
64 *ὡς οὖν εἰσὶ γνήσιοι οἱ παῖδες οἵδε, τοῦτ᾽ αὐτὸ ἐπιδεικνύτω, ὥσπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος. οὐ γὰρ ἂν εἴπῃ μητρὸς ὄνομα, γνήσιοί εἰσιν, ἀλλ᾽ ἐὰν ἐπιδεικνύῃ ὡς ἀληθῆ λέγει, τοὺς συγγενεῖς παρεχόμενος τοὺς εἰδότας συνοικοῦσαν τῷ Εὐκτήμονι καὶ τοὺς δημότας καὶ τοὺς φράτορας, εἴ τι ἀκηκόασι πώποτε ἢ ἴσασιν ὑπὲρ αὐτῆς Εὐκτήμονα λειτουργήσαντα, ἔτι δὲ ποῦ*
65 *τέθαπται, ἐν ποίοις μνήμασι· τίς εἶδε τὰ νομιζόμενα ποιοῦντα Εὐκτήμονα· ποῖ δ᾽ ἔτ᾽ ἰόντες οἱ παῖδες ἐναγίζουσι καὶ χέονται, καὶ τίς εἶδε ταῦτα τῶν πολιτῶν ἢ τῶν οἰκετῶν Εὐκτήμονος. ταῦτα γάρ ἐστιν ἔλεγχος ἅπαντα, καὶ οὐ λοιδορία. καὶ ἐὰν περὶ αὐτοῦ τούτου κελεύητε ἐπιδεικνύναι ὥσπερ καὶ διεμαρτύρησεν, ὑμεῖς τε τὴν ψῆφον ὁσίαν καὶ κατὰ τοὺς νόμους θήσεσθε, τοῖσδέ τε τὰ δίκαια γενήσεται.*

7.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Εὔπολις καὶ Θράσυλλος καὶ Μνήσων ἀδελφοὶ γεγόνασι. τούτων ὁ μὲν Μνήσων ἄπαις ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Θράσυλλος παῖδα καταλιπὼν Ἀπολλόδωρον· μόνος δ' Εὔπολις καταλειφθεὶς πολλὰ τὸν Ἀπολλόδωρον ἠδίκησεν. ὅθεν Ἀρχέδαμος, πάππος τοῦ λέγοντος τὸν λόγον, τῇ τοῦ Ἀπολλοδώρου μητρὶ συνοικῶν μετὰ τὸν Θρασύλλου τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θάνατον, καὶ τὸν Ἀπολλόδωρον ὡς ὀρφανὸν ἐλεῶν, πολλὰ τὸν Εὔπολιν ἀπῄτησε χρήματα ὑπὲρ ὧν Ἀπολλόδωρον ἠδίκησε· τούτων μεμνημένος Ἀπολλόδωρος εἰσήγαγεν εἰς τοὺς φράτορας θετὸν υἱὸν ἑαυτῷ Θράσυλλον τοῦτον, υἱὸν ὄντα τῆς τε ὁμομητρίας αὐτοῦ ἀδελφῆς καὶ Ἀρχεδάμου. τοῦ δὲ Θρασύλλου ἤδη μὲν εἰς τοὺς γεννήτας καὶ φράτορας ἐγγεγραμμένου, οὔπω δ' εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, ἐτελεύτησεν Ἀπολλόδωρος. καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἐγγέγραπται μὲν ὁ Θράσυλλος εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, οὐδὲν δ' ἧττον Εὐπόλιδος θυγάτηρ, τοῦ θείου Ἀπολλοδώρου, ἀμφισβητεῖ πρὸς Θράσυλλον, λέγουσα μηδ' ὅλως ἐγγεγράφθαι τὸν Θράσυλλον εἰς τοὺς φράτορας καὶ γεννήτας κατὰ γνώμην τοῦ Ἀππολλοδώρου, ἀλλὰ πεπλασμένην εἶναι τὴν ποίησιν. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη, ἡ δὲ στάσις στοχασμός· διὸ καλῶς πάνυ καὶ τεχνικῶς τὸν λόγον οἰκονομῶν τὴν ἔχθραν διεξέρχεται τὴν Ἀπολλοδώρου πρὸς Εὔπολιν, ὅπερ μέγα σημεῖον γίγνεται τοῦ μὴ θέλειν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Εὐπόλιδος θυγατρὸς κληρονομηθῆναι.

Ὤιμην μέν, ὦ ἄνδρες, προσήκειν οὐ τὰς τοιαύτας ἀμφισβητεῖσθαι ποιήσεις, εἴ τις αὐτὸς ζῶν καὶ εὖ φρονῶν ἐποιήσατο καὶ ἐπὶ τὰ ἱερὰ ἀγαγὼν εἰς

τοὺς συγγενεῖς ἀπέδειξε καὶ εἰς τὰ κοινὰ γραμματεῖα ἐνέγραψεν, ἅπανθ' ὅσα προσῆκεν αὐτὸς ποιήσας, ἀλλ' εἴ τις τελευτήσειν μέλλων διέθετο, εἴ τι πάθοι, τὴν οὐσίαν ἑτέρῳ, καὶ ταῦτ' ἐν γράμμασι κατέθετο
2 παρά τισι σημηνάμενος. ἐκεῖνον μὲν γὰρ τὸν τρόπον ποιησάμενος φανερὰς κατέστησε τὰς αὑτοῦ βουλήσεις, ὅλον τὸ πρᾶγμα ἐπικυρώσας, δόντων αὐτῷ τῶν νόμων· ὁ δ' ἐν διαθήκαις σημηνάμενος ἀδήλους ἐποίησε, διὸ πολλοὶ πεπλάσθαι φάσκοντες αὐτὰς ἀμφισβητεῖν ἀξιοῦσι πρὸς τοὺς ποιηθέντας. ἔοικε δ' οὐδὲν προὔργου τοῦτο εἶναι· καὶ γὰρ οὕτως αὐτῶν φανερῶς πεπραγμένων ὅμως ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τῆς Εὐπόλιδος ἥκουσι περὶ τῶν Ἀπολλοδώρου χρημάτων
3 πρὸς ἐμὲ ἀμφισβητήσοντες. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἑώρων ὑμᾶς μᾶλλον ἀποδεχομένους τὰς διαμαρτυρίας ἢ τὰς εὐθυδικίας, κἂν μάρτυρας προὐβαλόμην μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον ὡς ποιησαμένου με υἱὸν Ἀπολλοδώρου κατὰ τοὺς νόμους· ἐπειδὴ δ' οὐ διαφεύγει τὰ δίκαια μὴ οὐ καὶ τοῦτον γιγνώσκεσθαι τὸν τρόπον, καὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἥκω διαλεξόμενος περὶ τῶν πεπραγμένων, ἵνα μηδεμίαν ἡμῖν αἰτίαν περὶ τοῦ μὴ
4 βούλεσθαι δοῦναι δίκην τοιαύτην ἐπιφέρωσιν. ἀποδείξω δὲ ὡς οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς ἐγγυτάτω γένους τὸν κλῆρον Ἀπολλόδωρος οὐ καταλέλοιπε, πολλὰ καὶ δεινὰ ὑπὸ τούτων ἀδικηθείς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμὲ ἐποιήσατο δικαίως, ὄντα ἀδελφιδοῦν, καὶ μεγάλα εὐεργετημένος ὑφ' ἡμῶν. δέομαι δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, πάντων ὁμοίως εὔνοιάν τέ μοι παρασχεῖν, κἂν ἐπὶ τὸν κλῆρον ἀναιδῶς αὐτοὺς ἰόντας ἐξελέγχω, βοηθεῖν μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν κἀγὼ δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους, ἐξ ἀρχῆς ὡς ἔχει τὰ γενόμενα διδάσκων ὑμᾶς.

Εὔπολις γάρ, ὦ ἄνδρες, καὶ Θράσυλλος καὶ Μνή- 5
σων ἀδελφοὶ ἦσαν ὁμομήτριοι καὶ ὁμοπάτριοι. τού-
τοις οὐσίαν ὁ πατὴρ κατέλιπε πολλήν, ὥστε καὶ λει-
τουργεῖν ἕκαστον ἀξιοῦσθαι παρ' ὑμῖν. ταύτην ἐκεῖ-
νοι τρεῖς ὄντες ἐνείμαντο πρὸς ἀλλήλους. τούτων δύο
ἐτελεύτησαν περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ μὲν Μνήσων
ἐνθάδε ἄγαμος καὶ ἄπαις, ὁ δὲ Θράσυλλος τῶν ἐν
Σικελίᾳ καταλεγεὶς τριηράρχων, καταλιπὼν υἱὸν
Ἀπολλόδωρον τὸν ἐμὲ νῦν ποιησάμενον. Εὔπολις 6
οὖν μόνος αὐτῶν λειφθεὶς οὐ μικρὰ | ἀπολαῦσαι
τῶν χρημάτων ἠξίωσεν, ἀλλὰ τὸν μὲν Μνήσωνος
κλῆρον, οὗ καὶ Ἀπολλοδώρῳ προσῆκε τὸ ἡμικλήριον,
πάντα εἰς αὐτὸν περιεποίησε, φάσκων αὐτῷ δοῦναι
τὸν ἀδελφόν, αὐτὸν δ' ἐκεῖνον οὕτω διῴκησεν ἐπι-
τροπεύων ὥστε τριῶν αὐτῷ ταλάντων δίκην ὀφλεῖν.
Ἀρχέδαμος γὰρ ὁ πάππος οὑμός, ἐξ οὗ τὴν μητέρα 7
ἔσχε τὴν Ἀπολλοδώρου, τήθην δὲ ἐμήν, ὁρῶν αὐτὸν
πάντων ἀποστερούμενον τῶν χρημάτων, ἔτρεφέ τε
αὐτὸν παῖδα ὄνθ' ὡς ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα κομι-
σάμενος, ἀνδρί τε γενομένῳ συνηγωνίσατο καὶ εἰσέ-
πραξε τὸ ἡμικλήριον ὧν Μνήσων κατέλιπεν ὅσα τε
ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἀπεστέρησε, δίκας δύο ἑλών. καὶ
τὴν οὐσίαν ἐποίησε κομίσασθαι τὴν αὑτοῦ πᾶσαν.
καὶ διὰ ταῦτα Εὔπολις μὲν καὶ Ἀπολλόδωρος ἐχθρῶς 8
ἔχοντες τὸν πάντα χρόνον διετέλεσαν πρὸς ἀλλήλους,
ὁ δὲ πάππος οὑμὸς καὶ Ἀπολλόδωρος φιλικῶς, ὥσπερ
προσῆκε. τοῖς δ' ἔργοις ἄν τις τεκμήραιτο μάλιστα
ὅτι Ἀπολλόδωρος πέπονθεν ὃ ἀντευποιεῖν ἠξίου τοὺς
ἑαυτὸν εὐεργετήσαντας. συμφορᾷ γὰρ τοῦ πάππου
χρησαμένου καὶ ληφθέντος εἰς τοὺς πολεμίους καὶ
χρήματα εἰσενεγκεῖν εἰς λύτρα καὶ ὁμηρεῦσαι ὑπὲρ
αὐτοῦ ἠθέλησεν, ἕως οὗ εὐπορήσειεν ἐκεῖνος τἀργύ-

9 ριον. ἐξ εὐπόρου τε ἀπορωτέρῳ γεγενημένῳ συνδιῴκει τὰ ἐκείνου, μεταδιδοὺς ὧν εἶχεν. εἰς Κόρινθόν τε στρατεύεσθαι μέλλων, εἴ τι πάθοι, διέθετο τὴν οὐσίαν καὶ ἔδωκε τῇ ἐκείνου μὲν θυγατρί, ἐμῇ δὲ μητρί, αὐτοῦ δὲ ἀδελφῇ, διδοὺς αὐτὴν Λακρατίδῃ τῷ νῦν ἱεροφάντῃ γεγενημένῳ. τοιοῦτος ἦν ἐκεῖνος περὶ ἡμᾶς τοὺς ἐξ ἀρχῆς αὐτὸν σώσαντας.
10 ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ δίκας εἷλεν Εὔπολιν δύο, τὴν μὲν ἐπιτροπῆς τὴν δὲ ἡμικληρίου, τοῦ πάππου συνηγωνισμένου καὶ λέγοντος, τά τε χρήματα ἐκομίσατο δι' ἡμᾶς καὶ ταύτας τὰς χάριτας ἡμῖν ἀνταπέδωκε, τούτων πρῶτον βούλομαι παρασχέσθαι τοὺς μάρτυρας. Καί μοι κάλει δεῦρο αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

11 Αἱ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν εὐεργεσίαι τοιαῦται καὶ τηλικαῦται τὸ μέγεθός εἰσιν· αἱ δὲ πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραι περὶ τοσούτων χρημάτων ἦσαν, ἃς οὐχ οἷόν τ' εἰπεῖν ὡς διελύσαντο καὶ φίλοι ἐγένοντο. μεγάλα γὰρ τεκμήρια αὐτῶν ἐστιν· Εὔπολις γὰρ αὐτῷ δυοῖν θυγατέρων οὐσῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονὼς καὶ χρήμαθ' ὁρῶν κεκτημένον, οὐδετέραν αὐτῷ τούτων
12 ἔδωκε. καίτοι δοκοῦσιν ἐπιγαμίαι καὶ μὴ συγγενεῖς ἄνδρας ἀλλὰ καὶ τοὺς τυχόντας ἀπαλλάττειν μεγάλης διαφορᾶς, ὅταν ἃ περὶ πλείστου ποιοῦνται, ταῦτ' ἀλλήλοις ἐγχειρίζωσιν. εἴτ' οὖν Εὔπολις γεγένηται αἴτιος μὴ δοῦναι βουληθείς, εἴτ' Ἀπολλόδωρος λαβεῖν μὴ ἐθελήσας, τὰς ἔχθρας, ὅτι διέμειναν, τὸ ἔργον δεδήλωκε.

13 Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐκείνων διαφορᾶς ἱκανοὺς εἶναι νομίζω καὶ τοὺς εἰρημένους λόγους· οἶδα γὰρ ὅτι καὶ ὑμῶν ὅσοι πρεσβύτεροι μνημονεύουσιν ὅτι ἐγέ-

νοντο ἀντίδικοι· τό τε γὰρ μέγεθος τῶν δικῶν, καὶ διότι πολὺ αὐτὸν Ἀρχέδαμος εἷλεν, περιφάνειάν τινα ἐποίησεν. ὡς δὲ ἐμὲ ἐποιήσατο υἱὸν ζῶν αὐτὸς καὶ κύριον τῶν αὑτοῦ κατέστησε καὶ εἰς τοὺς γεννήτας καὶ εἰς τοὺς φράτορας ἐνέγραψε, τούτοις ἤδη μοι τὸν νοῦν προσέχετε, ὦ ἄνδρες. Ἀπολλοδώρῳ γὰρ ἦν 14
υἱός, ὃν ἐκεῖνος καὶ ἤσκει καὶ δι᾽ ἐπιμελείας εἶχεν, ὥσπερ καὶ προσῆκον ἦν. ἕως μὲν οὖν ἐκεῖνος ἔζη, διάδοχον τῆς οὐσίας ἤλπιζεν αὐτὸν καταστήσειν τῆς ἑαυτοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε νοσήσας τοῦ ἐξελθόντος ἐνιαυτοῦ μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἀθυμήσας καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἑαυτοῦ καταμεμψάμενος οὐκ ἐπελάθετο ὑφ᾽ ὧν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὖ πεπονθὼς ἦν, ἀλλ᾽ ἐλθὼν ὡς τὴν ἐμὴν μητέρα ἑαυτοῦ δὲ ἀδελφήν, ἣν περὶ πλείστου πάντων ἐποιεῖτο, λαβεῖν ἠξίωσέ με υἱὸν καὶ ἤτησε καὶ ἔτυχεν. οὕτω 15
δ᾽ ἐπείσθη ταῦτα ποιῆσαι διὰ ταχέων, ὥστ᾽ εὐθέως με λαβὼν ᾤχετ᾽ ἔχων πρὸς αὑτὸν καὶ πάντα τὰ αὑτοῦ διοικεῖν παρέδωκεν, ὡς αὐτὸς μὲν | οὐδὲν ἂν ἔτι πρᾶξαι τούτων δυνηθείς, ἐμοῦ δὲ ταῦτα πάντα οἵου τε ἐσομένου ποιεῖν. καὶ ἐπειδὴ Θαργήλια ἦν, ἤγαγέ με ἐπὶ τοὺς βωμοὺς εἰς τοὺς γεννήτας τε καὶ φράτορας. ἔστι δ᾽ αὐτοῖς νόμος ὁ αὐτός, ἐάν τέ τινα 16
φύσει γεγονότα εἰσάγῃ τις ἐάν τε ποιητόν, ἐπιτιθέναι πίστιν κατὰ τῶν ἱερῶν ἦ μὴν ἐξ ἀστῆς εἰσάγειν καὶ γεγονότα ὀρθῶς καὶ τὸν ὑπάρχοντα φύσει καὶ τὸν ποιητόν· ποιήσαντος δὲ τοῦ εἰσάγοντος ταῦτα μηδὲν ἧττον διαψηφίζεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, κἂν δόξῃ, τότ᾽ εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἐγγράφειν, πρότερον δὲ μή· τοιαύτας ἀκριβείας ἔχει τὰ δίκαια τὰ παρ᾽ αὐτοῖς. τοῦ νόμου δὴ οὕτως ἔχοντος, καὶ 17
τῶν φρατόρων τε καὶ γεννητῶν ἐκείνῳ οὐκ ἀπι-

στούντων ἐμέ τε οὐκ ἀγνοούντων, ὅτι ἦν ἐξ ἀδελφῆς αὐτῷ γεγονώς, ἐγγράφουσί με εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ψηφισάμενοι πάντες, ἐπιθέντος ἐκείνου τὴν πίστιν καθ' ἱερῶν. καὶ οὕτω μὲν ὑπὸ ζῶντος ἐποιήθην, καὶ εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἐνεγράφην Θράσυλλος Ἀπολλοδώρου, ποιησαμένου με ἐκείνου τοῦτον τὸν τρόπον, τῶν νόμων αὐτῷ δεδωκότων. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

18 Οἶμαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, μᾶλλον ἂν ὑμᾶς τοῖς μεμαρτυρηκόσι πιστεύειν, καὶ οἵτινες τῶν ὁμοίως προσηκόντων ἔργοις φανερῶς μεμαρτυρήκασιν ὡς ἐκεῖνος ταῦτα ὀρθῶς καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἔπραξε. κατέλιπε γὰρ Εὔπολις θυγατέρας δύο, ταύτην τε ἣ νῦν ἀμφισβητεῖ καὶ Προνάπει συνοικεῖ, καὶ ἄλλην ἣν ἔσχεν Αἰσχίνης ὁ Λουσιεύς, ἣ τετελεύτηκεν υἱὸν
19 ἄνδρα ἤδη καταλιποῦσα, Θρασύβουλον. ἔστι δὲ νόμος ὅς, ἐὰν ἀδελφὸς ὁμοπάτωρ ἄπαις τελευτήσῃ καὶ μὴ διαθέμενος, τήν τε ἀδελφὴν ὁμοίως, κἂν ἐξ ἑτέρας ἀδελφιδοῦς ᾖ γεγονώς, ἰσομοίρους τῶν χρημάτων καθίστησι. καὶ τοῦτο οὐκ ἀγνοούμενόν ἐστιν οὐδὲ παρ' αὐτοῖς τούτοις. ἔργῳ γὰρ οὗτοι φανερὸν τοῦτο πεποιήκασι· τοῦ γὰρ Εὐπόλιδος υἱέος ἄπαιδος Ἀπολλοδώρου τελευτήσαντος τὰ ἡμίσεα Θρασύβουλος εἴληφεν, οὐσίας καὶ πεντεταλάντου καταλειφθείσης
20 ῥᾳδίως. πατρῴων μὲν οὖν καὶ ἀδελφοῦ χρημάτων τὸ ἴσον αὐτοῖς ὁ νόμος μετασχεῖν δίδωσιν· ἀνεψιοῦ δέ, καὶ εἴ τις ἔξω ταύτης τῆς συγγενείας ἐστίν, οὐκ ἴσον, ἀλλὰ προτέροις τοῖς ἄρρεσι τῶν θηλειῶν τὴν ἀγχιστείαν πεποίηκε. λέγει γὰρ „κρατεῖν δὲ τοὺς ἄρρενας καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων, οἳ ἂν ἐκ τῶν αὐ-

τῶν ὦσι, κἂν γένει ἀπωτέρω τυγχάνωσιν ὄντες." ταύτῃ μὲν οὖν οὐδὲ μέρους λαχεῖν προσῆκε, Θρασυβούλῳ δὲ ἁπάντων, εἰ μὴ κυρίαν ἡγεῖτο εἶναι τὴν ἐμὴν εἰσποίησιν. ἐκεῖνος τοίνυν οὔτε ἐξ ἀρχῆς ἠμ- 21
φισβήτηκε πρὸς ἐμὲ οὐδὲν οὔτε νῦν δίκην εἴληχε περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ ταῦτα πάντα καλῶς ἔχειν ὡμολόγηκεν· οἱ δ' ὑπὲρ ταύτης πάντων ἀμφισβητεῖν τετολμήκασιν· εἰς τοῦτο ἀναιδείας ἐληλύθασι. Λαβὲ δὴ αὐτοῖς τοὺς νόμους, παρ' οὓς ταῦτα πεποιήκασι, καὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐνταῦθα μὲν ὁμοίως καὶ ἀδελφὴ καὶ ἀδελφιδοῦς 22
ἰσόμοιροι κατὰ τὸν νόμον εἰσί. Λαβὲ δὴ καὶ τοῦτον, καὶ ἀναγίγνωσκε αὐτοῖς.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν μὴ ὦσιν ἀνεψιοὶ μηδὲ ἀνεψιῶν παῖδες, μηδὲ τοῦ πρὸς πατρὸς γένους ᾖ προσήκων μηδείς, τότε ἀπέδωκε τοῖς πρὸς μητρός, διορίσας οὓς δεῖ κρατεῖν. Λαβὲ δὲ αὐτοῖς καὶ τοῦτον τὸν νόμον καὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΣ.

Ταῦτα τῶν νόμων κελευόντων ὁ μὲν ἀνὴρ ὢν 23
οὐδὲ τοῦ μέρους εἴληχεν, οἱ δ' ὑπὲρ ταύτης τῆς γυναικὸς ἁπάντων· οὕτω τὴν ἀναίδειαν οὐδεμίαν ζημίαν εἶναι νομίζουσι. καὶ ὑπὲρ τούτων τολμήσουσι, καὶ τοῖς λόγοις χρῶνται τοιούτοις, ὡς αὐτοῖς ὅλου τοῦ κλήρου ληκτέον, ὅτι Θρασύβουλος ἐκποίητος εἰς τὸν οἶκον τὸν Ἱππολοχίδου γέγονε, λέγοντες τοῦτο μὲν ἀληθές, ἐκεῖνο δ' οὐ προσῆκον· τί γὰρ ἧττον 24
αὐτῷ τῆς συγγενείας ταύτης προσῆκεν; οὐ γὰρ κατὰ τὸν πατέρα ἀλλὰ κατὰ τὴν μητέρα καὶ τῶν Ἀπολλο-

δώρου τοῦ Εὐπόλιδος υἱέος τὸ μέρος εἴληφε· καὶ
τῶνδε ἐξῆν | αὐτῷ κατὰ ταύτην τὴν συγγένειαν λαγ-
χάνειν, ὄντι προτέρῳ ταύτης, εἴπερ τὰ πεπραγμένα
25 μὴ κυρίως ἔχειν ἐνόμιζεν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀναίσχυν-
τος. μητρὸς δ' οὐδείς ἐστιν ἐκποίητος, ἀλλ' ὁμοίως
ὑπάρχει τὴν αὐτὴν εἶναι μητέρα, κἂν ἐν τῷ πατρῴῳ
μένῃ τις οἴκῳ κἂν ἐκποιηθῇ. διὸ τῶν Ἀπολλοδώρου
χρημάτων οὐκ ἀπεστερήθη τοῦ μέρους, ἀλλὰ μετει-
λήφει τὸ ἡμικλήριον, πρὸς ταύτην νειμάμενος. Ὡς
δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

26 Οὕτω μὲν οὐχ οἱ γεννῆται μόνον καὶ φράτορες
γεγόνασι μάρτυρες τῆς ἐμῆς ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ Θρα-
σύβουλος οὐκ ἀμφισβητῶν ἔργῳ δεδήλωκεν ὅτι τὰ
πεπραγμένα Ἀπολλοδώρῳ κυρίως ἔχειν νομίζει καὶ
κατὰ τοὺς νόμους· οὐ γὰρ ἄν ποτε τοσούτων χρη-
μάτων οὐκ ἐλάγχανε. γεγόνασι δὲ ὅμως καὶ ἄλλοι μάρ-
27 τυρες αὐτῶν. πρὶν γὰρ ἐμὲ ἥκειν ἐκ τῆς Πυθιάδος,
ἔλεγε πρὸς τοὺς δημότας Ἀπολλόδωρος ὅτι πεποιη-
μένος εἴη με υἱὸν καὶ ἐγγεγραφὼς εἰς τοὺς συγγε-
νεῖς καὶ φράτορας, καὶ παρεδεδώκει τὴν οὐσίαν, καὶ
διεκελεύεθ' ὅπως ἄν, εἴ τι πάθοι πρότερον, ἐγγρά-
φωσί με εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον Θράσυλλον
28 Ἀπολλοδώρου καὶ μὴ ὡς ἄλλως ποιήσωσι. κἀκεῖνοι
ταῦτα ἀκούσαντες, τούτων ἐν ἀρχαιρεσίαις κατηγο-
ρούντων καὶ λεγόντων ὡς οὐκ ἐποιήσατό με υἱόν,
καὶ ἐξ ὧν ἤκουσαν καὶ ἐξ ὧν ᾔδεσαν, ὀμόσαντες
καθ' ἱερῶν ἐνέγραψάν με, καθάπερ ἐκεῖνος ἐκέλευε·
τοσαύτη περιφάνεια τῆς ἐμῆς ποιήσεως ἐγένετο παρ'
αὐτοῖς. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπὶ μὲν τοσούτων μαρτύρων, ὦ ἄνδρες, γέγο- 29
νεν ἡ ποίησις, ἔχθρας μὲν παλαιᾶς αὐτῷ πρὸς τού-
τους οὔσης, φιλίας δὲ πρὸς ἡμᾶς καὶ εὐμενείας οὐ
μικρᾶς ὑπαρχούσης. ὡς δ᾽ οὐδ᾽ εἰ μηδέτερον τούτων
ὑπῆρχε, μήτε ἔχθρα πρὸς τούτους μήτε φιλία πρὸς
ἡμᾶς, οὐκ ἄν ποτε Ἀπολλόδωρος ἐπὶ τούτοις τὸν
κλῆρον τοῦτον κατέλιπεν, οἶμαι καὶ ταῦθ᾽ ὑμῖν ῥᾳ-
δίως ἐπιδείξειν. πάντες γὰρ οἱ τελευτήσειν μέλλον- 30
τες πρόνοιαν ποιοῦνται σφῶν αὐτῶν, ὅπως μὴ ἐξε-
ρημώσουσι τοὺς σφετέρους αὐτῶν οἴκους, ἀλλ᾽ ἔσται
τις καὶ ὁ ἐναγιῶν καὶ πάντα τὰ νομιζόμενα αὐτοῖς
ποιήσων· διὸ κἂν ἄπαιδες τελευτήσωσιν, ἀλλ᾽ οὖν
υἱὸν ποιησάμενοι καταλείπουσι. καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ
ταῦτα γιγνώσκουσιν, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ τὸ κοινὸν τῆς
πόλεως οὕτω ταῦτ᾽ ἔγνωκε· νόμῳ γὰρ τῷ ἄρχοντι
τῶν οἴκων, ὅπως ἂν μὴ ἐξερημῶνται, προστάττει
τὴν ἐπιμέλειαν. ἐκείνῳ δὲ πρόδηλον ἦν ὅτι εἰ κατα- 31
λείψει τὸν κλῆρον ἐπὶ τούτοις, ἔρημον ποιήσει τὸν
οἶκον, προορῶντι ταύτας τὰς ἀδελφὰς τὸν μὲν Ἀπολ-
λοδώρου τοῦ ἀδελφοῦ κλῆρον ἐχούσας, ἐκείνῳ δ᾽ οὐκ
εἰσποιούσας ὄντων αὐταῖς παίδων, καὶ τοὺς μὲν ἄν-
δρας αὐτῶν τὴν γῆν, ἣν ἐκεῖνος κατέλιπε, καὶ τὰ
κτήματα πέντε ταλάντων πεπρακότας καὶ τὸ ἀργύ-
ριον διανειμαμένους, τὸν δὲ οἶκον αἰσχρῶς οὕτω καὶ
δεινῶς ἐξηρημωμένον. ὃς δὴ ταῦτ᾽ ᾔδει τὸν τούτων 32
ἀδελφὸν πεπονθότα, πῶς ἂν προσεδόκησεν αὐτός, εἰ
καὶ φίλος ἦν, τυχεῖν τῶν νομιζομένων ὑπ᾽ αὐτῶν,
ἀνεψιὸς ὢν ἀλλ᾽ οὐκ ἀδελφὸς αὐταῖς; οὐκ ἐνῆν ἐλ-
πίσαι δήπουθεν. Ἀλλὰ μὴν ὅτι ἄπαιδα ἐκεῖνον πε-
ριεωράκασι καὶ τὰ χρήματα ἔχουσι καὶ οἶκον ἐκ τοῦ

φανεροῦ τριηραρχοῦντα ἀνῃρήκασι, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

33 Εἰ τοίνυν καὶ τοιοῦτοι τὰς φύσεις περὶ ἀλλήλους εἰσὶ καὶ ἔχθραι πρὸς Ἀπολλόδωρον τὸν ἐμὲ ποιησάμενον ὑπῆρχον αὐτοῖς τηλικαῦται τὸ μέγεθος, τί βέλτιον ἂν ἔπραξεν ἢ ταῦτα βουλευσάμενος ἅπερ ἐποίησεν; ἢ νὴ Δία παιδίον ἐποιήσατο λαβὼν παρά του τῶν φίλων ὄντων, καὶ τούτῳ τὴν οὐσίαν ἔδωκεν; ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἦν ἄδηλον καὶ τοῖς γεννήσασιν, εἴτε σπουδαῖον εἴτε μηδενὸς ἄξιον ἔμελλεν ἔσεσθαι, διὰ
34 τὴν ἡλικίαν. ἐμοῦ δὲ πεῖραν εἰλήφει, δοκιμασίαν ἱκανὴν λαβών. εἴς τε γὰρ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα | οἷος ἦν ἀκριβῶς ᾔδει, τῶν τ' οἰκείων ἐπιμελῆ καὶ τἀμαυτοῦ πράττειν ἐπιστάμενον· ἐν ἀρχῇ τε, θεσμοθετήσας, ὡς ἐγενόμην οὐκ ἄδικος οὐδὲ πλεονέκτης, ἠπίστατο σαφῶς. ὥστ' οὐκ ἀγνοῶν ἀλλὰ σαφῶς εἰ-
35 δὼς ἐποίει με τῶν αὐτοῦ κύριον. καὶ μὴν οὐδὲ ἀλλότριον ἀλλ' ὄντα ἀδελφιδοῦν, οὐδ' αὖ μικρὰ πεπονθὼς ἀλλὰ μεγάλα ἀγαθὰ ὑφ' ἡμῶν, οὐδ' αὖ ἀφιλότιμον, ὃς τὰ ὄντα ἀφιέναι ἔμελλον ὥσπερ οὗτοι τὰ τοῦ κλήρου πεποιήκασιν, ἀλλὰ βουλησόμενον καὶ τριηραρχεῖν καὶ πολεμεῖν καὶ χορηγεῖν καὶ πάνθ'
36 ὑμῖν τὰ προσταττόμενα ποιεῖν, ὥσπερ κἀκεῖνος. καίτοι εἰ καὶ συγγενὴς καὶ φίλος καὶ εὐεργέτης καὶ φιλότιμος καὶ δεδοκιμασμένος ὑπῆρχον τοιοῦτος εἶναι, τίς ἂν ἀμφισβητήσειε μὴ οὐκ ἀνδρὸς εὖ φρονοῦντος εἶναι ταύτην τὴν ποίησιν; ἐγὼ τοίνυν ἓν γε τῶν ὑπ' ἐκείνου δοκιμασθέντων ἤδη πεποίηκα· γεγυμνασιάρχηκα γὰρ εἰς Προμήθεια τοῦδε τοῦ ἐνιαυτοῦ φιλοτί-

μως, ὡς οἱ φυλέται πάντες ἴσασιν. Ὡς δ' ἀληθῆ
λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν ἡμέτερα δίκαια, καθ' ἃ προσηκόντως 37
ἔχειν φαμὲν τὸν κλῆρον, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· δεό-
μεθα δ' ὑμῶν βοηθεῖν ἡμῖν καὶ ἕνεκα Ἀπολλοδώρου
καὶ ἕνεκα τοῦ ἐκείνου πατρός· οὐ γὰρ ἀχρήστους αὐ-
τοὺς εὑρήσετε πολίτας, ἀλλ' ὡς οἷόν τ' εἰς τὰ ὑμέ-
τερα προθυμοτάτους. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τάς τε 38
ἄλλας ἁπάσας λειτουργίας λελειτούργηκε, καὶ τριη-
ραρχῶν τὸν πάντα χρόνον διετέλεσεν, οὐκ ἐκ συμ-
μορίας τὴν ναῦν ποιησάμενος ὥσπερ οἱ νῦν, ἀλλ' ἐκ
τῶν αὑτοῦ δαπανῶν, οὐδὲ δεύτερος αὐτὸς ὢν ἀλλὰ
κατὰ μόνας, οὐδὲ δύο ἔτη διαλιπὼν ἀλλὰ συνεχῶς,
οὐδ' ἀφοσιούμενος ἀλλ' ὡς οἷόν τ' ἄριστα παρα-
σκευαζόμενος. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς κἀκεῖνον ἐτιμᾶτε, με-
μνημένοι τούτων τῶν ἔργων, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ
τῶν χρημάτων ἀποστερούμενον ἐσώσατε, τοὺς ἔχον-
τας ἀποδοῦναι τὰ ὄντ' αὐτῷ καταναγκάσαντες. καὶ 39
μὴν καὶ αὐτὸς Ἀπολλόδωρος οὐχ ὥσπερ Προνάπης
ἀπεγράψατο μὲν τίμημα μικρόν, ὡς ἱππάδα δὲ τελῶν
ἄρχειν ἠξίου τὰς ἀρχάς, οὐδὲ βίᾳ μὲν ἐζήτει τὰ ἀλ-
λότρι' ἔχειν, ὑμᾶς δ' ᾤετο δεῖν μηδὲν ὠφελεῖν, ἀλλὰ
φανερὰ τὰ ὄντα καταστήσας ὑμῖν, ὅσα προστάττοιτε,
πάνθ' ὑπηρέτει φιλοτίμως, οὐδέν τ' ἀδικῶν ἐκ τῶν
ἑαυτοῦ φιλοτίμως ἐπειρᾶτο ζῆν, εἰς αὑτὸν μὲν τὰ μέ-
τρια ἀναλίσκειν οἰόμενος δεῖν, τὰ δ' ἄλλα τῇ πόλει
περιποιεῖν, ἵνα ἐξαρκοίη πρὸς τὰς δαπάνας. κἀκ 40
τούτων τίνα λειτουργίαν οὐκ ἐξελειτούργησε; ἢ τίνα
εἰσφορὰν οὐκ ἐν πρώτοις εἰσήνεγκεν; ἢ τί παραλέ-
λοιπεν ὧν προσῆκεν; ὅς γε καὶ παιδικῷ χορῷ χορη-

*γῶν ἐνίκησεν, ὧν μνημεῖα τῆς ἐκείνου φιλοτιμίας ὁ
τρίπους ἐκεῖνος ἕστηκε. καίτοι τί χρὴ τὸν μέτριον
πολίτην; οὐχ οὗ μὲν ἕτεροι τὰ μὴ προσήκοντ' ἐβιά-
ζοντο λαμβάνειν, τούτων μηδὲν ποιεῖν, τὰ δ' ἑαυ-
τοῦ πειρᾶσθαι σώζειν; οὗ δ' ἡ πόλις δεῖται χρημά-
των, ἐν πρώτοις εἰσφέρειν καὶ μηδὲν ἀποκρύπτεσθαι
41 τῶν ὄντων; ἐκεῖνος τοίνυν τοιοῦτος ἦν· ἀνθ' ὧν δι-
καίως ἂν αὐτῷ ταύτην τὴν χάριν ἀποδοίητε, τὴν
ἐκείνου γνώμην περὶ τῶν αὑτοῦ κυρίαν εἶναι ποιή-
σαντες. καὶ μὴν καὶ ἐμέ γε, ὅσα κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλι-
κίαν, εὑρήσετε οὐ κακὸν οὐδὲ ἄχρηστον. ἐστράτευ-
μαι τὰς στρατείας τῇ πόλει, τὰ προσταττόμενα ποιῶ·
42 τοῦτο γὰρ τῶν τηλικούτων ἔργον ἐστί. καὶ ἐκείνων
οὖν ἕνεκα καὶ ἡμῶν εἰκότως ἂν ποιήσαισθε πρόνοιαν,
ἄλλως τε καὶ τούτων τριηραρχοῦντα οἶκον πεντετά-
λαντον ἀνῃρηκότων καὶ πεπρακότων καὶ ἔρημον πε-
ποιηκότων, ἡμῶν δὲ καὶ λελειτουργηκότων ἤδη καὶ
λειτουργησόντων, ἂν ὑμεῖς ἐπικυρώσητε τὴν Ἀπολ-
λοδώρου γνώμην ἀποδόντες ἡμῖν τοῦτον τὸν κλῆρον.
43 Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ διατρίβειν περὶ ταῦτα ποιούμε-
νος τοὺς λόγους, βούλομαι διὰ βραχέων ὑμᾶς ὑπο-
μνήσας οὕτω καταβαίνειν, τί ἑκάτερος ἡμῶν ἀξιοῖ,
δηλώσας. ἐγὼ μὲν ἀδελφῆς οὔσης τῆς ἐμῆς | μητρὸς
Ἀπολλοδώρῳ, φιλίας αὐτοῖς πολλῆς ὑπαρχούσης,
ἔχθρας δ' οὐδεμιᾶς πώποτε γενομένης, ἀδελφιδοῦς
ὢν καὶ ποιηθεὶς υἱὸς ὑπ' ἐκείνου ζῶντος καὶ εὖ φρο-
νοῦντος, καὶ εἰς τοὺς γεννήτας καὶ φράτορας ἐγγρα-
φείς, ἔχειν τὰ δοθέντα, καὶ μὴ εἶναι ἐπὶ τούτοις ἐξ-
ερημῶσαι τὸν οἶκον τὸν ἐκείνου· Προνάπης δὲ τί
44 ὑπὲρ τῆς ἀμφισβητούσης; ἔχειν μὲν τοῦ τῆς γυναικὸς
ἀδελφοῦ τιμὴν τοῦ ἡμικληρίου πένθ' ἡμιτάλαντα,
λαβεῖν δὲ καὶ τόνδε τὸν κλῆρον ἑτέρων ταῖς ἀγχι-*

στείαις προτέρων αὐτοῦ τῆς γυναικὸς ὄντων, οὔτ'
ἐκείνῳ παῖδα εἰσπεποιηκὼς ἀλλὰ τὸν οἶκον ἐξηρημω-
κώς, οὐδὲ τούτῳ ἂν εἰσποιήσας ἀλλ' ὁμοίως ἂν καὶ
τοῦτον ἐξερημώσας, καὶ ἔχθρας μὲν τηλικαύτης ὑπαρ-
χούσης αὐτοῖς, διαλλαγῆς δὲ οὐδεμιᾶς πώποθ' ὕστε-
ρον γενομένης. ταῦτα χρὴ σκοπεῖν, ὦ ἄνδρες, κά- 45
κεῖνο ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἐγὼ μὲν ἀδελφιδοῦς αὐτῷ, ἡ
δὲ ἀνεψιὰ τοῦ τελευτήσαντος, καὶ ὅτι ἡ μὲν δύ' ἔχειν
ἀξιοῖ κλήρους, ἐγὼ δὲ τοῦτον μόνον εἰς ὅνπερ εἰσε-
ποιήθην, καὶ ὅτι αὕτη μὲν οὐκ εὔνους τῷ καταλι-
πόντι τὸν κλῆρον, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἐμὸς πάππος εὐερ-
γέται γεγόναμεν αὐτοῦ. ταῦτα πάντα σκεψάμενοι
καὶ διαλογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τίθεσθε τὴν
ψῆφον ᾗ δίκαιόν ἐστιν.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

8.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΙΡΩΝΟΣ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κίρωνος ἄπαιδος γνησίων τελευτήσαντος παίδων ἀδελφιδοῦς τις αὐτοῦ κατὰ πατέρα ἀντιποιηθεὶς τοῦ κλήρου παρέλαβε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ παρὰ τῆς γυναικός· καὶ μετὰ ταῦτα ὁ λέγων τὸν λόγον γράφεται τὸν ἀδελφιδοῦν, φάσκων θυγατριδοῦς εἶναι Κίρωνος, καὶ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ τετελευτηκότος ἑκοῦσα προέδωκε τὸν κλῆρον τῷ ἀδελφιδῷ, ἵνα μέρος δοῦσα αὐτῷ τὰ λοιπὰ κερδάνῃ. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη, ἡ στάσις δὲ στοχασμός· ζητεῖται γὰρ εἴτε θυγατριδοῦς ἐστιν οὗτος τοῦ Κίρωνος γνήσιος εἴτε οὔ. ἐπιπλέκεται δ' αὐτῷ καὶ ἡ κατὰ ποιότητα ζήτησις·

ὁ γὰρ ἀδελφιδοῦς ἠγωνίζετο, λέγων ὅτι εἰ καὶ δῶμεν ἐκείνην γνησίαν εἶναι θυγατέρα Κίρωνος, ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν ἐκείνη, ὁ δ' υἱὸς αὐτῆς ἀμφισβητεῖ νῦν, προτιμητέος ἐστὶν ὁ κατὰ πατέρα ἀδελφιδοῦς τοῦ ἀπὸ θυγατρὸς ἐκγόνου, κατὰ τὸν νόμον ἐκεῖνον, τὸν κελεύοντα προτιμᾶσθαι τοὺς ἀπὸ τῶν ἀρρένων τῶν ἀπὸ τῶν θηλειῶν. οὗτος γὰρ τεχνικώτατα πάνυ σιωπήσας τοῦτον τὸν νόμον, ἐκ τῆς τῶν τεκόντων διαφορᾶς ἀγωνίζεται, δεικνὺς ὅτι ὅσον θυγάτηρ ἀδελφοῦ οἰκειοτέρα τοῖς τελευτῶσι, τοσοῦτον ἔκγονος ἀδελφιδοῦ διαφέρει. ἔρρωται οὖν ἐνταῦθα τῷ δικαίῳ καὶ ἀσθενεῖ τῷ νομίμῳ· τὴν δὲ ἐργασίαν τῶν κεφαλαίων κατὰ τὴν οἰκείαν πάλιν ἐργάζεται δύναμιν.

Ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ὦ ἄνδρες, ἀνάγκη ἐστὶ χαλεπῶς φέρειν, ὅταν τινὲς μὴ μόνον τῶν ἀλλοτρίων ἀμφισβητεῖν τολμῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν νόμων δίκαια τοῖς σφετέροις αὐτῶν λόγοις ἀφανίζειν ἐλπίζωσιν· ὅπερ καὶ νῦν οὗτοι ποιεῖν ἐγχειροῦσι. τοῦ γὰρ ἡμετέρου πάππου Κίρωνος οὐκ ἄπαιδος τελευτήσαντος, ἀλλ' ἡμᾶς ἐκ θυγατρὸς αὐτοῦ γνησίας παῖδας αὐτῷ καταλελοιπότος, οὗτοί τε τοῦ κλήρου λαγχάνουσιν ὡς ἐγγυτάτω γένους ὄντες, ἡμᾶς τε ὑβρίζουσιν ὡς οὐκ ἐξ ἐκείνου θυγατρὸς ὄντας, οὐδὲ γενομένης
2 αὐτῷ πώποτε τὸ παράπαν. αἴτιον δὲ τοῦ ταῦτα ποιεῖν αὐτούς ἐστιν ἡ τούτων πλεονεξία καὶ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων ὧν Κίρων μὲν καταλέλοιπεν, οὗτοι δ' ἔχουσι βιασάμενοι καὶ κρατοῦσι· καὶ τολμῶσιν ἅμα μὲν λέγειν ὡς οὐδὲν καταλέλοιπεν ἐκεῖνος, ἅμα δὲ
3 ποιεῖσθαι τοῦ κλήρου τὴν ἀμφισβήτησιν. τὴν μὲν οὖν κρίσιν οὐ δεῖ μοι νομίζειν εἶναι ταύτην πρὸς τὸν εἰληχότα τοῦ κλήρου τὴν δίκην, ἀλλὰ πρὸς Διοκλέα τὸν Φλυέα, τὸν Ὀρέστην ἐπικαλούμενον· οὗτος γάρ ἐστιν | ὁ τοῦτον παρασκευάσας πράγμαθ' ἡμῖν παρέχειν, ἀποστερῶν τὰ χρήματα ἃ Κίρων ὁ πάππος

ἀποθνήσκων κατέλιπεν, ἡμῖν δὲ τούτους τοὺς κινδύνους ἐπάγων, ἵνα μηδὲν ἀποδιδῷ τούτων, ἐὰν ὑμεῖς ἐξαπατηθῆτε πεισθέντες ὑπὸ τῶν τούτου λόγων. δεῖ 4
δὴ τούτων τοιαῦτα μηχανωμένων πάνθ' ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα μαθεῖν, ἵνα μηδὲν ἀγνοήσαντες τῶν γεγενημένων ἀλλὰ σαφῶς εἰδότες περὶ αὐτῶν, οὕτως ἐνέγκητε τὴν ψῆφον. εἴ τινι οὖν καὶ ἄλλῃ πώποτε δίκῃ προσέσχετε ἀκριβῶς τὸν νοῦν, δέομαι ὑμῶν καὶ ταύτῃ προσέχειν ὁμοίως, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιόν ἐστι. πολλῶν δὲ δικῶν ἐν τῇ πόλει γενομένων, οὐδένες ἀναιδέστερον τούτων οὐδὲ καταφανέστερον ἀντιποιησάμενοι φανήσονται τῶν ἀλλοτρίων. ἔστι μὲν οὖν 5
χαλεπόν, ὦ ἄνδρες, πρὸς παρασκευὰς λόγων καὶ μάρτυρας οὐ τἀληθῆ μαρτυροῦντας εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι περὶ τηλικούτων, παντάπασιν ἀπείρως ἔχοντα δικαστηρίων· οὐ μὴν ἀλλὰ πολλὰς ἐλπίδας ἔχω καὶ παρ' ὑμῶν τεύξεσθαι τῶν δικαίων καὶ μέχρι γε τοῦ τὰ δίκαια εἰπεῖν καὶ αὐτὸς ἀρκούντως ἐρεῖν, ἂν μή τι συμβῇ τοιοῦτον ὃ νῦν ὑπ' ἐμοῦ τυγχάνει προσδοκώμενον. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες, μετ' εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια.

Πρῶτον μὲν οὖν, ὡς ἦν ἡ μήτηρ ἡ 'μὴ Κίρωνος 6
θυγάτηρ γνησία, ἐπιδείξω τοῦτο ὑμῖν, τὰ μὲν πάλαι γεγενημένα λόγων ἀκοῇ καὶ μαρτύρων, τὰ δ' ὥστε καὶ μνημονεύεσθαι, τοῖς εἰδόσι χρώμενος μάρτυσιν, ἔτι δὲ τεκμηρίοις ἃ κρείττω τῶν μαρτυριῶν ἐστιν· ἐπειδὰν δὲ ταῦτα φανερὰ καταστήσω, τόθ' ὡς καὶ κληρονομεῖν μᾶλλον ἡμῖν ἢ τούτῳ προσήκει τῶν Κίρωνος χρημάτων. ὅθεν οὖν ἤρξαντο περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς κἀγὼ πειράσομαι διδάσκειν

Ὁ γὰρ πάππος ὁ ἐμός, ὦ ἄνδρες, Κίρων ἔγημε 7

τὴν ἐμὴν τήθην οὖσαν ἀνεψιάν, ἐξ ἀδελφῆς τῆς
αὑτοῦ μητρὸς αὐτὴν γεγενημένην. ἐκείνη μὲν οὖν
συνοικήσασα οὐ πολὺν χρόνον, τεκοῦσα αὐτῷ τὴν
ἐμὴν μητέρα, μετὰ ἐνιαυτοὺς τέτταρας τὸν βίον ἐτε-
λεύτησεν· ὁ δὲ πάππος μιᾶς μόνης οὔσης αὐτῷ θυ-
γατρὸς λαμβάνει πάλιν τὴν Διοκλέους ἀδελφήν, ἐξ
ἧς αὐτῷ ἐγιγνέσθην υἱεῖς δύο. καὶ ἐκείνην τε ἔτρεφε
παρὰ τῇ γυναικὶ καὶ μετὰ τῶν ἐξ ἐκείνης παίδων,
8 ἐκείνων τε ἔτι ζώντων, ἐπεὶ συνοικεῖν εἶχεν ἡλικίαν,
ἐκδίδωσιν αὐτὴν Ναυσιμένει Χολαργεῖ, σὺν ἱματίοις
καὶ χρυσίοις πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐπιδούς. κἀκεῖ-
νος μὲν τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἔτεσι μετὰ ταῦτα κάμνων
ἀποθνήσκει, πρὶν αὐτῷ γενέσθαι παῖδας ἐκ τῆς ἡμε-
τέρας μητρός· ὁ δὲ πάππος κομισάμενος αὐτήν, καὶ
τὴν προῖκα οὐκ ἀπολαβὼν ὅσην ἔδωκε διὰ τὴν Ναυ-
σιμένους ἀπορίαν τῶν πραγμάτων, πάλιν ἐκδίδωσι
τῷ ἐμῷ πατρὶ καὶ χιλίας δραχμὰς προῖκ' ἐπιδίδωσι.
9 Ταυτὶ δὴ πάντα πρὸς τὰς αἰτίας, ἃς νῦν οὗτοι λέ-
γουσι, πῶς ἄν τις δείξειε γεγενημένα φανερῶς; ἐγὼ
ζητῶν ἐξεῦρον. ἀνάγκη τὴν ἐμὴν μητέρα, εἴτε θυ-
γάτηρ ἦν Κίρωνος εἴτε μή, καὶ εἰ παρ' ἐκείνῳ διῃ-
τᾶτο [ἢ οὔ], καὶ γάμους [εἰ] διττοὺς ὑπὲρ ταύτης εἱ-
στίασεν ἢ μή, καὶ προῖκα ἥντινα ἑκάτερος ἐπ' αὐτῇ
τῶν γημάντων ἔλαβε, πάντα ταῦτα εἰδέναι τοὺς οἰ-
10 κέτας καὶ τὰς θεραπαίνας ἃς ἐκεῖνος ἐκέκτητο. βου-
λόμενος οὖν πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι μάρτυσιν ἔλεγχον
ἐκ βασάνων ποιήσασθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα μᾶλλον
αὐτοῖς πιστεύητε μὴ μέλλουσι δώσειν ἔλεγχον ἀλλ'
ἤδη δεδωκόσι περὶ ὧν μαρτυροῦσι, τούτους ἠξίουν
ἐκδοῦναι τὰς θεραπαίνας καὶ τοὺς οἰκέτας περί τε
τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὅσα τυγχάνουσι
11 συνειδότες. οὗτος δ' ὁ νῦν ὑμᾶς ἀξιώσων τοῖς αὐ-

τοῦ μάρτυσι πιστεύειν ἔφυγε τὴν βάσανον. καίτοι εἰ φανήσεται ταῦτα ποιῆσαι μὴ θελήσας, τί ὑπολείπεται τοῖς ἐκείνου μάρτυσιν ἢ δοκεῖν νυνὶ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, τούτου τηλικοῦτον ἔλεγχον πεφευγότος; ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐδέν. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι πρῶτον | ταύτην τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὑμεῖς μὲν τοίνυν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ βάσανον 12
ἀκριβέστατον ἔλεγχον νομίζετε· καὶ ὁπόταν δοῦλοι
καὶ ἐλεύθεροι παραγένωνται καὶ δέῃ εὑρεθῆναί τι
τῶν ζητουμένων, οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευθέρων μαρ-
τυρίαις, ἀλλὰ τοὺς δούλους βασανίζοντες, οὕτω ζη-
τεῖτε εὑρεῖν τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγενημένων. εἰκό-
τως, ὦ ἄνδρες· σύνιστε γὰρ ὅτι τῶν μὲν μαρτυρη-
σάντων ἤδη τινὲς ἔδοξαν οὐ τἀληθῆ μαρτυρῆσαι, τῶν
δὲ βασανισθέντων οὐδένες πώποτε ἐξηλέγχθησαν ὡς
οὐκ ἀληθῆ ἐκ τῶν βασάνων εἰπόντες. οὗτος δ' ὁ 13
πάντων ἀναισχυντότατος ἀνθρώπων λόγοις πεπλα-
σμένοις καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρτυροῦσιν ἀξιώσει
πιστεύειν ὑμᾶς, φεύγων οὕτως ἀκριβεῖς ἐλέγχους;
ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ πρότερον ὑπὲρ τῶν μαρτυρη-
θήσεσθαι μελλόντων ἀξιώσαντες εἰς βασάνους ἐλθεῖν,
τούτους δὲ φεύγοντας . . . ., οὕτως οἰησόμεθα δεῖν
ὑμᾶς τοῖς ἡμετέροις μάρτυσι πιστεύειν. Λαβὲ οὖν
αὐτοῖς ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τίνας εἰκὸς εἰδέναι τὰ παλαιά; δῆλον ὅτι τοὺς 14
χρωμένους τῷ πάππῳ. μεμαρτυρήκασι τοίνυν ἀκοὴν
οὗτοι. τίνας εἰδέναι τὰ περὶ τὴν ἔκδοσιν τῆς μητρὸς

ἀνάγκη; τοὺς ἐγγυησαμένους καὶ τοὺς ἐκείνοις παρόντας ὅτε ἠγγυῶντο. μεμαρτυρήκασι τοίνυν οἵ τε Ναυσιμένους προσήκοντες καὶ οἱ τοῦ ἐμοῦ πατρός. τίνες δὲ οἱ τρεφομένην ἔνδον καὶ θυγατέρα οὖσαν εἰδότες γνησίαν Κίρωνος; οἱ νῦν ἀμφισβητοῦντες ἔργῳ φανερῶς μαρτυροῦσιν ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, φεύγοντες τὴν βάσανον. ὥστε οὐ δήπου τοῖς ἡμετέροις ἂν ἀπιστήσαιτε εἰκότως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοῖς τούτων μάρτυσιν.

15 Ἡμεῖς τοίνυν καὶ ἄλλα τεκμήρια πρὸς τούτοις ἔχομεν εἰπεῖν, ἵνα γνώσεσθε ὅτι ἐκ θυγατρὸς ἡμεῖς Κίρωνος ἐσμέν. οἷα γὰρ εἰκὸς παίδων υἱέων ἐξ ἑαυτοῦ θυγατρός, οὐδεπώποτε θυσίαν ἄνευ ἡμῶν οὐδεμίαν ἐποίησεν, ἀλλ' εἴ τε μικρὰ εἴ τε μεγάλα θύοι, πανταχοῦ παρῆμεν ἡμεῖς καὶ συνεθύομεν. καὶ οὐ μόνον εἰς τὰ τοιαῦτα παρεκαλούμεθα, ἀλλὰ καὶ εἰς Διο-
16 νύσια εἰς ἀγρὸν ἦγεν ἀεὶ ἡμᾶς, καὶ μετ' ἐκείνου τε ἐθεωροῦμεν καθήμενοι παρ' αὐτόν, καὶ τὰς ἑορτὰς ἤγομεν παρ' ἐκεῖνον πάσας· τῷ Διί τε θύων τῷ Κτησίῳ, περὶ ἣν μάλιστ' ἐκεῖνος θυσίαν ἐσπούδαζε καὶ οὔτε δούλους προσῆγεν οὔτε ἐλευθέρους ὀθνείους, ἀλλ' αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ πάντ' ἐποίει, ταύτης ἡμεῖς ἐκοινωνοῦμεν καὶ τὰ ἱερὰ συνεχειρουργοῦμεν καὶ συνεπετίθεμεν καὶ τἆλλα συνεποιοῦμεν, καὶ ηὔχετο ἡμῖν ὑγίειαν διδόναι καὶ κτῆσιν ἀγαθήν, ὥσπερ εἰκὸς
17 ὄντα πάππον. καίτοι εἰ μὴ θυγατριδοῦς ἡμᾶς ἐνόμιζεν εἶναι καὶ μόνους ἐκγόνους ἑώρα λοιποὺς καταλελειμμένους αὑτῷ, οὐκ ἄν ποτε ἐποίει τούτων οὐδέν, ἀλλὰ τόνδ' ἂν αὑτῷ παρίστατο, ὃς ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ νῦν εἶναι φησί. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ πάντ' ἐστίν, ἀκριβέστατα μὲν οἱ τοῦ πάππου θεράποντες ἴσασιν, οὓς οὗτος παραδοῦναι εἰς βάσανον οὐκ ἠθέ-

*λησεν, ἴσασι δὲ περιφανέστατα καὶ τῶν ἐκείνῳ χρω-
μένων τινές, οὓς παρέξομαι μάρτυρας. Καί μοι λαβὲ
τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων δῆλόν ἐστι μόνον ὅτι ἦν 18
*ἡμῶν ἡ μήτηρ θυγάτηρ γνησία Κίρωνος, ἀλλὰ καὶ
ἐξ ὧν ὁ πατὴρ ἡμῶν ἔπραξε καὶ ἐξ ὧν αἱ γυναῖκες
αἱ τῶν δημοτῶν περὶ αὐτῆς ἐγίγνωσκον. ὅτε γὰρ ὁ
πατὴρ αὐτὴν ἐλάμβανε, γάμους εἱστίασε καὶ ἐκάλεσε
τρεῖς αὑτοῦ φίλους μετὰ τῶν αὑτοῦ προσηκόντων,
τοῖς τε φράτορσι γαμηλίαν εἰσήνεγκε κατὰ τοὺς ἐκεί-
νων νόμους. αἵ τε γυναῖκες αἱ τῶν δημοτῶν μετὰ* 19
*ταῦτα προὔκριναν αὐτὴν μετὰ τῆς Διοκλέους γυναι-
κὸς τοῦ Πιτθέως ἄρχειν εἰς τὰ Θεσμοφόρια καὶ ποι-
εῖν τὰ νομιζόμενα μετ' ἐκείνης. ὅ τε πατὴρ ἡμῶν,
ἐπειδὴ ἐγενόμεθα, εἰς τοὺς φράτορας ἡμᾶς εἰσήγα-
γεν, ὀμόσας κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους ἦ μὴν
ἐξ ἀστῆς καὶ ἐγγυητῆς γυναικὸς εἰσάγειν· τῶν δὲ |
φρατόρων οὐδεὶς ἀντεῖπεν οὐδ' ἠμφισβήτησε μὴ οὐκ
ἀληθῆ ταῦτ' εἶναι, πολλῶν ὄντων καὶ ἀκριβῶς τὰ
τοιαῦτα σκοπουμένων. καίτοι μὴ οἴεσθ' ἄν, εἰ τοι-* 20
*αύτη τις ἦν ἡ μήτηρ ἡμῶν οἵαν οὗτοί φασι, μήτ'
ἂν τὸν πατέρα ἡμῶν γάμους ἑστιᾶν καὶ γαμηλίαν
εἰσενεγκεῖν, ἀλλὰ ἀποκρύψασθαι ταῦτα πάντα, μήτε
τὰς τῶν ἄλλων δημοτῶν γυναῖκας αἱρεῖσθαι ἂν αὐ-
τὴν συνιεροποιεῖν τῇ Διοκλέους γυναικὶ καὶ κυρίαν
ποιεῖν ἱερῶν, ἀλλ' ἑτέρᾳ ἄν τινι περὶ τούτων ἐπιτρέ-
πειν, μήτε τοὺς φράτορας εἰσδέχεσθαι ἡμᾶς, ἀλλὰ
κατηγορεῖν καὶ ἐξελέγχειν, εἰ μὴ πάντοθεν ἦν ὁμο-
λογούμενον τὴν μητέρα ἡμῶν εἶναι θυγατέρα γνη-
σίαν Κίρωνος. νῦν δὲ τῇ περιφανείᾳ τοῦ πράγματος*

καὶ τῷ συνειδέναι ταῦτα πολλοὺς οὐδαμόθεν ἠμφισβητήθη τοιοῦτον οὐδέν. Καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

21 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Διοκλῆς ἔπραξεν ὅτε ἡμῶν ὁ πάππος ἐτελεύτησε, γνῶναι ῥᾴδιον ὅτι ὡμολογούμεθα εἶναι θυγατριδοῖ Κίρωνος. ἧκον γὰρ ἐγὼ κομισούμενος αὐτὸν ὡς θάψων ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμαυτοῦ, τῶν ἐμαυτοῦ οἰκείων τινὰ ἔχων, ἀνεψιὸν τοῦ πατρός· καὶ Διοκλέα μὲν οὐ κατέλαβον ἔνδον, εἰσελθὼν δὲ εἴσω κομίζειν οἷος ἦν, ἔχων τοὺς
22 οἴσοντας. δεομένης δὲ τῆς τοῦ πάππου γυναικὸς ἐκ τῆς οἰκίας αὐτὸν ἐκείνης θάπτειν, καὶ λεγούσης ὅτι βούλοιτ' ἂν αὐτὴ τὸ σῶμα τὸ ἐκείνου συμμεταχειρίζεσθαι μεθ' ἡμῶν καὶ κοσμῆσαι, καὶ ταῦτα ἱκετευούσης καὶ κλαιούσης, ἐπείσθην, ὦ ἄνδρες, καὶ τούτῳ προσελθὼν μαρτύρων ἐναντίον εἶπον ὅτι ἐντεῦθεν ποιήσομαι τὴν ταφήν· δεδεημένη γὰρ εἴη ταῦτα
23 ποιεῖν ἡ τούτου ἀδελφή. καὶ ταῦτα Διοκλῆς ἀκούσας οὐδὲν ἀντεῖπεν, ἀλλὰ καὶ ἐωνῆσθαί τι τῶν εἰς τὴν ταφήν, τῶν δὲ ἀρραβῶνα δεδωκέναι οὗτος φάσκων ταῦτα ἠξίου παρ' ἐμοῦ λαβεῖν, καὶ διωμολογήσατο τῶν μὲν ἠγορασμένων τιμὴν ἀπολαβεῖν, ὧν δὲ ἀρραβῶνα ἔφασκε δεδωκέναι, συστῆσαι τοὺς λαβόντας. εὐθὺς οὖν τοῦτο παρεφθέγγετο, ὡς οὐδ' ὁτιοῦν εἴη Κίρων καταλελοιπώς, οὐδένα λόγον ἐμοῦ
24 πω ποιουμένου περὶ τῶν ἐκείνου χρημάτων. καίτοι εἰ μὴ ἦν θυγατριδοῦς Κίρωνος, οὐκ ἂν ταῦτα διωμολογεῖτο, ἀλλ' ἐκείνους ἂν τοὺς λόγους ἔλεγε „σὺ δὲ „τίς εἶ; σοὶ δὲ τί προσήκει θάπτειν; οὐ γιγνώσκω „σε· οὐ μὴ εἴσει εἰς τὴν οἰκίαν." ταῦτ' εἰπεῖν προσ-

ἧκεν, ἅ περ νῦν ἑτέρους πέπεικε λέγειν. νῦν δὲ τοιοῦτον μὲν οὐδὲν εἶπεν, εἰς ἕω δὲ τἀργύριον ἐκέλευεν εἰσενεγκεῖν. Καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἐκεῖνος μόνος, ἀλλ' οὐδὲ ὁ νῦν ἀμ- 25
φισβητῶν τοῦ κλήρου τοιοῦτον εἶπεν οὐδέν, ἀλλ'
ὑπὸ τούτου παρασκευασθεὶς ἀμφισβητεῖ. κἀκείνου
τὸ μὲν παρ' ἐμοῦ κομισθὲν ἀργύριον οὐκ ἐθελήσαν-
τος ἀπολαβεῖν, παρὰ τούτου δ' ἀπειληφέναι τῇ ὑστε-
ραίᾳ φάσκοντος, οὐκ ἐκωλυόμην συνθάπτειν ἀλλὰ
πάντα συνεποίουν· οὐχ ὅπως τοῦδε ἀναλίσκοντος οὐδὲ
Διοκλέους, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐκεῖνος κατέλιπε γιγνομένων
τῶν εἰς αὐτὸν ἀναλωμάτων. καίτοι καὶ τούτῳ προσ- 26
ῆκεν, εἰ μὴ πάππος ἦν μοι Κίρων, ὠθεῖν καὶ ἐκ-
βάλλειν καὶ κωλύειν συνθάπτειν. οὐδὲν γὰρ ὅμοιον
ἦν μοι πρὸς τοῦτον· ἐγὼ μὲν γὰρ εἴων αὐτὸν ἀδελ-
φιδοῦν ὄντα τοῦ πάππου ταῦτα πάντα συμποιεῖν,
τούτῳ δ' ἐμ' οὐ προσῆκεν ἐᾶν, εἴπερ ἀληθῆ ταῦτα
ἦν ἅπερ νῦν λέγειν τολμῶσιν. ἀλλ' οὕτω τῇ τοῦ 27
πράγματος ἀληθείᾳ κατεπέπληκτο, ὥστ' οὐδ' ἐπὶ
τοῦ μνήματος ἐμοῦ ποιουμένου λόγους, καὶ κατηγο-
ροῦντος Διοκλέους ὅτι τὰ χρήματα ἀποστερῶν τοῦ-
τόν μοι πέπεικεν ἀμφισβητεῖν, οὐκ ἐτόλμησε γρῦξαι
τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδ' εἰπεῖν ἃ νῦν τολμᾷ λέγειν.
Καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πόθεν χρὴ πιστεύεσθαι τὰ εἰρημένα; οὐκ ἐκ τῶν 28
μαρτυριῶν; οἶμαί γε. πόθεν δὲ τοὺς μάρτυρας; οὐκ

ἐκ τῶν βασάνων; εἰκός γε. πόθεν | δ' ἀπιστεῖν τοῖς
τούτων λόγοις; οὐκ ἐκ τοῦ φεύγειν τοὺς ἐλέγχους;
ἀνάγκη μεγάλη. πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδεί-
ξειε γνησίαν οὖσαν θυγατέρα Κίρωνος τὴν μητέρα
29 τὴν ἐμὴν ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνύς; τῶν μὲν
παλαιῶν ἀκοὴν μαρτυρούντων παρεχόμενος, τῶν δὲ
ἔτι ζώντων τοὺς εἰδότας ἕκαστα τούτων, οἳ συνῄδε-
σαν παρ' ἐκείνῳ τρεφομένην, θυγατέρα νομιζομένην,
δὶς ἐκδοθεῖσαν, δὶς ἐγγυηθεῖσαν, ἔτι δὲ περὶ πάν-
των τούτους βάσανον ἐξ οἰκετῶν πεφευγότας, οἳ
ταῦτα πάντα ᾔδεσαν, ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμ-
πίους οὐκ ἂν ἔχοιμι πίστεις μείζους τούτων εἰπεῖν,
ἀλλ' ἱκανὰς εἶναι νομίζω τὰς εἰρημένας.
30 Φέρε δή, καὶ ὡς προσήκει ἐμοὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ
τῶν Κίρωνος χρημάτων, νῦν ἤδη τοῦτο ἐπιδείξω.
καὶ νομίζω μὲν ἁπλῶς καὶ ὑμῖν ἤδη εἶναι φανερὸν
ὅτι οὐκ ἐγγυτέρω τῆς ἀγχιστείας εἰσὶν οἱ μετ' ἐκεί-
νου φύντες ἢ οἱ ἐξ ἐκείνου γεγονότες (πῶς γάρ; οἱ
μὲν γὰρ ὀνομάζονται συγγενεῖς, οἱ δ' ἔκγονοι τοῦ
τελευτήσαντος)· οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οὕτως ἐχόν-
των τολμῶσιν ἀμφισβητεῖν, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν νό-
31 μων ἀκριβέστερον διδάξομεν. εἰ γὰρ ἔζη μὲν ἡ ἐμὴ
μήτηρ, θυγάτηρ δὲ Κίρωνος, μηδὲν δὲ ἐκεῖνος δια-
θέμενος ἐτελεύτησεν, ἦν δὲ ἀδελφὸς οὗτος αὐτῷ, μὴ
ἀδελφιδοῦς, συνοικῆσαι μὲν ἂν τῇ γυναικὶ κύριος
ἦν, τῶν δὲ χρημάτων οὐκ ἄν, ἀλλ' οἱ γενόμενοι παῖ-
δες ἐκ τούτου καὶ ἐξ ἐκείνης, ὁπότε ἐπὶ δίετες ἥβη-
σαν· οὕτω γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. εἰ τοίνυν καὶ
ζώσης κύριος αὐτὸς μὴ ἐγένετο τῶν τῆς γυναικός,
ἀλλ' οἱ παῖδες, δῆλον ὅτι καὶ τετελευτηκυίας, ἐπεὶ
παῖδας ἡμᾶς καταλέλοιπεν, οὐ τούτοις ἀλλ' ἡμῖν
προσήκει κληρονομεῖν τῶν χρημάτων.

Οὐ τοίνυν ἐκ τούτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ 32
περὶ τῆς κακώσεως νόμου δῆλόν ἐστιν. εἰ γὰρ ἔζη μὲν ὁ πάππος, ἐνδεὴς δὲ ἦν τῶν ἐπιτηδείων, οὐκ ἂν οὗτος ὑπόδικος ἦν τῆς κακώσεως ἀλλ' ἡμεῖς. κελεύει γὰρ τρέφειν τοὺς γονέας· γονεῖς δ' εἰσὶ μήτηρ καὶ πατὴρ καὶ πάππος καὶ τήθη καὶ τούτων μήτηρ καὶ πατήρ, ἐὰν ἔτι ζῶσιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἀρχὴ τοῦ γένους εἰσί, καὶ τὰ ἐκείνων παραδίδοται τοῖς ἐκγόνοις· διόπερ ἀνάγκη τρέφειν αὐτούς ἐστι, κἂν μηδὲν καταλίπωσι. πῶς οὖν δίκαιόν ἐστιν, ἐὰν μὲν μηδὲν καταλίπωσιν, ἡμᾶς ὑποδίκους εἶναι τῆς κακώσεως, ἢν μὴ τρέφωμεν, εἰ δέ τι καταλελοίπασι, τόνδ' εἶναι κληρονόμον ἀλλὰ μὴ ἡμᾶς; οὐδαμῶς δήπουθεν.

Πρὸς ἕνα δὲ τὸν πρῶτον τῶν συγγενῶν προσάξω, 33
καὶ τοῦ γένους καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἐρωτήσω· ῥᾷστα γὰρ οὕτω μάθοιτ' ἄν. Κίρωνος πότερον θυγάτηρ ἢ ἀδελφὸς ἐγγυτέρω τοῦ γένους ἐστί; δῆλον γὰρ ὅτι θυγάτηρ· ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἐκείνου γέγονεν, ὁ δὲ μετ' ἐκείνου. θυγατρὸς δὲ παῖδες ἢ ἀδελφός; παῖδες δήπουθεν· γένος γὰρ ἀλλ' οὐχὶ συγγένεια τοῦτ' ἐστίν. εἰ δὴ προέχομεν ἀδελφοῦ τοσοῦτον, ἦ που τοῦδέ γ' ὄντος ἀδελφιδοῦ πάμπολυ πρότεροί ἐσμεν. Δέδοικα 34
δὲ μὴ λίαν ὁμολογούμενα λέγων ἐνοχλεῖν ὑμῖν δόξω· πάντες γὰρ ὑμεῖς τῶν πατρῴων, τῶν παππῴων, τῶν ἔτι περαιτέρω κληρονομεῖτε ἐκ γένους παρειληφότες τὴν ἀγχιστείαν ἀνεπίδικον, καὶ οὐκ οἶδ' εἴ τινι πρὸ τοῦ πώποτε τοιοῦτος ἀγὼν συμβέβηκεν. ἀναγνοὺς οὖν τὸν τῆς κακώσεως νόμον, ὧν ἕνεκα ταῦτα γίγνεται, καὶ ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν.

ΝΟΜΟΣ.

Κίρων γὰρ ἐκέκτητο οὐσίαν, ὦ ἄνδρες, ἀγρὸν 35

μὲν Φλυῆσι, καὶ ταλάντου ῥᾳδίως ἄξιον, οἰκίας δ' ἐν
ἄστει δύο, τὴν μὲν μίαν μισθοφοροῦσαν, παρὰ τὸ
ἐν Λίμναις Διονύσιον, δισχιλίας εὑρίσκουσαν, τὴν
δ' ἑτέραν, ἐν ᾗ αὐτὸς ᾤκει, τριῶν καὶ δέκα μνῶν·
ἔτι δὲ ἀνδράποδα μισθοφοροῦντα καὶ δύο θεραπαί-
νας καὶ παιδίσκην, καὶ ἔπιπλα δι' ὧν ᾤκει τὴν οἰ-
κίαν, σχεδὸν σὺν τοῖς ἀνδραπόδοις ἄξια τρισκαίδεκα
μνῶν· σύμπαντα δὲ ὅσα φανερὰ ἦν, πλέον ἢ ἐνενή-
κοντα μνῶν· χωρὶς δὲ τούτων δανείσματα οὐκ ὀλίγα,
36 ἀφ' ὧν ἐκεῖνος τόκους ἐλάμβανε. τούτοις Διοκλῆς
μετὰ τῆς ἀδελφῆς | πάλαι ἐπεβούλευεν, ἐπειδὴ τά-
χιστα οἱ παῖδες οἱ Κίρωνος ἐτελεύτησαν. ἐκείνην
μὲν γὰρ οὐκ ἐξεδίδου δυναμένην ἔτι τεκεῖν παῖδας ἐξ
ἑτέρου ἀνδρός, ἵνα μὴ χωρισθείσης περὶ τῶν αὐτοῦ
βουλεύσαιτο καθάπερ προσῆκεν, ἔπειθε δὲ μένειν
φάσκουσαν ἐξ αὐτοῦ κυεῖν οἴεσθαι, προσποιουμένην
δὲ διαφθείρειν ἄκουσαν, ἵν' ἐλπίζων ἀεὶ γενήσεσθαι
παῖδας αὐτῷ μηδέτερον ἡμῶν εἰσποιήσαιτο υἱόν· καὶ
τὸν πατέρα διέβαλλεν ἀεί, φάσκων αὐτὸν ἐπιβου-
37 λεύειν τοῖς ἐκείνου. τά τε οὖν χρέα πάντα ὅσα ὠφεί-
λετο αὐτῷ, καὶ τόκους ἔπειθε, τά τε φανερὰ δι' αὐ-
τοῦ ποιεῖσθαι, παράγων ἄνδρα πρεσβύτερον θερα-
πείαις καὶ κολακείαις, ἕως ἅπαντα τὰ ἐκείνου
περιέλαβεν. εἰδὼς δὲ ὅτι πάντων ἐγὼ τούτων κατὰ
τὸ προσῆκον εἶναι κύριος ζητήσω, ὁπότε ὁ πάππος
ἐτελεύτησεν, εἰσιέναι μέν με καὶ θεραπεύειν ἐκεῖνον
καὶ συνδιατρίβειν οὐκ ἐκώλυε, δεδιὼς μὴ τραχυν-
θεὶς εἰς ὀργὴν καταστταίην πρὸς αὐτόν, παρεσκεύαζε
δέ μοι τὸν ἀμφισβητήσοντα τῆς οὐσίας, μέρος πολλο-
στὸν τούτῳ μεταδιδοὺς εἰ κατορθώσειεν, αὐτῷ δὲ
ταῦτα πάντα περιποιῶν, καὶ οὐδὲ πρὸς τοῦτον ὁμο-
λογῶν τὸν πάππον χρήματα καταλιπεῖν, ἀλλ' εἶναι

ιάσκων οὐδέν. καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν, ἐν- 38
άφια προπαρασκευασάμενος τὸ μὲν ἀργύριον ἐμὲ
κέλευεν ἐνεγκεῖν, ὡς τῶν μαρτύρων ἠκούσατε μαρ-
υρησάντων, ἀπειληφέναι δὲ παρὰ τοῦδε προσεποι-
ῖτο, παρ' ἐμοῦ δὲ οὐκέτι ἤθελεν ἀπολαβεῖν, ὑπο-
ιαρωθῶν, ὅπως ἐκεῖνος δοκοίη θάπτειν ἀλλὰ μὴ
γὼ τὸν πάππον. ἀμφισβητοῦντος δὲ τούτου καὶ τῆς
ἰκίας ταύτης καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἐκεῖνος κατέλιπε,
ιαὶ οὐδὲν φάσκοντος καταλελοιπέναι, βιάσασθαι μὲν
ιαὶ τὸν πάππον μεταφέρειν ἐν ταῖς τοιαύταις ἀκαι-
ιίαις οὐκ ᾤμην δεῖν, τῶν φίλων μοι ταῦτα συγγι-
νωσκόντων, συνεποίουν δὲ καὶ συνέθαπτον, ἐξ ὧν
ὁ πάππος κατέλιπε τῶν ἀναλωμάτων γιγνομένων. καὶ 39
ταῦτα μὲν οὕτως ἀναγκασθεὶς ἔπραξα τοῦτον τὸν τρό-
πον· ὅπως δὲ μηδέν μου ταύτῃ πλεονεκτοῖεν, παρ'
ὑμῖν φάσκοντες οὐδέν με εἰς τὴν ταφὴν ἀνηλωκέναι,
τὸν ἐξηγητὴν ἐρόμενος ἐκείνου κελεύσαντος ἀνήλωσα
παρ' ἐμαυτοῦ καὶ τὰ ἔνατα ἐπήνεγκα, ὡς οἷόν τε
κάλλιστα παρασκευάσας, ἵνα αὐτῶν ἐκκόψαιμι ταύ-
την τὴν ἱεροσυλίαν, καὶ ἵνα μὴ δοκοῖεν οὗτοι μὲν
ἀνηλωκέναι πάντα, ἐγὼ δὲ οὐδέν, ἀλλ' ὁμοίως κἀγώ.

Καὶ τὰ μὲν γεγενημένα, καὶ δι' ἃ τὰ πράγματα 40
ταῦτ' ἔχομεν, σχεδόν τι ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· εἰ
δὲ εἰδείητε τὴν Διοκλέους ἀναισχυντίαν, καὶ περὶ
τὰ ἄλλα οἷός ἐστιν, οὐκ ἂν ἀπιστήσαιτ' ἴσως τῶν
εἰρημένων οὐδενί. οὗτος μὲν γὰρ ἔχει τὴν οὐσίαν,
ἀφ' ἧς νῦν ἐστι λαμπρός, ἀλλοτρίαν, ἀδελφῶν τριῶν
ὁμομητρίων ἐπικλήρων καταλειφθεισῶν αὐτὸν τῷ
πατρὶ αὐτῶν εἰσποιήσας, οὐδεμίαν ἐκείνου περὶ τού-
των ποιησαμένου διαθήκην. ταῖν δ' ἀδελφαῖν ταῖν 41
δυοῖν ἐπειδὴ τὰ χρήματα εἰσεπράττετο ὑπὸ τῶν ἐκεί-
ναις συνοικούντων, τὸν μὲν τὴν πρεσβυτέραν ἔχοντα

κατοικοδομήσας καὶ ἐπιβουλεύσας ἠτίμωσε, καὶ γραφὴν ὕβρεως γραφεὶς οὐδέπω τούτων δίκην δέδωκε, τῆς δὲ μετ' ἐκείνην γενομένης τὸν ἄνδρα ἀποκτεῖναι κελεύσας οἰκέτην ἐκεῖνον μὲν ἐξέπεμψε, τὴν δ' αἰ-
42 τίαν εἰς τὴν ἀδελφὴν ἔτρεψε, καταπλήξας δὲ ταῖς αὑτοῦ βδελυρίαις προσαφήρηται τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν ἐπιτροπεύσας, καὶ κατέχει τὸν ἀγρόν, φελλέα δὲ ἐκείνῳ δέδωκε. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω, δεδίασι μὲν αὐτόν, ἴσως δ' ἂν μοι καὶ μαρτυρῆσαι ἐθελήσειαν· εἰ δὲ μή, τοὺς εἰδότας παρέξομαι μάρτυρας. Καί μοι κάλει δεῦρο αὐτοὺς πρῶτον.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὕτω τοίνυν ἀσελγὴς ὢν καὶ βίαιος καὶ τὴν τῶν ἀδελφῶν οὐσίαν ἀπεστερηκὼς οὐκ ἀγαπᾷ τὰ ἐκείνων ἔχων, ἀλλ' ὅτι δίκην οὐδεμίαν αὐτῶν δέδωκεν, ἥκει καὶ τὰ τοῦ πάππου χρήματα ἡμᾶς ἀποστερήσων, καὶ τούτῳ δύο μνᾶς (ὡς ἀκούομεν) | μόνας δεδωκὼς οὐ μόνον περὶ χρημάτων ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πατρίδος εἰς κινδύνους καθίστησιν. ἐὰν γὰρ ἐξαπατηθῆτε ὑμεῖς πεισθέντες ὡς ἡ μήτηρ ἡμῶν οὐκ ἦν πολῖτις, οὐδ' ἡμεῖς ἐσμεν· μετ' Εὐκλείδην γὰρ ἄρχοντα γεγόναμεν. ἆρα περὶ μικρῶν τινῶν ἡμῖν τὸν ἀγῶνα
44 κατεσκεύακε; καὶ ζῶντος μὲν τοῦ πάππου καὶ τοῦ πατρὸς οὐδεμίαν αἰτίαν εἴχομεν, ἀλλ' ἀναμφισβήτητοι τὸν ἅπαντα χρόνον διετελέσαμεν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνοι τετελευτήκασι, κἂν νῦν νικήσωμεν, ὄνειδος ἕξομεν, διότι ἠμφισβητήθημεν, διὰ τὸν Ὀρέστην τοῦτον τὸν κακῶς ἀπολούμενον, ὃς μοιχὸς ληφθεὶς καὶ παθὼν ὅ τι προσήκει τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας οὐδ' ὣς ἀπαλλάττεται τοῦ πράγματος, ὡς οἱ συνειδότες

καταμαρτυροῦσι. τοῦτον μὲν οὖν, οἷός ἐστι, καὶ νῦν
ἀκούετε καὶ αὖθις ἀκριβέστερον πεύσεσθε, ὅταν κατ'
αὐτοῦ τὴν δίκην ἡμεῖς εἰσίωμεν· ὑμῶν δ' ἐγὼ δέο- 45
μαι καὶ ἱκετεύω, μή με περιίδητε περὶ τούτων ὑβρι-
σθέντα τῶν χρημάτων ὧν ὁ πάππος κατέλιπε, μηδ'
ἀποστερηθέντα, ἀλλὰ βοηθήσατε καθ' ὅσον ὑμῶν
ἕκαστος τυγχάνει δυνάμενος. ἔχετε δὲ πίστεις ἱκα-
νὰς ἐκ μαρτυριῶν, ἐκ βασάνων, ἐξ αὐτῶν τῶν νό-
μων, ὅτι τ' ἐσμὲν ἐκ θυγατρὸς γνησίας Κίρωνος,
καὶ ὅτι προσήκει ἡμῖν μᾶλλον ἢ τούτοις κληρονομεῖν
τῶν ἐκείνου χρημάτων, ἐκγόνοις οὖσι τοῦ πάππου.
μνησθέντες οὖν καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὀμόσαντες δικά- 46
ζετε, καὶ τῶν λόγων οὓς εἰρήκαμεν, καὶ τῶν νόμων,
ᾗ δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ τὴν ψῆφον τίθεσθε.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. Λαβὲ δ' αὐτοῖς τὴν μαρτυρίαν τὴν λοιπήν, ὡς ἐλήφθη μοιχός, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΣΤΥΦΙΛΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀστύφιλος καὶ ὁ λέγων τὸν λόγον ἀδελφοὶ ὁμομήτριοι· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀστυφίλου διαθήκας προήνεγκε Κλέων τις, ἀνεψιὸς ὢν αὐτοῦ, φάσκων αὐτὰς γενέσθαι εἰς τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ. ὁ δὲ ἀδελφὸς τοῦ Ἀστυφίλου κατηγορεῖ τῶν διαθηκῶν ὡς πλαστῶν. Ἡ στάσις στοχασμός.

Ἀδελφός μοι ἦν ὁμομήτριος, ὦ ἄνδρες, Ἀστύφιλος, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος· ἀποδημήσας οὖν μετὰ τῶν εἰς Μυτιλήνην στρατιωτῶν ἐτελεύτησε. πειράσομαι δ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὅπερ ἀντώμοσα, ὡς οὔτε ἐποιήσατο ἐκεῖνος υἱὸν ἑαυτῷ, οὔτ' ἔδωκε τὰ ἑαυτοῦ, οὔτε διαθήκας κατέλιπεν, οὔτε προσήκει ἔχειν τὰ Ἀστυφίλου
2 *οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ ἐμοί. ἔστι γὰρ Κλέων οὑτοσὶ ἀνεψιὸς Ἀστυφίλῳ πρὸς πατρός, ὁ δὲ υἱὸς ὁ τούτου, ὃν εἰσποιεῖ ἐκείνῳ, ἀνεψιαδοῦς. εἰσποίητος δ' ἦν ὁ πατὴρ ὁ Κλέωνος εἰς ἄλλον οἶκον, καὶ οὗτοι ἔτι εἰσὶν ἐν ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ, ὥστε γένει μὲν διὰ τὸν νόμον οὐδὲν προσήκουσιν Ἀστυφίλῳ. ἐπειδὴ δὲ κατὰ ταῦτα οὐκ ἦν ἀμφισβήτησις, διαθήκας, ὦ ἄνδρες, ψευδεῖς (ὡς ἐγὼ οἶμαι ἐπιδείξειν) κατεσκεύασαν καὶ ζητοῦσιν*
3 *ἀποστερῆσαί με τῶν τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ οὕτω σφόδρα Κλέων οὑτοσὶ καὶ πρότερον καὶ νῦν οὐδένα ἄλλον τὸν κλῆρον ἡγεῖται ἕξειν ἢ αὐτόν, ὥστ' ἐπειδὴ τάχιστα ἠγγέλθη Ἀστύφιλος τετελευτηκώς, τοῦ μὲν πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἀσθενοῦντος, ἐμοῦ δὲ οὐκ ἐπιδημοῦντος ἀλλὰ στρατευομένου, εἰς τὸ χωρίον ἐνεβάτευσε, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐκεῖνος κατέλιπεν, ἅπαντα ἔφη τοῦ υἱοῦ*
4 *τοῦ ἑαυτοῦ εἶναι, πρίν τι ὑμᾶς ψηφίσασθαι. ἐπεὶ δ' ἐκομίσθη τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ μὲν προσποιούμενος πάλαι υἱὸς εἰσπεποιῆσθαι οὐ προὔθετο οὐδ' ἔθαψεν, | οἱ δὲ φίλοι Ἀστυφίλου καὶ οἱ συστρατιῶται, ὁρῶντες τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἀρρωστοῦντα, ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπιδημοῦντα, αὐτοὶ καὶ προὔθεντο καὶ τἄλλα πάντα τὰ νομιζόμενα ἐποίησαν καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα ἀσθενοῦντα ἐπὶ τὸ μνῆμα ἤγαγον εὖ εἰδότες ὅτι ἀσπάζοιτο αὐτὸν Ἀστύφιλος. τούτου δ' ὑμῖν αὐτοὺς τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς ἐκείνου μάρτυρας παρέξομαι τῶν παρόντων.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν οὐκ ἔθαψε Κλέων Ἀστύφιλον, οὐδ' ἂν 5
*αὐτὸς ἔξαρνος γένοιτο μεμαρτύρηταί τε ὑμῖν· ἐπειδὴ
δ' ἐπεδήμησα ἐγὼ καὶ ᾐσθόμην καρπουμένους τού-
τους τὰ ἐκείνου, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ποιηθείη ὑπὸ Ἀστυ-
φίλου, καὶ τούτων διαθήκας καταλίποι παρὰ Ἱεροκλεῖ
Ἡφαιστιάδῃ, ἀκούσας ἐγὼ λέγοντος αὐτοῦ ταῦτα
ἐπορευόμην παρὰ τὸν Ἱεροκλέα, εὖ μὲν εἰδὼς ὅτι ὡς
οἷόν τε μάλιστα ἐπιτήδειος εἴη Κλέωνι, οὐχ ἡγούμε-* 6
*νος δ' ἂν αὐτὸν τολμῆσαί τι ψεύσασθαι κατὰ Ἀστυ-
φίλου τετελευτηκότος, καὶ ταῦτα θεῖον ὄντα καὶ ἐμοῦ
καὶ ἐκείνου. ὅμως δέ, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν τούτων ὑπο-
λογισάμενος ὁ Ἱεροκλῆς, ἐρωτώμενος ὑπ' ἐμοῦ ἀπε-
κρίνατό μοι ὅτι ἔχοι τὰς διαθήκας· λαβεῖν δὲ ἔφη
αὐτὰς παρὰ Ἀστυφίλου, ὅτε εἰς Μυτιλήνην ἔμελλεν
ἐκεῖνος ἐκπλεῖν. Ὡς δὲ ταῦτ' ἔλεγεν, ἀνάγνωθί μοι
ταύτην τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οὔτε παραγενόμενος 7
*οὐδεὶς ἔτυχε τῶν οἰκείων ὅτε ὁ ἀδελφὸς ἐτελεύτησεν,
οὔτε ἐγὼ ἐπεδήμουν ὅτε τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ δεῦρο ἐκο-
μίσθη, ἀναγκαῖόν μοί ἐστιν ἐξ αὐτῶν ὧν οὗτοι λέ-
γουσιν ἐλέγχειν ψευδεῖς οὔσας τὰς διαθήκας ἃς ἐποιή-
σαντο. εἰκὸς γὰρ ἐκεῖνον οὐ μόνον ἐπιθυμεῖν υἱὸν
ποιησάμενον καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ σκοπεῖσθαι ὅπως
κυριώτατα ἔσται ἃ ἂν διαθῆται, καὶ τήν τε οὐσίαν,
ὃν ἂν ἐκεῖνος εἰσποιήσηται, οὗτος ἕξει. καὶ ἐπὶ τοὺς
βωμοὺς τοὺς πατρῴους οὗτος βαδιεῖται, καὶ τελευ-
τήσαντι αὐτῷ καὶ τοῖς ἐκείνου προγόνοις τὰ νομιζό-
μενα ποιήσει· ἅπαντα δὲ ταῦτα μάλιστ' ἂν εἰδέναι* 8

ὅτι γένοιτο, εἰ μὴ ἄνευ τῶν οἰκείων τῶν ἑαυτοῦ τὰς διαθήκας ποιοῖτο, ἀλλὰ πρῶτον μὲν συγγενεῖς παρακαλέσας, ἔπειτα δὲ φράτορας καὶ δημότας, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ὅσους δύναιτο πλείστους· οὕτω γὰρ εἴτε κατὰ γένος εἴτε κατὰ δόσιν ἀμφισβητοίη τις,
9 ῥᾳδίως ἂν ἐλέγχοιτο ψευδόμενος. ὁ τοίνυν Ἀστύφιλος οὐδὲν φαίνεται τοιοῦτον ποιήσας, οὐδὲ παραστησάμενος οὐδένα τούτων ὅτε διέθετο ἃ οὗτοί φασιν, εἰ μή τις ἄρα ὑπὸ τούτων πέπεισται ὁμολογεῖν παρεῖναι. αὐτὸς δ' ὑμῖν πάντας τούτους μαρτυροῦντας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

10 Ἴσως τοίνυν Κλέων οὑτοσί φησιν οὐκ εἰκὸς εἶναι τεκμηρίοις ὑμᾶς χρήσασθαι τούτοις τοῖς μάρτυσιν, ὅτι μαρτυροῦσι μὴ εἰδέναι Ἀστύφιλον ταῦτα διατιθέμενον. ἐγὼ δ' οἶμαι, περί γε διαθηκῶν οὔσης τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ περὶ τοῦ ποιηθῆναί τινα υἱὸν Ἀστυφίλῳ, ἡμῖν πολὺ βεβαιοτέραν εἶναι μαρτυρίαν ἣν οἱ ἀναγκαῖοι οἱ ἐκείνου περὶ τῶν μεγίστων μή φασι παραγενέσθαι, μᾶλλον ἢ ἣν οἱ μηδὲν προσήκον-
11 τες μαρτυροῦσι παρεῖναι. καὶ ἐχρῆν δ', ὦ ἄνδρες, καὶ αὐτὸν Κλέωνα, μὴ δοκοῦντα εἶναι ἠλίθιον, ὅτε τὸν υἱὸν τὸν τούτου ἐποιεῖτο Ἀστύφιλος καὶ τὰς διαθήκας κατέλειπε, παρακαλέσαι εἴ τέ τινα συγγενῆ ἐπιδημοῦντα ἐγίγνωσκε, καὶ τοὺς ἄλλους, ὅτῳ ἔμβραχύ περ ᾔδει Ἀστύφιλον χρώμενον. κωλῦσαι μὲν γὰρ οὐδεὶς αὐτὸν ἐδύνατο, ὅτῳ ἐβούλετο, δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ· τούτῳ δ' ἂν μεγάλη μαρτυρία ἦν, ὅτι οὐ
12 λάθρᾳ ταῦτα διέθετο. ἔτι δ', ὦ ἄνδρες, εἰ μὲν ὁ Ἀστύφιλος μηδένα ἐβούλετο εἰδέναι ὅτι τὸν Κλέωνος

ἱὸν ἐποιεῖτο μηδ' ὅτι διαθήκας καταλίποι, εἰκὸς ἦν ηδὲ ἄλλον μηδένα ἐγγεγράφθαι ἐν τῷ γραμματείῳ άρτυρα· εἰ δ' ἐναντίον μαρτύρων φαίνεται διαθέ-ενος, τούτων δὲ μὴ τῶν μάλιστα χρωμένων ἀλλὰ ὧν ἐντυχόντων, πῶς εἰκός ἐστιν ἀληθεῖς εἶναι τὰς ιαθήκας; οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι ἔγωγε οὐδένα, υἱὸν 13 ιυτῷ ποιούμενον, τολμῆσαι ἄλλους τινὰς παρακα-έσαι ἢ | τούτους, οἷς περ καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων κοι-ωνὸν ἀνθ' αὑτοῦ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἔμελλε κα-αλιπεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' αἰσχυνθῆναι οὐδενὶ προσ-κει ἐπὶ τοιαύταις διαθήκαις ὡς πλείστους μάρτυρας αρίστασθαι, νόμου γε ὄντος ἐξεῖναι ὅτῳ βούλοιτο οῦναι τὰ ἑαυτοῦ.

Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐκ τοῦ χρόνου ὃν 14 ὗτοι λέγουσι περὶ τῶν διαθηκῶν. ὅτε γὰρ εἰς Μυ-ιλήνην ἐξέπλει στρατευσόμενος, τότε φασὶν αὐτὸν αῦτα διαθέσθαι· φαίνεται δὲ ὁ Ἀστύφιλος τῷ τού-ων λόγῳ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προειδώς. πρῶτον ἐν γὰρ ἐστρατεύσατο εἰς Κόρινθον, ἔπειτα εἰς Θετ-αλίαν, ἔτι δὲ τὸν Θηβαϊκὸν πόλεμον ἅπαντα, καὶ λλοσε ὅπου περ αἰσθάνοιτο στράτευμα συλλεγόμε-ον, ἁπανταχῇ ἀπεδήμει λοχαγῶν· καὶ οὐδ' ἐν μιᾷ ούτων τῶν ἐξόδων διαθήκας κατέλιπεν. ἡ δὲ εἰς ὴν Μυτιλήνην στρατεία τελευταία αὐτῷ ἐγένετο, ἐν καὶ ἀπέθανε. τῷ οὖν ἂν ὑμῶν φανείη πιστόν, πρό- 15 ερον ἄλλας στρατείας τοῦ Ἀστυφίλου στρατευομένου αὶ εὖ εἰδότος ὅτι ἐν ἁπάσαις μέλλοι κινδυνεύειν, ὕτως ἀκριβῶς τὰ παρὰ τῆς τύχης συμβῆναι, ὥστ' ν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ μηδὲ περὶ ἑνὸς αὐτὸν τῶν ὑτοῦ διαθέσθαι, ὅτε δὲ τὸ τελευταῖον ἔμελλε στρα-εύεσθαι, ἐθελοντήν τε ἐκπλέοντα καὶ μάλιστα ἐκ αύτης τῆς στρατείας ἐλπίζοντα σωθήσεσθαι, πῶς

τοῦτον πιστὸν ἤδη τὰς διαθήκας τότε καταλιπεῖν καὶ
ἐκπλεύσαντα τελευτῆσαι;

16 Χωρὶς δὲ τούτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι μείζω
τεκμήρια παρέξομαι ὡς οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν οὗτοι.
ἐπιδείξω γὰρ ὑμῖν ἔχθιστον ἁπάντων ὄντα Ἀστύφι-
λον Κλέωνι, καὶ οὕτω σφόδρα καὶ δικαίως μισοῦντα
τοῦτον, ὥστε πολὺ ἂν θᾶττον διαθέμενον μηδένα
ποτὲ τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων διαλεχθῆναι Κλέωνι, μᾶλ-
17 λον ἢ τὸν τούτου υἱὸν ποιησάμενον. Εὐθυκράτει
γάρ, ὦ ἄνδρες, τῷ πατρὶ τῷ Ἀστυφίλου αἴτιος γε-
νέσθαι λέγεται τοῦ θανάτου Θούδιππος ὁ Κλέωνος
τουτουὶ πατήρ, αἰκισάμενος ἐκεῖνον διαφορᾶς τινος
αὐτοῖς γενομένης ἐν τῇ νεμήσει τοῦ χωρίου, καὶ οὕ-
τως αὐτὸν διατεθῆναι, ὥστε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτὸν
ἀσθενήσαντα οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἀποθανεῖν.
18 ὡς δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, ἴσως μὲν καὶ Ἀραφηνίων
καὶ πολλοὶ τῶν τότε συγγεωργούντων μαρτυρήσειαν
ἄν μοι, διαρρήδην δὲ περὶ τηλικούτου πράγματος
οὐκ ἂν ἔχοιμι ὅπως ὑμῖν παρασχοίμην. καὶ γὰρ αὐ-
τὸν τυπτόμενον ἰδὼν Ἱεροκλῆς, ὁ τὸ γραμματεῖον φά-
σκων παρ' ἑαυτῷ τεθῆναι, οἶδ' ὅτι οὐκ ἂν ἐθελή-
σειε μαρτυρῆσαι ἐναντία ταῖς διαθήκαις αἷς αὐτὸς
ἀποφαίνει. Ὅμως μέντοι καὶ κάλει Ἱεροκλέα, ἵνα
ἐναντίον τούτων μαρτυρήσῃ ἢ ἐξομόσηται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΕΞΩΜΟΣΙΑ.

19 Ἀκριβῶς μὲν ᾔδειν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστιν,
ἃ μὲν οἶδεν, ἐξόμνυσθαι, τῶν δὲ μὴ γενομένων πί-
στιν ἐθέλειν ἐπιθεῖναι ἦ μὴν εἰδέναι γενόμενα· ὡς
δέ, ὅτε ἀπέθνησκεν Εὐθυκράτης ὁ πατὴρ Ἀστυφί-
λου, ἐπέσκηψε τοῖς οἰκείοις μηδένα ποτὲ ἐᾶσαι ἐλθεῖν

τῶν Θουδίππου ἐπὶ τὸ μνῆμα τὸ ἑαυτοῦ, τούτων ὑμῖν τὸν ἔχοντα τὴν τηθίδα τοῦ Ἀστυφίλου μάρτυρα παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀκούων τοίνυν ταῦτα ὁ Ἀστύφιλος καὶ τούτου 20
καὶ τῶν ἄλλων προσηκόντων εὐθέως ἐκ παιδίου, ἐπειδὴ τάχιστα ἤρχετο φρονεῖν, οὐδὲ πώποτε διελέχθη Κλέωνι, ἀλλὰ πρότερον ἐτελεύτησεν, οὐχ ἡγούμενος ὅσιον εἶναι, τοιαύτην αἰτίαν ἔχοντος Θουδίππου περὶ τὸν αὑτοῦ πατέρα, τῷ ἐκείνου υἱεῖ διαλέγεσθαι. ὡς οὖν τὸν ἅπαντα χρόνον διάφορος ἦν Κλέωνι τουτῳί, ὑμῖν τοὺς συνειδότας μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Εἰς τὰς θυσίας τοίνυν, ἐν αἷσπερ οἱ ἄλλοι Ἀθη- 21
ναῖοι ἑστιῶνται, πρῶτον μὲν δημότην ὄντα, ἔπειτα ἀνεψιόν, ἔτι δὲ τὸν υἱὸν τὸν τούτου μέλλοντα ποιεῖσθαι, εἰκὸς δήπου ἦν, ὁπότε περ ἐπιδημοίη, μηδὲ μεθ' ἑνὸς ἄλλου ἰέναι τὸν Ἀστύφιλον ἢ μετὰ Κλέωνος. ὡς τοίνυν οὐδέποτ' ἦλθε μετ' αὐτοῦ, ὑμῖν τῶν δημοτῶν μαρτυρίαν | ἀναγνώσεται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Οὕτως τοίνυν διακείμενος τῷ τετελευτηκότι 22
Κλέων ἀξιοῖ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ τὰ ἐκείνου ἔχειν.
καὶ τί δεῖ τοῦτον λέγειν; ἀλλ' Ἱεροκλῆς, θεῖος ὢν
καὶ ἐκείνῳ καὶ ἐμοί, οὕτως ἐστὶ τολμηρὸς ὥστε οὐ
γενομένας διαθήκας ἥκει φέρων, καί φησι παρ' ἑαυ-
τῷ Ἀστύφιλον ταύτας καταλιπεῖν. καίτοι, Ἱερόκλεις, 23

πολλὰ κἀγαθὰ παθὼν ὑπὸ Θεοφράστου τοῦ πατρὸς
τοῦ ἐμοῦ, ὅτε χεῖρον ἔπραττες ἢ νυνί, καὶ ὑπὸ Ἀστυ-
φίλου, οὐδετέρῳ αὐτοῖν τὴν ἀξίαν χάριν ἀποδίδως·
ἐμὲ μὲν γὰρ υἱὸν ὄντα Θεοφράστου, σαυτῷ δὲ ἀδελ-
φιδοῦν, ἀποστερεῖς ἅ μοι οἱ νόμοι ἔδοσαν, Ἀστυφί-
λου δὲ τεθνεῶτος καταψεύδῃ, καὶ τὸ κατὰ σαυτὸν
μέρος τοὺς ἐχθίστους καθίστης τῶν ἐκείνου κληρονό-
24 μους. καὶ πρὶν μὲν ληχθῆναι τοῦ κλήρου, ὦ ἄνδρες,
εὖ εἰδὼς ὁ Ἱεροκλῆς ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ γίγνοιτο τὰ
Ἀστυφίλου ἢ ἐμοί, ἐν μέρει ἑκάστῳ τῶν ἐκείνου
ἐπιτηδείων προσῄει πωλῶν τὸ πρᾶγμα καὶ τοὺς οὐ-
δὲν προσήκοντας πείθων ἀμφισβητεῖν, λέγων ὅτι
θεῖος εἴη Ἀστυφίλῳ καὶ ἀποφανοίη διαθήκας ἐκεῖνον
καταλελοιπότα, εἴ τις αὐτῷ κοινώσοιτο· ἐπειδὴ δὲ
πρὸς Κλέωνα διωμολογήσατο καὶ τῶν τοῦ ἀδελφοῦ
ἐμερίσατο, νυνὶ ὡς ἀληθῆ λέγων ἀξιώσει πιστεύεσθαι.
δοκεῖ δέ μοι κἂν ὀμόσαι ἄσμενος, εἴ τις αὐτῷ ὅρκον
25 διδοίη. καὶ ἐμοὶ μὲν συγγενὴς ὢν οὐδὲ τὰ γενόμενα
ἐθέλει μαρτυρεῖν, ᾧ δ' οὐδὲν προσήκει, τούτῳ τὰ
ψευδῆ συλλαμβάνει καὶ τῶν οὐ πραχθέντων γραμ-
ματεῖον ἥκει φέρων· πολὺ γὰρ προὐργιαίτερον ἡγεῖ-
ται εἶναι τὸ χρηματίζεσθαι ἢ τὴν ἐμὴν συγγένειαν.
ὡς δὲ ἐπηγγέλλετο περιιὼν διαθήκας ἀποφανεῖν, εἴ
τις αὐτῷ κοινώσοιτο, αὐτοὺς ὑμῖν οἷς προσῆλθε μάρ-
τυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

26 Τί οὖν χρή, ὦ ἄνδρες, ὄνομα θέσθαι τούτῳ τῷ
ἀνδρί, ὅστις ἐθέλει οὕτω ῥᾳδίως διὰ τὸ ἑαυτοῦ κέρ-
δος τῶν τεθνεώτων τινὸς καταψεύδεσθαι; Ὡς δὲ
οὐδὲ Κλέωνι προῖκα τὰς διαθήκας ἀποφαίνει, ἀλλὰ
μισθὸν εἴληφεν, αὕτη ὑμῖν ἡ μαρτυρία οὐ μικρὸν

εκμήριον ἔσται. τοιαῦτα μέντοι κοινῇ ἐπ' ἐμοὶ τεχ-
άζουσιν· ἡγεῖται γὰρ αὐτῶν ἑκάτερος εὕρημα ἔχειν
τι ἂν τῶν Ἀστυφίλου λάβῃ.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ εἰσὶν ἀληθεῖς αἱ διαθῆκαι, ἀλλὰ 27
Ιλέων καὶ Ἱεροκλῆς βούλονται ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι,
αθ' ὅσον ἐδυνάμην ἀπέδειξα· ὡς δ' εἰ καὶ μηδὲν
ροσήκων ἔτυχον Ἀστυφίλῳ, δικαιότερός εἰμι ἔχειν
ὰ ἐκείνου ἢ οὗτοι, διδάξω ὑμᾶς. ὅτε γὰρ ἐλάμβανε
Θεόφραστος ὁ ἐμὸς πατὴρ τὴν ἐμὴν μητέρα καὶ Ἀστυ-
φίλου παρὰ Ἱεροκλέους, ἦλθε καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον
χουσα μικρὸν ὄντα, καὶ διητᾶτο παρ' ἡμῖν τὸν
άπαντα χρόνον ὁ Ἀστύφιλος, καὶ ἐπαιδεύθη ὑπὸ τοῦ
πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ ἐγενόμην καὶ ὥραν 28
ἶχον παιδεύεσθαι, μετ' ἐκείνου συνεπαιδευόμην.
Λαβὲ δέ μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τῶν διδα-
σκάλων ὅποι ἐφοιτῶμεν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὸ τοίνυν χωρίον τὸ ἐκείνου πατρῷον, ὦ ἄνδρες, ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἐφύτευσε καὶ ἐγεώργει καὶ ἐποίει διπλασίου ἄξιον. Ἀνάβητέ μοι καὶ τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπεὶ τοίνυν ἐδοκιμάσθη ὁ ἀδελφός, ἀπέλαβε 29
πάντα ὀρθῶς καὶ δικαίως, ὥστε ἐκεῖνον μηδὲ πώποτε
μηδὲν ἐγκαλέσαι τῷ ἐμῷ πατρί. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν
ἀδελφὴν τὴν ἐκείνου ὁμοπατρίαν ἠγγύησεν ὁ ἐμὸς
πατὴρ ὅτῳ ἐδόκει αὐτῷ, καὶ τἄλλα διῴκει, καὶ ταῦτα
τῷ Ἀστυφίλῳ ἐξήρκει· ἱκανὴν γὰρ ἡγήσατο βάσανον
εἰληφέναι ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ τῆς εἰς αὐτὸν
εὐνοίας, ἐκ μικροῦ παιδίου τεθραμμένος παρ' αὐτῷ.
μαρτυροῦσι δὲ ὑμῖν καὶ περὶ τῆς ἐγγύης οἱ εἰδότες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 *Εἰς τοίνυν τὰ ἱερὰ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τὸν Ἀστύφιλον παῖδα ἦγε μεθ' ἑαυτοῦ ὥσπερ καὶ ἐμὲ πανταχῇ καὶ εἰς τοὺς θιάσους τοὺς Ἡρακλέους ἐκεῖνον εἰσήγαγεν, ἵνα μετέχοι τῆς κοινωνίας. αὐτοὶ ὑμῖν οἱ θιασῶται μαρτυρήσουσιν.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐγὼ δέ, | ὦ ἄνδρες, ὡς διεκείμην πρὸς τὸν ἀδελφόν, σκέψασθε. πρῶτον μὲν γὰρ συνετράφην ἐκείνῳ ἐκ παιδίου, ἔπειτα οὐδέποτε διάφορος ἐγενόμην, ἀλλ' ἠσπάζετό με, ὡς ἴσασιν οἱ οἰκεῖοι πάντες οἱ ἡμέτεροι καὶ οἱ φίλοι· οὓς βούλομαι ὑμῖν μάρτυρας ἀναβιβάσαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

31 *Δοκεῖ ἂν οὖν ὑμῖν Ἀστύφιλος, ὦ ἄνδρες, οὕτω μὲν μισῶν Κλέωνα, τοσαῦτα δ' ἀγαθὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ πεπονθώς, αὐτὸς τῶν ἐχθρῶν ἄν τινος υἱὸν ποιήσασθαι ἢ τὰ ἑαυτοῦ δοῦναι, τοὺς εὐεργέτας καὶ τοὺς συγγενεῖς ἀποστερήσας; ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν οἴομαι, εἰ καὶ δεκάκις ὁ Ἱεροκλῆς διαθήκας ψευδεῖς ἀποδεικνύει, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀδελφὸν εἶναι καὶ διὰ τὴν ἄλλην οἰκειότητα πολὺ μᾶλλον προσήκειν ἐμοὶ*
32 *ἢ τῷ Κλέωνος υἱεῖ, ἐπεὶ τούτοις γε οὐδὲ προσποιήσασθαι καλὸν ἦν τῶν Ἀστυφίλου, οἵτινες οὕτω διέκειντο πρὸς αὐτόν, τὰ δὲ ὀστᾶ οὐκ ἔθαψαν, ἀλλὰ πρότερον ἐπὶ τὴν οὐσίαν ἦλθον πρὶν ἐκείνῳ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι. ἔπειτα νῦν ἀξιώσουσι κληρονομεῖν τῶν Ἀστυφίλου οὐ μόνον τὰς διαθήκας λέγοντες, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος προστιθέντες, ὅτι ἀνεψιὸς ἦν*
33 *Κλέων πρὸς πατρός. ὑμᾶς δέ, ὦ ἄνδρες, οὐκ εἰκὸς*

*ἐστι τῷ τούτου γένει προσέχειν τὸν νοῦν· οὐδεὶς γὰρ
πώποτε ἐκποίητος γενόμενος ἐκληρονόμησε τοῦ οἴκου
ὅθεν ἐξεποιήθη, ἐὰν μὴ ἐπανέλθῃ κατὰ τὸν νόμον.
οὗτοι μέντοι ἀκριβῶς εἰδότες ὅτι οὐκ ἐποιήσατο
Ἀστύφιλος τὸν Κλέωνος υἱόν, πολλάκις ἐληλυθότι
αὐτῷ οὐδὲ πώποτε κεκρεανομήκασι. Λαβὲ καὶ ταύ-
την τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἑκατέρῳ οὖν ἡμῶν, ἐξ ὧν ἀντωμόσαμεν σκε- 34
ψάμενοι, ψηφίσασθε. *Κλέων μὲν γάρ φησι τὸν υἱὸν*
τὸν ἑαυτοῦ Ἀστυφίλῳ εἰσποιηθῆναι, καὶ ταῦτ' ἐκεῖ-
νον διαθέσθαι· ἐγὼ δ' οὔ φημι, ἀλλ' ἐμὰ εἶναι
πάντα τὰ Ἀστυφίλου, ἀδελφὸς ὢν ἐκείνου, ὡς καὶ
αὐτοὶ οὗτοι ἴσασι. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, εἰσποιή-
σητε υἱὸν Ἀστυφίλῳ ὃν οὐδ' ἂν αὐτὸς ζῶν ἐκεῖνος
ἐποιήσατο, ἀλλὰ τοὺς νόμους οὓς ὑμεῖς ἔθεσθε βε-
βαιώσατέ μοι· κατὰ τούτους γὰρ ἀμφισβητῶ, ὁσιω-
τάτην δέησιν δεόμενος, ὦ ἄνδρες, τῆς τοῦ ἀδελφοῦ
οὐσίας κληρονόμον με καταστῆσαι. ἀπέδειξα ὑμῖν 35
ὡς οὐδενὶ ἐκεῖνος δέδωκε τὰ ἑαυτοῦ, καὶ μάρτυρας
ἁπάντων ὧν εἶπον παρεσχόμην. βοηθήσατε οὖν μοι,
καὶ εἰ λέγειν ἐμοῦ δύναται Κλέων κάλλιον, τοῦτο
αὐτῷ ἄνευ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου μηδὲν ἰσχυ-
σάτω, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτοὺς βραβευτὰς ἁπάντων κατα-
στήσατε. διὰ τοῦτο γὰρ συλλέγεσθε, ἵνα τοῖς μὲν
ἀναισχυντοῦσι μηδὲν πλέον ᾖ, οἱ δὲ ἀδυνατώτεροι
τολμῶσι περὶ τῶν δικαίων ἀμφισβητεῖν, εὖ εἰδό-
τες ὅτι ὑμεῖς οὐδενὶ ἄλλῳ τὸν νοῦν προσέχετε. ἅπαν- 36
τες οὖν, ὦ ἄνδρες, μετ' ἐμοῦ γένεσθε· ὡς ἐάν τι
ἄλλο ψηφίσησθε Κλέωνι πειθόμενοι, σκέψασθε ὁπό-
σων αἴτιοι γενήσεσθε. πρῶτον μὲν τοὺς ἐχθίστους

Ἀστυφίλου ἐπί τε τὰ μνήματα ἰέναι καὶ ἐπὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐκείνου ποιήσετε· ἔπειτα τὰς Εὐθυκράτους ἐπισκήψεις, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀστυφίλου, ἀκύρους ποιήσετε, ἃς αὐτὸς πρότερον ἀπέθανεν ἢ παραβῆναι· ἔπειτα τετελευτηκότα Ἀστύφιλον παρανοίας αἱρήσετε·
87 εἰ γὰρ τοῦτον ἐποιήσατο υἱὸν οὗ τῷ πατρὶ πολεμιώτατος ἦν, πῶς οὐ δόξει τοῖς ἀκούσασι παρανοεῖν ἢ ὑπὸ φαρμάκων διεφθάρθαι; ἔτι δ' ἐμέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκτραφέντα ἐν τῷ αὐτῷ καὶ συμπαιδευθέντα Ἀστυφίλῳ καὶ ἀδελφὸν ὄντα, περιόψεσθε ὑπὸ Κλέωνος ἀποστερηθέντα τῶν ἐκείνου. ἀντιβολῶ ὑμᾶς καὶ ἱκετεύω ἐκ παντὸς τρόπου ψηφίσασθαί μοι· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα Ἀστυφίλῳ τε χαρίσαισθε κἀμὲ οὐκ ἂν ἀδικήσαιτε.

10.

ΠΡΟΣ ΞΕΝΑΙΝΕΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀρίσταρχός τις τεσσάρων πατὴρ γενόμενος παίδων, Κυρωνίδου καὶ Δημοχάρους καὶ τῆς μητρὸς τοῦ λέγοντος τὸν λόγον καὶ ἄλλης κόρης, τούτων μὲν τὸν Κυρωνίδην ἔτι περιὼν εἰσεποίησεν εἰς τὸν Ξεναινέτου τοῦ κατὰ μητέρα πάππου κλῆρον, αὐτὸς δὲ κληρονόμους τοὺς λοιποὺς ἑαυτῷ κατέλειψε παῖδας. μετὰ ταῦτα τελευτᾷ μὲν Δημοχάρης ἄπαις, καὶ ἡ μία θυγάτηρ [αὐτοῦ] καὶ αὐτὴ ἄπαις, ὁ δὲ κλῆρος ὅλος ἔρχεται δικαίως εἰς τὴν μητέρα τοῦ λέγοντος τὸν λόγον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω· μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Ἀριστάρχου Ἀριστομένης ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ καὶ κατὰ νόμον ἐπίτροπος

τῶν τοῦ ἀδελφοῦ γινόμενος παίδων, ἐκδέδωκε Κυρωνίδῃ τῷ ἐκποιήτῳ υἱῷ Ἀριστάρχου τὴν θυγατέρα ἑαυτοῦ, ἐπαγγειλάμενος περιποιῆσαι αὐτῷ τὸν Ἀριστάρχου κλῆρον. ὃ δὴ καὶ πεποίηκε· γενομένου γὰρ υἱοῦ τῷ Κυρωνίδῃ πρῶτον μὲν ὄνομα τῷ παιδὶ τὸ τοῦ πάππου δεδώκασιν, Ἀρίσταρχον ὀνομάσαντες, εἶτα εἰσεποίησαν αὐτὸν εἰς τὸν τοῦ πάππου οἶκον ὡς δὴ τοῦτο ἐκείνου προστάξαντος, καὶ παραδέδωκεν Ἀριστομένης αὐτῷ τὸν ὅλον τοῦ πάππου κλῆρον. ἔτι δὲ παῖς ὢν ἐκεῖνος τελευτῶν κληρονόμον κατὰ διαθήκας ἐνεστήσατο τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Ξεναίνετον. τούτων οὕτω γενομένων, καὶ κρατοῦντος Ξεναινέτου τὴν Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ οὐσίαν, ἀμφισβητεῖ πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τῆς θυγατρὸς Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ, λέγων ἑαυτὸν μόνον εἶναι κληρονόμον δικαίως τῶν Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ χρημάτων. ὁ μὲν γὰρ Κυρωνίδης (φησίν) ἐκποίητος ἐγένετο· ὁ δὲ πατὴρ υἱὸν ἔχων γνήσιον τὸν Δημοχάρην, οὐκ ἐδύνατο θετὸν ἑαυτῷ ποιῆσαι παῖδα· ὁ δὲ Δημοχάρης ἀτελὴς ὢν οὐδὲ αὐτὸς ἐδύνατο εἰσποιῆσαι τῷ πατρὶ θετὸν υἱόν· ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἡ ἄλλη θυγάτηρ αὐτοῦ ἡ προτελευτήσασα. ὥστε οὐ κατὰ τὸν νόμον (φησί) τῆς εἰσποιήσεως γενομένης τοῦ μικροῦ Ἀριστάρχου, οὐκέτι συνίστατο ἡ διαθήκη αὐτοῦ, τοῦ νέου Ἀριστάρχου· ἃ γὰρ μὴ δικαίως ἐκτήσατο, πῶς ἄλλῳ παραπέμπειν ἐδύνατο; ἀναιρουμένης δὲ τῆς διαθήκης εἰκότως ὁ κλῆρος εἰς τὸν λέγοντα τὸν λόγον ἐφέρετο, υἱὸν ὄντα τῆς γνησίας θυγατρὸς Ἀριστάρχου τοῦ παλαιοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη, ἡ στάσις δὲ πραγματικὴ ἔγγραφος· ζητεῖ γὰρ εἰ δεῖ τὰς τοιαύτας συνεστάναι διαθήκας, καὶ τίς δικαιότερα λέγει.

Ἐβουλόμην μέν, ὦ ἄνδρες, ὥσπερ Ξεναίνετος οὑτοσὶ δύναται ψευδῆ λέγειν θαρραλέως, οὕτω κἀγὼ τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν εἰπεῖν δυνηθῆναι· οἶμαι γὰρ ἂν ὑμῖν εὐθέως δῆλον γενέσθαι εἴθ᾽ ἡμεῖς ἀδίκως ἐπὶ τὸν κλῆρον ἥκομεν, εἴθ᾽ οὗτοι μὴ προσηκόντως πάλαι τὰ χρήματα ταῦτα εἰλήφασι.

νῦν δὲ οὐκ ἐξ ἴσου διακείμεθα, ὦ ἄνδρες. οἱ μὲν γὰρ καὶ λέγειν δεινοὶ καὶ παρασκευάσασθαι ἱκανοί, ὥστε καὶ ὑπὲρ ἑτέρων πολλάκις ἐν ὑμῖν ἠγωνίσθαι· ἐγὼ δὲ μὴ ὅτι ὑπὲρ ἄλλου ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ πώποτε δίκην ἰδίαν εἴρηκα, ὥστε πολλῆς δεῖ με συγγνώμης τυχεῖν παρ' ὑμῶν.

2 Ἠνάγκασμαι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δίκην παρ' αὐτῶν λαβεῖν, τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν πρὸς τῇ ἀνακρίσει Ἀριστάρχου εἶναι ἀδελφὴν προσγράψασθαι· οὐ μὴν διὰ τοῦτο ὑμῖν ἡ διάγνωσις ἧττον περὶ αὐτῶν εὐκρινὴς γενήσεται, ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων σκοποῦσιν εἰ τὰ ἑαυτοῦ δέδωκε τούτῳ Ἀρίσταρχος ἢ τὰ μηδὲν προσήκοντα. ἔστι δὲ δίκαιον τοῦτο, ὦ ἄνδρες· ὁ γὰρ νόμος κελεύει τὰ μὲν ἑαυτοῦ διαθέσθαι ὅτῳ ἂν ἐθέλῃ, τῶν δὲ ἀλλοτρίων οὐδένα
3 κύριον πεποίηκε. τοῦτο οὖν ὑμᾶς πειράσομαι πρῶτον διδάσκειν, ἐάν μου μετ' εὐνοίας ἀκοῦσαι ἐθέλητε. εἴσεσθε γὰρ ὡς ὁ κλῆρος οὗτος οὐ τούτων ἦν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς πατρῷος, ἔπειτα καὶ ὡς Ἀρίσταρχος οὐδὲ καθ' ἕνα νόμον αὐτὸν εἴληφεν, ἀλλὰ παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἀδικεῖ μετὰ τῶν οἰκείων τὴν ἐμὴν μητέρα. ὅθεν οὖν σαφέστατα μαθήσεσθε ὡς ἔχει ταῦτα, ἐντεῦθεν ὑμᾶς πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.

4 Ἀρίσταρχος γὰρ ἦν, ὦ ἄνδρες, Συπαλήττιος. οὗτος ἔλαβε Ξεναινέτου Ἀχαρνέως θυγατέρα, ἐξ ἧς γίγνεται Κυρωνίδης καὶ Δημοχάρης καὶ ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ καὶ ἄλλη τούτων ἀδελφή. Κυρωνίδης μὲν οὖν ὁ τοῦδε πατὴρ καὶ θατέρου τοῦ τόνδε τὸν κλῆρον ἀδίκως ἔχοντος ἐξεποιήθη εἰς ἕτερον οἶκον, ὥστε αὐτῷ τῶν χρημάτων οὐδὲν ἔτι προσῆκεν· Ἀριστάρχου δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ τούτων | τελευτήσαντος Δη-

μοχάρης ὁ υἱὸς κληρονόμος τῶν ἐκείνου κατέστη.
τούτου δὲ παιδὸς ἀποθανόντος καὶ τῆς ἑτέρας ἀδελ-
φῆς, ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ ἐπὶ παντὶ τῷ οἴκῳ ἐπίκληρος
ἐγένετο. καὶ οὕτω μὲν ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα ταυτὶ τῆς 5
ἐμῆς μητρὸς ἐγένετο· προσῆκον δ' αὐτῇ μετὰ τῶν
χρημάτων τῷ ἐγγύτατα γένους συνοικεῖν, πάσχει δει-
νότατα, ὦ ἄνδρες. Ἀριστομένης γὰρ ἀδελφὸς ὢν
ἐκείνου τοῦ Ἀριστάρχου, ὄντος αὐτῷ υἱέος καὶ θυ-
γατρός, ἀμελήσας ἢ αὐτὸς αὐτὴν ἔχειν ἢ τῷ υἱεῖ
μετὰ τοῦ κλήρου ἐπιδικάσασθαι, τούτων μὲν οὐδὲν
ἐποίησε, τὴν δὲ ἑαυτοῦ θυγατέρα ἐπὶ τοῖς τῆς ἐμῆς
μητρὸς χρήμασι Κυρωνίδῃ ἐξέδωκεν, ἐξ ἧς ὁ Ξεναί-
νετος οὗτος καὶ Ἀρίσταρχος ὁ τελευτήσας ἐγένετο, τὸ 6
μὲν οὖν ἀδίκημα, καὶ ὃν τρόπον τῶν χρημάτων ἀπε-
στερήθη, τοῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν
ἐμὴν μητέρα ἐκδίδωσι τῷ ἐμῷ πατρί. Κυρωνίδου δὲ
τελευτήσαντος τὸν τοῦ Ξεναινέτου ἀδελφὸν εἰσάγου-
σιν Ἀριστάρχῳ υἱόν, οὐδὲ καθ' ἕνα νόμον, ὦ ἄν-
δρες, ὡς ἐγὼ ἐκ πολλῶν τεκμηρίων ὑμῖν ἐπιδείξω.

Πρῶτον μὲν οὖν μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι ὡς 7
Κυρωνίδης ἐκποίητος εἰς τὸν Ξεναινέτου οἶκον ἐγέ-
νετο καὶ ἐν ἐκείνῳ ἐτελεύτησεν, ἔπειθ' ὡς Ἀρίσταρ-
χος, οὗ ἦν οὗτος ὁ κλῆρος, πρότερος τοῦ υἱέος Δη-
μοχάρους ἐτελεύτησε, Δημοχάρης δὲ παῖς ὢν ἀπέ-
θανε καὶ ἡ ἑτέρα ἀδελφή, ὥστε τὸν κλῆρον ἐπὶ τῇ
ἐμῇ μητρὶ γενέσθαι. Καί μοι κάλει τούτων τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω μὲν ἐξ ἀρχῆς ἦν, ὦ ἄνδρες, ὁ κλῆρος, περὶ 8
οὗ νῦν ὁ λόγος ἐστί, Κυρωνίδου μὲν ἐκποιήτου γε-
νομένου εἰς τὸν Ξεναινέτου οἶκον, τοῦ δὲ πατρὸς

Ἀριστάρχου τῷ υἱεῖ Δημοχάρει καταλιπόντος, ἐκεί-
νου δὲ τῇ ἀδελφῇ τῇ ἑαυτοῦ ταύτῃ, μητρὶ δὲ ἐμῇ.
δεῖ δέ, ἐπειδὴ λίαν ἀναισχυντοῦσιν, ὦ ἄνδρες, καὶ
τὰ χρήματα παρὰ τὸ δίκαιον ἔχειν ἀξιοῦσι, μαθεῖν
ὑμᾶς ὡς οὐδὲ καθ' ἕνα νόμον Ἀρίσταρχος εἰς τοὺς
φράτορας τοὺς ἐκείνου εἰσῆκται· ἐὰν γὰρ τοῦτο μά-
θητε, σαφῶς εἴσεσθε ὅτι τῷ μὴ δικαίως ἔχοντι οὐδὲ
9 διατίθεσθαι περὶ αὐτῶν προσῆκεν. Οἶμαι τοίνυν
πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὦ ἄνδρες, ὅτι κατὰ διαθήκας
αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν εἰσποιήτων γίγνονται, διδόντων
τὰ ἑαυτῶν καὶ υἱεῖς ποιουμένων, ἄλλως δὲ οὐκ ἔξε-
στιν. εἴτε οὖν Ἀρίσταρχον φήσει τις αὐτὸν διαθέ-
σθαι, οὐκ ἀληθῆ λέξει· γνησίου γὰρ ὄντος αὐτῷ Δη-
μοχάρους υἱέος οὔτ' ἂν ἐβούλετο ταῦτα [δια]πρᾶξαι,
οὔτε ἐξῆν δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ἑτέρῳ· εἴτε Ἀριστάρχου
τελευτήσαντος Δημοχάρην αὐτὸν ποιήσασθαι, καὶ
10 ταῦτα ψεύσονται. παιδὸς γὰρ οὐκ ἔξεστι διαθήκην
γενέσθαι· ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην κωλύει παιδὶ μὴ
ἐξεῖναι συμβάλλειν μηδὲ γυναικὶ πέρα μεδίμνου κρι-
θῶν. μεμαρτύρηται δὲ Ἀρίσταρχον μὲν πρότερον
Δημοχάρους τοῦ υἱέος τελευτῆσαι, ἐκεῖνον δὲ ὕστε-
ρον τοῦ πατρός· ὥστε κατά γε διαθήκην ἐκείνων,
οὐδ' εἰ διέθεντο προσῆκεν αὐτῷ τούτων τῶν χρημά-
των κληρονομῆσαι. Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τοὺς νόμους,
καθ' οὓς οὐδετέρῳ αὐτῶν ἐξῆν διαθήκας ποιήσασθαι.

ΝΟΜΟΙ.

11 Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ Κυρωνίδην οἷόν τε
ἦν υἱὸν Ἀριστάρχῳ εἰσποιῆσαι, ἀλλ' αὐτῷ μὲν ἐπαν-
ελθεῖν εἰς τὸν πατρῷον οἶκον ἐξῆν, υἱὸν ἐγκαταλι-
πόντα ἐν τῷ Ξεναινέτου οἴκῳ, ἐξ αὐτοῦ δέ τινα ἀγα-
γεῖν οὐκ ἔστι νόμος· ἢ ἐὰν φῶσι, ψεύσονται. ὥστε

οὐδ' ἂν φάσκωσιν ὑπ' ἐκείνου ποιηθῆναι, νόμον ἕξουσι δεῖξαι καθ' ὃν ἐξῆν αὐτῷ ταῦτα πρᾶξαι, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσιν ἔτι φανερώτερον ὑμῖν γενήσεται τοῦτο, ὅτι παρανόμως καὶ ἀσελγῶς ἔχουσι τὰ
τῆς μητρὸς χρήματα. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ 12
Ἀριστομένει γε οὐδὲ Ἀπολλοδώρῳ, οἷς προσῆκε τῆς ἐμῆς μητρὸς ἐπιδικάσασθαι, οὐδὲ τούτοις ἐξῆν. θαυμαστὸν γὰρ ἂν ἦν, εἰ τὴν ἐμὴν μητέρα ἔχοντι Ἀπολλοδώρῳ ἢ Ἀριστομένει οὐκ ἂν οἷόν τε ἦν τῶν ἐκείνης κυρίῳ γενέσθαι, κατὰ τὸν νόμον ὃς οὐκ ἐᾷ τῶν τῆς ἐπικλήρου κύριον εἶναι, ἀλλ' ἢ τοὺς παῖδας ἐπὶ δίετες ἡβήσαντας | κρατεῖν τῶν χρημάτων, ἀλλ' ἑτέρῳ αὐτὴν ἐκδόντι ἐξέσται εἰς τὰ ταύτης χρήματα υἱὸν
εἰσποιῆσαι. δεινὰ μέντ' ἂν γίγνοιτο. καὶ τῷ μὲν 13
πατρὶ αὐτῆς, εἰ παῖδες ἄρρενες μὴ ἐγένοντο, οὐκ ἂν ἐξῆν ἄνευ ταύτης διαθέσθαι· κελεύει γὰρ ὁ νόμος σὺν ταύταις κύριον εἶναι δοῦναι, ὅτῳ βούλοιτο, τὰ ἑαυτοῦ· τῷ δὲ μήτε λαβεῖν αὐτὴν ἀξιώσαντι μήτε πατρὶ ὄντι, ἀλλ' ἀνεψιῷ, παρὰ πάντας τοὺς νόμους εἰσαγαγόντι ἔσται κυρίως ταῦτα πεπραγμένα; καὶ τίς
ὑμῶν ταῦτα πεισθήσεται; ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, σα- 14
φῶς ἐπίσταμαι ὅτι οὔτε Ξεναίνετος οὔτε ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων ἕξει ἀποδεῖξαι ὡς οὐ τῆς ἐμῆς μητρὸς οὗτος ὁ κλῆρός ἐστι, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῇ τοῦ Δημοχάρους καταλιπόντος· ἐὰν δ' ἄρα τολμῶσι περὶ αὐτῶν λέγειν, νόμον κελεύετε δεῖξαι καθ' ὃν γεγενηται ἡ εἰσποίησις Ἀριστάρχῳ, καὶ τίς ὁ εἰσποιήσας· τοῦτο γὰρ δίκαιόν ἐστιν. ἀλλ' οἶδ' ὅτι οὐχ ἕξουσιν ἐπιδεῖξαι.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ τὸν κλῆρον εἶναι τῆς μητρὸς 15
ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀδίκως αὐτὴν ὑπὸ τούτων ἀπεστερῆσθαι, ἔκ τε τῶν εἰρημένων καὶ μεμαρτυρημένων καὶ

ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων ἱκανῶς ἡγοῦμαι ἀποδεδεῖχθαι.
οὕτω δὲ καὶ τούτοις φανερόν ἐστιν ὅτι οὐ προσηκόν-
τως ἔχουσι ταῦτα τὰ χρήματα, ὥστε οὐκ ἐπὶ τῷ δι-
καίως Ἀρίσταρχον εἰσαχθῆναι εἰς τοὺς φράτορας τὸν
λόγον ποιοῦνται μόνον ἀλλὰ καὶ δίκην φασὶν ὑπὲρ
τούτων τῶν χρημάτων τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῶν ἐκτε-
τικέναι, ἵνα, ἂν μὴ κατ' ἐκεῖνον δικαίως δοκῶσιν
ἔχειν, κατά γε ταῦτα εἰκότως προσῆκον αὐτοῖς φαί-
16 νηται. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγουσι,
μεγάλοις ὑμᾶς τεκμηρίοις διδάξω. εἰ γὰρ ἦν, ὡς οὗ-
τοι λέγουσιν, ὑπόχρεως οὗτος ὁ κλῆρος, οὔτ' ἂν χρή-
ματα οὗτοι ὑπὲρ αὐτῶν ἐξέτινον (οὐ γὰρ προσ-
ῆκον αὐτοῖς, ἀλλ' οἷς ἐγένετο ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπίδικος,
τούτοις ἀναγκαῖον ἦν ὑπὲρ αὐτῶν βουλεύσασθαι),
οὔτε ἂν εἰσεποίουν εἰς τοῦτον τὸν κλῆρον υἱὸν Ἀρι-
στάρχῳ, μέλλοντες ὠφεληθήσεσθαι μὲν μηδέν, ζη-
17 μιωθήσεσθαι δὲ μεγάλα. ἢ ἕτεροι μέν, ὅταν περὶ
χρημάτων δυστυχῶσι, τοὺς σφετέρους αὐτῶν παῖδας
εἰς ἑτέρους οἴκους εἰσποιοῦσιν, ἵνα μὴ μετάσχωσι
τῆς τοῦ πατρὸς ἀτιμίας· οὗτοι δὲ ἄρα εἰς ὑπόχρεων
οὐσίαν καὶ οἶκον εἰσεποίουν σφᾶς αὐτούς, ἵνα καὶ
τὰ ὑπάρχοντα προσαπολέσειαν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλ'
ὁ μὲν κλῆρος ἐλεύθερος ἦν καὶ τῆς ἐμῆς μητρὸς ἐγέ-
νετο, οὗτοι δὲ φιλοχρηματοῦντες καὶ ἐκείνην ἀπο-
στεροῦντες ταῦτα πάντα ἐμηχανήσαντο.
18 Ἴσως οὖν ἄν τις, ὦ ἄνδρες, τὸν χρόνον ὑμῶν
θαυμάσειε, πῶς ποτε πολὺν οὕτως εἰάσαμεν καὶ ἀπο-
στερούμενοι οὐκ ᾖμεν ἐπ' αὐτά, ἀλλὰ νυνὶ περὶ αὐ-
τῶν τοὺς λόγους ποιούμεθα. ἐγὼ δὲ οἶμαι μὲν οὐ
δίκαιον εἶναι διὰ τοῦτο ἔλαττον ἔχειν, εἴ τις μὴ ἐδυ-
νήθη ἢ κατημέλησεν (οὐ γὰρ τοῦτό ἐστι σκεπτέον,
ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἰ δίκαιον ἢ μή)· ὅμως μέντοι καὶ

περὶ τούτων αἴτιον εἰπεῖν ἔχομεν, ὦ ἄνδρες. ὁ γὰρ 19
πατὴρ οὑμὸς ἐπὶ προικὶ ἐγγυησάμενος τὴν ἐμὴν μητέρα συνῴκει, τὸν δὲ κλῆρον τούτων καρπουμένων οὐκ εἶχεν ὅπως εἰσπράξαιτο· ὅτε γὰρ περὶ αὐτοῦ λόγους ἐποιήσατο τῆς μητρὸς κελευούσης, οὗτοι ταῦτα αὐτῷ ἠπείλησαν, αὐτοὶ ἐπιδικασάμενοι αὐτὸν ἕξειν, εἰ μὴ βούλοιτο αὐτὸς ἐπὶ προικὶ ἔχειν. ὁ δὲ πατήρ, ὥστε τῆς μητρὸς μὴ στερηθῆναι, καὶ δὶς τοσαῦτα χρήματα εἴασεν ἂν αὐτοὺς καρποῦσθαι. καὶ τοῦ 20
μὲν τὸν πατέρα μὴ ἐπεξελθεῖν ὑπὲρ τούτων τοῦτό ἐστι τὸ αἴτιον· μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κορινθιακὸς πόλεμος ἐγένετο, ἐν ᾧ ἐγὼ κἀκεῖνος στρατεύεσθαι ἠναγκαζόμεθα, ὥστε οὐδετέρῳ ἂν ἡμῶν δίκην ἐξεγένετο λαχεῖν. εἰρήνης τ' αὖ γενομένης ἐμοί τι ἀτύχημα πρὸς τὸ δημόσιον συνέβη, ὥστε μὴ ῥᾴδιον εἶναι πρὸς τούτους διαφέρεσθαι. ὥστε οὐ μικρὰς ἔχομεν αἰτίας περὶ τοῦ πράγματος. ἀλλὰ νυνὶ δίκαιον εἰπεῖν ἐστιν, 21
ὦ ἄνδρες, τίνος δόντος τὸν κλῆρον, κατὰ ποίους νόμους εἰς τοὺς φράτορας εἰσῆκται, καὶ πῶς | οὐκ ἐπίκληρος ἦν ἐπὶ τούτοις τοῖς χρήμασιν ἡ ἐμὴ μήτηρ. ταῦτα γάρ ἐστι περὶ ὧν ὑμᾶς δεῖ τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν, οὐκ εἰ χρόνῳ τι ὕστερον ἡμεῖς τῶν ἡμετέρων εἰσπραττόμεθα. μὴ δυνηθέντων δὲ ἐπιδεῖξαι, δικαίως ἂν ἐμὸν αὐτὸν εἶναι ψηφίσαισθε.

Τοῦτο μὲν οἶδ' ὅτι ποιεῖν οὐχ οἷοί τ' ἔσονται· 22
χαλεπὸν γὰρ πρὸς νόμους καὶ δίκαιον πρᾶγμα ἀντιλέγειν ἐστί· περὶ δὲ τοῦ τεθνεῶτος λέξουσιν, ἐλεοῦντες ὡς ἀνὴρ ὢν ἀγαθὸς ἐν τῷ πολέμῳ τέθνηκε, καὶ ὅτι οὐ δίκαιόν ἐστι τὰς ἐκείνου διαθήκας ἀκύρους καθιστάναι. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτός, ὦ ἄνδρες, οἶμαι δεῖν κυρίας εἶναι τὰς διαθήκας, ἃς ἂν ἕκαστος διαθῆται περὶ τῶν ἑαυτοῦ, περὶ μέντοι τῶν ἀλλοτρίων οὐ κυ-

ρίας εἶναι τὰς διαθήκας, ὥσπερ ἃς ἂν ἕκαστος
23 περὶ τῶν αὑτοῦ διαθῆται. ταῦτα δὲ οὐ τούτων ὄντα
ἀλλ' ἡμέτερα φαίνεται. ὥστε ἂν ἐπὶ τοῦτον τὸν λό-
γον καταφεύγῃ καὶ μάρτυρας παρέχηται ὡς διέθετο
ἐκεῖνος, ἐπιδεικνύναι κελεύετε εἰ δικαίως τὰ ἑαυτοῦ.
τοῦτο γὰρ δίκαιόν ἐστι. δεινότατα γὰρ ἂν πάντων
γένοιτο, εἰ Κυρωνίδης μὲν καὶ οὗτοι, ὄντες ἐξ ἐκεί-
νου, μὴ μόνον τὸν Ξεναινέτου οἶκον πλέον ἢ τεττά-
ρων ταλάντων ἕξουσιν, ἀλλὰ καὶ τόνδε προσλήψον-
ται, ἐγὼ δὲ τῆς μητρὸς οὔσης κυρίας καὶ ἐκ τῶν αὐ-
τῶν Κυρωνίδῃ γεγενημένος εἰ μηδὲ τὸν τῆς μητρὸς
κλῆρον λήψομαι, καὶ ταῦτα μηδὲ ἐχόντων τούτων
24 ἐπενεγκεῖν παρ' ὅτου ποτ' εἰλήφασι. καίτοι δίκαιον,
ὦ ἄνδρες, ὥσπερ τῶν ἀμφισβητησίμων χωρίων δεῖ
τὸν ἔχοντα ἢ θέτην ἢ πρατῆρα παρέχεσθαι ἢ κατα-
δεδικασμένον φαίνεσθαι, οὕτω καὶ τούτους καθ' ἕν
τι τούτων ἀποφήναντας αὐτοῦ ἀξιοῦν ἐπιδικάζεσθαι,
μὴ πρὸ δίκης τὴν Ἀριστάρχου θυγατέρα, ἐμὴν δὲ μη-
25 τέρα, ἐκ τῶν πατρῴων ἐκβάλλειν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄν-
δρες, οὐχ ἱκανόν ἐστι Ξεναινέτῳ τὸν Ἀριστομένους
οἶκον καταπεπαιδεραστηκέναι, ἀλλὰ καὶ τοῦτον οἴεται
δεῖν τὸν αὐτὸν τρόπον διαθεῖναι. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες
δικασταί, βραχείας οὐσίας ὑπαρξάσης ἀδελφὰς μὲν
ἐξέδωκα, ὅσα ἐδυνάμην ἐπιδούς, κόσμιον δ' ἐμαυτὸν
παρέχων καὶ ποιῶν τὰ προσταττόμενα καὶ τὰς στρα-
τείας στρατευόμενος ἀξιῶ τῶν τῆς μητρὸς πατρῴων
26 μὴ ἀποστερηθῆναι. ἀπέδειξα δ' ὑμῖν Κυρωνίδην μὲν
τὸν τούτων πατέρα ἐκποίητον γενόμενον καὶ οὐκ ἐπαν-
ελθόντα εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τὸν δὲ πατέρα τὸν
Κυρωνίδου καὶ τῆς ἐμῆς μητρὸς Δημοχάρει τῷ υἱῷ
τοῦτον τὸν κλῆρον καταλιπόντα, ἐκεῖνον δὲ παῖδα

ὄντα τελευτήσαντα καὶ εἰς τὴν ἐμὴν μητέρα τοῦτον τὸν κλῆρον ἐπιγιγνόμενον.

11.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἁγνίας τις εἶχεν ἀνεψιοὺς πολλούς, Θεόπομπον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Στρατοκλέα καὶ Στράτιον καὶ Εὐβουλίδην. οὗτος μέλλων τελευτᾶν ἐποιήσατο θετὴν αὐτῷ θυγατέρα, κελεύσας ἐν ταῖς διαθήκαις, εἴ τι πάθοι ἡ θυγάτηρ, ἔρχεσθαι τὸν κλῆρον εἰς Γλαύκωνα, ἀδελφὸν αὐτοῦ τυγχάνοντα ὁμομήτριον. ἐπὶ τούτοις αὐτοῦ τελευτήσαντος ἡ θυγάτηρ λαβοῦσα τὸν κλῆρον ἐτελεύτησεν. ἀποθανόντος δὲ καὶ Εὐβουλίδου ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, τοῦ Εὐβουλίδου, δικασαμένη πρὸς Γλαύκωνα ἔλαβε τὴν οὐσίαν. μετὰ ταῦτα τελευτησάντων καὶ τῶν περὶ τὸν Στρατοκλέα καὶ Στράτιον Θεόπομπος μόνος ἐδικάσατο πρὸς αὐτήν, καὶ ἔλαβε τὸν κλῆρον. πρὸς τοῦτον δι' ἐπιτρόπου τινὸς ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Στρατοκλέους, δικάζεται, φάσκων ἐξ ἴσου τὰ τῆς κληρονομίας ἁρμόζειν τῷ τε Θεοπόμπῳ καὶ τῷ παιδὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἡ στάσις πραγματική.

ΝΟΜΟΙ.

Διὰ ταῦθ' ὑμῖν ἀνέγνων τοὺς νόμους, ὅτι κατὰ τὸν πρῶτον αὐτῶν ἰσχυρίζεται τῷ παιδὶ τοῦ ἡμικληρίου προσήκειν, οὐκ ἀληθῆ λέγων. οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν Ἁγνίας ἀδελφός, ὁ δὲ νόμος περὶ ἀδελφοῦ χρημάτων πρῶτον ἀδελφοῖς τε καὶ ἀδελφιδοῖς πεποίηκε τὴν κληρονομίαν, ἂν ὦσιν ὁμοπάτορες· τοῦτο γὰρ ἐγγυ-

2 τάτω τοῦ τελευτήσαντος γένους ἐστίν. ἐὰν δ' οὗτοι
μὴ ὦσι, δεύτερον ἀδελφὰς ὁμοπατρίας καλεῖ καὶ παῖ-
δας τοὺς ἐκ τούτων. ἐὰν δὲ μὴ ὦσι, τρίτῳ γένει δί-
δωσι τὴν ἀγχιστείαν, ἀνεψιοῖς πρὸς πατρὸς μέχρι
ἀνεψιῶν παίδων. ἐὰν δὲ καὶ τοῦτ' ἐκλείπῃ, εἰς τὸ
γένος πάλιν ἐπανέρχεται, καὶ ποιεῖ τοὺς πρὸς μητρὸς
τοῦ τελευτήσαντος κυρίους αὐτῶν, κατὰ ταὐτὰ καθά-
περ τοῖς πρὸς πατρὸς ἐξ ἀρχῆς ἐδίδου τὴν κληρονο-
3 μίαν. ταύτας ποιεῖ τὰς ἀγχιστείας ὁ νομοθέτης μό-
νας, συντομωτέρως τοῖς ῥήμασιν ἢ ἐγὼ φράζω· τὴν
μέντοι διάνοιαν ὧν βούλεται ταύτῃ δείκνυσιν. ὁ δὲ
παῖς οὗτος οὐδὲ καθ' ἓν τούτων τῶν ὀνομάτων Ἁγνίᾳ
προσήκει τῇ ἀγχιστείᾳ, ἀλλ' ἔξω τῆς συγγενείας
ἐστίν. ἵνα δ' ἀκριβῶς μάθητε περὶ ὧν ψηφιεῖσθε,
τοὺς πολλοὺς λόγους ἐάσας οὗτος εἰπάτω ὅ τι ὁ παῖς
προσήκει τουτωνὶ τῶν εἰρημένων τῷ τὸν κλῆρον κα-
ταλιπόντι· κἂν φανῇ κατά τι προσήκων, ἑκὼν ἐγὼ
4 συγχωρῶ τὸ ἡμικλήριον εἶναι τοῦ παιδός. εἰ δέ τοι
μηδὲν τούτων ἕξει εἰπεῖν, πῶς οὐκ ἐλεγχθήσεται φα-
νερῶς ἐμὲ μὲν συκοφαντῶν, ὑμᾶς δ' ἐξαπατῆσαι παρὰ
τοὺς νόμους ζητῶν; ἀναβιβασάμενος οὖν αὐτὸν ἐναν-
τίον ὑμῶν ἐρωτήσω τὰ ἐν τοῖς νόμοις ὑπαναγιγνώ-
σκων· οὕτω γὰρ εἴσεσθε εἰ προσήκει τῷ παιδὶ τῶν
Ἁγνίου χρημάτων ἢ μή. Λαβὲ οὖν αὐτοῖς τοὺς νό-
μους· σὺ δ' ἀνάβηθι δεῦρο, ἐπειδὴ δεινὸς εἶ δια-
βάλλειν καὶ τοὺς νόμους διαστρέφειν. σὺ δ' ἀνα-
γίγνωσκε.

ΝΟΜΟΙ.

5 Ἐπίσχες. ἐρωτήσω σέ. ἀδελφός ἐσθ' ὁ παῖς
Ἁγνίου, ἢ ἀδελφιδοῦς ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἐξ ἀδελφῆς γεγο-
νώς, ἢ ἀνεψιός, ἢ ἐξ ἀνεψιοῦ πρὸς μητρὸς ἢ πρὸς

πατρός; τί τούτων τῶν ὀνομάτων, οἷς ὁ νόμος τὴν ἀγχιστείαν δίδωσι; καὶ ὅπως μὴ ἐκεῖνο ἐρεῖς, ὅτι ἐμὸς ἀδελφιδοῦς. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐμοῦ κλήρου νῦν ὁ λόγος ἐστί· ζῶ γάρ. εἰ δ' ἦν ἄπαις ἐγὼ τετελευτηκὼς καὶ ἠμφισβήτει τῶν ἐμῶν, τοῦτο ἂν προσῆκεν ἀποκρίνασθαι ἐρωτωμένῳ. νῦν δὲ φῂς τῶν Ἁγνίου χρημάτων τὸ ἡμικλήριον εἶναι τοῦ παιδός· δεῖ δή σε τῆς ἀγχιστείας, ὅ τι ὁ παῖς Ἁγνίᾳ προσήκει, τὸ γένος εἰπεῖν. φράσον οὖν τουτοισί.

Αἰσθάνεσθε ὅτι οὐκ ἔχει τὴν συγγένειαν εἰπεῖν, 6 ἀλλ' ἀποκρίνεται πάντα μᾶλλον ἢ ὃ δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. καίτοι τόν γε πράττοντά τι δίκαιον οὐ προσῆκεν ἀπορεῖν ἀλλ' εὐθὺς λέγειν, καὶ μὴ μόνον τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ διόμνυσθαι καὶ τοῦ γένους παρέχεσθαι μάρτυρας, ἵνα μᾶλλον ἐπιστεύετο ὑφ' ὑμῶν. νῦν δ' ἐφ' οἷς ἀπόκρισιν οὐ δέδωκεν, οὐ μάρτυρας παρέσχετο, οὐχ ὅρκον ὤμοσεν, οὐ νόμον | ἀνέγνωκεν, οἴεται δεῖν ὑμᾶς, ὀμωμοκότας ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, αὐτῷ πειθομένους ἐμοῦ καταγνῶναι ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν παρὰ τοὺς νόμους· οὕτω σχέτλιος καὶ ἀναιδὴς ἄνθρωπός ἐστιν. ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ποιήσω 7 τούτων οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος ἐρῶ τοὐμὸν καὶ ὅθεν μοι προσήκει τῆς κληρονομίας, καὶ τὸν παῖδα ἐπιδείξω καὶ τοὺς πρότερον ἀμφισβητήσαντας ἐμοὶ τοῦ κλήρου πάντας ἔξω τῆς ἀγχιστείας ὄντας, ὥσθ' ὑμᾶς ὁμολογεῖν. ἀνάγκη δ' ἐστὶν ἐξ ἀρχῆς τὰ συμβεβηκότα εἰπεῖν· ἐκ τούτων γὰρ γνώσεσθε τήν τε ἐμὴν ἀγχιστείαν καὶ ὅτι τούτοις οὐδὲν προσήκει τῆς κληρονομίας.

Ἐγὼ γὰρ καὶ Ἁγνίας, ὦ ἄνδρες, καὶ Εὐβουλίδης καὶ Στρατοκλῆς καὶ Στράτιος ὁ τῆς Ἁγνίου μη- 8 τρὸς ἀδελφὸς ἐξ ἀνεψιῶν ἐσμεν γεγονότες· καὶ γὰρ οἱ πατέρες ἡμῶν ἦσαν ἀνεψιοὶ ἐκ πατραδέλφων.

*Ἁγνίας οὖν, ὅτε ἐκπλεῖν παρεσκευάζετο πρεσβεύσων
ἐπὶ ταύτας τὰς πράξεις αἳ τῇ πόλει συμφερόντως
εἶχον, οὐκ ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἐγγύτατα γένους, εἴ τι πά-
θοι, τὰ ὄντα κατέλιπεν, ἀλλ' ἐποιήσατο θυγατέρα
αὑτοῦ ἀδελφιδῆν· εἰ δέ τι καὶ αὐτὴ πάθοι, Γλαύ-
κωνι τὰ ὄντα ἐδίδου, ἀδελφῷ ὄντι ὁμομητρίῳ· καὶ
9 ταῦτ' ἐν διαθήκαις ἐνέγραψε. χρόνων δὲ διαγενομέ-
νων μετὰ ταῦτα τελευτᾷ μὲν Εὐβουλίδης, τελευτᾷ
δ' ἡ θυγάτηρ ἣν ἐποιήσατο Ἁγνίας, λαμβάνει δὲ
τὸν κλῆρον Γλαύκων κατὰ τὴν διαθήκην. ἡμεῖς δ'
οὐ πώποτ' ἠξιώσαμεν ἀμφισβητῆσαι πρὸς τὰς ἐκείνου
διαθήκας, ἀλλ' ᾠόμεθα δεῖν περὶ τῶν αὑτοῦ τὴν
ἐκείνου γνώμην εἶναι κυρίαν, καὶ τούτοις ἐνεμένο-
μεν. ἡ δ' Εὐβουλίδου θυγάτηρ μετὰ τῶν αὐτῇ συμ-
πραττόντων λαγχάνει τοῦ κλήρου καὶ λαμβάνει νική-
σασα τοὺς κατὰ τὴν διαθήκην ἀμφισβητήσαντας, ἔξω
μὲν οὖσα τῆς ἀγχιστείας, ἐλπίσασα δ' (ὡς ἔοικεν)
ἡμᾶς πρὸς αὐτὴν οὐκ ἀντιδικήσειν, ὅτι οὐδὲ πρὸς
10 τὰς διαθήκας ἠμφισβητήσαμεν. ἡμεῖς δέ, ἐγὼ καὶ
Στρατίος καὶ Στρατοκλῆς, ἐπειδὴ τοῖς ἐγγύτατα γέ-
νους ἐγεγένητο ἐπίδικος ὁ κλῆρος, παρεσκευάζοντο
ἅπαντες λαγχάνειν· πρὶν δὲ γενέσθαι τὰς λήξεις τῶν
δικῶν ἡμῖν τελευτᾷ μὲν ὁ Στρατίος, τελευτᾷ δ' ὁ
Στρατοκλῆς, λείπομαι δ' ἐγὼ μόνος τῶν πρὸς πατρὸς
ὢν ἀνεψιοῦ παῖς, ᾧ μόνῳ κατὰ τοὺς νόμους ἐγίγνετο
ἡ κληρονομία, πάντων ἤδη τῶν ἄλλων ἐκλελοιπότων,
οἳ ταὐτὸν ἐμοὶ τῇ συγγενείᾳ προσήκοντες ἐτύγχανον.
11 τῷ δὲ γνώσεσθε τοῦθ', ὅτι ἐμοὶ μὲν ἀγχιστεύειν,
τοῖς δ' ἐξ ἐκείνων γεγονόσιν οὐκ ἦν, ἐν οἷς οὗτος ὁ
παῖς ἦν; αὐτὸς ὁ νόμος δηλώσει. τὸ μὲν γὰρ εἶναι
τὴν ἀγχιστείαν ἀνεψιοῖς πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιῶν
παίδων ὁμολογεῖται παρὰ πάντων· εἰ δὲ μεθ' ἡμᾶς*

ἰδῶσι τοῖς ἡμετέροις παισί, τοῦτ' ἤδη σκεπτέον
ἐστί. Λαβὲ οὖν αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΝΟΜΟΣ. Ἐὰν δὲ μηδεὶς ᾖ πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιῶν παίδων, τοὺς πρὸς μητρὸς κυρίους εἶναι κατὰ τὰ αὐτά.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι ὁ νομοθέτης οὐκ εἶπεν, 12
ἂν μηδεὶς ᾖ πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιῶν παίδων,
τοὺς τῶν ἀνεψιαδῶν εἶναι κυρίους, ἀλλὰ ἀπέδωκε
τοῖς πρὸς μητρὸς τοῦ τελευτήσαντος, ἂν ἡμεῖς μὴ
ὦμεν, τὴν κληρονομίαν ἤδη, ἀδελφοῖς καὶ ἀδελφαῖς
καὶ παισὶ τοῖς τούτων καὶ τοῖς ἄλλοις, κατὰ ταὐτὰ
καθάπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἦν ὑπειρημένον· τοὺς δὲ ἡμετέρους παῖδας ἔξω τῆς ἀγχιστείας ἐποίησεν. οἷς δὲ
μηδ' ἐὰν τετελευτηκὼς ὦ ἐγώ, δίδωσιν ὁ νόμος τὴν
Ἀγνίου κληρονομίαν, πῶς ἐμοῦ τε ζῶντος καὶ κατὰ
τοὺς νόμους ἔχοντος οἴονται αὐτοῖς εἶναι τὴν ἀγχιστείαν; οὐδαμῶς δήπουθεν. ἀλλὰ μὴν εἰ τούτοις μὴ 13
μέτεστιν, ὧν οἱ πατέρες ταὐτὸν ἐμοὶ προσῆκον, οὐδὲ
τούτῳ τῷ παιδὶ γίγνεται· καὶ γὰρ ὁ τούτου πατὴρ
ὁμοίως ἦν ἐκείνοις συγγενής. οὐκ οὖν δεινὸν ἐμοὶ
μὲν διαρρήδην οὕτω τῶν νόμων δεδωκότων τὴν κληρονομίαν, τούτους δ' ἔξω τῆς ἀγχιστείας πεποιηκότων, τολμᾷν τουτονὶ συκοφαντεῖν, καὶ διαγωνίσασθαι μέν, ἡνίκ' ἐγὼ τοῦ κλήρου τὴν δίκην ἐλάγχανον, | μὴ οἴεσθαι δεῖν, μηδὲ παρακαταβάλλειν, οὗ
περὶ τῶν τοιούτων εἴ τι δίκαιον εἶχεν εἰπεῖν διαγνωσθῆναι προσῆκεν, ἐπὶ δὲ τοῦ παιδὸς ὀνόματι
πράγματ' ἐμοὶ παρέχειν καὶ περὶ τῶν μεγίστων εἰς
κίνδυνον καθιστάναι; καὶ περὶ μὲν τῶν ὁμολογουμένων εἶναι τοῦ παιδὸς χρημάτων μηδ' αἰτιᾶσθαί με, 14
μηδ' ὥς τι εἴληφα ἔχειν εἰπεῖν (ἐφ' οἷς, εἴ τι αὐτῶν
κακῶς διῴκουν ὥσπερ οὗτος, κρίνεσθαί μοι προσῆ-

κεν), ἃ δ' ὑμεῖς ἐμὰ εἶναι ἐψηφίσασθε, τῷ βουλο-
μένῳ δόντες ἐξουσίαν ἀμφισβητεῖν αὐτῶν, ἐπὶ τού-
τοις ἐμοὶ τοιούτους ἀγῶνας παρασκευάζειν καὶ εἰς
τοῦτο ἀναισχυντίας ἥκειν;

15 Οἴομαι μὲν οὖν καὶ ἐκ τῶν ἤδη εἰρημένων γιγνώ-
σκεσθαι ὑμῖν ὅτι οὔτ' ἀδικῶ τὸν παῖδα οὐδὲν οὔτ'
ἔνοχός εἰμι ταύταις ταῖς αἰτίαις οὐδὲ κατὰ μικρόν·
ἔτι δὲ ἀκριβέστερον ἡγοῦμαι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ὑμᾶς
μαθήσεσθαι, καὶ τὴν ἐμὴν ἐπιδικασίαν, ὡς γέγονεν,
ἀκούσαντας περὶ αὐτῶν. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες, λα-
χόντι τοῦ κλήρου τὴν δίκην οὔτε οὗτος ὁ νῦν ἐμὲ
εἰσαγγέλλων ᾠήθη δεῖν παρακαταβάλλειν ὑπὲρ τοῦ
παιδός, οὔτε οἱ Στρατίου παῖδες οἱ ταὐτὸ τῷ παιδὶ
προσήκοντες, οὔτε δι' ἄλλο οὐδὲν αὐτοῖς ἐνόμιζον
16 προσήκειν τούτων τῶν χρημάτων· ἐπεὶ οὐδ' ἂν οὗτος
νῦν ἐμοὶ πράγματα παρεῖχεν, εἰ τὰ τοῦ παιδὸς εἴων
ἁρπάζειν καὶ μὴ ἠναντιούμην αὐτῷ. οὗτοι μὲν οὖν,
ὥσπερ εἶπον, εἰδότες ὅτι ἔξω ἦσαν τῆς ἀγχιστείας
οὐκ ἠμφισβήτουν ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχον· οἱ δ' ὑπὲρ τῆς
Εὐβουλίδου θυγατρὸς πράττοντες, τῆς τὸ αὐτὸ δι-
καίως τῷ Στρατοκλέους παιδὶ προσηκούσης, καὶ οἱ
κύριοι τῆς Ἁγνίου μητρὸς ἦσαν οἷοι πρὸς ἐμὲ ἀντι-
17 δικεῖν. εἰς τοσαύτας δ' ἀπορίας κατέστησαν ὅ τι
ἀντιγράψωνται περὶ τῆς ἀγχιστείας, ὥστε ἡ μὲν τὸν
κλῆρον ἔχουσα καὶ οἱ λέγοντες τὸ περὶ αὐτῆς γένος,
ἐπειδὴ κατεψεύσαντο, ῥᾳδίως ὑπ' ἐμοῦ τότε ἐξηλέγ-
χθησαν οὐκ ἀληθές τι γράψαι τολμήσαντες, οἱ δ'
ὑπὲρ τῆς Ἁγνίου μητρὸς γένει μὲν ἐμοὶ ταὐτὸ προσ-
ηκούσης (ἀδελφὴ γὰρ ἦν τοῦ Στρατίου) νόμῳ δ'
ἀποκλειομένης, ὃς κελεύει κρατεῖν τοὺς ἄρρενας, τοῦτο
μὲν εἴασαν, οἰόμενοι δ' ἐμοῦ πλεονεκτήσειν μητέρα
εἶναι τοῦ τελευτήσαντος ἔγραψαν· ὃ συγγενέστατον

*μὲν ἦν, τῇ φύσει πάντων, ἐν δὲ ταῖς ἀγχιστείαις
ὁμολογουμένως οὐκ ἔστιν. εἶτα γράψας ἀνεψιοῦ παῖς 18
εἶναι κἀκείνας ἐξελέγξας οὐκ οὔσας ἐν ταῖς ἀγχιστεί-
αις, οὕτως ἐπεδικασάμην παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτῶν οὐκ
ἴσχυσέ τι οὔτε τῇ τὸν κλῆρον ἐχούσῃ τὸ προυενικη-
κέναι τοὺς κατὰ διαθήκην ἀμφισβητήσαντας, οὔτε
τῇ ἑτέρᾳ τὸ μητέρα εἶναι τοῦ τὸν κλῆρον καταλιπόν-
τος, ἀλλ' οὕτως οἱ τότε δικάζοντες καὶ τὸ δίκαιον
καὶ τοὺς ὅρκους περὶ πολλοῦ ἐποιήσαντο, ὥστ' ἐμοὶ
τῷ κατὰ τοὺς νόμους ἀμφισβητοῦντι τὴν ψῆφον
ἤνεγκαν. καίτοι εἰ τὰς μὲν νενίκηκα τοῦτον τὸν τρό- 19
πον, ἐπιδείξας μηδὲν Ἁγνίᾳ κατ' ἀγχιστείαν προσ-
ηκούσας, οὗτος δὲ μὴ ἐτόλμησεν ἀντιδικῆσαι τῷ
παιδὶ τοῦ ἡμικληρίου πρὸς ἡμᾶς, οἱ δὲ Στρατίου
παῖδες οἱ ταὐτὸν τούτῳ προσήκοντες μηδὲ νῦν ἀξιοῦ-
σιν ἀντιδικῆσαι πρὸς ἐμὲ περὶ αὐτῶν, ἔχω δ' ἐγὼ
τὸν κλῆρον ἐπιδικασάμενος παρ' ὑμῖν, ἐξελέγχω δὲ
τοῦτον μηδέπω καὶ τήμερον ἔχοντ' εἰπεῖν ὅ,τι ὁ παῖς
Ἁγνίᾳ προσήκει κατ' ἀγχιστείαν, τί ἔτι δεῖ μαθεῖν
ὑμᾶς ἢ τί ποθεῖτε ἀκοῦσαι περὶ τούτων; ἐγὼ μὲν γὰρ
ὡς εὖ φρονοῦσιν ὑμῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα νομίζω.*

*Οὗτος τοίνυν ῥᾳδίως ὅ τι ἂν τύχῃ ψευδόμενος, 20
καὶ τὴν αὑτοῦ πονηρίαν οὐδεμίαν ζημίαν εἶναι νομί-
ζων, τολμᾷ με διαβάλλειν ἄλλα τε πολλά, περὶ ὧν
ποιήσομαι τοὺς λόγους τάχα, καὶ νυνὶ λέγει ὡς ἐκοι-
νωσάμεθα ἐγώ τε καὶ Στρατοκλῆς, τὸν ἀγῶνα εἰσιέ-
ναι περὶ τοῦ κλήρου μέλλοντες. ὃ μόνοις ἡμῖν τῶν
ἀμφισβητεῖν παρεσκευασμένων οὐκ ἐνῆν, διομολογή-
σασθαι πρὸς ἀλλήλους. τῇ μὲν γὰρ Εὐβουλίδου θυ- 21
γατρὶ καὶ τῇ Ἁγνίου μητρὶ πρὸς ἡμᾶς ἀγωνιζομέναις,
μὴ κατὰ ταὐτὸ ἀμφισβητούσαις, ἐνῆν ποιήσασθαι
συνθήκας, ἂν ἡ ἑτέρα νικᾷ, μετεῖναί τι καὶ τῇ ἡττη-*

θείση· καδίσκος γὰρ ἔμελλεν | ἑκατέρᾳ τεθήσεσθα
τὸ δ' ἡμέτερον οὐ τοιοῦτον ἦν, ἀλλ' ἓν τὸ γένο
δύο δὲ λήξεις, ἡμικληρίου ἑκατέρῳ· τοῖς δὲ κατ
ταὐτὰ ἀμφισβητοῦσιν εἷς τίθεται καδίσκος, οὗ οὐ
ἂν ἦν τὸν μὲν ἡττᾶσθαι τὸν δὲ νικᾶν, ἀλλ' ὁμοία
ἀμφοτέροις ἦν ὁ αὐτὸς κίνδυνος, ὥστ' οὐκ ἐνῆν κοι
νωνίαν οὐδὲ διομολογίαν ποιήσασθαι περὶ αὐτῶ
22 ἀλλ' οὗτος, ἐπειδὴ Στρατοκλῆς ἐτελεύτησε πρὶν γι
νέσθαι τοῦ ἡμικληρίου τὰς λήξεις ἡμῶν ἑκατέρῳ, κ
οὐκέτ' ἦν μετουσία τῷ Στρατοκλεῖ τούτων οὐδὲ τ
παιδὶ τῷδε διὰ τὸν νόμον, ἀλλ' ἐγίγνετο εἰς ἐμὲ
κληρονομία κατ' ἀγχιστείαν πάντων, εἰ νικήσαιμ
τοὺς ἔχοντας, τότ' ἤδη πλάττει ταῦτα καὶ μηχανᾶτα
προσδοκῶν τούτοις τοῖς λόγοις ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπα
τῆσαι. ὅτι δ' οὐχ οἷόντ' ἦν τούτων γίγνεσθαι οὐδὲ
ἀλλὰ διείρηται καθ' ἕκαστον περὶ αὐτῶν, ἐκ τοῦ νό
μου γνῶναι ῥᾴδιον. Λαβὲ δ' αὐτοῖς καὶ ἀναγίγνωσκ

ΝΟΜΟΣ.

23 Ἆρ' ὑμῖν ὁ νόμος δοκεῖ ποιεῖν ἐξουσίαν κοινω
νίας, ἀλλ' οὐκ ἄντικρυς οὑτωσὶ πᾶν τοὐναντίον,
καὶ τὸ πρότερον ὑπῆρχε κοινωνία, προστάττει, διαρ
ρήδην κελεύων τοῦ μέρους ἕκαστον λαγχάνειν κ
τοῖς κατὰ ταὐτὸ ἀμφισβητοῦσι τιθεὶς ἕνα καδίσκ
καὶ τὰς ἐπιδικασίας τοῦτον τὸν τρόπον ποιῶν; ὁ δ
ταῦτα τῶν νόμων λεγόντων καὶ οὐκ ἐνούσης γενέσθ
διομολογίας, οὕτως ἀλόγως πρᾶγμα τηλικοῦτον ψε
24 σασθαι τετόλμηκεν. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο πεποίηκε
ἀλλὰ καὶ τὸ πάντων ἐναντιώτατον πρᾶγμα εἴρηκε
ᾧ προσέχετε τὸν νοῦν, ὦ ἄνδρες. φησὶ γὰρ ὁμολ
γῆσαί με τοῦ κλήρου τῷ παιδὶ τὸ ἡμικλήριον μετα
δώσειν, εἰ νικήσαιμι τοὺς ἔχοντας αὐτόν. καίτοι

μέν τι καὶ αὐτῷ μετῆν κατὰ τὸ γένος, ὡς οὗτος λέγει,
τί ἔδει γενέσθαι ταύτην αὐτοῖς παρ᾽ ἐμοῦ τὴν ὁμο-
λογίαν; ἦν γὰρ ὁμοίως καὶ τούτοις ἐπίδικον τὸ ἡμι-
κλήριον, εἴ περ ἀληθῆ λέγουσιν. εἰ δὲ μὴ προσῆκεν 25
αὐτοῖς τῆς ἀγχιστείας μηδέν, διὰ τί ἂν μεταδώσειν
ὡμολόγουν, τῶν νόμων ἐμοὶ πάντων αὐτῶν δεδωκό-
των τὴν κληρονομίαν; πότερα δ᾽ οὐκ ἦν μοι λαχεῖν,
εἰ μὴ πείσαιμι τούτους; ἀλλ᾽ ὁ νόμος τῷ βουλομένῳ
δίδωσι τὴν ἐξουσίαν, ὥστε τοῦτο οὐκ ἦν αὐτοῖς εἰ-
πεῖν. ἀλλ᾽ εἶχόν τινά μοι μαρτυρίαν τοῦ πράγματος,
ἣν εἰ μὴ ἐμαρτύρουν, οὐκ ἔμελλον ἐπιδικάσασθαι
τούτων; ἀλλὰ κατὰ γένος ἠμφισβήτουν, οὐ κατὰ δό-
σιν, ὥστ᾽ οὐδὲν ἔδει μαρτύρων. Ἀλλὰ μὴν εἰ μήτε 26
κοινώσασθαι τὸ πρᾶγμα ἐνῆν, ὅτ᾽ ἔζη Στρατοκλῆς,
μήτε ὁ πατὴρ αὐτῷ κατέλιπεν ἐπιδικασάμενος τού-
των μηδέν, μήτε εἰκὸς ἦν μεταδώσειν ἐμὲ τὸ ἡμι-
κλήριον ὁμολογῆσαι αὐτῷ, ἀπέδοτε δ᾽ ὑμεῖς ἐπιδικά-
σαντές μοι τοῦτον τὸν κλῆρον, οἱ δὲ μήτε ἔλαχον
τῶν αὐτῶν μήτ᾽ ἀμφισβητῆσαι πώποτ᾽ ἠξίωσαν, πῶς
χρὴ πιστοὺς εἶναι νομίζειν τοὺς τούτων λόγους; ἐγὼ
μὲν οἴομαι οὐδαμῶς· προσποιεῖται τοίνυν οὗτος (ἐπει- 27
δὴ τοῦτ᾽ εἰκότως ἂν θαυμάζοιτε, ὅτι τοῦ ἡμικληρίου
τότε τὴν δίκην οὐκ ἐλάγχανον) τοῦ μὲν μὴ λαχεῖν
πρὸς ἐκείνους ἐμὲ εἶναι αἴτιον ὡς ὁμολογήσαντα με-
ταδώσειν, ὥστε διὰ τοῦτ᾽ οὐ παρακαταβάλλειν αὐ-
τοῖς, τῆς δὲ πρὸς ἐμὲ λήξεως ἐμποδὼν εἶναι τοὺς
νόμους (οὐ γὰρ εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς κατὰ τῶν ἐπιτρό-
πων), οὐδέτερ᾽ ἀληθῆ λέγων. οὔτε γὰρ ἂν νόμον 28
δείξειεν ὃς κωλύει τοῦτον ὑπὲρ τοῦ παιδὸς δίκην
παρ᾽ ἐμοῦ λαμβάνειν· οὐ γάρ ἐστιν ἐναντιούμενος
οὐδείς, ἀλλ᾽ ὥσπερ καὶ γραφὰς κατ᾽ ἐμοῦ δέδωκεν,
οὕτω καὶ δίκας ἐμοὶ εἶναι καὶ τῷ παιδὶ πεποίηκεν·

οὔτ᾽ αὖ διὰ ταῦτα ἐκείνοις τοῖς προσήκουσι τοῦ κλή-
ρου οὐκ ἐλάγχανον, ὡς ἐμοῦ μεταδώσειν ὁμολογήσαν-
τος, ἀλλ᾽ ὅτι οὐδ᾽ ὁτιοῦν αὐτοῖς τούτων τῶν χρημά-
29 των προσῆκεν. εὖ δ᾽ οἶδ᾽ ὅτι οὐδ᾽ εἰ συνεχώρουν
τῷ παιδὶ λαβεῖν ἐπιδικασαμένῳ παρ᾽ ἐμοῦ τὸ ἡμι-
κλήριον, οὐκ ἄν ποτε ταῦτ᾽ ἐποίησαν οὐδ᾽ ἐπεχείρη-
σαν, εἰδότες ὅτι, ὅτ᾽ ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ μὴ ὄντες εἶχόν
τι τῶν μὴ προσηκόντων, τοῦτ᾽ ἂν ὑπὸ τῶν ἐγγύτατα
γένους ῥᾳδίως ἀφῃρέθησαν. ὅπερ γὰρ καὶ πρότερον
εἶπον, οὐ δίδωσι μεθ᾽ ἡμᾶς τοῖς ἡμετέροις παισὶ τὸ
παράπαν τὴν ἀγχιστείαν | ὁ νόμος, ἀλλὰ τοῖς πρὸς
30 μητρὸς τοῦ τελευτήσαντος. ἧκεν ἂν οὖν ἐπ᾽ αὐτὰ
τοῦτο μὲν ὁ Γλαύκων ὁ τοῦ Ἁγνίου ἀδελφός, πρὸς
ὃν μὴ ὅτι γένος εἶχον ἄμεινον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔξω
τῆς ἀγχιστείας ἐφαίνοντ᾽ ἂν ὄντες, τοῦτο δ᾽, εἰ μὴ
ἐβούλετο οὗτος, ἡ Ἁγνίου κἀκείνου μήτηρ, προσῆ-
κον καὶ αὐτῇ τῆς ἀγχιστείας τοῦ αὑτῆς υἱέος, ὥσθ᾽
ὁπότ᾽ ἠγωνίζετο πρὸς τοὺς μηδὲν γένει προσήκοντας,
φανερῶς ἂν ἔλαβε τὸ ἡμικλήριον παρ᾽ ὑμῶν, τοῦτο
31 τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων αὐτῇ δεδωκότων. οὐ-
κοῦν διὰ ταῦτ᾽ οὐκ ἐλάγχανεν, οὐχ ὡς δι᾽ ἐμὲ ἢ
τοὺς νόμους κωλυόμενος, ἀλλὰ ταύτας προφάσεις
ποιούμενος ἐπὶ ταύτας τὰς συκοφαντίας ἐλήλυθεν, ἐξ
ὧν γραφὴν γραψάμενος καὶ ἐμὲ διαβάλλων ἐλπίζει
χρήματα λήψεσθαι καὶ ἐμὲ τῆς ἐπιτροπῆς ἀπαλλάξειν.
καὶ οἴεται δεινοῦ τινος ἀνδρὸς ἔργον διαπράττεσθαι
ταύταις ταῖς παρασκευαῖς, ὅτι μὴ κατορθώσας μὲν
οὐδὲν ἀπολεῖ τῶν αὑτοῦ, διαπραξάμενος δ᾽ ἃ βού-
λεται καὶ τὰ τοῦ παιδὸς ἀδεῶς ἤδη διαφορήσει.

32 Οὐκοῦν οὐ δεῖ προσέχειν ὑμᾶς τοῖς τούτου λό-
γοις τὸν νοῦν, οὐδ᾽ ἐπιτρέπειν, οὐδ᾽ ἐθίζειν εἶναι
γραφὰς περὶ ὧν ἰδίας δίκας οἱ νόμοι πεποιήκασιν.

ἁπλᾶ γὰρ τὰ δίκαια παντάπασίν ἐστι καὶ γνώριμα μαθεῖν· ἃ ἐγὼ διὰ βραχέων εἰπὼν καὶ παρακαταθέμενος ὑμῖν μνημονεύειν, ἐπὶ τὴν ἄλλην ἀπολογίαν ἤδη τρέψομαι τῶν κατηγορηθέντων. τί οὖν ἔστι
ταῦτα, καὶ τί διορίζομαι; εἰ μὲν κατ' ἀγχιστείαν τῶν 33
Ἁγνίου μετεῖναί φησι τῷ παιδὶ τοῦ ἡμικληρίου, λαχέτω πρὸς τὸν ἄρχοντα, κἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, λαβέτω· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. εἰ δὲ μὴ κατὰ τοῦτο ἀμφισβητεῖ, φησὶ δὲ ὁμολογῆσαί με τῷ παιδὶ μεταδώσειν, φάσκοντος ἐμοῦ τούτων εἶναι μηδὲν δικασάσθω, κἂν ἐξελέγξῃ με ὡς ὡμολόγησα, τότ' ἤδη
πραξάσθω· δίκαιον γὰρ οὕτως ἐστίν. εἰ δὲ μήτε 34
πρὸς ἐμὲ μήτε κατ' ἐμοῦ δίκην εἶναί φησι τῷ παιδί, τὸν κωλύοντα νόμον εἰπάτω, κἂν ἔχῃ δεῖξαι, λαβέτω καὶ οὕτω τὸ μέρος τῶν χρημάτων. εἰ δ' αὖ μήτ' ἐπιδικάσασθαί φησι δεῖν τοῦ ἡμικληρίου μήτε μὴν δικάσασθαι, ἀλλ' ἤδη εἶναι ταῦτα τοῦ παιδός, ἀπογραψάσθω πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰς τὴν μίσθωσιν τῶν ἐκείνου χρημάτων, ἣν ὁ μισθωσάμενος εἰσπράξει με
ταῦτα ὡς ὄντα τοῦ παιδός. ταῦτα μεγάλα δίκαιά 35
ἐστι. ταῦτα καὶ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὐ μὰ Δία οὐ γραφὰς ἐμὲ φεύγειν περὶ ὧν δίκας ἰδίας εἶναι πεποιήκασιν, οὐδὲ κινδυνεύειν περὶ τοῦ σώματος, ὅτι οὐ μεταδίδωμι τῷ παιδὶ τούτων, ἃ ψήφῳ κρατήσας ἐγὼ τοὺς ἔχοντας οὕτω παρ' ὑμῶν ἔλαβον· ἀλλ' εἴ τι τῶν ὁμολογουμένων εἶναι τοῦ παιδὸς εἶχον καὶ κακῶς διέθηκα ὥστ' ἐκεῖνον κακοῦσθαι, τότε ἂν μοι κατὰ ταύτην προσῆκε κρίνεσθαι τὴν γραφήν, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς.

Ὅτι μὲν οὖν οὔτε περὶ τούτων οὐδὲν δίκαιον πε- 36
ποίηκεν οὔτε περὶ τῶν ἄλλων ἀληθὲς οὐδὲν εἴρηκεν, ἅπαντα δὲ δεινῶς πλεονεξίᾳ μεμηχάνηται διαβάλλων

καὶ τοὺς νόμους παράγων καὶ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ παρὰ τὸ δίκαιον περιγενέσθαι ζητῶν, οἶμαι μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀλλ' ὁμοίως εἰδέναι πάντας, ὥστ'
37 οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω περὶ τούτων λέγειν. ὁρῶ δέ, ὦ ἄνδρες, τὴν πλείστην διατριβὴν τῶν λόγων ποιούμενον περὶ τὴν τοῦ παιδὸς οὐσίαν καὶ περὶ τὴν ἐμήν, καὶ τὰ μὲν ἐκείνου παντάπασιν ὡς ἄπορα διεξιόντα, περὶ δ' ἐμὲ πλοῦτόν τινα τῷ λόγῳ κατασκευάσαντα, καί τινα κακίαν κατηγοροῦντα, ὡς ἐγὼ τεττάρων οὐσῶν Στρατοκλέους θυγατέρων οὐδεμιᾷ τολμῶ συνευπορῆσαι προικός, καὶ ταῦτ' ἔχων (ὡς οὗτός φησι)
38 τὰ τοῦ παιδίου. βούλομαι δὴ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν· ἐλπίζει γὰρ διὰ τῶν λόγων ἐμοὶ μέν τινα φθόνον γενήσεσθαι παρ' ὑμῶν περὶ τῶν προσγεγενημένων χρημάτων, τοῖς δὲ παισὶν ἔλεον, ἂν ἄποροι παρ' ὑμῖν εἶναι δόξωσιν. οὔκουν ἀγνοῆσαι δεῖ περὶ αὐτῶν ὑμᾶς οὐδέν, ἀλλ' ἀκριβῶς καὶ ταῦτα μαθεῖν, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι ψεύδεται, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἐγὼ γὰρ ἄν, ὦ ἄνδρες, πάντων ὁμολογήσαιμι εἶναι κάκιστος, εἰ Στρατοκλέους ἄπορα τὰ πράγματα καταλιπόντος αὐτὸς εὔπορος ὢν καὶ μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιούμενος φαινοίμην τῶν ἐκείνου
39 παίδων. εἰ δὲ πλείονα κατέλιπεν αὐτοῖς τὰ ὄντα τῶν ἐμῶν καὶ βεβαιότερα, καὶ ταῦτα τοσαῦτ' ἐστὶν ὥστε καὶ τὰς θυγατέρας ἐξ αὐτῶν διαθεῖναι καλῶς καὶ τὸν παῖδα ἐκ τῶν λοιπῶν μηδὲν ἧττον εἶναι πλούσιον, ἐπιμελοῦμαί τε τοῦτον τὸν τρόπον αὐτῶν· ὥστε καὶ πολλῷ πλείω γενέσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι μέμψιν, εἰ μὴ τἀμαυτοῦ προστίθημι τούτοις, σῴζων δὲ τὰ τούτων καὶ πλείω ποιῶν δικαίως
40 ἂν ἐπαινοίμην. ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ῥᾳδίως ἐπι-

δείξω. πρῶτον μὲν οὖν τὰ τῆς οὐσίας διέξειμι, μετὰ δὲ ταῦτα ὡς καὶ διοικεῖν ἀξιῶ τὰ τοῦ παιδός.

Στρατοκλεῖ γὰρ κἀμοὶ τὰ μὲν ὑπάρξαντα πατρῷα τοσαῦτα ἦν, ὥστε εἶναι μὲν ἱκανά, λειτουργεῖν δὲ μὴ ἄξια. τεκμήριον δέ· εἴκοσι μνᾶς ἑκάτερος ἡμῶν ἐπὶ τῇ γυναικὶ προῖκα ἔλαβε, τοσαύτη δὲ προὶξ οὐκ ἂν εἰς πολλήν τινα οὐσίαν δοθείη. συνέβη δὲ Στρα- 41
τοκλεῖ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι πλέον ἢ πένθ' ἡμιταλάντων οὐσίαν λαβεῖν· Θεοφῶν γὰρ ὁ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀδελφὸς ἀποθνήσκων ἐποιήσατο τῶν θυγατέρων αὐτοῦ μίαν, καὶ τόν θ' αὐτοῦ ἔδωκεν ἀγρὸν τὸν Ἐλευσῖνι δυοῖν ταλάντοιν, πρόβατα ἑξήκοντα, αἶγας ἑκατόν, ἔπιπλα, ἵππον λαμπρὸν ἐφ' οὗ ἐφυλάρχησε, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἅπασαν, ἧς κύριος ἐκεῖ- 42
νος γενόμενος ἐννέα ἔτη ὅλα κατέλιπε πέντε ταλάντων οὐσίαν καὶ τρισχιλίων δραχμῶν σὺν τοῖς ἑαυτοῦ πατρῴοις, χωρὶς ἐκείνης ἧς Θεοφῶν τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ ἔδωκεν, ἀγρὸν μὲν Θριᾶσι πένθ' ἡμιτάλαντα εὑρίσκοντα, οἰκίαν δὲ Μελίτῃ τρισχιλίων ἐωνημένην, ἄλλην δὲ Ἐλευσῖνι πεντακοσίων. ἐδάφη μὲν ταῦτα, ἀφ' ὧν ἡ μίσθωσις τοῦ μὲν ἀγροῦ δώδεκα μναῖ, τῶν δὲ οἰκιῶν τρεῖς, αἳ πεντεκαίδεκα μναῖ συναμφότερα γίγνονται· χρέα δ' ἐπὶ τόκοις ὀφειλόμενα περὶ τετρακισχιλίας, ὧν τὸ ἔργον ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς ἑπτακόσιαι καὶ εἴκοσι δραχμαὶ γίγνονται τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. πρόσοδος μὲν αὕτη δύο καὶ εἴκοσι μναῖ 43
καὶ πρός· χωρὶς δὲ τούτων κατέλιπεν ἔπιπλα, πρόβατα, κριθάς, οἶνον, ὀπώρας, ἐξ ὧν ἐνεπόλησαν τετρακισχιλίας ἐνακοσίας· ἔτι δὲ ἔνδον ἐνακοσίας δραχμάς. πρὸς δὲ τούτοις ἐξ ἐράνων ὀφλήματα εἰσπεπραγμένα, μικροῦ δεούσας χιλίας δραχμάς, μαρτύρων ἐναντίον ἡ μήτηρ αὐτοῦ, τοῦ παιδός, ἀπεγρά-

ψατο. καὶ οὔπω λέγω περὶ τῶν ἄλλων, ἃ κατελείφθη μὲν οὗτοι δ' οὐκ ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ τὰ φανερὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτων ὁμολογούμενα. Κάλει δέ μοι τῶν εἰρημένων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

44 Ἡ μὲν τοίνυν Στρατοκλέους οὐσία καὶ πλείων ταύτης ἐστίν· ἀλλ' ὕστερον περὶ τῶν παρακλεπτομένων ὑπὸ τούτων ποιήσομαι τοὺς λόγους· ἡ δ' ἐμὴ πόση τις; χωρίον ἐν Οἰνόῃ πεντακισχιλίων καὶ Προσπαλτοῖ τρισχιλίων, καὶ οἰκία ἐν ἄστει δισχιλίων, πρὸς δὲ τούτοις ὁ κλῆρος ὃν Ἁγνίας κατέλιπε, περὶ δύο τάλαντα· οὐ γὰρ ἂν οἶδ' ὅτι πλέον εὕροι τούτου. ταῦτ' ἐστὶ τρία τάλαντα καὶ τετρακισχίλιαι μόνον,
45 δέκα καὶ ἑκατὸν μναῖς ἐλάττω τῶν τοῦ παιδός. κἀγὼ μὲν ἐγκαταλογίζομαι καὶ τὰ τοῦ υἱέος τοῦ ἐκποιηθέντος εἰς ταῦτα, τοῖς τοῦ παιδὸς δὲ οὐ προσέθηκα τὴν Θεοφῶντος οὐσίαν, πένθ' ἡμιταλάντων οὖσαν, ἐφ' ᾗ ἐποιήσατο τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ· ῥᾳδίως γὰρ ἂν εὑρεθείη καὶ ὀκτὼ ταλάντων ὁ τούτων οἶκος· ἀλλ' ἐκεῖνα ἀφῄρηται χωρίς. κἀμοὶ μὲν ὁ κλῆρος ὃν Ἁγνίας κατέλιπεν, οὗτος οὔπω βέβαιός ἐστι· δίκαι γὰρ ἐνεστήκασι ψευδομαρτυριῶν, κελεύει δ' ὁ νόμος, ἐὰν
46 ἁλῷ τις τῶν ψευδομαρτυριῶν, πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἶναι περὶ αὐτῶν τὰς λήξεις· τὰ δὲ τοῦ παιδὸς ὡμολογημένα καὶ ἀναμφισβήτητα καταλέλοιπε Στρατοκλῆς. Ὅτι δὲ τοσαῦτά ἐστι τἀμὰ σὺν τοῖς τοῦ ἐκποιήτου υἱέος, καὶ ψευδομαρτυριῶν ἐνεστᾶσι δίκαι περὶ τῶν Ἁγνίου, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

47 Ἆρα μικρὰ τὰ διάφορα | ἑκατέρας τῆς οὐσίας ἡμῶν ἐστιν; ἀλλ' οὐ τηλικαῦτα ὥστε μηδεμίαν γενέ-

*σθαι περὶ τοὺς Στρατοκλέους παῖδας. οὐκ ἄξιον τοῖς
τούτου λόγοις πιστεύειν, ὃς τοσαύτης οὐσίας καταλε-
λειμμένης ἐτόλμησεν ἐπὶ διαβολῇ ψεύσασθαι κατ'
ἐμοῦ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος. καταλογίζεται τοίνυν ὡς
ἐγὼ τρεῖς κλήρους εἰληφὼς καὶ πολλῶν χρημάτων
εὐπορῶν ἀφανίζω τὴν οὐσίαν, ἵν' ὡς ἐλάχισθ' ὑμεῖς
αὐτῶν ἀπολαύητε. τοῖς γὰρ μηδὲν δίκαιον ἔχουσι
περὶ τῶν πραγμάτων λέγειν ἀνάγκη πορίζεσθαι τοι-
ούτους λόγους, ἐξ ὧν διαβάλλοντες πλέον ἔχειν δυ-
νήσονται τῶν ἀντιδίκων. ἐμοὶ δὲ μάρτυρές ἐστε πάν-* 48
*τες ὅτι οἱ τῆς ἐμῆς γυναικὸς ἀδελφοί, Χαιρέλεως
καὶ Μακάρτατος, οὐ τῶν λειτουργούντων ἦσαν ἀλλὰ
τῶν βραχεῖαν κεκτημένων οὐσίαν. Μακάρτατον γὰρ
ἴστε ὅτι τὸ χωρίον ἀποδόμενος καὶ τριήρη πριάμενος
καὶ ταύτην πληρωσάμενος εἰς Κρήτην ἐξέπλευσεν·
οὐ γὰρ τὸ ἔργον ἀφανὲς ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ λόγον ἐν
τῷ δήμῳ παρέσχε, μὴ πόλεμον ἡμῖν ἀντ' εἰρήνης
ἐκεῖνος πρὸς Λακεδαιμονίους ποιήσειε. Χαιρέλεως* 49
*δὲ τὸ Προσπαλτοῖ χωρίον κατέλιπεν, ὃ πλέον οὐκ ἂν
εὕροι τριάκοντα μνῶν. συνέβη δὲ τὸν μὲν ταῦτα κα-
ταλιπόντα τελευτῆσαι πρότερον ἢ Μακάρτατον, ἐκεῖ-
νον δὲ μετὰ ταύτης τῆς οὐσίας, ἣν ἔχων ἐξέπλευσεν·
ἅπαντα γὰρ καὶ τὴν τριήρη καὶ αὐτὸν κατὰ τὸν πόλε-
μον ἀπώλεσε. καταλειφθέντος δὲ τοῦ Προσπαλτοῖ
χωρίου καὶ γιγνομένου τῆς ἐκείνων ἀδελφῆς, ἐμῆς
δὲ γυναικός, ἐπείσθην ὑπ' ἐκείνης εἰσποιῆσαι Μα-
καρτάτῳ τὸν ἕτερον τῶν παίδων· οὐχ ἵνα μὴ λει-
τουργοίην, εἰ προσγένοιτό μοι τοῦτο τὸ χωρίον. ὁμοί-* 50
*ως γὰρ καὶ εἰσποιήσαντος τοῦτό γ' ὑπῆρχεν· οὐδὲ
γὰρ ἐλειτούργουν διὰ τοῦτό γ' ἧττον οὐδέν, ἀλλὰ
καὶ τῶν εἰσφερόντων ἦν καὶ τῶν τὰ προσταττόμενα
ὑμῖν ἅπαντα ποιούντων. ὁ δὲ ὡς περὶ ἀχρήστου μὲν*

πλουσίου δὲ ἐπὶ διαβολῇ ποιεῖται τούτους τοὺς λόγους. ἐγὼ δ' ἓν κεφάλαιον ἐρῶ πάντων μέγιστον, ὃ καὶ ὑμῖν οἶδ' ὅτι δόξει δίκαιον. κοινώσασθαι γὰρ ἐθέλω τὴν οὐσίαν τὴν ἐμὴν τῇ τοῦ παιδός, καὶ εἴτε πολλὰ εἴτ' ὀλίγα ἐστίν, ἐν κοινῷ γενομένης λάβωμεν τὰ ἡμίσεα ἑκάτερος, ἵνα μηδὲν πλέον ἔχῃ ἅτερος τοῦ ἑτέρου τοῦ προσήκοντος· ἀλλ' οὐκ ἐθελήσει.

ΛΕΙΠΕΙ.

12.

ΥΠΕΡ ΕΥΦΙΛΗΤΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν Ἐρχιέων δῆμον εἰς τὸ δικαστήριον προσκαλεῖταί τις τῶν ἀποψηφισθέντων ὡς ἀδίκως τῆς πολιτείας ἀπελαυνόμενος. ἐγράφη γὰρ δή τις ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων νόμος, ἐξέτασιν γενέσθαι τῶν πολιτῶν κατὰ δήμους, τὸν δὲ ἀποψηφισθέντα ὑπὸ τῶν δημοτῶν τῆς πολιτείας μὴ μετέχειν, τοῖς δὲ ἀδίκως ἀποψηφισθεῖσιν ἔφεσιν εἰς τὸ δικαστήριον εἶναι προσκαλεσαμένοις τοὺς δημότας, καὶ ἐὰν τὸ δεύτερον ἐξελεγχθῶσι, πεπρᾶσθαι αὐτοὺς καὶ τὰ χρήματα εἶναι δημόσια. κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὁ Εὐφίλητος, προσκαλεσάμενος τοὺς Ἐρχιέας ὡς ἀδίκως καταψηφισαμένους αὐτοῦ, τὸν ἀγῶνα τόνδε διατίθεται. προείρηται μὲν δὴ τὰ πράγματα ταῦτ' ἀκριβῶς καὶ πεπίστωται διὰ τῶν μαρτύρων· οἷς δὲ βεβαίας βούλεται ποιῆσαι τὰς μαρτυρίας, τάδ' ἐστίν, ὡς μὲν ἐγὼ δόξης ἔχω, πάντ' ἀκριβῶς ἐξειργασμένα, κρινέτω δὲ ὁ βουλόμενος εἰ τὰ προσήκοντα ἔγνωκα περὶ αὐτῶν.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀδελφὸς ἡμῖν ἐστιν οὑτοσὶ Εὐφίλητος, οὐ μόνον ἡμῶν ἀλλὰ

καὶ τῶν συγγενῶν ἁπάντων ἀκηκόατε μαρτυρούντων.
σκέψασθε δὲ πρῶτον τὸν πατέρα ἡμῶν, τίνος ἕνεκεν
ἂν ψεύδοιτο καὶ τοῦτον μὴ ὄντα αὑτοῦ υἱὸν εἰσεποι-
εῖτο. πάντας γὰρ εὑρήσετε τοὺς τὰ τοιαῦτα πράτ- 2
τοντας ἢ οὐκ ὄντων αὑτοῖς γνησίων παίδων ἢ διὰ
πενίαν ἀναγκαζομένους ξένους ἀνθρώπους εἰσποι-
εῖσθαι, ὅπως ὠφελῶνταί τι ἀπ' αὐτῶν δι' αὐτοὺς
Ἀθηναίων γεγονότων. τῷ τοίνυν πατρὶ τούτων οὐ-
δέτερον ὑπάρχει· γνήσιοι μὲν γὰρ αὐτῷ ἡμεῖς δύο
υἱεῖς ἐσμεν, ὥστε οὐκ ἄν γε δι' ἐρημίαν τοῦτον εἰσε-
ποιεῖτο. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τροφῆς τε καὶ εὐπορίας τῆς 3
παρὰ τούτου δεόμενος· ἔστι γὰρ αὐτῷ βίος ἱκανός,
καὶ χωρὶς τούτου μεμαρτύρηται ὑμῖν τοῦτον ἐκ παι-
δίου τρέφων καὶ ἀσκῶν καὶ εἰς τοὺς φράτορας εἰσά-
γων, καὶ ταῦτα οὐ μικρὰ δαπανήματά ἐστιν. ὥστε
τόν γε πατέρα ἡμῶν οὐκ εἰκός ἐστιν, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, μηδὲν ὠφελούμενον οὕτως ἀδίκῳ πράγματι
ἐπιχειρῆσαι. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐμέ γε οὐδεὶς ἀνθρώ- 4
πων οὕτω τελέως ἂν ἄφρονα ὑπολάβοι, ὥστε τούτῳ
μαρτυρεῖν τὰ ψευδῆ, ὅπως τὰ πατρῷα διὰ πλειόνων
διανείμωμαι. καὶ γὰρ οὐδ' ἀμφισβητῆσαί μοι ἐξου-
σία γένοιτ' ἂν ὕστερον ὡς οὐκ ἔστιν ἀδελφὸς οὗτος
ἐμοῦ· οὐδεὶς γὰρ ἂν ὑμῶν τὴν ἐμὴν φωνὴν ἀνάσχοιτ'
ἂν ἀκούων, εἰ νῦν μὲν ὑπόδικον ἐμαυτὸν καθιστὰς
μαρτυρῶ ὡς ἔστιν ἀδελφὸς ἡμέτερος, ὕστερον δὲ
φαινοίμην τούτοις ἀντιλέγων. οὐ μόνον τοίνυν ἡμᾶς, 5
ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰκός ἐστι τἀληθῆ μεμαρτυρη-
κέναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς. ἐνθυμήθητε
γὰρ πρῶτον μὲν ὅτι οἱ τὰς ἀδελφὰς ἡμῶν ἔχοντες
οὐκ ἄν ποτε ἐμαρτύρουν περὶ τούτου τὰ ψευδῆ· μη-
τρυιὰ γὰρ ἡ τούτου μήτηρ ἐγένετο ταῖς ἡμετέραις
ἀδελφαῖς, εἰώθασι δέ πως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαφέρε-

σθαι ἀλλήλαις αἵ τε μητρυιαὶ καὶ αἱ πρόγονοι· ὥστε εἰ οὗτος ἐξ ἄλλου τινὸς ἀνδρὸς ἦν τῇ μητρυιᾷ καὶ οὐκ ἐκ τοῦ ἡμετέρου πατρός, οὐκ ἄν ποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας αἱ ἀδελφαὶ μαρτυρεῖν
6 εἴασαν [καὶ ἐπέτρεψαν]. καὶ μὴν οὐδ' ἂν ὁ θεῖος πρὸς μητρὸς ἡμῖν ὤν, τούτῳ δὲ οὐδὲν προσήκων δήπου τῇ τούτου μητρὶ ἠθέλησεν ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μαρτυρῆσαι ψευδῆ μαρτυρίαν, δι' ἣν ἡμῖν γίγνεται βλάβη περιφανής, εἴ περ ξένον ὄντα τοῦτον εἰσποιοῦμεν ἀδελφὸν ἡμῖν αὐτοῖς. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τούτοις πῶς ἄν τις ὑμῶν καταγνοίη ψευδομαρτυριῶν Δημαράτου τουτουὶ καὶ Ἡγήμονος καὶ Νικοστράτου, οἳ πρῶτον μὲν οὐδὲν αἰσχρὸν οὐδέποτε φανήσονται ἐπιτηδεύσαντες, εἶτα δ' οἰκεῖοι ὄντες ἡμῖν καὶ εἰδότες ἡμᾶς ἅπαντας μεμαρτυρήκασιν Εὐφιλήτῳ τουτῳὶ τὴν αὑτοῦ συγγένειαν ἕκαστος.
7 ὥστε ἡδέως κἂν τῶν ἀντιδικούντων ἡμῖν τοῦ σεμνοτάτου πυθοίμην, εἰ ἄλλοθέν ποθεν ἔχοι ἂν ἐπιδεῖξαι αὑτὸν Ἀθηναῖον ἢ ἐκ τούτων ὧν καὶ ἡμεῖς Εὐφίλητον ἐπιδείκνυμεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶμαι ἄλλο τι ἂν αὐτὸν ἢ ὅτι ἡ μήτηρ ἀστή τέ ἐστι καὶ ὁ πατήρ, καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγει, παρέχοιτ' ἂν αὑτῷ τοὺς
8 συγγενεῖς μάρτυρας. εἶτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν οὗτοι ἐκινδύνευον, ἠξίουν ἂν τοῖς αὑτῶν οἰκείοις ὑμᾶς πιστεύειν μαρτυροῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς κατηγόροις· νυνὶ δὲ ἡμῶν πάντα ταῦτα παρεχομένων ἀξιώσουσιν ὑμᾶς τοῖς αὑτῶν πείθεσθαι λόγοις μᾶλλον ἢ τῷ πατρὶ τῷ Εὐφιλήτου καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ καὶ τοῖς φράτορσι καὶ πάσῃ τῇ ἡμετέρᾳ συγγενείᾳ; καὶ μὴν οὗτοι μὲν οὐδ' ἐν ἑνὶ κινδυνεύοντες ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα ποιοῦσιν, ἡμεῖς δὲ πάντας ὑποδίκους
9 ἡμᾶς αὐτοὺς καθιστάντες μαρτυροῦμεν. καὶ πρὸς

ταῖς μαρτυρίαις, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ἡ
τοῦ Εὐφιλήτου μήτηρ, ἣν οὗτοι ὁμολογοῦσιν ἀστὴν
εἶναι, ὅρκον ὀμόσαι ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ ἐβούλετο ἐπὶ
Δελφινίῳ ἦ μὴν τουτονὶ Εὐφίλητον εἶναι ἐξ αὐτῆς
καὶ τοῦ ἡμετέρου πατρός. καίτοι τίνα προσῆκε μᾶλ-
λον αὐτῆς ἐκείνης τοῦτο εἰδέναι; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὃν εἰκός ἐστι μετὰ
τὴν τούτου μητέρα ἄριστα τὸν αὑτοῦ υἱὸν γιγνώσκειν,
οὗτος καὶ τότε καὶ νυνὶ βούλεται ὀμόσαι ἦ μὴν Εὐ-
φίλητον τουτονὶ υἱὸν εἶναι αὑτοῦ ἐξ ἀστῆς καὶ γα-
μετῆς γυναικός. πρὸς τούτοις τοίνυν, ὦ ἄνδρες δι- 10
κασταί, ἐγὼ ἐτύγχανον μὲν τρισκαιδεκαέτης ὤν,
ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτε οὗτος ἐγένετο, ἕτοι-
μος δ' εἰμὶ ὀμόσαι ἦ μὴν Εὐφίλητον τουτονὶ ἀδελ-
φὸν εἶναι ἐμαυτοῦ ὁμοπάτριον. ὥστε, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, δικαίως ἂν καὶ τοὺς ἡμετέρους ὅρκους
πιστοτέρους νομίζοιτε ἢ τοὺς τούτων λόγους· ἡμεῖς
μὲν γὰρ ἀκριβῶς εἰδότες ὀμόσαι περὶ αὐτοῦ θέλομεν,
οὗτοι δὲ ταῦτα ἀκηκοότες παρὰ τῶν τούτου διαφό-
ρων ἢ αὐτοὶ πλάττοντες λέγουσι. πρὸς δὲ τούτοις, 11
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμεῖς μὲν τοὺς συγγενεῖς μάρτυ-
ρας καὶ ἐπὶ τῶν διαιτητῶν καὶ ἐφ' ὑμῶν παρεχόμεθα,
οἷς οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν· οὗτοι δέ, ἐπειδὴ ἔλαχεν ὁ
Εὐφίλητος τὴν δίκην τὴν προτέραν τῷ κοινῷ τῶν
δημοτῶν καὶ τῷ τότε δημαρχοῦντι, ὃς νῦν τετελεύ-
τηκε, δύο ἔτη τοῦ διαιτητοῦ τὴν δίαιταν ἔχοντος οὐκ
ἐδυνήθησαν οὐδεμίαν μαρτυρίαν εὑρεῖν ὡς οὑτοσὶ
ἄλλου τινὸς πατρός ἐστιν ἢ τοῦ ἡμετέρου. τοῖς δὲ
διαιτῶσι μέγιστα σημεῖα ἦν τοῦ ψεύδεσθαι τούτους,
καὶ κατεδιῄτησαν αὐτῶν ἀμφότεροι. Καί μοι λαβὲ
τῆς προτέρας διαίτης τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

12 Ὡς μὲν τοίνυν καὶ τότε ὦφλον τὴν δίαιταν, ἀκηκόατε. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ οὗτοι μέγα τοῦτ' ἂν ἔφησαν εἶναι σημεῖον ὡς οὐκ ἔστιν Ἡγησίππου, εἰ οἱ διαιτηταὶ αὐτῶν ἀπεδιῄτησαν, οὕτω τὸ νῦν ἡμῖν τοὐναντίον εἶναι μαρτύριον, ὅτι ἀληθῆ λέγομεν, ἐπεὶ ἔδοξαν αὐτοὶ ἀδικεῖν τοῦτον Ἀθηναῖον ὄντα καὶ κυρίως πρῶτον ἐγγραφέντα ὕστερον ἐξαλείψαντες. Ὅτι μὲν οὖν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστιν οὑτοσὶ Εὐφίλητος καὶ πολίτης ὑμέτερος, καὶ ἀδίκως ὑβρίσθη ὑπὸ τῶν ἐν τῷ δήμῳ συστάντων, ἱκανῶς οἴομαι ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκηκοέναι.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

I. ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΠΠΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΧΕΠΟΛΙΔΟΣ ΚΛΗΡΟΥ.

1. *Μετὰ ταύτην τοίνυν τὴν ἀπόκρισιν ἑτέραν διαθήκην ἐκόμισαν, ἣν ἔφασαν Ἀρχέπολιν ἐν Λήμνῳ διαθέσθαι.* Suid. v. *διάθεσις* I p. 1278 extr. et 1279. Bernh.

2. *Διαθηκῶν δὲ τεττάρων ὑπ' αὐτῶν ἐσκευοποιημένων.* Pollux 10 § 15.

II. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΟΥ.

3. *Κατέλιπεν ἐν τῷ χωρίῳ γέροντας καὶ ἀναπήρους.* Pollux 2 § 61.

III. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.

Ὑπόθεσις.

Ὁ Ἰσαῖος ἐν ἀμφισβητήσει χωρίου τοῦ ὑπὸ τῶν δημοτῶν κατεσχημένου, οἷς τὸ χωρίον ὑπέκειτο, ταύτῃ χρώμενον εἰσάγει τῇ ἀρχῇ.

4. Μάλιστα μὲν ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑφ' ἑνὸς ἀδικεῖσθαι τῶν πολιτῶν, εἰ δὲ μή, τοιούτων ἀντιδίκων τυχεῖν πρὸς οὓς ἂν οὐδὲν ἐφρόντιζον διαφερόμενος. νῦν δέ μοι πάντων πραγμάτων λυπηρότατον συμβέβηκεν· ἀδικοῦμαι γὰρ ὑπὸ τῶν δημοτῶν, οὓς περιορᾶν μὲν ἀποστεροῦντας ου ῥάδιον, ἀπέχθεσθαι δὲ αηδές, μεθ' ων ἀνάγκη καὶ θύειν καὶ συνουσίας κοινὰς ποιεῖσθαι. πρὸς μὲν οὖν πολλοὺς χαλεπὸν ἀντιδικεῖν· μέγα γὰρ μέρος συμβάλλεται τὸ πλῆθος αὐτοῖς πρὸς τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν· ὅμως δὲ διὰ τὸ πιστεύειν τοῖς πράγμασι πολλῶν μοι καὶ δυσκόλων συμπιπτόντων οὐχ ἡγούμην δεῖν κατοκνῆσαι δι' ὑμῶν πειρᾶσθαι τυγχάνειν τῶν δικαίων. δέομαι οὖν ὑμῶν συγ-

γνώμην ἔχειν, εἰ καὶ νεώτερος ὢν λέγειν ἐπὶ δικαστηρίου τετόλμηκα· διὰ γὰρ τοὺς ἀδικοῦντας ἀναγκάζομαι παρὰ τὸν ἐμαυτοῦ τρόπον τοιοῦτόν τι ποιεῖν. πειράσομαι δ' ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν περὶ τοῦ πράγματος. Dionys. Hal. V p. 603. Reisk. coll. p. 605.

IV. ΚΑΤΑ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΥΒΡΕΩΣ.

5. Ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς καὶ Κτήσων, οἰκεῖος ὢν ἡμῖν, συντυγχάνουσι τῷ Ἕρμωνι εἰς Βόθυνον ἀπιόντι. Bekkeri anecd. p. 173, 26.

V. ΠΡΟΣ ΔΙΟΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ.

6. Ἀποφανῶ γὰρ ὑμῖν, ὡς οὐκ ἔστι τῆς ἐπικλήρου τὸ χωρίον τοῦτο οὐδ' ἐγένετο πώποτε, ἀλλ' ὡς ἦν πατρῷον Λυσιμένει τῷ πατρὶ Μενεκράτους· ὁ δὲ Λυσιμένης ἔσχε τὰ πατρῷα πάντα. Suid. v. πατρῴων. II. 2 p. 146. Bernh.

VI. ΠΡΟΣ ΔΙΟΦΑΝΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

7. τὸ μὲν παρὸν τὸ δὲ παρ' ἑτέρων μεταλαβεῖν παρηγγύησεν. Harpocr. v. παρηγγύησεν καὶ παρηγγυηθέντος (p. 148 Bekk.)

8. τὰ μὲν ἐμοῦ διαλύσαντος, β' τάλαντα καὶ λ' μνᾶς, τὰ δὲ τοῦ γεωργοῦ παρεγγυηθέντος. Harpocr. l. d.

VII. ΠΡΟΣ ΔΩΡΟΘΕΟΝ ΕΞΟΥΛΗΣ.

9. Εἰς τοσοῦτον πονηρίας ὁμοῦ καὶ τόλμης ἐλήλυθε. Suid. v. Ὁμοῦ II. 1 p. 1115. Bernh.

VIII. ΚΑΤ' ΕΛΠΑΓΟΡΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΦΑΝΟΥΣ.

10. οἳ μετὰ τὰ ἐκ Πειραιῶς, ὡς ἐγὼ ἀκούω, σύνδικοι ἦσαν, πρὸς οὓς τὰ δημευόμενα ἀπεφέρετο. Harpocr. v. σύνδικοι (p. 173. Bekk.).

IX. ΠΡΟΣ ΕΡΜΩΝΑ ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣ.

11. Ἑρμοκράτην δὲ εἰς τὸ ἀναγκαῖον ἐνέβαλε φάσκων ἀπελεύθερον εἶναι, καὶ οὐ πρότερον ἀφῆκε πρὶν τριάκοντα δραχμὰς ἐπράξατο.

X. ΠΡΟΣ ΕΥΚΛΕΙΔΗΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΛΥΣΕΩΣ.

12. *μικρὸν δ' ἄνω τοῦ Τρικεφάλου παρὰ τὴν Ἑστίαν ὁδόν.* Harpocr. v. *τρικέφαλος* (p. 178. Bekk.).

13. *οὐκ ἂν τὰ ἴδια τὰ ἐμαυτοῦ.* Prisciani instit. 17 c. 18 p. 70. Krehl.

XI. ΠΡΟΣ ΕΥΚΛΕΙΔΗΝ ΣΩΚΡΑΤΙΚΟΝ.

14. *Ὅτι τὰ ἐπικηρυττόμενά τισι χρήματα ἐπὶ τῶν βωμῶν ἐτίθετο.* Harpocr. v. *ὅτι* (p. 141. Bekk.).

XII. ΥΠΕΡ ΕΥΜΑΘΟΥΣ, ΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΑΦΑΙΡΕΣΙΣ.

Ὑπόθεσις.

Ἔστι τις Ἰσαίου λόγος ὑπὲρ Εὐμάθους μετοίκου τινὸς τῶν τραπεζιτευόντων Ἀθήνησιν, ὃν εἰς δουλείαν ἀγόμενον ὑπὸ τοῦ κληρονομήσαντος τὸν ἀπηλευθερωκότα τῶν ἀστῶν ἀφαιρεῖταί τις καὶ τὴν ἀπολογίαν ποιεῖται περὶ αὐτοῦ. τὸ προοίμιον δέ ἐστι τοῦ λόγου τοιόνδε.

15. *Ἄνδρες δικασταί, ἐγὼ καὶ πρότερον Εὐμάθει του-* 1
τῳὶ ἐγενόμην χρήσιμος, καὶ δικαίως καὶ νῦν, εἴ τι ἔστιν ἐν ἐμοί, πειράσομαι συσσώζειν αὐτὸν μεθ' ὑμῶν· μικρὰ δέ μου ἀκούσατε, ἵνα μηδεὶς ὑπολάβῃ ὑμῶν ὡς ἐγὼ προπετείᾳ ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀδικίᾳ πρὸς τὰ Εὐμάθους πράγματα προσῆλ-
θον. τριηραρχοῦντος γάρ μου ἐπὶ Κηφισοδότου ἄρχοντος, 2
καὶ λόγου ἀπαγγελθέντος πρὸς τοὺς οἰκείους ὡς ἄρα τετελευτηκὼς εἴην ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, οὔσης μοι παρακαταθήκης παρ' Εὐμάθει τουτῳί, μεταπεμψάμενος τοὺς οἰκείους τε καὶ φίλους τοὺς ἐμοὺς Εὐμάθης ἐνεφάνισε τὰ χρήματα ἃ ἦν μοι παρ' αὐτῷ, καὶ ἀπέδωκε πάντα ὀρθῶς καὶ δικαίως.
ἀνθ' ὧν ἐγὼ σωθεὶς ἐχρώμην τε αὐτῷ ἔτι μᾶλλον, καὶ κα- 3
τασκευαζομένῳ τὴν τράπεζαν προσεισευπόρησα ἀργυρίου, καὶ μετὰ ταῦτα ἄγοντος αὐτὸν Διονυσίου ἐξειλόμην εἰς ἐλευθερίαν, εἰδὼς ἀφειμένον ἐν τῷ δικαστηρίῳ ὑπὸ Ἐπιγένους. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐπισχήσω. Dionys. Hal. V p. 592 coll. p. 596. R.

16. *Ἔβλαψέ με Ξενοκλῆς ἀφελόμενος Εὐμάθην εἰς ἐλευ-*

27. εἴπερ [γοῦν] ὥριζον ταῖς ἀποφοραῖς ταύταις τῶν ποδῶν ἀλλότριον εἶναι τὸ χωρίον. Harpocr. v. ἀποφοράν (p. 31. Bekk.) et Bekk. anecd. p. 439.

ΑΠΑΡΑΣΗΜΑ.

---

28. Καὶ οὗτος ὁ πάντων ἀνθρώπων σχετλιώτατος, οὐ παρεχομένων αὐτῶν μάρτυρας, ὧν ἐναντίον ἡμῖν ἀποδοῦναί φασιν, ἐκείνοις πιστεύειν προσποιεῖται μᾶλλον ὡς ἀποδεδώκασιν ἡμῖν, ἢ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀπειλήφαμεν. καίτοι πᾶσι φανερόν, ὡς οἵ γε τὸν τούτου πατέρα ἀπεστέρουν ὄντα ἐπίτιμον, ὅτι ἡμῖν ἑκόντες οὐκ ἂν ἀπέδοσαν, εἰσπράξασθαι δ' οὕτως ἔχοντες οὐκ ἂν ἐδυνήθημεν. Dionys. Hal. V p. 609.

29. Ὧι γὰρ ἃ μὲν ὑπῆρχεν ἔξω τῶν ἀποτιμηθέντων καταλελειτουργηκότα, δανειζομένῳ δ' οὐδεὶς ἂν ἔδωκεν ἐπ' αὐτοῖς ἔτι πλέον οὐδὲν ἀποδεδωκότι τὰς μισθώσεις ἔχειν ἐμοὶ προσῆκον ἀναμφισβητήτως, οὗτοι τηλικαύτην δίκην λαχόντες καὶ σφέτερα αὐτῶν εἶναι φάσκοντες ἐκώλυσάν με ἐξ αὐτῶν ποιήσασθαι τὴν ἐπισκευήν. Dionys. Hal. V. p. 610.

30. Ἡγοῦμαι μεγίστην εἶναι τῶν λειτουργιῶν τὸν καθ' ἡμέραν βίον κόσμιον καὶ σώφρονα παρέχειν. Stobaei flor. V. 54. (I p. 119. Mein.)

31. Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν. Stobaei flor. XXXXVI. 25 (II p. 216. Mein.).

32. Χρὴ τοὺς νόμους μὲν τίθεσθαι σφοδρῶς, πρᾳοτέρως δὲ κολάζειν ἢ ὡς ἐκεῖνοι κελεύουσιν. Stobaei flor. XXXXVIII. 25 (II p. 254. Mein.).

33. Τί δ' ἐπὶ τοιούτων δεῖ μαρτυριῶν, ὧν οἱ δικάζοντες τὰ μὲν αὐτοί εἰσι συνειδότες, ὅτι ὑγίαινεν ὁ παῖς, τὰ δὲ τῶν ἑωρακότων αἰσθανόμενοι μαρτυρούντων, τὰ δὲ ἀκοῇ πυνθανόμενοι; Priscian. 18 c. 20 p. 174. Kr.

34. Ὅταν ἔλθῃ, εἰώθει παρ' ἐμοὶ κατάγεσθαι. Et iterum: ὅταν ἔλθω, παρ' ἐκείνῳ κατηγόμην. Priscian. 18 c. 25. p. 230. Kr.

35. ἐκ τῆς Ἀναξίωνος γέννας καὶ Πολυαράτου ὄντα. Pollux III § 6.

36. εἰς Ἄρειον πάγον αὐτῷ ἐπέσκημμαι. Pollux VIII § 33.

INDEX NOMINUM ET RERUM MEMORABILIUM.

2

AESCHINIS

ORATIONES.

ITERUM EDIDIT

FRIDERICUS FRANKE.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXIII.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

In edendo Aeschine quae via ac ratio nunc quidem, dum magna pars codicum in bibliothecis neglecta iacet, sequenda sit, posteaquam et a *Carolo Scheibio* (observv. in oratt. Atticc., Halis Sax. 1836.) et a me multis locis de ea re disputatum est (cf. specim. novae edit. Aeschinis. Fuldae 1838. 4., timarchea. Lipsiae 1839. 8., acta societatis gr. vol. II. fasc. 1. p. 25—48. Lipsiae 1840.), nemini dubium esse potest. Atque eandem quam ego olim rationem *Baiterus* et *Saunppius*, editores Turicenses, inierunt, ita ut, qui me plerisque locis cum illis consentire animadverterit, mirari non debeat. Quibus autem locis et quas ob caussas mihi ab iis dissentiendum esse videretur, in *Iahni* annall. philoll. et paedagogg. XXXIV, 3. p. 243 sqq. exposui. Itaque hoc loco nihil aliud nisi eos locos diligenter enumerabo, quibus a librorum mss. auctoritate discessum est, ut ii, qui hoc libro utentur, quid codicum fide nitatur quidve virorum doctorum coniectura emendatum sit, accurate sciant. Ceterum quum verba oratoris paene omnia iam typis expressa essent, ex insperato accidit, ut *Carolus Hofmann Hessus* Aeschinis ctesiphonteam, quam ipse una cum Demosthenis oratione adversaria Mosquae 1845. ediderat, insigni cum liberalitate mihi mitteret. In quo libro quum excerpta e cod. Mosquensi CCLIV., de quo vid. *Matthiae* catal. p. 163., varietas lectionis adnotata haberetur, non inutile esse duxi eas scripturas, quae illi codici propriae esse viderentur (z), infra commemorare, praesertim quum eum ceteris locis plerisque cum iis codd. Aeschinis, qui adhuc optimi habentur, consentire vidissem.

Haec quum ante hos novem annos scripsissem, interim quum saepe repetita Aeschinis lectione, tum virorum doctorum, imprimis *Cobeti* opera effectum est, ut multo etiam saepius, quam ante ausus essem, vel ab iis codicibus, quos adhuc optimos esse statuimus, vel ab omnibus discedendum et recto iudicio sanaeque rationi plus quam codicum quae dicitur auctoritati tribuendum esse mihi persuaderem. Itaque quam nunc in emendando Aeschine rationem sequendam esse putarem, in *Lectionibus Aeschineis*, quae Philologi I. Supplem. P. 4. p. 427 sqq. insertae sunt, exposui eamque in hac altera Aeschinis editione ita secutus sum, ut, quae corrupta esse mihi persuasissem, ea, ubicunque typothetae rationes paterentur, corrigerem, cetera in hac praefatione collecta proponerem. Simul illud faciendum esse putavi, ut etiam eos locos, qui non certam exploratamque habere viderentur emendandi necessitatem, sed tamen aliquos iure offendissent, diligenter indica-

rem coniecturasque virorum doctorum omnes, nisi si quae plane improbabiles ac futiles essent, h. l. commemorarem.

Vita Aeschinis vs. 15. στεφανωθέντα *Reiskius*, στεφάνῳ libri. — vs. 20. Ῥοδίων τὴν τέχνην αὐτοὺς] Ῥοδίων τὴν τέχνην αὐτοῖς *abm*, αὐτοῦ Ῥοδίων τὴν τέχνην cum ceteris libris *Bekkerus*. — *Apollonius:* vs. 5. πέδας *Sauppius*, παῖδας libri. Cf. Dem. 18, 129. — vs. 18. Κολλυτῷ pro eo quod in libris est Κολυττῷ scribendum esse ad timarch. 41. demonstravi. — Pag. 3. vs. 5. Ὑπερείδῃ edd. Turicc., Ὑπερίδῃ libri. — vs. 13. ἤθλει *H. Wolfius*, κάλλει libri. Cf. 2, 147. — vs. 15. ἐν Ἀσίᾳ *Sauppius*, καὶ εὐνοίας καὶ *abd*, εὐνοίας καὶ ceteri. Cf. 2, 147. — vs. 19. τῶν δὲ ἀδελφῶν *Bekkerus*, τὸν δὲ ἀδελφὸν libri. — vs. 22. αὐτῶν edd. Turicc., αὐτῶν *abdm*, αὐτοῦ *Bekk.*, αὐτοῦ vulg. Cf. 2, 149.

Orat. I. *in Timarchum.* Ὑπόθεσις. Pag. 5. vs. 6. γράφονται *Bekkerus*, γράφουσι libri. — vs. 20. συστήσας *H. Wolfius*, διαστήσας *l*, διασυστήσας ceteri libri. — P. 6. vs. 3. Ἀντικλεῖ· εἰ ἐν *Baiterus*, Ἀντικλεῖ ἐν libri. Cf. 1, 53. — § *4*, 3. scr. ταὐτῷ. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 431. — §. *5*, 3. ὀλιγαρχιῶν libri. Cf. *Car. Scheibe* in *Jahni* Annall. XII. 35. p, 122. Praestat tamen ὀλιγαρχικῶν, quod a *Taylore* inventum *Bekkerus* recepit. — § *5*, 8. κολάζειν] κολάζετε *l*. Delendum esse primus *Taylor* intellexit. Cf. *C. Scheib.* l. c. p. 123. — § *5*, 10. καὶ ἀσελγῶς βιούντων om *ablop*. Recte deleverunt *C. Scheibe* l. c. et *Benseler*. Vid. *Cobeti* Novae Lectiones p. 576 sq. — § *6*, 3. θησόμεθα, quod *Bekkerus* de coni. posuerat, in cod. Gothano (*t*) inventum est, θησοίμεθα ceteri libri.— § *6*, 8, ὁ παλαιὸς νομοθέτης sine iusta caussa delebat *Hamaker* in Mnemos. VII. p. 451. Cf. 3, 175. 194. — § *8*, 5. ἡμετέρων cum *r Bremius*, ὑμετέρων ceteri. Vd. Specimen novae edit. Aesch. (Fuldae 1838.) p. 26. — § *8*, 7. post v. ἡλικιῶν in codd. ex § 7. repetita sunt vv. οὐ μόνον περὶ τῶν ἰδιωτῶν ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ῥητόρων, quae a *Bekkero* uncis inclusa edd. Turicc. deleverunt. — § *9*, 5. ἣν ὥραν] ὁπηνίκα *Cobet*. Varr. Lectt. p. 314. N. L. p. 452. — § *10*, 4. κλείειν libri. Vd. *Cobet.* V. L. p. 159 sq. N. L. p. 446 sq. Eandem formam 3, 87. ex *mn*, 2, 43. ex *d*, ceteris locis (1, 74. 2, 85. 110. 3, 74.) nulla codicum auctoritate reposui. — § *10*, 12. ἐγκυκλίων] imo κυκλίων, ut 3, 232. — § *11*, 2. ἀναλίσκειν *ablmp*, εἰς ἡμᾶς ἀναλίσκειν *r*, εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν ceteri, quibus obtemperare debebam. Cf. 3, 19. — § *11*, 5. ὁ γραμματεὺς delebat *Hamaker* Mnem. VII. p. 458. Cf. 1, 147. 2, 46. 3, 124. 190. — § *13*, 5. γοῦν] δ' οὖν BEKKER. — § *16*, 3. οὗ ἂν τὸ δικ. καταψηφίσηται] sic nunc reponere quam quod olim scripseram οὗ ἂν [τὸ δικ.] καταψηφισθῇ retinere malui; οὗ a *Taylore* positum, καταψηφίσηται in *h* repertum est. Vulgata enim ᾧ ἂν τὸ δικ. καταψηφισθῇ duplici laborat vitio. Ceterum quicunque illam legis formulam conscripsit, in ea videtur opinione fuisse, ut καταψηφίζεσθαι idem esse quod *capitis damnare* putaret. — § *16*, 7. εἰ ρ χ θ ή τ ω in gothano est, εἰρχθήτω in ceteris libris. — § *18*, 8. αὐτῷ edd. Turicc., αὐτῷ [Τιμάρχῳ] *Reiskius*, *Bekkerus*, *Dindorfius*, αὐτῷ τῷ Τιμάρχῳ *p*, αὐτῷ Τιμάρχῳ ceteri.

— § *19*, 4. ὅς] ὡς cum *mr Reiskius*, *Bakius* in Mnemos. VIII. p. 106. et deleto verbo διαλέγεται *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 35. p. 132 sq. 68. p. 158. Mihi Aeschines ὡς οὐ καθαρεύοντι τῷ σώματι, ut 2, 68., scripsisse videtur. — § *19*, 5. συνδικῆσαι] συνδικήσῃ *abmopr* et pr. *h*, συνδικάσῃς corr. *h*, συνδικασάτω *g*, συνδικησάτω cum ceteris libris recte *Bekkerus*. Cf. § 21. — § *20*, 2. μηδὲ μισθωθεὶς συκοφαντείτω edd. Turicc., μηδὲ ὁ μισθωθεὶς συκοφαντείτω *ablmopr*, μηδὲ συκοφαντείτω μισθωθεὶς cum ceteris libris *Bekkerus*, quod recte *Benselerus* restituit. — § *23*, 1. καὶ πῶς δὲ] καὶ πῶς δὴ BEKK., ego δέ deleverim. Cf. § 19. — § *23*, 4. περὶ ἱερῶν τῶν πατρίων καὶ ὁσίων καὶ κήρυξι καὶ πρεσβείαις coll. Pollux. 8, 95. *Benselerus*. — § *24*, 8. τὴν ἐπωνυμίαν *bglmopr* et pr. *af* (*Dind.*), τὴν ὁμονυμίαν *l*, τὴν κοινὴν ἐπωνυμίαν ceteri, ut 2, 99., τῇ κοινῇ ἐπωνυμίᾳ *Hamaker* Mnemos. VII. p. 453. — Ibid. ὑπολαβὼν] ἀπολαβὼν *gmor*, ὑποβαλὼν coni. *Reiskius*, περιλαβὼν *Emperius* et *Hamaker*. Cf. 3, 14. — § *24*, 12. vv. εἰς ὃ — διαγενώμεθα *Bakius* in Mnem. VIII. p. 106. delebat. — § *25*, 1. Θεμιστοκλῆς] imo ὁ Θεμιστοκλῆς, ut est in *dfh*. — § *25*, 3. Τιμάρχῳ τουτῳὶ ex *dfhlm* scripsi pro Τιμάρχῳ τούτῳ. Vid. Lectt. Aeschin. p. 468. — § *25*, 3. vv. ὁ δίκαιος καλούμενος *C. Scheibius* in *Jahni* Ann. 68. p. 155. et *Hamaker* in Mnem. VII. p. 451. pro interpolatis habent. — § *25*, 6. εὐλαβοῦντο. Vid. ad 1, 102, 1. — § *27*, 4. ἐστρατηγηκότων *Baiterus*, ἐστρατηγηκότων υἱὸς libri. Cf. Dem. 59, 117. — § *31*, 2. καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ] imo καλοῦ κἀγαθοῦ. Vd. Lectt. Aesch. p. 431. — § *31*, 3. dele λόγος, BEKK. Cf. Dem. p. 1393, 15. — § *34*, 7 et 8. καὶ τὸν — νόμον, ὃν] imo τὸν γὰρ — νόμον (*fghqt*). Vd. progr. scholae Afr. 1859. p. 36. — § *35*, 1. μὴ περὶ τοῦ εἰσφ. *Schoemannus* de comitt. Ath. p. 115., περὶ τοῦ εἰσφ. libri. — ἢ μὴ χωρὶς *H. Wolfius*, μὴ χωρὶς libri. — § *35*, 3. ἢ λοιδορῆται ο *Bern.*, ὅτι ἢ λοιδορῆται ceteri. — § *35*, 4. ἀνεστηκὼς *Brunckius* ad Aristoph. Eccl. 293, ἀνηκέστως libri. — § *35*, 6. post v. ἐπιστάτην *Matthiae* et *Schoemanno* auctoribus incisum, post v. βουλῆς vs. 7. comma deletum est. — § *35*, 8. εἰ — ἐστι edd. Turicc., ἐὰν — ᾖ *f*, ἐὰν — ἐστι ceteri libri. — § *35*, 9. πεντήκοντα] imo πεντακοσίων. Vd. progr. scholae Afranae 1859. p. 34 sq. — § *35*, 11. ἐκκλησίαν] ἐκκλησίαν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ libri. — Ibid. ὅταν δ' ἐξίωσι ex corr. *o Sauppius*, ὅταν δὲ διεξίωσι *h Bern.* et fortasse *q*, ὅταν διεξίωσι ceteri. — Ibid. αἱ κλήσεις *Matthiae*, κλήσεις libri. Cf. decreti formula quae est in vita X oratt. p. 833 F. — § *35*, 12. ψηφιζομένων] ψηφιζομένων τῶν βουλευτῶν libri. — § *35*, 13. πράκτορσιν *Reiskius*, πράκτορσι τῶν νόμων libri. — § *36*, 6. scribe καλοὶ μὲν, ut est in *l*. Cf. *Cobet*. V. L. p. 251. ad Hyperid. Epitaph. p. 35. — § *39*, 8. ἔγωγε] ἐγώ τε *Emperius*. — § *40*, 11. ὁ ἀπαγορεύει] ἀπαγορεύει *t*. — § *41*, 2. κολυττεὺς libri. — § *42*, 11. οὔτε ἐπιτρόπῳ *H. Wolfius*, οὔτε παρ' ἐπιτρόπῳ libri. — § *43*, 4. ἡ πομπὴ *Sauppius*, πομπὴ libri. Cf. 2, 151. — § *43*, 5. ἐν ταὐτῷ *t*. Vd. ad 1, 4, 3. — § *43*, 6. κάλλιον *o*, ὁ κάλλιον ceteri libri. — § *45*, 8. ὑμῖν] ὑμῶν *p*, ὑμῖν τε *df*, ὑμῖν μὲν e coni. *H. Wolfii Reiskius*, *Bremius*,

Bekkerus, ὑμῖν τοῖς coni. *Bremius* (cf. *C. Scheib.* in *Jahni* Annall 35. p. 134.), ὑμῖν μὲν τοῖς coni. *Reiskius*, cui assentior. μὲν saepe in Aeschinis codd. omissum est. Cf. § 112. 113. 2, 173. 3, 160. 231. — § *46*, 5. συνήσετε de coni. dedi. Cf. *Weber* ad Dem. aristocr. 21. συνείδετε *dfhq*, συνίστετε *l*, συνειδήσετε cum *Bern*. *Bremius*, συνίδετε cum ceteris libris *Bekkerus*, σύνιστε edd. Turicc. — § *47*, 9. scribendum erat οὔτε γάρ με δεῖ. — § *47*, 11. οὐδὲ ex *abg* receptum est. Sed h. l. ceterorum codicum scriptura οὔτε praestare videtur. — § *48*, 2. οἴομαί γε libri. Vid. Lectt. Aeschin. p. 445. — § *48*, 3. Quod propter varias codd. lectiones ab Aeschine scriptum esse suspicatus sum ἐκεῖνό γε οὐ μήποτε δυνήσονται (cf. varr. lectt. 3, 177. Demosth. 9, 75. ad 4, 44.), in eandem coniecturam etiam *Emperius* (opuscc. p. 317.) incidit. — § *50*, 8. *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* ex *q Benselerus*, *ΜΑΡΤΥΡΙΑ* ceteri. — § *50*, 9. ἐν τῇ συνηθείᾳ] ἐν συνηθείᾳ opinor scripsit. — § *50*, 11. μου cum *Bern*. *Bremius*, μοι ceteri. — ibid. πρὸς] πρότερον *Emperius*. — § *52*, 4. μὴ μόνον de coniectura dedi, καὶ μὴ μόνον libri. — § *53*, 6. Τίμαρχος οὑτοσὶ *d*, ὁ Τίμαρχος οὗτος *l*, Τίμαρχος οὗτος ceteri. Vd. ad 1, 25, 3. — § *53*, 10. ἑωρακέναι cur intactum reliquerim (hic et § 116. 2, 42. 3, 99. 130. 219.), dixi in Lectt. Aesch. p. 448. — § *54*, 2. vv. οἰκέτης τῆς πόλεως et vs. 6. atque § 62, 6. οἰκέτην τῆς πόλεως *Bakius* in Mnem. VIII. p. 106 sq. delenda esse vidit. — § *55*, 9. vv. ὁ τοῦτον ἀνειληφὼς ex § 43. inepte repetita esse *Hamakerus* in Mnem. VII. p. 455. monuit. — § *57*, 7. imo ἔπεισεν. Cf. 2, 104. — § *57*, 8 ἀνήλωσε *df*, ἀνάλωσε ceteri. Vd. Lectt. Aeschin. p. 447. — § *58*, 8. καὶ τῶν συγκυβευτῶν τινες καὶ ἄλλοι] imo καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν συγκυβευτῶν, ut est in *hq*, καὶ ἄλλοι τινὲς συγκυβευτῶν *df*, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν *t*. Cf. § 60 extr. — § *62*, 2. imo ἄνθρωπος. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 431. — § *62*, 4. et 5. αὐτὸν — αὐτῷ *Bekk.*, αὐτὸν — αὐτῷ vulg. — § *62*, 4. ἀλλὰ τοὐναντίον *pt* recte. Vd. § 162. 2, 69. 3, 50. 196. 254. — § *62*, 7. κακοῦ *Blomfield*. Vd. *Poppo* ad Thucyd. 7, 55. p. 516. *Dind.* ad Xen. Cyrop. (ed. IV. *Teubn.*) p. XXII. Libri κακῷ. — § *64*, 2. παρῄειν *Cobetus* N. L. p. 221. Sic etiam διεξῄειν 1, 168. 3, 191. ἐξῄειν 2, 14. scrbd. erit. — § *64*, 7. ὑμῖν *hmopr* et pr. *a*, ὑμῖν πρῶτοι ceteri libri, ὑμῖν ἐν πρώτοις *Hamakerus* in Mnemos. VII. p. 455. — § *64*, 10. vv. ἡσυχίαν ἔχειν delebat *Cobetus* N. L. p. 239. Ego vellem ἡσυχίαν ἔσχε (*lmpt*), quod olim cum *Bekkero* dederam, retinuissem. — § *64*, 11. τι delebat *Cobetus* l. c. Ac solet apud Aeschinem εἰ μή τις (1, 193. 3, 11. 17.) et ἐὰν μή τις (1, 38. 73. 2, 104. 3, 213. 243.) dici. Sed cf. Dem. 20, 139. εἴ τι μὴ πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν ὕστερον κακόν. — § *65*, 4. τίς τοῖς *b* et corr. *a*, τίς ὁ τοῖς *h*, τίς οὐ τοῖς ceteri. Cf. acta soc. gr. II, 1. p. 44 sqq. progr. scholae Afranae 1859. p. 10. — Ibid. μοιχείαις] μάχαις coll. Isae. 3, 13. *Hamaker* in Mnem. VII. p. 455. Πυγμὰς ὁ κῶμος λοίδορόν τ' ἔριν φιλεῖ Eur. Cycl. 538. Cf. § 136. — § *65*, 6. τὸν Χολαργέα] Χολαργέα libri. Cf. 2, 67. acta soc. gr. l. c. p. 47. — § *66*, 4. τὰ ante πρὸς cur. *C. Scheibius* (*Jahni* Ann. 68. p. 158.) deleri voluerit, nescio. — § *66*, 5. προσπέμψας *Sauppius*, καὶ προπέμψας mg. *h* et, si *Taylor*

fides est, *g*, προπέμψαι *abd* et *Bekkero* teste *g*, καὶ προπέμψαι ceteri libri; καὶ προσπέμψας cum *Reiskio Bremius*, καὶ προσπέμψαι *H. Wolfius*, quod vellem recepissem. — § *66*, 6. et 7. Ἡγήσανδρον — Τίμαρχον — αὐτὸν] imo Ἡγησάνδρῳ — Τιμάρχῳ — αὐτῷ, u. est in *hlq*. — § *66*, 7. καὶ οὕτω διελύθησαν dedi ex *p*, καὶ διελύθησαν ὡσαύτως ceteri libri. Ὡσαύτως *Bekkerus* post ἑξῆς vs. 10. poni, *Emperius* deleri voluit, *C. Scheibius*, qui olim Ὡσαύτως Ἀμφισθένης μαρτυρεῖ coniecerat (*Jahni* Ann. 35. p. 136.), nunc καὶ διελύθησαν οὕτως scribi vult (ib. 68. p. 158.). — § *67*, 1. καλέσω] imo καλῶ, ut est in *fh*. Vid. Lectt. Aeschin. p. 453 sq. — § *68*, 5. χρήσει de mea *Emperii*que coniectura dedi, ἄρσει *o*, ἄρσει ceteri libri, πράξει cum *Reiskio Bremius*, αἱρέσει *Orellius*. — § *70*, 3. πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ut 3, 156., quod non erat cur *Cobetum* (V. L. p. 354.) offenderet. Cf. 1, 79. 87. *Stallb.* ad Plat. Protag. 310 D. — § *70*, 6. οὐκ οἰόμεθ'] quidni οὐκ οἴεσθ'? BAITER. — § *74*, 2. παραδείγματα] imo τὰ παραδείγματα, ut est in *dfgqt*. — § *74*, 7. ὑμᾶς *hq* (ᾶς), ὑμῶν *t*, ὑμῶν ceteri. — § *74*, 8. τοὺς ὁδῷ πορευομένους] τῶν ὁδοιπόρων *Hamak.* Mnem. VII. p. 455 sq. — § *77*, 7. τὸ αὐτὸ] imo ταὐτὸν, ut 2, 35. 64. 101. 145. et (*hm*) 97. Cf. 1, 124. 3, 16. 219. — § *79*, 4. Τίμαρχον, εἶτ'] Τίμαρχον εἶτ' *ab*, Τιμάρχῳ εἶτ' *mp*, Τίμαρχος εἶτ' *q*. Mihi nondum persuasum est (*Schoem.* de comitt. Athen. p. 122, 22. et *C. Scheib.* in *Jahni* Ann. 35. p. 136.) vocabulum Τίμαρχον non esse a librariis interpolatum. — § *79*, 11. ἀκριβῶς εὖ] ἀκριβῶς *dfh* recte. Aut ἀκριβῶς εἰδέναι (1, 119. 3, 160. Isocr. 7, 19. Dem. 8, 58. *Schaef.* ad p. 1484, 28.) aut εὖ εἰδέναι (1, 5. 25. 36. 47. 55. 192. 2, 145. 3, 6. 8. 93. 99. 246. 247.) dicitur. Unus Menander ap. Stob. 37, 5.: εὖ ἴσθ' ἀκριβῶς. — § *80*, 5. καὶ ὅτε ἐβούλευε] καὶ ἡ βουλὴ ὅτε ἐβούλευσε libri. Imperfectum (*quum senator erat*) dedi *Emperio Baiteroque* auctoribus. Ceterum corruptissimus locus nondum persanari potuit. Credibile est aut in apodosi pro imperfectis praesentia βοᾶτε — γελᾶτε — λέγετε, quae *Emperii* sententia fuit, aut in protasi ὅτε οὑτοσὶ ἀνέβη — ὅτ' ἐνεμνήσθη vel ὁπότε οὑτοσὶ ἀναβαίη — ὁπότε μνησθείη scriptum fuisse. Quamquam admodum memorabile est quod Priscianus Instit. XVIII. p. 252. scripsit: *Attici* ὅταν ἔλθῃ, *de futuro dicunt.* Isaeus *etiam de praeterito:* ὅταν ἔλθῃ, εἰώθει παρ' ἐμοὶ κατάγεσθαι, *et iterum:* ὅταν ἔλθω, παρ' ἐκείνῳ κατηγόρην. *antiquiores tamen* ὅτε ἔλθοι *de praeterito dicunt.* — § *81*, 7. Πυκνὶ *Bekkerus*, πύκνῃ *f*, πυκνὶ ceteri. Cf. 82. 3, 34. — § *83*, 7. καὶ πάλιν] πάλιν *abglopr*, quod *C. Scheibio* (l. c. 35. p. 136.) praestare videtur. — § *84*, 2. ἐδύνασθε ex *lo* pro ἠδύνασθε suscepi. Cf. § 96. 2, 92. 122. 3, 260. ἐδυνήθη 1, 97. Idem ex *de* 3, 125., ex *ace* 3, 139., nullo codice addicente 2, 35. et 125. scripsi. — § *85*, 3. ὃν] ἦν libri. — § *85*, 8. ἑάλω scribendum erat, ut 2, 12. Cf. 3, 251. Idem vitium 2, 15. tollendum erat. — § *86*, 8. αἳ δὲ νῦν ἐνεστᾶσιν ἔτι] αἳ δὲ νεωστὶ νῦν ἔτ' εἰσὶ *abglmop*. Probabile est νεωστὶ a librario propter v. πάλαι adscriptum esse, ita ut Aeschines id quod *Reiskius*

coniecit *Bremius*que recepit, αἱ δὲ νῦν ἔτ' εἰσὶ scripsisse videatur. — § *88*, 1. nollem ἄν, quod in *df* deest, retinuissem. — § *91*, 1. ἢ τῶν κλεπτῶν om. *ablmopr*. — § *92*, 3. ἔναγχος (om. pr. *df*, ἔνεγχος *o*) corruptum est; ἐνόχους de *Sauppii* coni. *Benselerus* (cf. varr. § 79. ad Antiph. 4, α', 1.). De reis, non de noxiis h. l. sermo est. Cf. *Maetzn.* ad Antiph. p. 185. — § *93*, 4. τουτουὶ *Bakius* in Mnemos. VIII. p. 107., τούτου libri. Vd. ad 1, 25, 3. — § 96, 3. τὰ πατρῷα om. *dfg*, recte, ut opinor. — § *97*, 2. ἂν καὶ] κἂν *Cobetus* in N. L. p. 95. — § *97*, 9. ἐργάζεσθαι καὶ ἔργα λεπτὰ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκφέρουσαν] ἐργάζεσθαι εἰς τὴν ἀγορὰν *Cobetus* l. c. — § *100*, 3. πλείους] ne πλεῖν scribendum esse putes, vid. *Lectt. Aeschin.* p. 440. — § *100*, 5. Τιμάρχῳ delendum erat. — § *100*, 6. Μεταγένην pro eo quod in libris est Μεταγένη ut scriberetur, Aeschinis consuetudo dicendi flagitavit. — § *100*, 9. τῷ αὐτῷ] vd. ad 1, 4, 3. — § *101*, 4. χωρίον Κηφισιᾶσιν, ἕτερον Ἀμφιτροπῆσιν (omisso vocabulo ἀγρὸν) *Cobetus* in N. L. p. 95. Satius erat opinor post Κηφισιᾶσιν incidisse, ut in *pr* factum est: χωρίον Κηφισιᾶσιν, ἕτερον ἀγρὸν Ἀμφ. Praeterea non post κτήματα, sed post εἰρημένων interpungendum erat. Ceterum Κηφισιᾶσιν *Bremius*, Κηφισίασιν vulg. — § *101*, 6. ἐν delebat *Cobetus* l. c. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 464. — § *102*, 1. εὐπόρησεν *l*, ηὐπόρησεν ceteri. Cf. 1, 25. 108. 132. 163. 3, 154. 172. 178. Item ηὐχόμεθα 2, 118. correxi. — § *103*, 5. οὗτος om. *hq*, recte. Vd. ad 1, 25, 3. — § *104*, 3. ἱκετηρίαν] melius olim, sed incertum qua codicum auctoritate καὶ ἱκετηρίαν scribebatur. — § *105*, 4. τἀργύρειά] τἀργύριά *d*, τἀργυρεῖά ceteri. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 463. — § *106*, 7. δυοῖν] δυεῖν ex *abf Bekkerus*, ut 2, 67. Cf. 3, 208. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 443. — § *108*, 5. αὐτὸν] τὸν αὐτὸν coni. *Emperius*. — § *108*, 5. et 6. τίς — τι] τί — τις *Hamakerus* in Mnem. VII. p. 456. Cf. *Lobeck*. Paralipp. p. 60. — § 110, 3. οὗτος om. *df* (vulg. ante *Bekk.*). Recte. Vd. ad 1, 25, 3. — § *111*, 10. τουτουί? Cf. 2, 6. 3, 214. — § *114*, 4. κυδαθήναια *f*, κυδαθηνέα *b*, κυδαθηναῖον *hq*, κυδαθηναιέα ceteri. Vid. Lectt. Aeschin. p. 441 sq. — § *114*, 9. ἐξώλειαν *Sauppius*, τὴν ἐξώλειαν libri. — § *116*, 4. συνῇστε *Cobetus* in V. L. p. 382., σύνιστε libri. — § *116*, 5. ὑπομιμνήσκει] ὑπομέμνηκε *Cobetus* l. c., ὑπέμνησε *Hamakerus* in Mnem. VII. p. 457. — § *116*, 6. τῆς κατηγορίας εἴδη delebat *Hamakerus* l. c. — § *118*, 6. εἰ θέλετε edd. Turicc. Μὴ θέλ. 2, 68. 3, 55. θεοὶ θέλ. 3, 57.; ceteris locis ἐθέλειν. Vd. ad Demosth. 2, 20. — § *121*, 4. χρήσῃ libri. Antiquam formam etiam 1, 123. 2, 33. 117. 3, 57. 167, 210. 242. restitui. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 453. — § 122, 8. ἐναπολογήσασθαι] imo ἀπολογήσασθαι. Cf. 3, 90. — § *124*, 1—4. ὅπου — οἰκίαν *Valckenarius* ad Ammon. p. 102. pro interpolatis habet. — § *124*, 5. εἰσοικίσηται (ut in *q* est) *Stephanus*, εἰσοικήσεται *o*, εἰσοικήσηται ceteri. — § *124*, 6. scr. ταὐτὸν. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 431. — § *125*, 6. et 7. ἐξοικίσηται — εἰσοικίσηται *Stephanus*, ἐξοικήσηται — εἰσοικήσηται libri. — § *127*, 7. περιτυχὼν *Hamaker.* in Mnemos. VII. p. 457. — § *127*, 9. καὶ τὰς πράξεις *C. Scheibio* editoribusque Turicc. au-

ctoribus dedi; *καὶ λόγον καὶ τας πράξεις dfh*, *καὶ τὰς πράξεις καὶ τὸν λόγον l*, *καὶ τὸν λόγον καὶ τὰς πράξεις* ceteri. — § *128*, 3. *καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ τοὺς προγόνους* corrupta sunt. Non possunt Din. 1, 16. Isocr. 15, 61. id genus alia comparari. Sed ne id quidem quod *Hamakerus* in Mnem. VII. p. 457. substituit: *κἂν τῇ πόλει ἡμῶν τοὺς προγόνους* tolerabile est. Mihi Aeschines neque vv. *καὶ τοὺς προγόνους* addidisse et *ἱδρυμένην* scripsisse videtur. — § *128*, 11. *μυχῷ*] *μυχοῖς* Suid. s. *φήμη*, quod nescio an praestet. Vd. *Valcken.* ad Eurip. Phoeniss. 1456. p. 491. — § *129*, 8. *ἀγαθῆς* interpolatori deberi *Hamakerus* l. c. monuit. — § *130*, 3. *ποῖος*] si vera esset *Cobeti* in N. L. p. 276. doctrina, h. l. *ποῖός τις* scribendum foret. — § *132*, 5. *ἐξευρηκέναι*] vid. ad 1, 102, 1. — § *134*, 2. *δοκεῖν αὐτῷ* edd. Turicc., *δοκεῖ αὐτῷ abghlmopqr*, *ὡς δοκεῖν ἑαυτῷ* ceteri. — § *135*, 7. *ἐπιδείξεσθαι H. Wolfius*, *ἐπιδείξασθαι* libri. — § *136*, 5. *φιλονικίας* h. l. et 2, 75. *Cobetus* in N. L. p. 691 sq. et *Dind.* ad Xenoph. Cyrop. (ed. IV. *Teubn.*) p. XV. Vide *Lectt. Aeschin.* p. 469 sqq. — § *138*, 3. *κακῶν καὶ ἀγαθῶν* (om. *df*, in mg. habet *q*) *C. Scheibius* (*Iahni* Ann. 35. p. 139.) et *Hamakerus* l. c. delent. Recte. — § *138*, 10. *τούτῳ αὐτῷ Baiterus*, *τούτῳ αὐτῷ λόγῳ abglm*, *τούτῳ αὐτῷ νόμῳ r*, *τῷ αὐτῷ τούτῳ λόγῳ p*, *τῷ αὐτῷ νόμῳ* ceteri. — § *139*, 9. *καὶ πρεσβυτέραν* delet *Cobetus* in N. L. p. 90. — § *140*, 6. scribendum erat *τἀκείνων*, ut *Bekkerus* 2, 33. (*τὰ κείνων e*) scripsit. Cf. *τἀκεῖ* 2, 114. *τἀνθένδε* 2, 130. — § *141*, 4. *προσποιεῖσθε εἶναι* delet *Cobetus* in N. L. p. 238 sq. — § *141*, 12. *τοὺς ὑβριστὰς*] imo *ὑβριστάς*. Simile vitium in Isocrate 15, 8. *Benselerus* sustulit. — § *143*, 6. *ἢν γὰρ Ὀπούντιος* om. *dfhq*, deleverunt edd. Turicc. — § *143*, 7. *παρακαταθεῖτο b* et corr. *a* (*Bekk.*), *παρακατάθοιτο* ceteri, quam formam nunc in Demosthene praeferunt. Vid. *Voemeli* Prolegg. § 62. Apud Aeschinem etiam *ἀποδοῖτο* (1, 188. 3, 226.) et *ἀφιστῆται* (3, 142.) retinetur. — § *146*, 9. *ἐν τῷ αὐτῷ*] vd. ad 1, 4, 3. — § *147*, 8. *ὁ γραμματεὺς*] vid. ad 1, 11, 5. — § 148, 6. *σοῖο* cum *Spitznero* et *Bekkero* scripsi, *σεῖο* libri. — § *149*, 6. *γιγνόμενόν περ*] sic in Homero *Bekkeri*, *γινόμενόν περ abghmo*, *γενόμενον l*, *γεινόμενον* ceteri. — § *149*, 8. *εὐηφενέων Bekkerus* in Homero cum Aristophane et Rhiano. — § *149*, 20. *ἔτραφέ τε Bekkerus* in Homero. — § *149*, 21. *ὣς*] imo *ὥς*, ut *Bekkerus* in Homero dedit. Cf. *Göttling.* de acc. p. 335 sq. *K. E. A. Schmidt* Beitraege zur Geschichte der Grammatik p. 209 sqq. — § *150*, 7. *ἄρ' ἔμελλον*] *ἄρα μέλλον Bekkerus* in Homero. Vid. *G. Hermann* ad Orph. p. 694. — § *152*, 11. *δίαιτάν θ' Boissonadius*, *δίαιταν* libri. Cf. *Sauppii* epist. crit. p. 69. — Ibid. *ἐμπορεύεται*] *ἱμερεύεται* ms. Flor. Ioann. Damasc. in append. Stob. T. IV. p. 159, 25. *Mein.*, *ἡμερεύεται Gaisfordius*, quod *Meinekius* (Zeitschr. für Alterthumsw. 1846. p. 1095.), *A. Nauckius* (tragg. grr. fragmm. p. 491.) et *C. Scheibius* (*Jahni* Annall. 68. p. 159.) amplexi sunt. Post hunc versum unum alterumque versum aut excidisse librariorum culpa aut ab Aeschine consulto omissum esse *Scheibius* et *Meinekius* suspicati sunt. — § *152*, 14. *τοιοῦτός ἐσθ' οἷοισπερ ν*

coni. *H. Wolfii* et *Valckenarii* *Reiskius* dedit probavitque *Schaefero* ad Dem. p. 417, 20. et *Cobeto* in N. L. p. 618., τοιόσδ' ἕκαστος οἷσπερ coni. *A. Nauckius* l. c. — § *153*, 2. ἤδη δὲ] ἤδη *Sauppius* Sed cf. Dem. 19, 181. 243. al. — § *153*, 7. οἰκίαν] οὐσίαν coll. § 154. *Hamakerus* in Mnemos. VII. p. 459. — § *154*, 2. τὰ τῶν φίλων recte delet *Hamakerus* l. c. — § *156*, 5. παντaλέοντα *fh*, παντολέοντα ceteri. Cf. *Lobeck*. Phryn. p. 690. *Dind.* in *Steph.* thes. s. v. — § *157*, 12. τοῦ] τὸν BEKK. — ibid. Μεληcίου *Sauppius* et *Dindorfius* in *Steph.* thes. s. v., Μιλησίου libri. — § *158*, 9. imo ἐπιμέλεσθαι, ut 3, 27. 255. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 457 sq. — § *158*, 10. κειμένους αὐτὸς *Bekkerus*, κειμένους αὐτοὺς *abglmop*, κειμένους ceteri. — § *159*, 5. rectius προελόμενος — διεξελήλυθα *dfhq*. — § *160*, 11. ὁ τοὺς νόμους εἰσφέρων delet *Hamakerus* in Mnem. VII. p. 459. In praesente quidem nulla offensio est (cf. § 33. Aristoph. Nub. 1425. Demosth. 18, 6. 19, 7. 22, 25.), est in verbo εἰσφέρων. — § *162*, 7. κατηγορῶν *Reiskius*, κατηγοριῶν *dfh*, καξηγορίας *bgm*, κατηγορίας *opr*, κατηγορίαν ceteri. — § *164*, 2. restitui αὐτοῦ, pro quo olim cum edd. Turicc. αὑτοῦ scripseram. Defensor r e i nomine, non suo loquitur. Cf. *Meutzner* in Zeitschr. f. Alterthumsw. 1844. p. 177. — § *164*, 5. οὕτως εἰρῆσθαι delet *Hamakerus* l. c. — § *164*, 10. ἐμβάλλεις *Bremius*, ἐμβαλεῖς *df*, ἐμβάλλει *gp*, ἐμβάλλῃ *abmor Bern.*, ἐμβάλῃ *hlq*, ἐκβάλλῃ *Ald.*, *Steph.* *Reisk.* — § *165*, 3. εἷς] τις *p* idque *Cobetus* hic et § 182. reponi iubet. Cf. 2, 64. *Dind.* in *Steph.* thes. Vol. III. p. 289. — §. 165, 6. οὐκ ὢν] οὐκ ὢν δ' BEKK. — § *166*, 3. ὑπὲρ *H. Wolfius*, ὑπὸ libri — § *168*, 4. imo διεξῄειν. Vd. ad 1, 64, 2. — § *169*, 5. ποιήσει *Bekkerus*, ποιήσετε *o*, ποιήσασθαι *q*, ποιήσεται ceteri. Cf. *I. Strangius* in *Jahni* Ann. 1835. III. Suppl. p. 13. *Cobetus* in N. L. p. 459. — § *170*, 3. ἕνεκα] ἕνεκεν libri. Vd. acta soc. gr. 2, 1. p. 27. — § *170*, 6. ἀνήλωσε] ἀπώλεσε *p*, ἀνάλωσε ceteri libri. Vd. ad 1, 57, 8. — § *170*, 8. imo ἐτετελευτήκεσαν. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 446 sq. — § *172*, 7. ἐκτμηθεὶς Suid. s. παρρησία, quod reponendum erat. Cf. *T. I. Halbertsma* in Mnemos. IV. p. 232. Idem vitium etiam alibi, ut Luc. Piscat. 2., corrigendum erat. De confusione praepositionum ἐκ et ἀπό vid. *Cobeti* Mnemos. VIII. p. 287. — § *174*, 2. φεύγοντι ex Suida edd. Turicc. (cf. *Kayser* ad Philostr. Vitt. Soph. p. 159. *Emperii* Opuscc. p. 317.), φυγόντι libri. Cf. ad 3, 129, 6. — § *174*, 5. imo ἐκκαλεῖσθαι. Vd. ad 1, 67, 1. Ut h. l. ἐκκαλέσασθαι in plurimis libris est, sic § 129, 1. κομίσασθαι in *b* est pro κομιεῖσθαι. — § *175*, 11. κριταὶ delendum esse videtur. — § *177*, 6. τοὺς μὲν νόμους *Cobetus* in N. L. p. 351, qui eandem transpositionem etiam 3, 53. et 184. adhiberi voluit. Cf. 2, 66. Sic innumerabiles sane loci (ut Dem. p. 226, 21. 310, 16. 490, 28. 615, 12. 677, 20. 735, 5. 767, 5. 792, 21. Isocr. 16, 25. Plat. Civ. 453 A. cett.) mutandi erunt. Cf. *Bornem.* ad Xenoph. Memor. 1, 2, 24. *Poppo* ad Thuc. 3, 61, 1. 68, 4. 82, 7 extr. *C. Scheibius* in Observv. critt. p. 22. — § *177*, 7. τῆς πόλεως] τὰ τῆς πόλεως. SAVPP. — § *179*. 2. ταῖς ψυχαῖς *Emperius*. Cf. 3, 186. Plat. Legg. 683 C. Thucyd. 1,

139, 4. 3, 40, 6. Eandem correctionem 3, 153. adhibendam esse puto. — § *181*, 1. παρακαλέσας e coni. *Stephani Reiskius*, παρακελεύσας libri. — § *181*, 11. γ᾽ ἂν cum *Porsone Bekkerus*, γὰρ libri, γὰρ ἂν edd. post *H. Wolfium*. Cf. Dem. p. 581, 28. 798, 20. 1326, 15. interprr. ad Aristoph. Nub. 647. — § *182*, 5. εἷς] τις *p*. Vd. ad 1, 165, 3. — Ibid. διεφθαρμένην καὶ deleri vult *Cobetus* in V. L. p, 292. — § *183*, 10. ἀτιμῶν] imo ἀτιμάζων. Cf. 3, 244. *Cobet*. N. L. p. 750 sqq. — § *184*, 1. τοὺς προαγωγοὺς c. *Aldina Bekkerus*, τὰς προαγωγοὺς *m*, τοὺς προαγωγοὺς καὶ τοὺς προαγωγοὺς *b*, τὰς προαγωγοὺς καὶ τὰς προαγωγοὺς *h*, τοὺς προαγωγοὺς καὶ τὰς προαγωγὰς *l*, τὰς προαγωγοὺς καὶ τοὺς προαγωγοὺς *adfgp*, quod *Reiskio* placuit. — § *189*, 7. περὶ] imo ἐπὶ (*glp*), ut olim dederam. — § *190*, 4. ἀδικημάτων] ἀτυχημάτων *g* et Theo in progymn. c. 7., quod nescio an merito a *Reiskio* et *Bremio* in ordinem receptum sit. — § *191*, 10. προτρέψεσθε *Cobetus* V. L. p. 144. — § *193*, 1. ἀθρόους opinor scribendum erat. — § *193*, 3. αὐτῶν] imo vel αὐτοῦ cum *H. Wolfio* vel αὐτῷ, nisi delendum est. Edd. Turicc. — § *194*, 2. πάρεισιν] παρίασιν *bdfhq* et corr. *a*. Inepte. Cf. 2, 179.

Oratio II. de falsa legatione. Ὑπόθεσις. P. 64. vs. 1. μέγεθος᾽ μέγεθος δεικνύων *Bastius* in comm. palaeogr. p. 781. — Ibid. ψευδῶς συκοφαντεῖται *H. Wolfius*, ψεῦδος συκοφαντοῦντα libri. — § *2*, 4. κατήγορος] debebam ἡ κατηγορία (quod *Bekkerus* ex *eik*. dederat) intactum relinquere. — § *6*, 6. aut ἂν delendum aut versu seq. σώζεσθαι (*eikl*) cum *Bekkero* scribendum erat. — § *7*, 3. ὅ τι ἂν *Stephanus*, ὃ ἂν *ikl*, ὅπερ ἂν *p*, ὃ ἐὰν *e*, ὅ τι ἐὰν ceteri. — § *9*, 5. ἀφ᾽ ὑμῶν] ὑμῶν *eikl*, quod vide ne praestet. — § *11*, 7. γὰρ ἂν] γὰρ *eikl* et corr. *a*, recte. — § *12*, 1. οἶμαι (sed ante ὑμᾶς) *ik*, οἴομαι ceteri. Vd. ad 1, 48, 2. — § *12*, 2. imo Εὐβοέων. Vd. ad 1, 114, 4. — § *12*, 6. τὴν malim abesse. BAIT. Cf. *Sinten*. ad Plut. Them. 31, 1. Pericl. 17, 12. — § *12*, 10. αὐτῷ edd. Turicc., αὐτῷ *adfhmi* et *Ald*., ἑαυτῷ *i* (*Bekk*.), ἑαυτῷ καὶ *ekl*. — § *12*, 10 sq. ἵν᾽ εἴ πως δύναιτο, ἀπολάβοι] εἴ πως δύναιτο ἀπολαβεῖν *Cobetus* in N. L. p 229. — § *13*, 10. Ἁγνούσιος *Bremius*, Ἀγνούσιος libri. — § *13*, 11. κήρυκα *Bekkerus*, κήρυκας libri. Cf. § 53. — § *14*, 4. imo εἰσῄειν. Vd. ad 1, 64, 2. — § *15*, 2. imo ἑάλω. Vd. ad 1, 85, 8. — § *16*, 5. γενόμενος αἰχμάλωτος primus *Dobreeus* delenda esse vidit. — § *18*, 6. imo προὐβλήθην, ut 1, 115. 2, 166. 3, 76. 162. Cf. 3, 130. — § *19* extr. ψηφίσματα *Marklandus*, ψήφισμα *adiklmv*, om. *egh*. — Ibid. ἐκμαρτυρία. μαρτυρίαι *Reiskius*, ἐκμαρτυρίαι *adp*, ἐκμαρτυρίας *mv*, μαρτυρία *ikls*, ἐκμαρτυρία ceteri. — § *21*, 5. λέγειν *Taylor*, λέγειν ἡμᾶς τῶν πρέσβεων *h*, λέγειν ἡμᾶς τῶν συμπρέσβεων ceteri. — § *22*, 3. ἡμᾶς] imo πρὸς ἡμᾶς cum *Reiskio*. Cf. *Cobet* V. L. p. 274. — § *23*, 8. verba ὁ τοὺς φόρους — ἐπικαλούμενος suspecta sunt *C. Scheibio* in *Jahni* Ann. 68. p. 155. Cf. ad 1, 25. 3, 181. 258. — § *26*, 5. γὰρ] μὲν γὰρ Aristides *Walzii* IX. p. 375., recte. — § *30*, 3. ἡγουμένου *Baiterus*, Ἀθηναίου ἡγουμένου *h*, ἡγουμένου Ἀθηναίων *eiklp*, Ἀθηναίων ἡγουμένου ceteri. — § *30*, 9. λέγειν edd. Turicc., λέγειν Φιλίππῳ *adfghmpsv*, λέγειν Φιλίππου ceteri. —

§ *31*, 10. τουτων ἐπεμνήσθην] τουτων ἐπιμνησθήσομαι *H. Wolfius*. Fortasse καὶ τούτων ἐπεμνήσθην. — § *33*, 1. ὁ Φιλίππου πατὴρ malim abesse, coll. § 32. BAIT. — § 33, 5. ἀντιποιῇ libri. Vd. ad 1, 121, 4. — § *33*, 7. εἶλες] εἶχες *Hamakerus* in Mnemos. VII. p. 461. — § *33*, 9 imo τἀκείνων cum *Bekkero*. Vd. ad 1, 140, 6. — § *34*, 6. ἐξηγγέλθη] ἐξηγγέλετο *c*, ἐξηγγέλλετο *kl*. Malim ἐξήγγελτο. BEKK. — § *34*, 11. ἐκ om. *apv*. — § *35*, 3. *Hamakerus* l. c. non οἴεσθαι, sed ἀνήκεστον vel simile quid ab Aeschine scriptum fuisse suspicatur. Vd. *Stallb.* ad Plat. Lach. p. 196 E. *Sauppe* ad Plat. Protag. p. 341 D. — § *35*, 6. ἠδυνήθη libri. Vd. ad 1, 84, 2. — § *36*, 1. οἱ συμπρέσβεις om. edd. Turicc. — § *38*, 1. εἰσήλθομεν cum *eikls Bekkerus*. — § *41*, 5. imo ἐν τοῖς ἐπαίνοις, ut est in *i*. — § *43*, 7. κατέκλησεν *d*, κατέκλεισεν ceteri. Vd. ad 1, 10, 4. — § *44*, 5. προσεπιπονῆσαι] malim ἐπιπονῆσαι. — § *44*, 13. imo τἀντιλεγόμενα. Cf. *Cobetus* ad Hyperid. Epitaph. p. 40. — § *45*, 4. πρὸς τοὺς βουλεύοντας glossatori debentur. Aeschines certe, si quid eiusmodi addidisset, πρὸς τὴν βουλὴν dixisset. — § *45*, 7. ἦσαν ἄξιοι *Bremius*, λέγοντες ἦσαν ἄξιοι libri, γένοιντο ἄξιοι *Hamakerus* l. c. p. 462. — § *46*, 7. ὁ γραμματεύς] vid. ad 1, 11, 5. — § *47* 1. ἐπειδὴ] ἐπεὶ *Bakius* in Mnemos. VIII. p. 107. — § *47*, 7. Δερκύλου edd. Turicc., Δερκύλλου codd. Cf. § 140: Δερκύλου *df*. § 155. Δέρκυλον *d*, Δερκύλον *f*. — § *49*, 4. ἀποδεδεγμένον post *Scaligerum Rinkes* (disp. de or. I. in Catil. a Cicerone abiudicanda. Lugd. B. 1856. p. 61.) et *Cobetus* in N. L. p. 474., ἀποδεχόμενον *Reiskius*. — § 50, 5. et § 85, 6. ἐνταυθὶ scripsi, ἐνταυθοῖ libri. Vd. ad Demosth. 6, 30. — § 52, 4. μνημονικόν] vid. Zeitschr. f. Alterthumsw. 1837. p. 258 sqq. — § *54*, 6. καὶ τὰ — Δημοσθένους delebat *Taylor*. — § *62*, 7. imo ἐκώλυσε. — § *63*, 5. ἡμέρᾳ tollendum erat. Vd. *Cobetus* in V. L. p. 247. Cf. ad 3, 154, 4. — Ibid. ὡς συναγορεύοιμι] συναγορεύων *Hamakerus*. Ne sic quidem locus sanatur. — § *65*, 3 et 4. τῇ μὲν — τῇ δὲ] ex Aeschinis usu dicendi ἐν τῇ μὲν — ἐν τῇ δὲ scribendum erat. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 467. — § *65*, 4. et § *67*, 5. ὑστέρᾳ *Bekkerus*, ὑστεραίᾳ libri. — § *65*, 6. ἐν ᾗ *Bekkerus*, ἐν ᾧ libri. — § *66*, 4. διαιρετὴν] διττὴν post *H. Wolfium Cobetus* in V. L. p. 353. — § *66*, 5. scribe cum *Cobeto* l. c. : λόγον γὰρ μὴ προτιθέντων εἰς τὴν ὑστέραν ἐκκλησίαν τῶν προέδρων οὐκ ἐνῆν εἰπεῖν. — § *66*, 11. ἀμφότερα ἐξενέγκασθαι delet *Hamakerus* l. c. p. 463. — § *67*, 1. et § *68*, 7. τὸν om. libri. Vd. acta soc. gr. II, 1. p. 47. — Ibid. Ἐρχιᾶ pro Ἐρχιέα scripsi. Vd. ad 1, 114, 4. Spiritum asperum hic et 3, 138. cum *A. Boeckhio* (de re nav. p. 325. 371. 379. 386. 387.) et *K. Fr. Hermanno* posui. Vid. corp. inscr. T. 1. p. 220, 7. — § *67*, 4. περὶ τῆς εἰρήνης καὶ συμμαχίας *Hamakerus* l. c. — § *67*, 5. Δημοσθένους] imo Φιλοκράτους. — § *67*, 6. δυεῖν *afghkm*, δύο *i*. Cf. ad 1, 106, 7. — § *68*, 3. τὸ Δημοσθένους *Marklandus*, Δημοσθένους libri. — § *68*, 4, εἰ δῷ edd. Turicc., εἰ δῷ τῷ γραμματεῖ libri. — Ibid. ἐπιψηφίσαι *Marklandus*, ἐπιψηφίσασθαι libri. Vid. *Sauppii* epist. crit. p. 126 sq. — § *68*, 8. μὴ θέλῃ edd. Turicc. Vd. ad 1, 118, 6. — § *72*, 2. malim

τῆς Μυοννήσου. — § *73*, 12. τῶν πολεμων] τε πολέμων *d*, τῶν πόλεων *l*, τῶν ὅπλων *ip*, τοῦ πολέμου *Hamakerus* l. c. Ego ἐν τῷ πολέμῳ conicerem scribendum esse, nisi Aeschinem nihil aliud nisi τοὺς ἡγεμόνας scripsisse putarem. Ceterum cf. Herod. 9, 33, 5. ἡγεμόνα τῶν πολέμων. — § *74*, 4. οὐδ' ἐνεχείρουν cum *dehkls Cobetus* in N. L. p. 628. — § *74*, 5. § *75*, 5 et 6. ἐν delet *Cobetus*. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 464 sqq. — § *75*, 4. φιλονεικίαν] vid. 1, 136, 5. — § *76*, 5. φυλάξασθαι malim abesse. BAIT. Item *Hamakerus* l. c. p. 464. — § *76*, 6. προκαλουμένων τε *aghmv*, καὶ προκαλουμένων *i*, προκαλουμένων δὲ *p*, quod malim. SAVPP. — § *76*, 12 νομῇ χρημάτων] cf. *Bakius* in Mnemos. VIII. p. 107 sq. — § *77*, 6. non debebam ex *agm* ἀκρίτους τῶν πολιτῶν pro eo quod constanti usu dicitur τῶν πολιτῶν ἀκρίτους recipere. Cf. 3, 235. — § *80*, 5. ἐν Πρυτανείῳ ex *aghm Bekkerus*, ἐν τῷ Πρυτανείῳ ceteri, quod vide ne praestet. Cf. 3, 196. — § *80*, 7. εὐθῦναι libri. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 462. — § *81*, 5, restitue ex *i* ἃ δ' ἤκουσα. — § *82*, 9. ἐπὶ τὴν ὑστέραν πρεσβείαν delet *Hamakerus* l. c. Cf. 3, 73. Dem. 19, 163. — § *83*, 3. αὐτὸν] αὐτὸν libri. — Ibid. ἄξιοι libri, ut 3, 226. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 451 sq. — § *84*, 5. συμμάχων] συμμαχιῶν, nisi fallor, *a*. BEKK. — § *86*, 9. imo ἔφησθ', ut 3, 164, 224. Cf. *Dind.* ad Lucian. T. 1. p. XXIV. — § *87*, 2. προδιορθοῦμαι cum *ehl Cobetus* ad Hyperid. Epit. 31. — § *87*, 5. ἐπί] ταῖς ἐπὶ post *Scaligerum Hamakerus*. — § *87*, 8. ἐψηφίσθη *i*, ἐψηφίσθαι cum *Scaligero Hamakerus*. — § *87*, 9. αὐτῷ edd. Turicc. — § *87*, 10. ἐξώλη cum *efkls Bekkerus*, ἐξώλη τε ceteri. — Ibid. αὐτὸν *Dindorfius* et edd. Turicc., ut 3, 111. Andoc. 1, 126., αὐτὸν libri. Cf. ἐξώλειαν αὑτῷ καὶ γένει καὶ οἰκίᾳ ἐπαρᾶσθαι Demosth. 59, 10. Lys. 12, 10. *Maetzn.* ad Antiph. 5, 11. *Weber* ad Dem. aristocr. 67. — § *90*, 4 et 6. ἕκτῃ — ἑβδόμῃ] imo ἑβδόμῃ — ἕκτῃ coll. 3, 73. Vid. *Arn. Schaeferi* Demoth. T. II. p. 230, 3. — § *90*, 6. εἷς ὢν τῶν πρέσβεων delenda puto. — § *91*, 1. οὐ μόνον — ἐξωρμήσαμεν] latet in his vitium. — § *91*, 7. scribe παραναγνωσθῇ (*agp*) cum edd. Turicc. — § *93*, 1. μὲν ὢν *ahmp*, μένων *ik*, μέλλων *el*. — § *93*, 6. Παιανιέα libri. Vd. ad 1, 114, 4. — Ibid. σεμνολογεῖ *Cobetus* N. L. p. 640. — § *93*, 7. ὡς οὐκ εἰδόσι τούτοις] ἡμῖν ὡς οὐκ εἰδόσι τούτοις vulg., sed aut ἡμῖν cum *Stephano* delendum erat, quod vocabulum in eo codice quo scholiasta usus est non fuisse videtur, aut ex *ip* τοῦτο recipi debebat, cuius scripturae etiam a scholiasta mentio facta est. Mihi illud praestare visum est. — § *94*, 1. ἀμφικτυόνας *ps*, qui sic ubique. Idem *Bekkerus* ad 3, 116, 1. de *ac* narrat. Cf. *Goettl.* de acc. p. 266. *Voemel* Prolegg. Dem. § 45. — § *94*, 5. καὶ μετὰ κτλ. Etiam in his aliquid librariorum culpa turbatum est. Cf. *Hamaker.* l. c. p. 467. Assentior *Reiskio* in voc. προθυμίας sedem corruptelae esse. — § *96*, 2. ἐπὶ ταύτην *Bekkerus*, ἐπὶ ταύτην τὴν πρεσβείαν libri. — § *96*, 6. ὅρκους *Bekkerus*, ὅρκους καὶ τῆς πρεσβείας libri. — § *97*, 2. ἀπό. Vd. *Herbst.* in *Jahni* Annall. III. Suppl. p. 50. (1857). — § *97*, 3. scribe ἐξῆμεν, ut § 108. 111. 3, 76. 140. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 449 sq. — § *97*, 4. οὐδὲ *Bekkerus*, εἴτε

mv, οὔτε ceteri. — § 97, 5. ταὐτὸν cum hmv Bekkerus, quem sequi debebam. Cf. 3, 16. 219. ad 1, 77, 7. — § 97, 6. αὐτοῖς Taylor, αὐτοῖς vulg. — § 98, 2. οὔτε γὰρ Bekkerus, οὐδὲ γὰρ libri. — § 99, 8. Ἀργᾶς, ut in Harpocratione Bekkeri scriptum est, edd. Turicc. (cf. Goettl. de acc. p. 116 sq.), Ἄργας Schaeferus ad Plut. Dem. c. 4., Ἀργὰς libri. — § 101, 2. κατειλήφειμεν] κατειλήφαμεν libri. Cf. 1, 170. Rectius opinor κατειλήφεμεν. Vid. Lectt. Aeschin. p. 449 sq. — § 102, 4. καὶ τὸν αὐτόν μοι τρόπον διαμείνατε vereor ut sana sint. — § 102, 8. imo δοκοῖεν. Vid. Lectt. Aeschin. p. 452. — § 103, 8. ἢ Φίλιππον deleverim. — § 104, 7. μετὰ παρρησίας Marklandus, μετὰ παρρησίας ἐν τῷ ψηφίσματι libri. — § 104, 10. malim πείσωσιν. Cf. 1, 57. — § 105, 5. Ἐπαμεινώνδας f, Ἐπαμινώνδας ceteri. Cf. Keil in Jahni Annall. 30. p. 45. Quod vulgo additur στρατηγὸς (ὁ στρατηγὸς ip) Dobreeo auctore edd. Turicc. deleverunt. — § 105, 8. προστασίαν libri. Vd. Lectt. Aeschin. p. 463. — § 106, 4. ἄνθρωπος Sauppius, ἄνθρωπος vulg. — § 107, 3. ἀλλ' ἄν, ut est in pr. i, pro vulg. ἀλλ' ὧν ἂν scripsi. Vid. acta soc. gr. II, 1. p. 34. Simile vitium in Andoc. B, β, 6. a Maetznero correctum est. Cobetus autem (N. L. p. 374) ἀλλ' ὧν ἂν εἴπω μὴ δέον ἢ πράξω τῶν μὴ πρ. scribi voluit. — § 108, 3. scribe παρῇμεν. Vd. ad 2, 97, 3. — § 108, 5. εὐδοκίμει] vd. ad 1, 102, 1. — § 109, 2. dele πρῶτον cum Sauppio (πρῶτοι λέγειν agmpv, λέγειν πρῶτος dehl). — § 109, 5. τὴν τοῦ Φιλοκράτους] τὴν ἐν τῷ ψηφίσματι τοῦ Φιλοκράτους libri. Vd. acta soc. gr. l. c. p. 41. — § 109, 8. fort. ἐπανέγνω. — § 110, 3. ἐπιστομίσαι — ἐκκλείοντας libri. Vd. Lectt. Aeschin. p. 444. 452 sq. — § 111, 1. τὴν αὐτοῦ ex ip cum Bekkero dedi, τὴν ἐπ' αὐτοὺς ceteri libri, quod C. Scheibius in Jahni Ann. 68. p. 152. defendit. Recte H. Wolfius τὴν περὶ αὐτούς. Idem vitium et Dem. 18, 316. (ubi vid. Schaefer.) et alibi deprehenditur. Cf. Bastii comment. palaeogr. p. 783 sq. — § 111, 7. scribe ἀπῇσαν. Vd. ad 2, 97, 3. — Ibid. scribe συμπαρῇειν, ut § 14, 4. — § 114, 2. εἰπὼν cum defklqs Bekkerus. — § 115, 4. αὐτῶν] imo αὐτῷ. BEKK. — § 116, 7. Δωριεῖς libri. Vd. ad 1, 114, 4. — Ibid. post voc. Μάγνητας Tittmanno de amphict. p. 40. auctore cum edd. Turicc. Δόλοπας addidi. — § 116, 8. Μαλιᾶς] Μαλιεῖς Scaliger, μαλαιεῖς i, μαλεεῖς ceteri libri. — Ibid. Φωκέας] Φωκεῖς libri. — § 116, 3. ἱερεῖα e, ἱερετριέα ceteri. Vd. ad 1, 114, 4. — § 117, 10. et 12. ἀπολήψη — χρήση libri. Vd. ad 1, 121, 4. — § 117, 12. ἀδικήσας Lobeckius ad Phryn. p. 715, ἀδικήσεις libri. — § 118, 6. ηὐχόμεθα libri. Vd. ad 1, 102, 1. — § 119, 2. εὐβοέας libri. Vd. ad 1, 114, 4. — § 120, 5. αὐτοὺς edd. Turicc., αὐτὸς ehkl et pr f, αὐτοὺς ceteri. — § 120, 6. διήγησθαι l, διηγῆσθαι Hamakerus. — § 123, 6. φαίνῃ libri. Vd. ad 1, 121, 4. — § 123, 10. ἥπερ H. Wolfius; εἴ τι ip, εἴπερ ceteri. — § 124, 1. restitui cum Bekkero Reiskii interpunctionem pro τίνες — ἀπᾶται; ταῦτα γὰρ κτλ. — § 125, 3. ἠδυνήθη libri. Vd. ad 1, 84, 2. — Ibid. περὶ τὸ] ἐπὶ τῷ cum H. Wolfio Reiskius. Recte. Cf. ad 2, 111, 1. Cobet. N. L. p. 643. — § 126, 7. ἄγομεν — παραδίδομεν ex df Bekkerus, quem sequi debebam. —

§ *127*, 2. γεγονέναι *Baiterus*, βασανιζόμενοι γεγονέναι libri. — § *129*, 1. ἀποδέδωκα ex *gi Bekkerus*. — § *130*, 2. εὐδοκιμήσει *Bekkerus*. εὐδοκιμήσῃ libri. — § *130*, 4. φροντίζειν *Cobetus* in N. L. p. 697. — § *131*, 4. δεκέτη γρ. *a*. Cf. 3, 148. *Maetzn.* ad Lycurg. p. 255. *Krueger.* ad Thucyd. 1, 29, 4. — § *132*, 6. πρὶν ἤ, ut 3, 25. Dem. 33, 34. 35, 3. Lyc. 128. Isae. 2, 19. Lys. 6, 11. Quamvis enim librarii ad inserendum ἤ propensi fuisse videantur (cf. varr. 3, 77, 9.), tamen non est cur πρὶν ἤ ab antiquioribus scriptoribus Atticis alienum esse statuamus (*Dind.* praef. Isocr. p. V. Demosth. p. IV. ed. 1. et p. XXIII. ed. 3.). Ne *Elmsleio* quidem, qui illud solis poetis Atticis negatum esse voluit (ad Eur. Med. 179.), *G. Hermannus* (ad vs. 1024.) assensit. — Ibid. ἡμᾶς *aeghiklmps*. — § *132*, 9. et §. *138*, 6. ἄλπωνον *gi*. Cf. *Göttl.* de acc. p. 204. — § *133*, 6. ἐπαγγελομένους *d*, ἐπαγγειλαμένους (*i*) de coni. *H. Wolfii Reiskius*, ἐπηγγελμένους *Hamakerus* l. c. p. 468. — § *133*, 12. μὴ τὰ, ut *H. Wolfius* correxit, in *p* et teste *Taylore* in *i* habetur, μηδὲ *a*, μὴ ceteri. — § *133*, 13. αὐτοῖς *Marklandus*, αὐτοῖς vulg. — § *134*, 5. ἐπαγγέλλοντες edd. Turicc., cf. § 133, ἀπαγγέλλοντες libri. — § *134*, 7. δεδεκότας *dk*, δεδοικότας *fh*, δεδηκότας ceteri. Vd. *Krueg.* gr. gr. s. v. *Cobeti* N. L. p. 469. — § *136*, 4. τῷ *H. Wolfius*, τὸ libri. — § *136*, 5. ἐπαυξῆσαι post *Sauppium Hamakerus*. — § *136*, 7. imo διηπειλοῦντο, cf. 1, 43. Vd. *Cobeti* N. L. p. 626. — § *138*, 5. ἤκμαζον ἐν] fort. ἤκμαζον μὲν. — § *138*, 6. ἄλπωνον *gi*. Vd. § 132, 9. — § *138*, 7. οὔπω *h*, om. *adefgkl* et pr *m*, μήπω ceteri. Fort. εἶχον δὲ Ἀ. καὶ Ν. παραδόντος Φαλαίκου Μακεδόνες. Dixi de h. l. in *Lectt. Aeschin.* p. 473 sqq. — § *138*, 9. κατελείπομεν *Bekkerus*, κατελίπομεν libri. — Ibid. ἢ μεταπεμπομένου ex *h* scribendum esse primus *Hamakerus* l. c. p. 469. animadvertit. — § *139*, 4. ἐπί] imo τὴν ἐπί. — § *140*, 8. καὶ τοὺς] imo καὶ τοὺς ἐπὶ τούς. REISK. p. 711., cf. § 94. 142., καὶ τοὺς εἰς *H. Wolfius*, καὶ τοὺς πρὸς *Brodaeus*, τοὺς ἐπὶ τοὺς *Dobreeus*. — § *142*, 2. βοιωτῶν *e*. — § *142*, 8. ἐπὶ] imo τὴν ἐπί. REISK. Cf. § 139, 4. — § *142*, 11. Φάλαικος *Dobreeus*, Φάλαικος ὁ τύραννος *gp*, Φάλαικος τύραννος ceteri. Cf. § 105, 5. — § *144*, 6. φημίξωσι edd. Turicc., φημίξουσι *efhikl* et *Ald.*, φημίζουσι *dv*, φημίζωσι ceteri. — § *145*, 4. καὶ συκοφαντίᾳ] συκοφαντία *d*, τῇ συκοφαντίᾳ cum *Scaligero Taylor*. — § *146*, 9. καὶ καλῶς] aut delendum καί aut legendum εὖ καὶ καλῶς. MARKL. — § *147*, 1. σὺ μὲν γάρ] σὺ μὲν οὖν (*ps* et teste *Bremio v*) *Reiskius*, σὺ μὲν cum ceteris libris *Bekkerus*. Cf. acta soc. gr. l. c. p. 40. — § *147*, 2. ὡς] ὡς καλῶς de coni. *Marklandi Reiskius*. Frustra. nam ὡς ἐπαιδεύθην i. q. πεπαιδευμένως. BEKK. T. V. p. 698. Latet adhuc vitium. — § *147*, 9. εἶναι — ἱερεία perverse collocata sunt. — Ibid. φατρίας] φρατρίας cum *Brodaeo Bekkerus* et edd. Turicc. Vd. *Lobecki* Paralipp. 1. p. 15. — § *148*, 6. δὲ] malim δ' ὁ. BEKK. — § *148*, 7. ἐγράφης *Sauppius*, ἐνεγράφης libri. — § *148*, 8. λειποταξίου libri. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 467. — § *150*, 1. δὲ] δὲ καὶ ex *i* edd. Turicc. Cf. § 167, 1. — § *150*, 6. παιανιέων libri. Vd. ad 1, 114, 4. — § *153*, 4. καὶ τὰ] κατα cum

Weiskio (de hyperb. 2. p. 5.) edd. Turicc. — Ibid. μὴ *Casaubonus*, μηδέποτε *Reiskius*, cf. 3, 99. 229. Xenoph. Anab. 4, 4, 15., οὐ mg. *Bernardi*, om. cum codicibus *Bekkerus*. — § *153*, 6. γενέσθαι malim abesse. SAVPP. — § *153*, 13. μὲν om. pr. *d*. — § *154*, 2. ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἐπιδημῶν ex *i Bekkerus*, quod praestat (cf. *Maetzn.* ad Lycurg. p. 178.), nisi vv. ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν cum edd. Turicc. delenda sunt. — § *155*, 2. ἀπορίας αὐτῷ edd. Turicc., ἀπορίας αὐτῷ *aev*, αὐτῷ ἀπορίας *g*, ἑαυτῷ ἀπορίας *p*, ἀπορίας ἑαυτῷ ceteri. — § *155*, 9. Ἀγνούσιον *Bremius*, ἀγνούσιον libri. Vd. ad 2, 13, 10. — § *155*, 10. Κηφισιᾶ *Cobetus*, Κηφισιέα *Palmerius*, κηφισέα *efhklv*, κηφεσσέα *agm*, κηφισαία *d*. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 442. — § *156*, 2. ταύτας edd. Turicc., ταύτας τῶν λόγων ex *i Bekkerus*, τῶν λόγων ταύτας ceteri, sed *efhkl* deinde vs. 3. νέους τῶν λόγων pro νέους. „glossema ortum fuerit ex 1, 117, 3.“ Edd. Turicc. — § *156*, 3. καὶ κέχρηται om. *aefghklmsv*. — § *156*, 6. αὐτοῦ edd. Turicc., ἑαυτοῦ ex *i Bekkerus*, αὐτοῦ ceteri. — § *156*, 7. ἀμπελουργίῳ cum *s* edd. Turicc., ἀμπελῶνι (*ip*) *Bekkerus*. — § *158*, 3. αὐτὸν τὸ cum Harpocratione p. 160. et Photio p. 463. *Bremius*, τὸν *Bekkerus* cum *Reiskio*, αὐτὸν τὸν edd. Turicc., αὐτὸν codices. Vd. *Maetzn.* ad Antiph. p. 166. *Sauppii* epist. crit. p. 53. — § *158*, 9. ἐπαυρεῖ, ut 3, 135. in *h* est, *Hagen* (progr. scholae Dürensis a. 1854), ἐπηῦρε *Fr Thierschius* gr. gr. § 232, 55. — § *159*, 7. τῶν κατηγορημένων malim abesse. SAVPP. — § *161*, 8. γενομένους cum *Marklando* edd. Turicc. — § *163*, 5. συμπρέσβεων] πρέσβεων cum *defhklp Bekkerus*, om. edd. Turicc. — § *164*, 1. et 2. πεπρέσβευκα — παρακαλῶν *Hamakerus* in Mnem. VII. p. 472. — § *164*, 8. ἐμαχέσασθε ex *i Bekkerus*. — § *165*, 6. θεωρεῖν vereor ne corruptum sit. — § *166*, 7. τοῦτ' *agmv*. — § *167*, 1. fort. δὲ καί που. SAVPP. Cf. § 150, 1. — § *167*, 9. ἄρχοντας *Bekkerus*, συνάρχοντας libri. — § *168*, 8. καὶ τοῖς μέρεσιν delet *Hamakerus* l. c. p. 474, καὶ τοῖς om. *e*. — § *169*, 8. ἀπὸ] imo ἀπὸ τοῦ. — § *169*, 9. περὶ τὸν γ. κίνδυνον] vulgo καὶ τὰ περὶ τὸν γ. κίνδυνον, sed τὰ omissum est in *agmv*, καὶ autem delendum esse *Sauppius* vidit. Cf. eius epistola crit. p. 128. — § *171*, 5. ὑμᾶς οὐκ *Reiskius*, οὐ. οὐκ *e*, οὐ οὐκ *kl*, ὑμᾶς ceteri. Cf. comm. de particc. negg. II. p. 24. — § *172*, 2. τῶν] τῶν μὲν *Emperius*. — § *172*, 9. τοῦ πολέμου delendum esse *Hamakerus* l. c. monuit. — § *173*, 2. imo ἐτειχίσαμεν μὲν. BEKK. — § *173*, 4. προκατεσκευασάμεθα *eklp*, παρεσκευασάμεθα *i*, κατεσκευασάμεθα *dfh*, quod malim, coll. Andoc. 3, 5. SAVPP. Vd. *Jahni* Annall. 34. p. 258. — § *173*, 5. „fort. τετρακοσίους, cf. ad Andoc. 3, 5.“ Edd. Turicc. — § *173*, 8. τοὺς τρόπους *Scaliger*. Cf. Xen. anab. 3, 1, 42. — Ibid. δι' Αἰγινήτας Andocides 3, 6. — § *175*, 2. τμηθῆναι *H. Wolfius* et *Valckenarius* coll. Andoc. 3, 8., νεμηθῆναι *aefhlm*, νεμεθῆναι ceteri. — § *175*, 7. πλωίμους *el*, πλοΐμους ceteri. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 466. — § *175*, 8. πλεῖν? Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 438 sq. — § *176*, 2. δι' Ἀργείους delet *Dobreeus*, ὑπ' Ἀργείων vs. 3. delet *Hamakerus*. Cf. § 18. — § *177*, 2. γεγενημένοι πολῖται cum *Dobreeo* malim abesse. BAIT. πολῖται quidem non potest abesse.

§ *177*, 5. προαιρούμενοι *Emperius*. — § *177*, 9. ἡμῶν (quod in *i* post τὴν πόλιν collocatum est, cf. varr. § 178, 3.) om. edd. Turicc. — § *177*, 10. τὸ μὲν *Bekkerus*, καὶ τὸ μὲν codd., quos *Schillerus* Andoc. p. 102. sequitur. — § *177*, 13. πολέμοις *Brodaeus*, πολεμίοις codd. — § *179*, 1. μὲν οἱ delet *Hamakerus*. — § *179*, 4. μὲν τὰ μικρὰ] τὰ μικρὰ *ip*, τὰ μικρὰ μὲν *dfhs*. — § *179*, 6. πρόνοιαν cum *Ald*. edd. Turicc., πρόνοιαν ὑμᾶς *p*, ὑμᾶς πρόνοιαν *i* (*Bekk.*), quod vellem retinuissem, ἡμῖν πρόνοιαν *g*, πρόνοιαν ἡμῶν *v*, ἡμῶν πρόνοιαν ceteri. — § *180*, 6. imo ἐστὲ. Sed cf. Dem. 47, 44. Lys. 12, 97. 20, 29. — § *181*, 10. φοβερὰ malim abesse. — § *182*, 3. κινδύνῳ] εὐεργέτῃ *eks*, κινδύνῳ εὐεργέτῃ *aghm*. — § *183*, 4. βαρβάρῳ] καὶ βαρβάρῳ *Dobreeus*.

Oratio III. in Ctesiphontem. Ὑπόθεσις. P. 117, 22. εἰ δὲ μὴ] fort. εἰ δὲ καὶ. — p. 118, 1. καιρὸν τὸν] καιρὸν libri. — p. 118, 13. κατὰ τὸν πρὸς Ἀλέξανδρον cum *a Bekkerus*, τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον ceteri libri, κατ' αὐτὸν πρὸς Ἀλέξανδρον coni. *Sauppius*, ego κατ' Ἀλεξάνδρου malim.

§ *2*, 6. ἕξει *a*, ἐξὸν ἢ *d*, ἐξῆν *z* idque *Bekkerus* coniecerat, ἐξείη coni. edd. Turicc. idemque sed deletis verbis ὡς οἱ νόμοι κελεύουσι *Bakius* in schol. hypomn. vol. IV. p. 315 sq. — § *2*, 11. δοκοῖ *z*. — § *3*, 2. καταλέλυται] κατημέληται *z*. — §. *3*, 9. nollem ex *agmnp* κοινὴν οὐκέτι suscepissem pro οὐκέτι κοινήν. — § *3*, 10. εἰσαγγέλειν *d*, εἰσαγγελεῖν ex mg. *Bern*. *Reiskius* probantibus *Bakio* l. c. et *Hamakero* in Mnemos. VIII. p. 1. — § *4*, 1. καὶ ante τὰς κρίσεις om. *z*. — § *6*, 12. εὖ ante εἰδὼς om. *z*. — § *7*, 3. μικρὸν ἡγεῖσθαι] ἡγεῖσθαι *amn*, ἡγεῖσθαι μικρὸν cum *egklp Bekkerus* et editt. Turicc. — § 7 extr. εἰς τήνδε τὴν ἡμέραν *cehknp*, τῇδε τῇ ἡμέρᾳ *Bakius*. Cf. *Hertlein*. progr. Werthheim. 1859. p. 22. — § *8*, 10. τῷ νόμῳ] praestat τοῖς νόμοις (*ceklp*). — Ibid. vv. καὶ τῇ πόλει *Bakius* l. c. p. 317. delenda esse vidit. — § *10*, 10. οἱ δικασταὶ om. *z*. — § *11*, 5. recte κρείττους ex *h Bekkerus*. Vid. *Lectt. Aeschin*. p. 437 sq. — § *11*, 8. ἐστὶ μέτριος] μέτριος *e*, ἐστὶ μέτριος ἐπὶ *acdfghmn* et *Ald*., μέτριός ἐστι *Taylor*. recte. Cf. *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 68. p. 153. — § *11*, 10. imo προσγράφουσι, ut vidit *Bakius* l. c. p. 417 sq. Idem error § 203. in omnibus codd. est praeter *h*. Cf. varr. Dem. p. 1095, 28. — § *12*, 3. εὔθυναι libri. Vd. ad 2, 80, 5. — § *14*, 6. aut προσειπὼν (προειπὼν ex *q Reiskius*) aut εἶναι (οἶμαι coni. *Stephanus* et post eum *Naber* in Mnemos. III. p. 413.) corruptum esse visum est. Cf. *Saupp*. ad Plat. Protag. p. 311 E. — § *14*, 10. πλέον. Vid. ad 2, 175, 8. — § *15*, 6. κελεύει vide ne rectius absit. — § *16*, 9. imo ταὐτόν. Cf. ad 1, 77, 7. — § *17*, 4. ἐξείργασμαι (corr. *h* et fort. *a*) *Bekkerus*, ἐξείργασται ceteri. — § *17*, 5. ὑπεύθυνος, εἰ — εὐθύνη; ita vulg. Vd. *Maetzn*. ad Lyc. p. 317. Cf. infra § 219. — Ibid. εὐθύνα (η) *m*, εὐθύνῃ ceteri codd. Vd. ad 2, 80, 5. — § *18*, 2. ἱερεῖς libri. Vd. *Lectt. Aeschin*. p. 441. — § *19*, 3. διαχειρίζοντας *Bakius* l. c. — Ibid. προσόδων delet *Bakius*. — § *20*, 2. διδόναι coll. §. 15. delet *Cobetus* in N. L. p. 103. — § *20*, 3. τὸν — σκυθρωπὸν cum

Lambino et mg. *Bern.* edd. Turicc., τὴν — σκυθρωπὸν cum *Reiskio Bekkerus*, τῶν — σκυθρωπῶν libri praeter *defhkl*, in quibus quae inter διδόναι et ὑπὸ leguntur omissa sunt. — § *20*, 4. ἄγει *H. Wolfius*, ἄγειν libri. — § *20*, 7. αὐτοῖς *Bekkerus* et edd. Turicc. — § *21*, 2. εὐθὺς *ekl*, recte. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 467. — § *21*, 3. ἀρχὴν delet *Hamakerus* Mnemos. VIII. p. 1. Sed cf. § 31. Utroque loco (coll. § 26.) ἀρχῆς scribendum esse *Orellius* suspicatur. — § *21*, 7. ἀναθεῖναι ἀνάθημα *z*. — § *22*, 8. ἀνάλωσα *z*. — § *24*, 1. κενὰς *Stephanus*, κοινὰς libri. — § *25*, 5. πρὶν ἢ] πρὶν *n*. Vd. ad 2, 132, 6. — § *25*, 7. νεώριον *Dobreeus*, νεωρῶν ἀρχὴν *Stephanus*, νεωρίων ἀρχὴν libri. — § *26*, 4. λόγον] λόγους libri. Cf. § 11. 15. 24. 31. cett. Cf. *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 68. p. 158. — § *27*, 5 sq. καὶ Κτησιφῶντα μάρτυρας] μάρτυρα καὶ κτησιφῶντα *ek*, μάρτυρα *Hamakerus* l. c. p. 2. recte. — § *27*, 8. Δημοσθένους ψήφισμα *z*. — Ibid. ἀγορὰν] ἀγορὰς *Bakius*. — § *27*, 11. imo ἐπιμελησομένους, ut est in codicibus praeter *aeklp*. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 457 sq. — Ibid. ἐπὶ τὰ τείχη *Reiskius* deleri vult. Cf. *Westerm.* ad Dem. 18, 288. — § *27*, 12. ἔχοι *k*. Vd. Zeitschr. f. Alterthumsw. 1839. p. 1245. *C. Scheib.* in *Jahni* Ann. 68. p. 153. — § *27*, 13. et 14. scr. τὸ ψήφισμα. *ΨΗΦΙΣΜΑ*. Non obstat § 31. — § *28*, 1. imo εὐθὺς (*ek*). Vd. ad 3, 21, 1. — § *30*, 3. καταλείπονται *cdefhkq*, καταλείπωνται *p*, καταλίπονται *l*, καταλίπωνται *agm*. Recte *C. Scheibius* l. c. p. 155. καταλίπονται, sed deletis verbis τούτους αἱρετοὺς ἄρχοντας εἶναι, scribi iubet. — § *31*, 10. ἐξελέγχω *Stephanus*, ἐλέγξω *l*, ἐλέγξω *gn*, ἐξελέγξω ceteri. — § *34*, 2. τῇ ἐκκλησίᾳ expunxerim. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 467. — § *35*, 7. ἀπολογίαν] ἐκκλησίαν *z*. — § *36*, 2. τῇ γραφῇ τῇδε cum edd. Turicc. ex *agmnp* suscepi. Vellem vulgatum τῇδε τῇ γραφῇ retinuissem. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 468. — § *39*, 4. νομοθέταις *Dobreeus*, νομοθέτας libri. — § *39*, 7. περὶ om. *acdfghmnq*. — § *41*, 6. ἕτεροι δ' ὅτι ὑπὸ κτλ. *Cobetus* in N. L. p. 101. — § *41*, 8. recte *Cobetus* l. c. p. 103 sq.: ἀφίεσαν ἐλευθέρους, μάρτυρας τοὺς Ἕλληνας ποιούμενοι (deletis vocc. τῆς ἀπελευθερίας, quae in *ekl* post τοὺς Ἕλληνας posita sunt). — § *42*, 5. ἀρετῆς ἕνεκα *ekl*, ἕνεκα ἀρετῆς ceteri. Illud praetuli, quod idem ordo verborum in decreto est. Cf. § 49. 246. 10. Praeterea ἕνεκα apud Aeschinem quater tantum (2, 150. 152. 167. 3, 240.) antepositum, ceteris locis, qui sunt septendecim, postpositum reperitur. — § *43*, 4. τιμαῖς om. *acdfghmn* delebantque *G. Herm.* ad Aesch. Agam. 1610. et *C. Scheibius* in *Jahni* Ann. 68. p. 154. — § *43*, 8. ἐνώπιον] imo ἐναντίον. Vd. *Cobet.* N. L. p. 97. — § *44*, 4. ἠνωχλεῖτο *aefghmn*, ἐνωχλεῖτο *cdkl*, ἠνοχλεῖτο vulg. (edd. Turicc.). Cf. *Voemel.* Prolegg. Dem. § 67. — § *44*, 12. μηδ' *Sauppius*, μηθ' libri. — § *45*, 3. et 4. στεφανουμένοις delet *Cobetus* l. c. — § *45*, 5. τοῖς τραγῳδοῖς delet *Hamakerus* inconsiderate. De articulo cf. § 154. 176. — § *46*, 8 sq. ἀπούσης — δημοτῶν cum *Taylore Hamakerus* pro glossa marginali habet idemque etiam v. ἀνακηρύττεσθαι deleri vult. — § *47*, 8. τινὰ]

τῶν πολιτῶν τινα *Hamakerus* Mnemos. VIII. p. 4. — § *47*, 10. ὑμῖν *H. Wolfius*, ὑμῖν ἢ τοῖς στεφανοῦσιν libri. — § *48*, 4. σὲ om. *z*. — § *50*, 9. γράφειν εἰ idque *Bakius* l. c. p. 318. restitui vult; ego γράμματα (om. *l*) abesse malim. — § *51*, 2. εἶναι om. *z*. — § *51*, 5. Παιανιέα libri. Vd. ad 1, 114, 4. Didymum (p. 317. *Schm.*) h. l. Παιανέα χωρὶς τοῦ ι scribi voluisse Harpocratio narrat. — § *53*, 4. μὲν ἀληθῆ] ἀληθῆ μὲν *Cobetus* N. L. p. 351. Cf. *C. Scheibii* Lectt. Lyss. p. 301. — § *53*, 6. ὅτῳ] ὅτου vel ἐν ὅτῳ *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 68. p. 160. — § *53*, 7. ὥστε *ek*, ut § 96, 4., ὡς ceteri. Cf. *Maetzn.* ad Antiph. 1, 28. — § *53*, 9. προσωμολογημένα cum *cdfh* *Cobetus* ad Hyperid. Epit. p. 31. — § *53*, 10. ψέγεσθαι languet. Sensui sufficeret ἀπολέσθαι. Cf. § 131. Edd. Turicc. — § *55*, 6. καιρὸν] καίρων αὐτοῦ *z*. — § *55*, 10. ᾽θέλω edd. Turicc. Vd. ad 1, 118, 6. — § *55*, 12. ἄξειν] ἕλξειν *Cobetus* Mnemos. VIII. p. 161. — § *56*, 2. ἐγώ τε ἀποκρίνωμαι] ἐγώ τε ἀποκρίνομαι *dq*, ἐγώ τε ἀποκρινοῦμαι *p*, ἐγὼ (ἔγωγε coni. *Sauppius*) ἀποκρίνομαι edd. Turicc., ἐγὼ τί ἀποκρινοῦμαι *Bakius*, deleri vult *Hamakerus* l. c. p. 4. Ego haec duo τε ἀποκρίνωμαι deleta velim. — § *56*, 5. ἐπακούειν] ὑπακούειν libri. Illud *Marklandus* vidit necessarium esse posuitque *Bekkerus* in ed. Oxon. Cf. *Bakius* l. c. et *Cobetus* N. L. p. 521. — § *57*, 1. διαιρεῖς *agmnp*, διαιρῇ ceteri, ut 2, 121. Cf. *Poppo* ad Xen. Cyrop. 5, 2, 6. *C. Scheibius* in *Jahni* Ann. 68. p. 154. — Ibid. ᾽θέλωσι edd. Turicc. Vd. ad 1, 118, 6. — § *57*, 7. αἴτ. γεγεν.] γεγεν. αἴτ. *ekl*, sed cum *Taylore* abesse malim. BAIT. — § *58*, 3. περιμείναντας *Reiskius*. Vd. ad vs. 6. — § *58*, 6. dele vv. μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου. Cf. *Hamaker*. Mnem. VIII. p. 5. — § *59*, 4. ἐπὶ τοὺς λογισμοὺς et vs. 6. κατὰ τῶν λογισμῶν malim abesse. Priora maluit etiam *Dobreeus*. SAVPP. — § *59*, 7. ἡμῶν, ut est in *z*, *Stephanus*, ὑμῶν libri. — § *60*, 6. πρὶν ἂν *Reisigius* in Conj. p. 66., πρὶν libri. — § *60*, 10. ἐγκαταλαμβάνῃ] καταλαμβάνῃ? — § *61*, 2. καὶ τοὺς παρ᾽ ἐκείνου πρέσβεις *H. Wolfius*, καὶ οὐκ ἀναμείναντα τοὺς πρέσβεις *ekl*, καὶ τοὺς παρ᾽ ἐκείνου πρέσβεις οὐ παραμείναντα *a*, καὶ τοὺς παρ᾽ ἐκεῖνον πρέσβεις οὐκ ἀναμείναντα *n*, καὶ τοὺς παρ᾽ ἐκείνου πρέσβεις οὐκ ἀναμείναντα ceteri. — § *61*, 3. τῶν Ἑλλήνων cum *agmn* deleri vult *C. Scheibius* l. c. p. 154. — § *62*, 6. ἐπῄει χρόνος delet *Hamakerus* l. c. p. 8. Cf. *Bak.* ib. p. 422. — § *63*, 8. ἀπὸ, ut est in *q*, cum *H. Wolfio Bekkerus*, ὑπὸ ceteri libri. — § *63*, 10. ἔδωκε *ekl*, δέδωκε ceteri. — § *64*, 7. περιμενεῖτε mg. *Bern.*, *Steph.*, *Bekkerus* in ed. hal., cf. *Cobeti* N. L. p. 65. *Hamakerus* l. c., περιμείναιτε coni. *Sauppius*. — Ibid. παρακαλοῦντας cum *Marklando Cobetus* l. c. coll. § 68. Sed cf. § 58. 2, 60. — § *64*, 10. ποιήσαισθε *Bekkerus* in ed. hal., recte, ut opinor. — § *65*, 8. μηδὲ *Bekkerus*, μήτε libri, quos *Maetzn.* ad Antiph. p. 196. sequitur. — § *65*, 9. παρήγγελτο *Cobetus* N. L. p. 422. Sed cf. § 90. — § *66*, 4. κατακοινώσαντας ex *h Reiskius*. — § *67*, 3. προάγων *gklmn*, fortasse rectius. Vd. *Funkhän.* ad Dem. androt. p. 611, 8. *Dindorf.* in *Stephani* thes. s. v. — Ibid. vv. ἐν τῇ ἱερᾷ ἡμέρᾳ *Bakio* l. c. suspecta sunt. — § *68*, 1. ὦ Ἀθη-

ναῖοι edd. Turicc., ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι libri. Vid. spec. edit. Aesch. p. 19 sq. — § *68*, 2. ὑμέτεροι *Ald.*, ἡμέτεροι codd. — § *68*, 5. ὑμᾶς *Ald.*, om. *ekl*, ἡμᾶς ceteri. — § *69*, 2. ἐν δὲ τῇ] imo ἐν τῇ. — § *69*, 3. ἀνεγνώσθη δόγμα *Taylor*, τῇ ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα ἀνεγνώσθη δόγμα *ekl*, ἀνεγνώσθη δόγμα τῇ ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα ceteri. — § *70*, 3. rectius ἀναγράφεσθαι *ek* (ἀναγεγράφεσθαι *l*). Cf. *Bakius* .. c. p. 321. — § *71*, 7. παρῆμεν *Cobetus* V. L. p. 34. Sed vid. *Schneidewini* Philolog. XIII. p. 613. — § *71*, 8. προκαταλαβὼν τὸ βῆμα Δημοσθένης *ekl* et mg. *Bern.*, recte. Cf. *Hamakerus* l. c., qui et παραλείπων scribendum esse censet. — § *72*, 5. αὐτοὺς] εὐθὺς *Bakius*. Sed vd. *C. Scheibius* l. c. p. 160. — § *72*, 10. imo προσβιασαμένου, ut *Reiskius* voluit. — § *73*, 3. τοῦ ante ἐλαφηβολιῶνος om. *z*. — § *73*, 6. εἰς Μακεδονίαν cum *ekl Bekkerus*, recte. Sic Aeschines semper. Cf. 3, 145. 2, 134. 146. 3, 138. 1, 120. 2, 149. 164. 3, 162. — § *74*, 2. Φιλοκράτης et vs. 4. Δημοσθένης recte delet *Bakius*. — Ibid. scribe ἐν τῷ ψηφίσματι. — § *74*, 4. vv. ἐν ᾧ γέγραπται cum *Marklando* delenda esse puto. — § *75*, 3. dele πρόεδρος cum *ehklp*. — § *75*, 7. ἀπέδωκε *ekl*, ἐπέδωκε ceteri, ἔδωκε *Hamakerus* Mnemos. VIII. p. 7. — § *76*, 8. scribe ἀπῇσαν. Vd. ad 2, 97, 3. Quod post ἀπῇσαν in codicibus additur εἰς Θήβας cum *Taylore* delevi. — § *76*, 9. προὔπεμψεν *Taylor*, τοὺς πρέσβεις προὔπεμψεν libri. — § *77*, 2. κόλαξ] κόλαξ ὦ Ἀθηναῖοι *z*. — § *77*, 11. παρενόμει ex *cfgkmn* edd. Turicc., παρηνόμει vulgo. Vd *Lectt. Aeschin.* p. 446. — § *78*, 2. καὶ et πονηρὸς delet *Bakius* l. c. — § *78*, 8. κατὰ τὴν πρεσβείαν om *cp*. His facile careas. BEKK. — § *78*, 9. μόνον cum *el* om. *Cobetus* ad Hyperid. Epit. p. 36. — § *80*, 2. τάς τε] τὰς μὲν *Reiskius*. — § *81*, 4. δὲ delet *Hamakerus*. — § *81*, 6 sq. vv. μετὰ δειλίας — ζηλοτυπίας cum *Bakio* l. c. p. 323. *C. Scheibius* l. c. p. 156. et *Hamakerus* l. c. delenda esse viderunt. — § *82*, 1. οἱ τῇ τῆς πόλεως προσπολεμοῦντες ἡσυχίᾳ *Reiskius*, οἱ τῇ τῆς πόλεως πολεμοῦντες ἡσυχίᾳ γρ. *h*, οἱ τῆς πόλεως προσπολε-σμοῦντες ἡσυχίᾳ *agmp*, οἱ τῆς πόλεως προπολεμοῦντες ἡσυχίᾳ *n*, οἱ τῆς πόλεως προπολεμοῦντες ἡσυχῇ *cd* et *Ald.*, οἱ τῆς πόλεως προσπολεμοῦντες ἡσυχῇ *fh*, οἱ προσπολεμοῦντες τῇ τῆς πόλεως ἡσυχίᾳ *eklz*. — § *82*, 6. scribe Σέρρειον. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 463. — § *82*, 7. καὶ μυρτίσκην *kz*, καὶ μυργίσκην *cdfh*, καὶ Μουργίσκην cum vulg. *Bekkerus*, om. *aeglmnp*; τὸ Μυρτηνὸν apud Dem. p. 234, 13., Μυρτανὸν Harpocr. — Ibid. Γάνος καὶ Γανίδα] γάνος καὶ δάνδια *l*, γάννος καὶ δάνδια *e*, γάνος *agmn*. Fortasse Γάνον καὶ Γανιάδα. Illud est in *p*. Harpocratio (c. Suida): Γάνος θηλυκῶς καὶ Γανιάδα, Αἰσχίνης κατὰ Κτησιφῶντος. χωρία ἐστὶ Θρᾳκικά, ὡς Ἀρτεμίδωρος. Cf. Xenoph. Anab. 7, 5, 8. — § *82*, 8. scribe ᾔσμεν. Vid. *Lectt Aeschin.* p. 451. — § *83*, 6. μετὰ Χαριδήμου. Vd. *Droysen* in Zeitschr. für Alterthumsw. 1839. p. 815. Cf. *Voemeli* Prolegg. in or. de Halonneso p. 46. — § *83*, 7. ἐπιστρατεύσαντας] πρεσβεύσαντας cum *ekl Bakius*. — § *84*, 3. et 6. imo Εὐβοῶν, ut olim *Bekkerus*. Vd. ad 1, 144, 4. — § *85*, 5.

scr. Ἐρετριῶς. — Ibid. ὑμῶν z. — § *85*, 9. restitue πεζῇ ex *ekl* et § 96, 2. πεζὴν ex *el*. Cf. § 97. 102. 136. 163. Idem nunc Thucyd. 6, 33. Xen. Cyrop. 2, 4, 18. Dinarch. 3, 10. ex optimis libris repositum est (*Maetzn.* ad Lyc. 70.). Vd. *Schaefer* ad Dem. p. 729, 20. *Cobeti* N. L. p. 341. — § *85*, 11. καὶ ante κύριον ponit *Marklandus*. — § *86*, 3. τάχιστα expunxerim. SAVPP. — § *87*, 1. ἐνεκωμίαζεν *ekpz*, ἐνεγκωμίαζεν *l*, ἐνεχυρίαζεν ceteri. Videtur mendum subesse. — § *87*, 2. κατακεκλημένον *mn*, κατακεκλειμένον *ac*, κατακεκλεισμένον ceteri. Vd. ad 1, 10, 4. — § *87*, 4. οὐδὲ *Bekkerus*, οὔτε libri. — § *88*, 5. ἀφεῖσαν ὑποσπόνδους *Bekkerus*, ὑποσπόνδους ἀφεῖσαν *ekl*, ἀφίεσαν ὑποσπόνδους ceteri. — § *88*, 7. fort. ταῖσχιστα. — § *88*, 9. αὑτοῦ, ut est in *z*, edd. Turicc., αὐτοῦ *acdgmn*, ἑαυτοῦ ceteri. — § *90*, 2. scribe καταλιπὼν. Cf. ad 1, 122, 8. Quid sit ἐγκαταλείπειν, vid. 2, 117. 161. 3, 170. 232. Cf. *Bakius* in Mnem. VIII. p. 112. — § *90*, 4. et 5. εἰς μέσον — Φιλίππου et δ' delet *Hamakerus* l. c. — § *90*, 10. κωλύσαιτε mg. *Bern.* et *Marklandus*, ἐκωλύσατε *h* et γρ. *gm*, κωλύσετε ceteri. — § *91*, 5. scribe ἐξεωνεῖτο. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 446. — § *91*, 7. rectius, opinor, πρότερον. Vd. *Krueger.* gr. gr. 50, 8, 10. — § *91*, 11. καὶ Θηβαίων] καὶ ἡ Θηβαίων cum *Stephano* edd. Turicc. Cf. Isae. 2, 4. Dem. p. 645, 4. 1187, 7. 1189, 4. *Seidler* ad Eurip. El. 429. *G. Herm.* ad Soph. Oed. C. 812. — Ibid. τῷ γράψαντι τὴν συμμαχίαν delet *Hamakerus* l. c. Sed ne sic quidem hic locus sanatur — § *92*, 6. ἀντικαταλλαξάμενος ἀντὶ τούτων, εὐφ. edd. Turicc., ἀντικαταλλαξάμενος, ἀντὶ τούτων εὐφ. *Bekkerus*. — Ibid. εὐφημίας ἕνεκα προσγράψας om. *z*. — § *92*, 7. Χαλκιδέας] καὶ Χαλκιδέας *eklz* et mg. *Steph.* — § *93*, 1. τὴν δὲ συνεδρίαν *Hamakerus*. — § *93*, 4. Latet hic aliquid vitii. Violenter *Hamakerus*: ὡς δεῖ τὴν πόλιν τὰς βοηθείας προῖκα ποιεῖσθαι τοῖς — Ἑλλήνων (resectis verbis τὰς δὲ συμμαχίας — εὐεργεσίας). — § *93*, 7 sq. τὴν Καλλίου — συμμαχίαν delet idem. — § *96*, 2. restitue ex *el* πεζὴν. Vd. ad 3, 85, 9. — Ibid. καὶ ἄλλους cum *ekl Bekkerus*. — § *97*, 10. ἱππέας *ekl* (*Bekk.*), ἱππεῖς ceteri. Vd. ad 1, 114, 4. — § *98*, 2. aut πλέον (*ekl*) aut πλείους (*q*) scribendum erat. Sed vd. *Lectt. Aeschin.* p. 438. — § *98*, 4. ἀπὸ πάντων] ἁπάντων *el*, ὑπὸ πάντων *Bekkerus* olim idque et *Bremius* probavit et *Cobetus* in V. L. p. 198 sq. Vid. *L. Herbst* in *Jahni* Ann. III. Suppl. p. 48 sqq. — § *99*, 1. ἅνθρωπος *Dindorfius*, ἄνθρωπος libri. — § *100*, 3. κενότερον ex *n Dindorfius*, καινότερον *adfghkmp*, κενώτερον ceteri. — § *100*, 7. συστρέψας dubito num omisso obiecto (ἑαυτὸν v. τὸ πρᾶγμα) recte dicatur. — § *100*, 8. κελεύων] καὶ κελεύει *ekl*, malim abesse. Cf. 2, 19. — § *100*, 9. imo Ἐρετριῶν. Vd. ad 1, 114, 4. — § *100*, 12. aut εἰς Ὠρεὸν aut πρὸς τοὺς Ὠρείτας interpolatum est. Ne αἱρεῖσθαι quidem post ἑλέσθαι offensione caret. Sed etiam aliis corruptelis hic locus laborat. — § *100* extr. εἶναι cum *Taylore* delet *Rinkes* et *Cobetus* N. L. p. 519. Cf. *Krueger.* ad Thucyd. 1, 44, 1. *Voemel.* ad Demosth. 15, 33. — § *101*, 1. ἔπειτα] fort. ἔπειτ' ἂν. SAVPP. — Ibid. ἅπαντ' ὧν *Sauppius*, πάντων *ekl*,

ἁπάντων ceteri. Nondum hic locus persanatus est. — § *101*, 3. *ὑμῖν Ald.*, *ἡμῖν* codd. — § *103*, 5. *δι' ὅ*, ut est in *z*, cum *Bremio* edd. Turicc., *δι' οὗ* cum *H. Wolfio Bakius*, *διὸ* libri. — § *103*, 11. *ἐπαγγελούμενον* cum *Stephano Bekkerus*, *ἐπαγγελόμενον dmn.* — § *104*, 6. *Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος* delet *Hamakerus.* — § *105*, 2. *ὅτι δ' ἀληθῆ z.* — § *105*, 8. *ἔνεστιν efgklmn.* — § *105*, 9. *ἃ*] *ὃ cp* et mg. *Stephani.* — § *107*. 1. dele *ἄνδρες*, quod *Bekkerus* addidit. — § *107*, 4. *ἀκραγγαλλίδαι h*, *ἀκραγαλίδαι t*, *Κραγαλίδαι* edd. Turicc. Vd. *Sauppii* epist. crit. p. 54 sq. *Keilius* in Zeitschr. für Alterthumsw. 1852. p. 254. *Preller* in Berichte über die Abhandlungen der Leipz. Gesellsch. der Wissenschaften 1854. III. p. 119 sqq. — § *108*, 2. *Κραγαλίδαις* edd. Turicc. — § *108*, 5. *Προναίᾳ* edd. Turicc., item § 110. 111. Sed vd. *Wieseler* Die Delphische Athena c. l. *Stoll* in *Jahni* Ann. 52. p. 267 sq. — § *109*, 8. *καὶ φωνῇ* addiderunt edd. Turicc. Cf. §. 120. 2, 115. — § *111*, 7. *θύσειεν ehl*, *θύσαι n*, *θύσαιεν* ceteri. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 452 sq. — § *112*, 2 sqq. *μαντεῖαν. MANTEIA.* [*οὐ πρὶν — ἀκταῖς.*] *Ἀκούσατε τῆς ἀρᾶς. ΑΡΑ. Ἀναμνήσθητε τῶν ὅρκων — συνώμοσαν. ΟΡΚΟΙ. Scheibius* in *Jahni* Ann. 68. p. 160. — § *112*, 7. *τεμένει* ex *p* et Pausan. 10, 37, 6. edd. Turicc., *τεμένη* ceteri libri. — § *112*, 9. *ΑΡΑ. ΟΡΚΟΙ. Sauppius.* — § *114*, 9. *ἢ δυνάστου* et *δημοκρατουμένης* coll. § 158. delet *Hamakerus.* — § *115*, 4. malim *Διογνήτου τοῦ Ἀναφλυστίου.* BAIT. — § *115*, 6. *ἕνεκα* libri praeter *agmn* omnes, quod servare debebam. — § *115*, 7. *Λέκκιον F. A. Wolfius*, *ἐξ Οἴου ehkl*, *Λέσβιον* libri. — § *116*, 6. *ἀνέθηκεν* cum Harpocratione s. v. *ἐξαράσασθαι* edd. Turicc., *ἀνέθεκεν l*, *ἀνέθεμεν* ceteri. — § *117*, 2 sq. *εἰσεληλυθότος* corruptum, *εἰς τὸ συνέδριον* interpolata esse videntur. Vd. De decretis Amphictyonum (Lips. 1844.) p. 3, 2. — § *118*, 8. verbis *ἐπὶ τὴν γνώμην* facile caruerim. BAIT. — § *121*, 7. *ἐν τῇ ἀρᾷ Marklandus*, *ἐν τῇ ἀρᾷ γέγραπται Baiterus* abesse malint. — Ibid. *μηδ' Bekkerus*,

αι

μήποθ' d, *μήθ'* ceteri. — § *121*, 8. *θύσειαν f*, *θύσιαν d*, *θυσειεν l*, *θύσομεν e*, *θύσαιεν* ceteri. Vd. ad 2, 110, 3. — § *122*, 1. *τοιαῦτα*] *ταῦτα Reiskius.* — § *122*, 7. *οὔσης*] imo *ὄντος*. HAMAK. Cf. Plat. Protag. 310C. — Ibid. *προελθὼν Marklandus*, *προσελθὼν* libri. Cf. § 153. 154. — § *122*, 9. *ἅμας* ut est in *z*, *Bekkerus* in ed. 1. et *Bremius*, *ἅμας* vulg. — § *122*, 10. imo *ἀνηγόρευσε.* (*ἀναγορεύει ehkl.*) — § *123*, 8. *μόλις* cum *d* omiserim. — § *124*, 13. *ὁ γραμματεὺς*] vd. ad 1, 11, 5. — § *125*, 7. *ἅνθρωπος Dindorfius*, *ἄνθρωπος* libri. — Ibid. *ἠδύνατο* libri praeter *de*. Vd. ad 1, 84, 3. — § *126*, 3. *δήμου ψήφισμα*] *τοῦ δήμου τὸ ψήφισμα cdf.* „*Δήμου* glossema videtur esse.“ SAVPP. Certe *τοῦ δήμου ψήφισμα* scribendum erat. — Ibid. *ἤδη ἐπαναστάσης*] *ἐπ' ἀναστάσει ehkl*, quod ita probat *Hamakerus*, ut *οὔσης* post *τῆς ἐκκλησίας* addatur. — § *127*, 3. *σύγγραμμα*] *πρόσταγμα ehkl* et *γρ. gm* et mg. *Bern.*, quod coll. § 155. *Bakius* restitui vult. — § *127*, 5. recte *Bekkerus* cum *ehkl ἐκεῖσε*. Vd. § 128. 1, 22. 2, 108. 117. — § *127*, 8. restitue cum

Bekkero τἀληθὲς (*e*). — § *127*, 9. λεγόμενον nescio an corruptum sit. — § *128*, 9. ἀλλ' uncis includit *Arn. Schaeferus* in Demosth. T. II. p. 509, 1. — § *129*, 6. imo φεύγοντας cum *ehkl*, ut § 156, 6. *Cobetus* V. L. p. 355. correxit. Ut reus φεύγων (vd. ad 1, 174, 2), sic exsules φεύγοντες dicuntur, ut 1, 172. 2, 124. 142. 164. 166. 3, 181. 187. 195. — § *129*, 10. ἀμφισσεῖς *acdfgmnz*. „Ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσεῖς glossema esse puto." SAVPP. — § *130*, 1. imo προύσήμαινον. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 431. — § *130*, 6. φυλάξασθαι cum *Baitero C. Scheibius* l. c. p. 156 sq. et *Hamakerus* Mnem. VIII. p. 14. deleri iubent. — § *130*, 11. scribe ἐμπιμπλάμενος. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 462. — § *131*, 3. καίτοιγε] καίτοι cum *Porsone* ad Eurip. Med. 675. *Cobetus* V. L. p. 60. N. L. p. 684. Vd. *G. Herm.* ad Aristoph. Nub. 875. 1255. ad Eur. Iph. T. 708. De Demosthene *Voemel.* ad 7, 12. 8, 55. De Thucydide *Krueger.* ad 1, 3, 2. Cf. *Maetzn.* ad Antiph. 6, 9. — § *132*, 3. τοῖς ἐσομένοις μεθ' ἡμᾶς] τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐσομένοις *hkl*, τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐσόμενοι *e*, τοῖς μεθ' ἡμᾶς *Cobetus* N. L. p. 103. — § *135*, 4. ἀπηύρα] vid. ad 2, 158, 9. — § *135*, 6. μέγ' ἐπήγαγε πῆμα *h*, *ald.*, codd. Hesiodi, μέγ' ἐπήλασε πῆμα Plutarch. de Stoicor. repugn. p. 1040 C., μέγα πῆμα δῶκε *acdfgmq* et verbo supra addito *n*, πῆμα μέγα δῶκε *p*, μέγα πῆμα ἔδωκε *ekl*. Fort. δῶκεν μέγα πῆμα SAVPP. — § *135*, 9. ἀποτίνννται εὐρύοπα Ζεὺς edd. Turicc., τίνννται εὐρύοπα Ζεύς *hp*, τίννυται εὐρύοπα Ζεύς *acdfgmnz*, τείνηται εὐρύοπα Ζεύς *ekl*, κρονίδης ἀποτίννυται αὐτῶν *Ald.*, recte illa quidem non geminata litera ν. Vd. *Spitzn.* ad Iliad. π', 398. — § *137*, 6. ὑμῖν *Dindorfius*, ut est in *pz* et fortasse etiam in aliis codd., ἡμῖν vulg. — § *138*, 6. ἐρχιεὺς libri. Vd. ad 2, 67, 1. — § *139*, 4. Ἀριστοφῶν *Bekkerus*, δημαγωγὸς Ἀριστοφῶν libri. — § *140*, 9. scribe εἰσῇτε. Vd. ad 2, 97, 3. — § *142*, 10. scribe cum *ekl* ἐπεπόνθεσαν. Vd. ad 1, 170, 8. — § *144*, 5. τὰ τούτου edd. Turicc., τούτων *agmnpz*, αὐτῶν ceteri. Cf. *Jahni* Annall. 34. p. 261. — § *145*, 4. εἰς Θήβας delet *Cobetus* N. L. p. 103. — § *145*, 8. μὴ ὑμεῖς] ὑμεῖς μὴ *z*. — § *146*, 3. αὐτῷ *Sauppius*, ἑαυτῷ *e* et, ut *Hofmanno* visum est, pr. *z*, αὐτῷ ceteri. — § *146*, 6. ὑπὸ τῶν στρατηγῶν] ὑπὸ πάντων τῶν *Cobetus* N. L. p. 229. — § *148*, 6. πρεσβείαν *z*. — § *149*, 8. κήρυγμά τι τοῦτο *z*. — § *149*, 9. αὐτῷ edd. Turicc., αὐτῷ *adfgmnz*, ἑαυτῷ ceteri. — § *150* extr. fort. βουλεύσαισθε. SAVPP. — § *151*, 7. ἄρχοντες om. *z*. — § *152*, 8. ἐπιχειρήσειν ἐθελήσεις] ἐπιχειρήσειν ἐθέλεις *ehl*, ἐπιχειρήσεις cum *Reiskio* edd. Turicc. Cf. *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 68. p. 157. — § *153*, 1. τῇ διανοίᾳ mg. *Bern.*, quod *Baitero* quoque praestare visum est. Vd. ad 1, 179, 2. — § *153*, 7. εἰσιοῦσιν *z*. — § *154*, 2. imo ἐλευθερίως. *Cobet.* N. L. p. 104. — § *154*, 3. εἰ μηδὲν] εἰ καὶ μηδὲν *z*. — § *154*, 4. scribe ἐν ταύτῃ, ut 3, 6. Solet ita Aeschines. Cf. ἐν τῇδε τῇ ἡμ. 1, 93. 2, 4. 3, 74. 117. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμ. 2, 82. ἐν τῇ αὐτῇ ἡμ. 2, 134. 3, 182. ἐν τῇ ἱερᾷ ἡμ. 3, 67. Alia ratio est 3, 124. τῇ ἐπιούσῃ ἡμ. Correctum est 2, 63. — § *154*, 12. ἔθρεψε *Cobetus* N. L. p. 114. — § *155*, 3. ἢ τί φθέγξεται delet *Cobetus* ad

Hyperid. Epit. p. 48. Cf. *Lobeckii* Paralipp. l. p. 61. not. 68. — § *155*, 9. fort. ἕνεκα delendum. SAVPP. — § *156*, 1. πρὸς τοῦ Διὸς καὶ θεῶν *ehkl*, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν *Cobetus* V. L. p. 154. Vid. ad 1, 70, 3. — Ibid. ἱκετεύω ὑμᾶς post ὦ Ἀθηναῖοι ponunt *ehkl*, delet *Cobetus* l. c. — § *156*, 2. μὴ cum *ehkl* omittit *Cobetus* l. c. — § *156*, 5. ἀνιάτων καὶ delet *Cobetus*. — § *156*, 6. imo φεύγοντας. Vid. ad 3, 129, 6. — § *156*, 7. τέκνα] τεμένη *Cobetus*. — § *157*, 7. scribe κλάοντας. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 444. — § *159*, 4. post πόλεως videtur aliquid deesse. REISK. *Bakius* coll. § 253. ὅς τότ' ἀπέδρα supplevit. — § *159*, 8. ἄνθρωπος *Dindorfius*, ἄνθρωπος libri. — Ibid. αὑτὸν *Bekkerus*, αὐτὸν libri. — § *160*, 1. recte *Bekkerus* ex *ehkl* ἐτελεύτησε μὲν. — § *162*, 6. γενόμενος cum *d* abesse malim, cf. 1, 75., ὀρφανὸς γενόμενος *Bakius*. — § *163*, 7. αὑτῷ edd. Turicc. — § *163*, 11. αὑτῷ edd. Turicc., αὐτῷ *acdf*, ἑαυτῷ ceteri. — § *163*, 14. αὑτοῦ edd. Turicc., αὐτοῦ *am*, αὐτῷ *lp*, σαυτοῦ *ez* et corr. *gh*, ἑαυτοῦ ceteri. Vide tamen, ne σαυτοῦ praestet. Cf. varr. § 176, 6. 240, 6. — § *164*, 7. περιῄεις] vid. *Lectt. Aeschin.* p. 449. — § *165*, 4. συμμετεβάλοντο] συνεπιβάλλοντο rc. mg. *t*, συνεπελάβοντο pr. *z*, quod praetulerim. — § *165*, 5. imo Πελληνέων (*h*), ut monuit *Cobetus* N. L. p. 334. et ad Hyperid. Epit. p. 46. Cf. *Bremius* ad h. l. *Krueger*. ad Thuc. 8, 106, 3. — § *166*, 4. scribe ὦ σιδηροῖ. Vd. *Cobeti* V. L. p. 202. N. L. p. 528. — § *166*, 7. φορμορραφούμεθα, ἐπὶ τὰ στενά τινες ὥσπερ cum Dionys. Halic. VI. p. 1126, 9. edd. Turicc. Vid. *Sauppii* epist. crit. p. 56 sq. Cf. Zeitschrift für Alterthumsw. 1837. p. 256. — § *167*, 6. scribe cum *dhkl* ἀποστήσειας. — § *167*, 8. προσκαθιζήσει *Lobeckius* ad Phryn. p. 269, προσκαθίζεις εἰς *k*, προσκαθίσεις *z*, προσκαθίζειν εἰς *ehl*, προκαθεστήση *df*, προκαθεσθήση *p*, προσκαθεσθήση ceteri. — § *167*, 10. et 11. προσποιήση — ἀποδράση libri. Vd. ad 1, 121, 4. — § *168*, 1. πρὸς] εἰς cum *eh Cobetus* V. L. p. 274. Sed vd. ad Demosth. 3, 1. — § *169*, 1. ἂν deletum malim. — § *169*, 4. περὶ] πρὸς *acdfgmn*, quod *C. Scheibius* l. c. p. 154. defendit. — § *171*, 7. θανάτου καταγνωσθέντος αὐτοῦ delet *Bakius* l. c. p. 328 sq. Sed sic supra φυγὰς ἀπ' εἰσαγγελίας (*cekl* et mg. *fm*) restituendum erit. — § *174*, 4. ὥστ' ἐμὲ μὴ *Bekkerus*, ὥστε μή με *ehkl*, ὥστε μὴ *n*, ὥστε με μὴ ceteri. — § *175*, 3. συνῆστε *Cobetus* V. L. p. 380. N. L. p. 684. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 451. — § *178*, 2. ἡμῶν omittunt cum *cdfhl* edd. Turicc. — § *178*, 4. ἐπὶ] ὅτι ἐπὶ cum *h Bekkerus*. Cf. 3, 208, 3. — § *179*, 4. ἢ νῦν cum *ehkl* omittunt *Bekkerus* et *Cobetus* V. L. p. 291. — § *181*, 4. ὅτ' ἐν] ὅτε cum *cdf* et *Ald.* edd. Turicc. et *C. Scheibius* l. c. p. 160. — Ibid. Σαλαμῖνι *p*, παρὰ Σαλαμῖνι *gmn*, περὶ Σαλαμῖνι *acd*, ἐν Σαλαμῖνι *C. Scheibius* l. c. — § *181*, 6. et § *186*, 4. ἐν delet *Cobetus*. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 464 sqq. — § *182*, 3. imo κἀκείνων, ut ex *e Bekkerus*. — § *182*, 7. οἱ μὴ] εἰ μὴ *a*, οἱ μὲν *n*, οἱ μὴ οὕτω cum *cdf Reiskius*. Verba οἱ μὴ τετιμημένοι recte delet *Hamakerus* Mnemos. VIII. p. 14. — § *182*, 11. ὧν omittunt *cdf*. Restituenda erat cum *Bakio* l. c. p. 329. et *Cobeto* ad Hyperid. Epit. p. 36. vulgata

olim scriptura: δωρεὰς δὲ τίνας ἐλάμβανον, ἄξιόν ἐστι μνησθῆναι. — § *184*, 2. τῷ μὲν *amn*, μὲν τῷ cum ceteris codd. *Cobetus* N. L. p. 351. Vid. ad 1, 177, 6. — § *184*, 12. ἀμφὶ περὶ ξυνοῖς ex Plut. Cim. 7. edd. Turicc. — § *185*, 3. ἂμ πεδίον edd. Turicc., ἀμπεδίον vulg. — § *185*, 4. χαλκοχιτώνων] θωρηκτάων supra vs. *ghm*, mg. *Bern.*, Plutarch. l. c. — § *185*, 7. κοσμηταῖς Plutarchus. — § *186*, 1. προέλθετε cum *defhklq Bakius* l. c. et *Cobetus* ad Hyperid. Epit. p. 31. — § *187*, 2. παρὰ τὸ βουλευτήριον cum *Bakio* l. c. *C. Scheibius* l. c. p. 157. et *Hamakerus* l. c. p. 15. delent. — § *187*, 9. αὐτῶν *Bekkerus*. Sic etiam vs. 6. αὐτοῖς scribendum erat. — § *187*, 13. ὅτε οἱ Λακεδαιμόνιοι z. — § *187*, 14. τοῖς καταλαβοῦσι Φυλὴν delet *Hamakerus*. — § *188*, 1. καὶ] δὴ καὶ z. — § *189*, 4. τὸν Γλαῦκον z. — § *189*. 6. ὁ omittunt *cdfq*. Scrib. opinor ἀγών. Cf. 1, 80, 192. — § *190*, 2. ὁ γραμματεύς] vid. ad 1, 11, 5. — § *190*, 7. πόλιος πρῶτοι cum *hk Bekkerus*, πόληος πρῶτοι *el*. Scribe πόλεως πρῶτοι. — § *191*, 3. τότε *a*, ἔτι τότε ceteri, quos sequi debebam. — § *191*, 7. ὃς] οὓς *Marklandus*. — § *191*, 8. scr. διεξῄειν. Vd. 1, 64, 2. — § *191*, 9. εἰσίοι, ut § 225. διεξίοι. Vd. *Dindorf.* ad Xen. Cyrop. (*Teubn.*) p. XI. — § *192*, 8. παραπηδήσαιεν libri. Vid. *Lectt. Aeschin.* p. 452. — § *192*, 9. παραλλάξειαν *df*, παραλλάξαιεν ceteri. — § *193*, 3. ὑμῖν cum *Marklando Bekkerus*, ἡμῖν *ehk*, ὑμῶν ceteri, ὑφ᾽ ὑμῶν *Reiskius*, delevit *Sauppius* — § *193*, 6. δικασταὶ delet *Cobetus* N. L. p. 103. — § *194*, 3. ἀπέφυγεν cum *ehkl Cobetus* N. L. p. 443. Vulgatam defendit *Arn. Schaefer* Demosth. T. I. p. 160, 5. — § *194*, 4. ὁ ante Κέφαλος om. z. — § *194*, 8. ἔφευγε *ehkl*, ἔφυγε *Cobetus* l. c. — § *195*, 3. στειριέω libri. Vd. ad 1, 114, 4. — Ibid. vv. γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους recte delet *Hamakerus* l. c. — § *196*, 2. ὑμῖν cum *ek Bekkerus*, ἡμῶν *hl*, delet *Sauppius*. — § *196*, 3. ἐν τῷ Πρυτανείῳ] ἐν Πρυτανείῳ § 178. 2, 80. Dem. 19, 330. *Maetzn*, ad Din. 1, 43. 101. — § *199*, 4. τὴν γραφὴν τῶν παρανόμων vide ne delenda sint. — § *200*, 3. καὶ ante τὸ ψήφισμα puto delendum esse. SAVPP. — § *201*, 7 sq. ἐθέλετε ἀκούειν delet *Cobetus* N. L. p. 103. — § *201*, 8. οὐ ante δικαίας delet *Hamakerus*. — § *202*, 3. σοφιστὴν κακοῦργον ἄνθρωπον z. Verba κακοῦργον — ἀναιρήσειν, *Bakius* ut ex § 16. repetita delet. — § *202*, 6. εἰ καλέσῃ *Bekkerus* coll. 2, 64. et 68., εἰ καλέσει *cdfqz*, εἰ καλέσοι cum *Ald. Reiskius*, εἰ καλέσειε *ehkl*, εἰ καλέσω *agmnp*, ἢ καλέσω edd. Turicc. — § *203*, 8. imo προβαλόμενον, ut cum *Stephano Bekkerus*. — Ibid. scribe προσγράψαντα cum *hq*. Vd. ad 3, 11, 10. — § *204*, 11. λέγω cum *cdfq* deleri voluit *Marklandus*, deleverunt edd. Turicc. Vid. *Orellius* apud *Bremium* h. l. — § *205*, 4. οὐκ ἀνάξιός *f*, οὐδὲν ἀνάξιός *ehl* et γρ. *q*, οὐδὲ ἀνάξιός cum *k Bakius*, ἄξιός *Marklandus*. Verba ὡς οὐδὲ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς *Funkhaenel* in *Jahni* Ann. 21. p. 204. ex verbo λέγω, *Reiskius* ex v. ἀπολογεῖσθαι (cf. Thuc. 8, 109, 2. *L. Herbst* in *Jahni* Ann. III. Suppl. p. 47 sq.) apta esse vult. — § *206*, 5. ἔξω τοῦ παρανόμου. Vd. acta soc. gr. II, 1. p. 28., ἔξω τοῦ παρανόμου λόγου *dfq*, ἔξω τοῦ παρανόμου λόγους *acgmnp*, εἰς

τοὺς ἔξω τοῦ παρανόμου λόγους ceteri. — § *207*, 2. imo ἐὰν μή, ut post *Lambinum Taylor* scribendum esse vidit. — § *207*, 4. vv. ἐπεισάξει — πολιτείαν *Bakius* l. c. p. 331. post vv. ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς § 202. collocari vult. Manifestum est hic aliquid vitii subesse. — Ibid. βαλλαντιοτόμον *af*. Vd. *Schneider* ad Plat. Civit. I. p. 74. *Dindorf*. ad Lucian. T. I. p. XXI. — § *207*, 5. imo κλάει, ut cum *p* et γρ. *m Bekkerus* dedit. Vd. ad 3, 157, 7. — Ibid. ῥᾷον] ῥαδίως *acdfgmnp* et *Ald.*, ῥάδιον *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 68. p. 161. — § *207*, 7. ἔξωθεν coll. § 56. 2, 5. Dem. 18, 196. *Kleynius* in Mnemos. VIII. p. 97. — § *208*, 12. ἀεὶ δὲ *Dobreeus*, ἀεὶ δὲ πρὸς τοὺς αὐτοὺς libri. — § *208*, 13. ὢν — ὑπάρχον delet *Cobetus* N. L. p. 103. — § *209*, 2. καταφύγω cum *cdfhkl Bekkerus*. — Ibid. περιεγράψατέ *hk*, περιεγράψετέ *el*, εἰ περιγράψετέ cum mg. *Bern. Reiskius* et *Bakius*. Vd. *H. Wolfius* ad h. l. Cf. *A. Nauckius* in *Schneidewini* Philologo T. V. p. 362. — § *210*, 5. ἀγωνίζῃ libri. Vd. ad 1, 121, 4. — § *212*, 11. Vide de hoc loco *C. Scheibius* in *Jahni* Annall. 68. p. 161. Mihi, modo articulus addatur, *Orellianum* illud οὐ κεφαλὴν τὴν κεφαλὴν praeplacet. — Ibid. ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ *G. Hermannus*. Vd. *Westerm.* in *Jahni* Annall. 12. p. 191. — § *213*, 3. καὶ πεῖραν λάβω edd. Turicc., ὑμῶν καὶ πεῖραν λάβω *ehkl*, καὶ πεῖραν λάβω ὑμῶν *gmn*, καὶ πεῖραν ὑμῶν λάβω ceteri. — § *213*, 6. imo κατὰ τὴν ἀγορὰν cum *eh*. Cf. *Kleynius* in Mnemos. VIII. p. 93. Idem vitium in Andoc. 1, 99. corrigendum est. — § *214*, 4. φησὶ φοβεῖσθαι delet *Hamakerus*. — § *217*, 4. διαλείπων *z*. — § *217*, 9. βουλοίμην] deest ἄν. BEKK. Vd. acta soc. gr. II, 1. p. 35 sq. *Maetzn.* ad Lyc. p. 169. — Ibid. scribe ταὐτά. Semper ita Aeschines. Vd. § 37. 63. 1, 89. 133. 2, 66. 122. — § *219*, 8. imo ταὐτὸν, ut monuit *Cobetus* N. L. p. 436. Vd. ad 2, 97, 5. — § *220*, 6. δημηγορεῖ de *Bekkeri* coni. *Dindorfius*, κατηγορεῖ libri. — § *222*, 7. ἡμῶν cum *ehkl* omiserunt edd. Turicc. — Ibid. ὅτε] ὅτῳ *Cobetus* N. L. p. 124. — § *224*, 3 sq. et 6. παρὰ τῷ αὐτῷ — κατήγου — καὶ τοῦτον] παρ' ᾧ — κατήγου, τοῦτον *Cobetus* N. L. p. 103. 229. Ceterum vd. ad 1, 4, 3. — § *225*, 7. διεξίοι] vd. ad 3, 191, 9. — § *226*, 6. imo ἀξιοίη. Vd. ad 2, 83, 3. — § *228*, 3. ἀγανακτῶ μάλιστα, ut in correcto sed eadem manu correcto *z* esse dicitur, *Brodaeus*, μάλιστα ἀγανακτῶ *l*, μάλιστα ἀγανακτῶν *ehk*, ἀγανακτῶν μάλιστα ceteri. — § *228*, 4. ὡς ἔοικε ταῖς σειρῆσιν *ehkl*, ὡς ἔοικε malim abesse BAIT. — § *228*, 7. λόγων ἐμπειρίαν *Sauppius*, ἐμῶν εὐπορίαν λόγων *ehkl*, ἐμῶν λόγων εὐπορίαν γρ. *gm*, ἐμῶν λόγων ἀπορίαν *a*, ἐμῶν λόγων ἐμπειρίαν ceteri codd., ἐμὴν λόγων ἐμπειρίαν *Bakius*, ἐμὴν τῶν λόγων ἐμπειρίαν *Hamakerus*. — § *230*, 2. ἀποψηφίσαισθε *Stephanus* idque in *z* esse narratur, fortasse etiam in c est, ἀποψηφίσεσθε *efgmn*, ἀποψηφίσησθε *p*, ἀποψηφί-

o ε

σεσθαι *a*, ἀποψηφίσασθε *k*, ἀποψηφίσασθαι *l*, ἀπεψηφισασθε *h*,

ε

ἀποψηφίζεσθαι *d*. — § *230*, 6. εὐθῦναι libri. Vd. ad 2, 80, 5. — § *231*, 6. ἄνθρωπον om. *z* — § *231*, 8. τὰ μὲν ἔνδοξα *z*. — § *232*,

9. κριταὶ post καθεστηκότες habent *ehkl*, omiserunt edd. Turicc. — § *233*, 4. νόμῳ] νόμοις *z*. — § *234*, 10. ἑαυτὸν om. *z*. — § *235*, 2. πλείους] vid. ad 1, 100, 3. — § *235*, 8. μεμνήσεσθ' *Cobetus* N.L. p. 245. — § *235*, 10. πρὶν ἂν — ἰσχύσῃ] πρὶν — ἰσχῦσαι id. l. c. p. 271. — § *236*, 2. ἀναλογισαίμην ex *defhklnq Bekkerus*. Cf. *F. W. Graseri* Spec. advers. in sermones Platonis (Lips. 1828.) p. 76 sq. — § *237*, 7. εὐβοίας libri. Vd. ad 1, 114, 4. — § *238*, 3. πρότερον om. *ehkl*. — § *238*, 7. ἐν τῇ ἐπιστολῇ delet *Hamakerus*. — § *239*, 6. imo ἐξειργάσατο, ut est in *ehkl*, γρ. *g* et mg. *Bern*. — § *240*, 1. ἔνδειαν] syllabam αν in rasura plurium literarum capaci habet *z*, in eodemque μὲν inter versus additum est. — § *242*, 2. et 3. ἀποστήσῃ — σκήψῃ libri. Vd. ad 1, 121, 4. — § *242*, 2. malim ποιήσει. BEKK. Idem post etiam *Cobetus* V. L. p. 144. — § *242*, 4. σοι delet *Hamakerus*. Mirum, ni *Cobetus* h. l. τι suppleat. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 435. — § *242*, 7. συναχθησόμενος *gq*, συναχθεσόμενος *Cobetus* V. L. p. 136. Vd. *Lectt. Aeschin.* p. 458. — § *242*, 11. ἀπολογήσῃ libri. — § *243*, 8. μόραν *H. Wolfius*, idemque *z*, sed in rasura, ut videtur, habet; μοῖραν ceteri. — § *243*, 9. ἀπέκτεινε non immerito *Bakium* offendit. Usitatum est in ea re κατέκοψε Dem. 13, 22. 23, 198. Plut. Ages. 22. de gloria Athen. 8. (ἀνεῖλε Dinarch. 1, 75.). — § *244*, 1. ἐάν τις ἐρωτᾷ] ἀντεροῦ cum *ehkl* et mg. *Stephani Bekkerus*. — § *244*, 2. οὐ δώσετε om. *Sauppius*, δώσετε cum *ehkl Bekkerus*, οὐ δώσετε φήσετε *cfp*. — § *244*, 3. ἔλιπε] λέλοιπε *z*. — § *244*, 4. ἀτιμάσετε ex *n* dedi, ἀτιμώσετε ceteri. Vd. ad 1, 183, 10. — § *244*, 8. τὰ om. *dfk*. Vd. *Sauppius* ad Demosth. 1, 25. — § *246*, 5. ὅτι στεφανοῦται delet *Cobetus* N. L. p. 103. — § *247*, 2. εἰς ἀπολογισμὸν etc.] haec cum superioribus male cohaerent, ita ut ante ea excidisse quaedam videantur. Edd. Turicc. Vd. *Iahni* Annall. 34. p. 264. — § *247*, 6. ἡμᾶς] ἡμῶν *g*, ὑμῶν *h*, ὑμᾶς ex *e*, ut videtur, *Bekkerus*, om. cum *n*, edd. Turicc. — § *248*, 6. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ *dfq*. Vid. *Hertlein* in progr. scholae Werthheim. 1858. p. 7 sq. — § *249*, 6. μαρτυρεῖτε *ehl*. Fort. μαρτυρεῖ. SAVPP — § *250*, 9. οἱ μὲν ὑμῖν *cdefklq*, οἱ μὲν ὑμᾶς *h*. Fort. ὑμῖν delendum. SAVPP. — § *252*, 4. μόνον *Taylor*, μόνος *aceghlmnp* et *Ald.*, om. cum *dfq* edd. Turicc. — § *252* extr. ἢ ἀπέθανεν glossema esse vidit *Arn. Schaefer* Demosth. T. III. p. 201, 3. — § *254*, 1. μὴν μνήσθητε cum *p Bekkerus*, μὴ μνησθῆτε *aeghklm*, μέμνησθε ceteri. Fort. μὴ οὐ μνησθῆτε. SAVPP. — § *254*, 4. ἡμῶν cum *ehkl* om. *Bekkerus* et edd. Turicc. — § *256*, 1. ante ἀλλ' εἰς κτλ. nonnulla excidisse videntur. — § *256* extr. ἐν πόλει *z*. — § *257*, 8. προσῆκον *Emperius* Opuscc. p. 318. — § *258*, 6 sq. ἐπιδημήσαντα εἰς τὴν πόλιν nescio an glossatori debeantur. — § *259*, 4. ἐν] vid. ad 3, 181, 6. — § *259*, 6. στενάζειν corr. *z*.

Epistolae. I. § *1*, 3. Κείων *ald.*, κίων *a*, κίον *p*, κέω c. — § *2*, 6. ἐπείθοντο *H. Wolfius*, cf. 10, 8., ἐπύθοντο *ac* et *ald.*, ἐτίθεντο *p*. — § *5*, 6. μηδὲ *Bekkerus*, μήτε libri.

II. § *2*, 6. οὔτ' *Sauppius*, οὐδ' libri. — § *2*, 7. οὐδ' *Bekkerus*, οὔτε libri. — § *3*, 7. ἴσως] ἴσως φανεὶς *a*, ἴσως νομισθεὶς ceteri.

- - ὅς ποτὲ μὲν] ὅς addidit *Scheibius*. — οὐδενὸς *Taylor*, οὐδὲν libri. — § *3*, 8. αὐτοῦ *Scheibius*, atque ita in eod. Palat. (v. *Kayser* ad Philostr. V. Soph. p. 11, 31) scriptum est, αὑτοῦ vulg. — § *4*, 4. αὐτοὺς edd. Turicc., αὑτοὺς *a*, ἑαυτοὺς ceteri. — § *5*, 4. αὐτῷ edd. Turicc., αὑτῷ *a*, ἑαυτῷ *e*, σαυτῷ ceteri.

IV. § *2*, 2. τὸ γράμμα delendum est. — § *2*, 5. ὦ ταὶ *Brunckius* ad Arist. Eqq. 1329., ὦ τε *a*, αἴ τε ceteri.

V. § *3*, 1. ταὐτά θ' *Bekkerus*, ταῦτα δ' libri. — § *5*, 7. 8. ποτὲ — δοκῶ *Reiskius*, ποιεῖ — ῷ libri. — § *6*, 2. μνήμη *Bekkerus*, γνώμη libri. — § 7, 4. μηδὲν *Sauppius*, μηδενὸς *Reiskius*, μηδένα libri. — § 7, 7. συνέλθοις *Bekkerus*, συνέλθῃς libri.

IX. § *2*, 4. ἂν μηχανῴμην *H. Wolfius*, ἐμηχανώμην libri.

X. § *1*, 8. δυναίμην ἂν edd. Turicc., δυναίμην libri. — § *8* 7. ἐξίῃ *Bekkerus*, ἐξίοι libri. — § *9*, 1. πόλιν κατ' Ἰόνιον cum *Reiskio* (qui tamen Ἰώνιον scripsit) *Bekkerus*, πάλιν κατιὼν δὲ libri. — § *9*. 6. δ' ἐδόκει *Reiskius*, δὲ δοκεῖ libri. — § *10*, 9. ἀξένῳ καὶ ὥστη ἀνέμῳ *Sauppius*, ξενῶνα ὥστη ἀνέμῳ *a*, ὡς τὸν ξενῶνα ἀνέμῳ ceteri. Cf. ep. I, 3.

XI. § *2*, 2. ἃ προσήκει *Reiskius*, προσήκειν libri. — § *3*, 3. προδοσίας edd. Turicc., προδοσίαν libri. — § *7*, 4. ἴσας *Sauppius*, εἰσὶ *ac*, οὐ χείρους εἰσὶ ceteri. — § *10*, 4. ἐπιχειρεῖτε *Bekkerus*, ἐπιχειρῆτε *Reiskius*, ἐπιχορηγεῖ τοῖς *a*, ἐπιχορηγεῖ *cp*. — § *11*, 3. θαυμαστὸν *Reiskius*, θαυμαστὰ libri. — § *12*, 5. ἔχωμεν *Marklandus*, ἕξομεν libri. — § *13*, 3. ἀποχρησάτω *Bekkerus*, ἀπεχρήσατο *a*, ἀπόχρη τὸ ceteri.

XII. § *1*, 3. τραφεὶς *Bekkerus*, γράφειν libri. — § *4*, 6. δεῖγμα edd. Turicc., ὑμᾶς δεῖγμα *ac*, εἰς ἡμᾶς δεῖγμα *p*, εἰς ὑμᾶς δεῖγμα vulg. — § *5*, 1. τελέως *Bekkerus*, τέλεον ὡς *a*, τέλεον ceteri. — § *5*, 5. ὁποῖοί τινες *Bekkerus*, τινες ὁποῖοι libri. — § *11*, 2. περαίας *Marklandus*, στερεᾶς libri. — § *15*, 2. πείσαιμ' ἂν *Reiskius*, πεισαίμην libri. — § *15*, 3. μὴ μόνον *Reiskius*, μόνον libri. — § *15*, 9. αὐτοῖς edd. Turicc., αὐτοῖς *a*, τε αὐτοῖς *c*, ὑμῖν αὐτοῖς ceteri.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΒΙΟΣ.

REISK. T. III.
Αἰσχίνης υἱὸς μὲν ἦν Ἀτρομήτου τοῦ γραμματιστοῦ καὶ p. 10.
Γλαυκοθέας τῆς τοὺς θιάσους τελούσης. φασὶ δὲ αὐτὸν παῖ-
δα μὲν ὄντα ἐν τῷ διδασκαλείῳ τοῦ πατρὸς ὑπουργεῖν καὶ τῇ
μητρὶ τὰς βίβλους ἀναγινώσκειν, ταύτην δὲ σκοτεινῶν ἐκ τό-
πων ὁρμωμένην καὶ φοβοῦσαν παῖδας καὶ γυναῖκας Ἔμπου-
σαν ὀνομασθῆναι, ἐπεὶ νυκτερινὸν φάντασμα ἡ Ἔμπουσα·
γενόμενον δὲ μειράκιον ὑποκριθῆναι τραγῳδίαν, ὥστε τρι-
ταγωνιστεῖν, ὄντα δὲ λαμπρόφωνον γραμματεῦσαι Ἀριστο-
φῶντι καὶ μετὰ τοῦτον Εὐβούλῳ, καὶ ἀναγινώσκοντα ψηφι-
σμάτων ὁμοῦ καὶ νόμων ἔμπειρον γενόμενον ἐπιθέσθαι τῷ
βήματι, καὶ τῶν κατ' αὐτὸν διενεγκεῖν ὄντα εὐφυᾶ. μετὰ δὲ
τὴν Φιλίππου τελευτὴν δόξαντα πολεμεῖν τῷ δήμῳ καὶ δια-
πέμπεσθαι τῷ Ἀντιπάτρῳ κατὰ τῆς πόλεως διὰ τοῦτό τε εἰ-
ληφέναι ἐν Θήβαις κτήματα, εὐθύνοντα Κτησιφῶντα, ὅτε
ἔγραψε Δημοσθένην ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορεῦσαι στεφανω- 11
θέντα, μὴ μεταλαβεῖν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. ἀτιμω-
θέντα δὲ ἀπᾶραι εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον οἰη-
θέντα κατάξειν αὐτὸν εἰς Ἀθήνας Ἀλέξανδρον· πυθόμενον
δὲ τετελευτηκέναι τὸν βασιλέα καὶ ταραχὴν εἶναι τῶν διαδε-
χομένων, καταφυγεῖν εἰς Ῥόδον. ἔνθα δεομένων Ῥοδίων
τὴν τέχνην αὐτοὺς διδάξαι τὴν ῥητορικὴν, ἀρνήσασθαι εἰ-
πόντα μηδ' αὐτὸν εἰδέναι. δίκας γοῦν κελευόντων εἰπεῖν
οὐδὲ τοῦτο ἐθελῆσαι, συμβαλόντα, ὅτι ἐν τῇ πατρίδι ἡττηθεὶς
κομιδῇ γ' ἂν ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας διαφθαρῆναι. τέλος οὖν ἐπὶ
τὴν τοῦ πατρὸς ἐλθεῖν τέχνην καὶ διδάσκειν τοὺς παῖδας
γράμματα. Δημοχάρης δὲ ὁ ἀδελφιδοῦς Δημοσθένους, εἰ ἄρα
πιστευτέον αὐτῷ λέγοντι περὶ Αἰσχίνου, φησὶν Ἰσχάνδρου

τοῦ τραγῳδοποιοῦ τριταγωνιστὴν γενέσθαι τὸν Αἰσχίνην,
καὶ ὑποκρινόμενον Οἰνόμαον διώκοντα Πέλοπα αἰσχρῶς πε-
12 σεῖν, καὶ ἀναστῆναι ὑπὸ Σαννίωνος τοῦ χοροδιδασκάλου (ἐν-
θένδ' οὖν ὁ Δημοσθένης Οἰνόμαον αὐτὸν ὀνομάζει, πρὸς
εἰδότας τὸ πρᾶγμα ἐπισκώπτων), καὶ μετὰ Σωκράτους καὶ
Σιμύλου τῶν κακῶν ὑποκριτῶν ἀλᾶσθαι κατ' ἀγρούς· εἴη
ἂν οὖν ἐνθένδε ἀρουραῖος λεγόμενος. ἦν δὲ τῶν δήμων Αἰ-
σχίνης Κοθωκίδης.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ.

Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ τὸ μὲν γένος ἦν Ἀθηναῖος, τῶν δή-
μων Κοθωκίδης, υἱὸς δὲ Ἀτρομήτου, ὅν φασι πρότερον Τρό-
μητα καλούμενον ὕστερον συλλαβῆς προσθέσει ἀντὶ Τρόμη-
τος Ἀτρόμητον προσαγορευθῆναι, γεγονέναι δὲ τὸ κατ' ἀρχὰς
13 δοῦλον καὶ πέδας ἔχοντα διδάσκειν γράμματα πρὸς τῷ Θη-
σείῳ καὶ τῷ τοῦ Ἰατροῦ ἡρῴῳ, εἶτα ὕστερον εἰς τὴν πολιτείαν
ἐγγραφῆναι διὰ κακουργίας. μητρὸς δὲ ἦν ὁ Αἰσχίνης Γλαυ-
κοθέας ἤ, ὥς ἔνιοι, Γλαυκίδος, ἥν φασι τὴν πρώτην ἡλικίαν
ἠταιρηκέναι καθεζομένην ἐν οἰκήματι πρὸς τῷ τοῦ Καλαμί-
του ἡρῴῳ, ἔπειτα ὕστερον ἀναστᾶσαν ἀπὸ τῆς ἐργασίας ταύ-
της ἐπὶ τὸ τελεῖν καὶ καθαίρειν τοὺς βουλομένους ἀποκλῖναι.
γεγονὼς δ' ἐκ τούτων ὁ Αἰσχίνης, καὶ ἀδελφῶν αὐτῷ δύο γε-
νομένων, Ἀφοβήτου καὶ Φιλοχάρους τοῦ τὰς ἀλαβαστοθήκας
καὶ τὰ τύμπανα γράφοντος, παῖς μὲν ὢν τῷ πατρὶ ὑπηρέτει
γράμματα διδάσκοντι, ἀνὴρ δὲ γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον
ὑπεγραμμάτευσε ταῖς ἀρχαῖς χρόνον τινὰ σὺν τῷ ἀδελφῷ
Ἀφοβήτῳ· ἦν δὲ ἐπονείδιστον τοῦτο τὸ ἔργον· ἔπειτα ἀπο-
στὰς τούτου τριταγωνιστὴς ἐγένετο τραγῳδιῶν, καὶ ἐν Κολ-
14 λυτῷ ποτε Οἰνόμαον ὑποκρινόμενος κατέπεσε. μετὰ ταῦτα
δὲ προκόπτων τῇ ἡλικίᾳ ἐπὶ τὸ πολιτεύεσθαι καὶ τὰ κοινὰ
πράττειν ἀπέκλινε. καὶ δοκεῖ τὴν ὑπὲρ Φιλίππου καὶ Ἀλε-
ξάνδρου πολιτείαν ἐπανελέσθαι, κοινωσάμενος Φιλοκράτει
τὰ πράγματα, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων χάριν καὶ κολακείαν
ἄρασθαι πολιτείαν πρὸς τοὺς περὶ Δημοσθένην, τοὺς τἀναν-
τία τοῖς Φιλίππου πράγμασι καὶ Ἀλεξάνδρου πολιτευσαμέ-
νους. ὅτι δὲ πρὸς χάριν ἐπολιτεύσατο τοῖς βασιλεῦσιν, ἄλλα
τε πολλὰ μαρτύριά ἐστι καὶ δὴ πάντων ἐκεῖνο ἐναργέστατον·

ἑλομένου γάρ ποτε αὐτὸν τοῦ δήμου σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἐν Δήλῳ ἱεροῦ πρὸς τὴν γενομένην πρὸς Δηλίους Ἀθηναίων διαδικασίαν, οὐκ ἐπέτρεπεν ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλή, ἀλλ' ἀπελάσασα αὐτὸν ὡς οὐκ ὄντα εὔνουν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων Ὑπερείδῃ λέγειν προσέταξε. φασὶ μέντοι τινὲς αὐτὸν ἀκουστὴν γενέσθαι Πλάτωνός τε καὶ Σωκράτους, ψευδόμενοι. ἦν δὲ καὶ ἕτερος ῥήτωρ Αἰσχίνης Ἐλευ- 15
σίνιος, ὃς καὶ τέχνας λέγεται ῥητορικὰς γεγραφέναι. λέγεται δὲ ὁ Αἰσχίνης ἐρωτικὸς γεγονέναι. αὐτὸς δὲ ὁ Αἰσχίνης περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἐν τῷ παραπρεσβείας φησίν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀτρόμητος φατρίας μὲν ἦν καὶ γένους τοῦ Ἐτεοβουταδῶν, ὅθεν ἡ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Πολιάδος ἐστὶν ἱέρεια, νέος δ' ὢν ἤθλει, καὶ χρόνῳ ὕστερον τὴν οὐσίαν ἀπολέσας ἐν τῷ πολέμῳ ἐξέπεσεν ὑπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ στρατευόμενος ἐν Ἀσίᾳ ἀριστείων ἠξιώθη, καὶ ἐν Κορίνθῳ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν διατρίψας συγκατήγαγε τὸν δῆμον· βιῶσαι δ' ἀναμαρτήτως, εἶναι δ' αὐτὸν ἐτῶν ἐνενήκοντα τεσσάρων. φησὶ δὲ καὶ τοὺς πρὸς μητρὸς αὐτῷ προσήκοντας ἐλευθέρους εἶναι. τῶν δὲ ἀδελφῶν αὐτοῦ Φιλοχάρη μὲν ἐν γυμνασίοις διατρίβειν καὶ μετ' Ἰφικράτους ἐστρα-
τεῦσθαι καὶ συνεχῶς στρατηγεῖν, Ἀφόβητον δὲ τὸν νεώτα- 16
τον αὐτῶν ἀδελφὸν πεπρεσβευκέναι μὲν ὡς βασιλέα ἀξίως τῆς πόλεως, ἐπὶ δὲ τῆς διοικήσεως γενόμενον καλῶς τῶν δημοσίων προσόδων ἐπιμεληθῆναι. περὶ δὲ ἑαυτοῦ φησιν, ὡς ἐκ παίδων ἀπαλλαγεὶς περίπολος τῆς Ἀττικῆς χώρας ἐγένετο δύο ἔτη, ἔφηβος ὤν· οὗτοι γὰρ μεθ' ὅπλων τὴν χώραν περιήρχοντο κατὰ πρόσταγμα νόμου· ἐστρατεύσατο δὲ πρώτην στρατείαν τὴν ἐν τοῖς μέρεσι καλουμένην, καὶ συμπαραπέμπων μετ' Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ξένων τὴν εἰς Φλιοῦντα πομπήν, κινδύνου δὲ γενομένου περὶ τὴν καλουμένην Νεμεάδα χαράδραν ἀξιεπαίνως ἐμαχέσατο, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκ διαδοχῆς ἐξόδους πάσας ἐξῆλθε, καὶ ἐν Μαντινείᾳ γενναίως ἐμαχέσατο, καὶ τὴν ἐν Ταμύναις μάχην ἐν τοῖς ἐπιλέκτοις, εἶτ' ἐστεφανώθη μαχόμενος. ἐτελεύτησε δ' Αἰσχίνης ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Ἀντιπάτρου καταλυθείσης τῆς πολιτείας, ὅτε καὶ οἱ περὶ Δημοσθένην ἐξεδόθησαν, βεβιωκὼς ἔτη οε'. τριῶν δὲ ὄντων λόγων τῶν

ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων, καὶ τούτων δημοσίων, ὁ γὰρ Δηλιακὸς νόθος ἐστὶ, τὸν μὲν κατὰ Κτησιφῶντος εὑρίσκομεν τελευταῖον γεγραμμένον· ἐπὶ γὰρ τῶν Ἀλεξάνδρου χρόνων γέγραπται· τῶν δὲ λοιπῶν περὶ τοὺς αὐτοὺς ὄντων χρόνους πρότερός ἐστι τῇ τάξει ὁ κατὰ Τιμάρχου· ἐν γὰρ τῷ μετ' αὐτὸν, τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας, μέμνηται ὁ Αἰσχίνης τούτου τοῦ λόγου.

1.

ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀθηναῖοι πολεμήσαντες πρὸς Φίλιππον τὸν Ὀλυνθια- 17
κὸν πόλεμον ὕστερον δόξαν αὐτοῖς εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς
Φίλιππον, καὶ συμμαχίαν αὐτῷ καὶ τοῖς ἐγγόνοις ψηφισά-
μενοι ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν δέκα πρέσβεις τοὺς ἀποληψομέ-
νους παρ' αὐτοῦ τοὺς ὅρκους, ἐν οἷς ἦσαν Δημοσθένης τε
καὶ Αἰσχίνης. ἐπανηκούσης δὲ τῆς πρεσβείας γράφονται πα-
ραπρεσβείας Αἰσχίνην Δημοσθένης τε ὁ ῥήτωρ καὶ Τίμαρχος
Ἀριζήλου Σφήττιος, διάσημος ὢν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ δημη-
γορῶν καὶ πλέον ἢ ἑκατὸν ψηφίσματα γεγραφώς. ἐτύγχανε
δὲ νεωστὶ γεγραφὼς ψήφισμα βουλεύων, τὸν ἐκφέροντα ὅπλα
πρὸς Φίλιππον θανάτῳ ζημιοῦσθαι. αποτεθείσης οὖν τῆς 18
γραφῆς, πρὶν τὸν ἀγῶνα εἰσελθεῖν, ἐγράψατο Αἰσχίνης τὸν
Τίμαρχον ὡς δημηγοροῦντα παρὰ τοὺς νόμους· οὐκ ἐξεῖναι
γὰρ αὐτῷ δημηγορεῖν ἡταιρηκότι. ἔνιοι μὲν οὖν φασιν, ὡς
ἀπήγξατο ὁ Τίμαρχος τὴν κρίσιν οὐχ ὑπομείνας· οἱ δὲ, ὅτι
ἁλοὺς ἠτιμώθη, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρε-
σβείας. οὕτω δὲ περιβόητον τὸ πρᾶγμα ἐγένετο, ὥστε ἀπὸ
τῆς κρίσεως ταύτης τοὺς πόρνους τὸ λοιπὸν ἐκάλουν Τι-
μάρχους. τὸ δὲ προοίμιόν ἐστι τραγικώτερον· ἐν αὐτῷ δὲ
συστήσας ἑαυτὸν μέτριον, ἵνα εὔνοιαν ἐπισπάσηται, καὶ τὸν 19
Τίμαρχον διαβαλὼν καὶ περὶ τῆς πολιτείας εἰπὼν μεταβαί-
νει ἐπὶ κεφάλαια οὐ τῆς ὑποθέσεως ἴδια, ἀλλὰ κοινὰ κατὰ
πάντων τῶν ἑταιρήσεως κρινομένων. ἔστι δὲ τάδε· εἰ καλῶς
καὶ ἀκριβῶς τοὺς νόμους ἔθεντο οἱ παλαιοὶ τοὺς περὶ τῆς
τῶν παίδων εὐκοσμίας καὶ μειρακίων καὶ τῶν ἄλλων ἡλι-
κιῶν· εἰ ὀρθῶς ἀπεῖπον τοῖς ἡταιρηκόσι μὴ δημηγορεῖν,

καὶ ἑξῆς, εἰ παρὰ τοὺς νόμους δημηγορεῖ Τίμαρχος ἡταιρηκώς, ἐν ᾧ, εἰ ἔνοχος τῇ γραφῇ ἑταιρήσας· εἰ παρὰ Μισγόλᾳ ἡταίρησε μισθοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα ὄντι δεινῷ· εἰ παρὰ Ἀντικλεῖ· εἰ ἐν τῷ κυβευτηρίῳ διατρίβων καὶ κυβεύων ἀνελήφθη ὑπὸ Πιτταλάκου, δημοσίου δούλου τῆς πόλεως, καὶ παρ' αὐτῷ διέτριψεν ἑταιρῶν· εἰ παρὰ Ἡγησάνδρῳ τῷ Τιμομάχου ταμίᾳ διέτριψε χρόνον ἑταιρῶν.

ΑΛΛΩΣ.

Τοῦτον τὸν λόγον ὁ Αἰσχίνης γέγραφε δοκιμασίαν κατὰ Τιμάρχου. ἦν δὲ ὁ Τίμαρχος τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα προσιόντων, καὶ αὐτὸν τὸν Αἰσχίνην σεσυκοφαντηκώς. νόμοι δέ εἰσι περὶ τῶν ῥητόρων κείμενοι, οὕστινας χρὴ εἴργεσθαι τοῦ λέγειν, οἷον τοὺς τὰ πατρῷα κατεδηδοκότας, τοὺς ἡταιρηκότας· εἰ δὲ μὴ πείθοιντο, ἐξεῖναι τὸν βουλόμενον αὐτοῖς δοκιμασίαν ἐπαγγεῖλαι, ὥστε δοκιμάζεσθαι, εἰ ἐπιτήδειοί εἰσι λέγειν. δύο δὲ ἐγκαλῶν Τιμάρχῳ Αἰσχίνης, καὶ ὅτι ἡταίρηκε καὶ ὅτι τὰ πατρῷα κατεδήδοκε, περὶ ἑταιρήσεως ἐπιγράφεται ὁ λόγος, ὅτι τὸ πλέον τῆς κατηγορίας διὰ ταύτην ἐστί. φαίνεται δὲ νενικηκὼς τὸν ἀγῶνα, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. δοκοῦσι δέ μοι οἱ λόγοι μετὰ τὰς δίκας γράφεσθαι.

---

27 Οὐδένα πώποτε τῶν πολιτῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτε γραφὴν γραψάμενος οὔτ' ἐν εὐθύναις λυπήσας, ἀλλ' ὡς ἔγωγε νομίζω, μέτριον ἐμαυτὸν πρὸς ἕκαστα τούτων παρεσχηκώς, ὁρῶν δὲ τὴν πόλιν μεγάλα βλαπτομένην ὑπὸ Τιμάρχου τουτουὶ δημηγοροῦντος παρὰ τοὺς νόμους καὶ αὐτὸς ἰδίᾳ συκοφαντούμενος (ὃν δὲ τρόπον, ἐπιδείξω προϊόντος τοῦ λόγου) ἕν τι τῶν αἰσχίστων 2
ἡγησάμην εἶναι μὴ βοηθῆσαι τῇ τε πόλει πάσῃ καὶ τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν καὶ ἐμαυτῷ· εἰδὼς δ' αὐτὸν ἔνοχον ὄντα οἷς ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε ἀναγιγνώσκοντος
28 τοῦ γραμματέως, ἐπήγγειλα αὐτῷ τὴν δοκιμασίαν ταυτηνί. καὶ ὡς ἔοικεν, ὦ Ἀθηναῖοι, οἱ εἰωθότες λόγοι

λέγεσθαι ἐπὶ τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν οὐκ εἰσὶ ψευδεῖς·
αἱ γὰρ ἴδιαι ἔχθραι πολλὰ πάνυ τῶν κοινῶν ἐπανορ-
3 θοῦσι. τοῦ μὲν οὖν ὅλου ἀγῶνος φανήσεται οὔθ' ἡ
πόλις αἰτία οὖσα Τιμάρχῳ οὔθ' οἱ νόμοι οὔθ' ὑμεῖς
οὔτ' ἐγὼ, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος αὑτῷ. οἱ μὲν γὰρ νόμοι
προεῖπον αὐτῷ αἰσχρῶς βεβιωκότι μὴ δημηγορεῖν, ἐπί- 29
ταγμα, ὥς γε δὴ ἐγὼ κρίνω, οὐ χαλεπὸν ἐπιτάξαντες,
ἀλλὰ καὶ πάνυ ῥᾴδιον· ἐμὲ δ' ἐξῆν αὐτῷ, εἰ ἐσωφρό-
νει, μὴ συκοφαντεῖν. περὶ μὲν οὖν τούτων μετρίως
ἐλπίζω μοι προειρῆσθαι.
4 Οὐκ ἀγνοῶ δὲ, ὅτι ἃ μέλλω ἐν πρώτοις λέγειν φα-
νεῖσθε καὶ ἑτέρων ἤδη πρότερον ἀκηκοότες· ἀλλά μοι
δοκεῖ καιρὸς εἶναι καὶ ἐμὲ νῦν πρὸς ὑμᾶς τῷ αὐτῷ λό-
γῳ τούτῳ χρήσασθαι. ὁμολογοῦνται γὰρ τρεῖς εἶναι
πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρ-
χία καὶ δημοκρατία· διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες
καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ
πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.
5 εὖ δ' ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ μὲν τῶν δημοκρατου- 30
μένων σώματα καὶ τὴν πολιτείαν οἱ νόμοι σώζουσι, τὰ
δὲ τῶν τυράννων καὶ ὀλιγαρχιῶν ἀπιστία καὶ ἡ μετὰ
τῶν ὅπλων φρουρά. φυλακτέον δὴ τοῖς μὲν ὀλιγαρχι-
κοῖς καὶ τοῖς τὴν ἄνισον πολιτείαν πολιτευομένοις τοὺς
ἐν χειρῶν νόμῳ τὰς πολιτείας καταλύοντας, ὑμῖν δὲ 31
τοῖς τὴν ἴσην καὶ ἔννομον πολιτείαν ἔχουσι τοὺς παρὰ
τοὺς νόμους ἢ λέγοντας ἢ βεβιωκότας κολάζειν· ἐν-
τεῦθεν γὰρ ἰσχύσετε, ὅταν εὐνομῆσθε καὶ μὴ καταλύ- 32
ησθε ὑπὸ τῶν παρανομούντων καὶ ἀσελγῶς βιούν-
6 των. προσήκειν δὲ ἔγωγε νομίζω, ὅταν μὲν νομοθε-
τῶμεν, τοῦθ' ἡμᾶς σκοπεῖν, ὅπως καλῶς ἔχοντας καὶ
συμφέροντας νόμους τῇ πολιτείᾳ θησόμεθα, ἐπειδὰν
δὲ νομοθετήσωμεν, τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις πείθε-

σθαι, τοὺς δὲ μὴ πειθομένους κολάζειν, εἰ δεῖ τὰ τῆς
πόλεως καλῶς ἔχειν. σκέψασθε γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅσην
πρόνοιαν περὶ σωφροσύνης ἐποιήσατο ὁ Σόλων ἐκεῖ-
νος, ὁ παλαιὸς νομοθέτης, καὶ ὁ Δράκων καὶ οἱ κατὰ
τοὺς χρόνους ἐκείνους νομοθέται. πρῶτον μὲν γὰρ 7
ἐνομοθέτησαν περὶ τῆς σωφροσύνης τῶν παίδων τῶν
33 ἡμετέρων, καὶ διαρρήδην ἀπέδειξαν ἃ χρὴ τὸν παῖδα
τὸν ἐλεύθερον ἐπιτηδεύειν καὶ ὡς δεῖ αὐτὸν τραφῆναι,
ἔπειτα δεύτερον περὶ τῶν μειρακίων, τρίτον δ' ἐφεξῆς
περὶ τῶν ἄλλων ἡλικιῶν, οὐ μόνον περὶ τῶν ἰδιωτῶν,
ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ῥητόρων. καὶ τούτους τοὺς νόμους
ἀναγράψαντες ὑμῖν παρακατέθεντο, καὶ ὑμᾶς αὐτῶν
ἐπέστησαν φύλακας. βούλομαι δὴ καὶ ἐγὼ νυνὶ πρὸς 8
ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον χρήσασθαι τῷ λόγῳ, ὅνπερ τοῖς
νόμοις ὁ νομοθέτης. πρῶτον μὲν γὰρ διέξειμι πρὸς
ὑμᾶς τοὺς νόμους, οἳ κεῖνται περὶ τῆς εὐκοσμίας τῶν
παίδων τῶν ἡμετέρων, ἔπειτα δεύτερον τοὺς περὶ τῶν
μειρακίων, τρίτον δ' ἐφεξῆς τοὺς περὶ τῶν ἄλλων ἡλι-
κιῶν. οὕτω γὰρ ἄν μοι μάλιστα ὑπολαμβάνω τοὺς
λόγους εὐμαθεῖς γενέσθαι. ἅμα δὲ καὶ βούλομαι, ὦ
Ἀθηναῖοι, προδιεξελθεῖν πρῶτον πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἔχου-
34 σιν οἱ νόμοι περὶ τῆς πόλεως, πάλιν δὲ μετὰ τοῦτο
ἀντεξετάσαι τοὺς τρόπους τοὺς Τιμάρχου· εὑρήσετε
γὰρ αὐτὸν ἐναντίως ἅπασι τοῖς νόμοις βεβιωκότα.

Ὁ γὰρ νομοθέτης πρῶτον μὲν τοῖς διδασκάλοις, 9
οἷς ἐξ ἀνάγκης παρακατατιθέμεθα τοὺς ἡμετέρους αὐ-
τῶν παῖδας, οἷς ἐστιν ὁ μὲν βίος ἀπὸ τοῦ σωφρονεῖν,
ἡ δ' ἀπορία ἐκ τῶν ἐναντίων, ὅμως ἀπιστῶν φαίνεται,
καὶ διαρρήδην ἀποδείκνυσι πρῶτον μὲν ἣν ὥραν προσ-
ήκει ἰέναι τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον εἰς τὸ διδασκαλεῖ-
ον, ἔπειτα μετὰ πόσων παίδων εἰσιέναι καὶ πηνίκα 10
ἀπιέναι, καὶ τοὺς διδασκάλους τὰ διδασκαλεῖα καὶ τοὺς

παιδοτρίβας τὰς παλαίστρας ἀνοίγειν μὲν ἀπαγορεύει 35
μὴ πρότερον, πρὶν ἂν ὁ ἥλιος ἀνίσχῃ, κλήειν δὲ προσ-
τάττει πρὸ ἡλίου δεδυκότος, τὰς ἐρημίας καὶ τὸ σκότος ἐν πλείστῃ ὑποψίᾳ ποιούμενος· καὶ τοὺς νεανίσκους τοὺς εἰσφοιτῶντας οὕστινας δεῖ εἶναι καὶ ἅστινας ἡλικίας ἔχοντας, καὶ ἀρχὴν ἥτις ἔσται ἡ τούτων ἐπιμελησομένη, καὶ περὶ παιδαγωγῶν ἐπιμελείας καὶ περὶ Μουσείων ἐν τοῖς διδασκαλείοις καὶ περὶ Ἑρμαίων ἐν ταῖς παλαίστραις, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῆς συμφοιτήσεως τῶν παίδων καὶ τῶν χορῶν τῶν ἐγκυκλίων.
11 κελεύει γὰρ τὸν χορηγὸν τὸν μέλλοντα τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀναλίσκειν ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη γεγονότα
τοῦτο πράττειν, ἵν' ἤδη ἐν τῇ σωφρονεστάτῃ αὑτοῦ 36
ἡλικίᾳ ὤν, οὕτως ἐντυγχάνῃ τοῖς ὑμετέροις παισίν ἀναγνώσεται οὖν ὑμῖν τούτους τοὺς νόμους ὁ γραμματεύς, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡγήσατο τὸν καλῶς τραφέντα παῖδα ἄνδρα γενόμενον χρήσιμον ἔσεσθαι τῇ πόλει· ὅταν δ' ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εὐθὺς πονηρὰν ἀρχὴν λάβῃ τῆς παιδείας, ἐκ τῶν κακῶς τεθραμμένων παίδων παραπλησίους ἡγήσατο πολίτας ἔσεσθαι Τιμάρχῳ τουτῳί. λέγε δ' αὐτοῖς τοὺς νόμους τούτους.

ΝΟΜΟΙ.

12 [Οἱ δὲ τῶν παίδων διδάσκαλοι ἀνοιγέτωσαν μὲν τὰ δι- 37
δασκαλεῖα μὴ πρότερον ἡλίου ἀνιόντος, κλειέτωσαν δὲ
πρὸ ἡλίου δύνοντος. καὶ μὴ ἐξέστω τοῖς ὑπὲρ τὴν τῶν παι- 38
δων ἡλικίαν οὖσιν εἰσιέναι τῶν παίδων ἔνδον ὄντων, ἐὰν μὴ υἱὸς διδασκάλου ἢ ἀδελφὸς ἢ θυγατρὸς ἀνήρ· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτ' εἰσίῃ, θανάτῳ ζημιούσθω. καὶ οἱ γυμνασιάρχαι τοῖς Ἑρμαίοις μὴ ἐάτωσαν συγκαθιέναι μηδένα τῶν ἐν ἡλικίᾳ τρόπῳ μηδενί· ἐὰν δὲ ἐπιτρέπῃ καὶ 39
μὴ ἐξείργῃ τοῦ γυμνασίου, ἔνοχος ἔστω ὁ γυμνασιάρχης τῷ τῆς ἐλευθέρων φθορᾶς νόμῳ. οἱ δὲ χορηγοὶ οἱ καθι-

στάμενοι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔστωσαν τὴν ἡλικίαν ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη.]

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, νομοθετεῖ περὶ 13
ἀδικημάτων μεγάλων μὲν, γιγνομένων δ' οἶμαι ἐν τῇ
πόλει· ἐκ γὰρ τοῦ πράττεσθαί τινα ὧν οὐ προσῆκεν,
ἐκ τούτου τοὺς νόμους ἔθηκαν οἱ παλαιοί. διαρρήδην
γοῦν λέγει ὁ νόμος, ἐάν τινα ἐκμισθώσῃ ἑταιρεῖν πα-
τὴρ ἢ ἀδελφὸς ἢ θεῖος ἢ ἐπίτροπος ἢ ὅλως τῶν κυρίων
τις, κατ' αὐτοῦ μὲν τοῦ παιδὸς οὐκ ἐᾷ γραφὰς ἑταιρή-
40 σεως εἶναι, κατὰ δὲ τοῦ μισθώσαντος καὶ τοῦ μισθω-
σαμένου, τοῦ μὲν ὅτι ἐξεμίσθωσε, τοῦ δὲ ὅτι, φησὶν,
ἐμισθώσατο. καὶ ἴσα τὰ ἐπιτίμια ἑκατέρῳ πεποίηκε,
καὶ μὴ ἐπάναγκες εἶναι τῷ παιδὶ ἡβήσαντι τρέφειν
τὸν πατέρα μηδὲ οἴκησιν παρέχειν, ὃς ἂν ἐκμισθωθῇ
ἑταιρεῖν· ἀποθανόντα δὲ αὐτὸν θαπτέτω καὶ τἆλλα
ποιείτω τὰ νομιζόμενα. σκέψασθε δὴ, ὡς καλῶς, ὦ 14
Ἀθηναῖοι, ζῶντος μὲν αὐτοῦ ἀφαιρεῖται τὴν ὄνησιν
τῆς παιδοποιίας, ὥσπερ ἐκεῖνος τοῦ παιδὸς τὴν παρ-
ρησίαν, τελευτήσαντα δὲ αὐτὸν, ἡνίκα ὁ μὲν εὐεργε-
τούμενος οὐκ αἰσθάνεται ὧν εὖ πάσχει, τιμᾶται δὲ ὁ
νόμος καὶ τὸ θεῖον, θάπτειν ἤδη κελεύει καὶ τἆλλα
ποιεῖν τὰ νομιζόμενα. καὶ τίνα ἕτερον νόμον ἔθηκε
φύλακα τῶν ὑμετέρων παίδων; τὸν τῆς προαγωγείας,
τὰ μέγιστα ἐπιτίμια ἐπιγράψας, ἐάν τις ἐλεύθερον
41 παῖδα ἢ γυναῖκα προαγωγεύῃ. καὶ ποῖον ἄλλον; τὸν 15
τῆς ὕβρεως, ὃς ἑνὶ κεφαλαίῳ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα συλ-
λαβὼν ἔχει· ἐν ᾧ διαρρήδην γέγραπται, ἐάν τις ὑβρίζῃ
εἰς παῖδα (ὑβρίζει δὲ δή που ὁ μισθούμενος) ἢ ἄνδρα
ἢ γυναῖκα, ἢ τῶν ἐλευθέρων τινὰ ἢ τῶν δούλων, ἢ
ἐὰν παράνομόν τι ποιῇ εἰς τούτων τινὰ, γραφὰς ὕβρε-
ως εἶναι πεποίηκεν καὶ τίμημα ἐπέθηκεν, ὅ τι χρὴ πα-
θεῖν ἢ ἀποτῖσαι. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

16 *[Ἄν τις Ἀθηναίων ἐλεύθερον παῖδα ὑβρίσῃ, γραφέ-
σθω ὁ κύριος τοῦ παιδὸς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, τίμημα
ἐπιγραψάμενος. οὗ ἂν τὸ δικαστήριον καταψηφίσηται, πα- 42
ραδοθεὶς τοῖς ἕνδεκα τεθνάτω αὐθημερόν. ἐὰν δὲ εἰς
ἀργύριον καταψηφισθῇ, ἀποτισάτω ἐν ἕνδεκα ἡμέραις
μετὰ τὴν δίκην, ἐὰν μὴ παραχρῆμα δύνηται ἀποτίνειν·
ἕως δὲ τοῦ ἀποτῖσαι εἰρχθήτω. ἔνοχοι δὲ ἔστωσαν ταῖσδε
ταῖς αἰτίαις καὶ οἱ εἰς τὰ οἰκετικὰ σώματα ἐξαμαρτάνοντες.]*

17 *Ἴσως ἂν οὖν τις θαυμάσειεν ἐξαίφνης ἀκούσας,
τί δή ποτ᾽ ἐν τῷ νόμῳ τῷ τῆς ὕβρεως προσεγράφη 43
τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ τῶν δούλων. τοῦτο δὲ ἐὰν σκοπῆτε,
ὦ Ἀθηναῖοι, εὑρήσετε, ὅτι τοῦτο πάντων ἄριστα ἔχει·
οὐ γὰρ περὶ τῶν οἰκετῶν ἐσπούδασεν ὁ νομοθέτης,
ἀλλὰ βουλόμενος ὑμᾶς ἐθίσαι πολὺ ἀπέχειν τῆς τῶν
ἐλευθέρων ὕβρεως προσέγραψε μηδ᾽ εἰς τοὺς δούλους
ὑβρίζειν. ὅλως δὲ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τὸν εἰς ὁτιοῦν ὑβρι-
στὴν, τοῦτον οὐκ ἐπιτήδειον εἶναι ἡγήσατο συμπολι-
18 τεύεσθαι. κἀκεῖνο δέ μοι συνδιαμνημονεύσατε, ὦ
Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐνταῦθ᾽ ὁ νομοθέτης οὔπω διαλέγεται
αὐτῷ τῷ σώματι τοῦ παιδὸς, ἀλλὰ τοῖς περὶ τὸν παῖδα,
πατρὶ, ἀδελφῷ, ἐπιτρόπῳ, διδασκάλοις καὶ ὅλως τοῖς
κυρίοις· ἐπειδὰν δ᾽ ἐγγραφῇ εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμ- 44
ματεῖον καὶ τοὺς νόμους γνῷ καὶ εἰδῇ τοὺς τῆς πόλεως
καὶ ἤδη δύνηται διαλογίζεσθαι τὰ καλὰ καὶ τὰ μὴ,
19 οὐκέτι ἑτέρῳ διαλέγεται, ἀλλ᾽ ἤδη αὐτῷ. καὶ πῶς λέγει;
ἄν τις Ἀθηναίων, φησὶν, ἑταιρήσῃ, μὴ ἐξέστω αὐτῷ
τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, ὅτι οἶμαι στεφανηφό-
ρος ἡ ἀρχὴ, μηδ᾽ ἱερωσύνην ἱεράσασθαι, ὡς οὐδὲ κα-
θαρῷ διαλέγεται τῷ σώματι, μηδὲ συνδικῆσαι, φησὶ, 45
τῷ δημοσίῳ· μηδὲ ἀρξάτω ἀρχὴν μηδεμίαν μηδέποτε,
μήτ᾽ ἔνδημον μήτε ὑπερόριον, μήτε κληρωτὴν μήτε*

χειροτονητήν· μηδὲ κηρυκευσάτω, μηδὲ πρεσβευσάτω, 20
46 μηδὲ τοὺς πρεσβεύσαντας κρινέτω, μηδὲ μισθωθεὶς συκοφαντείτω, μηδὲ γνώμην εἰπάτω μηδέποτε μήτε ἐν τῇ βουλῇ μήτε ἐν τῷ δήμῳ, μηδ' ἂν δεινότατος ᾖ λέγειν. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα πράττῃ, γραφὰς ἑταιρήσεως πεποίηκε καὶ τὰ μέγιστα ἐπιτίμια ἐπέθηκεν. λέγε αὐτοῖς καὶ τοῦτον τὸν νόμον, ἵν' εἰδῆτε, οἵων νόμων ἡμῖν κειμένων, ὡς καλῶν καὶ σωφρόνων, τετόλμηκε Τίμαρχος δημηγορεῖν ὁ τοιοῦτος τὸν τρόπον οἷον ὑμεῖς ἐπίστασθε.

ΝΟΜΟΣ.

47 ['Εάν τις Ἀθηναῖος ἑταιρήσῃ, μὴ ἐξέστω αὐτῷ τῶν 21 ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι μηδ' ἱεράσασθαι μηδὲ συνδικῆσαι τῷ δήμῳ, μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἔνδημον μήτε ὑπερόριον, μήτε κληρωτὴν μήτε χειροτονητήν, μηδ' ἐπὶ κηρυκείαν ἀποστελλέσθω, μηδὲ γνώμην λεγέτω, μηδ' εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσίτω, μηδ' ἐν ταῖς κοιναῖς στεφανηφορίαις στεφανούσθω, μηδ' ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς τῶν περιρραντηρίων πορευέσθω. ἐὰν δέ τις ταῦτα ποιῇ, καταγνωσθέντος αὐτοῦ ἑταιρεῖν θανάτῳ ζημιούσθω.]

Τοῦτον μέντοι τὸν νόμον ἔθηκε περὶ τῶν μειρα- 22
48 κίων τῶν προχείρως εἰς τὰ ἑαυτῶν σώματα ἐξαμαρτανόντων· οὓς δὲ ὀλίγῳ πρότερον ὑμῖν ἀνέγνω, περὶ τῶν παίδων· οὓς δὲ νυνὶ μέλλω λέγειν, περὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων. ἀπαλλαγεὶς γὰρ τῶν νόμων τούτων ἐσκέψατο, τίνα χρὴ τρόπον συλλεγομένους ἡμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν βουλεύεσθαι περὶ τῶν σπουδαιοτάτων πραγμάτων. καὶ πόθεν ἄρχεται; νόμοι, φησί, περὶ εὐκοσμίας. ἀπὸ σωφροσύνης πρῶτον ἤρξατο, ὡς, ὅπου πλείστη εὐκοσμία ἐστί, ταύτην ἄριστα τὴν πόλιν οἰκησομένην. καὶ πῶς δὲ κελεύει τοὺς προέδρους χρηματί- 23
ζειν; ἐπειδὰν τὸ καθάρσιον περιενεχθῇ καὶ ὁ κῆρυξ τὰς πατρίους εὐχὰς εὔξηται, προχειροτονεῖν κελεύει

τοὺς προέδρους περὶ ἱερῶν τῶν πατρίων καὶ κήρυξι
καὶ πρεσβείαις καὶ ὁσίων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπερωτᾷ ὁ
κῆρυξ „τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα 49
ἔτη γεγονότων;" ἐπειδὰν δὲ οὗτοι πάντες εἴπωσι, τότ'
ἤδη κελεύει λέγειν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων τὸν βουλό- 50
24 μενον, οἷς ἔξεστιν. σκέψασθε δή, ὡς καλῶς, ὦ Ἀθη-
ναῖοι. οὐκ ἠγνόει, οἶμαι, ὁ νομοθέτης, ὅτι οἱ πρεσβύ-
τεροι τῷ μὲν εὖ φρονεῖν ἀκμάζουσιν, ἡ δὲ τόλμα ἤδη 51
αὐτοὺς ἄρχεται ἐπιλείπειν διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν
πραγμάτων. βουλόμενος δὴ συνεθίσαι τοὺς ἄριστα
φρονοῦντας, τούτους ἐπάναγκες περὶ τῶν πραγμάτων
λέγειν, ἐπειδὴ ὀνόματι αὐτῶν ἕνα ἕκαστον ἀπορεῖ
προσειπεῖν, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ὅλης ἡλικίας ὑπολα-
βὼν παρακαλεῖ ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ προτρέπει δημηγορεῖν.
ἅμα δὲ τοὺς νεωτέρους διδάσκει αἰσχύνεσθαι τοὺς
πρεσβυτέρους καὶ πάνθ' ὑστέρους πράττειν καὶ τιμᾶν
τὸ γῆρας, εἰς ὃ πάντες ἀφιξόμεθα, ἐὰν ἄρα διαγενώ-
25 μεθα. καὶ οὕτως ἦσαν σώφρονες οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι 52
ῥήτορες, ὁ Περικλῆς καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Ἀριστείδης
ὁ τὴν ἀνόμοιον ἐπωνυμίαν ἔχων Τιμάρχῳ τουτῳί, ὁ
δίκαιος ἐπικαλούμενος, ὥστε, ὃ νυνὶ πάντες ἐν ἔθει
πράττομεν, τὸ τὴν χεῖρα ἔξω ἔχοντες λέγειν, τότε τοῦτο
θρασύ τι ἐδόκει εἶναι καὶ εὐλαβοῦντο αὐτὸ πράττειν.
μέγα δὲ πάνυ τούτου σημεῖον ἔργῳ ὑμῖν οἶμαι ἐπιδεί-
ξειν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες ἐκπεπλεύκατε εἰς Σαλα-
μῖνα καὶ τεθέασθε τὴν Σόλωνος εἰκόνα, καὶ αὐτοὶ
μαρτυρήσαιτ' ἄν, ὅτι ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ Σαλαμινίων ἀνά-
κειται ὁ Σόλων ἐντὸς τὴν χεῖρα ἔχων. τοῦτ' ἔστιν, ὦ 53
Ἀθηναῖοι, ὑπόμνημα καὶ μίμημα τοῦ Σόλωνος σχήμα-
τος, ὃν τρόπον ἔχων αὐτὸς διελέγετο τῷ δήμῳ τῶν
26 Ἀθηναίων. σκέψασθε δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅσον διαφέρει
ὁ Σόλων Τιμάρχου καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ὧν ὀλίγῳ

πρότερον ἐν τῷ λόγῳ ἐπεμνήσθην. ἐκεῖνοι μέν γε
ᾐσχύνοντο ἔξω τὴν χεῖρα ἔχοντες λέγειν, Τίμαρχος δὲ
οὑτοσὶ οὐ πάλαι, ἀλλὰ πρῴην ποτὲ ῥίψας θοἰμάτιον
γυμνὸς ἐπαγκρατίαζεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὕτω κακῶς
καὶ αἰσχρῶς διακείμενος τὸ σῶμα ὑπὸ μέθης καὶ βδε-
λυρίας, ὥστε τούς γε εὖ φρονοῦντας ἐγκαλύψασθαι,
54 αἰσχυνθέντας ὑπὲρ τῆς πόλεως, εἰ τοιούτοις συμβού-
λοις χρώμεθα. ἃ συνιδὼν ὁ νομοθέτης διαρρήδην ἀπέ- 27
δειξεν, οὓς χρὴ δημηγορεῖν καὶ οὓς οὐ δεῖ λέγειν ἐν
τῷ δήμῳ. καὶ οὐκ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ βήματος, εἴ τις
μὴ προγόνων ἐστὶ τῶν ἐστρατηγηκότων, οὐδέ γε εἰ
τέχνην τινὰ ἐργάζεται ἐπικουρῶν τῇ ἀναγκαίᾳ τροφῇ,
ἀλλὰ καὶ τούτους καὶ μάλιστα ἀσπάζεται, καὶ διὰ τοῦτο
πολλάκις ἐπερωτᾷ, τίς ἀγορεύειν βούλεται. τίνας 28
δ' οὐκ ᾤετο δεῖν λέγειν; τοὺς αἰσχρῶς βεβιωκότας· τού-
τους οὐκ ἐᾷ δημηγορεῖν. καὶ ποῦ τοῦτο δηλοῖ; δοκιμα-
σία, φησί, ῥητόρων· ἐάν τις λέγῃ ἐν τῷ δήμῳ τὸν πα-
τέρα τύπτων ἢ τὴν μητέρα, ἢ μὴ τρέφων, ἢ μὴ παρέ-
χων οἴκησιν· τοῦτον οὐκ ἐᾷ λέγειν. νὴ Δία καλῶς γε,
ὥς ἐγώ φημι. διὰ τί; ὅτι, εἴ τις, οὓς ἐξ ἴσου δεῖ τιμᾶν
τοῖς θεοῖς, εἰς τούτους ἐστὶ φαῦλος, τί ποτε, φησίν,
ὑπ' αὐτοῦ πείσονται οἱ ἀλλότριοι καὶ ἡ πόλις ὅλη; καὶ
τίσι δεύτερον ἀπεῖπε μὴ λέγειν; ἢ τὰς στρατείας, φησί, 29
μὴ ἐστρατευμένος, ὅσαι ἂν αὐτῷ προσταχθῶσιν, ἢ τὴν
ἀσπίδα ἀποβεβληκώς, δίκαια λέγων. τί δή ποτε; ἄν-
55 θρωπε, τῇ πόλει, ὑπὲρ ἧς τὰ ὅπλα μὴ τίθεσαι ἢ διὰ
δειλίαν μὴ δυνατὸς εἶ ἐπαμῦναι, μηδὲ συμβουλεύειν
ἀξίου. τρίτον τίσι διαλέγεται; ἢ πεπορνευμένος, φη-
σίν, ἢ ἡταιρηκώς· τὸν γὰρ τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ ἐφ' ὕβρει
πεπρακότα καὶ τὰ κοινὰ τὰ τῆς πόλεως ῥᾳδίως ἡγήσατο
ἀποδώσεσθαι. τέταρτον τίσι διαλέγεται; ἢ τὰ πατρῷα, 30
φησί, κατεδηδοκὼς ἢ ὧν ἂν κληρονόμος γένηται· τὸν

γὰρ τὴν ἰδίαν οἰκίαν κακῶς οἰκήσαντα καὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως παραπλησίως ἡγήσατο διαθεῖναι, καὶ οὐκ ἐδόκει οἷόν τ' εἶναι τῷ νομοθέτῃ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ μὲν εἶναι πονηρὸν, δημοσίᾳ δὲ χρηστὸν, οὐδ' ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα ἥκειν ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν
31 λόγων ἐπιμεληθέντα πρότερον, ἀλλ' οὐ τοῦ βίου. καὶ 56
παρὰ μὲν ἀνδρὸς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, κἂν πάνυ κακῶς καὶ ἁπλῶς ῥηθῇ λόγος, χρήσιμα τὰ λεγόμενα ἡγήσατο εἶναι τοῖς ἀκούουσι· παρὰ δὲ ἀνθρώπου βδελυροῦ καὶ καταγελάστως μὲν κεχρημένου τῷ ἑαυτοῦ σώματι, αἰσχρῶς δὲ τὴν πατρῴαν οὐσίαν κατεδηδοκότος, οὐδ' ἂν εὖ πάνυ λεχθῇ συνοίσειν ἡγήσατο τοῖς ἀκούουσι.
32 τούτους οὖν ἐξείργει ἀπὸ τοῦ βήματος, τούτους ἀπαγορεύει μὴ δημηγορεῖν. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα μὴ μόνον λέγῃ, ἀλλὰ καὶ συκοφαντῇ καὶ ἀσελγαίνῃ καὶ μηκέτι τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον δύνηται φέρειν ἡ πόλις, δοκιμασίαν μὲν, φησὶν, ἐπαγγειλάτω Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν, ὑμᾶς δ' ἤδη κελεύει περὶ τούτων ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγιγνώσκειν· καὶ νῦν ἐγὼ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἥκω πρὸς ὑμᾶς.

33 Ταῦτα μὲν οὖν πάλαι νενομοθέτηται· ὑμεῖς δ' ἔτι
προσέθεσθε καινὸν νόμον μετὰ τὸ καλὸν παγκράτιον, 57
ὃ οὗτος ἐπαγκρατίασεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὑπεραισχυνθέντες ἐπὶ τῷ πράγματι, καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀποκληροῦν φυλὴν ἐπὶ τὸ βῆμα, ἥτις προεδρεύσει. καὶ τί προσέταξεν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον; καθῆσθαι κελεύει τοὺς φυλέτας βοηθοῦντας τοῖς νόμοις καὶ τῇ δημοκρατίᾳ, ὡς, εἰ μὴ βοήθειάν ποθεν μεταπεμψόμεθα ἐπὶ τοὺς
οὕτω βεβιωκότας, οὐδὲ βουλεύεσθαι δυνησομένους 58
34 ἡμᾶς περὶ τῶν σπουδαιοτάτων πραγμάτων. ἔστι δ' οὐδὲν ὄφελος, ὦ Ἀθηναῖοι, ζητεῖν τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους ἀπελαύνειν ἀπὸ τοῦ βήματος ταῖς κραυγαῖς· οὐ

γαρ αἰσχύνονται· ἀλλὰ ταῖς τιμωρίαις τούτους ἀπεθίζειν χρή· μόνως γὰρ ἂν οὕτως ἀνεκτοὶ γένοιντο.

59 Ἀναγνώσεται οὖν ὑμῖν τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῆς εὐκοσμίας κειμένους τῶν ῥητόρων καὶ τὸν περὶ τῆς προεδρίας τῶν φυλῶν νόμον, ὃν Τίμαρχος οὑτοσὶ καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι ῥήτορες συνελθόντες γεγραμμένοι εἰσὶ μὴ ἐπιτήδειον εἶναι, ἵν' ἐξῇ πράττειν αὐτοῖς καὶ λέγειν καὶ ζῆν, ὡς αὐτοὶ βούλονται.

NOMOI.

[Τῶν ῥητόρων ἐάν τις λέγῃ ἐν βουλῇ ἢ ἐν δήμῳ μὴ περὶ 35
τοῦ εἰσφερομένου ἢ μὴ χωρὶς περὶ ἑκάστου ἢ δὶς περὶ τοῦ
60 αὐτοῦ ὁ αὐτὸς τῆς αὐτῆς, ἢ λοιδορῆται, ἢ κακῶς ἀγορεύῃ
τινά, ἢ ὑποκρούῃ, ἢ χρηματιζόντων μεταξὺ ἀνεστηκὼς
61 λέγῃ περί του μὴ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἢ παρακελεύηται ἢ
ἕλκῃ τὸν ἐπιστάτην, ἀφειμένης τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς βουλῆς κυριευέτωσαν οἱ πρόεδροι μέχρι πεντήκοντα δραχμῶν
62 καθ' ἕκαστον ἀδίκημα ἐπιγράφειν τοῖς πράκτορσιν. εἰ
δὲ πλέονος ἄξιός ἐστι ζημίας, ἐπιβαλόντες μέχρι πεντή-
63 κοντα δραχμῶν εἰσφερέτωσαν εἰς τὴν βουλὴν ἢ εἰς τὴν
πρώτην ἐκκλησίαν. ὅταν δ' ἐξίωσιν αἱ κλήσεις, κρινάτωσαν· καὶ ἐὰν καταγνωσθῇ αὐτοῦ κρύβδην ψηφιζομένων, ἐγγραψάτωσαν οἱ πρόεδροι τοῖς πράκτορσιν.]

64 Τῶν μὲν οὖν νόμων ἀκηκόατε, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ 36
εὖ οἶδ' ὅτι δοκοῦσιν ὑμῖν καλῶς ἔχειν. τούτους μέντοι τοὺς νόμους εἶναι χρησίμους ἢ ἀχρήστους ἐφ' ὑμῖν ἐστιν· ἐὰν μὲν γὰρ κολάζητε τοὺς ἀδικοῦντας, ἔσονται ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καὶ κύριοι, ἐὰν δ' ἀφιῆτε, καλοὶ μόνον, κύριοι δὲ οὐκέτι.

Βούλομαι δ', ὥσπερ ὑπεθέμην ἀρχόμενος τοῦ λό- 37
γου, ἐπειδὴ περὶ τῶν νόμων εἴρηκα, πάλιν τὸ μετὰ τοῦτο ἀντεξετάσαι τοὺς τρόπους τοὺς Τιμάρχου, ἵν' εἰδῆτε, ὅσον διαφέρουσι τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, συγγνώμην μοι ἔχειν,

ἐὰν ἀναγκαζόμενος λέγειν περὶ ἐπιτηδευμάτων φύσει
μὲν μὴ καλῶν, τούτῳ δὲ πεπραγμένων ἐξαχθῶ τι ῥῆμα
38 εἰπεῖν, ὅ ἐστιν ὅμοιον τοῖς ἔργοις τοῖς Τιμάρχου. οὐδὲ
γὰρ ἂν δικαίως ἐμοὶ ἐπιτιμήσαιτε, εἴ τι σαφῶς εἴποιμι
διδάσκειν βουλόμενος, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τούτῳ, εἰ
αἰσχρῶς οὕτω τυγχάνει βεβιωκὼς, ὥστε τὸν τὰ τούτῳ
πεπραγμένα διεξιόντα ἀδύνατον εἶναι εἰπεῖν ὡς αὐτὸς
βούλεται, ἐὰν μή τι καὶ τῶν τοιούτων φθέγξηται ῥημά-
των. εὐλαβήσομαι δ' αὐτὸ ποιεῖν ὡς ἂν δύνωμαι μά- 65
λιστα.

39 Σκέψασθε δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, ὡς μετρίως μέλλω
προσφέρεσθαι Τιμάρχῳ τουτῳΐ. ἐγὼ γὰρ, ὅσα μὲν παῖς
ὢν εἰς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ ἡμάρτηκεν, ἀφίημι, καὶ ἔστω
ταῦτα ἄκυρα, ὥσπερ τὰ ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ τὰ πρὸ
Εὐκλείδου ἢ εἴ τις ἄλλη πώποτε τοιαύτη γέγονε προ-
θεσμία· ἃ δὲ ἤδη φρονῶν καὶ μειράκιον ὢν καὶ τοὺς
νόμους ἐπιστάμενος τοὺς τῆς πόλεως διαπέπρακται,
περὶ τούτων ἔγωγε τὰς κατηγορίας ποιήσομαι καὶ ὑμᾶς
ἐπ' αὐτοῖς ἀξιῶ σπουδάζειν.

40 Οὗτος γὰρ πρῶτον μὲν πάντων, ἐπειδὴ ἀπηλλάγη
ἐκ παίδων, ἐκάθητο ἐν Πειραιεῖ ἐπὶ τοῦ Εὐθυδίκου
ἰατρείου, προφάσει μὲν τῆς τέχνης μαθητὴς, τῇ δ' ἀλη-
θείᾳ πωλεῖν αὑτὸν προῃρημένος, ὡς αὐτὸ τοὔργον
ἔδειξεν. ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἐμπόρων ἢ τῶν ἄλλων ξένων 66
ἢ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων κατ' ἐκείνους τοὺς χρό-
νους ἐχρήσαντο τῷ σώματι Τιμάρχου, ἑκὼν καὶ τού-
τους ὑπερβήσομαι, ἵνα μή με τις εἴπῃ ὡς ἄρα λίαν
ἀκριβολογοῦμαι ἅπαντα· ὧν δ' ἐν ταῖς οἰκίαις γέγονε
καταισχύνων τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὴν πόλιν, μι-
σθαρνῶν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ὃ ἀπαγορεύει ὁ νόμος μὴ
πράττειν ἢ μὴ δημηγορεῖν, περὶ τούτων ποιήσομαι
41 τοὺς λόγους. Μισγόλας ἔστι τις Ναυκράτους, ὦ Ἀθη-

ναῖοι, Κολλυτεὺς, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς κἀγαθὸς,
καὶ οὐδαμῇ ἄν τις αὐτὸν μέμψαιτο, περὶ δὲ τὸ πρᾶγμα
τοῦτο δαιμονίως ἐσπουδακὼς καὶ ἀεί τινας ἔχειν εἰω-
67 θὼς περὶ αὐτὸν κιθαρῳδοὺς ἢ κιθαριστάς. ταυτὶ δὲ
λέγω οὐ τοῦ φορτικοῦ ἕνεκα, ἀλλ' ἵν' αὐτὸν γνωρίσητε
ὅστις ἐστίν. οὗτος αἰσθόμενος ὧν ἕνεκα τὰς διατριβὰς
ἐποιεῖτο Τίμαρχος οὑτοσὶ ἐπὶ τοῦ ἰατρείου, ἀργύριόν
τι προαναλώσας ἀνέστησεν αὐτὸν καὶ ἔσχε παρ' ἑαυτῷ,
εὔσαρκον ὄντα καὶ νέον καὶ βδελυρὸν καὶ ἐπιτήδειον
πρὸς τὸ πρᾶγμα, ὃ προῃρεῖτο ἐκεῖνος μὲν πράττειν, οὗ-
τος δὲ πάσχειν. καὶ ταῦτα ποιεῖν οὐκ ὤκνησεν, ἀλλ' ὑπέ- 42
στη Τίμαρχος οὑτοσὶ οὐδενὸς ὢν τῶν μετρίων ἐνδεής·
πολλὴν γὰρ πάνυ κατέλιπεν ὁ πατὴρ αὐτῷ οὐσίαν, ἣν
οὗτος κατεδήδοκεν, ὡς ἐγὼ προϊόντος ἐπιδείξω τοῦ λό-
γου· ἀλλ' ἔπραξε ταῦτα δουλεύων ταῖς αἰσχίσταις ἡδο-
ναῖς, ὀψοφαγίαις καὶ πολυτελείαις δείπνων καὶ αὐλη-
τρίσι καὶ ἑταίραις καὶ κύβοις καὶ τοῖς ἄλλοις, ὑφ' ὧν
οὐδενὸς δεῖ κρατεῖσθαι τὸν γενναῖον καὶ ἐλεύθερον.
καὶ οὐκ ᾐσχύνθη ὁ μιαρὸς οὗτος ἐκλιπὼν μὲν τὴν πα-
τρῴαν οἰκίαν, διαιτώμενος δὲ παρὰ Μισγόλᾳ οὔτε
πατρικῷ ὄντι φίλῳ οὔθ' ἡλικιώτῃ οὔτε ἐπιτρόπῳ,
68 ἀλλὰ παρ' ἀλλοτρίῳ καὶ πρεσβυτέρῳ ἑαυτοῦ, καὶ παρ'
ἀκολάστῳ περὶ ταῦτα ὡραῖος ὤν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ 43
ἄλλα καταγέλαστα πέπρακται Τιμάρχῳ κατ' ἐκείνους
τοὺς χρόνους, ἓν δὲ, ὃ καὶ διηγήσασθαι ὑμῖν βούλομαι.
ἦν μὲν Διονυσίων τῶν ἐν ἄστει ἡ πομπὴ, ἐπόμπευον
δ' ἐν τῷ αὐτῷ ὅ τε Μισγόλας ὁ τοῦτον ἀνειληφὼς καὶ
Φαῖδρος Καλλίου Σφήττιος. συνθεμένου δ' αὐτοῖς
συμπομπεύειν Τιμάρχου τουτουὶ οἱ μὲν περὶ τὴν ἄλ-
λην παρασκευὴν διέτριβον, οὗτος δὲ οὐκ ἐπανῆκε. πα-
ρωξυμμένος δὲ πρὸς τὸ πρᾶγμα ὁ Μισγόλας ζήτησιν
αὐτοῦ ἐποιεῖτο μετὰ τοῦ Φαίδρου, ἐξαγγελθέντος

δ' αὐτοῖς εὑρίσκουσι τοῦτον ἐν συνοικίᾳ μετὰ ξένων 69
τινῶν συναριστῶντα. διαπειλησαμένου δὲ τοῦ Μισγόλα
καὶ τοῦ Φαίδρου τοῖς ξένοις καὶ κελευόντων ἤδη ἀκο-
λουθεῖν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅτι μειράκιον ἐλεύθερον
διέφθειραν, φοβηθέντες οἱ ξένοι ᾤχοντο φεύγοντες,
44 καταλιπόντες τὰ παρεσκευασμένα. καὶ ταῦθ' ὅτι ἐγὼ
ἀληθῆ λέγω, ἅπαντες, ὅσοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους
ἐγίγνωσκον Μισγόλαν καὶ Τίμαρχον, ἴσασιν. ᾗ δὴ καὶ
πάνυ χαίρω, ὅτι μοι γέγονεν ἡ δίκη πρὸς ἄνθρωπον
οὐκ ἠγνοημένον ὑφ' ὑμῶν, οὐδ' ἀπ' ἄλλου γιγνωσκό-
μενον οὐδενὸς ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπιτηδεύματος, περὶ
οὗ καὶ τὴν ψῆφον μέλλετε φέρειν. περὶ μὲν γὰρ τῶν
ἀγνοουμένων σαφεῖς ἴσως προσήκει τὰς ἀποδείξεις
ποιεῖσθαι τὸν κατήγορον, περὶ δὲ τῶν ὁμολογουμένων
οὐ λίαν ἔγωγε μέγα ἔργον εἶναι νομίζω τὸ κατηγορεῖν·
45 ἀναμνῆσαι γὰρ μόνον προσήκει τοὺς ἀκούοντας. ἐγὼ
τοίνυν καίπερ ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος, ἐπειδὴ
ἐν δικαστηρίῳ ἐσμὲν, γέγραφα μαρτυρίαν Μισγόλᾳ 70
ἀληθῆ μὲν, οὐκ ἀπαίδευτον δὲ, ὡς ἐγὼ ἐμαυτὸν πείθω.
αὐτὸ μὲν γὰρ τοὔνομα τοῦ ἔργου, ὃ ἔπραττε πρὸς τοῦ-
τον, οὐκ ἐγγράφω, οὐδ' ἄλλο γέγραφα οὐδὲν, ὃ ἐπιζή-
μιόν ἐστιν ἐκ τῶν νόμων τῷ τἀληθῆ μαρτυρήσαντι·
ἃ δέ ἐστιν ὑμῖν ἀκούουσι γνώριμα, ἀκίνδυνα δὲ τῷ 71
46 μαρτυροῦντι καὶ μὴ αἰσχρὰ, ταῦτα γέγραφα. ἐὰν μὲν
οὖν ἐθελήσῃ ὁ Μισγόλας δεῦρο παρελθὼν τἀληθῆ
μαρτυρῆσαι, τὰ δίκαια ποιήσει· ἐὰν δὲ προαιρῆται
ἐκκλητευθῆναι μᾶλλον ἢ τἀληθῆ μαρτυρεῖν, ὑμεῖς τὸ
ὅλον πρᾶγμα συνήσετε. εἰ γὰρ ὁ μὲν πράξας αἰσχυνεῖ-
ται καὶ προαιρήσεται χιλίας μᾶλλον δραχμὰς ἀποτῖσαι
τῷ δημοσίῳ, ὥστε μὴ δεῖξαι τὸ πρόσωπον τὸ ἑαυτοῦ
ὑμῖν, ὁ δὲ πεπονθὼς δημηγορήσει, σοφὸς ὁ νομοθέτης 72
ὁ τοὺς οὕτω βδελυροὺς ἐξείργων ἀπὸ τοῦ βήματος.

ἐὰν δ' ἄρα ὑπακούσῃ μέν, τράπηται δὲ ἐπὶ τὸ ἀναιδέ- 47
στατον, ἐπὶ τὸ ἐξόμνυσθαι τὰς ἀληθείας, ὡς Τιμάρχῳ
μὲν χάριτας ἀποδιδούς, ἑτέροις δ' ἐπίδειξιν ποιούμε-
νος, ὡς εὖ ἐπίσταται τὰ τοιαῦτα συγκρύπτειν, πρῶτον
μὲν εἰς ἑαυτὸν ἐξαμαρτήσεται, ἔπειτα οὐδὲν αὐτῷ ἔσται
πλέον. ἑτέραν γὰρ ἐγὼ γέγραφα μαρτυρίαν τοῖς εἰδόσι
Τίμαρχον τουτονὶ ἐκλιπόντα τὴν πατρῴαν οἰκίαν καὶ
διαιτώμενον παρὰ Μισγόλᾳ, πρᾶγμα, οἶμαι, χαλε-
πὸν ἐξεργάζεσθαι ἐπιχειρῶν· οὔτε γὰρ ἐμὲ δεῖ τοὺς
ἐμαυτοῦ φίλους μάρτυρας παρασχέσθαι οὔτε τοὺς τού-
των ἐχθροὺς οὐδὲ τοὺς μηδετέρους ἡμῶν γιγνώσκον-
τας, ἀλλὰ τοὺς τούτων φίλους. ἂν δ' ἄρα καὶ τούτους 48
73 πείσωσι μὴ μαρτυρεῖν, ὡς οὐκ οἶμαί γε· εἰ δὲ μή, ἀλλ'
οὐχ ἅπαντας, ἐκεῖνό γε οὐδέποτε δυνήσονται, ἀφε-
λέσθαι τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲ τὴν ἐν τῇ πόλει περὶ Τι-
μάρχου φήμην, ἣν οὐκ ἐγὼ τούτῳ παρεσκεύασα, ἀλλ'
αὐτὸς οὗτος ἑαυτῷ. οὕτω γὰρ καθαρὸν χρὴ τὸν βίον
εἶναι τοῦ σώφρονος ἀνδρός, ὥστε μὴ ἐπιδέχεσθαι δό-
ξαν αἰτίας πονηρᾶς.

Βούλομαι δὲ κἀκεῖνο προειπεῖν, ἐὰν ἄρα ὑπακούσῃ 49
ὁ Μισγόλας τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν. εἰσὶ φύσεις ἀνθρώ-
πων πολὺ διαφέρουσαι ὀφθῆναι ἀλλήλων τὰ περὶ τὴν
74 ἡλικίαν· ἔνιοι μὲν γὰρ νέοι ὄντες προφερεῖς καὶ πρε-
σβύτεροι φαίνονται, ἕτεροι δὲ πολὺν ἀριθμὸν χρόνου
γεγονότες παντάπασι νέοι. τούτων δ' ἐστὶ τῶν ἀνδρῶν
ὁ Μισγόλας. τυγχάνει μὲν γὰρ ἡλικιώτης ὢν ἐμὸς καὶ
συνέφηβος, καὶ ἔστιν ἡμῖν τουτὶ πέμπτον καὶ τετταρα-
κοστὸν ἔτος· καὶ ἐγὼ μὲν τοσαυτασὶ πολιὰς ἔχω, ἃς
ὑμεῖς ὁρᾶτε, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνος. διὰ τί οὖν ταῦτα προ-
λέγω; ἵνα μὴ ἐξαίφνης αὐτὸν ἰδόντες θαυμάσητε καὶ
τοιοῦτόν τι τῇ διανοίᾳ ὑπολάβητε· „ὦ Ἡράκλεις, ἀλλ'
οὗτός γε τούτου οὐ πολὺ διαφέρει." ἅμα μὲν γὰρ ἡ

φύσις ἐστὶ τοιαύτη τοῦ ἀνθρώπου, ἅμα δὲ ἤδη μειρα-
κίῳ ὄντι αὐτῷ ἐπλησίαζεν.
50 Ἵνα δὲ μὴ διατρίβω, πρῶτον μὲν κάλει μοι τοὺς
εἰδότας Τίμαρχον τουτονὶ διαιτώμενον ἐν τῇ Μισγόλα
οἰκίᾳ, ἔπειτα τὴν Φαίδρου μαρτυρίαν ἀναγίγνωσκε.
καὶ τελευταίαν δέ μοι λαβὲ τὴν αὐτοῦ Μισγόλα μαρτυ-
ρίαν, ἵνα καὶ τοὺς θεοὺς δεδιὼς καὶ τοὺς συνειδότας 75
αἰσχυνόμενος καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας καὶ ὑμᾶς τοὺς
δικαστὰς ἐθελήσῃ τἀληθῆ μαρτυρεῖν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

[Μισγόλας Νικίου Πειραιεὺς μαρτυρεῖ. ἐμοὶ ἐγένετο ἐν τῇ συνηθείᾳ Τίμαρχος ὁ ἐπὶ τοῦ Εὐθυδίκου ἰατρείου ποτὲ καθεζόμενος, καὶ κατὰ τὴν γνῶσίν μου τὴν πρὸς αὐτὸν πολυωρῶν εἰς τὴν νῦν οὐ διέλιπον.]

51 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, Τίμαρχος οὑτοσὶ διέ- 76
μεινε παρὰ τῷ Μισγόλᾳ καὶ μηκέτι ὡς ἄλλον ἧκε, με-
τριώτερ' ἂν διεπέπρακτο, εἰ δή τι τῶν τοιούτων ἐστὶ
μέτριον, καὶ ἔγωγε οὐκ ἂν ὤκνησα αὐτὸν οὐδὲν αἰτιᾶ-
σθαι ἢ ὅπερ ὁ νομοθέτης παρρησιάζεται, ἡταιρηκέναι
μόνον· ὁ γὰρ πρὸς ἕνα τοῦτο πράττων, ἐπὶ μισθῷ δὲ
τὴν πρᾶξιν ποιούμενος, αὐτῷ μοι δοκεῖ τούτῳ ἔνοχος
52 εἶναι. ἐὰν δ' ὑμᾶς ἀναμνήσας ἐπιδείξω, ὑπερβαίνων
τούσδε τοὺς ἀγρίους ἄνδρας, Κηδωνίδην καὶ Αὐτο-
κλείδην καὶ Θέρσανδρον, ἀλλ' ἐπιδείξω αὐτοὺς λέγων
ὧν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀνειλημμένος γέγονε, μὴ μόνον 77
παρὰ τῷ Μισγόλᾳ μεμισθαρνηκότα αὐτὸν ἐπὶ τῷ σώ-
ματι, ἀλλὰ καὶ παρ' ἑτέρῳ καὶ πάλιν παρ' ἄλλῳ, καὶ
παρὰ τούτου ὡς ἕτερον ἐληλυθότα, οὐκέτι δήπου φαί-
νεται μόνον ἡταιρηκώς, ἀλλὰ καὶ (μὰ τὸν Διόνυσον
οὐκ οἶδ' ὅπως δυνήσομαι περιπλέκειν ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν) καὶ πεπορνευμένος· ὁ γὰρ εἰκῇ τοῦτο καὶ πρὸς 78

πολλοὺς πράττων καὶ μισθοῦ αὐτῷ μοι τούτῳ δοκεῖ
ἔνοχος εἶναι.
Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Μισγόλας τῇ τε δαπάνῃ ἀπεῖπε 53
καὶ τοῦτον ἐξέπεμψε παρ' ἑαυτοῦ, μετὰ τοῦτον ἀνα-
λαμβάνει αὐτὸν Ἀντικλῆς Καλλίου Εὐωνυμεύς. οὗτος
μὲν οὖν ἄπεστιν ἐν Σάμῳ μετὰ τῶν κληρούχων· ἀλλὰ
τὰ μετὰ ταῦτα ἐρῶ. ὡς γὰρ ἀπηλλάγη παρὰ τοῦ Ἀντι-
κλέους καὶ τοῦ Μισγόλα Τίμαρχος οὑτοσί, οὐκ ἐνουθέ-
τησεν ἑαυτὸν οὐδὲ βελτιόνων διατριβῶν ἥψατο, ἀλλὰ
79 διημέρευεν ἐν τῷ κυβείῳ, οὗ ἡ τηλία τίθεται καὶ τοὺς
ἀλεκτρυόνας συμβάλλουσι καὶ κυβεύουσιν· ἤδη γὰρ
οἶμαί τινας ὑμῶν ἑωρακέναι ἃ λέγω, εἰ δὲ μή, ἀλλ'
ἀκηκοέναι γε. τῶν δὲ ἐκ τῆς διατριβῆς ταύτης ἐστί τις 54
Πιττάλακος, ἄνθρωπος δημόσιος οἰκέτης τῆς πόλεως.
οὗτος εὐπορῶν ἀργυρίου καὶ ἰδὼν τοῦτον ἐν τῇ δια-
τριβῇ ταύτῃ ἀνέλαβεν αὐτὸν καὶ εἶχε παρ' ἑαυτῷ. καὶ
ταῦτ' οὐκ ἐδυσχέραινεν ὁ μιαρὸς οὑτοσί, μέλλων ἑαυ-
τὸν καταισχύνειν πρὸς ἄνθρωπον δημόσιον οἰκέτην
τῆς πόλεως· ἀλλ' εἰ λήψεται χορηγὸν τῇ βδελυρίᾳ τῇ
ἑαυτοῦ, τοῦτο μόνον ἐσκέψατο, τῶν δὲ καλῶν ἢ τῶν
αἰσχρῶν οὐδεμίαν πώποτε πρόνοιαν ἐποιήσατο. καὶ 55
τοιαῦτα ἁμαρτήματα καὶ τοιαύτας ὕβρεις ἐγὼ ἀκήκοα
γεγονέναι ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἰς τὸ σῶμα τοῦ
Τιμάρχου, οἵας ἐγὼ μὰ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον οὐκ ἂν
τολμήσαιμι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· ἃ γὰρ οὗτος ἔργῳ πράτ-
των οὐκ ᾐσχύνετο, ταῦτ' ἐγὼ λόγῳ σαφῶς ἐν ὑμῖν
80 εἰπὼν οὐκ ἂν ἐδεξάμην ζῆν. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρό-
νους τούτους, ἐν οἷς οὗτος ἦν παρὰ τῷ Πιτταλάκῳ,
καταπλεῖ δεῦρο ἐξ Ἑλλησπόντου Ἡγήσανδρος ὁ τοῦ-
τον ἀνειληφώς, περὶ οὗ πάλαι εὖ οἶδ' ὅτι θαυμάζετε
διότι οὐ μέμνημαι· οὕτως ἐναργές ἐστιν ὃ ἐρῶ. οὗτος 56
ὁ Ἡγήσανδρος ἀφικνεῖται, ὃν ὑμεῖς ἴστε κάλλιον ἢ

ἐγώ. ἔτυχε δὲ τότε συμπλεύσας εἰς Ἑλλήσποντον ταμίας Τιμομάχῳ τῷ Ἀχαρνεῖ τῷ στρατηγήσαντι, καὶ ἧκε δεῦρο ἀπολελαυκώς, ὡς λέγεται, τῆς ἐκείνου εὐηθείας, ἔχων οὐκ ἐλάττους ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀργυρίου· καὶ τρόπον τινὰ οὐχ ἥκιστα αἴτιος ἐγένετο οὗτος Τιμο-
57 μάχῳ τῆς συμφορᾶς. ὢν δ' ἐν τοιαύτῃ ἀφθονίᾳ καὶ φοιτῶν ὡς τὸν Πιττάλακον συγκυβευτὴν ὄντα, καὶ τοῦτον ἐκεῖ πρῶτον ἰδών, ἥσθη τε καὶ ἐπεθύμησε καὶ ἐβουλήθη ὡς αὑτὸν ἀναλαβεῖν, καί πως ἴσως ἡγήσατο εἶναι αὐτὸν ἐγγὺς τῆς αὑτοῦ φύσεως. πρῶτον μὲν οὖν τῷ Πιτταλάκῳ διελέχθη δεόμενος παραδοῦναι τοῦτον· ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν αὐτόν, αὐτῷ τούτῳ προσβάλλει, καὶ οὐ πολὺν ἀνήλωσε χρόνον, ἀλλ' εὐθὺς ἐπεπείκει·
καὶ γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δεινὴ ἡ κακία καὶ ἀπιστία, 81
58 ὥστε καὶ ἐξ αὐτῶν τούτων εἰκότως ἂν μισοῖτο. ὡς δ' ἀπήλλακτο μὲν παρὰ τοῦ Πιτταλάκου, ἀνείληπτο δὲ ὑπὸ τοῦ Ἡγησάνδρου, ᾠδυνᾶτο, οἶμαι, ὁ Πιττάλακος τοσοῦτον ἀργύριον μάτην, ὡς ᾤετο, ἀνηλωκώς, καὶ ἐζηλοτύπει τὰ γιγνόμενα καὶ ἐφοίτα ἐπὶ τὴν οἰκίαν. ὅτι
δὲ αὐτοῖς ἠνώχλει, σκέψασθε μεγάλην ῥώμην Ἡγη- 82
σάνδρου καὶ Τιμάρχου· μεθυσθέντες γάρ ποτε καὶ αὐτοὶ καὶ τῶν συγκυβευτῶν τινες καὶ ἄλλοι, ὧν οὐ βού-
59 λομαι τὰ ὀνόματα λέγειν, εἰσπηδήσαντες νύκτωρ εἰς τὴν οἰκίαν, οὗ ᾤκει ὁ Πιττάλακος, πρῶτον μὲν συνέτριβον τὰ σκευάρια καὶ διερρίπτουν εἰς τὴν ὁδόν,
ἀστραγάλους τέ τινας διασείστους καὶ φιμοὺς καὶ κυ- 83
βευτικὰ ἕτερα ὄργανα, καὶ τοὺς ὄρτυγας καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας, οὓς ἠγάπα ὁ τρισκακοδαίμων ἄνθρωπος, ἀπέκτειναν, τὸ δὲ τελευταῖον δήσαντες πρὸς τὸν κίονα αὐτὸν τὸν Πιττάλακον ἐμαστίγουν τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγὰς οὕτω πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ τοὺς γείτονας
60 αἰσθέσθαι τῆς κραυγῆς. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὑπεραγανα-

84 κτήσας τῷ πράγματι ὁ Πιττάλακος ἔρχεται γυμνὸς εἰς
τὴν ἀγορὰν καὶ καθίζει ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς μητρὸς τῶν
θεῶν. ὄχλου δὲ συνδραμόντος, οἷον εἴωθε γίγνεσθαι,
φοβηθέντες ὅ τε Ἡγήσανδρος καὶ ὁ Τίμαρχος, μὴ ἀνα-
κηρυχθῇ αὐτῶν ἡ βδελυρία εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, ἐπῄει
δὲ ἐκκλησία, θέουσι πρὸς τὸν βωμὸν καὶ αὐτοὶ καὶ τῶν
συγκυβευτῶν τινες, καὶ περιστάντες ἐδέοντο τοῦ Πιτ- 61
ταλάκου ἀναστῆναι, λέγοντες, ὅτι τὸ ὅλον πρᾶγμα
παροινία γέγονεν, καὶ αὐτὸς δὲ οὗτος, οὐδέπω μὰ Δία
ὥσπερ νῦν ἀργαλέος ὢν τὴν ὄψιν, ἀλλ᾽ ἔτι χρήσιμος,
ὑπογενειάζων τὸν ἄνθρωπον καὶ πάντα φάσκων πρά-
ξειν, ἃ ἂν ἐκείνῳ συνδοκῇ. πέρας πείθουσιν ἀναστῆ-
ναι ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὸν ἄνθρωπον ὡς τευξόμενόν τινος
τῶν δικαίων. ὡς δ᾽ ἀπῆλθεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οὐκέτι
προσεῖχον αὐτῷ τὸν νοῦν. βαρέως δὲ φέρων τὴν ὕβριν 62
αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος δίκην ἑκατέρῳ αὐτῶν λαγχάνει. ὅτε
δ᾽ ἐδικάζετο, σκέψασθε μεγάλην ῥώμην Ἡγησάνδρου·
85 ἄνθρωπον οὐδὲν αὐτὸν ἠδικηκότα, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον
ἠδικημένον, οὐδὲν προσήκοντα αὐτῷ, ἀλλὰ δημόσιον
οἰκέτην τῆς πόλεως, ἦγεν εἰς δουλείαν φάσκων ἑαυτοῦ
εἶναι δοῦλον. ἐν παντὶ δὲ κακοῦ γενόμενος ὁ Πιττάλα-
κος προσπίπτει ἀνδρὶ καὶ μάλα χρηστῷ. ἔστι τις Γλαύ-
κων Χολαργεύς· οὗτος αὐτὸν ἀφαιρεῖται εἰς ἐλευ-
θερίαν. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο δικῶν λήξεις ἐποιήσαντο. 63
προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐπέτρεψαν διαγνῶναι τὸ
πρᾶγμα Διοπείθει τῷ Σουνιεῖ, δημότῃ τε ὄντι τοῦ
Ἡγησάνδρου καὶ ἤδη ποτὲ καὶ χρησαμένῳ, ὅτ᾽ ἦν ἐν
ἡλικίᾳ· παραλαβὼν δὲ τὸ πρᾶγμα ὁ Διοπείθης ἀνε-
βάλλετο χαριζόμενος τούτοις χρόνους ἐκ χρόνων. ὡς 64
86 δὲ παρῄει ἐπὶ τὸ βῆμα τὸ ὑμέτερον ὁ Ἡγήσανδρος, ὅτε
καὶ προσεπολέμει Ἀριστοφῶντι τῷ Ἀζηνιεῖ, πρὶν αὐτῷ
τὴν αὐτὴν ταύτην ἠπείλησεν ἐπαγγελίαν ἐν τῷ δήμῳ,

ἥνπερ ἐγὼ Τιμάρχῳ ἐπήγγειλα, καὶ ἐπειδὴ Κρωβύλος
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδημηγόρει καὶ ὅλως ἀπετόλμων
ὑμῖν οὗτοι περὶ τῶν Ἑλληνικῶν συμβουλεύειν, ἐνταῦ- 87
θα δὴ καταμεμψάμενος ἑαυτὸν ὁ Πιττάλακος καὶ ἐκλο-
γισάμενος, τίς ὢν πρὸς οὕστινας ἐπολέμει, εὖ ἐβου-
λεύσατο (δεῖ γὰρ τἀληθῆ λέγειν) ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ
ἠγάπησεν, εἴ τι μὴ προσλάβοι καινὸν κακόν. ἐνταῦθα
δὴ τὴν καλὴν ταύτην νίκην νενικηκὼς ὁ Ἡγήσανδρος
65 ἀκονιτὶ εἶχε παρ' ἑαυτῷ Τίμαρχον τουτονί. καὶ ταῦτα
ὅτι ἀληθῆ λέγω, πάντες ἴστε· τίς γὰρ ὑμῶν οὐ πώποτε
εἰς τοὔψον ἀφῖκται καὶ τὰς δαπάνας τὰς τούτων οὐ 88
τεθεώρηκεν; ἢ τίς τοῖς τούτων κώμοις καὶ μοιχείαις
περιτυχὼν οὐκ ἠχθέσθη ὑπὲρ τῆς πόλεως; ὅμως δ',
ἐπειδὴ ἐν δικαστηρίῳ ἐσμέν, κάλει μοι Γλαύκωνα τὸν
Χολαργέα τὸν ἀφελόμενον εἰς ἐλευθερίαν τὸν Πιττά-
λακον, καὶ τὰς ἑτέρας μαρτυρίας ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

66 [Μαρτυρεῖ Γλαύκων Τιμαίου Χολαργεύς. ἐγὼ ἀγόμε-
νον εἰς δουλείαν ὑπὸ Ἡγησάνδρου Πιττάλακον ἀφειλό-
μην εἰς ἐλευθερίαν. χρόνῳ δ' ὕστερον ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ
Πιττάλακος ἔφη βούλεσθαι διαλυθῆναι τὰ πρὸς Ἡγήσαν-
δρον, προσπέμψας αὐτῷ ἄρασθαι ἥν τε αὐτὸς ἐνεκαλέ- 89
σατο Ἡγήσανδρον καὶ Τίμαρχον καὶ ἣν Ἡγήσανδρος τῆς
δουλείας αὐτόν· καὶ οὕτω διελύθησαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀμφισθένης μαρτυρεῖ. ἐγὼ ἀγόμενον εἰς δουλείαν ὑπὸ Ἡγησάνδρου Πιττάλακον ἀφειλόμην εἰς ἐλευθερίαν, καὶ τὰ ἑξῆς.]

67 Οὐκοῦν καὶ αὐτὸν ὑμῖν καλέσω τὸν Ἡγήσανδρον. γέγραφα δ' αὐτῷ μαρτυρίαν κοσμιωτέραν μὲν ἢ κατ' ἐκεῖνον, μικρῷ δὲ σαφεστέραν ἢ τῷ Μισγόλᾳ. οὐκ ἀγνοῶ δ', ὅτι ἀπομεῖται καὶ ἐπιορκήσει. διὰ τί οὖν αὐ-

τὸν καλῶ ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν; ἵν' ὑμῖν ἐπιδείξω, οἵους ἀπεργάζεται ἀνθρώπους τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο, ὡς καταφρονοῦντας μὲν τῶν θεῶν, ὑπερορῶντας δὲ τοὺς νόμους, ὀλιγώρως δὲ ἔχοντας πρὸς ἅπασαν αἰσχύνην. κάλει μοι τὸν Ἡγήσανδρον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

90 [Ἡγήσανδρος Διφίλου Στειριεὺς μαρτυρεῖ. ὅτε κατέ- 68
πλευσα ἐξ Ἑλλησπόντου, κατέλαβον παρὰ Πιτταλάκῳ τῷ
κυβευτῇ διατρίβοντα τὸν Τίμαρχον τὸν Ἀριζήλου, καὶ ἐξ
91 ἐκείνης τῆς γνώσεως ἐχρησάμην Τιμάρχῳ ὁμιλῶν τῇ αὐτῇ
χρήσει, ᾗ καὶ τὸ πρότερον Λεωδάμαντι.]

Οὐκ ἠγνόουν, ὅτι ὑπερόψεται τὸν ὅρκον, ὦ Ἀθη- 69
ναῖοι, ἀλλὰ καὶ προεῖπον ὑμῖν. κἀκεῖνο δέ μοι πρόδη-
λόν ἐστιν, ὅτι, ἐπειδὴ νῦν οὐκ ἐθέλει μαρτυρεῖν, αὐ-
τίκα πάρεισιν ἐν τῇ ἀπολογίᾳ. καὶ οὐδὲν μὰ Δία θαυ-
μαστόν· ἀναβήσεται γὰρ ὑμῖν δεῦρο πιστεύων τῷ ἑαυ-
92 τοῦ βίῳ, ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς καὶ μισοπόνηρος καὶ
τὸν Λεωδάμαντα ὅστις ἦν οὐ γιγνώσκων, ἐφ' ᾧ ὑμεῖς
ἐθορυβήσατε τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης. ἆρά 70
γε προαχθήσομαί τι σαφέστερον εἰπεῖν ἢ κατὰ τὴν
ἐμαυτοῦ φύσιν; εἴπατέ μοι πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλ-
λων θεῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅστις αὐτὸν κατῄσχυνε πρὸς
Ἡγήσανδρον, οὐ δοκεῖ ὑμῖν πρὸς τὸν πόρνον πεπορ-
νεῦσθαι; ἢ τίνας αὐτοὺς οὐκ οἰόμεθ' ὑπερβολὰς
ποιεῖσθαι βδελυρίας παροινοῦντας καὶ μονουμένους;
οὐκ οἴεσθε τὸν Ἡγήσανδρον ἀπολογούμενον τὰς πρὸς
93 τὸν Λεωδάμαντα πράξεις τὰς περιβοήτους, ἃς ὑμεῖς
ἅπαντες σύνιστε, ὑπερήφανα τὰ ἐπιτάγματα ἐπιτάτ-
τειν, ὡς ταῖς τούτου ὑπερβολαῖς αὐτὸν δόξοντα μέτρια
διαπεπρᾶχθαι; ἀλλ' ὅμως ὄψεσθε, ὅτι καὶ μάλα ἐπι- 71
94 στρεφῶς καὶ ῥητορικῶς αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
Κρωβύλος αὐτίκα μάλα δεῦρο ἀναπηδήσαντες ταῦτα

μὲν εἶναι πολλῆς ἀβελτερίας φήσουσιν, ἃ ἐγὼ λέγω, ἀξιώσουσι δέ με μάρτυρας παρασχέσθαι διαρρήδην μαρτυροῦντας, ὅπου ἔπραττεν, ὅπως ἐποίει, ἢ τίς
72 εἶδεν, ἢ τίς ἦν ὁ τρόπος, πρᾶγμα, οἶμαι, ἀναιδὲς λέγοντες. οὐ γὰρ ἔγωγε ὑπολαμβάνω οὕτως ὑμᾶς ἐπιλήσμονας εἶναι, ὥστε ἀμνημονεῖν ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε ἀναγιγνωσκομένων τῶν νόμων, ἐν οἷς γέ- 95
γραπται, ἐάν τις μισθώσηταί τινα Ἀθηναίων ἐπὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν ἢ ἐάν τις ἑαυτὸν μισθώσῃ, ἔνοχον εἶναι τοῖς μεγίστοις καὶ τοῖς ἴσοις ἐπιτιμίοις. τίς οὖν οὕτω ταλαίπωρός ἐστιν ἄνθρωπος, ὅστις ἂν ἐθελήσειε σαφῶς τοιαύτην μαρτυρίαν μαρτυρῆσαι, ἐξ ἧς ὑπάρχει αὐτῷ, ἐὰν τἀληθῆ μαρτυρήσῃ, ἐπιδεικνύναι ἔνοχον
73 ὄντα ἑαυτὸν τοῖς ἐσχάτοις ἐπιτιμίοις; οὐκοῦν ὑπόλοιπόν ἐστι τὸν πεπονθότα ὁμολογεῖν. ἀλλὰ διὰ τοῦτο κρίνεται, ὅτι ταῦτα πράξας παρὰ τοὺς νόμους ἐδημηγόρει. βούλεσθε οὖν τὸ ὅλον πρᾶγμα ἀφῶμεν καὶ μὴ ζητῶμεν; νὴ τὸν Ποσειδῶ καλῶς ἄρα τὴν πόλιν οἰκήσομεν, εἰ, ἃ αὐτοὶ ἔργῳ ἴσμεν γιγνόμενα, ταῦτα ἐὰν μή τις δεῦρο παρελθὼν σαφῶς ἅμα καὶ ἀναισχύντως μαρτυρήσῃ, διὰ τοῦτο ἐπιλησόμεθα.

74 Σκέψασθε δὲ καὶ ἐκ παραδειγμάτων· ἀνάγκη δ' ἴσως ἔσται παραπλήσια παραδείγματα εἶναι τοῖς τρό- 96
ποις τοῖς Τιμάρχου. ὁρᾶτε τουτουσὶ τοὺς ἐπὶ τῶν οἰκημάτων καθεζομένους, τοὺς ὁμολογουμένως τὴν πρᾶξιν πράττοντας. οὗτοι μέντοι ὅταν πρὸς τῇ ἀνάγκῃ ταύτῃ γίγνωνται, ὅμως πρό γε τῆς αἰσχύνης προβάλλονταί τι καὶ συγκλῄουσι τὰς θύρας. εἰ δή τις ὑμᾶς ἔροιτο τοὺς ὁδῷ πορευομένους, τί νῦν οὗτος ὁ ἄνθρω- 97
πος πράττει, εὐθὺς ἂν εἴποιτε τοῦ ἔργου τοὔνομα, οὐχ ὁρῶντες τὸν εἰσεληλυθότα ὅστις ἦν, ἀλλὰ τὴν προαίρεσιν τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου συνειδότες καὶ τὸ

πρᾶγμα γνωρίζοντες. οὐκοῦν τὸν αὐτὸν τρόπον προσ- 75
ήκει ὑμᾶς περὶ Τιμάρχου ἐξετάζειν, καὶ μὴ σκοπεῖν,
εἴ τις εἶδεν, ἀλλ᾽ εἰ πέπρακται τούτῳ ἡ πρᾶξις. ἐπεὶ
πρὸς θεῶν τί δεῖ λέγειν, Τίμαρχε, ἢ τί σὺ ἂν εἴποις
αὐτὸς περὶ ἑτέρου ἀνθρώπου ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ ταύτῃ κρινο-
98 μένου; ἢ τί χρὴ λέγειν, ὅταν μειράκιον νέον καταλι-
πὸν τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἐν ἀλλοτρίαις οἰκίαις νυκτε-
ρεύῃ, τὴν ὄψιν ἑτέρων διαφέρον, καὶ πολυτελῆ δεῖπνα
δειπνῇ ἀσύμβολον καὶ αὐλητρίδας ἔχῃ καὶ ἑταίρας πο-
λυτελεστάτας καὶ κυβεύῃ καὶ μηδὲν ἐκτίνῃ αὐτός, ἀλλ᾽
ἕτερος ὑπὲρ αὐτοῦ; ἔτι ταῦτα μαντείας προσδεῖται; 76
οὐκ εὔδηλον, ὅτι πᾶσα ἀνάγκη τὸν τὰ τηλικαῦτα ἐπι-
τάγματά τισιν ἐπιτάττοντα καὶ αὐτὸν ἀντὶ τούτων
ἡδονάς τινας παρασκευάζειν τοῖς τὸ ἀργύριον προα-
ναλίσκουσιν; οὐ γὰρ ἔχω μὰ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον,
99 τίνα τρόπον εὐφημότερον μνησθῶ τῶν σοὶ καταγε-
λάστως πεπραγμένων ἔργων.

Θεωρήσατε δ᾽, εἰ βούλεσθε, τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκ πο- 77
λιτικῶν τινων παραδειγμάτων, καὶ μάλιστα ἐκ τού-
των, ἃ νυνὶ μετὰ χεῖρας ἔχετε. γεγόνασι διαψηφίσεις ἐν
τοῖς δήμοις καὶ ἕκαστος ὑμῶν ψῆφον δέδωκε περὶ τοῦ
σώματος, ὅστις Ἀθηναῖος ὄντως ἐστὶ καὶ ὅστις μή. καὶ
ἔγωγε, ἐπειδὰν προσίω πρὸς τὸ δικαστήριον καὶ ἀκροά-
σωμαι τῶν ἀγωνιζομένων, ὁρῶ, ὅτι ἀεὶ τὸ αὐτὸ παρ᾽
ὑμῖν ἰσχύει. ἐπειδὰν γὰρ εἴπῃ ὁ κατήγορος· „ἄνδρες 78
100 δικασταί, τουτουὶ κατεψηφίσαντο οἱ δημόται ὀμόσαν-
τες, οὐδενὸς ἀνθρώπων οὔτε κατηγορήσαντος οὔτε
μαρτυρήσαντος, ἀλλ᾽ αὐτοὶ συνειδότες,“ εὐθύς, οἶμαι,
101 θορυβεῖτε ὑμεῖς ὡς οὐ μετὸν τῷ κρινομένῳ τῆς πό-
λεως· οὐδὲν γάρ, οἶμαι, δοκεῖ προσδεῖσθαι ὑμῖν λόγου
οὐδὲ μαρτυρίας ὅσα τις σαφῶς οἶδεν αὐτός. φέρε δὴ 79
πρὸς τοῦ Διός, εἰ, ὥσπερ περὶ τοῦ γένους, οὕτω καὶ

περὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου ἐδέησε δοῦναι ψῆφον
Τίμαρχον, εἴτ' ἔνοχός ἐστιν εἴτε μή, ἐκρίνετο δὲ τὸ 102
πρᾶγμα ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εἰσήγετο δ' εἰς ὑμᾶς ὥσπερ
νυνί, μὴ ἐξῆν δ' ἐκ τοῦ νόμου ἢ ψηφίσματος μήτε ἐμοὶ
κατηγορεῖν μήτε τούτῳ ἀπολογεῖσθαι, ὁ δὲ κῆρυξ ὁ
νυνὶ παρεστηκὼς ἐμοὶ ἐπηρώτα ὑμᾶς τὸ ἐκ τοῦ νόμου
κήρυγμα· „τῶν ψήφων ἡ τετρυπημένη, ὅτῳ δοκεῖ πε-
πορνεῦσθαι Τίμαρχον, ἡ δὲ πλήρης, ὅτῳ μή,“ τί ἂν
ἐψηφίσασθε; ἀκριβῶς εὖ οἶδ' ὅτι κατέγνωτ' ἂν αὐτοῦ.
80 εἰ δή τις με ἔροιτο ὑμῶν· „σὺ δὲ τί οἶσθα, εἰ ἡμεῖς ἂν
τούτου κατεψηφισάμεθα;“ εἴποιμ' ἄν· „διότι ἐπαρ-
ρησιάσασθέ μοι καὶ διείλεχθε.“ καὶ ὁπότε καὶ ποῦ
ἕκαστος, ἐγὼ ὑμᾶς ὑπομνήσω. ὅταν οὑτοσὶ ἀναβῇ ἐπὶ 103
τὸ βῆμα ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ὅτε ἐβούλευε πέρυσιν, ὅταν
μνησθῇ τειχῶν ἐπισκευῆς ἢ πύργου ἢ ὡς ἀπήγετό 104
πού τις, εὐθὺς ἐβοᾶτε καὶ ἐγελᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐλέγετε
81 τὴν ἐπωνυμίαν τῶν ἔργων ὧν σύνιστε αὐτῷ. καὶ τὰ
μὲν παλαιὰ ἐάσω, τὰ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ γενόμενα,
ὅτε ἐγὼ τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην Τιμάρχῳ ἐπήγγειλα,
ταῦθ' ὑμᾶς ἀναμνῆσαι βούλομαι. τῆς γὰρ βουλῆς τῆς
ἐν Ἀρείῳ πάγῳ πρόσοδον ποιουμένης πρὸς τὸν δῆμον
κατὰ τὸ ψήφισμα τὸ τούτου, ὃ οὗτος εἰρήκει περὶ τῶν
οἰκήσεων τῶν ἐν τῇ Πυκνί, ἦν μὲν ὁ τὸν λόγον λέγων
ἐκ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν Αὐτόλυκος, καλῶς νὴ τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ σεμνῶς καὶ ἀξίως
82 ἐκείνου τοῦ συνεδρίου βεβιωκώς· ἐπειδὴ δέ που προϊ-
όντος τοῦ λόγου εἶπεν, ὅτι τὸ εἰσήγημα τὸ Τιμάρχου
ἀποδοκιμάζει ἡ βουλή, „καὶ περὶ τῆς ἐρημίας ταύτης
καὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐν τῇ Πυκνὶ μὴ θαυμάσητε, ὦ Ἀθη- 105
ναῖοι, εἰ Τίμαρχος ἐμπειροτέρως ἔχει τῆς βουλῆς τῆς
ἐξ Ἀρείου πάγου,“ ἀνεθορυβήσατε ὑμεῖς ἐνταῦθα καὶ
ἔφατε τὸν Αὐτόλυκον ἀληθῆ λέγειν· εἶναι γὰρ αὐτὸν

ἔμπειρον τούτων. ἀγνοήσας δ' ὑμῶν τὸν θόρυβον ὁ 83
Αὐτόλυκος, μάλα σκυθρωπάσας καὶ διαλιπὼν εἶπεν·
„ἡμεῖς τοι, ὦ Ἀθηναῖοι, οἱ Ἀρεοπαγῖται οὔτε κατηγο-
ροῦμεν Τιμάρχου οὔτε ἀπολογούμεθα, οὐ γὰρ ἡμῖν
πάτριόν ἐστιν, ἔχομεν δὲ τοιαύτην τινὰ συγγνώμην
Τιμάρχῳ· οὗτος ἴσως“ ἔφη „ᾠήθη ἐν τῇ ἡσυχίᾳ ταύτῃ
106 μικρὸν ὑμῶν ἑκάστῳ ἀνάλωμα γίγνεσθαι·“ καὶ πάλιν
ἐπὶ τῇ ἡσυχίᾳ καὶ τῷ μικρῷ ἀναλώματι μείζων ἀπήντα
παρ' ὑμῶν μετὰ γέλωτος θόρυβος. ὡς δ' ἐπεμνήσθη 84
107 τῶν οἰκοπέδων καὶ τῶν λάκκων, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐ-
τοὺς ἐδύνασθε. ἔνθα δὴ καὶ παρέρχεται Πύρρανδρος
ἐπιτιμήσων ὑμῖν, καὶ ἤρετο τὸν δῆμον, εἰ οὐκ αἰσχύ-
νοιντο γελῶντες παρούσης τῆς βουλῆς τῆς ἐξ Ἀρείου
πάγου. ὑμεῖς δ' ἐξεβάλετε αὐτὸν ὑπολαβόντες· „ἴσμεν,
ὦ Πύρρανδρε, ὅτι οὐ δεῖ γελᾶν τούτων ἐναντίον· ἀλλ'
οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρα-
τεῖ τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.“ ταύτην ἐγὼ ὑπολαμ- 85
βάνω τὴν μαρτυρίαν μεμαρτυρῆσθαι ὑμῖν ὑπὸ τοῦ
δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὃν ἁλῶναι ψευδομαρτυριῶν
οὐ καλῶς ἔχει. οὐκοῦν ἄτοπον ἂν εἴη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ
μηδὲν μὲν ἐμοῦ λέγοντος αὐτοὶ βοᾶτε τὴν ἐπωνυμίαν
τῶν ἔργων ὧν σύνιστε τούτῳ, ἐμοῦ δὲ λέγοντος ἐπι-
108 λέλησθε, καὶ μὴ γενομένης μὲν κρίσεως περὶ τοῦ πράγ-
ματος ἥλω ἄν, γεγονότος δὲ ἐλέγχου ἀποφεύξεται.

Ἐπεὶ δὲ ἐμνήσθην τῶν διαψηφίσεων καὶ τῶν Δη- 86
μοφίλου πολιτευμάτων, βούλομαι καὶ ἄλλο τι παρά-
δειγμα περὶ τούτων εἰπεῖν. ὁ γὰρ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ
καὶ πρότερόν τι τοιοῦτον πολίτευμα ἐπολιτεύσατο.
ᾐτιάσατό τινας εἶναι, οἵπερ ἄρα ἐνεχείρουν συνδεκά-
109 ζειν τὴν ἐκκλησίαν καὶ τἆλλα δικαστήρια, ὥσπερ καὶ
110 νυνὶ Νικόστρατος· καὶ περὶ τούτων κρίσεις αἱ μὲν ἐγέ-
νοντο πάλαι, αἱ δὲ νῦν ἐνεστᾶσιν ἔτι. φέρε δὴ πρὸς 87

τοῦ Διὸς καὶ τῶν θεῶν, εἰ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἐτράποντο
ἀπολογίαν ἥνπερ Τίμαρχος νυνὶ καὶ οἱ συναγορεύον-
τες αὐτῷ, καὶ ἠξίουν διαρρήδην μαρτυρεῖν περὶ τῆς
αἰτίας ἢ τοὺς δικαστὰς μὴ πιστεύειν· ἅπασα δήπου
ἀνάγκη ἦν ἐκ τοῦ λόγου τούτου μαρτυρεῖν τὸν μέν,
ὡς ἐδέκαζε, τὸν δέ, ὡς ἐδεκάζετο, προκειμένης ἑκατέρῳ
ζημίας ἐκ τοῦ νόμου θανάτου, ὥσπερ ἐνθάδ', ἐάν τις
μισθώσηταί τινα Ἀθηναίων ἐφ' ὕβρει, καὶ πάλιν ἐάν
τις Ἀθηναίων ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος αἰσχύνῃ ἑκὼν μι-
88 σθαρνῇ. ἔστιν οὖν ὅστις ἂν ἐμαρτύρησεν, ἢ κατήγο- 111
ρος ὃς ἐνεχείρησε τοιαύτην ἀπόδειξιν ποιεῖσθαι τοῦ
πράγματος; οὐ δῆτα. τί οὖν; ἀπέφυγον οἱ κρινόμενοι;
μὰ τὸν Ἡρακλέα, ἐπεὶ θανάτῳ ἐζημιώθησαν, πολὺ νὴ
τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω ἔλαττον ἁμάρτημα ἡμαρτη-
κότες τουτουὶ τοῦ ἀνθρώπου. ἐκεῖνοι μέν γε οἱ ταλαί-
πωροι οὐ δυνάμενοι γῆρας ἅμα καὶ πενίαν ὑπενεγ-
κεῖν, τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν, ταύταις
ἐχρήσαντο ταῖς συμφοραῖς, οὗτος δ' οὐκ ἐθέλων τὴν
ἑαυτοῦ βδελυρίαν κατέχειν.

89 Εἰ μὲν τοίνυν ἦν ὁ ἀγὼν οὑτοσὶ ἐν πόλει ἐκκλή- 112
τῳ, ὑμᾶς ἂν ἔγωγε ἠξίωσα μάρτυράς μοι γενέσθαι,
τοὺς ἄριστα εἰδότας, ὅτι ἀληθῆ λέγω· εἰ δ' ὁ μὲν ἀγών
ἐστιν Ἀθήνησιν, οἱ δ' αὐτοὶ δικασταί μοι καὶ μάρτυ-
ρές ἐστε τῶν λόγων, ἐμοὶ μὲν ἀναμιμνήσκειν προσήκει,
ὑμᾶς δέ μοι μὴ ἀπιστεῖν. καὶ γάρ μοι δοκεῖ Τίμαρχος
οὑτοσὶ οὐχ ὑπὲρ αὑτοῦ μόνον, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐσπουδα-
κέναι, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ταὐτὰ διαπεπραγ-
90 μένων αὐτῷ. εἰ γὰρ ἡ μὲν πρᾶξις αὕτη ἔσται, ὥσπερ
εἴωθε γίγνεσθαι, λάθρα καὶ ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἐν ἰδίαις οἰ-
κίαις, ὁ δὲ ἄριστα μὲν εἰδώς, καταισχύνας δέ τινα τῶν
πολιτῶν, ἐὰν τἀληθῆ μαρτυρήσῃ, ἔνοχος ἔσται τοῖς
μεγίστοις ἐπιτιμίοις, ὁ δὲ κρινόμενος καταμεμαρτυρη-

μένος ὑπὸ τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἀληθείας ἀξιώ-
113 σει μὴ ἐξ ὧν γιγνώσκεται, ἀλλ' ἐκ τῶν μαρτυριῶν
κρίνεσθαι, ἀνῄρηται ὁ νόμος καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ δέ-
δεικται φανερὰ ὁδὸς, δι' ἧς οἱ τὰ μέγιστα κακουρ-
γοῦντες ἀποφεύξονται. τίς γὰρ ἢ τῶν λωποδυτῶν ἢ 91
τῶν κλεπτῶν ἢ τῶν μοιχῶν ἢ τῶν ἀνδροφόνων ἢ τῶν
τὰ μέγιστα μὲν ἀδικούντων, λάθρα δὲ τοῦτο πρατ-
τόντων δώσει δίκην; καὶ γὰρ τούτων οἱ μὲν ἐπ' αὐτο-
φώρῳ ἁλόντες, ἐὰν μὲν ὁμολογῶσι, παραχρῆμα θα-
νάτῳ ζημιοῦνται, οἱ δὲ λαθόντες καὶ ἔξαρνοι γενό-
μενοι κρίνονται ἐν τοῖς δικαστηρίοις· εὑρίσκεται γὰρ
ἡ ἀλήθεια ἐκ τῶν εἰκότων.

Χρήσασθε δὴ παραδείγματι τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου 92
πάγου, τῷ ἀκριβεστάτῳ συνεδρίῳ τῶν ἐν τῇ πόλει.
πολλοὺς γὰρ ἤδη ἔγωγ' ἔναγχος τεθεώρηκα ἐν τῷ βου-
λευτηρίῳ τούτῳ εὖ πάνυ εἰπόντας καὶ μάρτυρας πορι-
σαμένους ἁλόντας· ἤδη δέ τινας πάνυ κακῶς διαλε-
χθέντας καὶ πρᾶγμα ἀμάρτυρον ἔχοντας οἶδα νική-
σαντας. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ λόγου μόνον οὐδ' ἐκ τῶν μαρ-
τυριῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτοὶ ἴσασι καὶ ἐξητάκασι, τὴν ψῆ-
φον φέρουσι. τοιγάρτοι διατελεῖ τοῦτο τὸ συνέδριον
εὐδοκιμοῦν ἐν τῇ πόλει. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον, ὦ 93
Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς τὴν κρίσιν ταύτην ποιήσασθε, καὶ
πρῶτον μὲν μηδὲν ὑμῖν ἔστω πιστότερον ὧν αὐτοὶ
σύνιστε καὶ πέπεισθε περὶ Τιμάρχου τουτουί, ἔπειτα
τὸ πρᾶγμα θεωρεῖτε μὴ ἐκ τοῦ παρόντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ
παρεληλυθότος χρόνου. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ παρεληλυ-
114 θότι χρόνῳ λόγοι λεγόμενοι περὶ Τιμάρχου καὶ τῶν
τούτου ἐπιτηδευμάτων διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐλέγοντο, οἱ
δ' ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ῥηθησόμενοι διὰ τὴν κρίσιν τῆς ὑμε-
τέρας ἀπάτης ἕνεκα. ἀπόδοτε οὖν τὴν ψῆφον τῷ πλεί-
ονι χρόνῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ καὶ οἷς αὐτοὶ ὑμεῖς σύνιστε.

94 Καίτοι λογογράφος γέ τις φησὶν, ὁ μηχανώμενος
αὐτοῖς ἀπολογίαν, ἐναντία με λέγειν ἐμαυτῷ. οὐ γὰρ
δὴ δοκεῖ εἶναι αὐτῷ δυνατὸν τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον
πεπορνεῦσθαι καὶ τὰ πατρῷα κατεδηδοκέναι· τὸ μὲν
γὰρ ἡμαρτηκέναι τι περὶ τὸ σῶμα παιδὸς εἶναί φησι,
τὸ δὲ τὰ πατρῷα κατεδηδοκέναι ἀνδρός. ἔτι δὲ τοὺς
καταισχύνοντας αὐτοὺς μισθούς φησι πράττεσθαι τοῦ
πράγματος. ἀποθαυμάζων οὖν περιέρχεται καὶ τερα-
τευόμενος κατὰ τὴν ἀγορὰν, εἰ ὁ αὐτὸς πεπόρνευταί
95 τε καὶ τὰ πατρῷα κατεδήδοκεν. εἰ δέ τις ἀγνοεῖ ταῦθ' 115
ὅπως ἔχει, ἐγὼ σαφέστερον αὐτὰ πειράσομαι διορίσαι
τῷ λόγῳ. ἕως μὲν γὰρ ἀντήρκει ἡ τῆς ἐπικλήρου οὐ-
σία, ἣν ὁ Ἡγήσανδρος ὁ τοῦτον ἔχων ἔγημε, καὶ τὸ
ἀργύριον, ὃ ἦλθεν ἔχων ἐκ τῆς μετὰ Τιμομάχου ἀπο-
δημίας, ἦσαν ἐπὶ πολλῆς ἀσελγείας καὶ ἀφθονίας·
ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μὲν ἀπωλώλει καὶ κατεκεκύβευτο καὶ
κατωψοφάγητο, οὑτοσὶ δ' ἔξωρος ἐγένετο, ἐδίδου δ' εἰ-
κότως οὐδεὶς ἔτι οὐδὲν, ἡ δὲ βδελυρὰ φύσις καὶ ἀνό-
σιος ἡ τούτου ἀεὶ τῶν αὐτῶν ἐπεθύμει καὶ καθ' ὑπερ-
βολὴν ἀκρασίας ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ ἐπίταγμα ἐπέταττε
96 καὶ ἀπεφέρετο εἰς τὸ καθ' ἡμέραν ἔθος, ἐνταῦθα δὴ 116
ἐτράπετο ἐπὶ τὸ καταφαγεῖν τὴν πατρῴαν οὐσίαν. καὶ
οὐ μόνον κατέφαγε τὰ πατρῷα, ἀλλ' εἰ οἷόν τ' ἐστὶν
εἰπεῖν, καὶ κατέπιεν. καὶ γὰρ οὐδὲ τῆς ἀξίας ἕκαστον 117
τῶν κτημάτων ἀπέδοτο, οὐδ' ἐδύνατ' ἀναμένειν τὸ
πλέον οὐδὲ τὸ λυσιτελοῦν, ἀλλὰ τοῦ ἤδη εὑρίσκοντος
ἀπεδίδοτο· οὕτως ἠπείγετο σφόδρα πρὸς τὰς ἡδονάς.
97 τούτῳ γὰρ κατέλιπεν ὁ πατὴρ οὐσίαν, ἀφ' ἧς ἕτερος
μὲν ἂν καὶ ἐλειτούργει, οὗτος δὲ οὐδ' αὑτῷ διαφυλάξαι
ἐδυνήθη. οἰκίαν μὲν γὰρ ὄπισθεν τῆς πόλεως, ἐσχα-
τιὰν δὲ Σφηττοῖ, Ἀλωπεκῆσι δ' ἕτερον χωρίον, χωρὶς 118
δὲ οἰκέτας δημιουργοὺς τῆς σκυτοτομικῆς τέχνης ἐννέα

ἢ δέκα, ὧν ἕκαστος τούτῳ δύ' ὀβολοὺς ἀποφορὰν
ἔφερε τῆς ἡμέρας, ὁ δ' ἡγεμὼν τοῦ ἐργαστηρίου τριώ-
βολον· ἔτι δὲ πρὸς τούτοις γυναῖκα ἀμόργινα ἐπιστα-
μένην ἐργάζεσθαι καὶ ἔργα λεπτὰ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκφέ-
ρουσαν, καὶ ἄνδρα ποικιλτήν, καὶ ὀφείλοντάς τινας
αὐτῷ ἀργύριον, καὶ ἔπιπλα. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, 98
ἐνταῦθα μέντοι νὴ Δία σαφῶς πάνυ καὶ διαρρήδην
ἐγὼ μαρτυροῦντας ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι·
οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος, ὥσπερ ἐκεῖ, οὐδ' αἰσχύνη πρόσ-
119 εστιν οὐδεμία τῷ ἀληθῆ μαρτυροῦντι. τὴν μὲν γὰρ
οἰκίαν τὴν ἐν ἄστει ἀπέδοθ' οὗτος Ναυσικράτει τῷ
κωμικῷ ὑποκριτῇ, ὕστερον δ' αὐτὴν ἐπρίατο παρὰ
τοῦ Ναυσικράτους εἴκοσι μνῶν Κλεαίνετος ὁ χοροδι-
δάσκαλος· τὴν δ' ἐσχατιὰν ἐπρίατο παρ' αὐτοῦ Μνη-
σίθεος ὁ Μυρρινούσιος, τόπον μὲν πολύν, δεινῶς
δ' ἐξηγριωμένον ὑπὸ τούτου· τὸ δ' Ἀλωπεκῆσι χωρίον, 99
ὃ ἦν ἄπωθεν τοῦ τείχους ἕνδεκα ἢ δώδεκα στάδια,
ἱκετευούσης καὶ ἀντιβολούσης τῆς μητρὸς, ὡς ἐγὼ
πυνθάνομαι, ἐᾶσαι καὶ μὴ ἀποδόσθαι, ἀλλ' εἰ μή τι
ἄλλο, ἐνταφῆναι ὑπολιπεῖν αὐτῇ, οὐδὲ τούτου τοῦ
χωρίου ἀπέσχετο, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἀπέδοτο δισχιλίων
δραχμῶν. καὶ τῶν θεραπαινῶν καὶ τῶν οἰκετῶν οὐ-
δένα κατέλιπεν, ἀλλ' ἅπαντα πέπρακε. καὶ ταῦθ' ὅτι
120 οὐ ψεύδομαι, ἐγὼ μὲν, ὡς κατέλιπεν αὐτῷ ὁ πατήρ,
μαρτυρίας παρέξομαι, οὗτος δ', εἰ μὴ φήσει πεπρα-
κέναι, τὰ σώματα τῶν οἰκετῶν ἐμφανῆ παρεχέσθω.
ὡς δὲ καὶ ἀργύριόν τισιν ἐδάνεισεν, ὃ κομισάμενος 100
οὗτος ἀνήλωκε, μάρτυρα παρέξομαι Μεταγένην ὑμῖν
τὸν Σφήττιον, ὃς ὠφείλησε μὲν ἐκείνῳ πλείους ἢ τριά-
κοντα μνᾶς, ὃ δ' ἦν ὑπόλοιπον τελευτήσαντος τοῦ πα-
τρὸς, τούτῳ ἀπέδωκεν ἑπτὰ μνᾶς [Τιμάρχῳ]. καί μοι
κάλει Μεταγένην τὸν Σφήττιον. πασῶν δὲ πρώτην

ἀνάγνωθι τὴν Ναυσικράτους μαρτυρίαν τοῦ τὴν οἰ-
κίαν πριαμένου· καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας λαβέ, περὶ ὧν
ἐμνήσθην ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

101 Ὡς τοίνυν ἐκέκτητο ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀργύριον οὐκ
ὀλίγον, ὃ οὗτος ἠφάνικε, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω. φοβη-
θεὶς γὰρ τὰς λειτουργίας ἀπέδοτο ἃ ἦν αὐτῷ κτήματα
ἄνευ τῶν ἀρτίως εἰρημένων, χωρίον Κηφισιᾶσιν ἕτε- 121
ρον, ἀγρὸν Ἀμφιτροπῆσιν, ἐργαστήρια δύο ἐν τοῖς
ἀργυρείοις, ἓν μὲν ἐν Αὐλῶνι, ἕτερον δ' ἐπὶ Θρασύλ-
102 λῳ. ὅθεν δὲ ταῦτ' εὐπόρησεν, ἐγὼ ἐρῶ. ἦσαν οὗτοι
τρεῖς ἀδελφοί, Εὐπόλεμός τε ὁ παιδοτρίβης καὶ Ἀρίζη-
λος ὁ τούτου πατὴρ καὶ Ἀρίγνωτος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ἔστι,
πρεσβύτης διεφθαρμένος τοὺς ὀφθαλμούς. τούτων
πρῶτος ἐτελεύτησεν Εὐπόλεμος, ἀνεμήτου τῆς οὐσίας
οὔσης, δεύτερος δ' Ἀρίζηλος ὁ Τιμάρχου πατήρ· ὅτε
δ' ἔζη, πᾶσαν τὴν οὐσίαν διεχείριζε διὰ τὴν ἀσθένειαν
καὶ τὴν συμφορὰν τὴν περὶ τὰ ὄμματα τοῦ Ἀριγνώτου
καὶ διὰ τὸ τετελευτηκέναι τὸν Εὐπόλεμον, καί τι καὶ
103 εἰς τροφὴν συνταξάμενος ἐδίδου τῷ Ἀριγνώτῳ. ἐπεὶ
δὲ καὶ ὁ Ἀρίζηλος ἐτελεύτησεν ὁ Τιμάρχου τουτουὶ
πατήρ, τοὺς μὲν πρώτους χρόνους, ἕως παῖς ἦν οὗτος,
ἅπαντα τὰ μέτρια ἐγίγνετο παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τῷ
Ἀριγνώτῳ· ἐπειδὴ δ' ἐνεγράφη Τίμαρχος οὗτος εἰς τὸ
ληξιαρχικὸν γραμματεῖον καὶ κύριος ἐγένετο τῆς οὐ- 122
σίας, παρωσάμενος ἄνδρα πρεσβύτην καὶ ἠτυχηκότα,
θεῖον ἑαυτοῦ, τήν τε οὐσίαν ἠφάνισε καὶ τῶν ἐπιτη-
δείων οὐδὲν ἐδίδου τῷ Ἀριγνώτῳ, ἀλλὰ περιεῖδεν ἐκ
τοσαύτης οὐσίας ἐν τοῖς ἀδυνάτοις μισθοφοροῦντα. 123
104 καὶ τὸ τελευταῖον, ὃ καὶ δεινότατον, ἀπολειφθέντος
τοῦ πρεσβύτου τῆς γιγνομένης τοῖς ἀδυνάτοις δοκιμα-
σίας, ἱκετηρίαν θέντος εἰς τὴν βουλὴν ὑπὲρ τοῦ μι-

σθοῦ, βουλευτὴς ὢν καὶ προεδρεύων ἐκείνην τὴν ἡμέ-
ραν οὐκ ἠξίωσεν αὐτῷ συνειπεῖν, ἀλλὰ περιεῖδεν ἀπο-
124 λέσαντα τὸν τῆς πρυτανείας μισθόν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέ-
γω, κάλει μοι καὶ Ἀρίγνωτον τὸν Σφήττιον καὶ τὴν
μαρτυρίαν ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀλλ' ἴσως ἂν τις εἴποι, ὡς ἀποδόμενος τὴν πα- 105
τρῴαν οἰκίαν ἑτέραν ἄλλοθί που τοῦ ἄστεος ἐκτήσατο,
ἀντὶ δὲ τῆς ἐσχατιᾶς καὶ τοῦ χωρίου τοῦ Ἀλωπεκῆσι
καὶ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν ἄλλων εἰς τἀργύρειά τι
κατεσκευάσατο, ὥσπερ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρότερον.
125 ἀλλ' οὐκ ἔστι τούτῳ λοιπὸν οὐδὲν, οὐκ οἰκία, οὐ συν-
οικία, οὐ χωρίον, οὐκ οἰκέται, οὐ δάνεισμα, οὐκ ἄλλ'
οὐδὲν ἀφ' ὧν ἄνθρωποι μὴ κακοῦργοι ζῶσιν. ἀλλὰ
τούτῳ ἀντὶ τῶν πατρῴων περίεστι βδελυρία, συκο-
φαντία, θράσος, τρυφὴ, δειλία, ἀναίδεια, τὸ μὴ ἐπί-
στασθαι ἐρυθριᾶν ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς· ἐξ ὧν ἂν ὁ κάκι-
στος καὶ ἀλυσιτελέστατος πολίτης γένοιτο.

Οὐ τοίνυν μόνον τὰ πατρῷα κατεδήδοκεν, ἀλλὰ 106
καὶ τὰ κοινὰ τὰ ὑμέτερα, ὅσων πώποτε κύριος γέγο-
νεν. οὗτος γὰρ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχων, ἣν ὑμεῖς
ὁρᾶτε, οὐκ ἔστιν ἥντινα πώποτ' οὐκ ἦρξεν ἀρχὴν, οὐ-
δεμίαν λαχὼν οὐδὲ χειροτονηθεὶς, ἀλλὰ πάσας παρὰ
τοὺς νόμους πριάμενος. ὧν τὰς μὲν πλείστας παρήσω,
126 δυοῖν δ' ἢ τριῶν μόνον μνησθήσομαι. λογιστὴς γὰρ 107
γενόμενος πλεῖστα μὲν τὴν πόλιν ἔβλαψε δῶρα λαμβά-
νων παρὰ τῶν οὐ δικαίως ἀρξάντων, μάλιστα δ' ἐσυ-
κοφάντησε τῶν ὑπευθύνων τοὺς μηδὲν ἠδικηκότας.
ἦρξε δ' ἐν Ἄνδρῳ πριάμενος τριάκοντα μνῶν τὴν ἀρ-
χὴν, δανεισάμενος ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς τὴν μνᾶν, εὐπο-
ρίαν τῇ βδελυρίᾳ τῇ ἑαυτοῦ τοὺς συμμάχους τοὺς ὑμε-
τέρους ποιούμενος· καὶ τοσαύτην ἀσέλγειαν ἐπεδείξατο

εἰς ἐλευθέρων ἀνθρώπων γυναῖκας, ἡλίκην οὐδεὶς πώ-
ποθ' ἕτερος. ὧν οὐδένα ἐγὼ παρακαλῶ δεῦρο τὴν ἑαυ-
τοῦ συμφορὰν, ἣν εἵλετο σιγᾶν, εἰς πολλοὺς ἐκμαρτυ-
108 ρῆσαι, ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο καταλείπω σκοπεῖν. τί δὲ
προσδοκᾶτε; τὸν Ἀθήνησιν ὑβριστὴν οὐκ εἰς τοὺς ἄλ-
λους μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ, νόμων
ὄντων, ὑμῶν ὁρώντων, ἐχθρῶν ἐφεστηκότων, τοῦτον 127
αὐτὸν λαβόντα ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν καὶ ἀρχὴν τίς ἂν
ἐλπίσειεν ἀπολελοιπέναι τι τῶν ἀσελγεστάτων ἔργων;
ἤδη νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω πολλάκις ἐνεθυμήθην
τὴν εὐτυχίαν τὴν τῆς ὑμετέρας πόλεως κατὰ πολλὰ μὲν
καὶ ἄλλα, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ κατὰ ταῦτα, ὅτι κατ' ἐκεί-
νους τοὺς χρόνους οὐδεὶς ἐγένετο τῆς Ἀνδρίων πόλεως
ὠνητής.

109 Ἀλλ' ἴσως καθ' αὑτὸν μὲν ἄρχων φαῦλος ἦν, μετὰ
πλειόνων δὲ ἐπιεικής. πόθεν; οὗτος, ὦ Ἀθηναῖοι,
βουλευτὴς ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Νικοφήμου. ἅπαντα
μὲν οὖν διεξελθεῖν, ἃ ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἐκακούρ-
γησε, πρὸς μικρὸν μέρος τῆς ἡμέρας οὐκ ἄξιον ἐπιχει-
ρεῖν· ἃ δ' ἐστὶν ἐγγυτάτω τῆς αἰτίας, καθ' ἣν ἡ πα-
110 ροῦσα κρίσις ἐστὶ, ταῦτ' ἐρῶ διὰ βραχέων. ἐπὶ τοίνυν
τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος, ὅθ' οὗτος ἐβούλευεν, ταμίας ἦν
τῶν τῆς θεοῦ Ἡγήσανδρος οὗτος ὁ Κρωβύλου ἀδελ- 128
φὸς, ἔκλεπτον δὲ τῆς πόλεως κοινῇ καὶ μάλα φιλεταί-
ρως χιλίας δραχμάς. αἰσθόμενος δὲ τὸ πρᾶγμα ἀνὴρ
ἐπιεικὴς Πάμφιλος ὁ Ἀχερδούσιος, προσκρούσας τι
τούτῳ καὶ παροξυνθεὶς, ἐκκλησίας οὔσης εἶπεν ἀνα-
στάς· „ὦ Ἀθηναῖοι, κλέπτουσιν ὑμῶν ἀνὴρ καὶ γυνὴ
111 κοινῇ χιλίας δραχμάς.“ θαυμασάντων δ' ὑμῶν, πῶς
ἀνὴρ καὶ γυνὴ καὶ τίς ὁ λόγος, εἶπε μικρὸν διαλιπών·
„ἀγνοεῖτε“ ἔφη „ὅ τι λέγω; ὁ μὲν ἀνήρ ἐστιν Ἡγήσαν-
δρος ἐκεῖνος νυνὶ,“ ἔφη, „πρότερον δ' ἦν καὶ αὐτὸς

Λεωδάμαντος γυνή· ἡ δὲ γυνὴ Τίμαρχος οὑτοσί. ὃν
δὲ τρόπον κλέπτεται τὸ ἀργύριον, ἐγὼ ἐρῶ.“ μετὰ
ταῦτα ἤδη διεξῄει περὶ τοῦ πράγματος καὶ μάλα εἰδό-
129 τως καὶ σαφῶς. διδάξας δὲ ταῦτα, „τί οὖν ἐστιν,“ ἔφη,
„ὦ Ἀθηναῖοι, ὃ συμβουλεύω ὑμῖν; ἐὰν μὲν ἡ βουλὴ
καταγνοῦσα τουτουὶ ἀδικεῖν καὶ ἐκφυλλοφορήσασα δι-
καστηρίῳ παραδῷ, δότε τὴν δωρεὰν αὐτοῖς, ἐὰν δὲ
μὴ κολάσωσι, μὴ δῶτε, ἀλλ' εἰς ἐκείνην αὐτοῖς τὴν
ἡμέραν ἀπομνημονεύσατε.“ μετὰ ταῦτα ὡς ἐπανῆλ- 112
θεν ἡ βουλὴ εἰς τὸ βουλευτήριον, ἐξεφυλλοφόρησε μὲν
130 αὐτόν, ἐν δὲ τῇ ψήφῳ κατεδέξατο. ὅτι δ' οὐ παρέδωκε
δικαστηρίῳ οὐδ' ἐξήλασεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, ἄχθο-
μαι μὲν λέγων, ἀνάγκη δ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι τῆς δωρεᾶς
ἀπετύγχανε. μὴ τοίνυν φανῆτε, ὦ Ἀθηναῖοι, τῇ μὲν
βουλῇ χαλεπήναντες καὶ πεντακοσίους ἄνδρας τῶν
πολιτῶν ἀστεφανώτους ποιήσαντες, ὅτι τοῦτον οὐκ
ἐτιμωρήσατο, αὐτοὶ δὲ ἀφῆτε, καὶ τὸν τῇ βουλῇ μὴ
συνενεγκόντα ῥήτορα, τοῦτον τῷ δήμῳ μὴ περιποιή-
σητε.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τὰς κληρωτὰς ἀρχάς ἐστι τοιοῦτος, 113
131 περὶ δὲ τὰς χειροτονητὰς βελτίων. καὶ τίς ὑμῶν οὐκ
οἶδεν, ὡς περιβοήτως ἐξηλέγχθη κλέπτης ὤν; πεμ-
φθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν ἐξεταστὴς τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ ξένων
μόνος τῶν ἐξεταστῶν ὡμολόγει λαβεῖν ἀργύριον, καὶ
οὐ περὶ τοῦ πράγματος ἀπελογεῖτο, ἀλλ' εὐθὺς περὶ
τοῦ τιμήματος ἱκέτευεν ὁμολογῶν ἀδικεῖν. ὑμεῖς δὲ
τοῖς μὲν ἐξάρνοις ἐτιμήσατε ταλάντου ἑκάστῳ, τούτῳ
δὲ τριάκοντα μνῶν. οἱ δὲ νόμοι κελεύουσι τῶν κλε-
πτῶν τοὺς μὲν ὁμολογοῦντας θανάτῳ ζημιοῦσθαι,
τοὺς δ' ἀρνουμένους κρίνεσθαι. τοιγάρτοι οὕτως 114
ὑμῶν κατεφρόνησεν, ὥστ' εὐθὺς ἐπὶ ταῖς ἐν τοῖς δή-
μοις διαψηφίσεσι δισχιλίας δραχμὰς ἔλαβε. φήσας γὰρ

Φιλωτάδην τὸν Κυδαθηναιᾶ, ἕνα τῶν πολιτῶν, ἀπε-
λεύθερον εἶναι ἑαυτοῦ καὶ πείσας ἀποψηφίσασθαι
τοὺς δημότας, ἐπιστὰς τῇ κατηγορίᾳ ἐπὶ τοῦ δικαστη-
ρίου καὶ λαβὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα τὰ ἱερὰ καὶ ὀμό-
σας μὴ λαβεῖν δῶρα μηδὲ λήψεσθαι, καὶ ἐπομόσας τοὺς
115 ὁρκίους θεοὺς καὶ ἐξώλειαν αὑτῷ ἐπαρασάμενος, εἰλη-
φὼς ἠλέγχθη παρὰ Λευκωνίδου τοῦ Φιλωτάδου κηδε- 132
στοῦ διὰ Φιλήμονος τοῦ ὑποκριτοῦ εἴκοσι μνᾶς, ἃς ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ πρὸς Φιλοξένην ἀνήλωσε τὴν ἑταίραν, καὶ
προὔδωκε τὸν ἀγῶνα καὶ τὸν ὅρκον ἐπιώρκησεν. ὅτι
δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι Φιλήμονα τὸν δόντα τὸ ἀργύρι-
ον Τιμάρχῳ καὶ Λευκωνίδην τὸν Φιλωτάδου κηδεστήν,
καὶ τῶν συνθηκῶν ἀνάγνωθι τὰ ἀντίγραφα, καθ' ἃς
τὴν πρᾶσιν ἐποιήσατο τοῦ ἀγῶνος.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΣΥΝΘΗΚΑΙ.

116 Περὶ μὲν οὖν τοὺς πολίτας καὶ τοὺς οἰκείους οἷος
γεγένηται, καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν ὡς αἰσχρῶς ἀνή-
λωκε, καὶ τὴν ὕβριν τὴν εἰς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ὡς ὑπερ- 133
εώρακε, συνῄστε μὲν καὶ πρὶν ἐμὲ λέγειν, ἱκανῶς
δ' ὑμᾶς ὑπομιμνήσκει καὶ ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος· δύο δέ μοι
τῆς κατηγορίας εἴδη λέλειπται, ἐφ' οἷς ἐμαυτόν τ' εἰ-
πεῖν εὔχομαι τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις ὑπὲρ τῆς πό-
λεως ὡς προῄρημαι, ὑμᾶς τε βουλοίμην ἂν οἷς ἐγὼ
μέλλω λέγειν προσέχειν τὸν νοῦν καὶ παρακολουθεῖν
117 εὐμαθῶς. ἔστι δ' ὁ μὲν πρῶτός μοι λόγος προδιήγησις
τῆς ἀπολογίας ἧς ἀκούω μέλλειν γίγνεσθαι, ἵνα μὴ
τοῦτο ἐμοῦ παραλιπόντος ὁ τὰς τῶν λόγων τέχνας κα-
τεπαγγελλόμενος τοὺς νέους διδάσκειν ἀπάτῃ τινὶ πα-
ραλογισάμενος ὑμᾶς ἀφέληται τὸ τῆς πόλεως συμφέ-
ρον. ὁ δὲ δεύτερός ἐστί μοι λόγος παράκλησις τῶν
πολιτῶν πρὸς ἀρετήν. ὁρῶ δὲ πολλοὺς μὲν τῶν νεω-
τέρων προσεστηκότας πρὸς τῷ δικαστηρίῳ, πολλοὺς

δὲ τῶν πρεσβυτέρων, οὐκ ὀλίγους δὲ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλ-
λάδος συνειλεγμένους ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν· οὓς μὴ νο- 118
μίσητ' ἐμὲ θεωρήσοντας ἥκειν, ἀλλὰ πολυ μᾶλλον
ὑμᾶς εἰσομένους εἰ μὴ μόνον εὖ νομοθετεῖν ἐπίστα-
134 σθε, ἀλλὰ καὶ κρίνειν τὰ καλὰ καὶ τὰ μὴ καλὰ δύνα-
σθε, καὶ εἰ τιμᾶν ἐπίστασθε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, καὶ
εἰ θέλετε κολάζειν τοὺς ὀνείδη τὸν ἑαυτῶν βίον τῇ πό-
λει παρασκευάζοντας. λέξω δὲ πρῶτον πρὸς ὑμᾶς περὶ
τῆς ἀπολογίας.

Ὁ γὰρ περιττὸς ἐν τοῖς λόγοις Δημοσθένης ἢ τοὺς 119
νόμους φησὶν ὑμᾶς ἐξαλείφειν δεῖν, ἢ τοῖς ἐμοῖς λόγοις
οὐκ εἶναι προσεκτέον. ἀποθαυμάζει γάρ, εἰ μὴ πάν-
τες μεμνήμεθα, ὅτι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἡ βουλὴ
πωλεῖ τὸ πορνικὸν τέλος· καὶ τοὺς πριαμένους τὸ τέλος
οὐκ εἰκάζειν, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδέναι τοὺς ταύτῃ χρωμέ-
νους τῇ ἐργασίᾳ. ὁπότε δὴ οὖν τετόλμηκα ἀντιγρά-
ψασθαι πεπορνευμένῳ Τιμάρχῳ μὴ ἐξεῖναι δημηγο-
ρεῖν, ἀπαιτεῖν φησι τὴν πρᾶξιν αὐτὴν οὐκ αἰτίαν
κατηγόρου, ἀλλὰ μαρτυρίαν τελώνου τοῦ παρὰ Τι-
μάρχου τοῦτο ἐκλέξαντος τὸ τέλος. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτ', 120
135 ὦ Ἀθηναῖοι, σκέψασθ', ἂν ἁπλοῦν καὶ ἐλευθέριον δό-
ξω λόγον ὑμῖν λέγειν. αἰσχύνομαι γὰρ ὑπὲρ τῆς πό-
λεως, εἰ Τίμαρχος, ὁ τοῦ δήμου σύμβουλος καὶ τὰς εἰς
τὴν Ἑλλάδα τολμῶν πρεσβείας πρεσβεύειν, μὴ τὸ πρᾶγ-
μα ὅλον ἀποτρίψασθαι ἐπιχειρήσει, ἀλλὰ τοὺς τόπους
ἐπερωτήσει, ὅπου ἐκαθέζετο, καὶ τοὺς τελώνας, εἰ πώ-
ποτε παρ' αὐτοῦ τὸ πορνικὸν τέλος εἰλήφασιν. ταύτης 121
μὲν οὖν τῆς ἀπολογίας ὑμῶν ἕνεκα παραχωρησάτω·
ἕτερον δ' ἐγώ σοι λόγον ὑποβαλῶ καλὸν καὶ δίκαιον,
ᾧ χρήσει, εἰ μηδὲν αἰσχρὸν σαυτῷ σύνοισθα. τόλμη-
σον γὰρ εἰς τοὺς δικαστὰς βλέψας εἰπεῖν ἃ προσήκει
λέγειν ἀνδρὶ σώφρονι τὰ περὶ τὴν ἡλικίαν· „ἄνδρες

Ἀθηναῖοι, τέθραμμαι μὲν ἐκ παιδὸς καὶ μειρακίου
παρ' ὑμῖν, οὐκ ἀφανεῖς δὲ διατριβὰς διατρίβω, ἀλλ' ἐν
122 ταῖς ἐκκλησίαις μεθ' ὑμῶν ὁρῶμαι. οἶμαι δ' ἂν, εἰ
πρὸς ἄλλους τινὰς ἦν ὁ λόγος μοι περὶ τῆς αἰτίας ἧς
κρίνομαι, ταῖς ὑμετέραις μαρτυρίαις ῥᾳδίως ἂν ἀπο-
λύσασθαι τοὺς τοῦ κατηγόρου λόγους. μὴ γὰρ ὅτι, εἰ
πέπρακταί μοι τι τούτων, ἀλλ' εἰ δοκῶ ὑμῖν παραπλη- 136
σίως βεβιωκέναι ταῖς λεγομέναις ὑπὸ τούτου αἰτίαις,
ἀβίωτον εἶναι ἡγούμενος ἐμαυτῷ τὸν λοιπὸν βίον, πα-
ραδίδωμι τὴν εἰς ἐμαυτὸν τιμωρίαν ἐναπολογήσασθαι
τῇ πόλει πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐδ' ἥκω παραιτησόμε-
νος ὑμᾶς, ἀλλὰ καταχρήσασθέ μοι, εἰ δοκῶ τοιοῦτος
εἶναι." αὕτη μέν ἐστιν, ὦ Τίμαρχε, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ
καὶ σώφρονος ἀπολογία καὶ πεπιστευκότος τῷ βίῳ καὶ
123 καταφρονοῦντος εἰκότως ἁπάσης βλασφημίας· ἃ δὲ
πείθει σε Δημοσθένης λέγειν, οὐκ ἀνδρός ἐστιν ἐλευ-
θέρου, ἀλλὰ πόρνου περὶ τῶν τόπων διαφερομένου.
ἐπειδὴ δ' εἰς τὰς ἐπωνυμίας τῶν οἰκήσεων καταφεύ-
γεις, κατ' οἴκημα τὸ πρᾶγμα ἐξετάζεσθαι ἀξιῶν, ὅπου
ἐκαθέζου, ἃ μέλλω λέγειν ἀκούσας εἰσαῦθις οὐ χρήσει
τοιούτῳ λόγῳ, ἐὰν σωφρονῇς. οὐ γὰρ τὰ οἰκήματα 137
οὐδ' αἱ οἰκήσεις τὰς ἐπωνυμίας τοῖς ἐνοικήσασι πα-
ρέχουσιν, ἀλλ' οἱ ἐνοικήσαντες τὰς τῶν ἰδίων ἐπιτηδευ-
124 μάτων ἐπωνυμίας τοῖς τόποις παρασκευάζουσιν. ὅπου
μὲν γὰρ πολλοὶ μισθωσάμενοι μίαν οἴκησιν διελόμενοι
ἔχουσι, συνοικίαν καλοῦμεν, ὅπου δ' εἷς ἐνοικεῖ, οἰ-
κίαν. ἐὰν δ' εἰς ἓν δήπου τούτων τῶν ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς
ἐργαστηρίων ἰατρὸς εἰσοικίσηται, ἰατρεῖον καλεῖται·
ἐὰν δ' ὁ μὲν ἐξοικίσηται, εἰς δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐργα-
στήριον χαλκεὺς εἰσοικίσηται, χαλκεῖον ἐκλήθη, ἐὰν 138
δὲ κναφεὺς, κναφεῖον, ἐὰν δὲ τέκτων, τεκτονεῖον·
ἐὰν δὲ πορνοβοσκὸς καὶ πόρναι, ἀπὸ τῆς ἐργασίας

εὐθὺς ἐκλήθη πορνεῖον. ὥστε σὺ πολλὰ πορνεῖα τῇ
τῆς πράξεως εὐχερείᾳ πεποίηκας. μὴ οὖν, ὅπου πο-
τὲ ἔπραττες, ἐρώτα, ἀλλ᾽ ὡς τοῦτο οὐ πεποίηκας, ἀπο-
λογοῦ.

Ἥξει δ᾽, ὡς ἔοικε, καὶ ἕτερος λόγος τις ὑπὸ τοῦ 125
αὐτοῦ σοφιστοῦ συγκείμενος. λέγει γάρ, ὡς οὐδέν
ἐστιν ἀδικώτερον φήμης, ἀγοραῖα τεκμήρια καὶ παν-
τελῶς ἀκόλουθα τῷ αὐτοῦ βίῳ παρεχόμενος. πρῶτον
μὲν γὰρ τὴν ἐν Κολωνῷ συνοικίαν τὴν Δήμωνος κα-
λουμένην ψευδῆ φησι τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν· οὐ γὰρ
εἶναι Δήμωνος· ἔπειτα τὸν Ἑρμῆν τὸν Ἀνδοκίδου κα
λούμενον οὐκ Ἀνδοκίδου, ἀλλ᾽ Αἰγηίδος φυλῆς εἶναι
139 ἀνάθημα. παραφέρει δ᾽ αὑτὸν ἐν σκώμματος μέρει, 126
ὡς ἡδὺς ἀνὴρ καὶ περὶ τὰς ἰδίας διατριβὰς γελοῖος· „εἰ
μὴ καὶ ἐμὲ δεῖ“, φησίν, „ὑπακούειν τοῖς ὄχλοις μὴ Δη-
μοσθένην καλούμενον, ἀλλὰ Βάταλον, ὅτι ταύτην ἐκ
ὑποκορίσματος τίτθης τὴν ἐπωνυμίαν ἔχω.“ εἰ δὲ Τί-
μαρχος ὡραῖος ἐγένετο καὶ σκώπτεται τῇ τοῦ πράγμα-
τος διαβολῇ καὶ μὴ τοῖς αὐτοῦ ἔργοις, οὐ δήπου διὰ
τοῦτ᾽ αὐτόν φησι δεῖν συμφορᾷ περιπεσεῖν. ἐγὼ δέ, 127
ὦ Δημόσθενες, περὶ μὲν τῶν ἀναθημάτων καὶ τῶν
οἰκιῶν καὶ τῶν κτημάτων καὶ πάντων ὅλως τῶν ἀφώ-
νων πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς καὶ οὐδέποτε τοὺς αὐ-
τοὺς ἀκούω λόγους λεγομένους· οὐ γάρ εἰσιν ἐν αὐ-
τοῖς οὔτε καλαὶ οὔτε αἰσχραὶ πράξεις, ἀλλ᾽ ὁ προσαψά-
μενος αὐτῶν καὶ παρατυχών, ὅστις ἂν ᾖ, κατὰ τὸ
140 μέγεθος τῆς αὑτοῦ δόξης λόγον παρέχει· περὶ δὲ τὸν
τῶν ἀνθρώπων βίον καὶ τὰς πράξεις ἀψευδής τις ἀπὸ
ταὐτομάτου πλανᾶται φήμη κατὰ τὴν πόλιν, καὶ διαγ-
γέλλει τοῖς πολλοῖς τὰς ἰδίας πράξεις, πολλὰ δὲ καὶ
μαντεύεται περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. καὶ οὕτως 128
ἐναργές ἐστι καὶ οὐ πεπλασμένον ὃ λέγω, ὥσθ᾽ εὑρή-

σετε καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ τοὺς προγόνους φήμης
ὡς θεοῦ μεγίστης βωμὸν ἱδρυμένους, καὶ τὸν Ὅμηρον 141
πολλάκις ἐν τῇ Ἰλιάδι λέγοντα πρὸ τοῦ τι τῶν μελλόν-
των γενέσθαι· „φήμη δ' εἰς στρατὸν ἦλθε," καὶ πάλιν
τὸν Εὐριπίδην ἀποφαινόμενον τὴν θεὸν ταύτην οὐ
μόνον τοὺς ζῶντας ἐμφανίζειν δυναμένην, ὁποῖοί τι-
νες ἂν τυγχάνωσιν ὄντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς τετελευτηκό-
τας, ὅταν λέγῃ,

φήμη τὸν ἐσθλὸν κἂν μυχῷ δείκνυσι γῆς.

129 ὁ δ' Ἡσίοδος καὶ διαρρήδην θεὸν αὐτὴν ἀποδείκνυσι,
πάνυ σαφῶς φράζων τοῖς βουλομένοις συνιέναι· λέ-
γει γάρ,

φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα λαοί
πολλοὶ φημίξωσι· θεός νυ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

καὶ τούτων τῶν ποιημάτων τοὺς μὲν εὐσχημόνως βε-
βιωκότας εὑρήσετε ἐπαινέτας ὄντας· πάντες γὰρ οἱ
δημοσίᾳ φιλότιμοι παρὰ τῆς ἀγαθῆς φήμης ἡγοῦνται
τὴν δόξαν κομιεῖσθαι· οἷς δ' αἰσχρός ἐστιν ὁ βίος, οὐ
τιμῶσι τὴν θεὸν ταύτην· κατήγορον γὰρ αὐτὴν ἀθά-
130 νατον ἔχειν ἡγοῦνται. ἀναμνήσθητε οὖν, ὦ ἄνδρες, 142
τίνι κέχρησθε φήμῃ περὶ Τιμάρχου. οὐχ ἅμα τοὔνομα
λέγεται καὶ τὸ ἐρώτημα εὐθὺς ἐρωτᾶτε· „ποῖος Τίμαρ-
χος; ὁ πόρνος;" ἔπειτα εἰ μὲν μάρτυρας παρειχόμην
περί τινος, ἐπιστεύετ' ἄν μοι· εἰ δὲ τὴν θεὸν μάρτυρα
παρέχομαι, οὐ πιστεύετε; ᾗ οὐδὲ ψευδομαρτυριῶν
131 θέμις ἐστὶν ἐπισκήψασθαι. ἐπεὶ καὶ περὶ τῆς Δημο-
σθένους ἐπωνυμίας, οὐ κακῶς ὑπὸ τῆς φήμης, ἀλλ'
οὐχ ὑπὸ τῆς τίτθης ὁ Βάταλος προσαγορεύεται, ἐξ
ἀνανδρίας καὶ κιναιδίας ἐνεγκάμενος τοὔνομα. εἰ γάρ
τις σου τὰ κομψὰ ταῦτα χλανίσκια περιελόμενος καὶ 143
τοὺς μαλακοὺς χιτωνίσκους, ἐν οἷς τοὺς κατὰ τῶν φί-
λων λόγους γράφεις, περιενέγκας δοίη εἰς τὰς χεῖρας

τῶν δικαστῶν, οἶμαι ἂν αὐτοὺς, εἴ τις μὴ προειπὼν
τοῦτο ποιήσειεν, ἀπορῆσαι, εἴτε ἀνδρὸς εἴτε γυναικὸς
εἰλήφασιν ἐσθῆτα.

Ἀναβήσεται δ' ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ τῶν στρατη- 132
γῶν τις, ὡς ἀκούω, ὑπτιάζων καὶ κατασκοπούμενος
ἑαυτὸν, ὡς ἐν παλαίστραις καὶ διατριβαῖς γεγονώς·
144 ὃς ἐπιχειρήσει διασύρειν τὴν ὅλην ἔνστασιν τοῦ ἀγῶ-
νος, οὐ κρίσιν ἐξευρηκέναι με φάσκων, ἀλλὰ δεινῆς
ἀπαιδευσίας ἀρχὴν, παραφέρων πρῶτον μὲν τοὺς εὐ-
εργέτας τοὺς ὑμετέρους, Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτο-
να, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους πίστιν καὶ τὸ πρᾶγμα ὡς
συνήνεγκε τῇ πόλει διεξιών· οὐκ ἀφέξεται δ', ὥς φα- 133
σιν, οὐδὲ τῶν Ὁμήρου ποιημάτων οὐδὲ τῶν ὀνομάτων
τῶν ἡρωικῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν λεγομένην γενέσθαι φι-
λίαν δι' ἔρωτα Πατρόκλου καὶ Ἀχιλλέως ὑμνήσει, καὶ
τὸ κάλλος, ὥσπερ οὐ πάλαι μακαριζόμενον, ἂν τύχῃ
σωφροσύνης, νῦν ἐγκωμιάσεται. εἰ γὰρ τὴν τοῦ σώ-
145 ματος εὐπρέπειαν ταύτην τινὲς διαβάλλοντες συμφο-
ρὰν τοῖς ἔχουσι καταστήσουσιν, οὐ ταὐτὰ κοινῇ ψη-
φιεῖσθαί φησιν ὑμᾶς καὶ ἰδίᾳ εὔχεσθαι· ἄτοπον γὰρ 134
εἶναι δοκεῖν αὐτῷ, εἰ τοὺς μὲν υἱεῖς τοὺς μηδέπω γε-
γονότας ἅπαντες εὔχεσθε οἱ μέλλοντες παιδοποιεῖσθαι
καλοὺς κἀγαθοὺς τὰς ἰδέας φῦναι καὶ τῆς πόλεως ἀξί-
ους, τοὺς δ' ἤδη γεγονότας, ἐφ' οἷς προσήκει σεμνύνε-
σθαι τὴν πόλιν, ἐὰν κάλλει καὶ ὥρᾳ διενεγκόντες ἐκ-
πλήξωσί τινας καὶ περιμάχητοι ἐξ ἔρωτος γένωνται,
τούτους, ὡς ἔοικεν, Αἰσχίνῃ πεισθέντες ἀτιμώσετε.
κἀνταῦθα δή τινα καταδρομὴν, ὡς ἀκούω, μέλλει ποι- 135
εῖσθαι περὶ ἐμοῦ, ἐπερωτῶν, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι αὐτὸς
μὲν ἐν τοῖς γυμνασίοις ὀχληρὸς ὢν καὶ πλείστων ἐρα-
στὴς γεγονὼς, τὸ δὲ πρᾶγμα εἰς ὄνειδος καὶ κινδύνους
καθιστάς. καὶ τὸ τελευταῖον, ὡς ἀπαγγέλλουσί τινές

μοι, εἰς γέλωτα καὶ λῆρόν τινα προτρεπόμενος ὑμᾶς,
ἐπιδείξεσθαί μου φησὶν ὅσα πεποίηκα ἐρωτικὰ εἴς τι- 146
νας ποιήματα, καὶ λοιδοριῶν καὶ πληγῶν τινων ἐκ τοῦ
πράγματος, αἳ περὶ ἐμὲ γεγένηνται, μαρτυρίας φησὶ
136 παρέξεσθαι. ἐγὼ δὲ οὔτε ἔρωτα δίκαιον ψέγω, οὔτε
τοὺς κάλλει διαφέροντάς φημι πεπορνεῦσθαι, οὔτ' αὐ-
τὸς ἐξαρνοῦμαι μὴ οὐ γεγονέναι ἐρωτικὸς καὶ ἔτι καὶ
νῦν εἶναι, τάς τε ἐκ τοῦ πράγματος γιγνομένας πρὸς
ἑτέρους φιλονεικίας καὶ μάχας οὐκ ἀρνοῦμαι μὴ οὐχὶ
συμβεβηκέναι μοι. περὶ δὲ τῶν ποιημάτων ὧν φασιν
οὗτοί με πεποιηκέναι, τὰ μὲν ὁμολογῶ, τὰ δὲ ἐξαρ-
νοῦμαι μὴ τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον, ὃν οὗτοι διαφθεί-
137 ροντες παρέξονται. ὁρίζομαι δ' εἶναι τὸ μὲν ἐρᾶν τῶν
καλῶν καὶ σωφρόνων φιλανθρώπου πάθος καὶ εὐ-
γνώμονος ψυχῆς, τὸ δὲ ἀσελγαίνειν ἀργυρίου τινὰ
μισθούμενον ὑβριστοῦ καὶ ἀπαιδεύτου ἀνδρὸς ἔργον 147
εἶναι ἡγοῦμαι· καὶ τὸ μὲν ἀδιαφθόρως ἐρᾶσθαί φημι
καλὸν εἶναι, τὸ δ' ἐπαρθέντα μισθῷ πεπορνεῦσθαι
αἰσχρόν. ὅσον δ' ἑκάτερον τούτων ἀπ' ἀλλήλων διέ-
στηκε καὶ ὡς πολὺ διαφέρει, ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑμᾶς πει-
138 ράσομαι λόγοις διδάσκειν. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν, ὅθ'
ὑπὲρ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν ἐκ φύσεως ἀναγ-
καίων κακῶν καὶ ἀγαθῶν ἐνομοθέτουν, ἃ τοῖς ἐλευ-
θέροις ἡγοῦντο εἶναι πρακτέα, ταῦτα τοῖς δούλοις
ἀπεῖπον μὴ ποιεῖν. „δοῦλον" φησὶν ὁ νόμος „μὴ γυ-
μνάζεσθαι μηδὲ ξηραλοιφεῖν ἐν ταῖς παλαίστραις."
καὶ οὐκέτι προσέγραψε· „τὸν δ' ἐλεύθερον ἀλείφε-
σθαι καὶ γυμνάζεσθαι." ὁπότε γὰρ οἱ νομοθέται τὸ
καλὸν τὸ ἐκ τῶν γυμνασίων κατιδόντες ἀπεῖπον τοῖς
δούλοις μὴ μετέχειν, τούτῳ αὐτῷ ἡγοῦντο, ᾧ ἐκείνους
ἐκώλυον, τοὺς ἐλευθέρους προτρέπειν ἐπὶ τὰ γυμνά-
139 σια. πάλιν ὁ αὐτὸς οὗτος εἶπε νομοθέτης· „δοῦλον

ἐλευθέρου παιδὸς μήτ᾽ ἐρᾶν μήτ᾽ ἐπακολουθεῖν, ἢ τύ-
πτεσθαι τῇ δημοσίᾳ μάστιγι πεντήκοντα πληγάς."
148 ἀλλ᾽ οὐ τὸν ἐλεύθερον ἐκώλυσεν ἐρᾶν καὶ ὁμιλεῖν καὶ
ἀκολουθεῖν, οὐδὲ βλάβην τῷ παιδί, ἀλλὰ μαρτυρίαν
σωφροσύνης ἡγήσατο συμβαίνειν. ἀκύρου δ᾽ οἶμαι καὶ
ἀδυνάτου ἔτι ὄντος κρῖναι τὸν ὄντως εὔνουν καὶ μή,
τὸν ἐρῶντα σωφρονίζει, καὶ τοὺς τῆς φιλίας λόγους
εἰς τὴν φρονοῦσαν καὶ πρεσβυτέραν ἡλικίαν ἀναβάλ-
λεται· τὸ δ᾽ ἐπακολουθεῖν καὶ ἐφορᾶν φρουρὰν καὶ
φυλακὴν σωφροσύνης ἡγήσατο εἶναι μεγίστην. τοι- 140
γάρτοι τοὺς τῆς πόλεως μὲν εὐεργέτας, ταῖς δ᾽ ἀρεταῖς
ὑπερενηνοχότας, Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ὁ σώ-
φρων καὶ ἔννομος, εἴτε ἔρωτα εἴτε τρόπον αὐτὸν χρὴ
προσειπεῖν, τοιούτους ἐπαίδευσεν, ὥστε τοὺς ἐπαι-
νοῦντας τὰ ἐκείνων ἔργα καταδεεστέρους δοκεῖν εἶναι
ἐν τοῖς ἐγκωμίοις τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων.

Ἐπειδὴ δὲ Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου μέμνησθε 141
καὶ Ὁμήρου καὶ ἑτέρων ποιητῶν, ὡς τῶν μὲν δικα-
στῶν ἀνηκόων παιδείας ὄντων, ὑμεῖς δὲ εὐσχήμονές
τινες προσποιεῖσθε εἶναι καὶ περιφρονοῦντες ἱστορίᾳ
τὸν δῆμον, ἵν᾽ εἰδῆτε, ὅτι καὶ ἡμεῖς τι ἤδη ἠκούσαμεν
καὶ ἐμάθομεν, λέξομέν τι καὶ ἡμεῖς περὶ τούτων. ἐπει-
δὴ γὰρ ἐπιχειροῦσι φιλοσόφων ἀνδρῶν μεμνῆσθαι
149 καὶ καταφεύγειν ἐπὶ τοὺς εἰρημένους ἐν τῷ μέτρῳ λό-
γους, θεωρήσατε ἀποβλέψαντες, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰς
τοὺς ὁμολογουμένως ἀγαθοὺς καὶ χρηστοὺς ποιητάς,
ὅσον κεχωρίσθαι ἐνόμισαν τοὺς σώφρονας καὶ τῶν
ὁμοίων ἐρῶντας καὶ τοὺς ἀκρατεῖς ὧν οὐ χρὴ καὶ τοὺς
ὑβριστάς. λέξω δὲ πρῶτον μὲν περὶ Ὁμήρου, ὃν ἐν 142
τοῖς πρεσβυτάτοις καὶ σοφωτάτοις τῶν ποιητῶν εἶναι
τάττομεν. ἐκεῖνος γὰρ πολλαχοῦ μεμνημένος περὶ Πα-
τρόκλου καὶ Ἀχιλλέως τὸν μὲν ἔρωτα καὶ τὴν ἐπωνυ

μὲν αὐτῶν τῆς φιλίας ἀποκρύπτεται, ἡγούμενος τὰς
τῆς εὐνοίας ὑπερβολὰς καταφανεῖς εἶναι τοῖς πεπαι-
143 δευμένοις τῶν ἀκροατῶν. λέγει γάρ που Ἀχιλλεὺς
ὀδυρόμενος τὸν τοῦ Πατρόκλου θάνατον, ὡς ἕν τι
τοῦτο τῶν λυπηροτάτων ἀναμιμνησκόμενος, ὅτι τὴν 150
ὑπόσχεσιν τὴν πρὸς τὸν πατέρα τὸν Πατρόκλου, τὸν
Μενοίτιον, ἄκων ἐψεύσατο· ἐπαγγείλασθαι γὰρ αὐ-
τὸν εἰς Ὀποῦντα σῶν ἀπάξειν (ἦν γὰρ Ὀπούντιος), εἰ
συμπέμψειεν αὐτὸν εἰς τὴν Τροίαν καὶ παρακαταθεῖτο
αὐτῷ. ᾧ καταφανής ἐστιν, ὡς δι' ἔρωτα τὴν ἐπιμέλει-
144 αν αὐτοῦ παρέλαβεν. ἔστι δὲ τὰ ἔπη, ἃ ἐγὼ νῦν ὑμῖν
μέλλω λέγειν·

ὢ πόποι, ἦ ῥ' ἅλιον ἔπος ἔκβαλον ἤματι κείνῳ
θαρσύνων ἥρωα Μενοίτιον ἐν μεγάροισιν.
φῆν δέ οἱ εἰς Ὀπόεντα περικλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντα λαχόντα τε ληΐδος αἶσαν.
ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ·
ἄμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην γαῖαν ἐρεύθειν.

145 οὐ τοίνυν ἐνταῦθα μόνον σχετλιάζων φαίνεται, ἀλλ'
οὕτως αὐτὸν ἰσχυρῶς ἐπένθησεν, ὥστε παρὰ Θέτιδος
τῆς αὑτοῦ μητρὸς προακούσας, ὅτι μὴ μετελθὼν μὲν 151
τοὺς ἐχθρούς, ἀλλ' ἐάσας ἀτιμώρητον τὸν τοῦ Πατρό-
κλου θάνατον, ἐπανελθὼν οἴκαδε γηραιὸς ἐν τῇ αὑ-
τοῦ πατρίδι ἀποθανεῖται, τιμωρησάμενος δὲ διὰ ταχέ-
ων μέλλοι τὸν βίον τελευτᾶν, εἵλετο τὴν τοῦ τεθνεῶ-
τος πίστιν μᾶλλον ἢ τὴν σωτηρίαν. οὕτω δὲ μεγαλο-
ψύχως ἠπείγετο τὸν φονέα τὸν ἐκείνου τιμωρήσασθαι,
ὥστε πάντων αὐτὸν παραμυθουμένων καὶ κελευόντων
λούσασθαι καὶ σῖτον προσενέγκασθαι ἀπόμνυσι μηδὲν
τούτων πράξειν, πρὶν ἂν τὴν τοῦ Ἕκτορος κεφαλὴν
146 ἐπὶ τὸν τοῦ Πατρόκλου τάφον ἐνέγκῃ. καθεύδοντος
δ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πυρᾷ, ὥς φησιν ὁ ποιητής, εἴδωλον

ἐφίσταται Πατρόκλου, καὶ τοιούτων ἐπεμνήσθη καὶ τοιαῦτα ἐπέσκηψε τῷ Ἀχιλλεῖ, ἐφ' οἷς καὶ δακρῦσαι καὶ ζηλῶσαι τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φιλίαν ἄξιον αὐτῶν ἐστιν. ἐπισκήπτει μὲν γὰρ αὐτῷ, προειπὼν, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνος ἀπέχει μακρὰν τῆς τοῦ βίου τελευτῆς, εἴ πως εἴη δυνατὸν, προδιοικήσασθαι, ὅπως τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ καὶ ἐτράφησαν καὶ ἐβίωσαν ἐν τῷ αὐτῷ, οὕτω καὶ τελευτησάντων αὐτῶν τὰ ὀστᾶ ἐν τῇ αὐτῇ σορῷ
κείσεται· ὀδυρόμενος δὲ καὶ τὰς διατριβὰς διεξιὼν, ἃς 147
μετ' ἀλλήλων ζῶντες διέτριβον, λέγει, ὅτι „οὐκέτι πε-
152 ρὶ τῶν μεγίστων, ὥσπερ τὸ πρότερον, καθεζόμενοι μετ' ἀλλήλων μόνοι ἄπωθεν τῶν ἄλλων φίλων βουλευσόμεθα," τὴν πίστιν οἶμαι καὶ τὴν εὔνοιαν ποθεινοτάτην ἡγούμενος εἶναι. ἵνα δὲ καὶ διὰ τοῦ μέτρου τὰς γνώμας ἀκούσητε τοῦ ποιητοῦ, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὰ ἔπη τὰ περὶ τούτων, ἃ Ὅμη-
ρος πεποίηκε. λέγε πρῶτον τὰ περὶ τῆς Ἕκτορος τι- 148
μωρίας.

ἀλλ' ἐπεὶ οὖν, φίλ' ἑταῖρε, σεῦ ὕστερος εἶμ' ὑπὸ γαῖαν,
οὔ σε πρὶν κτεριῶ, πρίν γ' Ἕκτορος ἐνθάδ' ἐνεῖκαι
τεύχεα καὶ κεφαλὴν, μεγαθύμου σοῖο φονῆος.

ἀναγίγνωσκε δὴ, ἃ περὶ τοῦ ὁμοτάφους αὐτοὺς γενέ- 149
σθαι λέγει ἐν τῷ ὕπνῳ ὁ Πάτροκλος, καὶ περὶ τῶν διατριβῶν, ἃς συνδιέτριβον ἀλλήλοις.

οὐ γὰρ ἔτι ζωοί γε φίλων ἀπάνευθεν ἑταίρων
153 βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσομεν· ἀλλ' ἐμὲ μὲν Κὴρ
ἀμφέχανε στυγερὴ, ἥπερ λάχε γιγνόμενόν περ·
καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ μοῖρα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
τείχει ὕπο Τρώων εὐηγενέων ἀπολέσθαι,
μαρνάμενον δηίοις Ἑλένης ἕνεκ' ἠυκόμοιο.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·

μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθήμεναι ὀστέ', Ἀχιλλεῦ,
ἀλλ' ἵνα πέρ σε καὶ αὐτὸν ὁμοίη γαῖα κεκεύθῃ,
χρυσέῳ ἐν ἀμφιφορεῖ, τόν τοι πόρε πότνια μήτηρ.
ὡς ὁμοῦ ἐτράφεμέν περ ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν,
εὖτέ με τυτθὸν ἐόντα Μενοίτιος ἐξ Ὀπόεντος
ἤγαγεν ὑμέτερόνδ' ἀνδροκτασίης ὕπο λυγρῆς,
ἤματι τῷ, ὅτε παῖδα κατέκτανον Ἀμφιδάμαντος,
νήπιος, οὐκ ἐθέλων, ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς·
ἔνθα με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἱππότα Πηλεύς
ἔτρεφέ τ' ἐνδυκέως καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνεν·
ὣς δὲ καὶ ὀστέα νῶιν ὁμὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι.

150 ὡς τοίνυν ἐξῆν ἂν αὐτῷ σωθῆναι μὴ τιμωρησαμένῳ τὸν τοῦ Πατρόκλου θάνατον, ἀνάγνωθι, ἃ λέγει ἡ Θέτις.

ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις·
αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἕκτορα πότμος ἑτοῖμος.
τὴν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ
κτεινομένῳ ἐπαμῦναι, ὅ μοι πολὺ φίλτατος ἔσκεν.

151 Ὁ τοίνυν οὐδενὸς ἧττον σοφὸς τῶν ποιητῶν Εὐριπίδης, ἕν τι τῶν καλλίστων ὑπολαμβάνων εἶναι τὸ σωφρόνως ἐρᾶν, ἐν εὐχῆς μέρει τὸν ἔρωτα ποιούμενος λέγει που·

ὁ δ' εἰς τὸ σῶφρον ἐπ' ἀρετήν τ' ἄγων ἔρως 154
ζηλωτὸς ἀνθρώποισιν, ὧν εἴην ἐγώ.

152 πάλιν τοίνυν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ Φοίνικι ἀποφαίνεται, ὑπὲρ τῆς γεγενημένης αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα διαβολῆς ἀπολογούμενος καὶ ἀπεθίζων τοὺς ἀνθρώπους μὴ ἐξ ὑποψίας μηδ' ἐκ διαβολῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ βίου τὰς κρίσεις ποιεῖσθαι·

ἤδη δὲ πολλῶν ᾑρέθην λόγων κριτής,

καὶ πόλλ' ἁμιλληθέντα μαρτύρων ὕπο
τἀναντί' ἔγνων συμφορᾶς μιᾶς πέρι.
κἀγὼ μὲν οὕτω, χὤστις ἔστ' ἀνὴρ σοφός,
λογίζομαι τἀληθές, εἰς ἀνδρὸς φύσιν
σκοπῶν δίαιτάν θ', ἥντιν' ἐμπορεύεται...
155 ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,
οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων, ὅτι
τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

σκέψασθε δ', ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς γνώμας, ἃς ἀποφαίνεται 153
ὁ ποιητής. ἤδη δὲ πολλῶν πραγμάτων φησὶ γεγενῆ-
σθαι κριτής, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς δικασταί, καὶ τὰς κρί-
σεις οὐκ ἐκ τῶν μαρτυριῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτηδευμά-
των καὶ τῶν ὁμιλιῶν φησι ποιεῖσθαι, ἐκεῖσε ἀποβλέ-
πων, πῶς τὸν καθ' ἡμέραν βίον ζῇ ὁ κρινόμενος καὶ
156 ὅντινα τρόπον διοικεῖ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, ὡς παραπλη-
σίως αὐτὸν καὶ τὰ τῆς πόλεως διοικήσοντα, καὶ τίσι χαί-
ρει πλησιάζων· καὶ τελευτῶν οὐκ ὤκνησεν ἀποφήνα-
σθαι τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι οἷσπερ ἥδεται ξυνών.
οὐκοῦν δίκαιον καὶ περὶ Τιμάρχου τοῖς αὐτοῖς ὑμᾶς
Εὐριπίδῃ χρήσασθαι λογισμοῖς. πῶς διῴκηκε τὴν ἑαυ- 154
τοῦ οὐσίαν; κατεδήδοκε τὰ πατρῷα καὶ [τα τῶν φίλων]
μεμισθαρνηκὼς τῷ σώματι καὶ δωροδοκῶν δημοσίᾳ
πάντ' ἠφάνικεν, ὥστε μηδὲν ἄλλ' ἢ τὰς αἰσχύνας αὐ-
τῷ περιεῖναι. χαίρει δὲ τῷ ξυνών; Ἡγησάνδρῳ. ὁ
δ' Ἡγήσανδρος ἐκ τίνων ἐστὶν ἐπιτηδευμάτων; ἐκ τού-
των, ἃ τὸν πράξαντα οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσι μὴ δη-
μηγορεῖν. ἐγὼ δὲ τί λέγω κατὰ Τιμάρχου, καὶ τίνα
157 ποτ' ἐστὶν ἃ ἀντιγέγραμμαι; μὴ δημηγορεῖν Τίμαρχον
πεπορνευμένον καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν κατεδηδοκό-
τα. ὑμεῖς δὲ τί ὀμωμόκατε; ὑπὲρ αὐτῶν ψηφιεῖσθαι
ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ.

Ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ περὶ τῶν ποιητῶν διεξιών, 155

ἀνδρῶν ἐρῶ πρεσβυτέρων καὶ γνωρίμων ὑμῖν ὀνόματα καὶ μειρακίων καὶ παίδων, ὧν τοῖς μὲν διὰ τὴν εὐπρέπειαν πολλοὶ γεγόνασιν ἐρασταί, ἐνίοις δὲ τῶν ἐν ἡλικίᾳ ἔτι καὶ νῦν εἰσιν, ὧν οὐδεὶς πώποτ' εἰς τὰς αὐτὰς αἰτίας ἀφῖκται Τιμάρχῳ· καὶ πάλιν ὑμῖν ἀντιδιέξειμι ἀνθρώπων πεπορνευμένων αἰσχρῶς καὶ φανερῶς ὀνόματα, ἵνα ὑμεῖς ἀναμνησθέντες κατανείμητε εἰς
156 τὴν προσήκουσαν τάξιν Τίμαρχον. πρῶτον δὲ λέξω τὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ καλῶς βεβιωκότων ὀνόματα. γιγνώσκετε, ὦ Ἀθηναῖοι, Κρίτωνα τὸν Ἀστυόχου καὶ Περικλείδην τὸν Περιθοίδην καὶ Πολεμαγένην καὶ Πανταλέοντα τὸν Κλεαγόρου καὶ Τιμησίθεον τὸν δρο- 158
μέα, καλλίστους οὐ μόνον τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων γεγενημένους καὶ πλείστων καὶ σωφρονεστάτων τυχόντας ἐραστῶν· ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε
157 αὐτοὺς ἔψεξε. πάλιν ἐκ τῶν μειρακίων καὶ τῶν ἐν παισὶν ἔτι καὶ νῦν ὄντων πρῶτον μὲν τὸν ἀδελφιδοῦν τὸν Ἰφικράτους, υἱὸν δὲ Τισίου τοῦ Ῥαμνουσίου, ὁμώνυμον δὲ τοῦ νυνὶ κρινομένου Τιμάρχου· ὃς εὐπρεπὴς ὢν ἰδεῖν τοσοῦτον ἀπέχει τῶν αἰσχρῶν, ὥστε πρῴην ἐν τοῖς κατ' ἀγροὺς Διονυσίοις κωμῳδῶν ὄντων ἐν Κολλυτῷ καὶ Παρμένοντος τοῦ κωμικοῦ ὑποκριτοῦ εἰπόντος τι πρὸς τὸν χορὸν ἀνάπαιστον, ἐν ᾧ ἦν εἶναί τινας πόρνους μεγάλους Τιμαρχώδεις, οὐδεὶς ὑπελάμβανεν εἰς τὸ μειράκιον, ἀλλ' εἰς σὲ πάντες· οὕτω κληρονόμος εἶ τοῦ ἐπιτηδεύματος. πάλιν Ἀντικλέα τὸν σταδιοδρόμον καὶ Φειδίαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μελησίου. ἔτι δὲ εἰπεῖν ἔχων πολλοὺς παύσομαι, ἵνα μὴ δοκῶ τὸν
158 ἔπαινον θεραπείᾳ τινὶ κατ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. περὶ δὲ τῶν ὁμοτρόπων τῶν Τιμάρχου, φεύγων τὰς ἀπεχθείας, ὧν ἥκιστά μοι μέλει μνησθήσομαι. τίς γὰρ ὑμῶν 159
τὸν ὀρφανὸν καλούμενον Διόφαντον οὐκ οἶδεν, ὃς

τὸν ξένον πρὸς τὸν ἄρχοντα ἀπήγαγεν, ᾧ παρήδρευεν Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεὺς, ἐπαιτιασάμενος τέτταρας δραχμὰς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πράξεως ταύτης ἀπεστερηκέναι, καὶ τοὺς νόμους λέγων, οἳ κελεύουσι τὸν ἄρχοντα τῶν ὀρφανῶν ἐπιμελεῖσθαι, τοὺς ὑπὲρ τῆς σωφροσύνης κειμένους αὐτὸς ὑπερβεβηκώς; ἢ τίς τῶν πολιτῶν οὐκ
160 ἐδυσχέραινε Κηφισόδωρον τὸν τοῦ Μόλωνος καλούμενον καλλίστην ὥραν ὄψεως ἀκλεέστατα διεφθαρκότα; ἢ Μνησίθεον τὸν τοῦ μαγείρου καλούμενον; ἢ πολλοὺς ἑτέρους, ὧν ἑκὼν ἐπιλανθάνομαι; οὐ γὰρ 159
ἐπεξελθεῖν αὐτῶν ἕκαστον κατ' ὄνομα πικρῶς βούλομαι, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν τοιούτων ἔργων ἀπορεῖν ἂν εὐξαίμην ἐν τῷ λόγῳ διὰ τὴν πρὸς τὴν πόλιν εὔνοιαν. ἐπειδὴ δὲ ἑκατέρων προελόμενοί τινας διεξεληλύθαμεν, χωρὶς μὲν τοὺς διὰ σωφροσύνην ἐρωμένους, χωρὶς δὲ τοὺς εἰς ἑαυτοὺς ἐξαμαρτάνοντας, ὑμεῖς ἤδη τοῦτ' ἐρωτηθέντες ἀποκρίνασθε πρὸς ἐμὲ, εἰς ὁποτέραν τάξιν Τίμαρχον κατανέμετε, πότερα εἰς τοὺς ἐρωμένους ἢ εἰς τοὺς πεπορνευμένους. οὐκοῦν μὴ καταλιπὼν ἣν εἵλου συμμορίαν αὐτομολήσῃς εἰς τὰς τῶν ἐλευθέρων διατριβάς.

Ἐὰν δ' ἐπιχειρῶσι λέγειν, ὡς οὐχ ἡταίρηκεν ὅστις 160
μὴ κατὰ συγγραφὰς ἐμισθώθη, καὶ γραμματεῖον καὶ μάρτυρας ἀξιῶσί με τούτων παρασχέσθαι, πρῶτον μὲν τοὺς περὶ τῆς ἑταιρήσεως νόμους μέμνησθε, ἐν οἷς οὐδαμοῦ μνείαν ὁ νομοθέτης περὶ συνθηκῶν πεποίηται. οὐ γὰρ, εἰ κατὰ γραμματεῖόν τις ἑαυτὸν κατῄσχυνε, τοῦτ' ἐξήτασεν, ἀλλὰ παντελῶς, ὅπως ἂν ἡ πρᾶξις
161 γένηται, τὸν πράξαντα κελεύει μὴ μετέχειν τῶν τῆς πόλεως κοινῶν. εἰκότως· ὅστις γὰρ νέος ὢν ἀπέστη δι' αἰσχρὰς ἡδονὰς τῆς εἰς τὰ καλὰ φιλοτιμίας, τοῦτον οὐκ ᾠήθη δεῖν πρεσβύτερον γενόμενον ὁ τοὺς νόμους

161 εἰσφέρων ἐπίτιμον εἶναι. ἔπειτα καὶ τὴν εὐήθειαν τοῦ
λόγου τούτου ῥᾴδιόν ἐστιν ἐξετάσαι. πάντες γὰρ ἂν
τοῦθ' ὁμολογήσαιμεν, ὅτι τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἀλ-
λήλους ἀπιστίας ἕνεκα ποιούμεθα, ἵνα ὁ μὴ παραβὰς
τὰ γεγραμμένα δίκην λάβῃ τῇ ψήφῳ παρὰ τοῦ παρα-
βάντος. οὐκοῦν, εἴπερ τὸ πρᾶγμα δίκης προσδεῖται,
τοῖς κατὰ γραμματεῖον ἡταιρηκόσιν, ἂν ἀδικῶνται, ἡ
τῶν νόμων ὧν οὗτοί φασιν ἐπικουρία καταλείπεται.
καὶ τίς ἂν ὁ λόγος ἑκατέρου φανείη; μὴ γὰρ ὑπ' ἐμοῦ
λεγόμενον, ἀλλὰ γιγνόμενον τὸ πρᾶγμα νομίσαθ' ὁρᾶν.
162 ἔστω γὰρ ὁ μὲν μισθωσάμενος δίκαιος εἰς τὸ πρᾶγμα,
ὁ δὲ μισθωθεὶς ἄδικος καὶ μὴ βέβαιος, ἢ πάλιν τοὐ-
ναντίον ὁ μὲν μισθωθεὶς μέτριος καὶ ποιῶν τὰ ὡμολο-
γημένα, ὁ δὲ τὴν ἡλικίαν προλαβὼν καὶ μισθωσάμενος
ἐψεύσθω· καὶ δικαστὰς ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπολάβετε κα-
θῆσθαι. οὐκοῦν ὁ πρεσβύτερος, ἀποδοθέντος τοῦ
ὕδατος αὐτῷ καὶ λόγου, κατηγορῶν μετὰ σπουδῆς, 162
163 βλέπων δηλονότι πρὸς ὑμᾶς, λέξει· „ἐμισθωσάμην,
ὦ Ἀθηναῖοι, Τίμαρχον ἑταιρεῖν ἐμαυτῷ κατὰ τὸ γραμ-
ματεῖον τὸ παρὰ Δημοσθένει κείμενον·“ οὐδὲν γὰρ
κωλύει οὕτως εἰρῆσθαι· „ὁ δ' οὐ ποιεῖ μοι τὰ ὡμολο-
γημένα.“ καὶ ταῦτ' ἤδη διέξεισι δηλονότι πρὸς τοὺς
δικαστὰς λέγων ἃ χρὴ τὸν τοιοῦτον ποιεῖν. ἔπειτα οὐ
καταλευσθήσεται ὁ μισθούμενος τὸν Ἀθηναῖον παρὰ
τοὺς νόμους, καὶ προσοφλὼν ἄπεισιν ἐκ τοῦ δικαστη-
ρίου οὐ τὴν ἐπωβελίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλην ὕβριν;
164 ἀλλ' οὐχ οὗτος, ἀλλ' ὁ μισθωθεὶς δικάζεται. λεγέτω
δὴ παρελθὼν ὁ σοφὸς Βάταλος ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵν' εἰδῶ- 163
μεν, τί ποτ' ἐρεῖ. „ἄνδρες δικασταί, ἐμισθώσατό με
ἑταιρεῖν αὐτῷ ἀργυρίου ὁστισδηποτοῦν·“ οὐδὲν γὰρ
διαφέρει οὕτως εἰρῆσθαι· „κἀγὼ μὲν ἅπαντα καὶ πε-
ποίηκα καὶ ἔτι καὶ νῦν ποιῶ κατὰ τὸ γραμματεῖον, ἃ

χρὴ ποιεῖν τὸν ἑταιροῦντα· οὗτος δὲ ὑπερβαίνει τὰς συνθήκας.“ ἔπειτ᾽ οὐ πολλὴ κραυγὴ παρὰ τῶν δικαστῶν αὐτῷ ἀπαντήσεται; τίς γὰρ οὐκ ἐρεῖ „ἔπειτα
164 ἐμβάλλεις εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ στεφανοῖ ἢ πράττεις τι τῶν αὐτῶν ἡμῖν;“ οὐκοῦν οὐδὲν ὄφελος τῆς συγγραφῆς. πόθεν οὖν ἴσχυκε καὶ σύνηθες γεγένηται λέγειν, ὡς 165
κατὰ γραμματεῖον ἤδη τινὲς ἡταίρησαν, ἤδη ἐρῶ. ἀνὴρ εἷς τῶν πολιτῶν (τὸ δ᾽ ὄνομα οὐ λέξω· τὰς γὰρ ἀπεχθείας φεύγω) οὐδὲν προϊδόμενος ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐγὼ διεξῆλθον πρὸς ὑμᾶς, λέγεται κατὰ συνθήκας ἡταιρηκέναι τὰς παρ᾽ Ἀντικλεῖ κειμένας, οὐκ ὢν ἰδιώτης, ἀλλὰ πρὸς τὰ κοινὰ προσιών· καὶ λοιδορίαις περιπίπτων εἰς συνήθειαν ἐποίησε τοῦ λόγου τούτου τὴν πόλιν καταστῆναι, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτῶσί τινες, εἰ κατὰ γραμματεῖον ἡ πρᾶξις γεγένηται. ὁ δὲ νομοθέτης οὐχ ὅπως τὸ πρᾶγμα γεγένηται ἐφρόντισεν, ἀλλ᾽ ἐὰν
165 ὁπωσοῦν μίσθωσις γένηται, κατέγνωκε τοῦ πράξαντος αἰσχύνην.

Ἀλλ᾽ ὅμως οὕτω σαφῶς τούτων διωρισμένων 166
πολλαὶ παρεμβολαὶ λόγων ὑπὸ Δημοσθένους εὑρεθήσονται. καὶ ταῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ πράγματος κακοηθείαις λεγομέναις ἧττον ἄν τις ἀγανακτήσειεν· ἃ δὲ ἔξωθεν ἐπεισάξεται λυμαινόμενος τὰ τῆς πόλεως δίκαια, ἐπὶ τούτοις ἄξιόν ἐστιν ὀργισθῆναι. πολὺς μὲν γὰρ ὁ Φίλιππος ἔσται, ἀναμιχθήσεται δὲ καὶ τὸ τοῦ παιδὸς ὄνομα Ἀλεξάνδρου. καὶ γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς ἄμουσός τις οὗτος καὶ ἀπαίδευτος ἄνθρωπός ἐστι. τὸ 167
μὲν γὰρ εἰς τὸν Φίλιππον τῷ λόγῳ πλημμελεῖν ἀμαθὲς μὲν καὶ ἄκαιρον, ἔλαττον δ᾽ οὗ μέλλω λέγειν ἁμάρτημα· ὁμολογουμένως γὰρ εἰς ἄνδρα, καίπερ οὐκ ὢν αὐτὸς ἀνήρ, τὰς βλασφημίας ποιήσεται· ὅταν δὲ ταῖς εἰς τὸν παῖδα πεπραγματευμέναις μεταφοραῖς ὀνομά-

των αἰσχρᾶς ὑποψίας παρεμβάλῃ, καταγέλαστον τὴν
168 πόλιν ποιεῖ. ὡς γὰρ τὰς ἐμὰς εὐθύνας βλάπτων, ἃς
ὑπὲρ τῆς πρεσβείας μέλλω διδόναι, φησί με, ὅτ' αὐτὸς
πρῴην πρὸς τὴν βουλὴν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς Ἀλεξάνδρου 166
διεξῄει, ὡς ἐν τῷ πότῳ ἡμῶν κιθαρίζοι καὶ λέγοι ῥή-
σεις τινὰς καὶ ἀντικρούσεις πρὸς ἕτερον παῖδα, καὶ
περὶ τούτων ἃ δή ποτε αὐτὸς ἐτύγχανε γιγνώσκων
πρὸς τὴν βουλὴν ἀπεφήνατο, οὐχ ὡς συμπρεσβευτὴν,
ἀλλ' ὡς συγγενῆ τοῖς εἰς τὸν παῖδα σκώμμασιν ἀγα-
169 νακτῆσαι. ἐγὼ δ' Ἀλεξάνδρῳ μὲν εἰκότως διὰ τὴν ἡλι-
κίαν οὐ διείλεγμαι, Φίλιππον δὲ νῦν μὲν διὰ τὴν τῶν
λόγων εὐφημίαν ἐπαινῶ· ἐὰν δ' ὁ αὐτὸς ἐν τοῖς πρὸς
ἡμᾶς ἔργοις γένηται, οἷος νῦν ἐστιν ἐν τοῖς ἐπαγγέλ-
μασιν, ἀσφαλῆ καὶ ῥᾴδιον τὸν καθ' αὑτοῦ ποιήσει
ἔπαινον. ἐπετίμησα δ' ἐν τῷ βουλευτηρίῳ Δημοσθένει
οὐ τὸν παῖδα ἐκθεραπεύων, ἀλλ' ἐὰν τὰ τοιαῦτα ἀπο-
δέχησθε, ὁμοίαν νομίζων τὴν πόλιν φανήσεσθαι τῇ
τοῦ λέγοντος ἀκοσμίᾳ.

170 Ὅλως δ', ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς ἔξωθεν τοῦ πράγματος
ἀπολογίας μὴ προσδέχεσθε, πρῶτον μὲν τῶν ὅρκων
ἕνεκα, οὓς ὠμόσατε, δεύτερον δὲ ὑπὲρ τοῦ μὴ παρα-
κρουσθῆναι ὑπὸ ἀνθρώπου τεχνίτου λόγων. μικρὸν 167
δ' ἄνωθεν ἄρξομαι διδάσκειν ὑμᾶς. Δημοσθένης
γὰρ, ἐπειδὴ τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἀνήλωσε, περιῄει
περὶ τὴν πόλιν θηρεύων νέους πλουσίους ὀρφανοὺς,
ὧν οἱ μὲν πατέρες τετελευτήκεσαν, αἱ δὲ μητέρες διῴ-
κουν τὴν οὐσίαν. πολλοὺς δ' ὑπερβὰς ἑνὸς τῶν δεινὰ
171 πεπονθότων ὑπὸ τούτου μνησθήσομαι. κατιδὼν γὰρ
οἰκίαν πλουσίαν καὶ οὐκ εὐνομουμένην, ἧς ἡγεμὼν
μὲν ἦν γυνὴ μέγα φρονοῦσα καὶ νοῦν οὐκ ἔχουσα,
νεανίσκος δὲ ὀρφανὸς ἡμιμανὴς διεχείριζε τὴν οὐσίαν,
Ἀρίσταρχος ὁ τοῦ Μόσχου, τούτου προσποιησάμενος

ἐραστὴς εἶναι καὶ τὸ μειράκιον εἰς τὴν φιλανθρωπίαν
ταύτην προσκαλεσάμενος, ἐλπίδων κενῶν ἐμπλήσας
168 ὡς αὐτίκα δὴ μάλα τῶν ῥητόρων πρωτεύσοντα, κατά-
λογον ἀποφαίνων, τοιούτων εἰσηγητὴς αὐτῷ καὶ δι- 172
δάσκαλος ἔργων ἐγένετο, ἐξ ὧν ἐκεῖνος μὲν φεύγει τὴν
πατρίδα, οὗτος δ' αὐτοῦ τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια προλα-
βὼν τρία τάλαντα ἀπεστέρηκε, Νικόδημος δ' ὁ Ἀφι-
δναῖος ὑπ' Ἀριστάρχου τετελεύτηκε βιαίῳ θανάτῳ, ἐκ-
κοπεὶς ὁ δείλαιος ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν
γλῶτταν ἀποτμηθείς, ᾗ ἐπαρρησιάζετο πιστεύων τοῖς
νόμοις καὶ ὑμῖν. ἔπειθ' ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, Σωκράτην 173
169 μὲν τὸν σοφιστὴν ἀπεκτείνατε, ὅτι Κριτίαν ἐφάνη πε-
παιδευκώς, ἕνα τῶν τριάκοντα τῶν τὸν δῆμον κατα-
λυσάντων, Δημοσθένης δ' ὑμῖν ἑταίρους ἐξαιτήσεται
ὁ τηλικαύτας τιμωρίας λαμβάνων παρὰ τῶν ἰδιωτῶν
καὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τῆς ἰσηγορίας; ᾧ πα-
ρακεκλημένοι τινὲς τῶν μαθητῶν ἥκουσιν ἐπὶ τὴν
ἀκρόασιν· κατεπαγγέλλεται γὰρ πρὸς αὐτοὺς ἐργολα-
βῶν ἐφ' ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, λήσειν μεταλλά-
ξας τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν, καὶ παρα- 174
στήσειν τῷ μὲν φεύγοντι θαρρεῖν, ὅταν αὐτὸς δεῦρο
παρέλθῃ, ἐκπεπλῆχθαι δὲ τῷ κατηγόρῳ καὶ πεφοβῆ-
σθαι περὶ αὑτοῦ, τοσούτους δὲ καὶ τηλικούτους ἐκκα-
λέσεσθαι παρὰ τῶν δικαστῶν θορύβους παρεμβάλλων
170 τὰς ἐμὰς δημηγορίας καὶ ψέγων τὴν εἰρήνην τὴν δι'
ἐμοῦ καὶ Φιλοκράτους γεγενημένην, ὥστ' οὐδὲ ἀπαν-
τήσεσθαί με ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἀπολογησόμενον,
ὅταν τὰς τῆς πρεσβείας εὐθύνας διδῶ, ἀλλ' ἀγαπή-
σειν, ἐὰν μετρίῳ τιμήματι περιπέσω καὶ μὴ θανάτῳ
ζημιῶμαι· μηδενὶ δὴ τρόπῳ καθ' ὑμῶν αὐτῶν γέλωτα 175
τῷ σοφιστῇ καὶ διατριβὴν παράσχητε, ἀλλ' ὑπολάβεθ'
ὁρᾶν εἰσεληλυθότα ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου οἴκαδε καὶ

σεμνυνόμενον ἐν τῇ τῶν μειρακίων διατριβῇ καὶ δι-
εξιόντα, ὡς εὖ τὸ πρᾶγμα ὑφείλετο τῶν δικαστῶν·
„ἀπαγαγὼν γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν περὶ Τίμαρχον αἰ-
τιῶν ἐπέστησα φέρων ἐπὶ τὸν κατήγορον καὶ Φίλιππον
καὶ Φωκέας, καὶ φόβους ἐπήρτησα τοῖς ἀκροωμένοις, 171
ὥσθ' ὁ μὲν φεύγων κατηγόρει, ὁ δὲ κατηγορῶν ἐκρί-
νετο, οἱ δὲ δικασταί, ὧν μὲν ἦσαν δικασταί, ἐπελά-
θοντο, ὧν δ' οὐκ ἦσαν κριταί, περὶ τούτων ἤκουον."
176 ὑμέτερον δ' ἔργον ἐστὶ πρὸς ταῦτα ἀντιτετάχθαι καὶ
πανταχῇ παρακολουθοῦντας μηδαμῇ παρεκκλίνειν αὐ-
τὸν ἐᾶν μηδὲ τοῖς ἔξω τοῦ ἀγῶνος λόγοις διισχυρίζε-
σθαι· ἀλλ' ὥσπερ ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις εἰς τὸν τοῦ
πράγματος αὐτὸν δρόμον εἰσελαύνετε. κἂν ταῦτα
ποιῆτε, οὐ καταφρονηθήσεσθε, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἕξετε
γνώμην νομοθετοῦντες καὶ δικάζοντες· εἰ δὲ μή, δό-
ξετε μελλόντων μὲν γίγνεσθαι τῶν ἀδικημάτων προαι-
σθάνεσθαι καὶ ὀργίζεσθαι, γεγονότων δὲ οὐκέτι φρον-
τίζειν.

177 Ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰρῆσθαι, ἐὰν μὲν κολάζητε
τοὺς ἀδικοῦντας, ἔσονται ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καὶ κύ-
ριοι, ἐὰν δ' ἀφιῆτε, καλοὶ μέν, κύριοι δ' οὐκέτι. ὧν 172
δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς παρρη-
σιάσασθαι. ἔσται δ' ὁ λόγος ἐπὶ παραδείγματος. διὰ τί
οἴεσθε, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους μὲν καλῶς κεῖσθαι,
τὰ δὲ ψηφίσματα εἶναι τῆς πόλεως καταδεέστερα καὶ
τὰς κρίσεις ἐνίοτε τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἔχειν ἐπι-
178 πλήξεις; ἐγὼ τὰς τούτων αἰτίας ἐπιδείξω. ὅτι τοὺς
μὲν νόμους τίθεσθε ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, οὔτε κέρ-
δους ἕνεκ' ἀδίκου οὔτε χάριτος οὔτ' ἔχθρας, ἀλλὰ
πρὸς αὐτὸ μόνον τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἀποβλέ-
ποντες· ἐπιδέξιοι δ' οἶμαι φύντες ἑτέρων μᾶλλον εἰκό-
τως καλλίστους νόμους τίθεσθε. ἐν δὲ ταῖς ἐκκλησίαις

καὶ τοῖς δικαστηρίοις πολλάκις ἀφέμενοι τῶν εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λόγων ὑπὸ τῆς ἀπάτης καὶ τῶν ἀλαζονευμάτων ἄγεσθε καὶ πάντων ἀδικώτατον ἔθος εἰς τοὺς ἀγῶνας παραδέχεσθε· ἐᾶτε γὰρ τοὺς ἀπολογουμένους ἀντικατηγορεῖν τῶν κατηγορούντων. ἐπειδὰν δ' ἀπὸ 179
τῆς ἀπολογίας ἀποσπασθῆτε καὶ τὰς ψυχὰς ἐφ' ἑτέρων γένησθε, εἰς λήθην ἐμπεσόντες τῆς κατηγορίας ἐξέρχεσθ' ἐκ τῶν δικαστηρίων οὐδὲ παρ' ἑτέρου δίκην εἰληφότες, οὔτε παρὰ τοῦ κατηγόρου, ψῆφος γὰρ κατ' αὐτοῦ οὐ δίδοται, οὔτε παρὰ τοῦ ἀπολογουμένου, ταῖς
173 γὰρ ἀλλοτρίαις αἰτίαις ἀποτριψάμενος τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ἐγκλήματα ἐκπέφευγεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου· οἱ δὲ νόμοι καταλύονται καὶ ἡ δημοκρατία διαφθείρεται καὶ τὸ ἔθος ἐπὶ πολὺ προβαίνει· εὐχερῶς γὰρ ἐνίοτε λόγον ἄνευ χρηστοῦ βίου προσδέχεσθε.

Ἀλλ' οὐ Λακεδαιμόνιοι· καλὸν δ' ἐστὶ καὶ τὰς ξε- 180
νικὰς ἀρετὰς μιμεῖσθαι. δημηγοροῦντος γάρ τινος ἐν τῇ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκκλησίᾳ, ἀνδρὸς βεβιωκότος μὲν αἰσχρῶς, λέγειν δ' εἰς ὑπερβολὴν δυνατοῦ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὥς φασι, κατὰ τὴν ἐκείνου γνώμην ψηφίζεσθαι μελλόντων, παρελθών τις τῶν γερόντων, οὓς ἐκεῖνοι καὶ αἰσχύνονται καὶ δεδίασι, καὶ τὴν τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐπωνυμίαν ἀρχὴν μεγίστην εἶναι νομίζουσι, καθιστᾶσι δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐκ παιδὸς εἰς
174 γῆρας σωφρόνων, τούτων εἷς, ὡς λέγεται, παρελθὼν ἰσχυρῶς ἐπέπληξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, καί τι τοιοῦτον κατ' αὐτῶν ἐβλασφήμησεν, ὡς οὐ πολὺν χρόνον τὴν Σπάρτην ἀπόρθητον οἰκήσουσι τοιούτοις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συμβούλοις χρώμενοι. ἅμα δὲ παρακαλέσας 181
ἄλλον τινὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἄνδρα λέγειν μὲν οὐκ εὐφυᾶ, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον λαμπρὸν καὶ πρὸς δικαιοσύνην καὶ ἐγκράτειαν διαφέροντα, ἐπέταξεν αὐτῷ τὰς

αὐτὰς εἰπεῖν γνώμας οὕτως ὅπως ἂν δύνηται, ἃς εἶπεν ὁ πρότερος ῥήτωρ, „ἵν'“ ἔφη „οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φθεγξαμένου ψηφίσωνται, τὰς δὲ τῶν ὑποδεδειλιακότων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων φωνὰς μηδὲ τοῖς ὠσὶ προσδέχωνται.“ ταῦθ' ὁ γέρων ὁ ἐκ παιδὸς σεσωφρονηκὼς παρήνεσε τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις. 175
ταχύ γ' ἂν Τίμαρχον ἢ τὸν κίναιδον Δημοσθένην εἴασε πολιτεύεσθαι.

182 Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ Λακεδαιμονίους θεραπεύειν, καὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων μνησθήσομαι. οὕτω γὰρ ἦσαν πρὸς τὰς αἰσχύνας χαλεποὶ καὶ περὶ πλείστου τῶν τέκνων τὴν σωφροσύνην ἐποιοῦντο, ὥστ' ἀνὴρ εἷς τῶν πολιτῶν, εὑρὼν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα διεφθαρμένην καὶ τὴν ἡλικίαν οὐ καλῶς διαφυλάξασαν μέχρι γάμου, ἐγκατῳκοδόμησεν αὐτὴν μεθ' ἵππου εἰς ἔρημον οἰκίαν, ὑφ' οὗ προδήλως ἔμελλεν ἀπολεῖσθαι διὰ λιμὸν συγκαθειργμένη. καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς οἰκίας 176
ταύτης ἕστηκε τὰ οἰκόπεδα ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἄστει, καὶ
183 ὁ τόπος οὗτος καλεῖται παρ' ἵππον καὶ κόραν. ὁ δὲ Σόλων ὁ τῶν νομοθετῶν ἐνδοξότατος γέγραφεν ἀρχαίως καὶ σεμνῶς περὶ τῆς τῶν γυναικῶν εὐκοσμίας. τὴν γὰρ γυναῖκα, ἐφ' ᾗ ἂν ἁλῷ μοιχός, οὐκ ἐᾷ κοσμεῖσθαι οὐδὲ εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ τὰς ἀναμαρτήτους τῶν γυναικῶν ἀναμιγνυμένη διαφθεί- 177
ρῃ· ἐὰν δ' εἰσίῃ ἢ κοσμῆται, τὸν ἐντυχόντα κελεύει καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι καὶ τύπτειν, εἰργόμενον θανάτου καὶ τοῦ ἀνάπηρον ποιῆσαι, ἀτιμῶν τὴν τοιαύτην γυναῖκα καὶ τὸν βίον
184 ἀβίωτον αὐτῇ παρασκευάζων. καὶ τοὺς προαγωγοὺς γράφεσθαι κελεύει, κἂν ἁλῶσι, θανάτῳ ζημιοῦν, ὅτι τῶν ἐξαμαρτάνειν ἐπιθυμούντων ὀκνούντων καὶ αἰσχυνομένων ἀλλήλοις ἐντυγχάνειν αὐτοὶ τὴν αὑτῶν

ἀναίδειαν παρασχόντες ἐπὶ μισθῷ τὸ πρᾶγμα εἰς διάπειραν καὶ λόγον κατέστησαν.

Ἔπειθ' οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν οὕτω περὶ τῶν αἰ- 185
σχρῶν καὶ καλῶν διεγίγνωσκον, ὑμεῖς δὲ Τίμαρχον τὸν τοῖς αἰσχίστοις ἐπιτηδεύμασιν ἔνοχον ἀφήσετε; τὸν ἄνδρα μὲν καὶ ἄρρενα τὸ σῶμα, γυναικεῖα δὲ ἁμαρτήματα ἡμαρτηκότα; τίς οὖν ὑμῶν γυναῖκα λαβὼν ἀδικοῦσαν τιμωρήσεται; ἢ τίς οὐκ ἀπαίδευτος εἶναι δόξει τῇ μὲν κατὰ φύσιν ἁμαρτανούσῃ χαλεπαίνων, τῷ δὲ παρὰ φύσιν ἑαυτὸν ὑβρίσαντι συμβούλῳ
178 χρώμενος; τίνα δ' ἔχων ἕκαστος ὑμῶν γνώμην ἐπά- 186
νεισιν οἴκαδε ἐκ τοῦ δικαστηρίου; οὔτε γὰρ ὁ κρινόμενος ἀφανής, ἀλλὰ γνώριμος, οὔθ' ὁ νόμος ὁ περὶ τῆς τῶν ῥητόρων δοκιμασίας φαῦλος, ἀλλὰ κάλλιστος, τό τ' ἐρέσθαι τοῖς παισὶ καὶ τοῖς μειρακίοις τοὺς ἑαυτῶν οἰκείους, ὅπως τὸ πρᾶγμα κέκριται, πρόχειρον. τί 187
οὖν δὴ λέξετε οἱ τῆς ψήφου νυνὶ γεγονότες κύριοι, ὅταν οἱ ὑμέτεροι παῖδες ὑμᾶς ἔρωνται, εἰ κατεδικάσατε ἢ ἀπεψηφίσασθε; οὐχ ἅμα Τίμαρχον ἀπολῦσαι ὁμολογήσετε καὶ τὴν κοινὴν παιδείαν ἀνατρέψετε; τί δ' ὄφελος παιδαγωγοὺς τρέφειν ἢ παιδοτρίβας καὶ διδασκάλους τοῖς παισὶν ἐφιστάναι, ὅταν οἱ τὴν τῶν νόμων παρακαταθήκην ἔχοντες πρὸς τὰς αἰσχύνας κατακάμπτωνται;

Θαυμάζω δ' ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο, εἰ τοὺς 188
μὲν πορνοβοσκοὺς μισεῖτε, τοὺς δ' ἑκόντας πεπορνευμένους ἀφήσετε· καί, ὡς ἔοικεν, ὁ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ ἱερωσύνην μὲν οὐδενὸς θεῶν κληρώσεται, ὡς οὐκ ὢν ἐκ τῶν νόμων καθαρὸς τὸ σῶμα, γράψει δ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως ταῖς σεμναῖς θεαῖς.
179 εἶτα τί θαυμάζομεν τὴν κοινὴν ἀπραξίαν, τοιούτων ῥητόρων ἐπὶ τὰς τοῦ δήμου γνώμας ἐπιγραφομένων;

καὶ τὸν αἰσχρῶς οἴκοι βεβιωκότα ἔξω τῆς πόλεως πρε-
σβευτὴν πέμψομεν, καὶ τούτῳ περὶ τῶν μεγίστων δια-
πιστεύσομεν; τί δ' οὐκ ἂν ἀποδοῖτο ὁ τὴν τοῦ σώμα-
τος ὕβριν πεπρακώς; τίνα δ' ἂν οὗτος ἐλεήσειεν ὁ αὑ-
τὸν οὐκ ἐλεήσας;

189 Τίνι δ' ὑμῶν οὐκ εὔγνωστός ἐστιν ἡ Τιμάρχου
βδελυρία; ὥσπερ γὰρ τοὺς γυμναζομένους, κἂν μὴ
παρῶμεν ἐν τοῖς γυμνασίοις, εἰς τὰς εὐεξίας αὐτῶν
ἀποβλέποντες γιγνώσκομεν, οὕτω τοὺς πεπορνευμέ-
νους, κἂν μὴ παρῶμεν αὐτῶν τοῖς ἔργοις, ἐκ τῆς ἀναι-
δείας καὶ τοῦ θράσους καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων γιγνώ-
σκομεν. ὁ γὰρ περὶ τῶν μεγίστων τοὺς νόμους καὶ τὴν
σωφροσύνην ὑπεριδὼν ἔχει τινὰ ἕξιν τῆς ψυχῆς, ἣ
διάδηλος ἐκ τῆς ἀκοσμίας τοῦ τρόπου γίγνεται.

190 Πλείστους δ' ἂν εὕροιτ' ἐκ τῶν τοιούτων ἀνθρώ-
πων πόλεις ἀνατετροφότας καὶ ταῖς μεγίσταις συμφο-
ραῖς αὐτοὺς περιπεπτωκότας. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ Ἀθη-
ναῖοι, τὰς τῶν ἀδικημάτων ἀρχὰς ἀπὸ θεῶν, ἀλλ' οὐχ 180
ὑπ' ἀνθρώπων ἀσελγείας γίγνεσθαι, μηδὲ τοὺς ἠσε-
βηκότας, καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, Ποινὰς ἐλαύ-
191 νειν καὶ κολάζειν δᾳσὶν ἡμμέναις· ἀλλ' αἱ προπετεῖς
τοῦ σώματος ἡδοναὶ καὶ τὸ μηδὲν ἱκανὸν ἡγεῖσθαι,
ταῦτα πληροῖ τὰ λῃστήρια, ταῦτ' εἰς τὸν ἐπακτροκέ-
λητα ἐμβιβάζει, ταῦτά ἐστιν ἑκάστῳ Ποινή, ταῦτα πα- 181
ρακελεύεται σφάττειν τοὺς πολίτας, ὑπηρετεῖν τοῖς
τυράννοις, συγκαταλύειν τὸν δῆμον. οὐ γὰρ τὴν αἰσχύ-
νην οὐδ' ἃ πείσονται λογίζονται, ἀλλ' ἐφ' οἷς κατορ-
θώσαντες εὐφρανθήσονται, τούτοις κεκήληνται. ἐξαι-
ρεῖτ' οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς τοιαύτας φύσεις, καὶ τὰ
τῶν νέων ζηλώματα ἐπ' ἀρετὴν προτρέψασθε.

192 Εὖ δ' ἐπίστασθε, καί μοι σφόδρα τὸ μέλλον ῥη-
θήσεσθαι διαμνημονεύετε, εἰ μὲν δώσει τῶν ἐπιτηδευ- 182

*μάτων Τίμαρχος δίκην, ἀρχὴν εὐκοσμίας ἐν τῇ πόλει
κατασκευάσετε· εἰ δ' ἀποφεύξεται, κρείττων ἦν ὁ
ἀγὼν μὴ γεγενημένος. πρὶν μὲν γὰρ εἰς κρίσιν Τίμαρ-
χον καταστῆναι φόβον τισὶ παρεῖχεν ὁ νόμος καὶ τὸ τῶν
δικαστηρίων ὄνομα· εἰ δ' ὁ πρωτεύων βδελυρίᾳ καὶ
γνωριμώτατος εἰσελθὼν περιγενήσεται, πολλοὺς ἁμαρ-
τάνειν ἐπαρεῖ, καὶ τελευτῶν οὐχ ὁ λόγος, ἀλλ' ὁ καιρὸς
ὑμᾶς ἐξοργιεῖ. μὴ οὖν εἰς ἀθρόους, ἀλλ' εἰς ἕνα ἀπο-* 193
*σκήψατε, καὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τοὺς συνηγόρους
αὐτῶν παρατηρεῖτε· ὧν οὐδενὸς ἐγὼ ὀνομαστὶ μνη-
σθήσομαι, ἵνα μὴ ταύτην ἀρχὴν τοῦ λόγου ποιήσων-
ται, ὡς οὐκ ἂν παρῆλθον, εἰ μή τις αὐτῶν ὀνομαστὶ
ἐμνήσθη. ἀλλ' ἐκεῖνο ποιήσω· ἀφελὼν τὰ ὀνόματα,*
183 *διεξιὼν δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν καὶ τὰ σώματα
γνώριμα καταστήσω. ἔσται δ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκαστος
αἴτιος, ἐὰν δεῦρο ἀναβῇ καὶ ἀναισχυντῇ. τούτῳ γὰρ* 194
*πάρεισιν ἐκ τριῶν εἰδῶν συνήγοροι, οἱ μὲν ταῖς καθ'
ἡμέραν δαπάναις ἀνηλωκότες τὰς πατρῴας οὐσίας, οἱ
δὲ ταῖς ἡλικίαις καὶ τοῖς ἑαυτῶν σώμασιν οὐ καλῶς
κεχρημένοι καὶ δεδιότες οὐ περὶ Τιμάρχου, ἀλλὰ περὶ
ἑαυτῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, μή ποτε εἰς κρίσιν
καταστῶσιν· ἕτεροι δ' ἐκ τῶν ἀκολάστων καὶ τῶν τοῖς
τοιούτοις κεχρημένων ἀφθόνως, ἵνα ταῖς βοηθείαις
αὐτῶν πιστεύοντες ῥᾷόν τινες ἐξαμαρτάνωσιν. ὧν* 195
*πρὶν τῆς συνηγορίας ἀκοῦσαι τοὺς βίους ἀναμιμνή-
σκεσθε, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὰ σώματα ἡμαρτηκότας μὴ
ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἀλλὰ παύσασθαι δημηγοροῦντας κε-*
184 *λεύετε· οὐδὲ γὰρ ὁ νόμος τοὺς ἰδιωτεύοντας, ἀλλὰ
τοὺς πολιτευομένους ἐξετάζει· τοὺς δὲ τὰ πατρῷα κα
τεδηδοκότας ἐργάζεσθαι καὶ ἑτέρωθεν κτᾶσθαι τὸν
βίον κελεύετε· τοὺς δὲ τῶν νέων, ὅσοι ῥᾳδίως ἁλίσκον-
ται, θηρευτὰς ὄντας εἰς τοὺς ξένους καὶ τοὺς μετοί-*

κους τρέπεσθαι κελεύετε, ἵνα μήτ' ἐκεῖνοι τῆς προαιρέσεως ἀποστερῶνται μήθ' ὑμεῖς βλάπτησθε.

196 Τὰ μὲν οὖν παρ' ἐμοῦ δίκαια πάντα ἀπειλήφατε· ἐδίδαξα τοὺς νόμους, ἐξήτασα τὸν βίον τοῦ κρινομένου. νῦν μὲν οὖν ὑμεῖς ἐστε τῶν ἐμῶν λόγων κριταί, αὐτίκα δ' ὑμέτερος ἐγὼ θεατής· ἐν γὰρ ταῖς ὑμετέραις γνώμαις ἡ πρᾶξις καταλείπεται.

2.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ. 185

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀθηναῖοι Φιλίππῳ πολεμήσαντες ὕστερον ἐπείσθησαν ὑπὸ Ἀριστοδήμου καὶ Νεοπτολέμου καὶ Κτησιφῶντος εἰρήνην πρὸς αὐτὸν ποιήσασθαι, καὶ ἔπεμψαν δύο πρεσβείας, τὴν μὲν προτέραν περὶ τῆς εἰρήνης, τὴν δευτέραν δὲ ἀποληψομένην τοὺς ὅρκους, ἐν αἷς ἀμφοτέραις ἦσαν πρεσβευταὶ Δημοσθένης καὶ Αἰσχίνης. ὡς οὖν ἐπανῆκον ἐκ τῆς ὑστέρας πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, ἐγράψαντο παραπρεσβείας Αἰσχίνην Δημοσθένης τε καὶ Τίμαρχος. τὸν μὲν οὖν Τίμαρχον πρὸ τοῦ τῆς παραπρεσβείας ἀγῶνος γραψάμενος Αἰσχίνης ἑταιρήσεως ἠτίμωσε, πρὸς δὲ Δημοσθένην ἀπολογεῖται.
ἔνιοι μὲν οὖν φασι γεγραφέναι μὲν τοὺς λόγους ἀμφοτέρους, 186
οὐ μέντοι γε εἰρῆσθαι· οἱ δὲ καὶ εἰρῆσθαί φασι, καὶ κεκινδυνευκέναι τὸν Αἰσχίνην τριάκοντα ψήφοις ἁλῶναι, ὅμως μέντοι ἀποφυγεῖν Εὐβούλου αὐτῷ τοῦ δημαγωγοῦ συναγωνισαμένου, οὐ μέντοι παρὰ πᾶσιν ἀπογνωσθῆναι αὐτοῦ τὸ φιλιππίζειν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ προοιμίῳ παραδηλοῖ καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ κατ' ἀρχὴν εἰς εὔνοιαν παρακαλεῖ τοὺς δικαστάς, τὸν ἀντίδικον καὶ τὴν κατηγορίαν διαβάλλων, καὶ τοῦ κιν-

187 δύνου τὸ μέγεθος, καὶ ὡς ψευδῶς συκοφαντεῖται· ἐν δὲ τῷ
δευτέρῳ νοήματι πρᾶγμα εἰρημένον ἐν τῇ κατηγορίᾳ δια-
βάλλει, καὶ πιστοῦται ἀξιοπίστως, ὡς καὶ αὐτῶν εἰδότων,
ὅτι ψεῦδός ἐστι. καὶ τοῦτο δὲ εἰς διαβολὴν τοῦ ἀντιδίκου·
καὶ τὰ ἑξῆς ὁμοίως εἰς εὔνοιαν ἑαυτοῦ καὶ διαβολὴν τοῦ ἀν-
τιδίκου.

Δέομαι ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐθελῆσαι μετ' εὐνοίας
ἀκοῦσαί μου λέγοντος, ὑπολογιζομένους τό τε μέγεθος
τοῦ κινδύνου καὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰτιῶν, πρὸς ἃς ἀπο-
λογήσασθαί με δεῖ, καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς κατασκευὰς
τοῦ κατηγόρου καὶ τὴν ὠμότητα, ὃς ἐτόλμησε παρα-
188 κελεύσασθαι πρὸς ἄνδρας ὀμωμοκότας τῶν ἀντιδίκων
ὁμοίως ἀμφοτέρων ἀκούσεσθαι τὴν τοῦ κινδυνεύον-
τος φωνὴν μὴ ὑπομένειν. καὶ ταῦτ' εἶπεν οὐ δι' ὀργήν· 2
οὐδεὶς γὰρ τῶν ψευδομένων τοῖς ἀδίκως διαβαλλομέ-
νοις ὀργίζεται, οὐδ' οἱ τἀληθῆ λέγοντες κωλύουσι λό-
γου τυχεῖν τὸν φεύγοντα· οὐ γὰρ πρότερον κατήγορος
παρὰ τοῖς ἀκούουσιν ἰσχύει, πρὶν ἂν ὁ φεύγων ἀπο-
189 λογίας τυχὼν ἀδυνατήσῃ τὰς προειρημένας αἰτίας ἀπο-
λύσασθαι. ἀλλ' οἶμαι Δημοσθένης οὐ χαίρει δικαίοις 3
λόγοις, οὐδ' οὕτω παρεσκεύασται, ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν
ὀργὴν ἐκκαλέσασθαι βεβούληται καὶ κατηγόρηκε δω-
ροδοκίας, ἀπίθανος ὢν πρὸς τὴν ὑποψίαν ταύτην· τὸν
γὰρ ἐπὶ ταῖς δωροδοκίαις προτρεπόμενον τοὺς δικα-
στὰς ὀργίζεσθαι αὐτὸν χρὴ τῶν τοιούτων ἔργων πολὺ
ἀφεστάναι. ἐμοὶ δ', ὦ Ἀθηναῖοι, συμβέβηκε τῆς Δημο- 4
σθένους ἀκούοντι κατηγορίας μήτε δεῖσαι πώποθ' οὕ-
τως, ὡς ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, μήτ' ἀγανακτῆσαι μᾶλλον ἢ
νῦν, μήτ' εἰς ὑπερβολὴν ὁμοίως ἡσθῆναι. ἐφοβήθην
μὲν γάρ, καὶ ἔτι καὶ νῦν τεθορύβημαι, μή τινες ὑμῶν
ἀγνοήσωσί με ψυχαγωγηθέντες τοῖς ἐπιβεβουλευμέ-

νοις καὶ κακοήθεσι τούτοις ἀντιθέτοις· ἐξέστην δ' ἐ- 190
μαυτοῦ καὶ τὴν αἰτίαν βαρέως ἤνεγκα, ὅθ' ὕβριν καὶ
παροινίαν εἰς γυναῖκα ἐλευθέραν καὶ τὸ γένος Ὀλυν-
θίαν κατηγόρει μου· ἥσθην δὲ, ὅτ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς αἰ-
τίας ὄντα ταύτης ἐξεβάλετε, καὶ τῶν σεσωφρονημένων
5 ἐν τῷ βίῳ μοι χάριν ἀπειληφέναι νομίζω. ὑμᾶς μὲν οὖν 191
ἐπαινῶ καὶ διαφερόντως ἀγαπῶ, ὅτι τῷ βίῳ μᾶλλον
τῷ τῶν κρινομένων πιστεύετε ἢ ταῖς παρὰ τῶν ἐχθρῶν
αἰτίαις· αὐτὸς δ' οὐκ ἂν ἀποσταίην τῆς πρὸς ταῦτ'
ἀπολογίας. εἰ γάρ τις ἢ τῶν ἔξωθεν περιεστηκότων
πέπεισται, σχεδὸν δ' οἱ πλεῖστοι τῶν πολιτῶν πά-
ρεισιν, ἢ τῶν δικαζόντων ὑμῶν, ὡς ἐγὼ τοιοῦτόν τι
διαπέπραγμαι μὴ μόνον εἰς ἐλεύθερον σῶμα, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὸ τυχὸν, ἀβίωτον εἶναί μοι τὸν λοιπὸν βίον νομί-
ζω· κἂν μὴ προϊούσης τῆς ἀπολογίας ἐλέγξω καὶ τὴν
αἰτίαν οὖσαν ψευδῆ καὶ τὸν τολμήσαντ' εἰπεῖν ἀνό-
σιον καὶ συκοφάντην, κἂν τἆλλα πάντα μηδὲν ἀδικῶν
6 φαίνωμαι, θανάτου τιμῶμαι. παράδοξος δέ μοι κά- 192
κεῖνος ὁ λόγος ἐφάνη καὶ δεινῶς ἄδικος, ὅθ' ὑμᾶς ἐπη-
ρώτα, εἰ οἷόν τ' ἐστὶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Φιλοκράτους
μὲν θάνατον καταψηφίσασθαι, ὅτι καταγνοὺς ἀδικεῖν
ἑαυτοῦ τὴν κρίσιν οὐχ ὑπέμεινεν, ἐμοῦ δ' ἀπογνῶναι.
ἐγὼ δ' ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δικαίως ἂν ὑπολαμβάνω μά-
λιστα σωθήσεσθαι· εἰ γὰρ ὁ καταγνοὺς ἑαυτοῦ καὶ μὴ
παρὼν ἀδικεῖ, ὁ δὴ ἀπογνοὺς καὶ τὸ σῶμα τοῖς νόμοις
καὶ τοῖς πολίταις παραδοὺς οὐκ ἀδικεῖ.

7 Περὶ δὲ τῆς ἄλλης κατηγορίας δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄν-
δρες, ἐάν τι παραλίπω καὶ μὴ μνησθῶ, ἐπερωτᾶν με
καὶ δηλοῦν, ὅ τι ἂν ποθῆτε ἀκοῦσαι, μηδὲν προκατε-
γνωκότας, ὡς ἀδικῶ, ἀλλ' ἴσῃ τῇ εὐνοίᾳ ἀκούοντας.
ἀπορῶ δ', ὁπόθεν χρὴ πρῶτον ἄρξασθαι διὰ τὴν ἀνω-
μαλίαν τῆς κατηγορίας. σκέψασθε δ', ἂν ὑμῖν εἰκός τι 193

πρᾶγμα πάσχειν δόξω. εἰμὶ μὲν γὰρ ὁ κινδυνεύων 8
ἐγὼ νυνὶ περὶ τοῦ σώματος, τῆς δὲ κατηγορίας τὴν
πλείστην πεποίηται Φιλοκράτους καὶ Φρύνωνος καὶ
τῶν ἄλλων συμπρέσβεων καὶ Φιλίππου καὶ τῆς εἰρή-
νης καὶ τῶν Εὐβούλου πολιτευμάτων, ἐν ἅπασι δὲ
τούτοις ἐγὼ τέταγμαι. μόνος δ' ἐν τῷ λόγῳ φαίνεται
κηδεμὼν τῆς πόλεως Δημοσθένης, οἱ δ' ἄλλοι προδό-
ται· διατετέλεκε γὰρ εἰς ἡμᾶς ὑβρίζων, καὶ λοιδορίας
ψευδεῖς οὐκ ἐμοὶ μόνον λοιδορούμενος, ἀλλὰ καὶ τοῖς
ἄλλοις. ὃν δ' οὕτως ἀτιμάζει, πάλιν ἐκ μεταβολῆς, 9
ὅπου τύχοι, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἢ Θεμιστοκλέα κρίνων,
οἳ πλεῖστον τῶν Ἑλλήνων δόξῃ διήνεγκαν, ἀνῃρηκέναι
194 μὲν αἰτιᾶταί με τὰς ἐν Φωκεῦσι πόλεις, ἀπηλλοτριω-
κέναι δ' ἀφ' ὑμῶν τὸν ἐπὶ Θρᾴκης τόπον, ἐκβεβληκέ-
ναι δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς Κερσοβλέπτην, ἄνδρα φίλον καὶ
σύμμαχον τῆς πόλεως. ἐνεχείρησε δ' ἀπεικάζειν με 10
Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ, καὶ μετὰ σπουδῆς
καὶ κραυγῆς πολλῆς παρεκελεύσαθ' ὑμῖν τὸ θηρίον
195 φυλάξασθαι, καὶ τὸ τῆς ἱερείας ἐνύπνιον τῆς ἐν Σικε-
λίᾳ διηγήσατο. οὕτω δ' ἄνω τὸ πρᾶγμα ἐξάρας ἐφθό-
νησέ μου ταῖς διαβολαῖς, τὰς αἰτίας ἀνατιθεὶς τῶν πε-
πραγμένων οὐ τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ὅπλοις τοῖς
Φιλίππου. πρὸς δὲ τοσαύτην τόλμαν καὶ τερατείαν 11
ἀνθρώπου χαλεπὸν καὶ διαμνημονεῦσαι τὰ λεχθέντα
καθ' ἕκαστα καὶ λέγειν μετὰ κινδύνου πρὸς ἀπροσδο-
κήτους διαβολάς. ᾗ δ' ἡγοῦμαι σαφεστάτους μοι τοὺς
196 λόγους ἔσεσθαι καὶ γνωρίμους ὑμῖν καὶ δικαίους, ἐν-
τεῦθεν ἄρξομαι, ἀπὸ τῶν περὶ τῆς εἰρήνης λόγων καὶ
τῆς αἱρέσεως τῆς πρεσβείας· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα
καὶ μεμνήσομαι καὶ εἰπεῖν δυνήσομαι, καὶ ὑμεῖς μα-
θήσεσθε.

Ἅπαντας γὰρ ἂν ὑμᾶς οἶμαι τουτό γε αὐτὸ μνη- 12

μονεύειν, ὅθ' οἱ πρέσβεις οἱ παρὰ τῶν Εὐβοέων, ἐπει-
δὴ περὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς εἰρήνης τῷ δήμῳ διελέχθη-
σαν, εἶπον, ὅτι καὶ Φίλιππος αὐτοὺς κελεύσειεν ὑμῖν
ἀπαγγεῖλαι, ὅτι βούλεται διαλύσασθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ
τὴν εἰρήνην ἄγειν. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον χρόνῳ Φρύ-
νων ὁ Ῥαμνούσιος ἑάλω ὑπὸ λῃστῶν ἐν ταῖς σπον- 197
δαῖς ταῖς Ὀλυμπιακαῖς, ὡς αὐτὸς ᾐτιᾶτο· ἐπειδὴ δ' ἐ-
πανῆλθε δεῦρο λυτρωθεὶς, ἐδεῖτο ὑμῶν πρεσβευτὴν
αὐτῷ πρὸς Φίλιππον ἑλέσθαι, ἵν', εἴ πως δύναιτο,
ἀπολάβοι τὰ λύτρα. πεισθέντες δ' ὑμεῖς προσείλεσθ' 198
13 αὐτῷ Κτησιφῶντα πρεσβευτήν. ἐπειδὴ δὲ ἐπανῆλθε
δεῦρ' ἀπὸ τῆς πρεσβείας ὁ Κτησιφῶν, ἀπήγγειλε πρὸς
ὑμᾶς ὑπὲρ ὧν ἐπέμφθη, καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι φαίη
Φίλιππος ἄκων μὲν πολεμῆσαι πρὸς ὑμᾶς, βούλεσθαι
δὲ καὶ νῦν ἀπαλλαγῆναι τοῦ πολέμου. εἰπόντος δὲ
ταῦτα τοῦ Κτησιφῶντος καὶ πολλήν τινα ἐξαγγείλαν-
τος πρὸς τούτοις φιλανθρωπίαν, καὶ τοῦ δήμου σφό-
δρα ἀποδεξαμένου καὶ τὸν Κτησιφῶντα ἐπαινέσαντος,
ἀντειπόντος δ' οὐδενὸς, ἐνταῦθα ἤδη δίδωσι ψήφισμα
Φιλοκράτης ὁ Ἁγνούσιος, καὶ ὁ δῆμος ἅπας ὁμογνω-
μονῶν ἐχειροτόνησεν, ἐξεῖναι Φιλίππῳ δεῦρο κήρυκα
καὶ πρέσβεις πέμπειν ὑπὲρ εἰρήνης. πρότερον μὲν γὰρ
καὶ αὐτὸ τοῦτ' ἐκωλύετο ὑπό τινων, οἷς ἦν τοῦτ' ἐπι-
14 μελὲς, ὡς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἔδειξεν. γράφονται δ' οὗτοι
παρανόμων τὸ ψήφισμα, Λυκῖνον ἐπὶ τὴν γραφὴν 199
ἐπιγραψάμενοι, καὶ τίμημα ἑκατὸν τάλαντα. καὶ μετὰ
ταῦτ' εἰσῄει ἡ γραφὴ εἰς τὸ δικαστήριον, ἀρρώστως
δ' ἔχων ὁ Φιλοκράτης ἐκάλεσεν αὑτῷ συνήγορον τὸν
Δημοσθένην, ἀλλ' οὐκ ἐμέ. παρελθὼν δ' ὁ μισοφί-
λιππος Δημοσθένης κατέτριψε τὴν ἡμέραν ὅλην ἀπο-
λογούμενος· καὶ τὸ τελευταῖον ἀποφεύγει ὁ Φιλοκρά-
της, ὁ δὲ γραψάμενος τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων

οὐ μεταλαμβάνει. καὶ ταῦθ' ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε. ὑπὸ 15
δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ὄλυνθος ἥλω, καὶ πολλοὶ τῶν
200 ἡμετέρων ἐγκατελήφθησαν πολιτῶν, ὧν ἦν Ἰατροκλῆς
ὁ Ἐργοχάρους ἀδελφὸς καὶ Εὔκρατος ὁ Στρομβίχου
υἱός. ὑπὲρ δὲ τούτων ἱκετηρίαν θέντες οἱ οἰκεῖοι ἐδέοντο ὑμῶν ἐπιμέλειαν ποιήσασθαι. παρελθόντες δ' αὐτοῖς συνηγόρουν Φιλοκράτης καὶ Δημοσθένης, ἀλλ' οὐκ Αἰσχίνης. καὶ πέμπουσι πρεσβευτὴν Ἀριστόδημον τὸν ὑποκριτὴν πρὸς Φίλιππον διὰ τὴν γνῶσιν καὶ φιλανθρωπίαν τῆς τέχνης. ὡς δ' ἐπανήκων ἀπὸ τῆς 16
201 πρεσβείας ὁ Ἀριστόδημος διά τινας ἀσχολίας οὐ προσῄει πρὸς τὴν βουλήν, ἀλλ' ἔφθασεν αὐτὸν Ἰατροκλῆς ἐλθὼν ἐκ Μακεδονίας ἀφεθεὶς ὑπὸ Φιλίππου ἄνευ λύτρων [γενόμενος αἰχμάλωτος], ἐνταῦθ' ἠγανάκτουν πολλοί, ὅτι τὴν πρεσβείαν οὐκ ἀπήγγειλεν ὁ Ἀριστόδημος, τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀκούοντες τοῦ Ἰατροκλέους περὶ τοῦ Φιλίππου. τελευταῖον δ' εἰς τὴν βουλὴν 17
εἰσελθὼν Δημοκράτης ὁ Ἀφιδναῖος ἔπεισε τὴν βουλὴν ἀνακαλέσασθαι τὸν Ἀριστόδημον· εἷς δὲ τῶν βουλευτῶν ἦν Δημοσθένης ὁ ἐμὸς κατήγορος. παρελθὼν δ' Ἀριστόδημος πολλήν τινα εὔνοιαν ἀπήγγειλε τοῦ Φιλίππου πρὸς τὴν πόλιν, καὶ προσέθηκεν, ὅτι καὶ σύμμαχος βούλοιτο τῇ πόλει γενέσθαι. καὶ ταῦτ' οὐκ ἐν τῇ βουλῇ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δήμῳ. κἀνταῦθ' οὐδὲν ἀντεῖπε Δημοσθένης, ἀλλὰ καὶ στεφανῶσαι τὸν Ἀριστόδημον ἔγραψε. ῥηθέντων δὲ τούτων ἐν τῷ δή- 18
μῳ ψήφισμα ἔγραψεν ὁ Φιλοκράτης ἑλέσθαι πρέσβεις
202 ὑμᾶς πρὸς Φίλιππον, ἄνδρας δέκα, οἵτινες διαλέξονται Φιλίππῳ περὶ εἰρήνης καὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων Ἀθηναίοις καὶ Φιλίππῳ. χειροτονουμένων δὲ τῶν δέκα πρέσβεων ἐγὼ μὲν προεβλήθην ὑπὸ Ναυσικλέους, Δημοσθένης δ' ὑπ' αὐτοῦ Φιλοκράτους, ὁ νυνὶ Φιλοκρά-

19 τους κατηγορῶν. οὕτω δ' ἦν πρόθυμος εἰς τὰ πράγ-
ματα, ὥστε ἐν τῇ βουλῇ γράφει, ἵνα ἀζήμιος ὢν ἡμῖν
συμπρεσβεύῃ ὁ Ἀριστόδημος, ἑλέσθαι πρέσβεις ἐπὶ
τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἔδει τὸν Ἀριστόδημον ἀγωνίζεσθαι,
οἵτινες ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτήσονται τὰς ζημίας. καὶ ὅτι 203
ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, λαβέ μοι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν
ἐκμαρτυρίαν ἀνάγνωθι τὴν Ἀριστοδήμου, καὶ κάλει
πρὸς οὓς ἐξεμαρτύρησεν, ἵν' εἰδῶσιν οἱ δικασταί, τίς
ἦν Φιλοκράτους ἑταῖρος καὶ τίς ὁ τὰς δωρεὰς Ἀριστο-
δήμῳ φάσκων πείσειν δοῦναι τὸν δῆμον.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΕΚΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 204

20 Ἡ μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ἔνστασις τῶν ὅλων πραγ-
μάτων ἐγένετο οὐ δι' ἐμοῦ, ἀλλὰ διὰ Δημοσθένους καὶ
Φιλοκράτους· ἐν δὲ τῇ πρεσβείᾳ συσσιτεῖν ἡμῖν ἐσπού-
δασεν, οὐκ ἐμὲ πείσας, ἀλλὰ τοὺς μετ' ἐμοῦ, Ἀγλαο-
κρέοντα τὸν Τενέδιον, ὃν ἐκ τῶν συμμάχων εἵλεσθε,
καὶ Ἰατροκλέα. ἐν δὲ τῇ πορείᾳ παρακελεύεσθαί με
φησὶν αὐτῷ, ὅπως τὸ θηρίον κοινῇ φυλάξομεν, τὸν
Φιλοκράτην, πρᾶγμα λέγων πεπλασμένον· πῶς γὰρ ἂν
ἐγὼ Δημοσθένην ἐπὶ Φιλοκράτην παρεκάλουν, ὃν
ᾔδειν συνειπόντα μὲν Φιλοκράτει, ὅτ' ἦν ἡ τῶν παρα-
νόμων γραφή, προβληθέντα δ' εἰς τὴν πρεσβείαν ὑπὸ
21 Φιλοκράτους; πρὸς δὲ τούτοις οὐκ ἐν τοιούτοις ἦμεν 205
λόγοις οἱ συμπρέσβεις, ἀλλ' ὅλην τὴν πορείαν ἠναγ-
καζόμεθα ὑπομένειν Δημοσθένην ἀφόρητον ὄντα καὶ
βαρὺν ἄνθρωπον· ὃς διασκοπούντων ἡμῶν, ὅ τι χρὴ
λέγειν, καὶ Κίμωνος εἰπόντος, ὅτι φοβοῖτο, μὴ δικαιο-
λογούμενος περιγένοιτο ἡμῶν ὁ Φίλιππος, πηγὰς δὴ 206
λόγων ἀφθόνους ἔχειν ἐπηγγέλλετο, καὶ περὶ τῶν δι-
καίων τῶν ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου
τοιαῦτα ἐρεῖν ἔφη, ὥστε ἀπορράψειν τὸ Φιλίππου στό-

207 μα ὁλοσχοίνῳ ἀβρόχῳ, καὶ πείσειν Ἀθηναίους μὲν κα-
ταδέξασθαι Λεωσθένην, Φίλιππον δ' Ἀθηναίοις Ἀμφί-
πολιν ἀποδοῦναι. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ τὴν τούτου διε- 22
ξιὼν ὑπερηφανίαν, ὡς τάχιστα ἥκομεν εἰς Μακεδονί-
αν, συνετάξαμεν ἡμᾶς αὐτούς, ὅταν προσίωμεν Φιλίπ-
πῳ, τοὺς πρεσβυτάτους πρώτους λέγειν καὶ τοὺς λοι-
ποὺς καθ' ἡλικίαν· ἐτύγχανε δ' ἡμῶν νεώτατος ὢν, ὡς
208 ἔφη, Δημοσθένης. ἐπειδὴ δὲ εἰσεκλήθημεν, — καὶ τού-
τοις ἤδη μοι σφόδρα προσέχετε τὸν νοῦν· ἐντεῦθεν γὰρ
κατόψεσθε ἀνθρώπου φθόνον ὑπερβάλλοντα καὶ δει-
νὴν δειλίαν ἅμα καὶ κακοήθειαν, καὶ τοιαύτας ἐπιβου-
λὰς κατ' ἀνδρῶν συσσίτων καὶ συμπρέσβεων, ἃς οὐδ'
ἂν κατὰ τῶν ἐχθίστων τις εἰκῇ ποιήσαιτο. τοὺς γὰρ τῆς
πόλεως ἅλας καὶ τὴν δημοσίαν τράπεζαν περὶ πλεί-
στου δή φησι ποιεῖσθαι, οὐκ ὢν ἐπιχώριος, εἰρήσεται
209 γάρ, οὐδ' ἐγγενής. ἡμεῖς δὲ, οἷς ἱερὰ καὶ τάφοι προγό- 23
νων ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πατρίδι καὶ διατριβαὶ καὶ συν-
ήθειαι μεθ' ὑμῶν ἐλευθέριοι καὶ γάμοι κατὰ τοὺς νό-
μους καὶ κηδεσταὶ καὶ τέκνα, Ἀθήνησι μὲν ἦμεν ἄξιοι
τῆς ὑμετέρας πίστεως, οὐ γὰρ ἄν ποτε ἡμᾶς εἵλεσθε,
ἐλθόντες δ' εἰς Μακεδονίαν ἐξαίφνης ἐγενόμεθα προ-
210 δόται. ὁ δὲ οὐδὲν ἄπρατον ἔχων μέρος τοῦ σώματος,
οὐδ' ὅθεν τὴν φωνὴν προΐεται, ὡς ὢν Ἀριστείδης ὁ
τοὺς φόρους τάξας τοῖς Ἕλλησιν, ὁ δίκαιος ἐπικαλού-
μενος, δυσχεραίνει καὶ καταπτύει δωροδοκίας. ἀκού- 24
σατε δὴ τούς τε ἡμετέρους λόγους, οὓς εἴπομεν ὑπὲρ
ὑμῶν, καὶ πάλιν οὓς τὸ μέγα ὄφελος τῆς πόλεως εἴρηκε
Δημοσθένης, ἵν' ἐφεξῆς καὶ κατὰ μικρὸν πρὸς ἕκαστα
τῶν κατηγορημένων ἀπολογήσωμαι. ἐπαινῶ δ' εἰς
ὑπερβολὴν πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, ὅτι σιγῇ καὶ δι-
καίως ἡμῶν ἀκούετε· ὥστε, ἐάν τι μὴ λύσω τῶν κατη-
γορημένων, οὐχ ὑμᾶς, ἀλλ' ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι.

25 Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρεσβύτεροι ταῖς ἡλικίαις ὑπὲρ
τῆς πρεσβείας εἰρήκεσαν καὶ καθήκεν εἰς ἡμᾶς ὁ λό- 211
γος, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα τῶν ἐκεῖ ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ
καὶ τοὺς πρὸς ταῦτα λεχθέντας ὑπὸ Φιλίππου λόγους
ἐν τῷ δήμῳ σαφῶς ἀπήγγειλα πρὸς ἅπαντας Ἀθη-
ναίους, νυνὶ δὲ πειράσομαι διὰ κεφαλαίων ὑμᾶς ὑπο-
26 μιμνήσκειν. πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς αὐτὸν διεξῆλθον
τὴν πατρικὴν εὔνοιαν καὶ τὰς εὐεργεσίας, ἃς ὑμεῖς
ὑπήρξατε Ἀμύντᾳ τῷ Φιλίππου πατρί, οὐδὲν παρα-
λείπων, ἀλλ' ἐφεξῆς ἅπαντα ὑπομιμνήσκων, δεύτερον
δὲ, ὧν αὐτὸς ἦν μάρτυς εὖ παθών. Ἀμύντου γὰρ
νεωστὶ τετελευτηκότος καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ πρεσβυ-
τάτου τῶν ἀδελφῶν, Περδίκκου δὲ καὶ Φιλίππου παί-
δων ὄντων, Εὐρυδίκης δὲ τῆς μητρὸς αὐτῶν προδεδο-
27 μένης ὑπὸ τῶν δοκούντων αὐτοῖς εἶναι φίλων, Παυ-
σανίου δ' ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν κατιόντος, φυγάδος 212
μὲν ὄντος, τῷ καιρῷ δ' ἰσχύοντος, πολλῶν δ' αὐτῷ
συμπραττόντων, ἔχοντος δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν, εἰλη-
φότος δὲ Ἀνθεμοῦντα καὶ Θέρμαν καὶ Στρέψαν καὶ
ἄλλ' ἄττα χωρία, Μακεδόνων δὲ οὐχ ὁμονοούντων,
ἀλλὰ τῶν πλείστων τὰ Παυσανίου φρονούντων, ἐπὶ
τῶν καιρῶν τούτων ἐχειροτόνησαν Ἀθηναῖοι στρατη-
γὸν ἐπ' Ἀμφίπολιν Ἰφικράτην, Ἀμφιπολιτῶν αὐτῶν
ἐχόντων τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τότε καρπουμένων.
28 ἀφικομένου δ' εἰς τοὺς τόπους Ἰφικράτους μετ' ὀλί-
γων τὸ πρῶτον νεῶν, ἐπὶ κατασκοπῇ μᾶλλον τῶν
πραγμάτων ἢ πολιορκίᾳ τῆς πόλεως, ἐνταῦθ', ἔφην
ἐγὼ, μετεπέμψατο αὐτὸν Εὐρυδίκη ἡ μήτηρ ἡ σὴ, καὶ
ὥς γε δὴ λέγουσιν οἱ παρόντες πάντες, Περδίκκαν μὲν
τὸν ἀδελφὸν τὸν σὸν καταστήσασα εἰς τὰς χεῖρας τὰς
Ἰφικράτους, σὲ δὲ εἰς τὰ γόνατα τὰ ἐκείνου θεῖσα παι-
δίον ὄντα, εἶπεν, ὅτι „Ἀμύντας ὁ πατὴρ τῶν παίδων

213 τούτων, ὅτ' ἔζη, υἱὸν ἐποιήσατό σε, τῇ δὲ Ἀθηναίων
πόλει οἰκείως ἐχρήσατο, ὥστε συμβαίνει σοι καὶ ἰδίᾳ
τῶν παίδων τούτων γεγενῆσθαι ἀδελφῷ καὶ δημοσίᾳ
φίλῳ ἡμῖν εἶναι." καὶ μετὰ ταῦτα ἤδη δέησιν ἰσχυρὰν 29
ἐποιεῖτο καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ αὑτῆς καὶ ὑπὲρ τῆς
ἀρχῆς καὶ ὅλως ὑπὲρ τῆς σωτηρίας. ἀκούσας δὲ ταῦτα
Ἰφικράτης ἐξήλασε Παυσανίαν ἐκ Μακεδονίας καὶ τὴν
δυναστείαν ὑμῖν ἔσωσε. καὶ μετὰ ταῦτα εἶπον περὶ
Πτολεμαίου, ὃς ἦν ἐπίτροπος καθεστηκὼς τῶν πραγ-
μάτων, ὡς ἀχάριστον καὶ δεινὸν ἔργον διεπράξατο,
διδάσκων, ὅτι πρῶτον μὲν ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἀντέ-
πραττε τῇ πόλει καὶ πρὸς Θηβαίους διαφερομένων
Ἀθηναίων συμμαχίαν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν ὡς Περ-
δίκκας εἰς τὴν ἀρχὴν καταστὰς ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπο-
214 λέμησε τῇ πόλει. καὶ τὴν ὑμετέραν ἠδικημένων ὅμως 30
φιλανθρωπίαν διεξῄειν, λέγων, ὅτι κρατοῦντες τῷ πο-
λέμῳ Περδίκκαν Καλλισθένους ἡγουμένου ἀνοχὰς
πρὸς αὐτὸν ἐποιήσασθε, ἀεί τινος προσδοκῶντες τῶν
δικαίων τεύξεσθαι. καὶ τὴν διαβολὴν ταύτην ἐπειρώ-
μην διαλύειν, διδάσκων, ὅτι Καλλισθένην ὁ δῆμος
ἀπέκτεινεν οὐ διὰ τὰς πρὸς Περδίκκαν ἀνοχάς, ἀλλὰ
δι' ἑτέρας αἰτίας. καὶ πάλιν οὐκ ὤκνουν κατ' αὐτοῦ
215 λέγειν, ἐπιτιμῶν, ὅτι τὴν ἐκδοχὴν ἐποιήσατο πρὸς τὴν
πόλιν τοῦ πολέμου. καὶ πάντων ὧν εἴποιμι μάρτυρας 31
τὰς ἐκείνων ἐπιστολὰς παρειχόμην καὶ τὰ ψηφίσματα
τοῦ δήμου καὶ τὰς Καλλισθένους ἀνοχάς. περὶ μὲν
οὖν τῆς ἐξ ἀρχῆς κτήσεως τῆς χώρας καὶ τῶν καλου-
μένων Ἐννέα ὁδῶν καὶ περὶ τῶν Θησέως παίδων, ὧν
216 Ἀκάμας λέγεται φερνὴν ἐπὶ τῇ γυναικὶ λαβεῖν τὴν χώ-
ραν ταύτην, τότε μὲν ἥρμοττε λέγειν καὶ ἐρρήθη ὡς
ἐνεδέχετο ἀκριβέστατα, νυνὶ δὲ ἴσως ἀνάγκη συντέ-
μνειν τοὺς λόγους· ἃ δὲ ἦν τῶν σημείων οὐκ ἐν τοῖς

ἀρχαίοις μύθοις, ἀλλ' ἐφ' ἡμῶν γεγενημένα, τούτων
32 ἐπεμνήσθην. συμμαχίας γὰρ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων συνελθούσης, εἷς ὢν τούτων Ἀμύν-
τας ὁ Φιλίππου πατὴρ καὶ πέμπων σύνεδρον καὶ τῆς
καθ' αὑτὸν ψήφου κύριος ὢν ἐψηφίσατο Ἀμφίπολιν 217
τὴν Ἀθηναίων συνεξαιρεῖν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
Ἀθηναίοις. καὶ τούτων τὸ κοινὸν δόγμα τῶν Ἑλλήνων
καὶ τοὺς ψηφισαμένους ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων 218
33 μάρτυρας παρεσχόμην. ὧν δὲ Ἀμύντας ἀπέστη ὁ Φι-
λίππου πατὴρ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων οὐ
μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ψήφῳ, τούτων, ἔφην ἐγώ, σὲ
τὸν ἐξ ἐκείνου γεγενημένον οὐκ ἔστι δίκαιον ἀντι-
ποιεῖσθαι. εἰ δ' ἀντιποιεῖ κατὰ πόλεμον λαβὼν εἰκό-
τως ἔχειν, εἰ μὲν πρὸς ἡμᾶς πολεμήσας δοριάλωτον τὴν 219
πόλιν εἷλες, κυρίως ἔχεις τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ κτη-
σάμενος· εἰ δ' Ἀμφιπολίτας ἀφεῖλου τὴν Ἀθηναίων
πόλιν, οὐ τὰ ἐκείνων ἔχεις, ἀλλὰ τὴν Ἀθηναίων χώραν.
34 Ῥηθέντων δὲ τούτων καὶ ἑτέρων λόγων ἤδη κα-
θῆκεν εἰς Δημοσθένην τὸ τῆς πρεσβείας μέρος, καὶ
πάντες προσεῖχον ὡς ὑπερβολάς τινας δυνάμεως ἀκου-
σόμενοι λόγων· καὶ γὰρ πρὸς αὐτὸν τὸν Φίλιππον,
ὡς ἦν ὕστερον ἀκούειν, καὶ πρὸς τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ
ἐξηγγέλθη ἡ τῶν ἐπαγγελιῶν ὑπερβολή. οὕτω δὲ
ἁπάντων διακειμένων πρὸς τὴν ἀκρόασιν φθέγγεται
τὸ θηρίον τοῦτο προοίμιον σκοτεινὸν καὶ τεθνηκὸς
δειλίᾳ, καὶ μικρὸν προαγαγὼν ἄνω τῶν πραγμάτων 220
ἐξαίφνης ἐσίγησε καὶ διηπορήθη, τελευτῶν δὲ ἐκπίπτει
35 ἐκ τοῦ λόγου. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Φίλιππος ὡς διέκειτο,
θαρρεῖν τε παρεκελεύετο καὶ μὴ νομίζειν, ὥσπερ ἐν
τοῖς θεάτροις, διὰ τοῦτο οἴεσθαί τι πεπονθέναι, ἀλλ' 221
ἡσυχῇ καὶ κατὰ μικρὸν ἀναμιμνήσκεσθαι καὶ λέγειν
ὡς προείλετο. ὁ δ' ὡς ἅπαξ ἐταράχθη καὶ τῶν γεγραμ-

μένων διεσφάλη, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐτὸν ἐδυνήθη, ἀλ-
λὰ καὶ πάλιν λέγειν ἐπιχειρήσας ταὐτὸν ἔπαθεν. ὡς
δ' ἦν σιωπή, μεταστῆναι ἡμᾶς ὁ κῆρυξ ἐκέλευεν.

Ἐπειδὴ δ' ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν οἱ συμπρέσβεις ἐγενό- 36
μεθα, σφόδρα πάνυ σκυθρωπάσας ὁ χρηστὸς οὗτος
Δημοσθένης ἀπολωλεκέναι με ἔφη τὴν πόλιν καὶ τοὺς
συμμάχους. ἐκπλαγέντος δὲ οὐκ ἐμοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ
τῶν συμπρέσβεων ἁπάντων, καὶ τὴν αἰτίαν πυνθανο-
μένων, δι' ἣν ταῦτ' εἶπεν, ἤρετό με, εἰ τῶν Ἀθήνησι
πραγμάτων ἐπιλέλησμαι, καὶ τὸν δῆμον καταπεπονη-
μένον καὶ σφόδρα ἐπιθυμοῦντα τῆς εἰρήνης εἰ μὴ μέ-
μνημαι. „ἢ μέγα φρονεῖς“ ἔφη „ἐπὶ ταῖς ἐψηφισμέ- 37
ναις μὲν πεντήκοντα ναυσὶν, οὐδέποτε δὲ πληρωθη-
222 σομέναις; οὕτω γὰρ ἠρέθικας Φίλιππον καὶ τοιαῦτα
εἴρηκας, ἐξ ὧν οὐκ εἰρήνη γένοιτ' ἂν ἐκ πολέμου, ἀλλ'
ἐξ εἰρήνης πόλεμος ἀκήρυκτος.“ ἀρχομένου δέ μου
πρὸς ταῦτα ἀντιλέγειν ἐκάλουν ἡμᾶς οἱ ὑπηρέται οἱ
τοῦ Φιλίππου. ὡς δ' ἤλθομεν καὶ ἐκαθεζόμεθα, ἐξ 38
ἀρχῆς πρὸς ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἐνεχείρει τι λέγειν
ὁ Φίλιππος, πλείστην δὲ εἰκότως ἐποιήσατο διατριβὴν
πρὸς τοὺς ἐμοὺς λόγους· ἴσως γὰρ οὐδὲν τῶν ἐνόντων
εἰπεῖν, ὥς γε οἶμαι, παρέλιπον· καὶ πολλάκις μου
τοὔνομα ἐν τοῖς λόγοις ὠνόμαζε· πρὸς δὲ Δημοσθέ-
νην τὸν οὕτω καταγελάστως ἀπαλλάξαντα οὐδ' ὑπὲρ
ἑνὸς, οἶμαι, διελέχθη. τοῦτο δὲ ἦν ἄρα ἀγχόνη καὶ
λύπη τούτῳ. ἐπειδὴ δὲ κατέστρεφεν εἰς φιλανθρωπίαν 39
223 τοὺς λόγους Φίλιππος, καὶ τὸ συκοφάντημα, ὃ προει-
ρήκει κατ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς συμπρέσβεις οὗτος ὡς ἐσο-
μένου πολέμου καὶ διαφορᾶς αἰτίου, διέπιπτεν αὐτῷ,
ἐνταῦθα ἤδη καὶ παντελῶς ἐξιστάμενος αὑτοῦ κατα-
φανὴς ἦν, ὥστε καὶ κληθέντων ἡμῶν ἐπὶ ξένια δεινῶς
ἀσχημονεῖν.

40 Ἀφορμώντων δ' ἡμῶν οἴκαδε ἐκ τῆς πρεσβείας,
ἐξαίφνης κατὰ τὴν ὁδὸν παραδόξως καὶ φιλανθρώπως
πρὸς ἕκαστον διελέγετο. ὅ τι μὲν οὖν ἦν ποθ' ὁ κέρ- 224
κωψ ἢ τὸ καλούμενον παιπάλημα ἢ τὸ παλίμβολον ἢ τὰ
τοιαῦτα ῥήματα, οὐκ ᾔδειν πρότερον· νῦν δ' ἐξη-
γητὴν τοῦτον λαβὼν τῆς ἁπάσης κακοηθείας μεμάθη-
41 κα. διαλαμβάνων γὰρ ἕκαστον ἡμῶν ἐν μέρει τῷ μὲν 225
ἔρανον συστήσειν ἐπηγγέλλετο καὶ βοηθήσειν τοῖς
ἰδίοις, τὸν δὲ εἰς στρατηγίαν καταστήσειν· ἐμοὶ δὲ
παρακολουθῶν καὶ τὴν φύσιν μακαρίζων καὶ τοὺς λό-
γους οὓς εἶπον ἐγκωμιάζων πολὺς ἦν τοῖς ἐπαίνοις καὶ
ἐπαχθής. συνδειπνούντων δ' ἡμῶν ἁπάντων ἐν Λα-
ρίσσῃ εἰς αὐτὸν μὲν ἔσκωπτε καὶ τὴν ἀπορίαν τὴν ἐν
τῷ λόγῳ συμβᾶσαν ἑαυτῷ, τὸν δὲ Φίλιππον τῶν ὑπὸ
τὸν ἥλιον ἀνθρώπων ἔφη πάντων εἶναι δεινότατον.
42 συναποφηναμένου δὲ κἀμοῦ τι τοιοῦτον, ὡς καὶ μνη-
μονικῶς εἴποι πρὸς τὰ παρ' ἡμῶν ῥηθέντα, Κτησιφῶν-
τος δὲ, ὅσπερ ἦν ἡμῶν πρεσβύτατος, ὑπερβολήν τινα
ἑαυτοῦ παλαιότητος καὶ πλήθους ἐτῶν εἰπόντος καὶ
προσθέντος, ὡς ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ βίῳ οὐ πώποθ'
οὕτως ἡδὺν οὐδ' ἐπαφρόδιτον ἄνθρωπον ἑωρακὼς
43 εἴη, ἀνακροτήσας ὁ Σίσυφος ὅδε τὰς χεῖρας „ταῦτα 226
μέντοι“ ἔφη „ὦ Κτησιφῶν, οὔτ' ἂν σὺ πρὸς τὸν δῆ-
μον εἴποις, οὔτ' ἂν οὗτος“ ἐμὲ δὴ λέγων „τολμήσειεν
εἰπεῖν πρὸς Ἀθηναίους, ὡς ἦν Φίλιππος δεινὸς εἰπεῖν
καὶ μνημονικός.“ ἀναισθήτως δὲ ἡμῶν ἐχόντων καὶ
τὴν ἐπιβουλὴν οὐ προορωμένων, ἣν αὐτίκα ἀκούσε-
σθε, εἰς συνθήκην τινὰ ἡμᾶς κατέκλησεν ὑπὲρ τοῦ
ταῦτ' ἐρεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐμοῦ δὲ καὶ δέησιν ἰσχυρὰν
ἐδεήθη μὴ παραλιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν, ὡς ὑπὲρ Ἀμφιπό-
λεώς τι καὶ Δημοσθένης εἴποι.

44 Μέχρι μὲν οὖν τούτων οἱ συμπρέσβεις εἰσί μοι

μάρτυρες, οὓς προπηλακίζων οὗτος καὶ διαβάλλων ἐν
τῇ κατηγορίᾳ διατετέλεκε· τῶν δ' ἐπὶ τοῦ βήματος
227 παρ' ὑμῖν λόγων ὑμεῖς ἀκηκόατε, ὥστε οὐκ ἐνέσται
μοι ψεύδεσθαι. δέομαι δὲ ὑμῶν προσεπιπονῆσαι ἀκού-
οντας καὶ τὴν λοιπὴν διήγησιν. . ὅτι μὲν γὰρ ἕκαστος
ὑμῶν ποθεῖ τὰ περὶ Κερσοβλέπτην ἀκούειν καὶ τὰς
περὶ Φωκέων αἰτίας σαφῶς οἶδα, καὶ πρὸς ταῦτα σπεύ-
δω· ἀλλ' ἐὰν μὴ τὰ πρὸ τούτων ἀκούσητε, οὐδ' ἐκεί-
νοις ὁμοίως παρακολουθήσετε. ἐὰν δ' ἐμοὶ τῷ κινδυ-
νεύοντι εἰπεῖν δῶτε ὡς βούλομαι, καὶ σῶσαί με, εἰ μη-
δὲν ἀδικῶ, δυνήσεσθε, ἱκανὰς εἰληφότες ἀφορμὰς,
καὶ θεάσασθαι ἐκ τῶν ὁμολογουμένων καὶ τὰ ἀντιλε-
γόμενα.

Ὡς γὰρ δεῦρ' ἤλθομεν καὶ πρὸς τὴν βουλὴν ἐπὶ 45
κεφαλαίων τὴν πρεσβείαν ἀπηγγείλαμεν καὶ τὴν ἐπι-
στολὴν ἀπέδομεν τὴν παρὰ Φιλίππου, ἐπαινέτης ἦν
ἡμῶν Δημοσθένης πρὸς τοὺς βουλεύοντας, καὶ τὴν
228 Ἑστίαν ἐπώμοσε τὴν βουλαίαν συγχαίρειν τῇ πόλει,
ὅτι τοιούτους ἄνδρας ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἐξέπεμψεν, οἳ
καὶ τοῖς λόγοις καὶ τῇ πίστει ἦσαν ἄξιοι τῆς πόλεως.
ὑπὲρ ἐμοῦ δὲ εἰπέ τι τοιοῦτον, ὡς οὐ ψευσαίμην τὰς 46
τῶν ἑλομένων με ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἐλπίδας. τέλος
δὲ πάντων ἔγραψεν ἡμᾶς στεφανῶσαι θαλλοῦ στεφά-
229 νῳ ἕκαστον εὐνοίας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν δῆμον καὶ καλέ-
σαι ἐπὶ δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον εἰς αὔριον. ὅτι δ' οὐ-
δὲν ψεῦδος εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, λαβέτω μοι τὸ ψήφι-
σμα ὁ γραμματεὺς καὶ τὰς τῶν συμπρέσβεων μαρτυ-
ρίας ἀναγνώτω.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀπηγγέλλομεν τὴν πρεσβείαν ἐν 47
τῷ δήμῳ, εἶπε παρελθὼν πρῶτος ἡμῶν διὰ τὴν ἡλικί-
αν Κτησιφῶν ἄλλους τέ τινας λόγους καὶ τοὺς πρὸς

Δημοσθένην αὐτῷ συγκειμένους ὑμῖν ἐρεῖν, περί τε
τῆς ἐντεύξεως τῆς Φιλίππου καὶ τῆς ἰδέας αὐτοῦ καὶ
τῆς ἐν τοῖς πότοις ἐπιδεξιότητος. καὶ μετὰ τοῦτον Φι- 230
λοκράτους εἰπόντος μικρὰ καὶ Δερκύλου παρῆλθον
48 ἐγώ. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἄλλην διεξῆλθον πρεσβείαν, ἀπήν-
τησα καὶ πρὸς τὸν λόγον, ὃν ἐν τοῖς συμπρέσβεσι διω-
μολογησάμην, εἰπών, ὅτι καὶ μνημονικῶς καὶ δυνατῶς
ὁ Φίλιππος εἴποι· καὶ τὴν δέησιν οὐκ ἐπελαθόμην τὴν
Δημοσθένους, ὅτι ταχθείη λέγειν, ἐάν τι παραλίπωμεν
49 ἡμεῖς, ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως. ἐφ' ἅπασι δ' ἡμῖν ἀνίσταται
τελευταῖος Δημοσθένης, καὶ τερατευσάμενος, ὥσπερ
εἴωθε, τῷ σχήματι καὶ τρίψας τὴν κεφαλήν, ὁρῶν ἐπι-
σημαινόμενον τὸν δῆμον καὶ δεδεγμένον τοὺς παρ' ἐ-
μοῦ λόγους, ἀμφοτέρων ἔφη θαυμάζειν, καὶ τῶν
ἀκουόντων καὶ τῶν πρεσβευσάντων, ὅταν παρέντες 231
τὸν χρόνον, οἱ μὲν τὸν τοῦ βουλεύσασθαι, οἱ δὲ τὸν
τοῦ συμβουλεύειν, ἀποδιατρίβωσι τὴν ὑπερόριον λα-
λιὰν ἀγαπῶντες ἐν τοῖς οἰκείοις πράγμασιν· οὐδὲν γὰρ
50 εἶναι ῥᾷον ἢ πρεσβείαν ἀπαγγεῖλαι. „βούλομαι δ' ὑ-
μῖν" ἔφη „καὶ ἐπιδεῖξαι, ὡς δεῖ τὸ πρᾶγμα γενέ-
σθαι." ἅμα δ' ἐκέλευεν ἀναγνωσθῆναι τὸ ψήφισμα
τοῦ δήμου· ἀναγνωσθέντος δὲ εἶπεν, ὅτι „κατὰ τοῦτο
ἐξεπέμφθημεν, καὶ ταῦτα ἐπράττομεν, ἃ ἐνταυθὶ γέ-
γραπται. λαβὲ δή μοι καὶ τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἥκομεν
παρὰ Φιλίππου φέροντες." ἐπειδὴ δὲ ἀνεγνώσθη,
„ἀπέχετε" ἔφη „τὴν ἀπόκρισιν, καὶ λοιπὸν ὑμῖν ἐστι
51 βουλεύσασθαι." θορυβησάντων δ' ἐπ' αὐτῷ τῶν μέν,
ὡς δεινός τις εἴη καὶ σύντομος, τῶν δὲ πλειόνων, ὡς
πονηρὸς καὶ φθονερός, „καὶ σκέψασθε δέ" ἔφη „ὡς
συντόμως καὶ τἄλλα πάντα ἀπαγγελῶ. ἐδόκει μνημο-
νικὸς καὶ δεινὸς εἶναι λέγειν Αἰσχίνῃ Φίλιππος, ἀλλ'
οὐκ ἐμοί, ἀλλ' εἴ τις αὐτοῦ τὴν τύχην περιελὼν ἑτέρῳ

περιθείη, οὐκ ἂν πολύ τι καταδεὴς εἴη. ἐδόκει Κτησι- 52
φῶντι τὴν ὄψιν λαμπρὸς εἶναι, ἐμοὶ δ' οὐ χείρων Ἀρι-
στόδημος ὁ ὑποκριτής," ὃς παρῆν ἡμῖν καὶ συνεπρέ-
232 σβευε. „μνημονικόν τις αὐτόν φησιν εἶναι· καὶ γὰρ
ἕτεροι. συμπιεῖν δεινὸς ἦν· Φιλοκράτης ὁ μεθ' ἡμῶν
δεινότερος. λόγον τίς φησιν ἐμοὶ καταλιπεῖν ὑπὲρ Ἀμ-
φιπόλεως· ἀλλ' οὔτ' ἂν ὑμῖν ὁ ῥήτωρ οὗτος οὔτ' ἂν
ἐμοὶ λόγου μεταδοίη. ταῦτα μὲν οὖν λῆρός ἐστιν," 53
ἔφη· „ἐγὼ δὲ ψήφισμα γράψω καὶ τῷ κήρυκι σπείσα-
233 σθαι τῷ παρὰ Φιλίππου ἥκοντι καὶ τοῖς μέλλουσι παρ'
αὐτοῦ δεῦρο ἰέναι πρέσβεσι, καὶ τοὺς πρυτάνεις, ἐπει-
δὰν ἥκωσιν οἱ πρέσβεις, ἐκκλησίαν ἐπὶ δύο ἡμέρας ποι-
εῖν μὴ μόνον ὑπὲρ εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ περὶ συμμαχίας,
καὶ τοὺς πρέσβεις ἡμᾶς, εἰ δοκοῦμεν ἄξιοι εἶναι, ἐπαι-
νέσαι καὶ καλέσαι ἐπὶ δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον εἰς
αὔριον." ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὰ ψηφίσματα, 54
234 ἵνα εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες, καὶ τὴν ἀνωμαλίαν αὐτοῦ καὶ
τὸν φθόνον καὶ τὴν τῶν πραγμάτων μετὰ Φιλοκρά-
τους κοινωνίαν καὶ τὸ ἦθος, ὡς ἐπίβουλον καὶ ἄπιστον.
κάλει δέ μοι καὶ τοὺς συμπρέσβεις, καὶ τὰς μαρτυρίας
αὐτῶν ἀνάγνωθι καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ τοῦ Δημοσθέ-
νους.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Οὐ τοίνυν μόνον ταῦτα ἔγραψεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ 55
ταῦτα ἐν τῇ βουλῇ θέαν εἰς τὰ Διονύσια κατανεῖμαι
τοῖς πρέσβεσιν, ἐπειδὰν ἥκωσι, τοῖς Φιλίππου. λέγε
καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὴν τῶν συμπρέσβεων μαρτυ-
ρίαν, ἵν' εἰδῆτε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι Δημοσθένης οὐχ
ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰπεῖν δύναται, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς συσσί-
τους καὶ ὁμοσπόνδους μελετᾷ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

56 *Τὴν μὲν τοίνυν κοινωνίαν τῶν περὶ τῆς εἰρήνης* 235
πράξεων οὐκ ἐμὴν καὶ Φιλοκράτους, ἀλλὰ Δημοσθέ-
νους καὶ Φιλοκράτους εὑρίσκετε, καὶ τὰς πίστεις τῶν
εἰρημένων ἱκανὰς ὑμῖν οἶμαι παρεσχῆσθαι· τῶν μὲν
γὰρ ἀπηγγελμένων ὑμεῖς ἐστε μοι μάρτυρες, τῶν δ' ἐν
Μακεδονίᾳ ῥηθέντων καὶ τῶν κατὰ τὴν πορείαν ἡμῖν
συμβάντων τοὺς συμπρέσβεις ὑμῖν μάρτυρας παρε-
σχόμην. τῆς δὲ ὑπὸ Δημοσθένους ἀρτίως εἰρημένης
κατηγορίας ἠκούσατε καὶ μέμνησθε, ἧς τὴν ἀρχὴν 236
ἐποιήσατο ἀπὸ τῆς δημηγορίας, ἣν εἶπον ἐγὼ περὶ τῆς
57 *εἰρήνης. πάντα δὲ ἐν τῷ μέρει τούτῳ τῆς κατηγορίας*
ἐψευσμένος ἐπὶ τῷ καιρῷ τούτῳ δεινῶς ἐσχετλίασε.
τοὺς γὰρ λόγους τούτους ἐναντίον φησὶ τῶν πρέσβε-
ων λέγεσθαι, οὓς ἔπεμψαν πρὸς ἡμᾶς οἱ Ἕλληνες με-
ταπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου, ἵνα κοινῇ καὶ πολεμοῖ- 237
εν, εἰ δέοι, Φιλίππῳ μετὰ Ἀθηναίων, καὶ τῆς εἰρήνης,
εἰ τοῦτο εἶναι δοκοίη συμφέρον, μετέχοιεν. σκέψασθε
δὴ πράγματος μεγάλου κλοπὴν καὶ δεινὴν ἀναισχυν-
58 *τίαν ἀνθρώπου. τῶν γὰρ πρέσβεων, οὓς ἐξεπέμψατε*
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔτι τοῦ πολέμου πρὸς Φίλιππον ὑμῖν
ἐνεστηκότος, οἱ μὲν χρόνοι τῆς αἱρέσεως, ὅτε ἐξεπέμ-
φθησαν, καὶ τὰ τῶν πρεσβευσάντων ὀνόματα ἐν τοῖς 238
δημοσίοις ἀναγέγραπται γράμμασι, τὰ δὲ σώματα αὐ-
τῶν ἐστιν οὐκ ἐν Μακεδονίᾳ, ἀλλ' Ἀθήνησι· ταῖς δὲ
ξενικαῖς πρεσβείαις ἡ βουλὴ τὰς εἰς τὸν δῆμον προσό-
δους προβουλεύει· οὗτος δέ φησιν ἐφεστάναι τὰς ἀπὸ
59 *τῶν Ἑλλήνων πρεσβείας. παρελθὼν τοίνυν, Δημό-*
σθενες, ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦτο ἐν τῷ ἐμῷ λόγῳ εἰπὲ πό-
λεως ἧστινος βούλει Ἑλληνίδος τοὔνομα, ἐξ ἧς ἀφῖ-
χθαι τότε φῂς τοὺς πρέσβεις· καὶ τὰ προβουλεύματα 239
αὐτῶν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου δὸς ἀναγνῶναι, καὶ τους

Ἀθηναίων κάλει πρέσβεις, οὓς ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὰς πό-
λεις, μάρτυρας. κἂν παρεῖναι καὶ μὴ ἀποδημεῖν, ὅτε
ἡ πόλις τὴν εἰρήνην ἐποιεῖτο, μαρτυρήσωσιν, ἢ τὰς
πρὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν προσόδους καὶ τὰ ψηφίσματα
240 ἂν παράσχῃ ἐν ᾧ σὺ φῂς ὄντα χρόνῳ, καταβαίνω καὶ
θανάτου τιμῶμαι.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὸ τῶν συμμάχων δόγμα, τί λέ- 60
γει, ἐν ᾧ διαρρήδην γέγραπται, ἐπειδὴ βουλεύεται ὁ
δῆμος ὁ Ἀθηναίων ὑπὲρ εἰρήνης πρὸς Φίλιππον, οἱ δὲ
πρέσβεις οὔπω πάρεισιν, οὓς ἐξέπεμψεν ὁ δῆμος εἰς τὴν
Ἑλλάδα παρακαλῶν τὰς πόλεις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
τῶν Ἑλλήνων, δεδόχθαι τοῖς συμμάχοις, ἐπειδὰν ἐπι-
δημήσωσιν οἱ πρέσβεις καὶ τὰς πρεσβείας ἀπαγγείλω-
σιν Ἀθηναίοις καὶ τοῖς συμμάχοις, προγράψαι τοὺς
πρυτάνεις ἐκκλησίας δύο κατὰ τὸν νόμον, ἐν δὲ ταύταις
βουλεύσασθαι περὶ τῆς εἰρήνης Ἀθηναίους· ὅ τι
δ' ἂν βουλεύσηται ὁ δῆμος, τοῦτ' εἶναι κοινὸν δόγμα
241 τῶν συμμάχων. ἀνάγνωθι δή μοι τὸ τῶν συνέδρων
δόγμα.

ΔΟΓΜΑ ΣΥΝΕΔΡΩΝ.

Παρανάγνωθι δή μοι καὶ τὸ τοῦ Δημοσθένους 61
ψήφισμα, ἐν ᾧ κελεύει τοὺς πρυτάνεις μετὰ τὰ Διο-
νύσια τὰ ἐν ἄστει καὶ τὴν ἐν Διονύσου ἐκκλησίαν προ-
γράψαι δύο ἐκκλησίας, τὴν μὲν τῇ ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα, τὴν
δὲ τῇ ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα, ὁρίζων τὸν χρόνον καὶ προϋφαι-
ρῶν τὰς ἐκκλησίας πρὶν ἐπιδημῆσαι τοὺς ἀπὸ τῶν Ἑλ-
λήνων πρέσβεις. καὶ τὸ μὲν τῶν συμμάχων δόγμα κε-
λεύει, ᾧ συνειπεῖν καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης
μόνον ὑμᾶς βουλεύσασθαι, Δημοσθένης δὲ καὶ περὶ
συμμαχίας κελεύει. λέγε δὲ αὐτοῖς τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τῶν μὲν ψηφισμάτων ἀμφοτέρων ἠκούσατε, ὦ 62

*Ἀθηναῖοι, ὑφ' ὧν ἐξελέγχεται Δημοσθένης τας ἀποδη-
μούσας πρεσβείας ἐπιδημεῖν φάσκων, καὶ βουλομένων
ὑμῶν ἀκροάσασθαι τὸ τῶν συμμάχων ἄκυρον πεποιη-
κὼς δόγμα. οἱ μὲν γὰρ ἀπεφήναντο ἀναμεῖναι τὴν πόλιν* 242
*τὰς Ἑλληνικὰς πρεσβείας, Δημοσθένης δὲ οὐ λόγῳ μό-
νον κεκώλυκε περιμεῖναι, ὁ πάντων αἴσχιστα καὶ τάχι-
στα μετατιθέμενος, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ψηφίσματι, προστά-
ξας ἤδη βεβουλεῦσθαι.*

63 *Εἴρηκε δὲ, ὡς ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν δη-
μηγορήσαντος Φιλοκράτους ὕστερον ἀναβὰς ἐγὼ κα-
τεμεμψάμην ἣν εἰσηγεῖτο ἐκεῖνος εἰρήνην, αἰσχρὰν καὶ
τῆς πόλεως ἀναξίαν εἶναι φάσκων, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πά-
λιν [ἡμέρᾳ] ὡς συναγορεύοιμι τῷ Φιλοκράτει, καὶ τὴν
ἐκκλησίαν εὐημερήσας ᾠχόμην φέρων, πείθων ὑμᾶς
μὴ προσέχειν τοῖς τὰς μάχας καὶ τὰ τῶν προγόνων λέ-*
64 *γουσι τρόπαια, μηδὲ τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν. ὅτι δ' οὐ
ψευδῆ μόνον κατηγόρηκεν, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατα γενέ-* 243
*σθαι, μίαν μὲν αὐτὸς καθ' αὑτοῦ Δημοσθένης μαρτυ-
ρίαν μαρτυρήσει, ἑτέραν δὲ πάντες Ἀθηναῖοι καὶ ὑμεῖς
ἀναμιμνησκόμενοι, τρίτην δὲ ἡ τῆς αἰτίας ἀπιθανότης,
τετάρτην δὲ ἀνὴρ ἀξιόλογος, εἷς τῶν πολιτευομένων,
Ἀμύντωρ, ᾧ τὸ ψήφισμα ἐπεδείξατο Δημοσθένης καὶ
ἀνεκοινοῦτο, εἰ δῷ τῷ γραμματεῖ, οὐχ ὑπεναντίον,*
65 *ἀλλὰ ταὐτὸν γεγραφὼς Φιλοκράτει. καί μοι λαβὲ τὸ
ψήφισμα καὶ ἀνάγνωθι τὸ Δημοσθένους, ἐν ᾧ φαίνε-
ται γεγραφὼς τῇ μὲν προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν συμ-
βουλεύειν τὸν βουλόμενον, τῇ δ' ὑστέρᾳ τοὺς προέ-
δρους ἐπιψηφίζειν τὰς γνώμας, λόγον δὲ μὴ προτιθέ-
ναι, ἐν ᾗ μέ φησιν αὐτὸς Φιλοκράτει συνειπεῖν.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

66 *Οὐκοῦν τὰ μὲν ψηφίσματα, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐγράφη,
μένει, οἱ δὲ τῶν συκοφαντῶν λόγοι πρὸς τοὺς ἐφ' ἡμέ-*

ραν καιροὺς λέγονται. ποιεῖ δέ μου τὴν δημηγορίαν ὁ
244 μὲν κατήγορος διαιρετὴν, τὸ ψήφισμα δὲ καὶ τἀληθὲς
μίαν· λόγων γὰρ μὴ προτεθέντων εἰς τὴν ὑστέραν ἐκ-
κλησίαν, τῶν δὲ προέδρων κωλυόντων οὐκ ἐνῆν εἰ-
πεῖν. τί δὲ καὶ βουλόμενος, εἴπερ ταὐτὰ Φιλοκράτει
προειλόμην, κατηγόρουν μὲν πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀκροα-
τὰς τῇ προτεραίᾳ, μίαν δὲ νύκτα διαλιπὼν συνηγό-
ρουν; πότερα ὡς αὐτὸς εὐδοξήσων ἢ ὡς ἐκεῖνον ὠφε-
λήσων; ἀλλ' οὐκ ἐνῆν ἀμφότερα ἐξενέγκασθαι, ἀλλ'
ὑπὸ πάντων μὲν μισεῖσθαι, περαίνειν δὲ μηδέν.

Κάλει δέ μοι καὶ Ἀμύντορα τὸν Ἑρχιᾶ, καὶ τὴν 67
μαρτυρίαν ἀνάγνωθι. ὃν δὲ τρόπον γέγραπται, προ-
διελθεῖν ὑμῖν βούλομαι. μαρτυρεῖ Ἀμύντωρ Αἰσχίνῃ,
ὅτε ἐβουλεύετο ὁ δῆμος περὶ τῆς συμμαχίας τῆς πρὸς
Φίλιππον κατὰ τὸ Δημοσθένους ψήφισμα ἐν τῇ ὑστέ-
ρᾳ τῶν δυοῖν ἐκκλησιῶν, ὅτε οὐκ ἐξῆν δημηγορεῖν, ἀλ-
245 λὰ τὰ περὶ τῆς εἰρήνης καὶ συμμαχίας ψηφίσματα ἐπε-
ψηφίζετο, ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ Δημοσθένην ἐπιδείξα- 68
σθαι παρακαθήμενον ψήφισμα γεγραμμένον ἑαυτῷ,
ἐφ' ᾧ ἐπεγέγραπτο τὸ Δημοσθένους ὄνομα, καὶ ἀνα-
κοινοῦσθαι αὐτὸν αὐτῷ, εἰ δῷ ἐπιψηφίσαι τοῖς προέ-
246 δροις, καὶ εἶναι, ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συμμαχίαν
ἔγραψε ποιεῖσθαι, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, ἐφ' οἷσπερ καὶ Φι-
λοκράτης ἐγεγράφει. κάλει δέ μοι Ἀμύντορα τὸν Ἑρ-
χιᾶ, καὶ ἐκκλήτευε, ἐὰν μὴ θέλῃ δευρὶ παρεῖναι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Τῆς μὲν μαρτυρίας ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· σκοπεῖ- 69
τε δὴ, πότερα ὑμῖν δοκεῖ Δημοσθένης ἐμοῦ κατηγορη-
κέναι ἢ τοὐναντίον αὐτὸς αὑτοῦ ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι.
ἐπειδὴ δὲ καὶ τὴν δημηγορίαν μου διαβάλλει καὶ τοὺς
εἰρημένους λόγους ἐπὶ τὰ χείρω διεξέρχεται, οὔτ' ἂν
247 ἀποδραίην οὔτ' ἂν τῶν τότ' εἰρημένων οὐδὲν ἀρνησαί-

μην, οὔτ' αἰσχύνομαι ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμοῦ-
70 μαι. βούλομαι δ' ὑμᾶς καὶ τοὺς καιροὺς ὑπομνῆσαι,
ἐν οἷς ἐβουλεύεσθε. τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἐποιησάμεθα
τοῦ πολέμου ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως, συνέβαινε δ' ἡμῶν
τὸν στρατηγὸν ἐν τῷ πολέμῳ ἑβδομήκοντα μὲν καὶ
πέντε πόλεις συμμαχίδας ἀποβεβληκέναι, ἃς ἐκτήσατο
Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ κατέστησεν εἰς τὸ συνέδριον·
προῄρημαι γὰρ παρρησιάσασθαι καὶ ἐλευθέρως ἅμα
καὶ τἀληθῆ εἰπὼν σώζεσθαι· ἐὰν δὲ ἄλλως πως γι-
γνώσκητε, καταχρήσασθέ μοι· οὐ γὰρ ἂν ὑποστειλαί-
71 μην· ἑκατὸν δὲ καὶ πεντήκοντα τριήρεις λαβόντα ἐκ
τῶν νεωρίων μὴ κατακεκομικέναι, καὶ ταῦτα ὑμῖν ἐν 248
τοῖς ἀγῶσιν ἀεὶ τοῖς Χάρητος οἱ κατήγοροι δεικνύουσι,
χίλια δὲ καὶ πεντακόσια τάλαντα οὐκ εἰς στρατιώτας, 249
ἀλλ' εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀνηλωκέναι, Δηιάρην
τε καὶ Δηίπυρον καὶ Πολυφόντην, δραπέτας ἀνθρώ- 250
πους, ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνειλεγμένους, καὶ χωρὶς εἰς
τοὺς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἐκκλησίαν μισθοφόρους, οἳ
τοὺς μὲν ταλαιπώρους νησιώτας καθ' ἕκαστον ἐνιαυ-
τὸν ἑξήκοντα τάλαντα εἰσέπραττον σύνταξιν, κατῆ-
γον δὲ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς κοινῆς θα-
72 λάττης. ἀντὶ δὲ ἀξιώματος καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγε-
μονίας ἡ πόλις ἡμῶν Μυοννήσου καὶ τῆς τῶν λῃστῶν 251
δόξης ἀνεπίμπλατο· Φίλιππος δὲ ὁρμηθεὶς ἐκ Μακε-
δονίας οὐκέθ' ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἠγωνίζετο,
ἀλλ' ἤδη περὶ Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σκύρου, τῶν
ἡμετέρων κτημάτων· ἐξέλιπον δὲ Χερρόνησον ἡμῶν
οἱ πολῖται, τὴν οὖσαν ὁμολογημένως Ἀθηναίων· πλεί-
ους δὲ ἐκκλησίας συγκλήτους ἠναγκάζεσθε ἐκκλησιά-
ζειν μετὰ φόβου καὶ θορύβου ἢ τὰς τεταγμένας ἐκ τῶν
73 νόμων· οὕτω δ' ἦν σφαλερὰ καὶ ἐπικίνδυνα τὰ πράγ-
ματα, ὥστε ἠναγκάσθη γράψαι ψήφισμα Κηφισο-

6*

φῶν ὁ Παιανιεὺς, εἷς τῶν φίλων καὶ ἑταίρων τῶν Χά-
252 ρητος, ἐκπλεῖν τὴν ταχίστην Ἀντίοχον τὸν ἐπὶ τῶν
ὑπηρετικῶν καὶ ζητεῖν τὸν στρατηγὸν τὸν ἐπὶ τῇ δυνά-
μει τεταγμένον, κἂν ἐντύχῃ που, φράζειν, ὅτι θαυμάζει
ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, εἰ Φίλιππος μὲν ἐπὶ Χεῤῥόνη-
σον τὴν Ἀθηναίων πορεύεται, Ἀθηναῖοι δὲ οὐδὲ τὸν
στρατηγὸν ἴσασιν οὐδὲ τὴν δύναμιν, ἣν ἐξέπεμψαν,
ὅπου ἐστιν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τοῦ ψηφί-
σματος καὶ ἀναμνήσθητε τοῦ πολέμου, καὶ τὴν εἰρή-
νην τοὺς τῶν πολέμων ἡγεμόνας, ἀλλὰ μὴ τοὺς πρέ-
σβεις ἀπαιτεῖτε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Οἱ μὲν καιροὶ τῆς πόλεως τοιοῦτοι ἦσαν, ἐν οἷς οἱ 74
περὶ τῆς εἰρήνης ἐγένοντο λόγοι· ἀνιστάμενοι δὲ οἱ
253 συντεταγμένοι ῥήτορες περὶ μὲν τῆς σωτηρίας τῆς πό-
λεως οὐδὲν ἐνεχείρουν λέγειν, ἀποβλέπειν δὲ εἰς τὰ
προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως ἐκέλευον ἡμᾶς καὶ τῆς ἐν
Σαλαμῖνι πρὸς τὸν Πέρσην ναυμαχίας μεμνῆσθαι καὶ
τῶν τάφων τῶν προγόνων καὶ τῶν τροπαίων. ἐγὼ δὲ 75
ἁπάντων μὲν τούτων ἔφην δεῖν μεμνῆσθαι, μιμεῖσθαι
μέντοι τὰς τῶν προγόνων εὐβουλίας, τὰ δὲ ἁμαρτήμα-
τα αὐτῶν καὶ τὴν ἄκαιρον φιλονεικίαν φυλάττεσθαι,
τὴν μὲν ἐν Πλαταιαῖς πρὸς τοὺς Πέρσας πεζομαχίαν
καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ Σαλαμῖνα καὶ τὴν ἐν Μα-
254 ραθῶνι μάχην καὶ τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίαν καὶ
τὴν Τολμίδου ζηλοῦν στρατηγίαν κελεύων, ὃς χιλίους
ἐπιλέκτους ἔχων Ἀθηναίων διὰ μέσης Πελοποννήσου
πολεμίας οὔσης ἀδεῶς διεξῄει, τὴν δ' εἰς Σικελίαν 76
στρατείαν φυλάττεσθαι, ἣν ἐξέπεμψαν Λεοντίνοις
βοηθήσοντες τῶν πολεμίων ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώ-
ραν ἡμῶν καὶ Δεκελείας ἐπιτετειχισμένης, καὶ τὴν τε-
λευταίαν ἀβουλίαν φυλάξασθαι, ὅθ' ἡττημένοι τῷ

πολέμῳ, προκαλουμένων αὐτοὺς Λακεδαιμονίων εἰ-
ρήνην ἄγειν ἔχοντας πρὸς τῇ Ἀττικῇ Λῆμνον καὶ Ἴμ-
βρον καὶ Σκῦρον καὶ δημοκρατουμένους κατὰ τοὺς νό-
μους, τούτων μὲν οὐδὲν ἤθελον ποιεῖν, πολεμεῖν δὲ
προῃροῦντο οὐ δυνάμενοι, Κλεοφῶν δὲ ὁ λυροποιός,
ὃν πολλοὶ δεδεμένον ἐν πέδαις ἐμνημόνευον, παρεγ-
γραφεὶς αἰσχρῶς πολίτης καὶ διεφθαρκὼς νομῇ χρη- 255
μάτων τὸν δῆμον, ἀποκόψειν ἠπείλει μαχαίρᾳ τὸν τρά-
77 χηλον, εἴ τις τῆς εἰρήνης μνησθήσεται· τελευτῶντες
δὲ εἰς τοῦτο τὴν πόλιν προήγαγον, ὥστε ἀγαπητῶς τὴν
εἰρήνην ποιήσασθαι ἀποστάντας πάντων καὶ τὰ τείχη
καθελόντας καὶ παραδεξαμένους φρουρὰν καὶ Λακε-
δαιμονίων ἁρμοστὴν καὶ τῆς δημοκρατίας τοῖς τριά-
κοντα ἀφεμένους, οἳ χιλίους καὶ πεντακοσίους ἀκρίτους
τῶν πολιτῶν ἀπέκτειναν. τὴν μὲν τοιαύτην ἀβουλίαν
ὁμολογῶ παραγγέλλειν φυλάττεσθαι, τὰ δ' ὀλίγῳ πρό-
τερον εἰρημένα μιμεῖσθαι. οὐ γὰρ παρὰ τῶν ἀλλο-
τρίων, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πάντων οἰκειοτάτου ταῦτα ἐπυν-
78 θανόμην. Ἀτρόμητος γὰρ ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος, ὃν σὺ
λοιδορεῖς οὔτ' εἰδὼς οὔτ' ἐπιδὼν τῆς ἑαυτοῦ ἡλικίας 256
ὅστις ἦν, καὶ ταῦτα, ὦ Δημόσθενες, ἐκ τῶν νομάδων
Σκυθῶν τὸ πρὸς μητρὸς γένος ὤν, ἔφυγε μὲν ἐπὶ τῶν
τριάκοντα, συγκατήγαγε δὲ τὸν δῆμον· καὶ ὁ τῆς
μητρὸς τῆς ἡμετέρας ἀδελφός, θεῖος δὲ ἡμέτερος,
Κλεόβουλος ὁ Γλαύκου τοῦ Ἀχαρνέως υἱὸς μετὰ
Δημαινέτου τοῦ Βουζύγου συγκατεναυμάχησε Χίλω-
να τὸν Λακεδαιμονίων ναύαρχον· ὥστε οἰκεῖά μοι
καὶ συνήθη τὰ τῆς πόλεως ἀτυχήματα εἶναι τοῖς ὠσὶν 257
ἀκούειν.

79 Ἐπιτιμᾷς δέ μοι καὶ τὴν ἐν τοῖς μυρίοις ἐν Ἀρκα-
δίᾳ δημηγορίαν καὶ πρεσβείαν, καὶ μεταβεβλῆσθαί με
φὴς αὐτὸς ὢν ἀνδραποδώδης καὶ μόνον οὐκ ἐστιγμέ-

νος αὐτόμολος. ἐγὼ δ' ἐν μὲν τῷ πολέμῳ συνίστην, καθ' ὅσον ἦν δυνατὸς, Ἀρκάδας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπὶ Φίλιππον· οὐδενὸς δ' ἀνθρώπων ἐπικου-
258 ροῦντος τῇ πόλει, ἀλλὰ τῶν μὲν περιορώντων, ὅ τι συμβήσεται, τῶν δὲ συνεπιστρατευόντων, τῶν δ' ἐν τῇ πόλει ῥητόρων χορηγὸν ταῖς καθ' ἡμέραν δαπάναις τὸν πόλεμον ποιουμένων, ὁμολογῶ συμβουλεῦσαι τῷ δήμῳ διαλύσασθαι πρὸς Φίλιππον καὶ τὴν εἰρήνην συνθέσθαι, ἣν σὺ νομίζεις νῦν αἰσχρὰν οὐδὲ πώποθ' ἁψάμενος ὅπλων, ἐγὼ δὲ ταύτην εἶναί φημι πολλῷ
καλλίω τοῦ πολέμου. χρὴ δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν 80
πρέσβεις θεωρεῖν πρὸς τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἐπρέσβευον, τοὺς δὲ στρατηγοὺς πρὸς τὰς δυνάμεις, ὧν ἡγοῦντο. καὶ γὰρ τὰς εἰκόνας ἵστατε καὶ τὰς προεδρίας καὶ τοὺς στεφάνους καὶ τὰς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεις δίδοτε οὐ τοῖς τὴν εἰρήνην ἀπαγγείλασιν, ἀλλὰ τοῖς τὴν μάχην νικήσασιν. εἰ δ' ἔσονται τῶν πολέμων αἱ μὲν εὔθυναι τῶν πρέσβεων, αἱ δὲ δωρεαὶ τῶν στρατηγῶν, ἀσπόνδους καὶ ἀκηρύκτους τοὺς πολέμους ποιήσετε· οὐδεὶς γὰρ ἐθελήσει πρεσβεύειν.

Περὶ δὲ Κερσοβλέπτου καὶ Φωκέων καὶ τῶν ἄλ- 81
259 λων, ἃ πρὸς τούτοις διαβέβλημαι, ὑπόλοιπον εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ καὶ ἐν τῇ ὑστέρᾳ πρεσβείᾳ, ἃ μὲν εἶδον, ὡς εἶδον, ὑμῖν ἀπήγγελλον, ἃ δ' ἤκουον, ὡς ἤκουσα. τίνα οὖν ἦν ἑκάτερα τούτων, ἅ τε εἶδον ἅ τε ἤκουσα περὶ Κερσοβλέπτου; εἶδον μὲν ἐγὼ καὶ οἱ συμπρέσβεις ἅπαντες ὁμηρεύοντα τὸν υἱὸν τὸν Κερσοβλέπτου παρὰ Φιλίππῳ· καὶ ἔτι
καὶ νῦν τοῦθ' οὕτως ἔχει. συνέβαινε δ', ὅτε τὴν προ- 82
τέραν ἐπρεσβεύομεν πρεσβείαν, ἐμοὶ μὲν μετὰ τῶν συμπρέσβεων ἀπιέναι δεῦρο, Φιλίππῳ δ' ἐπὶ Θρᾴκην ἐξιέναι, πρὸς δ' ἡμᾶς ὡμολογηκέναι, ἕως ἂν ὑμεῖς περὶ

τῆς εἰρήνης βουλεύσησθε, μὴ ἐπιβήσεσθαι μεθ' ὅπλων
Χερρονήσου. ἐν ἐκείνῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ὑμεῖς
ἐψηφίσασθε τὴν εἰρήνην, οὐδεμία μνεία ἐγένετο περὶ
Κερσοβλέπτου· ἤδη δὲ ἡμῶν κεχειροτονημένων ἐπὶ
τοὺς ὅρκους, οὔπω δὲ ἀπηρκότων ἐπὶ τὴν ὑστέραν
πρεσβείαν, ἐκκλησία γίγνεται, ἐν ᾗ Δημοσθένης ὁ νυνὶ
83 κατηγορῶν ἐμοῦ λαγχάνει προεδρεύειν. ἐν δὲ ταύτῃ
τῇ ἐκκλησίᾳ Κριτόβουλος ὁ Λαμψακηνὸς εἶπε παρελ-
θὼν, ὅτι πέμψειε μὲν αὐτὸν Κερσοβλέπτης, ἀξιοίη δὲ
ἀποδοῦναι τοὺς ὅρκους τοῖς Φιλίππου πρέσβεσιν καὶ
συναναγραφῆναι Κερσοβλέπτην ἐν τοῖς ὑμετέροις συμ-
μάχοις. ῥηθέντων δὲ τῶν λόγων τούτων Ἀλεξίμαχος 260
ὁ Πήληξ δίδωσιν ἀναγνῶναι ψήφισμα τοῖς προέδροις,
ἐν ᾧ ἐγέγραπτο ἀποδοῦναι τοὺς ὅρκους Φιλίππῳ μετὰ
τῶν ἄλλων συμμάχων τὸν ἥκοντα παρὰ Κερσοβλέ-
84 πτου. ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος, καὶ ταῦτα
οἶμαι πάντας ὑμᾶς μνημονεύειν, ἀναστὰς ἐκ τῶν προέ-
δρων Δημοσθένης οὐκ ἔφη τὸ ψήφισμα ἐπιψηφιεῖν,
οὐδὲ λύσειν τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνην, οὐδὲ γιγνώ- 261
σκειν τῶν συμμάχων τοὺς συνεφαπτομένους ὥσπερ ἐν
τοῖς σπένδουσι τῶν ἱερῶν· ἀποδοθῆναι γὰρ περὶ τού- 262
των ἑτέραν ἐκκλησίαν. βοώντων δὲ ὑμῶν καὶ τοὺς
προέδρους ἐπὶ τὸ βῆμα καλούντων, οὕτως ἄκοντος αὐ-
85 τοῦ τὸ ψήφισμα ἐπεψηφίσθη. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, κά-
λει μοι τὸν γράψαντα τὸ ψήφισμα Ἀλεξίμαχον καὶ
τοὺς συμπροέδρους Δημοσθένους, καὶ τὴν μαρτυρίαν
ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὁ μὲν τοίνυν ἐπιδακρύσας ἀρτίως ἐνταυθὶ Δημοσθένης μνησθεὶς Κερσοβλέπτου φαίνεται τῆς συμμαχίας ἐκκλήων αὐτόν. ὡς δ' ἡ παροῦσα ἐκκλησία διελύθη, ἐξώρκιζον τοὺς συμμάχους οἱ τοῦ Φιλίππου

263 πρέσβεις ἐν τῷ στρατηγίῳ τῷ ὑμετέρῳ. τετόλμηκε δὲ 86
πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ὁ κατήγορος, ὡς ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἐγὼ Κριτόβουλον ἀπήλασα τὸν πρεσβευτὴν τὸν παρὰ Κερσοβλέπτου, παρόντων μὲν τῶν συμμάχων, ἐψηφισμένου δὲ τοῦ δήμου, παρακαθημένων δὲ τῶν στρατηγῶν, πόθεν τοσαύτην ῥώμην λαβών; ἢ πῶς ἂν τὸ πρᾶγμα ἐσιγήθη; εἰ δ' ἄρα ἐγὼ ἐτόλμων τοῦτο ποιεῖν, ἐπέτρεψας ἄν, ὦ Δημόσθενες, καὶ οὐκ ἐνέπλησας βοῆς καὶ κραυγῆς τὴν ἀγοράν, ὁρῶν με, ὡς ἔφης ἀρτίως, ὠθοῦντα ἀπὸ τῶν ἱερῶν τὸν πρεσβευτήν; καλείτω δέ μοι τοὺς στρατηγοὺς ὁ κῆρυξ καὶ τοὺς συνέδρους τῶν συμμάχων, καὶ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν ἀκούσατε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκ οὖν δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι, εἴ τις κατ' ἀνδρὸς 87
264 πολίτου, οὐχ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑμετέρου, τοῦτο γὰρ προσδιορθοῦμαι, τολμᾷ τηλικαῦτα καταψεύδεσθαι, κινδυνεύοντος ὑπὲρ τοῦ σώματος; ἢ πῶς οὐκ εἰκότως οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ταῖς φονικαῖς δίκαις ἐπὶ Παλλαδίῳ κατέδειξαν τέμνοντας τὰ τόμια τοὺς νικῶντας τῇ ψή-
265 φῳ ἐξορκίζεσθαι, καὶ τοῦτο ὑμῖν πάτριόν ἐστιν ἔτι καὶ νῦν, τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι τῶν δικαστῶν ὅσοι τὴν ψῆφον ἤνεγκαν αὐτῷ, καὶ ψεῦδος μηδὲν εἰρηκέναι, εἰ δὲ μή, ἐξώλη αὐτὸν εἶναι ἐπαρᾶσθαι καὶ τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ, τοῖς δὲ δικασταῖς εὔχεσθαι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ εἶναι; καὶ μάλα ὀρθῶς καὶ πολιτικῶς, ὦ
Ἀθηναῖοι· εἰ γὰρ μηδεὶς ἂν ὑμῶν ἑαυτὸν ἀναπλῆσαι 88
φόνου δικαίου βούλοιτο, ἦ που ἀδίκου γε φυλάξαιτ' ἂν τὴν ψυχὴν ἢ τὴν οὐσίαν ἢ τὴν ἐπιτιμίαν τινὸς ἀφελόμενος, ἐξ ὧν αὐτοὺς ἀνῃρήκασί τινες, οἱ δὲ καὶ δημοσίᾳ ἐτελεύτησαν. ἆρ' οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, δοίητ' ἄν μοι
266 συγγνώμην, εἰ κίναιδον αὐτὸν προσειπὼν καὶ μὴ καθαρεύοντα τῷ σώματι, μηδ' ὅθεν τὴν φωνὴν ἀφίησιν,

ἔπειτα τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ κατηγορήματος τοῦ περὶ
Κερσοβλέπτην ἐπ' αὐτοφώρῳ δείξαιμι ψεῦδος ὄν;
89 Κάλλιστον γάρ, οἶμαι, πρᾶγμα καὶ χρησιμώτατον
τοῖς διαβαλλομένοις παρ' ὑμῖν γίγνεται· καὶ γὰρ τοὺς
χρόνους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἐπιψηφίσαντας ἐν
τοῖς δημοσίοις γράμμασι τὸν ἅπαντα χρόνον φυλάτ- 267
τετε. εἴρηκε δὲ οὑτοσὶ πρὸς ὑμᾶς παρὰ τοῦτο διαφθα-
ρῆναι τὰ Κερσοβλέπτου πράγματα, ὅτι τῆς πρεσβείας
ὢν ἡγεμὼν ἐγὼ καὶ κατευημερηκὼς παρ' ὑμῖν, αὐτοῦ
κελεύοντος εἰς Θρᾴκην ἡμᾶς ἰέναι Κερσοβλέπτου πο-
λιορκουμένου καὶ διαμαρτύρασθαι Φιλίππῳ ταῦτα μὴ
ποιεῖν, οὐκ ἠθέλησα, ἀλλ' ἐκαθήμην ἐν Ὠρεῷ, καὶ οἱ
90 συμπρέσβεις, προξενίας κατασκευαζόμενοι. ἀκούσατε
δὴ τῆς Χάρητος ἐπιστολῆς, ἣν ἐπέστειλε τότε τῷ δή-
μῳ, ὅτι Κερσοβλέπτης ἀπολώλεκε τὴν ἀρχὴν καὶ Ἱερὸν 268
ὄρος κατείληφε Φίλιππος ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ
φθίνοντος· Δημοσθένης δ' ἐν τῷ δήμῳ προήδρευε
τούτου τοῦ μηνός, εἷς ὢν τῶν πρέσβεων, ἑβδόμῃ φθί-
νοντος.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

91 Οὐ μόνον τοίνυν διετρίψαμεν τὰς λοιπὰς ἡμέρας
τοῦ μηνός, ἀλλὰ μουνυχιῶνος ἐξωρμήσαμεν. καὶ τού-
του τὴν βουλὴν μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι· ἔστι γὰρ
αὐτῆς ψήφισμα, ὃ κελεύει ἀπιέναι τοὺς πρέσβεις ἐπὶ
τοὺς ὅρκους καί μοι λέγε τὸ τῆς βουλῆς ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Προσανάγνωθι δὴ καὶ τὸν χρόνον, ὅστις ἦν.

ΧΡΟΝΟΣ.

92 Ἀκούετε, ὅτι μουνυχιῶνος ἐψηφίσθη τρίτῃ ἱστα-
μένου. ὁ δὲ Κερσοβλέπτης πόσαις πρότερον ἡμέραις 269
ἀπώλεσε τὴν ἀρχὴν πρὶν ἐμὲ ἀπιέναι; ὥς φησι Χάρης

ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ ἐπιστολὴ, τοῦ προτέρου μηνὸς, εἴπερ ἐλαφηβολιὼν ἐστι μουνυχιῶνος πρότερος. ἐδυνάμην οὖν ἐγὼ σῶσαι Κερσοβλέπτην, ὃς πρὶν ἐμὲ ἐξορμᾶν οἴκοθεν ἀπωλώλει; ἔπειτα οἴεσθέ τι τοῦτον ἀληθὲς εἰρηκέναι ἢ περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραχθέντων ἢ περὶ τῶν ἐν Θετταλίᾳ, ὃς τοῦ βουλευτηρίου καὶ τῶν δημοσίων γραμμάτων καὶ τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἐκκλησιῶν
καταψεύδεται; καὶ τὸν Κερσοβλέπτην Ἀθήνησι μὲν 93
ἔκσπονδον ἐποίεις πρόεδρος ὤν, ἐν Ὠρεῷ δ' ἠλέεις; καὶ νῦν μὲν δωροδοκίας κατηγορεῖς, πρότερον δ' ὑπέ-
270 μεινας τὴν ἐπιβολὴν τῆς βουλῆς τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου οὐκ ἐπεξιὼν τῇ τοῦ τραύματος γραφῇ, ἣν ἐγράψω Δημομέλην τὸν Παιανιᾶ ἀνεψιὸν ὄντα, ἐπιτεμὼν τὴν σαυτοῦ κεφαλήν; καὶ σεμνολογεῖς ὡς οὐκ εἰδόσι τούτοις, ὅτι Δημοσθένους υἱὸς εἶ νόθος τοῦ μαχαιροποιοῦ;

Ἐπεχείρησας δ' εἰπεῖν, ὡς καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀμφι- 94
κτύονας πρεσβείαν ἐξομοσάμενος παρεπρέσβευσα, καὶ ψήφισμα τὸ μὲν ἀνέγνως, τὸ δὲ ὑπερέβης. ἐγὼ δ' αἱ-
271 ρεθεὶς πρεσβευτὴς ἐπὶ τοὺς Ἀμφικτύονας, ἀρρώστως δ' ἔχων καὶ μετὰ πολλῆς προθυμίας ἀπαγγέλλων ἀφ' ἧς ἧκον πρεσβείας πρὸς ὑμᾶς, τὴν μὲν πρεσβείαν οὐκ ἐξωμοσάμην, ἀλλ' ὑπεσχόμην πρεσβεύσειν, ἐὰν ὦ δυνατὸς, πρὸς δὲ τὴν βουλὴν ἀπιόντων τῶν συμπρέσβεων τὸν ἀδελφὸν τὸν ἐμαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφιδοῦν καὶ
τὸν ἰατρὸν ἔπεμψα, οὐχ ἐξομουμένους· οὐδὲ γὰρ ὁ νό- 95
μος ἐᾷ τὰς ἐκ τοῦ δήμου χειροτονίας ἐν τῇ βουλῇ ἐξόμνυσθαι· ἀλλὰ τὴν ἀρρωστίαν μου δηλώσοντας· ἐπειδὴ δὲ οἱ συμπρέσβεις πυθόμενοι τὰ περὶ τοὺς Φωκέας συμβάντα ἀνέστρεψαν, γενομένης ἐκκλησίας ἤδη παρὼν καὶ δυνάμενος τῷ σώματι, προσαναγκάζοντος τοῦ δήμου μηδὲν ἧττον πρεσβεύειν ἡμᾶς τοὺς ἐξ ἀρχῆς αἱρε-

θέντας ἅπαντας, ἀψευδεῖν πρὸς Ἀθηναίους ᾤμην δεῖν.
96 καὶ ταύτης τῆς πρεσβείας οὐ κατηγόρεις μου διδόντος τὰς
εὐθύνας, ἀλλ' ἐπὶ ταύτην ἥκεις τὴν ἐπὶ τοὺς ὅρκους, 272
ὑπὲρ ἧς ἐγὼ σαφῶς καὶ δικαίως ἀπολογήσομαι. σοὶ μὲν
γὰρ ἁρμόττει καὶ πᾶσι τοῖς ψευδομένοις μεταφέρειν
τοὺς χρόνους, ἐμοὶ δ' ἐφεξῆς λέγειν, ἀναλαβόντι τὴν
ἀρχὴν τοῦ λόγου ἀπὸ τῆς πορείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους.
97 Πρῶτον μὲν γὰρ δέκα πρέσβεων ὄντων, ἑνδεκά-
του δὲ τοῦ συμπεμφθέντος ἡμῖν ἀπὸ τῶν συμμάχων,
οὐδεὶς αὐτῷ συσσιτεῖν, ὅτ' ἐξῄειμεν ἐπὶ τὴν ὑστέραν
πρεσβείαν, ἤθελεν, οὐδὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὅπου δυνατὸν
ἦν, εἰς ταὐτὸ πανδοκεῖον καταλύειν, ὁρῶντες αὐτὸν ἐν
τῇ προτέρᾳ πρεσβείᾳ πᾶσιν αὐτοῖς ἐπιβεβουλευκότα.
98 περὶ μὲν οὖν τῆς ἐπὶ Θρᾴκης ὁδοῦ οὐκ ἐγένετο μνεία·
οὔτε γὰρ τὸ ψήφισμα τοῦθ' ἡμῖν προσέταττεν, ἀλλ'
ἀπολαβεῖν μόνον τοὺς ὅρκους καὶ ἄλλ' ἄττα, οὔτ' ἐλ-
θόντας πράττειν οὐδὲν ἐνεδέχετο τῶν περὶ Κερσοβλέ- 273
πτην ἤδη γεγενημένων, ὡς ἀρτίως ἠκούσατε, οὔθ' οὗ-
τος οὐδὲν ἀληθὲς εἶπεν, ἀλλὰ ψεύδεται καὶ κατηγορεῖν
99 οὐδὲν ἀληθὲς ἔχων τερατεύεται. συνηκολούθουν δ' αὐ-
τῷ ἄνθρωποι δύο στρωματόδεσμα φέροντες· ἐν δὲ
τῷ ἑτέρῳ τούτων, ὡς αὐτὸς ἔφη, τάλαντον ἐνῆν ἀργυ-
ρίου. ὥστε τοὺς συμπρέσβεις ἀναμιμνῄσκεσθαι τὰς
ἀρχαίας ἐπωνυμίας αὐτοῦ· ἐν παισὶ μὲν γὰρ ὢν ἐκλή-
θη δι' αἰσχρουργίαν τινὰ καὶ κιναιδίαν Βάταλος, ἐκ
παίδων δὲ ἀπαλλαττόμενος καὶ δεκαταλάντους δίκας 274
ἑκάστῳ τῶν ἐπιτρόπων λαγχάνων Ἀργᾶς ἐκλήθη, ἀνὴρ
δὲ γενόμενος προσείληφε τὴν τῶν πονηρῶν κοινὴν
100 ἐπωνυμίαν, συκοφάντης. ἐπορεύετο δὲ λυσόμενος τοὺς
αἰχμαλώτους, ὡς ἔφη καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀρτίως εἴρηκεν,
εἰδὼς μὲν Φίλιππον ἐν τῷ πολέμῳ οὐδένα πώποτε
Ἀθηναίων λύτρα πραξάμενον, ἀκούων δὲ τῶν ἐκείνου

φίλων ἁπάντων, ὅτι καὶ τοὺς λοιποὺς, ἐὰν εἰρήνη γέ-
νηται, ἀφήσει, πολλῶν δ' ἠτυχηκότων τάλαντον φέ-
ρων, ἑνὸς ἀνδρὸς, οὐδὲ τούτου λίαν εὐπόρου, ἱκανὰ
275 λύτρα. ὡς δ' ἦμεν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ συνήλθομεν εἰς 101
ταὐτὸν καὶ Φίλιππον ἐκ Θρᾴκης παρόντα κατειλήφει-
μεν, ἀνεγνώσθη μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ ἐπρεσβεύσα-
μεν, καὶ τὰ προστεταγμένα ἡμῖν πρὸς τῷ τοὺς ὅρκους
ἀπολαβεῖν συνηριθμούμεθα· ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπὲρ τῶν
μεγίστων ἐμέμνητο, ἀλλὰ περὶ πραγμάτων ἐλαττόνων
τὴν διατριβὴν ἐποιοῦντο, εἶπον ἐγὼ λόγους, οὓς ἀναγ-
καῖόν ἐστι πρὸς ὑμᾶς ῥηθῆναι. καὶ πρὸς τῶν θεῶν, 102
ὦ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ καὶ τῆς κατηγορίας ἠκούσατε ὡς
αὐτὸς ὁ κατήγορος ἐβούλετο εἰπεῖν, οὕτω καὶ τῆς ἀπο-
λογίας εὐτάκτως ἀκούσατε, καὶ τὸν αὐτόν μοι τρόπον
διαμείνατε, ὅνπερ ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς προειρημένοις ἤδη
λόγοις ἠκροᾶσθε. ὅπερ γὰρ καὶ ἀρτίως ὑπεθέμην, ὦ
Ἀθηναῖοι, εἶπον συνειλεγμένων τῶν πρέσβεων, ὅτι μοι
276 δοκοίησαν τὸ μέγιστον πρόσταγμα τοῦ δήμου δεινῶς
ἀγνοεῖν. „τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὅρκους ἀπολαβεῖν καὶ περὶ 103
τῶν ἄλλων διαλεχθῆναι καὶ περὶ τῶν αἰχμαλώτων εἰ-
πεῖν, κἂν εἰ τοὺς ὑπηρέτας ἔπεμψεν ἡ πόλις περιθεῖσα
πίστιν αὐτοῖς, ἅπαντ' ἂν πραχθῆναι νομίζω· τὸ δὲ
ὑπὲρ τῶν ὅλων ὀρθῶς βουλεύσασθαι ὅσα καθ' ἡμᾶς
ἐστιν ἢ Φίλιππον, τοῦτο ἤδη ἔργον ἐστὶ πρέσβεων φρο-
νίμων. λέγω δὲ“ ἔφην ἐγὼ „περὶ τῆς εἰς Πύλας στρα-
τείας, ἣν ὁρᾶτε οὖσαν ἐν παρασκευῇ. ὅτι δὲ οὐ κακῶς
στοχάζομαι περὶ τοῦ πράγματος, μεγάλα τούτων ὑμῖν
σημεῖα δείξω. πάρεισι μὲν γὰρ Θηβαίων, ἥκουσι δὲ 104
Λακεδαιμονίων πρέσβεις, ἀφίγμεθα δ' ἡμεῖς ἔχοντες
τοῦ δήμου ψήφισμα, ἐν ᾧ γέγραπται „πράττειν δὲ τοὺς
πρέσβεις καὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν δύνωνται ἀγαθόν·“ ἅπαντες
δὲ οἱ Ἕλληνες πρὸς τὸ μέλλον ἔσεσθαι βλέπουσιν. εἰ

μὲν οὖν ἡγεῖτο ὁ δῆμος αὐτῷ καλῶς ἔχειν ἐξενεγκεῖν
μετὰ παρρησίας πρὸς Φίλιππον Θηβαίων μὲν περιε- 277
λεῖν τὴν ὕβριν, Βοιωτῶν δὲ ἀναστῆσαι τὰ τείχη, ταῦτ'
ἂν ἠξίωσεν ἐν τῷ ψηφίσματι· νῦν δὲ αὐτοῖς μὲν κα-
τέλιπον τὴν εἰς τὸ ἀφανὲς ἀναφορὰν, ἂν μή τι πείθω-
105 σιν, ἐν ἡμῖν δὲ ἀποκινδυνεύειν ᾠήθησαν δεῖν. δεῖ δὴ
τοὺς πρὸς τὰ κοινὰ φιλοτιμουμένους μὴ κατέχειν μὲν
ἑτέρων χώραν πρέσβεων, οὓς ἐξῆν πέμπειν ἀνθ' ἡμῶν
Ἀθηναίους, αὐτοὺς δὲ τὰς πρὸς Θηβαίους ἀπεχθείας
φεύγειν, ὧν εἷς ὢν Ἐπαμεινώνδας, οὐχ ὑποπτήξας τὸ
τῶν Ἀθηναίων ἀξίωμα, εἶπε διαρρήδην ἐν τῷ πλήθει
τῶν Θηβαίων, ὡς δεῖ τὰ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλεως 278
προπύλαια μετενεγκεῖν εἰς τὴν προστασιὰν τῆς Κα-
106 δμείας.“ ταῦτα δ' ἐμοῦ μεταξὺ λέγοντος ἀναβοᾷ παμ-
μέγεθες Δημοσθένης, ὡς ἴσασι πάντες οἱ συμπρέσβεις
ἡμῶν· καὶ γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς βοιωτιάζει. ἦν
δ' οὖν παρ' αὐτοῦ τοιαυτὶ τὰ λεγόμενα· „ἄνθρωπος
οὑτοσὶ ταραχῆς καὶ τόλμης ἐστὶ μεστός· ἐγὼ δὲ ὁμολο-
γῶ μαλακὸς εἶναι καὶ τὰ δεινὰ πόρρωθεν δεδιέναι, ἀπα- 279
γορεύω μέντοι μὴ συνταράττειν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλας
τὰς πόλεις, τὸ μὴ πολυπραγμονεῖν ἡμᾶς τοὺς πρέ-
107 σβεις μηδὲν, τοῦτ' ἀγαθὸν ὑπολαμβάνων εἶναι. πο-
ρεύεται Φίλιππος εἰς Πύλας, ἐγὼ δὲ ἐγκαλύπτομαι.
οὐδείς με τῶν ὅπλων ἕνεκα τῶν Φιλίππου κρινεῖ, ἀλλ'
ἂν εἴπω τι μὴ δέον ἢ πράξω τι τῶν μὴ προστεταγμέ-
νων.“ πέρας δὲ τοῦ πράγματος, ἐψηφίσαντο οἱ συμ-
πρέσβεις, κατ' ἄνδρα ἐπερωτώμενος ἕκαστος ἡμῶν,
ὅ τι νομίζει συμφέρειν, τοῦτο λέγειν. ὅτι δ' ἀληθῆ
λέγω, κάλει μοι τοὺς συμπρέσβεις καὶ τὴν μαρτυρίαν
αὐτῶν λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, συνελέγησαν μὲν εἰς 108
Πέλλαν αἱ πρεσβεῖαι, παρῆν δὲ ὁ Φίλιππος καὶ τοὺς
Ἀθηναίων πρέσβεις ὁ κῆρυξ ἐκάλει, πρῶτον μὲν παρή-
280 ειμεν οὐ καθ' ἡλικίαν, ὥσπερ ἐν τῇ προτέρᾳ πρεσβείᾳ,
ὃ παρά τισιν εὐδοκίμει καὶ κόσμος εἶναι τῆς πόλεως
ἐφαίνετο, ἀλλὰ κατὰ τὴν Δημοσθένους ἀναισχυντίαν.
φάσκων γὰρ νεώτατος εἶναι πάντων τὴν τάξιν τοῦ
πρῶτος λέγειν οὐκ ἂν ἔφη παραλιπεῖν, οὐδ' ἐπιτρέψειν
τινὶ, αἰνιττόμενος εἰς ἐμὲ, προκαταλαβόντα τὰ Φιλίπ-
που ὦτα τοῖς ἄλλοις λόγον μὴ καταλιπεῖν. ἀρξάμενος 109
δὲ τοῦ λέγειν, πρῶτον διαβολήν τινα ὑπειπὼν κατὰ τῶν
συμπρέσβεων, ὡς οὐχ ἅπαντες ὑπὲρ τῶν αὐτῶν οὐδ' ὅ-
μοιοι ταῖς δόξαις ἥκομεν, διεξῄει τὰς ὑπηρεσίας τὰς
281 ὑπηργμένας εἰς Φίλιππον αὐτῷ, πρώτην μὲν τὴν τοῦ
Φιλοκράτους συνηγορίαν, ὅτε ἔφευγε παρανόμων ἐξεῖ-
ναι γράψας Φιλίππῳ πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους ὑπὲρ
εἰρήνης πέμπειν· δεύτερον δὲ ὑπανέγνω τὸ ψήφισμα, ὃ
γεγραφὼς αὐτὸς ἦν, σπείσασθαι τῷ κήρυκι καὶ τῇ παρὰ
Φιλίππου πρεσβείᾳ, τρίτον δὲ τὸ περὶ τοῦ βουλεύσασθαι
τὸν δῆμον ὑπὲρ εἰρήνης ἐν τακταῖς ἡμέραις. καὶ προσ- 110
έθηκέ τι τοιοῦτον ἐνθύμημα τῷ λόγῳ, ὅτι πρῶτος
ἐπιστομίσειε τοὺς τὴν εἰρήνην ἐκκλῄοντας, οὐ τοῖς λό-
γοις, ἀλλὰ τοῖς χρόνοις. ἔπειθ' ἕτερον ἐπήγετο ψή-
φισμα, τὸ καὶ περὶ συμμαχίας βουλεύσασθαι τὸν δῆ-
μον, καὶ μετὰ ταῦτ' ἤδη τὸ περὶ τῆς προεδρίας τῆς εἰς
τὰ Διονύσια τοῖς πρέσβεσι τοῖς Φιλίππου ψήφισμα.
282 καὶ προσέθηκε τὴν ἐπιμέλειαν τὴν αὑτοῦ καὶ προσκε- 111
φαλαίων θέσιν καὶ φυλακάς τινας καὶ ἀγρυπνίας διὰ
τοὺς φθονοῦντας καὶ βουλομένους εἰς τὴν αὑτοῦ φι
λοτιμίαν ὑβρίσαι, καὶ τά γε δὴ καταγέλαστα παντελῶς,
ἐφ' οἷς οἱ συμπρέσβεις ἐνεκαλύψαντο, ὡς ἐξένισε

τοὺς πρέσβεις τοὺς Φιλίππου, ὡς ἐμισθώσατ' αὐτοῖς,
ὅτ' ἀπῄεσαν, ὀρικὰ ζεύγη καὶ συμπαρῄει ἐφ' ἵππου,
οὐ καταδὺς εἰς τὸ σκότος, ὥσπερ ἕτεροί τινες, ἀλλὰ
φανερῶς ἐπιδεικνύμενος τὴν τῶν πραγμάτων θερα-
112 πείαν. ἐκεῖνα δὲ δὴ καὶ σφόδρα διωρθοῦτο· „οὐκ
εἶπον, ὡς καλὸς εἶ· γυνὴ γὰρ τῶν ὄντων ἐστὶ κάλλι-
στον· οὐδ' ὡς δεινὸς συμπιεῖν, σπογγιᾶς τὸν ἔπαινον
ὑπολαμβάνων τοῦτον εἶναι· οὐδ' ὡς μνημονικὸς εἶ,
σοφιστοῦ τὰ τοιαῦτα νομίζων ἐργολαβοῦντος ἐγκώμια
εἶναι.“ ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ, τοιαῦτ' ἦν ἃ ἔλεγε πα-
ρόντων τῶν πρέσβεων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐξ ἁπάσης τῆς
Ἑλλάδος, ἐφ' οἷς γέλωτες οὐχ οἱ τυχόντες ἐγένοντο.
113 ἐπειδὴ δέ ποτ' ἐπαύσατο καὶ σιωπὴ ἐγένετο, ἠναγκα-
ζόμην ἐγὼ λέγειν μετὰ τοιαύτην ἀπαιδευσίαν καὶ κο-
λακείας αἰσχρᾶς ὑπερβολήν. καὶ μικρὰ προεῖπον ἐξ
ἀνάγκης πρὸς τὴν προειρημένην κατὰ τῶν συμπρέ- 283
σβεων ὑπ' αὐτοῦ διαβολήν, λέγων, ὅτι πέμψειαν ἡμᾶς
Ἀθηναῖοι πρέσβεις οὐκ ἀπολογησομένους ἐν Μακεδο-
νίᾳ περὶ ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλ' οἴκοθεν ἐκ τοῦ βίου δεδο-
114 κιμασμένους ἀξίους τῆς πόλεως εἶναι. βραχέα δ' ὑπὲρ
τῶν ὅρκων προειπὼν ἐφ' οὓς ἥκομεν ἀποληψόμενοι,
καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἃ προσετάξατε ὑμεῖς, διεξῄειν· ὁ
γὰρ περιττὸς κἀν τοῖς λόγοις δεινὸς Δημοσθένης οὐδε-
νὸς τῶν ἀναγκαίων ἐμνήσθη· καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς εἰς
Πύλας στρατείας εἶπον καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καὶ περὶ
Δελφῶν καὶ περὶ τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ μάλιστα μὲν
Φίλιππον ἠξίουν μὴ μεθ' ὅπλων, ἀλλὰ μετὰ ψήφου
καὶ κρίσεως τἀκεῖ καθιστάναι, εἰ δ' ἄρα μὴ δυνατὸν
εἴη· τοῦτο δ' ἦν πρόδηλον· τὸ γὰρ στρατόπεδον πα-
ρῆν καὶ συνήθροιστο· εἶπον, ὅτι τὸν μέλλοντα ὑπὲρ 284
Ἑλληνικῶν ἱερῶν βουλεύεσθαι πολλὴν προσήκει πρό-
νοιαν ὑπὲρ εὐσεβείας ἔχειν καὶ τοῖς περὶ τῶν πατρίων

ἐγχειροῦσι διδάσκειν προσέχειν τὸν νοῦν. ἅμα δ᾽ ἐξ 115
ἀρχῆς διεξῆλθον τὴν κτίσιν τοῦ ἱεροῦ καὶ τὴν πρώτην
σύνοδον γενομένην τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ τοὺς ὅρ-
κους αὐτῶν ἀνέγνων, ἐν οἷς ἔνορκον ἦν τοῖς ἀρχαί-
οις μηδεμίαν πόλιν τῶν Ἀμφικτυονίδων ἀνάστατον
ποιήσειν μηδ᾽ ὑδάτων ναματιαίων εἴρξειν μήτ᾽ ἐν
πολέμῳ μήτ᾽ ἐν εἰρήνῃ, ἐὰν δέ τις ταῦτα παραβῇ, στρα-
τεύσειν ἐπὶ τοῦτον καὶ τὰς πόλεις ἀναστήσειν, καὶ ἐάν
285 τις ἢ συλᾷ τὰ τοῦ θεοῦ ἢ συνειδῇ τι ἢ βουλεύσῃ τι
κατὰ τῶν ἱερῶν, τιμωρήσειν καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ
φωνῇ καὶ πάσῃ δυνάμει· καὶ προσῆν τῷ ὅρκῳ ἀρὰ 116
ἰσχυρά. τούτων δὲ ἀναγνωσθέντων ἀπεφηνάμην, ὅτι
ἐμοὶ δοκεῖ δίκαιον εἶναι μὴ περιορᾶν κατεσκαμμένας
τὰς ἐν Βοιωτοῖς πόλεις. ὅτι δ᾽ ἦσαν Ἀμφικτυονίδες καὶ
ἔνορκοι, κατηριθμησάμην ἔθνη δώδεκα τὰ μετέχοντα
τοῦ ἱεροῦ, Θετταλούς, Βοιωτούς, οὐ Θηβαίους μόνους,
Δωριᾶς, Ἴωνας, Περραιβούς, Μάγνητας, [Δόλοπας,]
Λοκρούς, Οἰταίους, Φθιώτας, Μαλιᾶς, Φωκέας. καὶ
286 τούτων ἔδειξα ἕκαστον ἔθνος ἰσόψηφον γιγνόμενον,
τὸ μέγιστον τῷ ἐλάττονι, τὸν ἥκοντα ἐκ Δωρίου καὶ
Κυτινίου ἴσον δυνάμενον Λακεδαιμονίοις, δύο γὰρ
ψήφους ἕκαστον φέρει ἔθνος, πάλιν ἐκ τῶν Ἰώνων τὸν
Ἐρετριᾶ καὶ Πριηνέα τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους
κατὰ ταὐτά. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν τῆς στρατείας ταύτης 117
ὁσίαν καὶ δικαίαν ἀπεφηνάμην εἶναι· συλλεγέντων δὲ
τῶν Ἀμφικτυόνων εἰς τὸ ἱερὸν καὶ τυχόντων σωτηρίας
287 καὶ ψήφου τοὺς αἰτίους τῆς ἐξ ἀρχῆς καταλήψεως τοῦ
ἱεροῦ δίκης ἠξίουν τυχεῖν, μὴ τὰς πατρίδας αὐτῶν, ἀλλ᾽
αὐτοὺς τοὺς χειρουργήσαντας καὶ βουλεύσαντας, τὰς
δὲ πόλεις παρεχούσας εἰς κρίσιν τοὺς ἀδικήσαντας ἀζη-
μίους εἶναι. „εἰ δ᾽ ἐπεξελθὼν δυνάμει βεβαιώσεις τὰ
288 Θηβαίων ἀδικήματα, παρ᾽ ὧν μὲν βοηθεῖς οὐκ ἀπο-

λήψει χάριν· οὐ γὰρ ἂν δύναιο αὐτοὺς τηλικαῦτα εὐ-
εργετῆσαι, ἡλίκα Ἀθηναῖοι πρότερον, ὧν οὐ μέμνην-
ται· οὓς δ' ἐγκαταλείψεις, ἀδικήσας χρήσει ἐχθροῖς
μείζοσιν, ἀλλ' οὐ φίλοις."

118 Ἵνα δὲ μὴ διατρίβω τοὺς ἐκεῖ λόγους ῥηθέντας
νῦν πρὸς ὑμᾶς ἀκριβῶς διεξιὼν, ἐν κεφαλαίῳ περὶ
πάντων εἰπὼν παύσομαι. ἡ μὲν τύχη καὶ Φίλιππος
ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι, ἐγὼ δὲ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας
καὶ τῶν λόγων. παρ' ἐμοῦ μὲν οὖν ἐρρήθη τὰ δίκαια 289
καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν, ἀπέβη δὲ οὐχ ὡς ἡμεῖς εὐχό-
μεθα, ἀλλ' ὡς Φίλιππος ἔπραξε. πότερον οὖν ὁ μηδὲν
προθυμηθεὶς ἐργάσασθαι ἀγαθὸν δίκαιός ἐστιν εὐδο-
ξεῖν, ἢ ὁ μηδὲν ὧν ἦν δυνατὸς ἐλλείπων; ἐν δὲ τῷ πα-
ρόντι νυνὶ πολλὰ διὰ τὸν καιρὸν παραλείπω.

119 Εἶπε δὲ, ὡς ἐψευδολόγουν φάσκων ὀλίγων ἡμε-
ρῶν τὰς Θήβας ἔσεσθαι ταπεινὰς, καὶ τοὺς Εὐβοᾶς
ὡς ἐφόβουν προάγων εἰς ἐλπίδας τινὰς ὑμᾶς. ὃ δὲ
ποιεῖ, καταμάθετε, ὦ Ἀθηναῖοι. ἐγὼ γὰρ παρὰ Φι-
λίππῳ μὲν ὢν ἠξίωσα, πρὸς δ' ὑμᾶς ἥκων ἀπήγγελ-
λον, ὅτι τὰς Θήβας Βοιωτίαν δίκαιον ἡγοίμην εἶναι καὶ 290
μὴ τὴν Βοιωτίαν Θήβας. τοῦτο οὐκ ἀπαγγεῖλαι, ἀλλ
120 ὑποσχέσθαι μέ φησιν. ἔλεγον δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι Κλεο-
χάρης ὁ Χαλκιδεὺς θαυμάζειν ἡμῶν καὶ Φιλίππου
φαίη τὴν ἐξαίφνης ὁμόνοιαν, ὡς καὶ τὸ προστεταγμέ-
νον ἡμῖν, πράττειν ἀγαθὸν ὅ τι ἂν δυνώμεθα, ἐν τῷ
ψηφίσματι· τοὺς γὰρ μικροπολίτας, ὥσπερ αὐτοὺς, 291
φοβεῖν τὰ τῶν μειζόνων ἀπόρρητα. ταῦτα οὐ διηγή-
σασθαί με φησὶν, ἀλλ' ἐπηγγέλθαι τὴν Εὔβοιαν πα-
ραδώσειν. ἐγὼ δὲ ὑπειλήφειν δεῖν τὴν πόλιν τὴν ὑπὲρ
τῶν ὅλων μέλλουσαν βουλεύεσθαι μηδενὸς λόγου Ἑλ-
ληνικοῦ ἀνήκοον εἶναι.

121 Διέβαλλε δὲ κἀκεῖνον διαιρούμενος τὸν λόγον,

292 ὡς ἀπαγγέλλειν τἀληθῆ βουλόμενος ὑπ' ἐμοῦ καὶ Φι-
λοκράτους κωλυθείη. ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἡδέως ἂν ἐροίμην,
εἴ τις πώποτε Ἀθηναίων πρεσβευτὴς ἐκπεμφθεὶς ἐφ'
οἷς πεπρέσβευκε κεκώλυται πρὸς τὸν δῆμον ἀπαγγέλ-
λειν, καὶ ταῦτα παθὼν καὶ ἀτιμασθεὶς ὑπὸ τῶν συμ-
πρέσβεων τούτους ἔγραψεν ἐπαινέσαι καὶ καλέσαι ἐπὶ
δεῖπνον. Δημοσθένης τοίνυν ἥκων ἀπὸ τῆς ὑστέρας
πρεσβείας, ἐν ᾗ φησι τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα ἀνα-
τραπῆναι, οὐκ ἐν τῷ ψηφίσματι μόνον ἡμᾶς ἐπῄνει,
ἀλλ' ἀπαγγείλαντος πρὸς τὸν δῆμον ἐμοῦ τοὺς περὶ 122
τῶν Ἀμφικτυόνων λόγους καὶ Βοιωτῶν, οὐχ ὥσπερ
νῦν συντέμνοντος οὐδ' ἐπειγομένου, ἀλλ' ὡς ἐδυνά-
μην κατὰ ῥῆμα ἀκριβέστατα, καὶ τοῦ δήμου σφόδρα
ἀποδεχομένου, παρακληθεὶς ὑπ' ἐμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων
συμπρέσβεων καὶ διερωτώμενος, εἰ τἀληθῆ καὶ ταὐτὰ
ἀπαγγέλλω πρὸς Ἀθηναίους, ἅπερ πρὸς Φίλιππον
293 εἶπον, πάντων μαρτυρούντων καὶ ἐπαινούντων με
τῶν συμπρέσβεων ἐπαναστὰς ἐπὶ πᾶσιν οὐκ ἔφη με,
ὥσπερ ἐκεῖ εἶπον, οὕτως ἐν τῷ παρόντι λέγειν, ἀλλ' ἐ-
κεῖ διπλασίως ἄμεινον. καὶ τούτων ὑμεῖς οἱ τὴν ψῆ-
φον μέλλοντες φέρειν ἐστέ μοι μάρτυρες. καίτοι τίς ἂν 123
αὐτῷ καλλίων καιρὸς ἐγένετο ἢ τότ' ἐξελέγχειν εὐθύς,
εἴ τι τὴν πόλιν ἐξηπάτων; φῂς γάρ με ἐν μὲν τῇ πρώτῃ
πρεσβείᾳ λαθεῖν σαυτὸν συνεστηκότα ἐπὶ τὴν πόλιν,
ἐν δὲ τῇ ὑστέρᾳ αἰσθέσθαι, ἐν ᾗ συναγορεύων μοι
φαίνει. κἀκείνης μὲν ἅμα κατηγορῶν οὐ φῂς κατηγο-
ρεῖν, τῆς δ' ἐπὶ τοὺς ὅρκους κατηγορεῖς. καίτοι εἰ τὴν
εἰρήνην ψέγεις, σὺ καὶ τὴν συμμαχίαν ἔγραψας· καὶ
Φίλιππος εἴ τι τὴν πόλιν ἐξηπάτα, διὰ τοῦτο ἐψεύδετο,
ὅπως τῆς εἰρήνης, ἥπερ συνέφερεν αὐτῷ, τύχοι. οὐκοῦν
ἡ μὲν προτέρα πρεσβεία τὸν καιρὸν τοῦτον εἶχεν, ἡ
δ' ὑστέρα ἐπὶ πεπραγμένοις ἐγίγνετο.

124 Τίνες οὖν ἦσαν αἱ ἀπάται (ταῦτα γὰρ τοῦ γόητος
ἀνθρώπου), ἐξ ὧν εἴρηκε λογίσασθε. εἰσπλεῖν μέ φησιν 294
ἐν μονοξύλῳ πλοίῳ κατὰ τὸν Λυδίαν ποταμὸν τῆς
νυκτὸς ὡς Φίλιππον, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν δεῦρο
ἐλθοῦσαν Φιλίππῳ γράψαι. ὁ μὲν γὰρ Λεωσθένης, ὁ
φεύγων ἐνθένδε διὰ τοὺς συκοφάντας, οὐ δυνατὸς ἦν
ἐπιδεξίως ἐπιστολὴν γράψαι, ὃν οὐκ ὀκνοῦσί τινες
ἀποφαίνεσθαι μετὰ Καλλίστρατον τὸν Ἀφιδναῖον τῶν
125 ἄλλων μάλιστα εἰπεῖν δύνασθαι· οὐδ' αὐτὸς ὁ Φίλιπ-
πος, πρὸς ὃν ἀντειπεῖν Δημοσθένης ὑπὲρ ὑμῶν οὐκ
ἐδυνήθη· οὐδ' ὁ Βυζάντιος Πύθων, ἄνθρωπος περὶ 295
τὸ γράφειν λόγους μέγα φρονῶν· ἀλλ' ὡς ἔοικε, τὸ
πρᾶγμα ἐμοῦ προσεδεῖτο. καὶ λέγεις μὲν, ὅτι Φιλίππῳ
μεθ' ἡμέραν πολλάκις μόνος μόνῳ διελεγόμην, αἰτιᾷ
δὲ εἰσπλεῖν με νύκτωρ κατὰ τὸν ποταμόν· οὕτω νυκτε-
126 ρινῆς ἐπιστολῆς τὸ πρᾶγμα ἐδεῖτο. ὅτι δ' οὐδὲν ἀλη-
θὲς λέγεις, ἥκουσι μὲν μαρτυρήσοντες μεθ' ὧν συνε-
σίτουν, Ἀγλαοκρέων ὁ Τενέδιος καὶ Ἰατροκλῆς ὁ Πα-
σιφῶντος, μεθ' ὧν ἑξῆς ἅπαντα τον χρόνον τὰς νύ-
κτας ἀνεπαυόμην, οἳ συνίσασιν ἐμοὶ μηδεμίαν πώποτε
ἀπ' αὐτῶν νύκτα ἀπογενομένῳ μηδὲ μέρος νυκτός·
ἄγωμεν δὲ καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ παραδιδῶμεν εἰς βά-
σανον. καὶ τὸν μὲν λόγον, εἰ συγχωρήσει ὁ κατήγορος, 296
καταλύω· παρέσται δὲ ἤδη ὁ δήμιος καὶ βασανιεῖ ἐναν-
τίον ὑμῶν, ἂν κελεύητε. ἐνδέχεται δὲ τὸ λοιπὸν μέρος
τῆς ἡμέρας ταῦτα πρᾶξαι· πρὸς ἕνδεκα γὰρ ἀμφορέας ἐν
127 διαμεμετρημένῃ τῇ ἡμέρᾳ κρίνομαι. κἂν φῶσιν ἀπό- 297
κοιτόν με τουτωνὶ πώποτε τῶν συσσίτων γεγονέναι,
μὴ φείσησθέ μου, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἀναστάντες ἀπο-
κτείνατε. ἐὰν δ' ἐξελεγχθῇς ψευδόμενος, Δημόσθενες,
τοιαύτην δίκην δός· ὁμολόγησον ἀνδρόγυνος εἶναι καὶ
μὴ ἐλεύθερος ἐναντίον τούτων. κάλει μοι τοὺς οἰκέτας

δεῦρο ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τὴν τῶν συμπρέσβεων ἀναγίγνωσκε μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ δέχεται τὴν πρόκλησιν οὐδ' ἄν 128
298 φησιν ἐν βασάνοις ἀνδραπόδων γενέσθαι, λαβέ μοι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἣν ὁ Φίλιππος ἔπεμψε. δῆλον γὰρ ὅτι μεγάλα τὴν πόλιν παραλογίζεται, δι' ἣν ἠγρυπνοῦμεν γράφοντες.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι „τοὺς ὅρκους ἀπέδωκα“ 129
φησὶ „τοῖς ὑμετέροις πρέσβεσι,“ καὶ τῶν συμμάχων
299 τῶν ἑαυτοῦ τοὺς παραγενομένους κατ' ὄνομα γέγραφε, καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν, τοὺς δ' ὑστερήσαντας τῶν συμμάχων ἀποστελεῖν φησι πρὸς ὑμᾶς. ταῦτ' οὖν οὐκ ἂν οἴεσθε δύνασθαι γράψαι Φίλιππον μεθ' ἡμέραν ἄνευ ἐμοῦ;

Ἀλλ' ἔμοιγε νὴ τοὺς θεοὺς οὑτοσὶ δοκεῖ τοῦτο 130
μόνον λογίζεσθαι, ὅπως μεταξὺ λέγων εὐδοκιμήσει· εἰ δὲ μικρὸν ἐπισχὼν δόξει πονηρότατος τῶν Ἑλλήνων εἶναι, οὐδὲ μικρὸν φροντίζει. τί γὰρ ἄν τις τοιούτῳ πιστεύσειεν ἀνθρώπῳ, ὃς ἐγκεχείρηκε λέγειν, ὡς Φίλιππος οὐ τοῖς αὑτοῦ στρατηγήμασιν, ἀλλὰ ταῖς ἐμαῖς δημηγορίαις εἴσω Πυλῶν παρῆλθε; καὶ λογισμόν τινα ἡμερῶν συνηριθμεῖτο πρὸς ὑμᾶς, ἐν αἷς ἐγὼ μὲν ἀπήγγελλον τὴν πρεσβείαν, οἱ δὲ Φαλαίκου τοῦ Φωκέων
300 τυράννου δρομοκήρυκες τἀνθένδε ἐκεῖσε διήγγελλον, πιστεύσαντες δὲ οἱ Φωκεῖς ἐμοὶ εἴσω Πυλῶν αὐτὸν παρεδέξαντο καὶ τὰς πόλεις τὰς αὑτῶν παρέδοσαν.
ταῦτα μὲν οὖν ὁ κατήγορος μεμηχάνηται, τὰ δ' ἐν Φω- 131
κεῦσι διεφθάρη πράγματα πρῶτον μὲν διὰ τὴν τύχην, ἣ πάντων ἐστὶ κυρία, ἔπειτα διὰ τὸ μῆκος τοῦ χρόνου καὶ τὸν δεκαετῆ πόλεμον. τὸ γὰρ αὐτὸ ηὔξησέ τε τῶν

ἐν Φωκεῦσι τυράννων τὰ πράγματα καὶ καθεῖλε· κατέστησαν μὲν γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν τολμήσαντες τῶν ἱερῶν χρημάτων ἅψασθαι καὶ διὰ ξένων τὰς πολιτείας μετέστησαν, κατελύθησαν δ' ἀπορίᾳ χρημάτων, ἐπειδὴ
132 κατεμισθοφόρησαν τὰ ὑπάρχοντα. τρίτον δ' αὐτοὺς καθεῖλεν ἡ τοῖς ἀπορουμένοις στρατοπέδοις συνήθως παρακολουθοῦσα στάσις, τέταρτον δ' ἡ Φαλαίκου περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι πραγμάτων ἄγνοια. ἡ μὲν γὰρ Θετταλῶν καὶ Φιλίππου στρατεία πρόδηλος ἦν, οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ πρότερον πρὶν ἢ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην γενέσθαι πρέσβεις πρὸς ὑμᾶς ἦλθον ἐκ Φω- 301
κέων, βοηθεῖν αὐτοῖς κελεύοντες καὶ ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν Ἀλπωνὸν καὶ Θρόνιον καὶ Νίκαιαν, τὰ
133 τῶν παρόδων τῶν εἰς Πύλας χωρία κύρια. ψηφισαμένων δ' ὑμῶν παραδοῦναι Προξένῳ τῷ στρατηγῷ τοὺς Φωκέας ταῦτα τὰ χωρία καὶ πεντήκοντα πληροῦν τριήρεις καὶ τοὺς μέχρι τριάκοντα ἔτη γεγονότας ἐξιέναι, ἀντὶ τοῦ παραδοῦναι τὰ χωρία Προξένῳ ἔδησαν οἱ τύραννοι τοὺς πρέσβεις τοὺς ἐπαγγελλομένους ὑμῖν παραδώσειν τὰ φυλακτήρια, καὶ τοῖς σπονδοφόροις τοῖς 302
τὰς μυστηριώτιδας σπονδὰς ἐπαγγέλλουσι μόνοι τῶν Ἑλλήνων Φωκεῖς οὐκ ἐσπείσαντο. καὶ πάλιν Ἀρχιδάμου τοῦ Λάκωνος παραλαμβάνειν ὄντος ἑτοίμου τὰ χωρία καὶ φυλάττειν οὐκ ἐπείσθησαν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο αὐτῷ τὰ τῆς Σπάρτης δεινὰ δεδιέναι καὶ μὴ τὰ
134 παρ' αὐτοῖς. κἀνταῦθα οὔπω διελέλυσθε Φιλίππῳ, 303
ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ περί τε τῆς εἰρήνης ἐβουλεύεσθε καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἠκούετε τῆς Προξένου, ὅτι Φωκεῖς οὐ παραδεδώκασιν αὐτῷ τὰ χωρία, καὶ οἱ τὰ μυστήρια ἐπαγγέλλοντες μόνους τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀπέφηναν Φωκέας οὐ δεδεγμένους τὰς σπονδάς, ἀλλὰ καὶ τοὺς δεῦρο ἐληλυθότας πρέσβεις δεδεκότας. ὅτι δὲ

ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς σπονδοφόρους καὶ τοὺς παρὰ Προξένου τοῦ στρατηγοῦ πρεσβεύσαντας εἰς Φωκέας, Καλλικράτην καὶ Μεταγένην. καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἀκούσατε τῆς Προξένου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἀκούετε, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν χρόνων παραναγιγνω- 135
σκομένων ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων καὶ τῶν μαρτύρων ὑμῖν προσδιαμαρτυρησάντων, ὅτι πρὶν ἐμὲ χειροτονηθῆναι πρεσβευτὴν Φάλαικος ὁ τῶν Φωκέων τύραννος ἡμῖν μὲν καὶ Λακεδαιμονίοις ἠπίστει, Φιλίππῳ δ' ἐπίστευεν.

Ἀλλ' οὗτος μόνος τὸ συμβησόμενον ἠγνόει; ὑμεῖς 136
δὲ αὐτοὶ δημοσίᾳ πῶς διέκεισθε; οὐ πάντες προσεδο-
304 κᾶτε Φίλιππον ταπεινώσειν Θηβαίους ὁρῶντα αὐτῶν
τὴν θρασύτητα καὶ τῷ μὴ βούλεσθαι δύναμιν ἀνθρώπων ἀπίστων ἐπασκῆσαι; Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐ μεθ' ἡμῶν τἀναντία Θηβαίοις ἐπρέσβευον, καὶ τελευτῶντες προσέκρουον φανερῶς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ διηπείλουν τοῖς τῶν Θηβαίων πρέσβεσιν; αὐτοὶ δὲ οὐκ ἠπόρουν καὶ ἐφοβοῦντο οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις; Θετταλοὶ δὲ οὐ κατεγέλων τῶν ἄλλων, ὑπὲρ αὑτῶν φάσκοντες
τὴν στρατείαν εἶναι; τῶν δ' ἑταίρων τινὲς τῶν Φιλίπ- 137
που οὐ διαρρήδην πρός τινας ἡμῶν ἔλεγον, ὅτι τὰς ἐν Βοιωτοῖς πόλεις κατοικιεῖ Φίλιππος; Θηβαῖοι δ' οὐκ ἐξεληλύθεσαν πανδημεί, ἀπιστοῦντες τοῖς πράγμασιν; ὑμῖν δὲ ταῦθ' ὁρῶν οὐκ ἔπεμψεν ἐπιστολὴν ὁ Φίλιπ-
305 πος ἐξιέναι πάσῃ τῇ δυνάμει βοηθήσοντας τοῖς δικαίοις; οἱ δὲ νῦν πολεμικοὶ καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανδρίαν καλοῦντες οὐ διεκώλυσαν ὑμᾶς ἐξελθεῖν εἰρήνης καὶ συμμαχίας ὑμῖν γεγενημένης, δεδιέναι φάσκοντες, μὴ
τοὺς στρατιώτας ὑμῶν ὁμήρους λάβῃ Φίλιππος; πό- 138
τερον οὖν ἐγὼ τοὺς προγόνους ἐκώλυσα τὸν δῆμον

*μιμεῖσθαι, ἢ σὺ καὶ οἱ μετὰ σοῦ συνεστηκότες ἐπὶ τὰ
κοινά; καὶ πότερον ἦν ἀσφαλεστέρα καὶ καλλίων Ἀθη-
ναίοις ἡ ἔξοδος, ἡνίκα ἤκμαζον ἐν τῇ μανίᾳ Φωκεῖς,
ἐπολέμουν δὲ Φιλίππῳ, εἶχον δὲ Ἄλπωνον καὶ Νίκαιαν
οὔπω παραδόντος Φαλαίκου Μακεδόσι, τὰς σπονδὰς
δέ, οἷς ἐμέλλομεν βοηθεῖν, τὰς μυστηριώτιδας οὐκ ἐδέ-
χοντο, Θηβαίους δ' ὄπισθεν κατελείπομεν, μεταπεμ- 306
πομένου μὲν Φιλίππου, ὅρκων δ' ἡμῖν καὶ συμμαχίας
γεγενημένης, Θετταλῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἀμφικτυό-
139 νων στρατευόντων; οὐ πολλῷ καλλίων οὗτος ἦν ὁ
καιρὸς ἐκείνου, ἐν ᾧ διὰ τὴν σὴν ἀνανδρίαν καὶ ἅμα
φθόνον ἐσκευαγώγησαν ἐκ τῶν ἀγρῶν Ἀθηναῖοι,
πρεσβεύοντος ἐμοῦ τὴν τρίτην ἤδη πρεσβείαν ἐπὶ τὸ
κοινὸν τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐφ' ἣν τολμᾷς με λέγειν
ὡς οὐ χειροτονηθεὶς ᾠχόμην, ἐχθρὸς δ' ὢν οὔπω καὶ
τήμερον ἠθέληκάς με εἰσαγγεῖλαι παραπρεσβεύσα- 307
σθαι; οὐ γὰρ δὴ φθονεῖς γέ μοι τῶν εἰς τὸ σῶμα τιμη-
140 μάτων. τοιγάρτοι Θηβαίων μὲν παρακαθημένων καὶ
δεομένων, τῆς δ' ἡμετέρας πόλεως διὰ σὲ τεθορυβη- 308
μένης καὶ τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν οὐ παρόντων, Θετ-
ταλῶν δὲ Θηβαίοις προσθεμένων διὰ τὴν ὑμετέραν
ἀβουλίαν καὶ τὴν πρὸς Φωκέας ἔχθραν, ἣ προϋπῆρχε
Θετταλοῖς ἐκ παλαιῶν χρόνων, ὅτε αὐτῶν τοὺς ὁμή-
ρους λαβόντες Φωκεῖς κατηλόησαν, Φαλαίκου δὲ πρὶν
ἐμὲ ἐλθεῖν καὶ Στέφανον καὶ Δερκύλον καὶ τοὺς Ἀμ-
141 φικτύονας πρέσβεις ἀπεληλυθότος ὑποσπόνδου, Ὀρ- 309
χομενίων δὲ περιφόβων ὄντων καὶ σπονδὰς τοῖς σώ-
μασιν αἰτησάντων ὥστε ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Βοιωτίας,
παρεστηκότων μὲν τῶν Θηβαίων πρέσβεων, ὑπολει-
πομένης δ' ἔχθρας φανερᾶς Φιλίππῳ πρὸς Θηβαίους
καὶ Θετταλούς, τότε ἀπώλοντο αἱ πράξεις οὐ δι' ἐμέ,
ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν προδοσίαν καὶ τὴν πρὸς Θηβαίους*

προξενίαν. μεγάλα δ' οἶμαι τούτων ἐγὼ σημεῖα ἐπι-
δείξειν. εἰ γάρ τι τούτων ἀληθὲς ἦν ὧν σὺ λέγεις, κα- 142
τηγόρουν ἄν μου Βοιωτοὶ καὶ Φωκέων οἱ φεύγοντες,
310 ὧν τοὺς μὲν ἐξεβεβλήκειν, τοὺς δ' ἐκώλυσα κατελθεῖν·
νῦν δ' οὐχὶ τὰ συμβάντα λογιζόμενοι, ἀλλὰ τὴν εὔ-
νοιαν τὴν ἐμὴν ἀποδεχόμενοι, συλλεγέντες οἱ φεύγον-
τες Βοιωτῶν ᾕρηνταί μοι συνηγόρους, ἥκουσι δ' ἀπὸ
τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων πρέσβεις, οὓς ἐγὼ τὴν τρίτην
πρεσβείαν ἐπὶ τοὺς Ἀμφικτύονας πρεσβεύων ἔσωσα
Οἰταίων ἐγχειρούντων λέγειν, ὡς δεῖ τοὺς ἡβῶντας
ὠθεῖν κατὰ τοῦ κρημνοῦ, καὶ παρήγαγον εἰς τοὺς Ἀμ-
φικτύονας ὥστε ἀπολογίας τυχεῖν. ὁ μὲν γὰρ Φάλαικος
ὑπόσπονδος ἀφεῖτο, οἱ δὲ ἀναίτιοι ἀποθνήσκειν ἔμελ-
λον, συναγορεύοντος δ' ἐμοῦ διεσώθησαν. ὅτι δ' ἀλη- 143
θῆ λέγω, κάλει μοι Μνάσωνα τὸν Φωκέα καὶ τοὺς
συμπρέσβεις καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς τῶν Βοιωτῶν φυγῆς
ᾑρημένους. ἀνάβηθι δεῦρο, Λίπαρε καὶ Πύθων, καὶ
τὴν αὐτὴν ἀπόδοτέ μοι χάριν εἰς τὴν τοῦ σώματος σω-
τηρίαν, ἥνπερ ἐγὼ ὑμῖν.

ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΚΑΙ ΦΩΚΕΩΝ.

Πῶς οὖν οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμι, εἰ κατηγοροῦντος μὲν Δημοσθένους τοῦ Θηβαίων προξένου καὶ πονηροτάτου τῶν Ἑλλήνων, συναγορευόντων δέ μοι Φωκέων καὶ Βοιωτῶν ἁλοίην;

311 Ἐτόλμησε δ' εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ τοῖς ἐμαυτοῦ λόγοις 144
περιπίπτω. φησὶ γάρ με εἰπεῖν, ὅτ' ἔκρινον Τίμαρχον,
ὅτι πάντες κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς πορνείας φήμην παρει-
λήφασι, τὸν δ' Ἡσίοδον ποιητὴν ἀγαθὸν ὄντα λεγειν,

φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα λαοί
πολλοὶ φημίξωσι· θεός νυ τίς ἐστι καὶ αυτη.

τὴν δ' αὐτὴν ταύτην θεὸν ἥκειν νῦν κατηγοροῦσαν

145 ἐμοῦ· πάντας γὰρ λέγειν, ὡς χρήματα ἔχω παρὰ Φι-
λίππου. εὖ δ' ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι πλεῖστον διαφέρει
φήμη καὶ συκοφαντία. φήμη μὲν γὰρ οὐ κοινωνεῖ δια-
βολῇ, διαβολὴ δὲ ἀδελφόν ἐστι καὶ συκοφαντία. διο-
ριῶ δ' αὐτῶν ἑκάτερον σαφῶς. φήμη μέν ἐστιν, ὅταν
τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν αὐτόματον ἐκ μηδεμιᾶς προ-
φάσεως λέγῃ τινὰ ὡς γεγενημένην πρᾶξιν· συκοφαν-
τία δ' ἐστὶν, ὅταν πρὸς τοὺς πολλοὺς εἷς ἀνὴρ αἰτίαν
ἐμβαλὼν ἔν τε ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις πρός τε τὴν
βουλὴν διαβάλλῃ τινά. καὶ τῇ μὲν φήμῃ δημοσίᾳ θύο-
μεν ὡς θεῷ, τῶν δὲ συκοφαντῶν ὡς κακούργων δη-
μοσίᾳ προβολὰς ποιούμεθα. μὴ οὖν σύναγε εἰς ταὐτὸν
τὰ κάλλιστα τοῖς αἰσχίστοις.

146 Ἐπὶ πολλοῖς μὲν οὖν ἔγωγε τῶν κατηγορημένων 312
ἠγανάκτησα, μάλιστα δὲ ἡνίκα ᾐτιᾶτό με εἶναι προδό-
την· ἅμα γὰρ ταῖς αἰτίαις ταύταις φανῆναί με δεῖ θη-
ριώδη καὶ τὴν ψυχὴν ἄστοργον καὶ πολλοῖς ἑτέροις
ἁμαρτήμασι πρότερον ἔνοχον. τοῦ μὲν οὖν ἐμοῦ βίου
καὶ τῆς καθ' ἡμέραν διαίτης ὑμᾶς δοκιμαστὰς ἱκανοὺς
εἶναι νομίζω· ἃ δ' ἐστὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἀσύνοπτα, τοῖς
δὲ χρηστοῖς τὰς ψυχὰς μέγιστα, τούτων ὑμῖν τὰ πλεῖ-
στα καὶ καλῶς ἔχοντα ἐκ τῶν ἐμῶν ὁρᾶν ἀναβιβῶμαι,
ἵν' εἰδῆτε τὰς ἐμὰς παρακαταθήκας, ἃς οἴκοι καταλι-
147 πὼν εἰς Μακεδονίαν ἐπρέσβευσα. σὺ μὲν γὰρ, ὦ Δη-
μόσθενες, ταῦτα ἐπλάσω ἐπ' ἐμὲ, ἐγὼ δ' ὡς ἐπαιδεύ- 313
θην καὶ δικαίως ἐξηγήσομαι. οὑτοσὶ μέν μοι ἐστὶ πα-
τὴρ Ἀτρόμητος, σχεδὸν πρεσβύτατος τῶν πολιτῶν·
ἔτη γὰρ ἤδη βεβίωκεν ἐνενήκοντα καὶ τέτταρα, καὶ
συμβέβηκεν αὐτῷ νέῳ μὲν ὄντι, πρὶν τὴν οὐσίαν ἀπο-
λέσαι διὰ τὸν πόλεμον, ἀθλεῖν τῷ σώματι, ἐκπεσόντι
δὲ ὑπὸ τῶν τριάκοντα στρατεύεσθαι μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
ἀριστεύειν δ' ἐν τοῖς κινδύνοις, εἶναι δ' ἐκ φατρίας

τὸ γένος, ᾗ τῶν αὐτῶν βωμῶν Ἐτεοβουτάδαις μετέχει,
ὅθεν ἡ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Πολιάδος ἐστὶν ἱέρεια, συγκα-
τάγειν δὲ τὸν δῆμον, ὥσπερ καὶ ὀλίγῳ πρότερον εἶπον.
ἐλευθέρους δέ μοι συμβέβηκεν εἶναι καὶ τοὺς πρὸς 148
μητρὸς ἅπαντας, ἣ νῦν ἐμοὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν προ-
314 φαίνεται φοβουμένη περὶ τῆς ἐμῆς σωτηρίας καὶ διη-
πορημένη. καίτοι, ὦ Δημόσθενες, ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ
ἔφυγε μετὰ τοῦ αὑτῆς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον καὶ μετέ-
σχε τῶν πολιτικῶν κακῶν· σὺ δὲ ἀμφισβητῶν ἀνὴρ
εἶναι, οὐ γὰρ ἂν τολμήσαιμι εἰπεῖν, ὡς ἀνὴρ εἶ, ἐγρά-
φης λιποταξίου καὶ τὸν γραψάμενον Νικόδημον τὸν
Ἀφιδναῖον χρήμασι πείσας ἐσώθης, ὃν ὕστερον μετὰ
Ἀριστάρχου συναπέκτεινας καὶ οὐ καθαρὸς ὢν τὰς
χεῖρας εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλεις. Φιλοχάρης δ' οὑτοσὶ 149
ὁ πρεσβύτατος ἀδελφὸς ἡμῶν, οὐκ ἀγεννεῖς διατριβάς,
ὡς σὺ βλασφημεῖς, ἔχων, ἀλλ' ἐν γυμνασίοις διατρίβων
καὶ μετὰ Ἰφικράτους συνεστρατευμένος καὶ συνεχῶς
315 ἔτος ἤδη τουτὶ τρίτον στρατηγῶν ἥκει δεησόμενος
ὑμῶν ἐμὲ σῶσαι. Ἀφόβητος δ' οὑτοσὶ ὁ νεώτατος
ἀδελφὸς ἡμῶν, πεπρεσβευκὼς μὲν ὑπὲρ ὑμῶν ἀξίως
τῆς πόλεως πρὸς τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, καλῶς δὲ
καὶ δικαίως τῶν ὑμετέρων προσόδων ἐπιμεληθεὶς, ὅτε
αὐτὸν ἐπὶ τὴν κοινὴν διοίκησιν εἵλεσθε, καὶ πεπαιδο-
ποιημένος κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλ' οὐ Κνωσίωνι τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα παρακατακλίνων, ὥσπερ σὺ, πάρεστι
καταφρονῶν τῶν σῶν λοιδοριῶν· τὸ γὰρ ψευδὲς ὄνει-
δος οὐ περαιτέρω τῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται. ἐτόλμησας δὲ 150
κατὰ τῶν ἐμῶν κηδεστῶν εἰπεῖν· οὕτως ἀναιδὴς καὶ
316 πόρρωθεν ἀχάριστος εἶ, ὃς Φιλόδημον τὸν Φίλωνος
πατέρα καὶ Ἐπικράτους οὐκ ἀγαπᾷς οὐδὲ προσκυνεῖς,
δι' ὃν εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης, ὡς ἴσασιν οἱ πρε-
σβύτατοι Παιανιῶν. ἐκπέπληγμαι δὲ, εἰ σὺ λοιδορεῖν

Φίλωνα τολμᾷς, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ἐπιεικεστάτοις Ἀθη-
ναίων, οἳ δεῦρο εἰσεληλύθασι δικάσοντες ἕνεκα τοῦ
βελτίστου τῆς πόλεως καὶ μᾶλλον προσέχουσι τοῖς βίοις
151 ἡμῶν ἢ τοῖς λόγοις. πότερα γὰρ ἂν προσδοκᾷς αὐτοὺς
εὔξασθαι μυρίους ὁπλίτας ὁμοίους Φίλωνι γενέσθαι,
καὶ τὰ σώματα οὕτω διακειμένους καὶ τὴν ψυχὴν οὕτω
σώφρονας, ἢ τρισμυρίους κιναίδους οἵους περ σύ; καὶ
τὴν Ἐπικράτους εὐαγωγίαν τοῦ Φίλωνος ἀδελφοῦ
ἐπανάγεις εἰς ὀνείδη. καὶ τίς αὐτὸν εἶδε πώποτε ἀσχη-
μονήσαντα ἢ μεθ' ἡμέραν, ὡς σὺ φῄς, ἐν τῇ πομπῇ
τῶν Διονυσίων, ἢ νύκτωρ; οὐ γὰρ ἂν τοῦτό γ' εἴποις,
152 ὡς ἔλαθεν· οὐ γὰρ ἠγνοεῖτο. ἐμοὶ δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐκ
τῆς Φιλοδήμου θυγατρὸς καὶ Φίλωνος ἀδελφῆς καὶ
Ἐπικράτους τρεῖς παῖδές εἰσι, μία μὲν θυγάτηρ, δύο
δὲ υἱεῖς· οὓς ἐγὼ δεῦρο ἥκω μετὰ τῶν ἄλλων κομίζων 317
ἑνὸς ἐρωτήματος ἕνεκα καὶ τεκμηρίου πρὸς τοὺς δικα-
στάς, ᾧ νῦν ἤδη χρήσομαι. ἐρωτῶ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι,
εἰ δοκῶ ἂν ὑμῖν πρὸς τῇ πατρίδι καὶ τῇ τῶν φίλων συν-
ηθείᾳ καὶ ἱερῶν καὶ τάφων πατρῴων μετουσίᾳ τού-
τους τοὺς πάντων ἀνθρώπων ἐμοὶ φιλτάτους προδοῦ-
ναι Φιλίππῳ, καὶ περὶ πλείονος τὴν ἐκείνου φιλίαν τῆς
τούτων σωτηρίας ποιήσασθαι. ποίᾳ κρατηθεὶς ἡδονῇ;
ἢ τί πώποτε ἄσχημον ἕνεκα χρημάτων πράξας; οὐ γὰρ
ἡ Μακεδονία κακοὺς ἢ χρηστοὺς ποιεῖ, ἀλλ' ἡ φύσις·
οὐδ' ἐσμὲν ἕτεροί τινες ἥκοντες ἀπὸ τῆς πρεσβείας,
ἀλλ' οἵους ἐξεπέμψατε.

153 Συμπέπλεγμαι δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ καθ' ὑπερβολὴν
ἀνθρώπῳ γόητι καὶ πονηρῷ, ὃς οὐδ' ἂν ἄκων ἀληθὲς
οὐδὲν εἴποι. ἡγεῖται δ', ὅταν τι ψεύδηται, τῶν λόγων 318
ὅρκος κατὰ τῶν ἀναισχύντων ὀφθαλμῶν, καὶ τὰ μὴ
γεγενημένα οὐ μόνον ὡς ἔστι λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέ-
ραν, ἐν ᾗ φησι γενέσθαι· καὶ προστίθησιν ἅμα τινὸς

319 *ὄνομα πλασάμενος, ὃς ἔτυχε παρών, μιμούμενος τοὺς*
τἀληθῆ λέγοντας. ἓν δὲ εὐτυχοῦμεν οἱ μηδὲν ἀδικοῦν-
τες, ὅτι πρὸς τῇ τερατείᾳ τοῦ τρόπου καὶ τῇ τῶν ὀνο-
μάτων συνθέσει νοῦν οὐκ ἔχει. σκέψασθε γὰρ ἀφρο-
σύνην ἅμα καὶ ἀπαιδευσίαν ἀνθρώπου, ὃς τοιοῦτον
ἔπλασε τὸ περὶ τὴν Ὀλυνθίαν γυναῖκα ψεῦδος κατ'
ἐμοῦ, ἐφ' ᾧ μεταξὺ μὲν λέγων ὑφ' ὑμῶν ἐξερρίφη·
τὸν γὰρ πλεῖστον ἀφεστηκότα τῶν τοιούτων πρὸς τοὺς
εἰδότας διέβαλλε. σκέψασθε δέ, ὡς πόρρωθεν ἐπὶ τὴν 154
αἰτίαν ταύτην παρεσκευάζετο. ἔστι γάρ τις ἐπιδημῶν
ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν Ἀριστοφάνης Ὀλύνθιος· τούτῳ
συσταθεὶς ὑπό τινων καὶ πυθόμενος, ὡς εἰπεῖν δύνα-
ται, ὑπερεκθεραπεύσας αὐτὸν καὶ προσαγαγόμενος
ἔπειθεν ἐμοῦ τὰ ψευδῆ καταμαρτυρεῖν πρὸς ὑμᾶς, κἂν
παρελθὼν ἐθελήσῃ σχετλιάσαι καὶ λέγειν, ὡς εἰς οἰ-
320 *κείαν αὐτοῦ γυναῖκα καὶ αἰχμάλωτον γεγενημένην*
πεπαρῴνηκα, πεντακοσίας μὲν ἤδη δραχμὰς ὑπισχνεῖτο
αὐτῷ δώσειν, πεντακοσίας δ' ἑτέρας, ἐπειδὰν κατα-
μαρτυρήσῃ. ὁ δ' αὐτῷ ἀπεκρίνατο, ὡς αὐτὸς διηγεῖτο, 155
ὅτι τῆς μὲν φυγῆς καὶ τῆς παρούσης ἀπορίας αὐτῷ οὐ
κακῶς, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἄριστα στοχάζοιτο, τοῦ δὲ τρό-
που πλεῖστον εἴη διημαρτηκώς· οὐδὲν γὰρ ἂν τοιοῦτον
πρᾶξαι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτὸν Ἀριστοφάνην μαρ-
τυροῦντα παρέξομαι. κάλει μοι Ἀριστοφάνην τὸν
Ὀλύνθιον, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἀναγίγνωσκε, καὶ τοὺς
ἀκηκοότας αὐτοῦ καὶ πρὸς ἐμὲ ἀγγείλαντας, Δερκύλον
Αὐτοκλέους Ἁγνούσιον καὶ Ἀριστείδην Εὐφιλήτου
Κηφισιᾶ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τῶν μὲν μαρτύρων διομνυμένων καὶ μαρτυρούν- 156
των ἀκούετε· τὰς δ' ἀνοσίους ταύτας τέχνας, ἃς οὗτος
321 *πρὸς τοὺς νέους ἐπαγγέλλεται καὶ κέχρηται νυνὶ κατ'*

ἐμοῦ, ἆρα μέμνησθε, ὡς ἐπιδακρύσας καὶ τὴν Ἑλλάδα
κατοδυράμενος καὶ Σάτυρον τὸν κωμικὸν ὑποκριτὴν
προσεπαινέσας, ὅτι ξένους τινὰς αὑτοῦ αἰχμαλώτους
σκάπτοντας ἐν τῷ Φιλίππου ἀμπελουργείῳ καὶ δεδε-
157 μένους παρὰ τὸν πότον ἐξῃτήσατο παρὰ τοῦ Φιλίππου,
ταῦθ' ὑποθεὶς ἐπεῖπεν ἐντεινάμενος ταύτην τὴν ὀξεῖαν
καὶ ἀνόσιον φωνὴν, ὡς δεινὸν εἴη, εἰ ὁ μὲν τοὺς Κα-
ρίωνας καὶ Ξανθίας ὑποκρινόμενος οὕτως εὐγενὴς καὶ 322
μεγαλόψυχος γένοιτο, ἐγὼ δ' ὁ τῆς μεγίστης πόλεως
σύμβουλος, ὁ τοὺς μυρίους Ἀρκάδων νουθετῶν, οὐ
κατάσχοιμι τὴν ὕβριν, ἀλλὰ παραθερμανθεὶς, ὅθ'
ἡμᾶς εἱστία Ξενόδοκος τῶν ἑταίρων τις τῶν Φιλίππου,
ἕλκοιμι τῶν τριχῶν καὶ λαβὼν ῥυτῆρα μαστιγοίην
158 αἰχμάλωτον γυναῖκα. οὐκοῦν εἰ ὑμεῖς αὐτῷ ἐπιστεύ-
σατε ἢ Ἀριστοφάνης μου συγκατεψεύσατο, ἐπ' αἰ-
σχραῖς αἰτίαις ἀδίκως ἀπωλόμην ἄν. ἐάσετε οὖν αὐ-
τὸν τὸ τοιοῦτον αὑτοῦ προστρόπαιον, μὴ γὰρ δὴ τῆς 323
πόλεως, ὥστε ἐν ὑμῖν ἀναστρέφεσθαι; καὶ τὴν μὲν ἐκ-
κλησίαν καθαίρετε, ἐν δὲ τοῖς ψηφίσμασι διὰ τούτου
τὰς εὐχὰς ποιήσεσθε καὶ στρατιὰν ἢ πεζὴν ἢ ναυτικὴν
ἐκπέμψετε; καὶ μὴν ὅ γε Ἡσίοδος λέγει,

πολλάκι τοι ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, 324
ὅς κεν ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.

159 Ἓν δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. εἰ
γάρ που τις ἔστι κακία κατ' ἀνθρώπους, ἂν μὴ πρω-
τεύοντα περὶ ταύτην ἀποδείξω Δημοσθένην, θανάτου
τιμῶμαι. ἀλλ' οἶμαι πολλὰ καὶ χαλεπὰ παρακολουθεῖ
τῷ κρινομένῳ, καὶ μετακαλεῖ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς ὀργῆς
ὁ κίνδυνος ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας λόγους, καὶ
διαλογισμὸν παρίστησι, μή τι παραλίπῃ τῶν κατηγο-
ρημένων. ὥστε ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δὲ ἐμαυτὸν εἰς ἀνά-
160 μνησιν τῶν κατηγορημένων ἀγαγεῖν βούλομαι. σκο-

πεῖτε γὰρ δὴ καθ' ἕκαστον, ὦ Ἀθηναῖοι, ποῖον ἐγὼ
ψήφισμα γράψας κρίνομαι, ἢ ποῖον νόμον λύσας, ἢ
ποῖον γενέσθαι κωλύσας, ἢ τίνας ὑπὲρ τῆς πόλεως συν-
θήκας ποιησάμενος, ἢ τί τῶν δεδογμένων περὶ τῆς
325 εἰρήνης ἀπαλείψας, ἢ τί τῶν μὴ δοξάντων ὑμῖν προσ-
γράψας. οὐκ ἤρεσκέ τισι τῶν ῥητόρων ἡ εἰρήνη· ἔπειτα 161
οὐ τότε ἀντιλέγειν αὐτοὺς ἐχρῆν, ἀλλὰ μὴ νῦν ἐμὲ κρί-
νειν; ἐπλούτουν τινὲς ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῶν ὑμετέ-
ρων εἰσφορῶν καὶ τῶν δημοσίων προσόδων, νῦν δὲ
πέπαυνται· εἰρήνη γὰρ ἀργίαν οὐ τρέφει· ἔπειτα οἱ
μὲν οὐκ ἀδικούμενοι, ἀλλ' ἀδικοῦντες τὴν πόλιν τιμω-
ρήσονται τὸν προστάντα τῆς εἰρήνης, οἱ δ' ὠφελούμε-
νοι τοὺς χρησίμους εἰς τὰ κοινὰ γιγνομένους ἐγκατα-
λείψετε; συνῇδον γὰρ τοὺς παιᾶνας Φιλίππῳ κατε- 162
σκαμμένων τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων, ὥς φησιν ὁ κατή-
326 γορος. καὶ ποίῳ τεκμηρίῳ δύναιτ' ἄν τις σαφῶς τοῦτο
ἐπιδεῖξαι; ἐκλήθην μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ ξένια μετὰ τῶν συμ-
πρέσβεων, ἦσαν δ' οἱ κλητοὶ καὶ συνδειπνοῦντες σὺν
ταῖς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων πρεσβείαις οὐκ ἐλάττους ἢ δια-
κόσιοι. ἐν δὲ τούτοις, ὡς ἔοικεν, ἐγὼ διαφανὴς ἦν οὐχ
ὑποσιγῶν, ἀλλὰ συνᾴδων, ὥς φησι Δημοσθένης οὔτ'
αὐτὸς παρὼν οὔτε τῶν ἐκεῖ παρόντων οὐδένα παρα-
σχόμενος μάρτυρα. καὶ τῷ γε δῆλος ἦν, εἰ μή γε ὥσπερ 163
ἐν τοῖς χοροῖς προῇδον; οὐκοῦν εἰ μὲν ἐσίγων, ψευδῆ
μου κατηγορεῖς· εἰ δὲ ὀρθῆς ἡμῖν τῆς πατρίδος οὔσης
καὶ τῶν πολιτῶν κοινῇ μηδὲν ἀτυχούντων συνῇδον
μετὰ τῶν ἄλλων συμπρέσβεων τὸν παιᾶνα, ἡνίκα ὁ
θεὸς μὲν ἐτιμᾶτο, Ἀθηναῖοι δὲ μηδὲν ἠδόξουν, εὐσέ-
βουν, ἀλλ' οὐκ ἠδίκουν, καὶ δικαίως ἂν σῳζοίμην
327 ἔπειτα ἐγὼ μὲν διὰ ταῦτα ἀνηλεήτός τις εἰμὶ ἄνθρω-
πος, σὺ δὲ εὐσεβὴς ὁ τῶν συσπόνδων κατήγορος;

Ὠνείδισας δέ μοι καὶ πολιτείας ἐμπληξίαν, εἰ πε- 164

πρεσβευκὼς πρὸς Φίλιππον πρότερον παρεκάλουν ἐπ' ἐκεῖνον τοὺς Ἕλληνας. καίτοι ταύτην, εἰ βούλει, τὴν κατηγορίαν καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων δημοσίᾳ κατηγορήσεις. ἐπολεμεῖτε Λακεδαιμονίοις, καὶ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις συμφορὰν τοῖς αὐτοῖς ἐβοηθεῖτε· κατηγάγετε εἰς τὴν πατρίδα φεύγοντας Θηβαίους, καὶ πάλιν τούτοις ἐμάχεσθε ἐν Μαντινείᾳ· ἐπολεμήσατε Ἐρετριεῦσι καὶ Θεμίσωνι, καὶ πάλιν ἐσώσατε. καὶ μυρίοις ἄλλοις ἤδη τῶν Ἑλλήνων οὕτω κέχρησθε· τοῖς γὰρ καιροῖς συμπεριφέρεσθαι ἀνάγκη πρὸς τὸ κράτιστον
165 καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πόλιν. τὸν δὲ ἀγαθὸν σύμ-
βουλον τί χρὴ ποιεῖν; οὐ τῇ πόλει πρὸς τὸ παρὸν τὰ 328
βέλτιστα συμβουλεύειν; τὸν δὲ πονηρὸν κατήγορον τί χρὴ λέγειν; οὐ τοὺς καιροὺς ἀποκρυπτόμενον τῆς πράξεως κατηγορεῖν; τὸν δὲ ἐκ φύσεως προδότην πῶς χρὴ θεωρεῖν; ἆρά γε οὐχ ὡς σὺ τοῖς ἐντυγχάνουσι καὶ πιστεύσασι κέχρησαι, λόγους εἰς δικαστήρια γράφοντα μισθοῦ τούτους ἐκφέρειν τοῖς ἀντιδίκοις; ἔγραψας λόγον Φορμίωνι τῷ τραπεζίτῃ χρήματα λαβών· τοῦτον ἐξήνεγκας Ἀπολλοδώρῳ τῷ περὶ τοῦ σώματος κρίνοντι
166 Φορμίωνα. εἰσῆλθες εἰς εὐδαιμονοῦσαν οἰκίαν τὴν Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου· ταύτην ἀπώλεσας. προὔλα-
βες τρία τάλαντα παρ' Ἀριστάρχου φεύγοντος· τοῦτον 329
τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια ἀπεστέρησας, οὐκ αἰσχυνθεὶς τὴν φήμην, ἣν προσεποιήσω, ζηλωτὴς εἶναι τῆς ἡλικίας τοῦ μειρακίου. οὐ γὰρ δὴ τῇ γε ἀληθείᾳ· οὐ γὰρ προσδέχεται δίκαιος ἔρως πονηρίαν. ταῦτ' ἐστὶν ὁ προδότης καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

167 Ἐμνήσθη δέ που περὶ τῆς στρατείας, καὶ τὸν καλὸν στρατιώτην ἐμὲ ὠνόμασεν. ἐγὼ δὲ οὐχ ἕνεκα τῆς τούτου βλασφημίας, ἀλλὰ τοῦ παρόντος κινδύνου προνοούμενος καὶ περὶ τούτων ἀνεπίφθονον λέγειν εἰ-

καί μοι νομίζω· ποῦ γὰρ ἢ πότε αὐτῶν ἢ πρὸς τίνας, πα-
ραλιπὼν τήνδε τὴν ἡμέραν, μνησθήσομαι; ἐκ παίδων
μὲν γὰρ ἀπαλλαγεὶς περίπολος τῆς χώρας ταύτης ἐγε-
νόμην δύ' ἔτη, καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς συνεφήβους καὶ
330 τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν μάρτυρας παρέξομαι· πρώτην 168
δ' ἐξελθὼν στρατείαν τὴν ἐν τοῖς μέρεσι καλουμένην,
331 καὶ συμπαραπέμπων μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν καὶ τῶν Ἀλ-
κιβιάδου ξένων τὴν εἰς Φλιοῦντα παραπομπήν, κινδύ-
νου συμβάντος ἡμῖν περὶ τὴν Νεμεάδα καλουμένην χα-
ράδραν οὕτως ἠγωνισάμην, ὥστε ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων
ἐπαινεῖσθαι· καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκ διαδοχῆς ἐξόδους τὰς
332 ἐν τοῖς ἐπωνύμοις καὶ τοῖς μέρεσιν ἐξῆλθον, καὶ τὴν 169
ἐν Μαντινείᾳ μάχην συνεμαχεσάμην οὐκ αἰσχρῶς
οὐδ' ἀναξίως τῆς πόλεως, καὶ τὰς εἰς Εὔβοιαν στρα-
τείας ἐστρατευσάμην, καὶ τὴν ἐν Ταμύναις μάχην ἐν
τοῖς ἐπιλέκτοις οὕτως ἐκινδύνευσα, ὥστε κἀκεῖ στεφα-
νωθῆναι καὶ δεῦρο ἥκων πάλιν ὑπὸ τοῦ δήμου, τήν τε
333 νίκην τῆς πόλεως ἀπαγγείλας, καὶ Τεμενίδου τοῦ τῆς
Πανδιονίδος ταξιάρχου καὶ συμπρεσβεύσαντος ἀπὸ
στρατοπέδου μοι δευρὶ περὶ τὸν γενόμενον κίνδυνον
οἷος ἦν ἀπαγγείλαντος. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι 170
τοῦτο τὸ ψήφισμα, καὶ κάλει τὸν Τεμενίδην καὶ τοὺς
συνεστρατευμένους μοι τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως στρατείας
334 καὶ Φωκίωνα τὸν στρατηγόν, μήπω συνήγορον, ἂν μὴ
τούτοις συνδοκῇ, ἀλλ' ὑπεύθυνον τῷ συκοφάντῃ μάρ-
τυρα, ἐὰν ψεύδηται.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀπαγγείλας τοίνυν πρῶτος τὴν τῆς πόλεως νίκην 171
ὑμῖν καὶ τὴν τῶν παίδων τῶν ὑμετέρων κατόρθωσιν
πρώτην ταύτην ὑμᾶς ἀπαιτῶ χάριν, τὴν τοῦ σώματος
σωτηρίαν, οὐ μισόδημος ὤν, ὥς φησιν ὁ κατήγορος,
ἀλλὰ μι[illegible], οὐ τοὺς Δημοσθένους ὑμᾶς οὐκ

ἐῶν προγόνους μιμεῖσθαι, οὐ γάρ εἰσιν, ἀλλὰ τῶν κα-
λῶν τῇ πόλει βουλευμάτων ζηλωτὰς εἶναι παρακαλῶν
νῦν δ' αὐτὰ πόρρωθεν ἀρξάμενος μικρῷ δίειμι σαφέ-
172 στερον. πρότερον ἡ πόλις ἡμῶν εὐδόξησε μετὰ τὴν ἐν
Σαλαμῖνι ναυμαχίαν πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ τῶν τειχῶν
ὑπὸ τῶν βαρβάρων πεπτωκότων, εἰρήνης δ' ὑπαρχού-
σης πρὸς Λακεδαιμονίους διέμεινεν ἡμῖν τὸ τῆς δημοκρα-
τίας πολίτευμα. συνταραχθέντες δὲ ὑπό τινων καὶ κα-
ταστάντες πρὸς Λακεδαιμονίους εἰς πόλεμον, πολλὰ καὶ
παθόντες κακὰ καὶ ποιήσαντες, Μιλτιάδου τοῦ Κίμωνος 335
προκηρυκευσαμένου πρὸς Λακεδαιμονίους, ὄντος προ-
ξένου, σπονδὰς τοῦ πολέμου πεντηκονταετεῖς ἐποιησά-
173 μεθα, ἐχρησάμεθα δὲ αὐταῖς ἔτη τριακαίδεκα. ἐν δὲ τού-
τῳ τῷ χρόνῳ ἐτειχίσαμεν τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ βόρειον τεῖ-
χος ᾠκοδομήσαμεν, ἑκατὸν δὲ τριήρεις πρὸς ταῖς ὑπαρ-
χούσαις ἐναυπηγησάμεθα, τριακοσίους δ' ἱππέας προσ-
κατεσκευασάμεθα, καὶ τριακοσίους Σκύθας ἐπριάμε-
θα, καὶ τὴν δημοκρατίαν βεβαίως εἴχομεν. παρεμπεσόν-
των δ' εἰς τὴν πολιτείαν ἡμῶν οὐκ ἐλευθέρων ἀνθρώ-
πων καὶ τοῖς τρόποις οὐ μετρίων πάλιν πρὸς Αἰγινήτας
174 εἰς πόλεμον κατέστημεν, κἀνταῦθα οὐκ ὀλίγα βλαβέντες
τῆς μὲν εἰρήνης ἐπεθυμήσαμεν, Ἀνδοκίδην δ' ἐκπέμ-
ψαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμπρέ- 336
σβεις εἰρήνην ἔτη τριάκοντα ἠγάγομεν, ἣ τὸν δῆμον
ὑψηλὸν ἦρεν· χίλια μὲν γὰρ τάλαντα ἀνηνέγκαμεν νο-
μίσματος εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἑκατὸν δὲ τριηρεις ἑτέρας
ἐναυπηγησάμεθα καὶ νεωσοίκους ᾠκοδομήσαμεν, χι-
λίους δὲ καὶ διακοσίους ἱππέας κατεστήσαμεν καὶ τοξό-
τας ἑτέρους τοσούτους, καὶ τὸ μακρὸν τεῖχος τὸ νότιον
ἐτειχίσθη, καὶ τὸν δῆμον οὐδεὶς ἐνεχείρησε καταλῦ-
175 σαι. πάλιν δὲ εἰς πόλεμον διὰ Μεγαρέας πεισθέντες
καταστῆναι, καὶ τὴν χώραν τμηθῆναι προέμενοι καὶ

337 πολλῶν ἀγαθῶν στερηθέντες εἰρήνης ἐδεήθημεν, καὶ
ἐποιησάμεθα διὰ Νικίου τοῦ Νικηράτου. καὶ πάλιν ἐν
τῷ χρόνῳ τούτῳ ἑπτακισχίλια τάλαντα ἀνηνέγκαμεν
εἰς τὴν ἀκρόπολιν διὰ τὴν εἰρήνην ταύτην, τριήρεις
δ' ἐκτησάμεθα πλωίμους καὶ ἐντελεῖς οὐκ ἐλάττους ἢ
τριακοσίας, φόρος δ' ἡμῖν κατ' ἐνιαυτὸν προσῄει πλέον
ἢ χίλια καὶ διακόσια τάλαντα, καὶ Χερρόνησον καὶ Νά-
ξον καὶ τὴν Εὔβοιαν εἴχομεν, πλείστας δ' ἀποικίας ἐν
τοῖς χρόνοις τούτοις ἀπεστείλαμεν. καὶ τοσαῦτ' ἔχον- 176
τες ἀγαθὰ πόλεμον δι' Ἀργείους πρὸς Λακεδαιμονίους
ἐξηνέγκαμεν, πεισθέντες ὑπ' Ἀργείων, καὶ τελευτῶν-
τες ἐκ τῆς τῶν ῥητόρων ἀψιμαχίας εἰς φρουρὰν τῆς πό-
λεως καὶ τοὺς τετρακοσίους καὶ τοὺς ἀσεβεῖς τριάκον-
338 τα ἐνεπέσομεν, οὐκ εἰρήνην ποιησάμενοι, ἀλλ' ἐκ προσ-
ταγμάτων ἠναγκασμένοι. πάλιν δὲ σωφρόνως πολι-
τευθέντες, καὶ τοῦ δήμου κατελθόντος ἀπὸ Φυλῆς,
Ἀρχίνου καὶ Θρασυβούλου προστάντων τοῦ δήμου καὶ
τὸ μὴ μνησικακεῖν πρὸς ἀλλήλους ἔνορκον ἡμῖν κατα-
στησάντων, ὅθεν σοφωτάτην πάντες τὴν πόλιν ἡγή-
σαντο εἶναι, κἀνταῦθα ἀναφύντος τοῦ δήμου καὶ πά- 177
339 λιν ἐξ ἀρχῆς ἰσχύσαντος ἄνθρωποι παρέγγραπτοι γε-
γενημένοι πολῖται, καὶ τὸ νοσοῦν τῆς πόλεως ἀεὶ προσ-
αγόμενοι καὶ πόλεμον ἐκ πολέμου πολιτευόμενοι, ἐν
μὲν εἰρήνῃ τὰ δεινὰ τῷ λόγῳ προορώμενοι καὶ τὰς ψυ-
χὰς τὰς φιλοτίμους καὶ λίαν ὀξείας ἐρεθίζοντες, ἐν δὲ
τοῖς πολέμοις ὅπλων οὐχ ἁπτόμενοι, ἐξετασταὶ δὲ καὶ
ἀποστολεῖς γιγνόμενοι, παιδοποιούμενοι δὲ ἐξ ἑται-
ρῶν, ἄτιμοι δ' ἐκ συκοφαντίας, εἰς τοὺς ἐσχάτους ἡμῶν
κινδύνους τὴν πόλιν καθιστᾶσι, τὸ μὲν τῆς δημοκρα-
τίας ὄνομα οὐ τοῖς ἤθεσιν, ἀλλὰ τῇ κολακείᾳ θεραπεύ-
οντες, καταλύοντες δὲ τὴν εἰρήνην, ᾗ ἡ δημοκρατία
340 σώζεται, συναγωνιζόμενοι δὲ τοῖς πολέμοις, ἐξ ὧν ὁ

178 δῆμος καταλύεται. οὗτοι νῦν ἐπ' ἐμὲ συστραφέντες
ἥκουσι, καὶ φασὶ μὲν τὸν Φίλιππον τὴν εἰρήνην πρία-
σθαι καὶ προλαβεῖν ἡμῶν ἐν ταῖς συνθήκαις ἅπαντα,
ἣν δ' αὐτὸς εὗρεν εἰρήνην αὐτῷ συμφέρουσαν, ταύτην 341
παραβεβηκέναι. ἐμὲ δ' οὐχ ὡς πρεσβευτὴν κρίνουσιν,
ἀλλ' ὡς ἐγγυητὴν Φιλίππου καὶ τῆς εἰρήνης· καὶ τὸν
τῶν λόγων κύριον τὰς τῶν ἔργων προσδοκίας ἀπαι- 342
τοῦσι. τὸν αὐτὸν δὲ ἐν μὲν τοῖς ψηφίσμασιν ἐπαινέτην
δείκνυμι, ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ κατηγόρῳ κέχρημαι. δέ-
κατος δ' αὐτὸς πρεσβεύσας μόνος τὰς εὐθύνας δίδωμι.
179 κἀμοὶ μὲν οἱ συνδεησόμενοι πάρεισιν ὑμῶν πατὴρ μέν,
οὗ τὰς τοῦ γήρως ἐλπίδας μὴ ἀφέλησθε, ἀδελφοὶ δέ,
οἳ διαζυγέντες ἐμοῦ ζῆν οὐκ ἂν προέλοιντο, κηδεσταὶ
δέ, καὶ ταυτὶ μὲν τὰ μικρὰ παιδία καὶ τοὺς κινδύνους
οὔπω συνιέντα, ἐλεεινὰ δ', εἴ τι συμβήσεται ἡμῖν πα-
θεῖν. ὑπὲρ ὧν ἐγὼ δέομαι καὶ ἱκετεύω πολλὴν πρόνοι- 343
αν ποιήσασθαι καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοὺς μηδ' ἀνάν-
δρῳ καὶ γυναικείῳ ἀνθρώπῳ τὴν ὀργὴν παραδοῦναι.
180 παρακαλῶ δὲ καὶ ἱκετεύω σῶσαί με πρῶτον μὲν τοὺς
θεούς, δεύτερον δ' ὑμᾶς τοὺς τῆς ψήφου κυρίους, οἷς
ἐγὼ πρὸς ἕκαστον τῶν κατηγορημένων εἰς μνήμην εἶ-
ναι τὴν ἐμὴν ἀπολελόγημαι, καὶ δέομαι σῶσαί με καὶ
μὴ τῷ λογογράφῳ καὶ Σκύθῃ παραδοῦναι, ὅσοι μὲν
ὑμῶν πατέρες εἰσὶ παίδων ἢ νεωτέρους ἀδελφοὺς περὶ 344
πολλοῦ ποιεῖσθε, ἀναμνησθέντες, ὅτι τὴν τῆς σωφρο-
σύνης παράκλησιν διὰ τῆς περὶ Τίμαρχον κρίσεως
181 ἀειμνήστως αὐτοὺς παρακέκληκα, τοὺς δ' ἄλλους
ἅπαντας, οἷς ἐμαυτὸν ἄλυπον παρέσχημαι, τὴν μὲν τύ-
χην ἰδιώτης ὢν καὶ τοῖς μετρίοις ὑμῶν ὅμοιος, ἐν δὲ τοῖς
πολιτικοῖς ἀγῶσι μόνος τῶν ἄλλων ἐφ' ὑμᾶς οὐ συνε- 345
στηκώς· αἰτῶ παρ' ὑμῶν τὴν σωτηρίαν, μετὰ πάσης
εὐνοίας τῇ πόλει πεπρεσβευκὼς καὶ μόνος ὑπομείνας

τον τῶν συκοφαντῶν θόρυβον, ὃν ἤδη πολλοὶ τῶν τας
ψυχὰς ἐν τοῖς πολέμοις λαμπρῶν οὐχ ὑπέστησαν. οὐ
γὰρ ὁ θάνατος δεινόν, ἀλλ' ἡ περὶ τὴν τελευτὴν ὕβρις
φοβερά. πῶς δὲ οὐκ οἰκτρὸν βλέπειν ἐχθροῦ πρόσω- 182
πον ἐπεγγελῶντος καὶ τοῖς ὠσὶ τῶν ὀνειδῶν ἀκοῦσαι;
ἀλλ' ὅμως τετόλμηται· δέδοται τὸ σῶμα τῷ κινδύνῳ.
παρ' ὑμῖν ἐτράφην, ἐν ταῖς ὑμετέραις διατριβαῖς βε-
βίωκα. οὐδεὶς ὑμῶν διὰ τὰς ἐμὰς ἡδονὰς κάκιον οἰκεῖ,
οὐδὲ ἐστέρηται τῆς πατρίδος κατηγόρου τυχὼν ἐν τοῖς
δήμοις, ὅτ' ἦσαν αἱ διαψηφίσεις, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν
ἀρχῆς ἐκινδύνευσεν.

Μικρὰ δ' εἰπὼν ἤδη καταβαίνω. ἐγὼ γάρ, ὦ Ἀθη- 183
ναῖοι, τοῦ μὲν μηδὲν ἀδικεῖν ὑμᾶς κύριος ἦν, τοῦ δὲ
μὴ ἔχειν αἰτίαν ἡ τύχη, ἥ συνεκλήρωσέ με ἀνθρώπῳ
συκοφάντῃ βαρβάρῳ, ὃς οὔτε ἱερῶν οὔτε σπονδῶν
346 οὔτε τραπέζης φροντίσας, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸν μέλλοντα
αὐτῷ χρόνον ἀντεροῦντας ἐκφοβῶν ἥκει ψευδῆ συντά-
ξας καθ' ἡμῶν κατηγορίαν. ἐὰν οὖν ἐθελήσητε σώζειν
τοὺς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὑμετέρας ἀδείας συναγωνι-
στάς, πολλοὺς βοηθοὺς λήψεται τὸ τῆς πόλεως συμ-
φέρον καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ ὑμῶν ἑτοίμους.

Παρακαλῶ δὲ Εὔβουλον μὲν ἐκ τῶν πολιτικῶν 184
καὶ σωφρόνων ἀνδρῶν συνήγορον, Φωκίωνα δ' ἐκ
τῶν στρατηγῶν, ἅμα δὲ καὶ δικαιοσύνῃ διενηνοχότα
πάντων, ἐκ δὲ τῶν φίλων καὶ τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐμαυ-
τοῦ Ναυσικλέα καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, οἷστισιν ἐγὼ
κέχρημαι καὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων μετέσχηκα. ὁ
μὲν οὖν ἐμὸς λόγος εἴρηται, τὸ δὲ σῶμα τοὐμὸν ἤδη
παραδίδωσιν ὑμῖν καὶ ἐγὼ καὶ ὁ νόμος.

3.

ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κτησιφῶν ἔγραψε ψήφισμα στεφανῶσαι Δημοσθένην 348
Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ καὶ ἀναγορεῦσαι
τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδῶν, ὅτι διατε-
λεῖ τὰ ἄριστα καὶ λέγων καὶ πράττων τῷ δήμῳ τῶν Ἀθη- 349
ναίων. τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγράψατο Αἰσχίνης παρανόμων,
καὶ εἰσάγει κεφάλαια γενικὰ τρία, ἓν μὲν, ὅτι ὑπεύθυνον ὄντα
τὸν Δημοσθένην ἐστεφάνωσε τοῦ νόμου κελεύοντος μὴ ἐξεῖναι
ὑπεύθυνον ἄρχοντα στεφανοῦν, περὶ οὐσίας, δεύτερον δὲ, ὅτι
ἐν τῷ θεάτρῳ ἀνεκήρυξε τὸν στέφανον ἀπαγορεύοντος τοῦ
νόμου μηδένα στεφανοῦν ἐν τῷ θεάτρῳ, περὶ ποιότητος, τρί-
τον καὶ τελευταῖον, ὅτι καὶ τὰ ψευδῆ ἔγραψεν ἐν τῷ ψηφί-
σματι· οὐκ εἶναι γὰρ καλὸν καὶ ἀγαθὸν τὸν Δημοσθένην,
οὐδὲ ἄξιον τοῦ στεφάνου. καὶ τοῦτο εἰς τὸ παράνομον ἀνα-
κτέον, ἐπειδὴ καὶ νόμος ἔστιν ὁ κωλύων τὰ ψευδῆ γράφειν
ἐν τοῖς ψηφίσμασιν· ἔστι δὲ περὶ ποιότητος. ὑποφορὰς δὲ 350
λαμβάνει τρεῖς, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον διssῶς ἐροῦντος Δη-
μοσθένους, ὅτι οὐκ ἦν ἄρχων οὐδὲ ἔστιν ἀρχὴ ἡ τῶν τειχῶν
οἰκοδομὴ, ἀλλὰ διακονία τις καὶ ἐπιμέλεια· εἰ δὲ καὶ ἀρχὴ,
τῷ γε ἐπιδεδωκέναι ἐκ τῶν ἰδίων καὶ μηδὲν εἰληφέναι ἐκ
τῆς πόλεως οὐκ ἦν ὑπεύθυνος· περὶ ποιότητος ἀμφότερα.
πρὸς δὲ τοῦτο ὁ Αἰσχίνης εἰσάγει στοχαστικὸν κεφάλαιον, οὐ
μέντοι κατασκευάζει· εἰ δὲ μὴ παρ' ἑαυτοῦ ἐπέδωκεν, ἀλλ' εἶ-
χε παρὰ τῆς βουλῆς εἰς τοῦτο δέκα τάλαντα, περὶ οὐσίας.
πρὸς δὲ τὸ δεύτερον κεφάλαιον παρεχομένου Δημοσθένους
νόμον ἕτερον, κελεύοντα ἀνακηρύττειν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἂν ψη-
φίσηται ὁ δῆμος, Αἰσχίνης οὐ περὶ τῶν πολιτικῶν αὐτὸν εἶ-
ναί φησιν, ἀλλὰ περὶ τῶν ξενικῶν στεφάνων, περὶ οὐσίας.
πρὸς δὲ τὸ τρίτον πολλὰ κατὰ μέρος. οἴεται δὲ τὸν Δημο-
σθένην εἰς τέσσαρας καιροὺς διῃρηκέναι τὴν ἀπολογίαν, τὰ
πράγματα καθ' ἕκαστα εἰς τούτους μερίσαντα. πρῶτον μὲν

οὖν φησιν εἶναι καιρὸν τὸν τοῦ πολέμου τοῦ πρώτου του πρὸς Φίλιππον περὶ Ἀμφιπόλεως γενομένου, δεύτερον δὲ τὸν τῆς εἰρήνης, τρίτον δὲ τὸν τοῦ πολέμου τοῦ δευτέρου καὶ τῆς
351 *περὶ Χαιρώνειαν ἥττης, τέταρτον δὲ τὸν παρόντα καιρὸν τὸν περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον πολιτευμάτων. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ αἴτιον αὐτόν φησι γεγονέναι τῆς εἰρήνης, αἰσχρᾶς οὔσης καὶ ἀδόξου, καὶ τοῦ μὴ μετὰ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων συνεδρίου τὴν πόλιν αὐτὴν πεποιῆσθαι· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ὅτι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον αὐτὸς παρεσκεύασεν· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, ὅτι τοῦ ἱεροῦ πολέμου καὶ τῶν περὶ Φωκέας συμβάντων αἴτιος ἐγένετο, καὶ τῆς ἥττης τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ, πείσας μετὰ Θηβαίων ἀραμένους τὸν πόλεμον πρὸς Φίλιππον παρατάξασθαι· ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ, ὅτι κατὰ τὸν πρὸς Ἀλέξανδρον οὐκ ἐπολιτεύσατο. μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ βίου παντὸς τοῦ Δημοσθένους κατηγορεῖ, καὶ δὴ καὶ Κτησιφῶντος ἐν ὀλίγοις, ἐν οἷς ἀξιοῖ αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Κτησιφῶντα ἀπολογεῖσθαι. τὰ μὲν οὖν κεφάλαια ταῦτ' ἐστίν. ἐνίκα δὲ τὸν ἀγῶνα Δημοσθένης.*

Μέμφονται μέντοι τινὲς τὸν Αἰσχίνην, ὅτι οὐκ ἐνδιέτριψεν ἐν τῷ παρανόμῳ, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας κατηγορεῖ τοῦ Δημοσθένους, καλῶς πεπολιτευμένου τοῦ ἀνδρός. αὐτὸς δὲ τοὐναντίον τούτῳ μάλιστα ἰσχυρίζεται, λέγων οὕτως· „ἔστι
352 *δ' ὑπόλοιπον μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα σπουδάζω· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ πρόφασις, δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι.“ μήποτε δὲ ἄριστα τοῦτο ἔπραξεν· ἐπειδὴ γὰρ εἶχε δόξαν μεγάλην παρὰ πᾶσι καὶ ὑπόληψιν ὁ Δημοσθένης ὡς λαμπρότατα πεπολιτευμένος, εἰκότως ᾠήθη ψυχροὺς καὶ οὐδενὸς ἀξίους φανήσεσθαι τοὺς περὶ τῶν παρανόμων λόγους, εἰ μὴ δόξαν αὐτοῖς ἐμποιήσει τὴν ἐναντίαν, ὡς ἄρα ὁ Δημοσθένης κακόνους ἐστὶ τῷ δήμῳ καὶ αἰσχρῶς καὶ ἐπιμέμπτως πεπολίτευται. διὰ τοῦτο ἐσπούδασε περὶ τοῦτο μάλιστα, καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς κατηγορίας τὸ πλεῖστον ἐνδιέτριψε. μέμψαιτο δ' ἄν τις τὸ προοίμιον ὡς τραγικὸν καὶ περιττὸν καὶ ἐπιλόγῳ μᾶλλον ἐοικός.*

Ἡ στάσις τοῦ λόγου ἐστὶ πραγματικὴ ἔγγραφος, ὥσπερ
353 *καὶ ἡ τοῦ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου. τὰ δὲ κεφάλαια δηλονότι τῆς πραγματικῆς περιέχει ἅπερ καὶ ἐκεῖ, οἷον τὸ νόμιμον τεμνόμε-*

νον εἰς τρεῖς νόμους, τὸ δὲ δίκαιον εἰς τέσσαρας καιρούς. ὅρα δὲ, πῶς ἐπιλογικῶς ἤρξατο ἀπὸ συνηγόρων ἐκβολῆς, ὥσπερ καὶ Δημοσθένης.

Τινὲς εἶπον, ὅτι οὐκ ἔχει κατασκευὴν τὸ προοίμιον· οὐκοῦν οὐδὲ συμπέρασμα δεῖ ζητεῖν. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ἀκατάσκευον· ἔστι γὰρ αὐτοῦ κατασκευὴ „ὑπὲρ τοῦ τὰ μέτρια καὶ τὰ συνήθη μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει.“ εἰ γὰρ ἡ αἰτία τῆς προτάσεώς ἐστιν ἡ κατασκευὴ, διὰ δὲ τὸ τὰ μέτρια μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει αἱ δεήσεις, κατασκευὴ ἂν εἴη. ἔχει δὲ καὶ συμπέρασμα, „ἐγὼ δὲ πεπιστευκὼς ἥκω“ ἕως τοῦ „μεῖζον τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων.“

Τὴν μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν 381
παράταξιν, ὅση γεγένηται, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀγορὰν
δεήσεις, αἷς κέχρηνταί τινες ὑπὲρ τοῦ τὰ μέτρια καὶ τὰ 382
συνήθη μὴ γίγνεσθαι ἐν τῇ πόλει· ἐγὼ δὲ πεπιστευκὼς
ἥκω πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς, δεύτερον δὲ τοῖς νόμοις 383
καὶ ὑμῖν, ἡγούμενος οὐδεμίαν παρασκευὴν ἰσχύειν
2 παρ᾽ ὑμῖν μεῖζον τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων. ἐβουλόμην μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων ὀρθῶς διοικεῖσθαι, καὶ τοὺς νόμους, οὓς ἐνομοθέτησεν ὁ Σόλων περὶ τῆς τῶν ῥητόρων εὐκοσμίας, ἰσχύειν, ἵνα ἐξῇ πρῶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολιτῶν, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, σωφρόνως ἐπὶ τὸ βῆμα παρελθόντι ἄνευ θορύβου καὶ ταραχῆς ἐξ ἐμπειρίας τὰ βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν, δεύτερον δ᾽ ἤδη καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸν βουλόμενον καθ᾽ ἡλικίαν χωρὶς καὶ ἐν μέρει περὶ ἑκάστου γνώμην ἀποφαίνεσθαι· οὕτω γὰρ ἂν μοι δοκεῖ ἥ τε πόλις ἄριστα διοικεῖσθαι αἵ τε κρίσεις
3 ἐλάχισται γίγνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ πρότερον ὡμο- 384
λογημένα καλῶς ἔχειν νυνὶ καταλέλυται, καὶ γράφουσί τε τινὲς ῥαδίως παρανόμους γνώμας καὶ ταῦτα ἕτε-

385 ροί τινες τὰ ψηφίσματα ἐπιψηφίζουσιν οὐκ ἐκ τοῦ δι-
καιοτάτου τρόπου λαχόντες προεδρεύειν, ἀλλ' ἐκ παρα-
σκευῆς καθεζόμενοι, ἂν δέ τις τῶν ἄλλων βουλευτῶν
ὄντως λάχῃ κληρούμενος προεδρεύειν καὶ τὰς ὑμετέ-
ρας χειροτονίας ὀρθῶς ἀναγορεύῃ, τοῦτον οἱ τὴν πο-
386 λιτείαν κοινὴν οὐκέτι, ἀλλ' ἰδίαν αὐτῶν ἡγούμενοι
ἀπειλοῦσιν εἰσαγγέλλειν, καταδουλούμενοι τοὺς ἰδιώ-
τας καὶ δυναστείας ἑαυτοῖς περιποιοῦντες, καὶ τὰς κρί- 4
σεις τὰς μὲν ἐκ τῶν νόμων καταλελύκασι, τὰς δ' ἐκ
τῶν ψηφισμάτων μετ' ὀργῆς κρίνουσιν, σεσίγηται μὲν
τὸ κάλλιστον καὶ σωφρονέστατον κήρυγμα τῶν ἐν τῇ
πόλει „τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα
387 ἔτη γεγονότων καὶ πάλιν ἐν μέρει τῶν ἄλλων Ἀθηναί-
ων," τῆς δὲ τῶν ῥητόρων ἀκοσμίας οὐκέτι κρατεῖν δύ-
νανται οὔθ' οἱ νόμοι οὔθ' οἱ πρυτάνεις οὔθ' οἱ πρόε-
δροι οὔθ' ἡ προεδρεύουσα φυλὴ, τὸ δέκατον μέρος τῆς
πόλεως. τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν 5
388 ὄντων τῇ πόλει τοιούτων, ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς
ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἓν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτεί-
ας, εἴ τι κἀγὼ τυγχάνω γιγνώσκων, αἱ τῶν παρανόμων
γραφαί. εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύου-
σιν ἐπιτρέψετε, προλέγω ὑμῖν, ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν
389 τῆς πολιτείας τισὶ παραχωρήσαντες. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ 6
Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικοῦν-
ται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν
ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς
νόμοις τοῖς κειμένοις. μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεί-
τω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω, ὅτι, ὅταν εἰσίῃ
εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ
τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ
παρρησίας. διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔτα-

ξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὅρκῳ, „ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς
νόμους,“ ἐκεῖνό γε εὖ εἰδὼς, ὅτι, ὅταν διατηρηθῶσιν
7 οἱ νόμοι τῇ πόλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία. ἃ χρὴ
διαμνημονεύοντας ὑμᾶς μισεῖν τοὺς τὰ παράνομα γρά-
φοντας, καὶ μηδὲν μικρὸν ἡγεῖσθαι εἶναι τῶν τοιούτων
ἀδικημάτων, ἀλλ' ἕκαστον ὑπερμέγεθες, καὶ τοῦθ' 390
ὑμῶν τὸ δίκαιον μηδένα ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι, μήτε
τὰς τῶν στρατηγῶν συνηγορίας, οἳ ἐπὶ πολὺν ἤδη χρό-
νον συνεργοῦντές τισι τῶν ῥητόρων λυμαίνονται τὴν
πολιτείαν, μήτε τὰς τῶν ξένων δεήσεις, οὓς ἀναβιβα- 391
ζόμενοί τινες ἐκφεύγουσιν ἐκ τῶν δικαστηρίων, παρά-
νομον πολιτείαν πολιτευόμενοι· ἀλλ' ὥσπερ ἂν ὑμῶν
ἕκαστος αἰσχυνθείη τὴν τάξιν λιπεῖν, ἣν ἂν ταχθῇ ἐν
τῷ πολέμῳ, οὕτω καὶ νῦν αἰσχύνθητε ἐκλιπεῖν τὴν τά-
ξιν, ἣν τέταχθε ὑπὸ τῶν νόμων φύλακες τῆς δημοκρα-
8 τίας τήνδε τὴν ἡμέραν. κἀκεῖνο δὲ χρὴ διαμνημονεύειν,
ὅτι νῦν ἅπαντες οἱ πολῖται παρακαταθέμενοι τὴν πόλιν 392
ὑμῖν καὶ τὴν πολιτείαν διαπιστεύσαντες οἱ μὲν πάρεισι
καὶ ἐπακούουσι τῆσδε τῆς κρίσεως, οἱ δὲ ἄπεισιν ἐπὶ τῶν 393
ἰδίων ἔργων· οὓς αἰσχυνόμενοι καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὠμό-
σατε, μεμνημένοι καὶ τῶν νόμων, ἐὰν ἐξελέγξωμεν Κτη-
σιφῶντα καὶ παράνομα γράψαντα καὶ ψευδῆ καὶ ἀσύμ-
φορα τῇ πόλει, λύετε, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς παρανόμους
γνώμας, βεβαιοῦτε τῇ πόλει τὴν δημοκρατίαν, κολά-
ζετε τοὺς ὑπεναντίως τῷ νόμῳ καὶ τῇ πόλει καὶ τῷ συμ- 394
φέροντι τῷ ὑμετέρῳ πολιτευομένους. κἂν ταύτην ἔχον-
τες τὴν διάνοιαν ἀκούσητε τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι
λόγων, εὖ οἶδ' ὅτι δίκαια καὶ εὔορκα καὶ συμφέροντα
ὑμῖν αὐτοῖς ψηφιεῖσθε καὶ πάσῃ τῇ πόλει.

9 Περὶ μὲν οὖν τῆς ὅλης κατηγορίας μετρίως μοι
ἐλπίζω προειρῆσθαι· περὶ δὲ αὐτῶν τῶν νόμων, οἳ κεῖν-
ται περὶ τῶν ὑπευθύνων, παρ' οὓς τὸ ψήφισμα τοῦτο

τυγχάνει γεγραφὼς Κτησιφῶν, διὰ βραχέων εἰπεῖν
βούλομαι. ἐν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἄρχοντές τι-
νες τὰς μεγίστας ἀρχὰς καὶ τὰς προσόδους διοικοῦντες,
καὶ δωροδοκοῦντες περὶ ἕκαστα τούτων, προσλαμβά-
395 νοντες τούς τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ῥήτορας καὶ τοὺς
ἐκ τοῦ δήμου πόρρωθεν προκατελάμβανον τὰς εὐθύ-
νας ἐπαίνοις καὶ κηρύγμασιν, ὥστ' ἐν ταῖς εὐθύναις
τῶν ἀρχόντων εἰς τὴν μεγίστην μὲν ἀπορίαν ἀφικνεῖ-
σθαι τοὺς κατηγόρους, πολὺ δὲ ἔτι μᾶλλον τοὺς δικα-
στάς. πολλοὶ γὰρ πάνυ τῶν ὑπευθύνων ἐπ' αὐτοφώρῳ 10
κλέπται τῶν δημοσίων χρημάτων ὄντες ἐξελεγχόμενοι
διεφύγγανον ἐκ τῶν δικαστηρίων, εἰκότως· ᾐσχύνοντο
γὰρ οἶμαι οἱ δικασταί, εἰ φανήσεται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν
τῇ αὐτῇ πόλει, τυχὸν δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ, πρῴην
μέν ποτε ἀναγορευόμενος ἐν τοῖς ἀγῶσιν ὅτι στεφα-
νοῦται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ δήμου
χρυσῷ στεφάνῳ, ὁ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ἐπισχὼν ἔξει-
σιν ἐκ τοῦ δικαστηρίου κλοπῆς ἕνεκα τὰς εὐθύνας
ὠφληκώς· ὥστε ἠναγκάζοντο τὴν ψῆφον φέρειν οἱ δι-
396 κασταὶ οὐ περὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ
τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου. κατιδὼν δέ τις ταῦτα νομο- 11
θέτης τίθησι νόμον καὶ μάλα καλῶς ἔχοντα, τὸν διαρ-
ρήδην ἀπαγορεύοντα τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν.
καὶ ταῦτα οὕτως εὖ προκατειληφότος τοῦ νομοθέτου
εὕρηνται κρείττονες λόγοι τῶν νόμων, οὓς εἰ μή τις
ὑμῖν ἐρεῖ, λήσετε ἐξαπατηθέντες. τούτων γάρ τινες
τῶν τοὺς ὑπευθύνους στεφανούντων παρὰ τοὺς νόμους
οἱ μὲν φύσει μέτριοί εἰσιν, εἰ δή τις ἐστὶ μέτριος τῶν
397 τὰ παράνομα γραφόντων· ἀλλ' οὖν προβάλλονταί γε
τι πρὸ τῆς αἰσχύνης. προσεγγράφουσι γὰρ πρὸς τὰ ψη-
φίσματα στεφανοῦν τὸν ὑπεύθυνον, ἐπειδὰν λόγον
καὶ εὐθ[illegible]ρχῆς δῷ. καὶ ἡ μὲν πόλις τὸ ἴσον ἀδι- 12

κημα ἀδικεῖται· προκαταλαμβάνονται γὰρ ἐπαίνοις καὶ
στεφάνοις αἱ εὔθυναι· ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων ἐν-
δείκνυται τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι γέγραφε μὲν παράνομα,
αἰσχύνεται δὲ ἐφ' οἷς ἡμάρτηκε. Κτησιφῶν δὲ, ὦ Ἀθη-
ναῖοι, ὑπερπηδήσας τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν ὑπευ-
θύνων κείμενον καὶ τὴν πρόφασιν, ἣν ἐγὼ ἀρτίως
προεῖπον ὑμῖν, ἀνελὼν, πρὶν λόγον, πρὶν εὐθύνας
δοῦναι, γέγραφε μεταξὺ Δημοσθένην ἄρχοντα στε-
φανοῦν.

13 Λέξουσι δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἕτερον λόγον ὑπε-
ναντίον τῷ ἀρτίως εἰρημένῳ, ὡς ἄρα, ὅσα τις αἱρετὸς 398
ὢν πράττει κατὰ ψήφισμα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀρχὴ,
ἀλλ' ἐπιμέλειά τις καὶ διακονία· ἀρχὰς δὲ φήσουσιν 399
ἐκείνας εἶναι, ἃς οἱ θεσμοθέται ἀποκληροῦσιν ἐν τῷ
Θησείῳ, κἀκείνας, ἃς ὁ δῆμος εἴωθε χειροτονεῖν ἐν
ἀρχαιρεσίαις, στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους καὶ τὰς μετὰ
τούτων ἀρχὰς, τὰς δ' ἄλλας ταύτας πραγματείας προσ-
14 τεταγμένας κατὰ ψήφισμα. ἐγὼ δὲ πρὸς τοὺς λόγους
τοὺς τούτων νόμον ὑμέτερον παρέξομαι, ὃν ὑμεῖς
ἐνομοθετήσατε λύσειν ἡγούμενοι τὰς τοιαύτας προ-
φάσεις, ἐν ᾧ διαρρήδην γέγραπται, „τὰς χειροτονη-
τάς“ φησιν „ἀρχὰς“ ἁπάσας ἑνὶ περιλαβὼν ὀνόματι ὁ
νομοθέτης, καὶ προσειπὼν ἀρχὰς ἁπάσας εἶναι ἃς ὁ 400
δῆμος χειροτονεῖ, „καὶ τοὺς ἐπιστάτας“ φησὶ „τῶν δη-
μοσίων ἔργων·“ ἔστι δὲ ὁ Δημοσθένης τειχοποιὸς,
ἐπιστάτης τοῦ μεγίστου τῶν ἔργων· „καὶ πάντας, ὅσοι
διαχειρίζουσί τι τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκονθ'
ἡμέρας, καὶ ὅσοι λαμβάνουσιν ἡγεμονίας δικαστηρί-
ων·“ οἱ δὲ τῶν ἔργων ἐπιστάται πάντες ἡγεμονίᾳ 402
15 χρῶνται δικαστηρίου· τί τούτους κελεύει ποιεῖν; οὐ
διακονεῖν, ἀλλ' ἄρχειν δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστη- 403
ρίῳ, ἐπειδὴ καὶ αἱ κληρωταὶ ἀρχαὶ οὐκ ἀδοκίμαστοι,

ἀλλὰ δοκιμασθεῖσαι ἄρχουσι, καὶ λόγον καὶ εὐθύνας
ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα καὶ τοὺς λογιστὰς, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς, κελεύει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσεται.

ΝΟΜΟΙ.

Ὅταν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ μὲν νομοθέτης ἀρ- 16
χὰς ὀνομάζῃ, οὗτοι δὲ προσαγορεύωσι πραγματείας καὶ
ἐπιμελείας, ὑμέτερον ἔργον ἐστὶν ἀπομνημονεύειν καὶ
ἀντιτάττειν τὸν νόμον πρὸς τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ
104 ὑποβάλλειν αὐτοῖς, ὅτι οὐ προσδέχεσθε κακοῦργον
σοφιστὴν οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν,
ἀλλ' ὅσῳ ἄν τις ἄμεινον λέγῃ παράνομα γεγραφὼς,
τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς τεύξεται. χρὴ γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον·
ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφιῇ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ
ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον,
οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ.

Πρὸς δὲ δὴ τὸν ἄφυκτον λόγον, ὅν φησι Δημο- 17
405 σθένης, βραχέα βούλομαι προειπεῖν. λέξει γὰρ οὗτος
„τειχοποιός εἰμι· ὁμολογῶ· ἀλλ' ἐπιδέδωκα τῇ πόλει
μνᾶς ἑκατὸν καὶ τὸ ἔργον μεῖζον ἐξείργασμαι. τίνος
οὖν εἰμι ὑπεύθυνος; εἰ μή τις ἐστὶν εὐνοίας εὔθυνα.“
πρὸς δὴ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀκούσατέ μου λέγοντος
καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα. ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ πόλει οὕτως ἀρχαίᾳ οὔσῃ καὶ τηλικαύτῃ τὸ μέγεθος οὐδείς ἐστιν
ἀνυπεύθυνος τῶν καὶ ὁπωσοῦν πρὸς τὰ κοινὰ προσεληλυθότων. διδάξω δ' ὑμᾶς πρῶτον ἐπὶ τῶν παραδό- 18
ξων, οἷον τοὺς ἱερέας καὶ τὰς ἱερείας ὑπευθύνους εἶναι
κελεύει ὁ νόμος, καὶ συλλήβδην ἅπαντας καὶ χωρὶς
406 ἑκάστους κατὰ σῶμα, τοὺς τὰ γέρα μόνα λαμβάνοντας
καὶ τὰς εὐχὰς ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχομένους,
καὶ οὐ μόνο[illegible]λὰ καὶ κοινῇ τὰ γένη, Εὐμολπί-

19 δας καὶ Κήρυκας καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. πάλιν τοὺς 407
τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος οὐ τὰ
κοινὰ διαχειρίσαντας οὐδ' ἀπὸ τῶν ὑμετέρων προσό-
δων πολλὰ μὲν ὑφαιρουμένους, βραχέα δὲ κατατιθέν-
τας, ἐπιδιδόναι δὲ φάσκοντας, ἀποδιδόντας δὲ ὑμῖν τὰ 408
ὑμέτερα, ἀλλ' ὁμολογουμένως τὰς πατρῴας οὐσίας εἰς
τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀνηλωκότας φιλοτιμίαν. οὐ τοίνυν μό-
νοι οἱ τριήραρχοι, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τῇ πό-
λει συνεδρίων ὑπὸ τὴν τῶν δικαστηρίων ἔρχεται ψῆ-
20 φον. πρῶτον μὲν γὰρ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
ἐγγράφειν πρὸς τοὺς λογιστὰς ὁ νόμος κελεύει λόγον
καὶ εὐθύνας διδόναι, καὶ τὸν ἐκεῖ σκυθρωπὸν καὶ τῶν
μεγίστων κύριον ἄγει ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ψῆφον. οὐκ 409
ἄρα στεφανωθήσεται ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου; οὐδὲ
γὰρ πάτριον αὐτοῖς ἐστιν. οὐκ ἄρα φιλοτιμοῦνται; 411
πάνυ γε, ἀλλ' οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐάν τις παρ' αὐτοῖς μὴ
ἀδικῇ, ἀλλ' ἐάν τις ἐξαμαρτάνῃ, κολάζουσιν· οἱ δὲ 412
ὑμέτεροι ῥήτορες τρυφῶσι. πάλιν τὴν βουλὴν τοὺς
21 πεντακοσίους ὑπεύθυνον πεποίηκεν ὁ νομοθέτης. καὶ
οὕτως ἰσχυρῶς ἀπιστεῖ τοῖς ὑπευθύνοις, ὥστ' εὐθέως
ἀρχόμενος τῶν νόμων λέγει, „ἀρχὴν ὑπεύθυνον" φη- 413
σὶ „μὴ ἀποδημεῖν." ὦ Ἡράκλεις, ὑπολάβοι ἄν τις, ὅτι
ἦρξα, μὴ ἀποδημήσω; ἵνα γε μὴ προλαβὼν χρήματα
τῆς πόλεως ἢ πράξεις δρασμῷ χρήσῃ. πάλιν ὑπεύθυ- 414
νον οὐκ ἐᾷ τὴν οὐσίαν καθιεροῦν οὐδὲ ἀνάθημα ἀνα-
θεῖναι οὐδ' ἐκποίητον γενέσθαι οὐδὲ διαθέσθαι τὰ
ἑαυτοῦ οὐδ' ἄλλα πολλά· ἐνὶ δὲ λόγῳ ἐνεχυράζει τὰς
οὐσίας ὁ νομοθέτης τὰς τῶν ὑπευθύνων, ἕως ἂν λόγον
22 ἀποδῶσι τῇ πόλει. ναί, ἀλλ' ἔστι τις ἄνθρωπος, ὃς
οὔτ' εἴληφεν οὐδὲν τῶν δημοσίων οὔτ' ἀνήλωκε, προσ-
ῆλθε δὲ πρός τι τῶν κοινῶν. καὶ τοῦτον ἀποφέρειν
κελεύει λόγον πρὸς τοὺς λογιστάς. καὶ πῶς ὅ γε μηδὲν

λαβὼν μηδ' ἀναλώσας ἀποίσει λόγον τῇ πόλει; αὐτὸς ὑποβάλλει καὶ διδάσκει ὁ νόμος ἃ χρὴ γράφειν· κελεύει γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι „οὔτ' ἔλαβον οὐδὲν τῶν τῆς πόλεως οὔτ' ἀνήλωσα.“ ἀνεύθυνον δὲ καὶ ἀνεξέταστον καὶ ἀζήτητον οὐδέν ἐστι τῶν ἐν τῇ πόλει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτῶν ἀκούσατε τῶν νόμων.

ΝΟΜΟΙ.

Ὅταν τοίνυν μάλιστα θρασύνηται Δημοσθένης 23
415 *λέγων, ὡς διὰ τὴν ἐπίδοσιν οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβάλλετε· „οὐκ οὖν ἐχρῆν σε, ὦ Δημόσθενες, ἐᾶσαι τὸν τῶν λογιστῶν κήρυκα κηρῦξαι τὸ πάτριον καὶ ἔννομον κήρυγμα τοῦτο, τίς βούλεται κατηγορεῖν; ἔασον ἀμφισβητῆσαί σοι τὸν βουλόμενον τῶν πολιτῶν, ὡς οὐκ ἐπέδωκας, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν ὧν ἔχεις εἰς τὴν τῶν τειχῶν οἰκοδομίαν μικρὰ κατέθηκας, δέκα τάλαντα εἰς ταῦτα ἐκ τῆς πόλεως εἰληφώς. μὴ ἅρπαζε τὴν φιλοτιμίαν, μηδὲ ἐξαιροῦ τῶν δικαστῶν τὰς ψήφους ἐκ τῶν χειρῶν, μηδ' ἔμπροσθεν τῶν νόμων, ἀλλ' ὕστερος πολιτεύου. ταῦτα γὰρ ὀρθοῖ τὴν δημοκρατίαν.“*

416 *Πρὸς μὲν οὖν τὰς κενὰς προφάσεις, ἃς οὗτοι προ-* 24
φασιοῦνται, μέχρι τοῦδε εἰρήσθω μοι· ὅτι δὲ ὄντως ἦν ὑπεύθυνος ὁ Δημοσθένης, ὅθ' οὗτος εἰσήνεγκε τὸ ψήφισμα, ἄρχων μὲν τὴν ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ἀρχήν, ἄρχων δὲ τὴν τῶν τειχοποιῶν, οὐδετέρας δέ πω τῶν ἀρχῶν τούτων λόγον ὑμῖν οὐδ' εὐθύνας δεδωκώς, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι ὑμᾶς διδάσκειν ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων. καί μοι ἀνάγνωθι, ἐπὶ τίνος ἄρχοντος καὶ ποίου μηνὸς καὶ ἐν τίνι ἡμέρᾳ καὶ ἐν ποίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐχειροτονήθη Δημοσθένης τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπὶ τῷ θεωρικῷ.

ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἔτι περαιτέρω τούτου δείξαιμι, 417
δικαίως ἂν ἁλίσκοιτο Κτησιφῶν· αἱρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ
ἡ κατηγορία ἡ ἐμὴ, ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα.

25 Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀντιγραφεὺς
ἦν χειροτονητὸς τῇ πόλει, ὃς καθ' ἑκάστην πρυτανείαν
ἀπελογίζετο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ· διὰ δὲ τὴν πρὸς
Εὔβουλον γενομένην πίστιν ὑμῖν οἱ ἐπὶ τὸ θεωρικὸν 418
κεχειροτονημένοι ἦρχον μὲν, πρὶν ἢ τὸν Ἡγήμονος νό-
μον γενέσθαι, τὴν τοῦ ἀντιγραφέως ἀρχὴν, ἦρχον δὲ
τὴν τῶν ἀποδεκτῶν, καὶ νεώριον καὶ σκευοθήκην ᾠκο- 419
δόμουν, ἦσαν δὲ καὶ ὁδοποιοὶ καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην δι-
26 οίκησιν εἶχον τῆς πόλεως. καὶ οὐ κατηγορῶν αὐτῶν
οὐδ' ἐπιτιμῶν λέγω, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑμῖν ἐνδείξασθαι βού-
λομαι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης, ἐάν τις μιᾶς ἀρχῆς τῆς
ἐλαχίστης ὑπεύθυνος ᾖ, τοῦτον οὐκ ἐᾷ, πρὶν ἂν λόγον
καὶ εὐθύνας δῷ, στεφανοῦν, ὁ δὲ Κτησιφῶν Δημο-
σθένην τὸν συλλήβδην ἁπάσας τὰς Ἀθήνησιν ἀρχὰς
ἄρχοντα οὐκ ὤκνησε γράψαι στεφανῶσαι.

27 Ὡς τοίνυν καὶ τὴν τῶν τειχοποιῶν ἀρχὴν ἦρχεν,
ὅθ' οὗτος τὸ ψήφισμα ἔγραψε, καὶ τὰ δημόσια χρήμα-
τα διεχείριζε καὶ ἐπιβολὰς ἐπέβαλλε, καθάπερ οἱ ἄλλοι 420
ἄρχοντες, καὶ δικαστηρίων ἡγεμονίας ἐλάμβανε, τού-
των ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην καὶ Κτησιφῶντα μάρτυ-
ρας παρέξομαι. ἐπὶ γὰρ Χαιρώνδου ἄρχοντος θαργη-
λιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος ἐκκλησίας οὔσης 421
ἔγραψε ψήφισμα Δημοσθένης ἀγορὰν ποιῆσαι τῶν
φυλῶν σκιροφοριῶνος δευτέρᾳ ἱσταμένου καὶ τρίτῃ,
καὶ ἐπέταξεν ἐν τῷ ψηφίσματι ἑκάστης τῶν φυλῶν ἑλέ- 422
σθαι τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ τείχη
καὶ ταμίας, καὶ μάλα ὀρθῶς, ἵν' ἡ πόλις ἔχῃ ὑπεύθυνα

σώματα, παρ' ὧν ἔμελλε τῶν ἀνηλωμένων λόγον ἀπολήψεσθαι. καί μοι λέγε τὰ ψηφίσματα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

424 Ναὶ, ἀλλ' ἀντιδιαπλέκει πρὸς τοῦτο εὐθέως λέ- 28
γων, ὡς οὔτ' ἔλαχε τειχοποιὸς οὔτ' ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δήμου. καὶ περὶ τούτου Δημοσθένης μὲν καὶ Κτησιφῶν πολὺν ποιήσονται λόγον· ὁ δέ γε νόμος βραχὺς καὶ σαφὴς καὶ ταχὺ λύων τὰς τούτων τέχνας. μικρὰ
δὲ ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν πρῶτον προειπεῖν βούλομαι. ἔστι 29
γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς εἴδη τρία, ὧν ἓν μὲν καὶ φανερώτατον οἱ κληρωτοὶ καὶ οἱ χειροτονητοὶ
425 ἄρχοντες, δεύτερον δὲ ὅσοι τι διαχειρίζουσι τῶν τῆς πόλεως ὑπὲρ τριάκοντα ἡμέρας καὶ οἱ τῶν δημοσίων ἔργων ἐπιστάται, τρίτον δ' ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, καὶ εἴ τινες ἄλλοι αἱρετοὶ ἡγεμονίας δικαστηρίων λαμβά-
νουσι, καὶ τούτους ἄρχειν δοκιμασθέντας. ἐπειδὰν 30
δ' ἀφέλῃ τις τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου κεχειροτονημένους καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας, καταλείπεται, οὓς αἱ φυλαὶ καὶ αἱ τριττύες καὶ οἱ δῆμοι ἐξ ἑαυτῶν αἱροῦνται τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, τούτους αἱρετοὺς ἄρχοντας εἶναι. τοῦτο δὲ γίγνεται, ὅταν, ὥσπερ νῦν, ἐπιταχθῇ τι ταῖς φυλαῖς, ἢ τάφρους ἐξεργάζεσθαι ἢ τριήρεις ναυπηγεῖσθαι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων μαθήσεσθε.

ΝΟΜΟΙ.

Ἀναμνήσθητε δὴ τοὺς προειρημένους λόγους, ὅτι 31
ὁ μὲν νομοθέτης τοὺς ἐκ τῶν φυλῶν ἄρχειν κελεύει δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἡ δὲ Πανδιονὶς φυλὴ ἄρχοντα καὶ τειχοποιὸν ἀπέδειξε Δημοσθένην, ὃς
426 ἐκ τῆς διοικήσεως εἰς ταῦτα ἔχει μικροῦ δεῖν δέκα τάλαντα, ἕτερος δ' ἀπαγορεύει νόμος ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ [illegible] ὑμεῖς δὲ ὀμωμόκατε κατὰ τοὺς νόμους

*ψηφιεῖσθαι, ὁ δὲ ῥήτωρ γέγραφε τὸν ὑπεύθυνον στε-
φανοῦν οὐ προσθεὶς „ἐπειδὰν δῷ λόγον καὶ εὐθύνας,“
ἐγὼ δὲ ἐξελέγχω τὸ παράνομον μάρτυρας ἅμα τοὺς
νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἀντιδίκους παρεχό-
μενος. πῶς οὖν ἄν τις περιφανέστερον ἐπιδείξειεν
ἄνθρωπον παρανομώτατα γεγραφότα;* 427

32 *Ὡς τοίνυν καὶ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ στεφάνου πα-
ρανόμως ἐν τῷ ψηφίσματι κελεύει γίγνεσθαι, καὶ τοῦθ'
ὑμᾶς διδάξω. ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην κελεύει, ἐὰν μέν
τινα στεφανοῖ ἡ βουλή, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνακηρύτ-
τεσθαι, ἐὰν δὲ ὁ δῆμος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἄλλοθι δὲ μη-
δαμοῦ. καί μοι λέγε τὸν νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

33 *Οὗτος ὁ νόμος, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ μάλα καλῶς
ἔχει. οὐ γάρ, οἶμαι, ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα
σεμνύνεσθαι πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ
τῇ πόλει τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ μὴ ἐργολαβεῖν
ἐν τοῖς κηρύγμασιν. ὁ μὲν οὖν νομοθέτης οὕτως· ὁ
δὲ Κτησιφῶν πῶς; ἀναγίγνωσκε τὸ ψήφισμα.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

34 *Ἀκούετε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης κε-
λεύει ἐν τῷ δήμῳ ἐν Πυκνὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνακηρύττειν* 428
*τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, ἄλλοθι δὲ μηδα-
μοῦ, Κτησιφῶν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐ τοὺς νόμους μό-
νον ὑπερβάς, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον μετενεγκών, οὐδὲ
ἐκκλησιαζόντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ τραγῳδῶν ἀγωνιζο-
μένων καινῶν, οὐδ' ἐναντίον τοῦ δήμου, ἀλλ' ἐναν-
τίον τῶν Ἑλλήνων, ἵν' ἡμῖν συνειδῶσιν, οἷον ἄνδρα*
35 *τιμῶμεν. οὕτω τοίνυν περιφανῶς παράνομα γεγρα-
φώς, παραταχθεὶς μετὰ Δημοσθένους ἐποίσει τέχνας
τοῖς νόμοις· ἃς ἐγὼ δηλώσω καὶ προερῶ ὑμῖν, ἵνα μὴ
λάθητε ἐξαπατηθέντες. οὗτοι γάρ, ὡς μὲν οὐκ ἀπαγο-*

ρεύουσιν οἱ νόμοι τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας, οὐχ ἕξουσι λέγειν, οἴσουσι δὲ εἰς τὴν ἀπολογίαν τὸν Διονυσιακὸν νόμον, καὶ χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινὶ κλέπτοντες τὴν ἀκρόασιν ὑμῶν, καὶ παρέξονται νόμον οὐδὲν προσή- 36
κοντα τῇ γραφῇ τῇδε, καὶ λέξουσιν, ὡς εἰσὶ τῇ πόλει
429 δύο νόμοι κείμενοι περὶ τῶν κηρυγμάτων, εἷς μέν, ὃν νῦν ἐγὼ παρέχομαι, διαρρήδην ἀπαγορεύων τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας, ἕτερον δ' εἶναι νόμον φήσουσιν ἐναντίον τούτῳ, τὸν δεδωκότα ἐξουσίαν ποιεῖσθαι τὴν ἀνάρρησιν τοῦ στεφάνου τραγῳδοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος· κατὰ δὴ τοῦτον τὸν νόμον φήσουσι γεγραφέναι τὸν Κτησιφῶντα. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τούτων 37
τέχνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ὅπερ διατελῶ σπουδάζων παρὰ πᾶσαν τὴν κατηγορίαν. εἰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἀληθὲς καὶ τοιοῦτον ἔθος παραδέδυκεν ὑμῶν εἰς τὴν πολιτείαν, ὥστ' ἀκύρους νόμους ἐν τοῖς κυρίοις ἀναγεγράφθαι καὶ δύο περὶ μιᾶς πράξεως ὑπεναντίους ἀλλήλοις, τί ἂν ἔτι ταύτην εἴποι τις εἶναι τὴν πολιτείαν, ἐν ᾗ ταὐτὰ προστάττουσιν οἱ νόμοι ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν; ἀλλ' οὐκ 38
ἔχει ταῦθ' οὕτως· μήθ' ὑμεῖς ποτε εἰς τοσαύτην ἀταξίαν τῶν νόμων προβαίητε, οὔτε ἠμέληται περὶ τῶν τοιούτων τῷ νομοθέτῃ τῷ τὴν δημοκρατίαν καταστήσαντι, ἀλλὰ διαρρήδην προστέτακται τοῖς θεσμοθέταις
430 καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας καὶ σκεψαμένους, εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος ἑτέρῳ νόμῳ ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴ που εἰσὶ νόμοι πλείους ἑνὸς ἀναγεγραμμέ[illegible]στης πράξεως. κἄν τι τοιοῦτον εὑ- 39
ρίσκ[illegible]φότας ἐν σανίσιν ἐκτιθέναι κελεύει

πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, τοὺς δὲ πρυτάνεις ποιεῖν ἐκ-
κλησίαν ἐπιγράψαντας νομοθέταις, τὸν δ' ἐπιστάτην
τῶν προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ
τοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τοὺς δὲ καταλείπειν, 431
ὅπως ἂν εἷς ᾖ νόμος καὶ μὴ πλείους περὶ ἑκάστης πρά-
ξεως. καί μοι λέγε τοὺς νόμους.

ΝΟΜΟΙ.

40 Εἰ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀληθὴς ἦν ὁ παρὰ τού-
των λόγος καὶ ἦσαν δύο κείμενοι νόμοι περὶ τῶν κη-
ρυγμάτων, ἐξ ἀνάγκης, οἶμαι, τῶν μὲν θεσμοθετῶν
ἐξευρόντων, τῶν δὲ πρυτάνεων ἀποδόντων τοῖς νομο-
θέταις ἀνῄρητ' ἂν ὁ ἕτερος τῶν νόμων, ἤτοι ὁ τὴν
ἐξουσίαν δεδωκὼς ἀνειπεῖν ἢ ὁ ἀπαγορεύων· ὁπότε δὲ
μηδὲν τούτων γεγένηται, φανερῶς δή που ἐξελέγχον-
ται οὐ μόνον ψευδῆ λέγοντες, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἀδύ-
41 νατα γενέσθαι. ὅθεν δὲ δὴ τὸ ψεῦδος τοῦτο ἐπιφέρου-
σιν, ἐγὼ διδάξω ὑμᾶς προειπὼν, ὧν ἕνεκα οἱ νόμοι
ἐτέθησαν οἱ περὶ τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυγμάτων. γι-
γνομένων γὰρ τῶν ἐν ἄστει τραγῳδῶν ἀνεκήρυττόν
τινες, οὐ πείσαντες τὸν δῆμον, οἱ μὲν ὅτι στεφανοῦν- 432
ται ὑπὸ τῶν φυλετῶν, ἕτεροι δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν·
ἄλλοι δέ τινες ὑποκηρυξάμενοι τοὺς αὑτῶν οἰκέτας
ἀφίεσαν ἀπελευθέρους, μάρτυρας τῆς ἀπελευθερίας
42 τοὺς Ἕλληνας ποιούμενοι. ὃ δ' ἦν ἐπιφθονώτατον,
προξενίας τινὲς εὑρημένοι ἐν ταῖς ἔξω πόλεσι διεπράτ-
τοντο ἀναγορεύεσθαι, ὅτι στεφανοῖ αὐτοὺς ὁ δῆμος, εἰ
οὕτω τύχοι, ὁ τῶν Ῥοδίων ἢ Χίων ἢ καὶ ἄλλης τινὸς
πόλεως ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ ταῦτ'
ἔπραττον οὐχ ὥσπερ οἱ ὑπὸ τῆς βουλῆς τῆς ὑμετέρας
στεφανούμενοι ἢ ὑπὸ τοῦ δήμου, πείσαντες ὑμᾶς καὶ
μετὰ ψηφίσματος, πολλὴν χάριν καταθέμενοι, ἀλλ'
43 αὐτοὶ προελόμενοι ἄνευ δόγματος ὑμετέρου. ἐκ δὲ τοῦ- 433

9*

ἀλλὰ δοκιμασθεῖσαι ἄρχουσι, καὶ λόγον καὶ εὐθύνας
ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα καὶ τοὺς λογιστάς, κα-
θάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχάς, κελεύει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέ-
γω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσεται.

NOMOI.

Ὅταν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ μὲν νομοθέτης ἀρ- 16
χὰς ὀνομάζῃ, οὗτοι δὲ προσαγορεύωσι πραγματείας καὶ
ἐπιμελείας, ὑμέτερον ἔργον ἐστὶν ἀπομνημονεύειν καὶ
ἀντιτάττειν τὸν νόμον πρὸς τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ
404 ὑποβάλλειν αὐτοῖς, ὅτι οὐ προσδέχεσθε κακοῦργον
σοφιστὴν οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν,
ἀλλ' ὅσῳ ἄν τις ἄμεινον λέγῃ παράνομα γεγραφώς,
τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς τεύξεται. χρὴ γάρ, ὦ Ἀθη-
ναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον·
ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφιῇ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ
ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον,
οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ.

Πρὸς δὲ δὴ τὸν ἄφυκτον λόγον, ὅν φησι Δημο- 17
405 σθένης, βραχέα βούλομαι προειπεῖν. λέξει γὰρ οὗτος
„τειχοποιός εἰμι· ὁμολογῶ· ἀλλ' ἐπιδέδωκα τῇ πόλει
μνᾶς ἑκατὸν καὶ τὸ ἔργον μεῖζον ἐξείργασμαι. τίνος
οὖν εἰμι ὑπεύθυνος; εἰ μή τις ἐστὶν εὐνοίας εὔθυνα.“
πρὸς δὴ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀκούσατέ μου λέγοντος
καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα. ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ πόλει οὕ-
τως ἀρχαίᾳ οὔσῃ καὶ τηλικαύτῃ τὸ μέγεθος οὐδείς ἐστιν
ἀνυπεύθυνος τῶν καὶ ὁπωσοῦν πρὸς τὰ κοινὰ προσε-
ληλυθότων. διδάξω δ' ὑμᾶς πρῶτον ἐπὶ τῶν παραδό- 18
ξων, οἷον τοὺς ἱερέας καὶ τὰς ἱερείας ὑπευθύνους εἶναι
κελεύει ὁ νόμος, καὶ συλλήβδην ἅπαντας καὶ χωρὶς
406 ἑκάστους κατὰ σῶμα, τοὺς τὰ γέρα μόνα λαμβάνοντας
καὶ τὰς εὐχὰς ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχομένους,
καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὰ γένη, Εὐμολπί-

19 δας καὶ Κήρυκας καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. πάλιν τοὺς 407
τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος οὐ τὰ
κοινὰ διαχειρίσαντας οὐδ' ἀπὸ τῶν ὑμετέρων προσό-
δων πολλὰ μὲν ὑφαιρουμένους, βραχέα δὲ κατατιθέν-
τας, ἐπιδιδόναι δὲ φάσκοντας, ἀποδιδόντας δὲ ὑμῖν τὰ 408
ὑμέτερα, ἀλλ' ὁμολογουμένως τὰς πατρῴας οὐσίας εἰς
τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀνηλωκότας φιλοτιμίαν. οὐ τοίνυν μό-
νοι οἱ τριήραρχοι, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τῇ πό-
λει συνεδρίων ὑπὸ τὴν τῶν δικαστηρίων ἔρχεται ψῆ-
20 φον. πρῶτον μὲν γὰρ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
ἐγγράφειν πρὸς τοὺς λογιστὰς ὁ νόμος κελεύει λόγον
καὶ εὐθύνας διδόναι, καὶ τὸν ἐκεῖ σκυθρωπὸν καὶ τῶν
μεγίστων κύριον ἄγει ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ψῆφον. οὐκ 409
ἄρα στεφανωθήσεται ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου; οὐδὲ
γὰρ πάτριον αὐτοῖς ἐστιν. οὐκ ἄρα φιλοτιμοῦνται; 411
πάνυ γε, ἀλλ' οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐάν τις παρ' αὐτοῖς μὴ
ἀδικῇ, ἀλλ' ἐάν τις ἐξαμαρτάνῃ, κολάζουσιν· οἱ δὲ 412
ὑμέτεροι ῥήτορες τρυφῶσι. πάλιν τὴν βουλὴν τοὺς
21 πεντακοσίους ὑπεύθυνον πεποίηκεν ὁ νομοθέτης. καὶ
οὕτως ἰσχυρῶς ἀπιστεῖ τοῖς ὑπευθύνοις, ὥστ' εὐθέως
ἀρχόμενος τῶν νόμων λέγει, „ἀρχὴν ὑπεύθυνον“ φη- 413
σὶ „μὴ ἀποδημεῖν.“ ὦ Ἡράκλεις, ὑπολάβοι ἄν τις, ὅτι
ἦρξα, μὴ ἀποδημήσω; ἵνα γε μὴ προλαβὼν χρήματα
τῆς πόλεως ἢ πράξεις δρασμῷ χρήσῃ. πάλιν ὑπεύθυ- 414
νον οὐκ ἐᾷ τὴν οὐσίαν καθιεροῦν οὐδὲ ἀνάθημα ἀνα-
θεῖναι οὐδ' ἐκποίητον γενέσθαι οὐδὲ διαθέσθαι τὰ
ἑαυτοῦ οὐδ' ἄλλα πολλά· ἑνὶ δὲ λόγῳ ἐνεχυράζει τὰς
οὐσίας ὁ νομοθέτης τὰς τῶν ὑπευθύνων, ἕως ἂν λόγον
22 ἀποδῶσι τῇ πόλει. ναί, ἀλλ' ἔστι τις ἄνθρωπος, ὃς
οὔτ' εἴληφεν οὐδὲν τῶν δημοσίων οὔτ' ἀνήλωκε, προσ-
ῆλθε δὲ πρός τι τῶν κοινῶν. καὶ τοῦτον ἀποφέρειν
κελεύει λόγον πρὸς τοὺς λογιστάς. καὶ πῶς ὅ γε μηδὲν

λαβὼν μηδ' ἀναλώσας ἀποίσει λόγον τῇ πόλει; αὐτὸς ὑποβάλλει καὶ διδάσκει ὁ νόμος ἃ χρὴ γράφειν· κελεύει γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι „οὔτ' ἔλαβον οὐδὲν τῶν τῆς πόλεως οὔτ' ἀνήλωσα.“ ἀνεύθυνον δὲ καὶ ἀνεξέταστον καὶ ἀζήτητον οὐδέν ἐστι τῶν ἐν τῇ πόλει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτῶν ἀκούσατε τῶν νόμων.

NOMOI.

Ὅταν τοίνυν μάλιστα θρασύνηται Δημοσθένης 23
415 λέγων, ὡς διὰ τὴν ἐπίδοσιν οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐκεῖ-
νο αὐτῷ ὑποβάλλετε· „οὐκ οὖν ἐχρῆν σε, ὦ Δημόσθενες, ἐᾶσαι τὸν τῶν λογιστῶν κήρυκα κηρῦξαι τὸ πάτριον καὶ ἔννομον κήρυγμα τοῦτο, τίς βούλεται κατηγορεῖν; ἔασον ἀμφισβητῆσαί σοι τὸν βουλόμενον τῶν πολιτῶν, ὡς οὐκ ἐπέδωκας, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν ὧν ἔχεις εἰς τὴν τῶν τειχῶν οἰκοδομίαν μικρὰ κατέθηκας, δέκα τάλαντα εἰς ταῦτα ἐκ τῆς πόλεως εἰληφώς. μὴ ἅρπαζε τὴν φιλοτιμίαν, μηδὲ ἐξαιροῦ τῶν δικαστῶν τὰς ψήφους ἐκ τῶν χειρῶν, μηδ' ἔμπροσθεν τῶν νόμων, ἀλλ' ὕστερος πολιτεύου. ταῦτα γὰρ ὀρθοῖ τὴν δημοκρατίαν.“

416 Πρὸς μὲν οὖν τὰς κενὰς προφάσεις, ἃς οὗτοι προ- 24
φασιοῦνται, μέχρι τοῦδε εἰρήσθω μοι· ὅτι δὲ ὄντως ἦν ὑπεύθυνος ὁ Δημοσθένης, ὅθ' οὗτος εἰσήνεγκε τὸ ψήφισμα, ἄρχων μὲν τὴν ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ἀρχὴν, ἄρχων δὲ τὴν τῶν τειχοποιῶν, οὐδετέρας δέ πω τῶν ἀρχῶν τούτων λόγον ὑμῖν οὐδ' εὐθύνας δεδωκὼς, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι ὑμᾶς διδάσκειν ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων. καί μοι ἀνάγνωθι, ἐπὶ τίνος ἄρχοντος καὶ ποίου μηνὸς καὶ ἐν τίνι ἡμέρᾳ καὶ ἐν ποίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐχειροτονήθη Δημοσθένης τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπὶ τῷ θεωρικῷ.

ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἔτι περαιτέρω τούτου δείξαιμι, 417
δικαίως ἂν ἁλίσκοιτο Κτησιφῶν· αἱρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ
ἡ κατηγορία ἡ ἐμὴ, ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα.

25 *Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀντιγραφεὺς*
ἦν χειροτονητὸς τῇ πόλει, ὃς καθ' ἑκάστην πρυτανείαν
ἀπελογίζετο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ· διὰ δὲ τὴν πρὸς
Εὔβουλον γενομένην πίστιν ὑμῖν οἱ ἐπὶ τὸ θεωρικὸν 418
κεχειροτονημένοι ἦρχον μὲν, πρὶν ἢ τὸν Ἡγήμονος νό-
μον γενέσθαι, τὴν τοῦ ἀντιγραφέως ἀρχὴν, ἦρχον δὲ
τὴν τῶν ἀποδεκτῶν, καὶ νεώριον καὶ σκευοθήκην ᾠκο- 419
δόμουν, ἦσαν δὲ καὶ ὁδοποιοὶ καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην δι-
26 *οίκησιν εἶχον τῆς πόλεως. καὶ οὐ κατηγορῶν αὐτῶν*
οὐδ' ἐπιτιμῶν λέγω, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑμῖν ἐνδείξασθαι βού-
λομαι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης, ἐάν τις μιᾶς ἀρχῆς τῆς
ἐλαχίστης ὑπεύθυνος ᾖ, τοῦτον οὐκ ἐᾷ, πρὶν ἂν λόγον
καὶ εὐθύνας δῷ, στεφανοῦν, ὁ δὲ Κτησιφῶν Δημο-
σθένην τὸν συλλήβδην ἁπάσας τὰς Ἀθήνησιν ἀρχὰς
ἄρχοντα οὐκ ὤκνησε γράψαι στεφανῶσαι.

27 *Ὡς τοίνυν καὶ τὴν τῶν τειχοποιῶν ἀρχὴν ἦρχεν,*
ὅθ' οὗτος τὸ ψήφισμα ἔγραψε, καὶ τὰ δημόσια χρήμα-
τα διεχείριζε καὶ ἐπιβολὰς ἐπέβαλλε, καθάπερ οἱ ἄλλοι 420
ἄρχοντες, καὶ δικαστηρίων ἡγεμονίας ἐλάμβανε, τού-
των ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην καὶ Κτησιφῶντα μάρτυ-
ρας παρέξομαι. ἐπὶ γὰρ Χαιρώνδου ἄρχοντος θαργη-
λιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος ἐκκλησίας οὔσης 421
ἔγραψε ψήφισμα Δημοσθένης ἀγορὰν ποιῆσαι τῶν
φυλῶν σκιροφοριῶνος δευτέρᾳ ἱσταμένου καὶ τρίτῃ,
καὶ ἐπέταξεν ἐν τῷ ψηφίσματι ἑκάστης τῶν φυλῶν ἑλέ- 422
σθαι τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ τείχη
καὶ ταμίας, καὶ μάλα ὀρθῶς, ἵν' ἡ πόλις ἔχῃ ὑπεύθυνα

σώματα, παρ' ὧν ἔμελλε τῶν ἀνηλωμένων λόγον ἀπο-
λήψεσθαι. καί μοι λέγε τὰ ψηφίσματα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

424 Ναὶ, ἀλλ' ἀντιδιαπλέκει πρὸς τοῦτο εὐθέως λέ- 28
γων, ὡς οὔτ' ἔλαχε τειχοποιὸς οὔτ' ἐχειροτονήθη ὑπὸ
τοῦ δήμου. καὶ περὶ τούτου Δημοσθένης μὲν καὶ Κτησι-
φῶν πολὺν ποιήσονται λόγον· ὁ δέ γε νόμος βραχὺς
καὶ σαφὴς καὶ ταχὺ λύων τὰς τούτων τέχνας. μικρὰ
δὲ ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν πρῶτον προειπεῖν βούλομαι. ἔστι 29
γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς εἴδη τρία, ὧν ἓν
μὲν καὶ φανερώτατον οἱ κληρωτοὶ καὶ οἱ χειροτονητοὶ
425 ἄρχοντες, δεύτερον δὲ ὅσοι τι διαχειρίζουσι τῶν τῆς
πόλεως ὑπὲρ τριάκοντα ἡμέρας καὶ οἱ τῶν δημοσίων
ἔργων ἐπιστάται, τρίτον δ' ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, καὶ
εἴ τινες ἄλλοι αἱρετοὶ ἡγεμονίας δικαστηρίων λαμβά-
νουσι, καὶ τούτους ἄρχειν δοκιμασθέντας. ἐπειδὰν 30
δ' ἀφέλῃ τις τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου κεχειροτονημένους
καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας, καταλείπεται, οὓς αἱ
φυλαὶ καὶ αἱ τριττύες καὶ οἱ δῆμοι ἐξ ἑαυτῶν αἱροῦνται
τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, τούτους αἱρετοὺς
ἄρχοντας εἶναι. τοῦτο δὲ γίγνεται, ὅταν, ὥσπερ νῦν,
ἐπιταχθῇ τι ταῖς φυλαῖς, ἢ τάφρους ἐξεργάζεσθαι ἢ
τριήρεις ναυπηγεῖσθαι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν
τῶν νόμων μαθήσεσθε.

ΝΟΜΟΙ.

Ἀναμνήσθητε δὴ τοὺς προειρημένους λόγους, ὅτι 31
ὁ μὲν νομοθέτης τοὺς ἐκ τῶν φυλῶν ἄρχειν κελεύει
δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἡ δὲ Πανδιονὶς φυ-
λὴ ἄρχοντα καὶ τειχοποιὸν ἀπέδειξε Δημοσθένην, ὃς
426 ἐκ τῆς διοικήσεως εἰς ταῦτα ἔχει μικροῦ δεῖν δέκα τά-
λαντα, ἕτερος δ' ἀπαγορεύει νόμος ἀρχὴν ὑπεύθυνον
μὴ στεφανοῦν, ὑμεῖς δὲ ὀμωμόκατε κατὰ τοὺς νόμους

*ψηφιεῖσθαι, ὁ δὲ ῥήτωρ γέγραφε τὸν ὑπεύθυνον στε-
φανοῦν οὐ προσθεὶς „ἐπειδὰν δῷ λόγον καὶ εὐθύνας,"
ἐγὼ δὲ ἐξελέγχω τὸ παράνομον μάρτυρας ἅμα τοὺς
νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἀντιδίκους παρεχό-
μενος. πῶς οὖν ἄν τις περιφανέστερον ἐπιδείξειεν
ἄνθρωπον παρανομώτατα γεγραφότα;* 427

32 *Ὡς τοίνυν καὶ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ στεφάνου πα-
ρανόμως ἐν τῷ ψηφίσματι κελεύει γίγνεσθαι, καὶ τοῦθ'
ὑμᾶς διδάξω. ὁ γὰρ νόμος διαρρήδην κελεύει, ἐὰν μέν
τινα στεφανοῖ ἡ βουλή, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνακηρύτ-
τεσθαι, ἐὰν δὲ ὁ δῆμος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἄλλοθι δὲ μη-
δαμοῦ. καί μοι λέγε τὸν νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

33 *Οὗτος ὁ νόμος, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ μάλα καλῶς
ἔχει. οὐ γάρ, οἶμαι, ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα
σεμνύνεσθαι πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ
τῇ πόλει τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ μὴ ἐργολαβεῖν
ἐν τοῖς κηρύγμασιν. ὁ μὲν οὖν νομοθέτης οὕτως· ὁ
δὲ Κτησιφῶν πῶς; ἀναγίγνωσκε τὸ ψήφισμα.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

34 *Ἀκούετε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης κε-
λεύει ἐν τῷ δήμῳ ἐν Πυκνὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνακηρύττειν* 428
*τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, ἄλλοθι δὲ μηδα-
μοῦ, Κτησιφῶν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐ τοὺς νόμους μό-
νον ὑπερβάς, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον μετενεγκών, οὐδὲ
ἐκκλησιαζόντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ τραγῳδῶν ἀγωνιζο-
μένων καινῶν, οὐδ' ἐναντίον τοῦ δήμου, ἀλλ' ἐναν-
τίον τῶν Ἑλλήνων, ἵν' ἡμῖν συνειδῶσιν, οἷον ἄνδρα*
35 *τιμῶμεν. οὕτω τοίνυν περιφανῶς παράνομα γεγρα-
φώς, παραταχθεὶς μετὰ Δημοσθένους ἐποίσει τέχνας
τοῖς νόμοις· ἃς ἐγὼ δηλώσω καὶ προερῶ ὑμῖν, ἵνα μὴ
λάθητε ἐξαπατηθέντες. οὗτοι γάρ, ὡς μὲν οὐκ ἀπαγο-*

ρεύουσιν οἱ νόμοι τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον
μὴ κηρύττειν ἔξω τῆς ἐκκλησίας, οὐχ ἕξουσι λέγειν, οἴ-
σουσι δὲ εἰς τὴν ἀπολογίαν τὸν Διονυσιακὸν νόμον,
καὶ χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινὶ κλέπτοντες τὴν
ἀκρόασιν ὑμῶν, καὶ παρέξονται νόμον οὐδὲν προσή- 36
κοντα τῇ γραφῇ τῇδε, καὶ λέξουσιν, ὡς εἰσὶ τῇ πόλει
429 δύο νόμοι κείμενοι περὶ τῶν κηρυγμάτων, εἷς μέν, ὃν
νῦν ἐγὼ παρέχομαι, διαρρήδην ἀπαγορεύων τὸν ὑπὸ
τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς
ἐκκλησίας, ἕτερον δ' εἶναι νόμον φήσουσιν ἐναντίον
τούτῳ, τὸν δεδωκότα ἐξουσίαν ποιεῖσθαι τὴν ἀνάρρη-
σιν τοῦ στεφάνου τραγῳδοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν ψηφί-
σηται ὁ δῆμος· κατὰ δὴ τοῦτον τὸν νόμον φήσουσι γε-
γραφέναι τὸν Κτησιφῶντα. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τούτων 37
τέχνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους τοὺς ὑμε-
τέρους, ὅπερ διατελῶ σπουδάζων παρὰ πᾶσαν τὴν κα-
τηγορίαν. εἰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἀληθὲς καὶ τοιοῦτον
ἔθος παραδέδυκεν ὑμῶν εἰς τὴν πολιτείαν, ὥστ' ἀκύ-
ρους νόμους ἐν τοῖς κυρίοις ἀναγεγράφθαι καὶ δύο
περὶ μιᾶς πράξεως ὑπεναντίους ἀλλήλοις, τί ἂν ἔτι
ταύτην εἴποι τις εἶναι τὴν πολιτείαν, ἐν ᾗ ταὐτὰ προσ-
τάττουσιν οἱ νόμοι ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν; ἀλλ' οὐκ 38
ἔχει ταῦθ' οὕτως· μήθ' ὑμεῖς ποτε εἰς τοσαύτην ἀτα-
ξίαν τῶν νόμων προβαίητε, οὔτε ἠμέληται περὶ τῶν
τοιούτων τῷ νομοθέτῃ τῷ τὴν δημοκρατίαν καταστή-
σαντι, ἀλλὰ διαρρήδην προστέτακται τοῖς θεσμοθέταις
430 καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ τοὺς νό-
μους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας καὶ σκεψαμένους, εἴ τις
ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος ἑτέρῳ νόμῳ ἢ ἄκυρος ἐν
τοῖς κυρίοις, ἢ εἴ που εἰσὶ νόμοι πλείους ἑνὸς ἀναγε-
γραμμένοι περὶ ἑκάστης πράξεως. κἄν τι τοιοῦτον εὑ- 39
ρίσκωσιν, ἀναγεγραφότας ἐν σανίσιν ἐκτιθέναι κελεύει

πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, τοὺς δὲ πρυτάνεις ποιεῖν ἐκ-
κλησίαν ἐπιγράψαντας νομοθέταις, τὸν δ' ἐπιστάτην
τῶν προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ
τοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τοὺς δὲ καταλείπειν, 431
ὅπως ἂν εἷς ᾖ νόμος καὶ μὴ πλείους περὶ ἑκάστης πρά-
ξεως. καί μοι λέγε τοὺς νόμους.

ΝΟΜΟΙ.

40 Εἰ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀληθὴς ἦν ὁ παρὰ τού-
των λόγος καὶ ἦσαν δύο κείμενοι νόμοι περὶ τῶν κη-
ρυγμάτων, ἐξ ἀνάγκης, οἶμαι, τῶν μὲν θεσμοθετῶν
ἐξευρόντων, τῶν δὲ πρυτάνεων ἀποδόντων τοῖς νομο-
θέταις ἀνῄρητ' ἂν ὁ ἕτερος τῶν νόμων, ἤτοι ὁ τὴν
ἐξουσίαν δεδωκὼς ἀνειπεῖν ἢ ὁ ἀπαγορεύων· ὁπότε δὲ
μηδὲν τούτων γεγένηται, φανερῶς δή που ἐξελέγχον-
ται οὐ μόνον ψευδῆ λέγοντες, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἀδύ-
41 νατα γενέσθαι. ὅθεν δὲ δὴ τὸ ψεῦδος τοῦτο ἐπιφέρου-
σιν, ἐγὼ διδάξω ὑμᾶς προειπών, ὧν ἕνεκα οἱ νόμοι
ἐτέθησαν οἱ περὶ τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυγμάτων. γι-
γνομένων γὰρ τῶν ἐν ἄστει τραγῳδῶν ἀνεκήρυττόν
τινες, οὐ πείσαντες τὸν δῆμον, οἱ μὲν ὅτι στεφανοῦν- 432
ται ὑπὸ τῶν φυλετῶν, ἕτεροι δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν·
ἄλλοι δέ τινες ὑποκηρυξάμενοι τοὺς αὑτῶν οἰκέτας
ἀφίεσαν ἀπελευθέρους, μάρτυρας τῆς ἀπελευθερίας
42 τοὺς Ἕλληνας ποιούμενοι. ὃ δ' ἦν ἐπιφθονώτατον,
προξενίας τινὲς εὑρημένοι ἐν ταῖς ἔξω πόλεσι διεπράτ-
τοντο ἀναγορεύεσθαι, ὅτι στεφανοῖ αὐτοὺς ὁ δῆμος, εἰ
οὕτω τύχοι, ὁ τῶν Ῥοδίων ἢ Χίων ἢ καὶ ἄλλης τινὸς
πόλεως ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ ταῦτ'
ἔπραττον οὐχ ὥσπερ οἱ ὑπὸ τῆς βουλῆς τῆς ὑμετέρας
στεφανούμενοι ἢ ὑπὸ τοῦ δήμου, πείσαντες ὑμᾶς καὶ
μετὰ ψηφίσματος, πολλὴν χάριν καταθέμενοι, ἀλλ'
43 αὐτοὶ προελόμενοι ἄνευ δόγματος ὑμετέρου. ἐκ δὲ τού- 433

του τοῦ τρόπου συνέβαινε τοὺς μὲν θεατὰς καὶ τοὺς χορηγοὺς καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐνοχλεῖσθαι, τοὺς δὲ ἀνακηρυττομένους ἐν τῷ θεάτρῳ μείζοσι τιμαῖς τιμᾶ-
434 σθαι τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων. τοῖς μὲν γαρ ἀπεδέδεικτο τόπος ἡ ἐκκλησία, ἐν ᾗ χρῆν στεφανοῦσθαι, καὶ ἀπείρητο ἄλλοθι μηδαμοῦ κηρύττεσθαι· οἱ δὲ ἀνηγορεύοντο ἐνώπιον ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων· κἀκεῖνοι μὲν μετὰ ψηφίσματος, πείσαντες ὑμᾶς, οὗτοι δ' ἄνευ ψηφίσματος. συνιδὼν δή τις ταῦτα νομο- 44
θέτης τίθησι νόμον οὐδὲν ἐπικοινωνοῦντα τῷ περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων νόμῳ, οὔτε λύσας ἐκεῖνον· οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκκλησία ἠνωχλεῖτο, ἀλλὰ τὸ θέατρον· οὔτ' ἐναντίον τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις τιθείς· οὐ γὰρ ἔξεστιν· ἀλλὰ περὶ τῶν ἄνευ ψηφίσματος ὑμετέρου στεφανουμένων ὑπὸ τῶν φυλετῶν καὶ δημοτῶν καὶ περὶ τῶν τοὺς οἰκέτας ἀπελευθερούντων καὶ περὶ τῶν ξενικῶν στεφάνων, καὶ διαρρήδην ἀπαγορεύει μήτ' οἰκέτην ἀπελευθεροῦν ἐν τῷ θεάτρῳ μήθ' ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, μηδ' ὑπ' ἄλλου, φησί, μηδενός, ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα. ὅταν οὖν ἀποδείξῃ τοῖς μὲν 45
ὑπὸ τῆς βουλῆς στεφανουμένοις εἰς τὸ βουλευτήριον ἀναρρηθῆναι, τοῖς δ' ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τοῖς δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν στεφανουμένοις καὶ φυλετῶν ἀπείπῃ μὴ κηρύττεσθαι τοῖς τραγῳδοῖς, ἵνα μηδεὶς ἐρανίζων στεφάνους καὶ κηρύγ-
435 ματα ψευδῆ φιλοτιμίαν κτᾶται, προσαπείπῃ δ' ἐν τῷ νόμῳ μηδ' ὑπὸ ἄλλου μηδενὸς ἀνακηρύττεσθαι, ἀπούσης βουλῆς καὶ δήμου καὶ φυλετῶν καὶ δημοτῶν, —
436 ὅταν δέ τις ταῦτα ἀφέλῃ, τί τὸ καταλειπόμενόν ἐστι πλὴν οἱ ξενικοὶ στέφανοι; ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μέγα 46
σημεῖον ὑμῖν τούτου ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων ἐπιδείξω.

αὐτὸν γὰρ τὸν χρυσοῦν στέφανον, ὃς ἂν ἐν τῷ θεά-
τρῳ τῷ ἐν ἄστει ἀναρρηθῇ, ἱερὸν εἶναι τῆς Ἀθηνᾶς
κελεύει ὁ νόμος, ἀφελόμενος τὸν στεφανούμενον. καί-
τοι τίς ἂν ὑμῶν τολμήσειε τοσαύτην ἀνελευθερίαν
καταγνῶναι τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων; μὴ γὰρ ὅτι
πόλις, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἰδιώτης οὐδὲ εἷς οὕτως ἀγεννὴς
γένοιτο, ὥστε ὃν αὐτὸς ἔδωκε στέφανον ἅμα ἀνακη-
ρύττειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι καὶ καθιεροῦν. ἀλλ', οἶμαι,
διὰ τὸ ξενικὸν εἶναι τὸν στέφανον καὶ ἡ καθιέρωσις
γίγνεται, ἵνα μηδεὶς ἀλλοτρίαν εὔνοιαν περὶ πλείονος
ποιούμενος τῆς πατρίδος χείρων γένηται τὴν ψυχήν.
47 ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον τὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ στέφανον ἀναρ-
ρηθέντα οὐδεὶς καθιεροῖ, ἀλλ' ἔξεστι κεκτῆσθαι, ἵνα
μὴ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου, ἔχοντες ἐν τῇ
οἰκίᾳ τὸ ὑπόμνημα, μηδέποτε κακοὶ τὴν ψυχὴν εἰς τὸν
δῆμον γίγνωνται. καὶ διὰ τοῦτο προσέθηκεν ὁ νομο-
θέτης μὴ κηρύττεσθαι τὸν ἀλλότριον στέφανον ἐν τῷ 437
θεάτρῳ, ἐὰν μὴ ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἵν' ἡ πόλις ἡ βου-
λομένη τινὰ τῶν ὑμετέρων στεφανοῦν πρέσβεις πέμ-
ψασα δεηθῇ τοῦ δήμου, ἵνα κηρυττόμενος μείζω χάριν
εἰδῇ τῶν στεφανούντων ὑμῖν, ὅτι κηρῦξαι ἐπετρέψατε.
ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, τῶν νόμων αὐτῶν ἀκούσατε.

ΝΟΜΟΙ.

48 Ἐπειδὰν τοίνυν ἐξαπατῶντες ὑμᾶς λέγωσιν, ὡς
προσγέγραπται ἐν τῷ νόμῳ ἐξεῖναι στεφανοῦν, ἐὰν
ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἀπομνημονεύετε αὐτοῖς ὑποβάλ-
λειν· ναὶ, εἴ γε σέ τις ἄλλη πόλις στεφανοῖ· εἰ δὲ ὁ δῆ-
μος ὁ Ἀθηναίων, ἀποδέδεικταί σοι τόπος, ὅπου δεῖ 438
τοῦτο γενέσθαι, ἀπείρηταί σοι ἔξω τῆς ἐκκλησίας μὴ
κηρύττεσθαι. τὸ γὰρ „ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ" ὅ τι ἔστιν,
ὅλην τὴν ἡμέραν λέγε· οὐ γὰρ ἀποδείξεις, ὡς ἔννομα
γέγραφας.

Ἔστι δὲ ὑπόλοιπόν μοι μέρος τῆς κατηγορίας, 49
ἐφ' ᾧ μάλιστα σπουδάζω· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ πρόφασις,
δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι. λέγει γὰρ οὕτως ἐν
τῷ ψηφίσματι· „καὶ τὸν κήρυκα ἀναγορεύειν ἐν τῷ
θεάτρῳ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι στεφανοῖ αὐτὸν ὁ δῆ-
μος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας,“
439 καὶ τὸ μέγιστον· „ὅτι διατελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ
ἄριστα τῷ δήμῳ.“ ἁπλοῦς δὴ παντάπασιν ὁ μετὰ ταῦτα 50
ἡμῖν λόγος γίγνεται, καὶ ὑμῖν ἀκούσασι κρῖναι εὐμα-
θής· δεῖ γὰρ δή που τὸν μὲν κατηγοροῦντα ἐμὲ τοῦθ'
ὑμῖν ἐπιδεικνύναι, ὡς εἰσὶν οἱ κατὰ Δημοσθένους
ἔπαινοι ψευδεῖς καὶ ὡς οὔτ' ἤρξατο λέγειν τὰ βέλτιστα
οὔτε νῦν διατελεῖ πράττων τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ.
κἂν τοῦτ' ἐπιδείξω, δικαίως δή που τὴν γραφὴν ἁλώ-
σεται Κτησιφῶν· ἅπαντες γὰρ ἀπαγορεύουσιν οἱ νό-
μοι μηδένα ψευδῆ γράμματα ἐγγράφειν ἐν τοῖς δημο-
σίοις ψηφίσμασι. τῷ δ' ἀπολογουμένῳ τοὐναντίον
440 τούτου δεικτέον ἐστίν. ὑμεῖς δ' ἡμῖν ἔσεσθε τῶν λόγων
κριταί. ἔχει δ' οὕτως.

Ἐγὼ τὸν μὲν βίον τὸν Δημοσθένους ἐξετάζειν μα- 51
κροτέρου λόγου ἔργον ἡγοῦμαι εἶναι. τί γὰρ δεῖ νῦν
ταῦτα λέγειν, ἢ τὰ περὶ τὴν τοῦ τραύματος γραφὴν
αὐτῷ συμβεβηκότα, ὅτ' ἐγράψατο εἰς Ἄρειον πάγον
Δημομέλην τὸν Παιανιᾶ ἀνεψιὸν ὄντα ἑαυτῷ, καὶ τὴν
τῆς κεφαλῆς ἐπιτομήν· ἢ τὰ περὶ τὴν Κηφισοδότου
στρατηγίαν καὶ τὸν τῶν νεῶν ἔκπλουν τὸν εἰς Ἑλλήσ-
ποντον, ὅτε εἷς ὢν τῶν τριηράρχων Δημοσθένης καὶ πε- 52
ριάγων τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τῆς νεὼς καὶ συσσιτῶν καὶ
συνθύων καὶ συσπένδων, καὶ τούτων ἀξιωθεὶς διὰ τὸ
441 πατρικὸς αὐτῷ φίλος εἶναι, οὐκ ὤκνησεν ἀπ' εἰσαγγε-
λίας αὐτοῦ κρινομένου περὶ θανάτου κατήγορος γενέ-
σθαι· καὶ ταῦτα ἤδη τὰ περὶ Μειδίαν καὶ τοὺς κονδύ-

*λους, οὓς ἔλαβεν ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ χορηγὸς ὤν, καὶ ὡς
ἀπέδοτο τριάκοντα μνῶν ἅμα τήν τε εἰς αὐτὸν ὕβριν καὶ
τὴν τοῦ δήμου καταχειροτονίαν, ἣν ἐν Διονύσου κατε-
53 χειροτόνησε Μειδίου. ταῦτα μὲν οὖν μοι δοκῶ καὶ τἄλλα
τὰ τούτοις ὅμοια ὑπερβήσεσθαι, οὐ προδιδοὺς ὑμᾶς
οὐδὲ τὸν ἀγῶνα καταχαριζόμενος, ἀλλ' ἐκεῖνο φοβού-
μενος, μή μοι παρ' ὑμῶν ἀπαντήσῃ τὸ δοκεῖν μὲν ἀλη-
θῆ λέγειν, ἀρχαῖα δὲ καὶ λίαν ὁμολογούμενα. καίτοι, ὦ
Κτησιφῶν, ὅτῳ τὰ μέγιστα τῶν αἰσχρῶν οὕτως ἐστὶ
πιστὰ καὶ γνώριμα τοῖς ἀκούουσιν, ὥστε τὸν κατήγο-
ρον μὴ δοκεῖν ψευδῆ λέγειν, ἀλλὰ παλαιὰ καὶ λίαν
προωμολογημένα, πότερα αὐτὸν δεῖ χρυσῷ στεφάνῳ
στεφανωθῆναι ἢ ψέγεσθαι; καὶ σὲ τὸν ψευδῆ καὶ πα-
ράνομα τολμῶντα γράφειν πότερα χρὴ καταφρονεῖν
τῶν δικαστηρίων ἢ δίκην τῇ πόλει διδόναι;*

54 *Περὶ δὲ τῶν δημοσίων ἀδικημάτων πειράσομαι
σαφέστερον εἰπεῖν. καὶ γὰρ πυνθάνομαι μέλλειν Δη-* 442
*μοσθένην, ἐπειδὰν αὐτοῖς ὁ λόγος ἀποδοθῇ, καταριθ-
μεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἄρα τῇ πόλει τέτταρες ἤδη γε-
γένηνται καιροί, ἐν οἷς αὐτὸς πεπολίτευται. ὧν ἕνα
μὲν καὶ πρῶτον, ὡς ἔγωγε ἀκούω, καταλογίζεται ἐκεῖ-
νον τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπό-
λεως ἐπολεμοῦμεν· τοῦτον δ' ἀφορίζεται τῇ γενομένῃ
εἰρήνῃ καὶ συμμαχίᾳ, ἣν Φιλοκράτης ὁ Ἁγνούσιος
ἔγραψε καὶ αὐτὸς οὗτος μετ' ἐκείνου, ὡς ἐγὼ δείξω.
55 δεύτερον δέ φησι γενέσθαι ὃν ἤγομεν χρόνον τὴν εἰρή-
νην, δηλονότι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ καταλύ-
σας τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην τῇ πόλει ὁ αὐτὸς οὗτος
ῥήτωρ ἔγραψε τὸν πόλεμον· τρίτον δὲ ὃν ἐπολεμοῦμεν
χρόνον μέχρι τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ, τέταρτον
δὲ τὸν νῦν παρόντα καιρόν. ταῦτα δὲ καταριθμησά-* 443
μενος, ὡς ἀκούω, μέλλει με παρακαλεῖν καὶ ἐπερωτᾶν,

ὁποίου τούτων τῶν τεττάρων αὐτοῦ καιρῶν κατηγορῶ
καὶ πότε αὐτὸν οὐ τὰ βέλτιστά φημι τῷ δήμῳ πεπολι-
τεῦσθαι· κἂν μὴ θέλω ἀποκρίνασθαι, ἀλλ᾽ ἐγκαλύ-
πτωμαι καὶ ἀποδιδράσκω, ἐκκαλύψειν μέ φησι προσελ-
θὼν καὶ ἄξειν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀναγκάσειν ἀποκρίνα-
σθαι. ἵν᾽ οὖν μήθ᾽ οὗτος ἰσχυρίζηται ὑμεῖς τε προει- 56
δῆτε ἐγώ τε ἀποκρίνωμαι, ἐναντίον σοι τῶν δικαστῶν,
Δημόσθενες, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὅσοι δὴ ἔξω-
444 θεν περιεστᾶσι, καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅσοις ἐπιμελὲς γέ-
γονεν ἐπακούειν τῆσδε τῆς κρίσεως· ὁρῶ δὲ οὐκ ὀλί-
γους παρόντας, ἀλλ᾽ ὅσους οὐδεὶς πώποτε μέμνηται
πρὸς ἀγῶνα δημόσιον παραγενομένους· ἀποκρίνομαι,
ὅτι ἁπάντων τῶν τεττάρων καιρῶν κατηγορῶ σου,
οὓς σὺ διαιρεῖς, κἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ οἱ δικασταὶ ἐξ 57
ἴσου ἡμῶν ἀκούσωσι κἀγὼ δύνωμαι ἀπομνημονεῦσαι
ἅ σοι σύνοιδα, πάνυ προσδοκῶ ἐπιδείξειν τοῖς δικα-
σταῖς τῆς μὲν σωτηρίας τῇ πόλει τοὺς θεοὺς αἰτίους
γεγενημένους καὶ τοὺς φιλανθρώπως καὶ μετρίως τοῖς
445 τῆς πόλεως πράγμασι χρησαμένους, τῶν δὲ ἀτυχημά-
των ἁπάντων Δημοσθένην αἴτιον γεγενημένον. καὶ
χρήσομαι τῇ τοῦ λόγου τάξει ταύτῃ, ἣν τοῦτον πυν-
θάνομαι ποιεῖσθαι μέλλειν, λέξω δὲ πρῶτον περὶ τοῦ
πρώτου καιροῦ καὶ δεύτερον περὶ τοῦ δευτέρου καὶ
τρίτον περὶ τοῦ ἐφεξῆς καὶ τέταρτον περὶ τῶν νῦν κα-
θεστηκότων πραγμάτων. καὶ δὴ ἐπανάγω ἐμαυτὸν ἐπὶ
τὴν εἰρήνην, ἣν σὺ καὶ Φιλοκράτης ἐγράψατε.

Ὑμῖν γὰρ ἐξεγένετ᾽ ἄν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὴν προτέ- 58
ραν ἐκείνην εἰρήνην ποιήσασθαι μετὰ κοινοῦ συνε-
δρίου τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες ὑμᾶς εἴασαν περιμεῖναι
446 τὰς πρεσβείας, ἃς ἦτε ἐκπεπομφότες κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν
καιρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον,
μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου, καὶ προϊόντος τοῦ

χρόνου παρ' ἑκόντων τῶν Ἑλλήνων ἀπολαβεῖν τὴν
ἡγεμονίαν· καὶ τούτων ἀπεστερήθητε διὰ Δημοσθέ-
νην καὶ Φιλοκράτην καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας, ἃς
ἐδωροδόκησαν συστάντες ἐπὶ τὸ δημόσιον τὸ ὑμέτε-
59 ρον. εἰ δέ τισιν ὑμῶν ἐξαίφνης ἀκούσασιν ἀπιστότερος
προσπέπτωκεν ὁ τοιοῦτος λόγος, ἐκείνως τὴν ὑπόλοι-
πον ποιήσασθε ἀκρόασιν, ὥσπερ ὅταν περὶ χρημάτων
ἀνηλωμένων διὰ πολλοῦ χρόνου καθεζώμεθα ἐπὶ τους
λογισμούς. ἐρχόμεθα δή που ψευδεῖς οἴκοθεν ἐνίοτε
δόξας ἔχοντες κατὰ τῶν λογισμῶν· ἀλλ' ὅμως ἐπειδὰν 447
ὁ λογισμὸς συγκεφαλαιωθῇ, οὐδεὶς ἡμῶν ἐστιν οὕτω
δύσκολος τὴν φύσιν, ὅστις οὐκ ἀπέρχεται τοῦθ' ὁμο-
λογήσας καὶ ἐπινεύσας ἀληθὲς εἶναι, ὅ τι ἂν αὐτὸς ὁ
60 λογισμὸς αἱρῇ. οὕτω καὶ νῦν τὴν ἀκρόασιν ποιήσα-
σθε. εἴ τινες ὑμῶν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν χρόνων ἥκουσιν
οἴκοθεν τοιαύτην ἔχοντες τὴν δόξαν, ὡς ἄρα ὁ Δημο-
σθένης οὐδὲν πώποτε εἴρηκεν ὑπὲρ Φιλίππου συστὰς
μετὰ Φιλοκράτους, — ὅστις οὕτω διάκειται, μήτ' ἀπο-
γνώτω μηδὲν μήτε καταγνώτω, πρὶν ἂν ἀκούσῃ· οὐ γὰρ
δίκαιον. ἀλλ' ἐὰν ἐμοῦ διὰ βραχέων ἀκούσητε ὑπομι-
μνήσκοντος τοὺς καιροὺς καὶ τὸ ψήφισμα παρεχομέ-
νου, ὃ μετὰ Φιλοκράτους ἔγραψε Δημοσθένης, ἐὰν
αὐτὸς ὁ τῆς ἀληθείας λογισμὸς ἐγκαταλαμβάνῃ τὸν
Δημοσθένην πλείω μὲν γεγραφότα ψηφίσματα Φιλο-
κράτους περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης καὶ συμμαχίας, 448
61 καθ' ὑπερβολὴν δὲ αἰσχύνης κεκολακευκότα Φίλιππον
καὶ τοὺς παρ' ἐκείνου πρέσβεις, αἴτιον δὲ γεγονότα 449
τῷ δήμῳ τοῦ μὴ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων 450
ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἔκδοτον δὲ Φιλίππῳ πεποιη-
κότα Κερσοβλέπτην τὸν Θρᾴκης βασιλέα, ἄνδρα φίλον
καὶ σύμμαχον τῇ πόλει, — ἐὰν ταῦθ' ὑμῖν σαφῶς ἐπι-
δείξω, δεήσομαι ὑμῶν μετρίαν δέησιν· ἐπινεύσατέ μοι

πρὸς θεῶν τὸν πρῶτον τῶν τεττάρων καιρῶν μὴ καλῶς αὐτὸν πεπολιτεῦσθαι. λέξω δὲ ὅθεν μάλιστα παρακολουθήσετε.

Ἔγραψε Φιλοκράτης ἐξεῖναι Φιλίππῳ δεῦρο κή- 62
ρυκα καὶ πρέσβεις πέμπειν περὶ εἰρήνης· τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγράφη παρανόμων. ἧκον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι· κατηγόρει μὲν Λυκῖνος ὁ γραψάμενος, ἀπελογεῖτο δὲ Φιλοκράτης, συναπελογεῖτο δὲ καὶ Δημοσθένης· ἀπέφυγε Φιλοκράτης. μετὰ ταῦτα ἐπῄει χρόνος Θε-
451 μιστοκλῆς ἄρχων· ἐνταῦθ' εἰσέρχεται βουλευτὴς εἰς τὸ βουλευτήριον Δημοσθένης, οὔτε λαχὼν οὔτ' ἐπιλαχών, ἀλλ' ἐκ παρασκευῆς πριάμενος, ἵν' εἰς ὑποδο-
452 χὴν ἅπαντα καὶ λέγοι καὶ πράττοι Φιλοκράτει, ὡς αὐτὸ
ἔδειξε τὸ ἔργον. νικᾷ γὰρ ἕτερον ψήφισμα Φιλοκρά- 63
της, ἐν ᾧ κελεύει ἑλέσθαι δέκα πρέσβεις, οἵτινες ἀφικόμενοι πρὸς Φίλιππον ἀξιώσουσιν αὐτὸν δεῦρο πρέσβεις αὐτοκράτορας πέμπειν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. τούτων εἷς ἦν Δημοσθένης. κἀκεῖθεν ἐπανήκων ἐπαινέτης ἦν τῆς εἰρήνης, καὶ ταὐτὰ τοῖς ἄλλοις πρέσβεσιν ἀπήγγελλε, καὶ μόνος τῶν ἄλλων βουλευτῶν ἔγραψε σπεί-
453 σασθαι τῷ κήρυκι τῷ ἀπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ τοῖς πρέσβεσιν, ἀκόλουθα γράφων Φιλοκράτει· ὁ μέν γε τὴν ἐξουσίαν ἔδωκε τοῦ δεῦρο κήρυκα καὶ πρέσβεις πέμ-
πεσθαι, ὁ δὲ τῇ πρεσβείᾳ σπένδεται. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα 64
ἤδη μοι σφόδρα προσέχετε τὸν νοῦν. ἐπράττετο γὰρ οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους πρέσβεις τοὺς πολλὰ συκοφαν-
454 τηθέντας ὕστερον ἐκ μεταβολῆς ὑπὸ Δημοσθένους, ἀλλὰ πρὸς Φιλοκράτην καὶ Δημοσθένην, εἰκότως, τοὺς ἅμα μὲν πρεσβεύοντας, ἅμα δὲ τὰ ψηφίσματα γράφοντας, πρῶτον μὲν ὅπως μὴ περιμείνητε τοὺς πρέσβεις, οὓς ἦτε ἐκπεπομφότες παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ

65 ποιήσησθε τὴν εἰρήνην· δεύτερον δ' ὅπως μὴ μόνον
τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν εἶναι ψηφιεῖσθε πρὸς
Φίλιππον, ἵν', εἴ τινες προσέχοιεν τῷ πλήθει τῷ ὑμε-
τέρῳ, εἰς τὴν ἐσχάτην ἐμπέσοιεν ἀθυμίαν ὁρῶντες
ὑμᾶς αὐτοὺς μὲν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὸν πόλεμον,
οἴκοι δὲ μὴ μόνον εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν ἐψη-
φισμένους ποιεῖσθαι· τρίτον δὲ ὅπως Κερσοβλέπτης
ὁ Θρᾴκης βασιλεὺς μὴ ἔσται ἔνορκος, μηδὲ μετέσται 455
τῆς συμμαχίας καὶ τῆς εἰρήνης αὐτῷ. παρηγγέλλετο
66 δ' ἐπ' αὐτὸν ἤδη στρατεία. καὶ ταῦθ' ὁ μὲν ἐξωνούμε-
νος οὐκ ἠδίκει, πρὸ γὰρ τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν
ἀνεμέσητον ἦν αὐτῷ πράττειν τὰ συμφέροντα, οἱ
δ' ἀποδόμενοι καὶ κατακοινωνήσαντες τὰ τῆς πόλεως
ἰσχυρὰ μεγάλης ὀργῆς ἦσαν ἄξιοι. ὁ γὰρ μισαλέξαν-
δρος νυνὶ φάσκων εἶναι καὶ τότε μισοφίλιππος Δη-
μοσθένης, ὁ τὴν ξενίαν ἐμοὶ προφέρων τὴν Ἀλεξάν-
δρου, γράφει ψήφισμα, τοὺς καιροὺς τῆς πόλεως ὑφαι-
67 ρούμενος, ἐκκλησίαν ποιεῖν τοὺς πρυτάνεις τῇ ὀγδόῃ
ἱσταμένου τοῦ ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς, ὅτ' ἦν τῷ Ἀσκλη-
πιῷ ἡ θυσία καὶ ὁ προαγὼν, ἐν τῇ ἱερᾷ ἡμέρᾳ, ὃ πρό- 456
τερον οὐδεὶς μέμνηται γενόμενον, τίνα πρόφασιν 457
ποιησάμενος; ἵνα, φησὶν, ἐὰν ἤδη παρῶσιν οἱ τοῦ Φι-
λίππου πρέσβεις, βουλεύσηται ὁ δῆμος ὡς τάχιστα
περὶ τῶν πρὸς Φίλιππον, τοῖς οὔπω παροῦσι πρέσβεσι
προκαταλαμβάνων τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς χρόνους
ὑμῶν ὑποτεμνόμενος καὶ τὸ πρᾶγμα κατασπεύδων,
ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐπανελθόντων τῶν
ὑμετέρων πρέσβεων, ἀλλὰ μόνοι ποιήσησθε τὴν εἰρή-
68 νην. μετὰ δὲ ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἧκον οἱ τοῦ Φιλίπ-
που πρέσβεις· οἱ δὲ ὑμέτεροι ἀπεδήμουν παρακαλοῦν-
τες τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ Φίλιππον. ἐνταῦθ' ἕτερον ψή-
φισμα νικᾷ Δημοσθένης, ἐν ᾧ γράφει μὴ μόνον ὑπὲρ

458 τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ συμμαχίας ὑμᾶς βουλεύσασθαι, μὴ περιμείναντας τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὰ Διονύσια τὰ ἐν ἄστει, τῇ ὀγδόῃ καὶ ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν ψηφισμάτων.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, παρεληλύθει τὰ Διο- 69
νύσια, ἐγίγνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι, ἐν δὲ τῇ προτέρᾳ
459 τῶν ἐκκλησιῶν ἀνεγνώσθη δόγμα κοινὸν τῶν συμμάχων, οὗ τὰ κεφάλαια διὰ βραχέων ἐγὼ προερῶ. πρῶτον μὲν γὰρ ἔγραψαν ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι, τὸ δὲ τῆς συμμαχίας ὄνομα ὑπερέβησαν,
460 οὐκ ἐπιλελησμένοι, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἀναγκαιοτέραν ἢ καλλίω ὑπολαμβάνοντες εἶναι· ἔπειτα ἀπήντησαν ὀρθῶς ἰασόμενοι τὸ Δημοσθένους δωροδόκημα,
καὶ προσέγραψαν ἐν τῷ δόγματι ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ 70
τῶν Ἑλλήνων ἐν τρισὶ μησὶν εἰς τὴν αὐτὴν στήλην ἀναγεγράφθαι μετ' Ἀθηναίων καὶ μετέχειν τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, δύο μέγιστα προκαταλαμβάνοντες, πρῶτον μὲν τὸν χρόνον τὸν τῆς τριμήνου ταῖς τῶν Ἑλλήνων πρεσβείαις ἱκανὸν γενέσθαι παρασκευάζοντες, ἔπειτα τὴν τῶν Ἑλλήνων εὔνοιαν τῇ πόλει μετὰ κοινοῦ συνεδρίου κτώμενοι, ἵν' εἰ παραβαίνοιντο αἱ συνθῆκαι, μὴ μόνοι μηδ' ἀπαράσκευοι πολεμήσαιμεν, ἃ νῦν ἡμῖν παθεῖν συνέβη διὰ Δημοσθένην. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτοῦ τοῦ δόγματος ἀκούσαντες μαθήσεσθε.

ΔΟΓΜΑ ΣΥΜΜΑΧΩΝ.

Τούτῳ τῷ δόγματι συνειπεῖν ὁμολογῶ, καὶ πάν- 71
τες οἱ ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν δημηγοροῦντες· καὶ ὁ δῆμος ἀπῆλθε τοιαύτην τινὰ δόξαν εἰληφώς, ὡς ἔσται μὲν ἡ εἰρήνη, περὶ δὲ συμμαχίας οὐκ ἄμεινον

εἴη διὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων παράκλησιν βουλεύσασθαι, 461
ἔσται δὲ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων. νὺξ ἐν
μέσῳ, καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐν-
ταῦθα δὴ προκαταλαμβάνων Δημοσθένης τὸ βῆμα,
οὐδενὶ τῶν ἄλλων παραλιπὼν λόγον, οὐδὲν ὄφελος
ἔφη τῶν χθὲς εἰρημένων εἶναι λόγων, εἰ ταῦθ' οἱ Φι-
λίππου μὴ συμπεισθήσονται πρέσβεις, οὐδὲ γιγνώ-
72 σκειν ἔφη τὴν εἰρήνην ἀπούσης συμμαχίας. οὐ γὰρ
ἔφη δεῖν, καὶ γὰρ τὸ ῥῆμα μέμνημαι ὡς εἶπε, διὰ τὴν
ἀηδίαν τοῦ λέγοντος ἅμα καὶ τοῦ ὀνόματος, ἀπορρῆξαι
τῆς εἰρήνης τὴν συμμαχίαν, οὐδὲ τὰ τῶν Ἑλλήνων
ἀναμένειν μελλήματα, ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτοὺς ἢ τὴν 462
εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι. καὶ τελευτῶν ἐπὶ τὸ βῆμα πα-
ρακαλέσας Ἀντίπατρον ἐρώτημά τι ἠρώτα, προειπὼν
μὲν ἃ ἐρήσεται, προδιδάξας δὲ ἃ χρὴ κατὰ τῆς πόλεως
ἀποκρίνασθαι. καὶ τέλος ταῦτ' ἐνίκα, τῷ μὲν λόγῳ
προβιασαμένου Δημοσθένους, τὸ δὲ ψήφισμα γράψαν-
73 τος Φιλοκράτους. ὃ δὲ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, Κερσο-
βλέπτην καὶ τὸν ἐπὶ Θρᾴκης τόπον ἔκδοτον ποιῆσαι,
καὶ τοῦτ' ἔπραξαν ἕκτῃ φθίνοντος τοῦ ἐλαφηβολιῶνος,
πρὶν ἐπὶ τὴν ὑστέραν ἀπαίρειν πρεσβείαν τὴν ἐπὶ τοὺς
ὅρκους Δημοσθένην· ὁ γὰρ μισαλέξανδρος καὶ μισο-
φίλιππος ὑμῖν οὑτοσὶ ῥήτωρ δὶς ἐπρέσβευσεν ἐν Μα-
κεδονίᾳ, ἐξὸν μηδὲ ἅπαξ, ὁ νυνὶ κελεύων τῶν Μακε- 463
δόνων καταπτύειν. εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν τῇ ἕκτῃ
λέγω, καθεζόμενος βουλευτὴς ὢν ἐκ παρασκευῆς, ἔκ-
74 δοτον Κερσοβλέπτην μετὰ Φιλοκράτους ἐποίησε. λαν-
θάνει γὰρ ὁ μὲν Φιλοκράτης ἐν ψηφίσματι μετὰ τῶν
ἄλλων γραμμάτων παρεγγράψας, ὁ δ' ἐπιψηφίσας, 464
Δημοσθένης, ἐν ᾧ γέγραπται „ἀποδοῦναι τοὺς ὅρκους 465
τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ Φιλίππου ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ
τοὺς συνέδρους τῶν συμμάχων.“ παρὰ δὲ Κερσο

*βλέπτου σύνεδρος οὐκ ἐκάθητο· γράψας δὲ τοὺς συνε-
δρεύοντας ὀμνύναι τὸν Κερσοβλέπτην οὐ συνεδρεύ-
οντα ἐξέκλησε τῶν ὅρκων. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀνά-* 75
*γνωθί μοι, τίς ἦν ὁ ταῦτα γράψας καὶ τίς ὁ ταῦτα ἐπι-
ψηφίσας πρόεδρος.*

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ.

Καλὸν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλὸν ἡ τῶν δημοσίων γραμ-
466 *μάτων φυλακή· ἀκίνητον γάρ ἐστι καὶ οὐ συμμετα-
πίπτει τοῖς αὐτομολοῦσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀλλ' ἀπέδωκε
τῷ δήμῳ, ὁπόταν βούληται, συνιδεῖν τοὺς πάλαι μὲν
πονηροὺς, ἐκ μεταβολῆς δ' ἀξιοῦντας εἶναι χρηστούς.*
Ὑπόλοιπον δέ μοι ἐστὶ τὴν κολακείαν αὐτοῦ διεξ- 76
*ελθεῖν. Δημοσθένης γὰρ ἐνιαυτὸν βουλεύσας οὐδε-
μίαν πώποτε φανεῖται πρεσβείαν εἰς προεδρίαν καλέ-
σας, ἀλλὰ τότε μόνον καὶ πρῶτον πρέσβεις εἰς προε-*
467 *δρίαν ἐκάλεσε καὶ προσκεφάλαια ἔθηκε καὶ φοινικίδας
περιεπέτασε καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἡγεῖτο τοῖς πρέσβεσιν
εἰς τὸ θέατρον, ὥστε καὶ συρίττεσθαι διὰ τὴν ἀσχη-
μοσύνην καὶ κολακείαν. καὶ ὅτ' ἀπῄεσαν, ἐμισθώσατο
αὐτοῖς τρία ζεύγη ὀρικὰ καὶ προὔπεμψεν εἰς Θήβας,
καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιῶν. ἵνα δ' ἐπὶ τῆς ὑπο-
θέσεως μείνω, λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῆς προε-
δρίας.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Οὗτος τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ τηλικοῦτος τὸ μέγε- 77
468 *θος κόλαξ πρῶτος διὰ τῶν κατασκόπων τῶν παρὰ Χα-
ριδήμου πυθόμενος τὴν Φιλίππου τελευτὴν τῶν μὲν
θεῶν συμπλάσας ἑαυτῷ ἐνύπνιον κατεψεύσατο, ὡς
οὐ παρὰ Χαριδήμου τὸ πρᾶγμα πεπυσμένος, ἀλλὰ
παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, οὓς μεθ' ἡμέραν
ἐπιορκῶν νύκτωρ φησὶν ἑαυτῷ διαλέγεσθαι καὶ τὰ
μέλλοντα ἔσεσθαι προλέγειν, ἑβδόμην δ' ἡμέραν τῆς*

θυγατρὸς αὐτῷ τετελευτηκυίας, πρὶν πενθῆσαι καὶ τὰ 469
νομιζόμενα ποιῆσαι, στεφανωσάμενος καὶ λευκὴν
ἐσθῆτα λαβὼν ἐβουθύτει καὶ παρενόμει, τὴν μόνην
ὁ δείλαιος καὶ πρώτην αὐτὸν πατέρα προσειποῦσαν
78 ἀπολέσας. καὶ οὐ τὸ δυστύχημα ὀνειδίζω, ἀλλὰ τὸν
τρόπον ἐξετάζω. ὁ γὰρ μισότεκνος καὶ πατὴρ πονηρὸς 470
οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δημαγωγὸς χρηστὸς, οὐδὲ ὁ τὰ
φίλτατα καὶ οἰκειότατα σώματα μὴ στέργων οὐδέποθ᾽
ὑμᾶς περὶ πλείονος ποιήσεται τοὺς ἀλλοτρίους, οὐδέ
γε ὁ ἰδίᾳ πονηρὸς οὐκ ἂν γένοιτο δημοσίᾳ χρηστὸς,
οὐδ᾽ ὅστις ἐστὶν οἴκοι φαῦλος, οὐδέποτ᾽ ἦν ἐν Μακε-
δονίᾳ κατὰ τὴν πρεσβείαν καλὸς κἀγαθός· οὐ γὰρ τὸν
τρόπον, ἀλλὰ τὸν τόπον μόνον μετήλλαξεν.
79 Πόθεν οὖν ἐπὶ τὴν μεταβολὴν ἦλθε τῶν πραγμά-
των, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ δεύτερος καιρὸς, καὶ τί ποτ᾽ ἐστὶ
τὸ αἴτιον, ὅτι Φιλοκράτης μὲν ἀπὸ τῶν αὐτῶν πολι-
τευμάτων Δημοσθένει φυγὰς ἀπ᾽ εἰσαγγελίας γεγένη-
ται, Δημοσθένης δὲ ἐπέστη τῶν ἄλλων κατήγορος, καὶ
πόθεν ποθ᾽ ἡμᾶς εἰς τὰς ἀτυχίας ὁ μιαρὸς ἄνθρωπος
ἐμβέβληκε, ταῦτ᾽ ἤδη διαφερόντως ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦ- 471
80 σαι. ὡς γὰρ τάχιστα εἴσω Πυλῶν Φίλιππος παρῆλθε
καὶ τάς τε ἐν Φωκεῦσι πόλεις παραδόξως ἀναστάτους
ἐποίησε, Θηβαίους δὲ, ὡς τόθ᾽ ὑμῖν ἐδόκει, περαιτέρω
τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ὑμετέρου συμφέροντος ἰσχυροὺς
κατεσκεύασεν, ὑμεῖς δὲ ἐκ τῶν ἀγρῶν φοβηθέντες
ἐσκευαγωγήσατε, ἐν ταῖς μεγίσταις δ᾽ ἦσαν αἰτίαις οἱ
πρέσβεις οἱ περὶ τῆς εἰρήνης πρεσβεύσαντες, πολὺ δὲ
τῶν ἄλλων διαφερόντως Φιλοκράτης καὶ Δημοσθένης
διὰ τὸ μὴ μόνον πρεσβεύειν, ἀλλὰ καὶ τὰ ψηφίσματα
81 γεγραφέναι, συνέβη δ᾽ ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις διαφέ-
ρεσθαί τι Δημοσθένην καὶ Φιλοκράτην σχεδὸν ὑπὲρ
τούτων, ὑπὲρ ὧν καὶ ὑμεῖς αὐτοὺς ὑπωπτεύσατε δι-

472 ἐνεχθῆναι, τοιαύτης δὲ ἐμπιπτούσης ταραχῆς μετὰ τῶν
συμφύτων νοσημάτων αὐτῷ ἤδη τὰ μετὰ ταῦτα ἐβου-
λεύετο, μετὰ δειλίας καὶ τῆς πρὸς Φιλοκράτην ὑπὲρ
473 τῆς δωροδοκίας ζηλοτυπίας, καὶ ἡγήσατο, εἰ τῶν συμ-
πρεσβευόντων καὶ τοῦ Φιλίππου κατήγορος ἀναφα-
νείη, τὸν μὲν Φιλοκράτην προδήλως ἀπολεῖσθαι, τοὺς
δὲ ἄλλους συμπρέσβεις κινδυνεύσειν, αὐτὸς δ' εὐδο-
κιμήσειν καὶ προδότης ὢν τῶν φίλων καὶ πονηρὸς πι-
στὸς τῷ δήμῳ φανήσεσθαι. κατιδόντες δ' αὐτὸν οἱ τῇ 82
τῆς πόλεως προσπολεμοῦντες ἡσυχίᾳ ἄσμενοι παρε-
κάλουν ἐπὶ τὸ βῆμα, τὸν μόνον ἀδωροδόκητον ὀνομά-
474 ζοντες τῇ πόλει· ὁ δὲ παριὼν ἀρχὰς αὐτοῖς ἐνεδίδου
πολέμου καὶ ταραχῆς. οὗτός ἐστιν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ
πρῶτος ἐξευρὼν Σέρριον τεῖχος καὶ Δορίσκον καὶ Ἐρ-
γίσκην καὶ Μυρτίσκην καὶ Γάνος καὶ Γανίδα, χωρία,
ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ᾔδειμεν πρότερον. καὶ εἰς τοῦτο
475 φέρων περιέστησε τὰ πράγματα, ὥστ' εἰ μὲν μὴ πέμ-
ποι Φίλιππος πρέσβεις, καταφρονεῖν αὐτὸν ἔφη τῆς
πόλεως, εἰ δὲ πέμποι, κατασκόπους πέμπειν, ἀλλ' οὐ
πρέσβεις. εἰ δὲ ἐπιτρέπειν ἐθέλοι πόλει τινὶ ἴσῃ καὶ 83
ὁμοίᾳ περὶ τῶν ἐγκλημάτων, οὐκ εἶναι κριτὴν ἴσον
476 ἡμῖν ἔφη καὶ Φιλίππῳ. Ἁλόννησον ἐδίδου· ὁ δ' ἀπη-
γόρευε μὴ λαμβάνειν, εἰ δίδωσιν, ἀλλὰ μὴ ἀποδίδωσι,
478 περὶ συλλαβῶν διαφερόμενος. καὶ τὸ τελευταῖον στε-
φανώσας τοὺς μετὰ Ἀριστοδήμου εἰς Θετταλίαν καὶ
Μαγνησίαν παρὰ τὰς τῆς εἰρήνης συνθήκας ἐπιστρα-
τεύσαντας τὴν μὲν εἰρήνην διέλυσε, τὴν δὲ συμφορὰν
καὶ τὸν πόλεμον παρεσκεύασεν.

Ναί, ἀλλὰ χαλκοῖς καὶ ἀδαμαντίνοις τείχεσιν, ὥς 84
αὐτός φησι, τὴν χώραν ἡμῶν ἐτείχισε, τῇ τῶν Εὐ-
βοέων καὶ Θηβαίων συμμαχίᾳ. ἀλλ', ὦ Ἀθηναῖοι, περὶ
ταῦτα τρία μέγιστα ἠδίκησθε καὶ μάλιστα ἠγνοήκατε.

σπεύδων δ' εἰπεῖν περὶ τῆς θαυμαστῆς συμμαχίας τῆς
τῶν Θηβαίων, ἵν' ἐφεξῆς εἴπω, περὶ τῶν Εὐβοέων
πρῶτον μνησθήσομαι.
85 Ὑμεῖς γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, πολλὰ καὶ μεγάλα ἠδικη-
μένοι ὑπὸ Μνησάρχου τοῦ Χαλκιδέως, τοῦ Καλλίου
καὶ Ταυροσθένους πατρός, οὓς οὗτος νυνὶ μισθὸν
λαβὼν Ἀθηναίους εἶναι τολμᾷ γράφειν, καὶ πάλιν ὑπὸ 479
Θεμίσωνος τοῦ Ἐρετριέως, ὃς ἡμῶν εἰρήνης οὔσης
Ὠρωπὸν ἀφείλετο, τούτων ἑκόντες ἐπιλαθόμενοι,
ἐπειδὴ διέβησαν εἰς Εὔβοιαν Θηβαῖοι καταδουλώσα-
σθαι τὰς πόλεις πειρώμενοι, ἐν πέντε ἡμέραις ἐβοη-
θήσατε αὐτοῖς καὶ ναυσὶ καὶ πεζικῇ δυνάμει, καὶ πρὶν
τριάκονθ' ἡμέρας διελθεῖν ὑποσπόνδους Θηβαίους
ἀφήκατε, κύριοι τῆς Εὐβοίας γενόμενοι, καὶ τάς τε πό-
λεις αὐτὰς καὶ τὰς πολιτείας ἀπέδοτε ὀρθῶς καὶ δι- 480
καίως τοῖς παρακαταθεμένοις, οὐχ ἡγούμενοι δίκαιον
εἶναι τὴν ὀργὴν ἀπομνημονεύειν ἐν τῷ πιστευθῆναι.
86 καὶ τηλικαῦθ' ὑφ' ὑμῶν εὖ πεπονθότες οἱ Χαλκιδεῖς
οὐ τὰς ὁμοίας ὑμῖν ἀπέδοσαν χάριτας, ἀλλ' ἐπειδὴ
τάχιστα διέβητε εἰς Εὔβοιαν Πλουτάρχῳ βοηθήσοντες,
τοὺς μὲν πρώτους χρόνους ἀλλ' οὖν προσεποιοῦνθ'
ὑμῖν εἶναι φίλοι, ἐπειδὴ δὲ τάχιστα εἰς Ταμύνας πα-
ρήλθομεν καὶ τὸ Κοτύλαιον ὀνομαζόμενον ὄρος ὑπερ-
εβάλλομεν, ἐνταῦθα Καλλίας ὁ Χαλκιδεύς, ὃν Δημο-
87 σθένης μισθὸν λαβὼν ἐνεκωμίαζεν, ὁρῶν τὸ στρατό-
πεδον τὸ τῆς πόλεως εἴς τινας δυσχωρίας κατακεκλη-
μένον, ὅθεν μὴ νικήσασι μάχην οὐκ ἦν ἀναχώρησις
οὐδὲ βοηθείας ἐλπὶς οὔτ' ἐκ γῆς οὔτ' ἐκ θαλάττης, συν- 481
αγείρας ἐξ ἁπάσης τῆς Εὐβοίας στρατόπεδον καὶ
παρὰ Φιλίππου δύναμιν προσμεταπεμψάμενος, ὅ τ'
ἀδελφὸς αὐτοῦ Ταυροσθένης, ὁ νυνὶ πάντας δεξι-
ούμενος καὶ προσγελῶν, τοὺς Φωκικοὺς ξένους δια-

βιβάσας, ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς ὡς ἀναιρήσοντες. καὶ εἰ μὴ 88
πρῶτον μὲν θεῶν τις ἔσωσε τὸ στρατόπεδον, ἔπειθ' οἱ
στρατιῶται οἱ ὑμέτεροι καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς ἄνδρες
ἀγαθοὶ ἐγένοντο καὶ παρὰ τὸν ἱππόδρομον τὸν ἐν Τα-
μύναις ἐκ παρατάξεως μάχῃ κρατήσαντες ἀφεῖσαν
ὑποσπόνδους τοὺς πολεμίους, ἐκινδύνευσεν ἂν ἡ πό-
λις αἴσχιστα παθεῖν· οὐ γὰρ τὸ δυστυχῆσαι κατὰ πό-
482 λεμον μέγιστόν ἐστι κακὸν, ἀλλ' ὅταν τις πρὸς ἀντα-
γωνιστὰς ἀναξίους αὑτοῦ διακινδυνεύων ἀποτύχῃ,
διπλασίαν εἰκὸς εἶναι τὴν συμφοράν. ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς
τοιαῦτα πεπονθότες πάλιν διελύσασθε πρὸς αὐτούς.
τυχὼν δὲ παρ' ὑμῶν συγγνώμης Καλλίας ὁ Χαλκι- 89
δεὺς μικρὸν διαλιπὼν χρόνον πάλιν ἧκε φερόμενος
εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, Εὐβοϊκὸν μὲν τῷ λόγῳ συνέ-
δριον εἰς Χαλκίδα συνάγων, ἰσχυρὰν δὲ τὴν Εὔβοιαν
ἐφ' ὑμᾶς ἔργῳ παρασκευάζων, ἐξαίρετον δ' αὑτῷ τυ-
ραννίδα περιποιούμενος. καὶ ταύτης ἐλπίζων συναγω-
νιστὴν Φίλιππον λήψεσθαι ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν
καὶ περιῄει μετὰ Φιλίππου, καὶ τῶν ἑταίρων εἷς ὠνο-
μάζετο. ἀδικήσας δὲ Φίλιππον κἀκεῖθεν ἀποδρὰς ὑπέ- 90
βαλλεν ἑαυτὸν φέρων Θηβαίοις. ἐγκαταλιπὼν δὲ κἀ-
κείνους, καὶ πλείους τραπόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου,
παρ' ὃν ᾤκει, εἰς μέσον πίπτει τῆς τε Θηβαίων ἔχθρας
καὶ τῆς Φιλίππου. ἀπορῶν δ', ὅ τι χρήσαιτο αὑτῷ, καὶ
παραγγελλομένης ἐπ' αὐτὸν ἤδη στρατείας, μίαν ἐλ-
πίδα λοιπὴν κατεῖδε σωτηρίας ἔνορκον λαβεῖν τὸν
483 Ἀθηναίων δῆμον, σύμμαχον ὀνομασθέντα, βοηθήσειν,
εἴ τις ἐπ' αὐτὸν ἴοι· ὃ πρόδηλον ἦν ἐσόμενον, εἰ μὴ
ὑμεῖς κωλύσαιτε. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς ἀποστέλλει δεῦ- 91
ρο πρέσβεις Γλαυκέτην καὶ Ἐμπέδωνα καὶ Διόδωρον
τὸν δολιχοδρομήσαντα, φέροντας τῷ μὲν δήμῳ ἐλπίδας
κενὰς, Δημοσθένει δ' ἀργύριον καὶ τοῖς περὶ αὐτόν.

*τρία δ' ἦν ἃ ἅμα ἐξωνεῖτο, πρῶτον μὲν μὴ διασφαλῆ-
ναι τῆς πρὸς ὑμᾶς συμμαχίας· οὐδὲν γὰρ ἦν τὸ μέσον,
εἰ μνησθεὶς τῶν προτέρων ἀδικημάτων ὁ δῆμος μὴ
προσδέξαιτο τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτῷ ἢ
φεύγειν ἐκ Χαλκίδος ἢ τεθνάναι ἐγκαταληφθέντι· τη-
λικαῦται δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν ἐπεστράτευον, ἥ τε Φι-* 484
*λίππου καὶ Θηβαίων. δεύτερον δ' ἧκον οἱ μισθοὶ τῷ
γράψαντι τὴν συμμαχίαν ὑπὲρ τοῦ μὴ συνεδρεύειν
Ἀθήνησι Χαλκιδέας, τρίτον δὲ ὥστε μὴ τελεῖν συντά-*
92 *ξεις. καὶ τούτων τῶν προαιρέσεων οὐδεμιᾶς ἀπέτυχε
Καλλίας, ἀλλ' ὁ μισοτύραννος Δημοσθένης, ὡς αὐτὸς
προσποιεῖται, ὅν φησι Κτησιφῶν τὰ βέλτιστα λέγειν,
ἀπέδοτο μὲν τοὺς καιροὺς τοὺς τῆς πόλεως, ἔγραψε
δ' ἐν τῇ συμμαχίᾳ βοηθεῖν ἡμᾶς Χαλκιδεῦσι, ῥῆμα μό-
νον ἀντικαταλλαξάμενος ἀντὶ τούτων, εὐφημίας ἕνεκα
προσγράψας Χαλκιδέας βοηθεῖν, ἐάν τις ἴῃ ἐπ' Ἀθη-*
93 *ναίους· τὰς δὲ συνεδρίας καὶ τὰς συντάξεις, ἐξ ὧν ἰσχύ-* 485
*σειν ὁ πόλεμος ἤμελλεν, ἄρδην ἀπέδοτο, καλλίστοις
ὀνόμασιν αἰσχίστας πράξεις γράφων καὶ τῷ λόγῳ προσ-
βιβάζων ὑμᾶς, τὰς μὲν βοηθείας ὡς δεῖ τὴν πόλιν
πρότερον ποιεῖσθαι τοῖς ἀεὶ δεομένοις τῶν Ἑλλήνων,
τὰς δὲ συμμαχίας ὑστέρας μετὰ τὰς εὐεργεσίας. ἵνα
δ' εὖ εἰδῆτε, ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν Καλλίου
γραφὴν καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.*

ΨΗΦΙΣΜΑ.

94 *Οὔπω τοίνυν τοῦτ' ἐστὶ δεινόν, εἰ καιροὶ πέ-* 486
*πρανται τηλικοῦτοι καὶ συνεδρίαι καὶ συντάξεις, ἀλλὰ
πολὺ τούτου δεινότερον ὑμῖν φανήσεται ὃ μέλλω λέ-
γειν. εἰς γὰρ τοῦτο προήχθη Καλλίας μὲν ὁ Χαλκιδεὺς
ὕβρεως καὶ πλεονεξίας, Δημοσθένης δέ, ὃν ἐπαινεῖ
Κτησιφῶν, δωροδοκίας, ὥστε τὰς ἐξ Ὠρεοῦ συντάξεις
καὶ τὰς ἐξ Ἐρετρίας, τὰ δέκα τάλαντα, ὁρώντων φρο-*

*νούντων βλεπόντων ἔλαθον ὑμῶν ὑφελόμενοι, καὶ
τοὺς ἐκ τῶν πόλεων τούτων συνέδρους παρ' ὑμῶν μὲν
ἀνέστησαν, πάλιν δὲ εἰς Χαλκίδα καὶ τὸ καλούμενον
Εὐβοϊκὸν συνέδριον συνήγαγον. ὃν δὲ τρόπον καὶ
δι' οἵων κακουργημάτων, ταῦτ' ἤδη ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦ-
σαι. ἀφικνεῖται γὰρ πρὸς ὑμᾶς οὐκέτι δι' ἀγγέλων,* 95
*ἀλλ' αὐτὸς ὁ Καλλίας, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν λόγους διεξῆλθε κατεσκευασμένους ὑπὸ Δημο-
σθένους. εἶπε γάρ, ὡς ἥκοι ἐκ Πελοποννήσου νεωστὶ
σύνταγμα συντάξας εἰς ἑκατὸν ταλάντων πρόσοδον
ἐπὶ Φίλιππον, καὶ διελογίζετο, ὅσον ἑκάστους ἔδει συν-
τελεῖν, Ἀχαιοὺς μὲν πάντας καὶ Μεγαρέας ἑξήκοντα
τάλαντα, τὰς δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις ἁπάσας τετταρά-
κοντα· ἐκ δὲ τούτων τῶν χρημάτων ὑπάρξειν καὶ ναυ-* 96
*τικὴν καὶ πεζικὴν δύναμιν· εἶναι δὲ πολλοὺς ἄλλους
τῶν Ἑλλήνων, οὓς βούλεσθαι κοινωνεῖν τῆς συντά-*
487 *ξεως, ὥστε οὔτε χρημάτων οὔτε στρατιωτῶν ἔσεσθαι
ἀπορίαν. καὶ ταῦτα μὲν τὰ φανερά· ἔφη δὲ καὶ πράξεις
πράττειν ἑτέρας δι' ἀπορρήτων, καὶ τούτων εἶναί τινας
μάρτυρας τῶν ἡμετέρων πολιτῶν, καὶ τελευτῶν ὀνο-
μαστὶ παρεκάλει Δημοσθένην καὶ συνειπεῖν ἠξίου. ὁ* 97
*δὲ σεμνῶς πάνυ παρελθὼν τόν τε Καλλίαν ὑπερεπῄ-
νει τό τε ἀπόρρητον προσεποιήσατο εἰδέναι· τὴν δ' ἐκ
Πελοποννήσου πρεσβείαν, ἣν ἐπρέσβευσε, καὶ τὴν ἐξ
Ἀκαρνανίας ἔφη βούλεσθαι ὑμῖν ἀπαγγεῖλαι. ἦν δ' αὐ-*
488 *τῷ κεφάλαιον τῶν λόγων πάντας μὲν Πελοποννησίους
ὑπάρχειν, πάντας δ' Ἀκαρνᾶνας συντεταγμένους ἐπὶ
Φίλιππον ὑφ' ἑαυτοῦ, εἶναι δὲ τὸ σύνταγμα χρημά-
των μὲν εἰς ἑκατὸν νεῶν ταχυναυτουσῶν πληρώματα
καὶ εἰς πεζοὺς στρατιώτας μυρίους καὶ ἱππέας χιλίους,
ὑπάρξειν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰς πολιτικὰς δυνάμεις,* 98
ἐκ Πελοποννήσου μὲν πλείονας ἢ δισχιλίους ὁπλίτας,

ἐξ Ἀκαρνανίας δὲ ἑτέρους τοσούτους· δεδόσθαι δὲ
ἀπὸ πάντων τούτων τὴν ἡγεμονίαν ὑμῖν· πραχθή- 489
σεσθαι δὲ αὐτὰ οὐκ εἰς μακράν, ἀλλ' εἰς τὴν ἕκτην
ἐπὶ δέκα τοῦ ἀνθεστηριῶνος μηνός· εἰρῆσθαι γὰρ
ἐν ταῖς πόλεσιν ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ παρηγγέλθαι πάντας
ἥκειν συνεδρεύσοντας Ἀθήναζε εἰς τὴν πανσέληνον.
99 καὶ γὰρ τοῦτο ἄνθρωπος ἴδιον καὶ οὐ κοινὸν ποιεῖ. 490
οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἀλαζόνες ὅταν τι ψεύδωνται, ἀόριστα
καὶ ἀσαφῆ πειρῶνται λέγειν, φοβούμενοι τὸν ἔλεγχον·
Δημοσθένης δ' ὅταν ἀλαζονεύηται, πρῶτον μὲν μεθ'
ὅρκου ψεύδεται, ἐξώλειαν ἐπαρώμενος ἑαυτῷ, δεύτε-
ρον δέ, ἃ εὖ οἶδεν οὐδέποτε ἐσόμενα, τολμᾷ λέγειν
ἀριθμῶν εἰς ὁπότ' ἔσται, καὶ ὧν τὰ σώματα οὐχ ἑώ-
ρακε, τούτων τὰ ὀνόματα λέγει, κλέπτων τὴν ἀκρόασιν
καὶ μιμούμενος τοὺς τἀληθῆ λέγοντας. διὸ καὶ μάλιστα
ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι, ὅτι πονηρὸς ὢν καὶ τὰ τῶν χρη-
100 στῶν σημεῖα διαφθείρει. ταῦτα δ' εἰπὼν δίδωσιν ἀνα-
γνῶναι ψήφισμα τῷ γραμματεῖ μακρότερον μὲν τῆς
Ἰλιάδος, κενότερον δὲ τῶν λόγων, οὓς εἴωθε λέγειν,
καὶ τοῦ βίου, ὃν βεβίωκε, μεστὸν δ' ἐλπίδων οὐκ ἐσο- 491
μένων καὶ στρατοπέδων οὐδέποτε συλλεγησομένων.
ἀπαγαγὼν δ' ὑμᾶς ἄπωθεν ἀπὸ τοῦ κλέμματος καὶ
ἀνακρεμάσας ἀπὸ τῶν ἐλπίδων, ἐνταῦθα δὴ συστρέ-
ψας γράφει κελεύων ἑλέσθαι πρέσβεις εἰς Ἐρέτριαν, 492
οἵτινες δεήσονται τῶν Ἐρετριέων, πάνυ γὰρ ἔδει δεη-
θῆναι, μηκέτι διδόναι τὴν σύνταξιν ὑμῖν, τὰ πέντε
τάλαντα, ἀλλὰ Καλλίᾳ, καὶ πάλιν ἑτέρους αἱρεῖσθαι
εἰς Ὠρεὸν πρὸς τοὺς Ὠρείτας πρέσβεις, οἵτινες δεή-
σονται τὸν αὐτὸν Ἀθηναίοις φίλον καὶ ἐχθρὸν νομί-
101 ζειν εἶναι. ἔπειτα ἀναφαίνεται περὶ ἅπαντ' ὢν ἐν τῷ 49
ψηφίσματι πρὸς τῷ κλέμματι, γράψας τὰ πέντε τά-
λαντα τοὺς πρέσβεις ἀξιοῦν τοὺς Ὠρείτας μὴ ὑμῖν. 49

ἀλλὰ Καλλίᾳ διδόναι. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀφελὼν τὸν
κόμπον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὴν ἀλαζονείαν ἀνάγνωθι
καὶ τοῦ κλέμματος ἅψαι, ὃ ὑφείλετο ὁ μιαρὸς καὶ ἀνό-
σιος ἄνθρωπος, ὅν φησι Κτησιφῶν καὶ ἐν τῷδε τῷ ψη-
φίσματι διατελεῖν λέγοντα καὶ πράττοντα τὰ ἄριστα
τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Οὐκοῦν τὰς μὲν τριήρεις καὶ τὴν πεζὴν στρατιὰν 102
καὶ τὴν πανσέληνον καὶ τοὺς συνέδρους λόγῳ ἠκού-
σατε, τὰς δὲ συντάξεις τῶν συμμάχων, τὰ δέκα τά-
λαντα, ἔργῳ ἀπωλέσατε.

Ὑπόλοιπον δέ μοι ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι λαβὼν τρία 103
τάλαντα μισθὸν τὴν γνώμην ταύτην ἔγραψε Δημο-
σθένης, τάλαντον μὲν ἐκ Χαλκίδος παρὰ Καλλίου, τά-
λαντον δ' ἐξ Ἐρετρίας παρὰ Κλειτάρχου τοῦ τυράννου,
τάλαντον δὲ ἐξ Ὠρεοῦ, δι' ὃ καὶ καταφανὴς ἐγένετο,
495 δημοκρατουμένων τῶν Ὠρειτῶν καὶ πάντα πραττόν-
των μετὰ ψηφίσματος. ἐξανηλωμένοι γὰρ ἐν τῷ πο-
λέμῳ καὶ παντελῶς ἀπόρως διακείμενοι πέμπουσι
πρὸς αὐτὸν Γνωσίδημον τὸν Χαριγένους υἱὸν τοῦ δυ-
ναστεύσαντός ποτε ἐν Ὠρεῷ, δεησόμενον αὐτοῦ τὸ
μὲν τάλαντον ἀφεῖναι τῇ πόλει, ἐπαγγελλόμενον δ' αὐ-
τῷ χαλκῆν εἰκόνα σταθήσεσθαι ἐν Ὠρεῷ. ὁ δὲ ἀπεκρί- 104
νατο τῷ Γνωσιδήμῳ, ὅτι ἐλαχίστου χαλκοῦ οὐδὲν
496 δέοιτο, τὸ δὲ τάλαντον διὰ τοῦ Καλλίου εἰσπράττειν.
ἀναγκαζόμενοι δὲ οἱ Ὠρεῖται καὶ οὐκ εὐποροῦντες
ὑπέθεσαν αὐτῷ τοῦ ταλάντου τὰς δημοσίας προσό-
δους, καὶ τόκον ἤνεγκαν Δημοσθένει τοῦ δωροδοκή-
497 ματος δραχμὴν τοῦ μηνὸς τῆς μνᾶς, ἕως τὸ κεφάλαιον
ἀπέδοσαν. καὶ πάντ' ἐπράχθη μετὰ ψηφίσματος τοῦ 105
δήμου. ὅτι δὲ τἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τῶν
Ὠρειτῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ ψήφισμα, ὦ Ἀθηναῖοι, αἰσχύνη μὲν τῆς πόλεως, ἔλεγχος δὲ οὐ μικρὸς τῶν Δημοσθένους πολιτευμάτων, φανερὰ δὲ κατηγορία τοῦ Κτησιφῶντος· τὸν γὰρ οὕτως αἰσχρῶς δωροδοκοῦντα οὐκ ἔστιν ἄνδρα γεγονέναι ἀγαθὸν, ἃ τετόλμηκεν οὗτος γράψαι ἐν τῷ ψηφίσματι.

106 Ἐνταῦθ᾽ ἤδη τέτακται καὶ ὁ τρίτος τῶν καιρῶν,
μᾶλλον δ᾽ ὁ πάντων πικρότατος χρόνος, ἐν ᾧ Δημο-
σθένης ἀπώλεσε τὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς πόλεως
πράξεις ἀσεβήσας μὲν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς, ἄδι-
κον δὲ καὶ οὐδαμῶς ἴσην τὴν πρὸς Θηβαίους συμ-
μαχίαν γράψας. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν εἰς τοὺς θεοὺς 498
αὐτοῦ πλημμελημάτων λέγειν.

107 Ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ Κιρραῖον ὠνο-
μασμένον πεδίον καὶ λιμὴν ὁ νῦν ἐξάγιστος καὶ ἐπά-
ρατος ὠνομασμένος. ταύτην ποτὲ τὴν χώραν κατῴκη-
σαν Κιρραῖοι καὶ Ἀκραγαλλίδαι, γένη παρανομώτατα,
οἳ εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς καὶ τὰ ἀναθήματα ἠσέ- 499
βουν, ἐξημάρτανον δὲ καὶ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας. ἀγα-
νακτήσαντες δ᾽ ἐπὶ τοῖς γενομένοις μάλιστα μὲν, ὡς
λέγεται, οἱ πρόγονοι οἱ ὑμέτεροι, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
Ἀμφικτύονες μαντείαν ἐμαντεύσαντο παρὰ τῷ θεῷ,
τίνι χρὴ τιμωρίᾳ τοὺς ἀνθρώπους τούτους μετελθεῖν.
108 καὶ αὐτοῖς ἀναιρεῖ ἡ Πυθία πολεμεῖν Κιρραίοις καὶ
Ἀκραγαλλίδαις πάντ᾽ ἤματα καὶ πάσας νύκτας, καὶ τὴν
χώραν αὐτῶν ἐκπορθήσαντας καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδι-
σαμένους ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ καὶ Ἀρ-
τέμιδι καὶ Λητοῖ καὶ Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ ἐπὶ πάσῃ ἀεργίᾳ,
καὶ ταύτην τὴν χώραν μήτ᾽ αὐτοὺς ἐργάζεσθαι μήτ᾽
ἄλλον ἐᾶν. λαβόντες δὲ τὸν χρησμὸν οἱ Ἀμφικτύονες
ἐψηφίσαντο Σόλωνος εἰπόντος Ἀθηναίου τὴν γνώμην,

500 ἀνδρὸς καὶ νομοθετῆσαι δυνατοῦ καὶ περὶ ποίησιν καὶ
φιλοσοφίαν διατετριφότος, ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τοὺς
ἐναγεῖς κατὰ τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ· καὶ συναθροί- 109
σαντες δύναμιν ἱκανὴν τῶν Ἀμφικτυόνων ἐξηνδρα-
501 ποδίσαντο τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν λιμένα ἔχωσαν
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν κατέσκαψαν καὶ τὴν χώραν αὐ-
τῶν καθιέρωσαν κατὰ τὴν μαντείαν· καὶ ἐπὶ τούτοις
ὅρκον ὤμοσαν ἰσχυρὸν μήτ' αὐτοὶ τὴν ἱερὰν γῆν ἐρ-
γάσεσθαι μήτ' ἄλλῳ ἐπιτρέψειν, ἀλλὰ βοηθήσειν τῷ
θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ [καὶ φωνῇ]
καὶ πάσῃ δυνάμει. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν αὐτοῖς τοῦτον 110
μόνον τὸν ὅρκον ὀμόσαι, ἀλλὰ καὶ προστροπὴν καὶ
502 ἀρὰν ἰσχυρὰν ὑπὲρ τούτων ἐποιήσαντο. γέγραπται
γὰρ οὕτως ἐν τῇ ἀρᾷ, „εἴ τις τάδε“ φησὶ „παραβαίνοι
ἢ πόλις ἢ ἰδιώτης ἢ ἔθνος, ἐναγὴς“ φησὶν „ἔστω τοῦ
Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς καὶ Ἀθη-
νᾶς Προνοίας.“ καὶ ἐπεύχεται αὐτοῖς μήτε γῆν καρ- 111
ποὺς φέρειν, μήτε γυναῖκας τέκνα τίκτειν γονεῦσιν
ἐοικότα, ἀλλὰ τέρατα, μηδὲ βοσκήματα κατὰ φύσιν
γονὰς ποιεῖσθαι, ἥτταν δὲ αὐτοῖς εἶναι πολέμου καὶ
δικῶν καὶ ἀγορῶν, καὶ ἐξώλεις εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ
οἰκίας καὶ γένος τὸ ἐκείνων. „καὶ μήποτε“ φησὶν
„ὁσίως θύσειαν τῷ Ἀπόλλωνι μηδὲ τῇ Ἀρτέμιδι μηδὲ
τῇ Λητοῖ μηδ' Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ δέξαιντο αὐτῶν
τὰ ἱερά.“ ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθι τὴν τοῦ θεοῦ 112
μαντείαν. ἀκούσατε τῆς ἀρᾶς. ἀναμνήσθητε τῶν ὅρ-
503 κων, οὓς ὑμῶν οἱ πρόγονοι μετὰ τῶν Ἀμφικτυόνων
συνώμοσαν.

ΜΑΝΤΕΙΑ.

[Οὐ πρὶν τῆσδε πόληος ἐρείψετε πύργον ἑλόντες,
πρίν γε θεοῦ τεμένει κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
κῦμα ποτικλύζῃ κελαδοῦν ἱεραῖσιν ἐπ' ἀκταῖς.]

ΟΡΚΟΙ. ΑΡΑ.

113 Ταύτης τῆς ἀρᾶς καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς μαντείας
γενομένης, ἀναγεγραμμένων ἔτι καὶ νῦν, οἱ Λοκροὶ 504
οἱ Ἀμφισσεῖς, μᾶλλον δὲ οἱ προεστηκότες αὐτῶν, ἄν-
δρες παρανομώτατοι, ἐπειργάζοντο τὸ πεδίον, καὶ τὸν
λιμένα τὸν ἐξάγιστον καὶ ἐπάρατον. πάλιν ἐτείχισαν
καὶ συνῴκισαν, καὶ τέλη τοὺς καταπλέοντας ἐξέ-
λεγον, καὶ τῶν ἀφικνουμένων εἰς Δελφοὺς πυλα-
γόρων ἐνίους χρήμασι διέφθειραν, ὧν εἷς ἦν Δημο-
114 σθένης. χειροτονηθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν πυλαγόρας λαμ-
βάνει δισχιλίας δραχμὰς παρὰ τῶν Ἀμφισσέων ὑπὲρ
τοῦ μηδεμίαν μνείαν περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀφικτύοσι 505
ποιήσασθαι. διωμολογήθη δ' αὐτῷ καὶ εἰς τὸν λοιπὸν
χρόνον ἀποσταλήσεσθαι Ἀθήναζε τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκά-
στου μνᾶς εἴκοσι τῶν ἐξαγίστων καὶ ἐπαράτων χρημά-
των, ἐφ' ᾧτε βοηθήσειν τοῖς Ἀμφισσεῦσιν Ἀθήνησι
κατὰ πάντα τρόπον· ὅθεν μᾶλλον ἢ πρότερον συμ-
βέβηκεν αὐτῷ, ὅτου ἂν προσάψηται ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ
δυνάστου ἢ πόλεως δημοκρατουμένης, τούτων ἑκά-
115 στους ἀνιάτοις κακοῖς περιβάλλειν. σκέψασθε δὴ τὸν
δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ὡς περιεγένετο τῆς τῶν Ἀμ-
φισσέων ἀσεβείας. ἐπὶ γὰρ Θεοφράστου ἄρχοντος, ἱε- 506
ρομνήμονος ὄντος Διογνήτου Ἀναφλυστίου, πυλαγό-
ρους ὑμεῖς εἵλεσθε Μειδίαν τε ἐκεῖνον τὸν Ἀναγυρά-
σιον, ὃν ἐβουλόμην ἂν πολλῶν ἕνεκεν ζῆν, καὶ Θρα-
συκλέα τὸν Λέκκιον, καὶ τρίτον δὲ μετὰ τούτων ἐμέ. 507
συνέβη δ' ἡμῖν ἀρτίως μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφῖχθαι, πα-
ραχρῆμα δὲ τὸν ἱερομνήμονα Διόγνητον πυρέττειν· τὸ
δ' αὐτὸ τοῦτο συνεπεπτώκει καὶ τῷ Μειδίᾳ. οἱ δ' ἄλ-
116 λοι συνεκάθηντο Ἀμφικτύονες. ἐξηγγέλλετο δ' ἡμῖν
παρὰ τῶν βουλομένων εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι τῇ πόλει,
ὅτι οἱ Ἀμφισσεῖς ὑποπεπτωκότες τότε καὶ δεινῶς θε-

ραπεύοντες τοὺς Θηβαίους εἰσέφερον δόγμα κατα τῆς
ὑμετέρας πόλεως, πεντήκοντα ταλάντοις ζημιῶσαι τον
508 δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὅτι χρυσᾶς ἀσπίδας ἀνέθηκεν
πρὸς τὸν καινὸν νεὼν πρὶν ἐξαράσασθαι, καὶ ἐπεγρά-
ψαμεν τὸ προσῆκον ἐπίγραμμα „Ἀθηναῖοι ἀπὸ Μήδων
καὶ Θηβαίων, ὅτε τἀναντία τοῖς Ἕλλησιν ἐμάχοντο."
μεταπεμψάμενος δέ με ὁ ἱερομνήμων ἠξίου εἰσελθεῖν εἰς
τὸ συνέδριον καὶ εἰπεῖν τι πρὸς τοὺς Ἀμφικτύονας
509 ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸν οὕτω προῃρημένον. ἀρ- 117
χομένου δέ μου λέγειν καὶ προθυμότερόν πως εἰσελη-
λυθότος εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ἄλλων πυλαγόρων με-
θεστηκότων, ἀναβοήσας τις τῶν Ἀμφισσέων, ἄνθρω-
πος ἀσελγέστατος καί, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, οὐδεμιᾶς
παιδείας μετεσχηκώς, ἴσως δὲ καὶ δαιμονίου τινὸς ἐξ-
αμαρτάνειν αὐτὸν προαγομένου, „ἀρχὴν δέ γε" ἔφη
„ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, εἰ ἐσωφρονεῖτε, οὐδ' ἂν ὠνομά-
ζετο τοὔνομα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἐν ταῖσδε ταῖς
ἡμέραις, ἀλλ' ὡς ἐναγεῖς ἐξήγετε ἐκ τοῦ ἱεροῦ." ἅμα 118
δὲ ἐμέμνητο τῆς τῶν Φωκέων συμμαχίας, ἣν ὁ Κρω-
510 βύλος ἐκεῖνος ἔγραψε, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ δυσχερῆ
κατὰ τῆς πόλεως διεξῄει λέγων, ἃ ἐγὼ οὔτε τότ' ἐκαρ-
τέρουν ἀκούων οὔτε νῦν ἡδέως μέμνημαι αὐτῶν.
ἀκούσας δὲ οὕτω παρωξύνθην, ὡς οὐδεπώποτ' ἐν τῷ
ἐμαυτοῦ βίῳ. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους λόγους ὑπερβήσο-
μαι· ἐπῆλθε δέ μοι ἐπὶ τὴν γνώμην μνησθῆναι τῆς
τῶν Ἀμφισσέων περὶ τὴν γῆν τὴν ἱερὰν ἀσεβείας, καὶ
αὐτόθεν ἑστηκὼς ἐδείκνυον τοῖς Ἀμφικτύοσιν· ὑπό-
κειται γὰρ τὸ Κιρραῖον πεδίον τῷ ἱερῷ καὶ ἔστιν εὐσύν-
οπτον. „ὁρᾶτ'," ἔφην ἐγώ, „ὦ ἄνδρες Ἀμφικτύονες, 119
ἐξειργασμένον τοῦτο τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν Ἀμφισσέων
καὶ κεραμεῖα ἐνῳκοδομημένα καὶ αὔλια· ὁρᾶτε τοῖς
ὀφθαλμοῖς τὸν ἐξάγιστον καὶ ἐπάρατον λιμένα τετει-

χισμένον· ἴστε τούτους αὐτοὶ, καὶ οὐδὲν ἑτέρων δεῖ-
σθε μαρτύρων, τέλη πεπραχότας καὶ χρήματα λαμβά-
νοντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ λιμένος.“ ἅμα δὲ ἀναγιγνώσκειν
ἐκέλευον αὐτοῖς τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ, τὸν ὅρκον
τῶν προγόνων, τὴν ἀρὰν τὴν γενομένην, καὶ διωρι- 511
120 ζόμην, ὅτι „ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων
καὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν τέκνων καὶ οἰκίας τῆς ἐμαυ-
τοῦ βοηθῶ κατὰ τὸν ὅρκον καὶ τῷ θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ
ἱερᾷ καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ φωνῇ καὶ πᾶσιν οἷς δύνα-
μαι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς
ἀφοσιῶ· ὑμεῖς δ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἤδη βουλεύεσθε.
ἐνῆρκται μὲν τὰ κανᾶ, παρέστηκε δὲ τοῖς βωμοῖς τὰ 512
θύματα, μέλλετε δ' αἰτεῖν τοὺς θεοὺς τἀγαθὰ καὶ κοι-
121 νῇ καὶ ἰδίᾳ. σκοπεῖτε δὲ, ποίᾳ φωνῇ, ποίᾳ ψυχῇ, ποί-
οις ὄμμασι, τίνα τόλμαν κτησάμενοι τὰς ἱκεσίας ποιή-
σεσθε, τούτους παρέντες ἀτιμωρήτους τοὺς ἐναγεῖς
καὶ ταῖς ἀραῖς ἐνόχους. οὐ γὰρ δι' αἰνιγμάτων, ἀλλ'
ἐναργῶς γέγραπται ἐν τῇ ἀρᾷ κατά τε τῶν ἀσεβησάν-
των, ἃ χρὴ παθεῖν αὐτοὺς, καὶ κατὰ τῶν ἐπιτρεψάν-
των, καὶ τελευταῖον ἐν τῇ ἀρᾷ γέγραπται, μηδ' ὁσίως
θύσειαν οἱ μὴ τιμωροῦντες, φησὶ, τῷ Ἀπόλλωνι μηδὲ
τῇ Ἀρτέμιδι μηδὲ τῇ Λητοῖ μηδ' Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ
122 δέξαιντο αὐτῶν τὰ ἱερά.“ τοιαῦτα καὶ πρὸς τούτοις 513
ἕτερα πολλὰ διεξελθόντος ἐμοῦ, ἐπειδή ποτε ἀπηλλά-
γην καὶ μετέστην ἐκ τοῦ συνεδρίου, κραυγὴ πολλὴ καὶ
θόρυβος ἦν τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ λόγος ἦν οὐκέτι
περὶ τῶν ἀσπίδων, ἃς ἡμεῖς ἀνέθεμεν, ἀλλ' ἤδη περὶ
τῆς τῶν Ἀμφισσέων τιμωρίας. ἤδη δὲ πόρρω τῆς ἡμέ-
ρας οὔσης προελθὼν ὁ κῆρυξ ἀνεῖπε, Δελφῶν ὅσοι
ἐπὶ δίετες ἡβῶσι, καὶ δούλους καὶ ἐλευθέρους, ἥκειν
ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἔχοντας ἅμας καὶ δικέλλας πρὸς τὸ Θυ-
τεῖον ἐκεῖ καλούμενον· καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς κῆρυξ ἀνη-

γόρευε τοὺς ἱερομνήμονας καὶ πυλαγόρους ἥκειν εἰς
τὸν αὐτὸν τόπον βοηθήσοντας τῷ θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ
515 ἱερᾷ· „ἥτις δ' ἂν μὴ παρῇ πόλις, εἴρξεται τοῦ ἱεροῦ
καὶ ἐναγὴς ἔσται καὶ τῇ ἀρᾷ ἔνοχος.“ τῇ δὲ ὑστεραίᾳ 123
ἥκομεν ἕωθεν εἰς τὸν προειρημένον τόπον, καὶ κατέ-
βημεν εἰς τὸ Κιρραῖον πεδίον, καὶ τὸν λιμένα κατα-
σκάψαντες καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες ἀνεχωροῦ-
μεν. ταῦτα δὲ ἡμῶν πραττόντων οἱ Λοκροὶ οἱ
Ἀμφισσεῖς, ἑξήκοντα στάδια ἄπωθεν οἰκοῦντες Δελ-
φῶν, ἦκον πρὸς ἡμᾶς μεθ' ὅπλων πανδημεί· καὶ
εἰ μὴ δρόμῳ μόλις ἐξεφύγομεν εἰς Δελφούς, ἐκιν-
δυνεύσαμεν ἀπολέσθαι. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Κότ- 124
τυφος ὁ τὰς γνώμας ἐπιψηφίζων ἐκκλησίαν ἐποί-
ει τῶν Ἀμφικτυόνων· ἐκκλησίαν γὰρ ὀνομάζουσιν,
ὅταν μὴ μόνον τοὺς πυλαγόρους καὶ τοὺς ἱερομνή-
μονας συγκαλέσωσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνθύοντας καὶ
χρωμένους τῷ θεῷ. ἐνταῦθ' ἤδη πολλαὶ μὲν ἐγίγνοντο
τῶν Ἀμφισσέων κατηγορίαι, πολὺς δ' ἔπαινος ἦν κα-
τὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· τέλος δὲ παντὸς τοῦ λόγου
ψηφίζονται ἥκειν τοὺς ἱερομνήμονας πρὸ τῆς ἐπιούσης
516 πυλαίας ἐν ῥητῷ χρόνῳ εἰς Πύλας, ἔχοντας δόγμα,
καθ' ὅ τι δίκην δώσουσιν οἱ Ἀμφισσεῖς ὑπὲρ ὧν εἰς τὸν
θεὸν καὶ τὴν γῆν τὴν ἱερὰν καὶ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐξή-
μαρτον. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμ-
ματεὺς τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τοῦ δόγματος τούτου ἀποδοθέντος ὑφ' ἡμῶν ἐν 125
τῇ βουλῇ καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τὰς πράξεις
ἡμῶν ἀποδεξαμένου τοῦ δήμου καὶ τῆς πόλεως πάσης
προαιρουμένης εὐσεβεῖν, καὶ Δημοσθένους ὑπὲρ τοῦ
μεσεγγυήματος τοῦ ἐξ Ἀμφίσσης ἀντιλέγοντος καὶ ἐμοῦ
φανερῶς ἐναντίον ὑμῶν ἐξελέγχοντος, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ

φανεροῦ τὴν πόλιν ἄνθρωπος οὐκ ἐδύνατο σφῆλαι, εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ μεταστησάμενος τοὺς ἰδιώτας ἐκφέρεται προβούλευμα εἰς τὴν ἐκκλη-
126 *σίαν, προσλαβὼν τὴν τοῦ γράψαντος ἀπειρίαν· τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διεπράξατο ἐπιψηφι-* 517
σθῆναι καὶ γενέσθαι δήμου ψήφισμα ἤδη ἐπαναστάσης τῆς ἐκκλησίας, ἀπεληλυθότος ἐμοῦ, οὐ γὰρ ἄν ποτε ἐπέτρεψα, καὶ τῶν πολλῶν δὲ ἀφειμένων· οὗ τὸ κεφάλαιόν ἐστι „τὸν ἱερομνήμονα“ φησὶ „τῶν Ἀθηναίων καὶ τοὺς πυλαγόρους τοὺς ἀεὶ πυλαγοροῦντας πορεύεσθαι εἰς Πύλας καὶ εἰς Δελφοὺς ἐν τοῖς τεταγμένοις χρόνοις ὑπὸ τῶν προγόνων,“ εὐπρεπῶς γε τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τῷ ἔργῳ αἰσχρῶς· κωλύει γὰρ εἰς τὸν σύλλογον τὸν ἐν Πύλαις ἀπαντᾶν, ὃς ἐξ ἀνάγκης πρὸ
127 *τοῦ καθήκοντος ἔμελλε χρόνου γίγνεσθαι. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ ψηφίσματι πολὺ καὶ σαφέστερον καὶ πικρότερον σύγγραμμα γράφει „τὸν ἱερομνήμονα“ φησὶ „τῶν Ἀθηναίων καὶ τοὺς πυλαγόρους τοὺς ἀεὶ πυλαγοροῦντας μὴ μετέχειν τοῖς ἐκεῖ συλλεγομένοις μήτε λόγων* 518
μήτε ἔργων μήτε δογμάτων μήτε πράξεως μηδεμιᾶς.“ τὸ δὲ μὴ μετέχειν τί ἐστι; πότερα τἀληθὲς εἴπω ἢ τὸ ἥδιστον ἀκοῦσαι; τὸ ἀληθὲς ἐρῶ· τὸ γὰρ ἀεὶ πρὸς ἡδονὴν λεγόμενον οὑτωσὶ τὴν πόλιν διατέθεικεν. οὐκ ἐᾷ μεμνῆσθαι τῶν ὅρκων, οὓς ἡμῶν οἱ πρόγονοι ὤμοσαν, οὐδὲ τῆς ἀρᾶς οὐδὲ τῆς τοῦ θεοῦ μαντείας.

128 *Ἡμεῖς μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, κατεμείναμεν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα, οἱ δ' ἄλλοι Ἀμφικτύονες συνελέγησαν εἰς Πύλας πλὴν μιᾶς πόλεως, ἧς ἐγὼ οὔτ' ἂν τοὔνομα εἴποιμι, μήθ' αἱ συμφοραὶ παραπλήσιοι γένοιντο αὐτῆς μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων. καὶ συνελθόντες ἐψηφίσαντο ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας, καὶ στρατηγὸν εἵλοντο Κόττυφον τὸν Φαρσάλιον τὸν τότε*

τὰς γνώμας ἐπιψηφίζοντα, οὐκ ἐπιδημοῦντος ἐν Μα-
κεδονίᾳ Φιλίππου, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἑλλάδι παρόντος,
ἀλλ' ἐν Σκύθαις οὕτω μακρὰν ἀπόντος· ὃν αὐτίκα
μάλα τολμήσει λέγειν Δημοσθένης ὡς ἐγὼ ἐπὶ τοὺς
Ἕλληνας ἐπήγαγον. καὶ παρελθόντες τῇ πρώτῃ στρα- 129
τείᾳ καὶ μάλα μετρίως ἐχρήσαντο τοῖς Ἀμφισσεῦσιν·
ἀντὶ γὰρ τῶν μεγίστων ἀδικημάτων χρήμασιν αὐτοὺς
ἐζημίωσαν, καὶ ταῦτ' ἐν ῥητῷ χρόνῳ προεῖπον τῷ θεῷ
καταθεῖναι, καὶ τοὺς μὲν ἐναγεῖς καὶ τῶν πεπραγμέ-
νων αἰτίους μετεστήσαντο, τοὺς δὲ δι' εὐσέβειαν φυ-
γόντας κατήγαγον. ἐπειδὴ δὲ οὔτε τὰ χρήματα ἐξέτι-
νον τῷ θεῷ τούς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον καὶ τοὺς εὐσε-
βεῖς κατελθόντας διὰ τῶν Ἀμφικτυόνων ἐξέβαλον, οὕ-
520 τως ἤδη τὴν δευτέραν στρατείαν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας
ἐποιήσαντο, πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἐπανεληλυθότος
Φιλίππου ἐκ τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας στρατείας, τῶν μὲν
θεῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδεδωκό-
των, τῆς δὲ Δημοσθένους δωροδοκίας ἐμποδὼν γεγε-
νημένης.

Ἀλλ' οὐ προὔλεγον, οὐ προεσήμαινον ἡμῖν οἱ θε- 130
οὶ φυλάξασθαι, μόνον οὐκ ἀνθρώπων φωνὰς προσ-
κτησάμενοι; οὐδεμίαν τοι πώποτε ἔγωγε μᾶλλον πό-
λιν ἑώρακα ὑπὸ μὲν τῶν θεῶν σωζομένην, ὑπὸ δὲ τῶν
ῥητόρων ἐνίων ἀπολλυμένην. οὐχ ἱκανὸν ἦν τὸ τοῖς
μυστηρίοις φανὲν σημεῖον φυλάξασθαι, ἡ τῶν μυστῶν
τελευτή; οὐ περὶ τούτων Ἀμεινιάδης μὲν προὔλεγεν
εὐλαβεῖσθαι καὶ πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἐπερησομένους
τὸν θεὸν, ὅ τι χρὴ πράττειν, Δημοσθένης δὲ ἀντέλεγε
521 φιλιππίζειν τὴν Πυθίαν φάσκων, ἀπαίδευτος ὢν καὶ
ἀπολαύων καὶ ἐμπιπλάμενος τῆς διδομένης ὑφ' ὑμῶν
αὐτῷ ἐξουσίας; οὐ τὸ τελευταῖον ἀθύτων καὶ ἀκαλλιε- 131
ρήτων τῶν ἱερῶν ὄντων ἐξέπεμψε τοὺς στρατιώτας

ἐπὶ τὸν πρόδηλον κίνδυνον; καίτοι γε πρῴην ἀπετόλ-
μησε λέγειν, ὅτι παρὰ τοῦτο Φίλιππος οὐκ ἦλθεν ἡμῶν
ἐπὶ τὴν χώραν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερά. τίνος
οὖν ζημίας ἄξιος εἶ τυχεῖν, ὦ τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριε;
εἰ γὰρ ὁ μὲν κρατῶν οὐκ ἦλθεν εἰς τὴν τῶν κρατουμέ-
νων χώραν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερὰ, σὺ δ' οὐ- 522
δὲν προειδὼς τῶν μελλόντων ἔσεσθαι πρὶν καλλιερῆ-
σαι τοὺς στρατιώτας ἐξέπεμψας, πότερον στεφανοῦ-
σθαί σε δεῖ ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως ἀτυχίαις ἢ ὑπερω-
ρίσθαι;

132 Τοιγάρτοι τί τῶν ἀνελπίστων καὶ ἀπροσδοκήτων
ἐφ' ἡμῶν οὐ γέγονεν; οὐ γὰρ βίον γε ἡμεῖς ἀνθρώπι-
νον βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς παραδοξολογίαν τοῖς ἐσομέ-
νοις μεθ' ἡμᾶς ἔφυμεν. οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασι-
λεὺς, ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύ-
ξας, ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοὺς Ἕλληνας αἰτῶν, ὁ τολμῶν
ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶν
ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομέ-
νου, νῦν οὐ περὶ τοῦ κύριος ἑτέρων εἶναι διαγωνίζε-
ται, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας; καὶ 523
τοὺς αὐτοὺς ὁρῶμεν τῆς τε δόξης ταύτης καὶ τῆς ἐπὶ
τὸν Πέρσην ἡγεμονίας ἠξιωμένους, οἳ καὶ τὸ ἐν Δελ-
133 φοῖς ἱερὸν ἠλευθέρωσαν; Θῆβαι δὲ, Θῆβαι, πόλις
ἀστυγείτων, μεθ' ἡμέραν μίαν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος
ἀνήρπασται, εἰ καὶ δικαίως, περὶ τῶν ὅλων οὐκ ὀρθῶς 524
βουλευσάμενοι, ἀλλὰ τήν γε θεοβλάβειαν καὶ τὴν
ἀφροσύνην οὐκ ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ δαιμονίως κτησά-
μενοι. Λακεδαιμόνιοι δ' οἱ ταλαίπωροι, προσαψάμε-
νοι μόνον τούτων τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς περὶ τὴν
τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν, οἱ τῶν Ἑλλήνων ποτὲ ἀξιοῦντες
ἡγεμόνες εἶναι, νῦν ὁμηρεύσοντες καὶ τῆς συμφορᾶς
ἐπίδειξιν ποιησόμενοι μέλλουσιν ὡς Ἀλέξανδρον ἀνα-

πέμπεσθαι, τοῦτο πεισόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πατρὶς, ὅ τι ἂν ἐκείνῳ δόξῃ, καὶ ἐν τῇ τοῦ κρατοῦντος καὶ προηδικημένου μετριότητι κριθήσονται. ἡ δ' ἡμετέρα 134
πόλις, ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἣν ἀφικνοῦντο πρότερον ἐκ τῆς Ἑλλάδος αἱ πρεσβεῖαι, κατὰ πόλεις ἕκαστοι παρ' ἡμῶν τὴν σωτηρίαν εὑρησόμενοι, νῦν οὐκέτι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τοῦ τῆς πατρίδος ἐδάφους. καὶ ταῦθ' ἡμῖν συμβέβηκεν ἐξ ὅτου Δημοσθένης πρὸς τὴν πολιτείαν προσελήλυθεν. εὖ γὰρ περὶ τῶν τοιούτων Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς ἀποφαίνεται. λέγει γάρ που, παιδεύων τὰ πλήθη καὶ συμβουλεύων ταῖς πόλεσι τοὺς πονηροὺς τῶν δημαγωγῶν μὴ προσδέχεσθαι. λέξω δὲ κἀγὼ τὰ ἔπη· διὰ τοῦτο γὰρ οἶμαι παῖδας ὄντας ἡμᾶς 135
τὰς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐκμανθάνειν, ἵν' ἄνδρες ὄντες αὐταῖς χρώμεθα.

πολλάκι δὴ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
526 ὅς κεν ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμὸν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅ γε τεῖχος,
ἢ νέας ἐν πόντῳ ἀποτίνυται εὐρύοπα Ζεύς.

ἐὰν δὲ περιελόντες τοῦ ποιητοῦ τὸ μέτρον τὰς γνώμας 136
ἐξετάζητε, οἶμαι ὑμῖν δόξειν οὐ ποιήματα Ἡσιόδου εἶναι, ἀλλὰ χρησμὸν εἰς τὴν Δημοσθένους πολιτείαν·
527 καὶ γὰρ ναυτικὴ καὶ πεζὴ στρατιὰ καὶ πόλεις ἄρδην εἰσὶν ἀνηρπασμέναι ἐκ τῆς τούτου πολιτείας.

530 Ἀλλ', οἶμαι, οὔτε Φρυνώνδας οὔτε Εὐρύβατος 137
οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε τῶν πάλαι πονηρῶν τοιοῦτος μάγος καὶ γόης ἐγένετο, ὃς, ὦ γῆ καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες καὶ ἄνθρωποι, ὅσοι βούλεσθε ἀκούειν τἀληθῆ, τολμᾷ λέγειν βλέπων εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὑμέτερα, ὡς

ἄρα Θηβαῖοι τὴν συμμαχίαν ὑμῖν ἐποιήσαντο οὐ διὰ
τὸν καιρὸν, οὐ διὰ τὸν φόβον τὸν περιστάντα αὐτοὺς,
138 οὐ διὰ τὴν ὑμετέραν δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὰς Δημοσθέ-
νους δημηγορίας. καίτοι πολλὰς μὲν πρότερον πρε- 531
σβείας ἐπρέσβευσαν εἰς Θήβας οἱ μάλιστα οἰκείως ἐκεί-
νοις διακείμενοι, πρῶτος μὲν Θρασύβουλος ὁ Κολλυ-
τεὺς, ἀνὴρ ἐν Θήβαις πιστευθεὶς ὡς οὐδεὶς ἕτερος, πά-
λιν Θράσων ὁ Ἑρχιεὺς, πρόξενος ὢν Θηβαίοις, Λεω-
139 δάμας ὁ Ἀχαρνεὺς, οὐχ ἧττον Δημοσθένους λέγειν
δυνάμενος, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ ἡδίων, Ἀρχέδημος ὁ Πή-
ληξ, καὶ δυνατὸς εἰπεῖν καὶ πολλὰ κεκινδυνευκὼς ἐν 532
τῇ πολιτείᾳ διὰ Θηβαίους, Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεὺς,
πλεῖστον χρόνον τὴν τοῦ βοιωτιάζειν ὑπομείνας αἰ-
τίαν, Πύρρανδρος ὁ Ἀναφλύστιος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ.
ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε αὐτοὺς ἐδυνήθη προτρέψα-
σθαι εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν. τὸ δ' αἴτιον οἶδα μὲν,
140 λέγειν δ' οὐδὲν δέομαι διὰ τὰς ἀτυχίας αὐτῶν. ἀλλ',
οἶμαι, ἐπειδὴ Φίλιππος αὐτῶν ἀφελόμενος Νίκαιαν
Θετταλοῖς παρέδωκε, καὶ τὸν πόλεμον, ὃν πρότερον
ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας τῆς Βοιωτῶν, τοῦτον πάλιν
τὸν αὐτὸν πόλεμον ἐπήγαγε διὰ τῆς Φωκίδος ἐπ' αὐ-
τὰς τὰς Θήβας, καὶ τὸ τελευταῖον Ἐλάτειαν καταλα-
βὼν ἐχαράκωσε καὶ φρουρὰν εἰσήγαγεν, ἐνταῦθ' ἤδη,
ἐπεὶ τὸ δεινὸν αὐτῶν ἥπτετο, μετεπέμψαντο Ἀθηναί-
ους, καὶ ὑμεῖς ἐξήλθετε καὶ εἰσῄειτε εἰς τὰς Θήβας ἐν
τοῖς ὅπλοις διεσκευασμένοι, καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ πεζοὶ,
πρὶν περὶ συμμαχίας μίαν μόνην συλλαβὴν γράψαι
141 Δημοσθένην. ὁ δ' εἰσάγων ἦν ὑμᾶς εἰς τὰς Θήβας και- 533
ρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμαχίας, ἀλλ' οὐ Δημο-
σθένης, ἐπεὶ περί γε ταύτας τὰς πράξεις τρία τὰ πάν-
των μέγιστα Δημοσθένης εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκε, πρῶ-
τον μὲν, ὅτι Φιλίππου τῷ μὲν ὀνόματι πολεμοῦντος

ὑμῖν, τῷ δ' ἔργῳ πολὺ μᾶλλον μισοῦντος Θηβαίους,
ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε, καὶ τί δεῖ τὰ πλείω
λέγειν; ταῦτα μὲν τὰ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἀπεκρύ-
534 ψατο, προσποιησάμενος δὲ μέλλειν τὴν συμμαχίαν γε-
νήσεσθαι οὐ διὰ τοὺς καιροὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς αὑτοῦ
πρεσβείας πρῶτον μὲν συνέπεισε τὸν δῆμον μηκέτι 142
βουλεύεσθαι, ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν συμμαχίαν,
ἀλλ' ἀγαπᾶν μόνον, εἰ γίγνεται, τοῦτο δὲ προλαβὼν
ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν πᾶσαν ἐποίησε Θηβαίοις,
γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐάν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ
Θηβαίων, βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις,
τοῖς ὀνόμασι κλέπτων καὶ μεταφέρων τὰ πράγματα,
ὥσπερ εἴωθεν, ὡς τοὺς Βοιωτοὺς ἔργῳ κακῶς πάσχον-
τας τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν τῶν Δημοσθένους
ἀγαπήσοντας, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἐφ' οἷς κακῶς πεπόνθε-
σαν ἀγανακτήσοντας· δεύτερον δὲ τῶν εἰς τὸν πόλε- 143
535 μον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν, οἷς
ἦσαν ἀπωτέρω οἱ κίνδυνοι, τὸ δὲ τρίτον μέρος Θηβαί-
οις, δωροδοκῶν ἐφ' ἑκάστοις τούτων, καὶ τὴν ἡγεμο-
νίαν τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἐποίησε κοινὴν, τὸ δ' ἀνά-
λωμα ἴδιον ὑμέτερον. τὴν δὲ κατὰ γῆν, εἰ μὴ δεῖ λη-
ρεῖν, ἄρδην φέρων ἀνέθηκε Θηβαίοις, ὥστε παρὰ τὸν
γενόμενον πόλεμον μὴ κύριον γενέσθαι Στρατοκλέα
τὸν ἡμέτερον στρατηγὸν βουλεύσασθαι περὶ τῆς τῶν
στρατιωτῶν σωτηρίας. καὶ ταῦτ' οὐκ ἐγὼ μὲν κατηγο- 144
ρῶ, ἕτεροι δὲ παραλείπουσιν, ἀλλὰ κἀγὼ λέγω καὶ
πάντες ἐπιτιμῶσι καὶ ὑμεῖς σύνιστε καὶ οὐκ ὀργίζε-
σθε. ἐκεῖνο γὰρ πεπόνθατε πρὸς Δημοσθένην· συν-
είθισθε ἤδη τἀδικήματα τὰ τούτου ἀκούειν, ὥστε οὐ
θαυμάζετε. δεῖ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀγανακτεῖν καὶ τι-
μωρεῖσθαι, εἰ χρὴ τὰ λοιπὰ τῇ πόλει καλῶς ἔχειν.

Δεύτερον δὲ καὶ πολὺ τούτου μεῖζον ἀδίκημα ἠδί- 145

κησεν, ὅτι τὸ βουλευτήριον τὸ τῆς πόλεως καὶ τὴν δη-
μοκρατίαν ἄρδην ἔλαθεν ὑφελόμενος καὶ μετήνεγκεν
εἰς Θήβας εἰς τὴν Καδμείαν, τὴν κοινωνίαν τῶν πρά-
ξεων τοῖς Βοιωτάρχαις συνθέμενος· καὶ τηλικαύτην
αὐτὸς αὑτῷ δυναστείαν κατεσκεύασεν, ὥστ' ἤδη πα-
ριὼν ἐπὶ τὸ βῆμα πρεσβεύσειν μὲν ἔφη ὅποι ἂν αὐτῷ
146 δοκῇ, κἂν μὴ ὑμεῖς ἐκπέμπητε, εἰ δέ τις αὐτῷ τῶν
στρατηγῶν ἀντείποι, καταδουλούμενος τοὺς ἄρχοντας 536
καὶ συνεθίζων μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν διαδικασίαν ἔφη
γράψειν τῷ βήματι πρὸς τὸ στρατήγιον· πλείω γὰρ
ὑμᾶς ἀγαθὰ ὑφ' ἑαυτοῦ ἔφη ἀπὸ τοῦ βήματος πεπον-
θέναι ἢ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐκ τοῦ στρατηγίου. μι-
σθοφορῶν δ' ἐν τῷ ξενικῷ κεναῖς χώραις, καὶ τὰ στρα-
τιωτικὰ χρήματα κλέπτων, καὶ τοὺς μυρίους ξένους
ἐκμισθώσας Ἀμφισσεῦσι πολλὰ διαμαρτυρομένου καὶ
σχετλιάζοντος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμοῦ, προσέμιξε φέ-
ρων ἀναρπασθέντων τῶν ξένων τὸν κίνδυνον ἀπαρα- 537
147 σκεύῳ τῇ πόλει. τί γὰρ ἂν οἴεσθε Φίλιππον ἐν τοῖς
τότε καιροῖς εὔξασθαι; οὐ χωρὶς μὲν πρὸς τὴν πολιτι-
κὴν δύναμιν, χωρὶς δ' ἐν Ἀμφίσσῃ πρὸς τοὺς ξένους
διαγωνίσασθαι, ἀθύμους δὲ τοὺς Ἕλληνας λαβεῖν τη-
λικαύτης πληγῆς προγεγενημένης; καὶ τηλικούτων
κακῶν αἴτιος γεγενημένος Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ
μὴ δίκην δέδωκεν, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφα-
νωθήσεται, ἀγανακτεῖ· οὐδ' ἱκανόν ἐστιν αὐτῷ ἐναν-
τίον ὑμῶν κηρύττεσθαι, ἀλλ' εἰ μὴ τῶν Ἑλλήνων ἐναν-
τίον ἀναρρηθήσεται, τοῦτ' ἀγανακτεῖ. οὕτως, ὡς ἔοικε,
πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας ἐπιλαβομένη δημοσίας
ἀπεργάζεται συμφοράς.

148 Τρίτον δὲ καὶ τῶν προειρημένων μέγιστόν ἐστιν
ὃ μέλλω λέγειν. Φιλίππου γὰρ οὐ καταφρονοῦντος
τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ἀγνοοῦντος, οὐ γὰρ

ὅτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἐν ἡμέρας μικρῷ μέρει διαγωνιεῖται, καὶ διὰ ταῦτα βουλομένου ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν μέλλοντος, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν Θήβαις φοβουμένων τὸν ἐπιόντα κίνδυνον, εἰκότως· οὐ γὰρ ῥήτωρ ἀστράτευτος καὶ λιπὼν τὴν τάξιν αὐτοὺς ἐνουθέτησεν, ἀλλ' ὁ Φωκικὸς πόλεμος δεκαετὴς γεγονὼς ἀείμνηστον παι-
538 *δείαν αὐτοὺς ἐπαίδευσε, τούτων δὲ ἐχόντων οὕτως* 149
αἰσθόμενος Δημοσθένης, καὶ τοὺς Βοιωτάρχας ὑποπτεύσας μέλλειν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι χρυσίον ἄνευ αὐτοῦ παρὰ Φιλίππου λαβόντας, ἀβίωτον ἡγησάμενος εἶναι, εἴ τινος ἀπολειφθήσεται δωροδοκίας, ἀναπηδήσας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδενὸς ἀνθρώπων λέγοντος οὔθ' ὡς δεῖ ποιεῖσθαι πρὸς Φίλιππον εἰρήνην οὔθ' ὡς οὐ δεῖ, ἀλλ' ὡς ᾤετο, τοῦτο κήρυγμά τι τοῖς Βοιωτάρχαις προκηρύττων ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ μέρη τῶν λημμάτων,
539 *διώμνυτο τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν, ὡς ἔοικε, Φειδίας ἐνεργο-* 150
λαβεῖν εἰργάσατο καὶ ἐνεπιορκεῖν Δημοσθένει, ἦ μήν, εἴ τις ἐρεῖ, ὡς χρὴ πρὸς Φίλιππον εἰρήνην ποιήσασθαι, ἀπάξειν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐπιλαβόμενος τῶν τριχῶν, ἀπομιμούμενος τὴν Κλεοφῶντος πολιτείαν, ὃς ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου, ὡς λέγεται, τὴν πόλιν ἀπώλεσεν. ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτῷ οἱ ἄρχοντες οἱ ἐν ταῖς Θήβαις, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑμετέρους πάλιν ἀνέστρεψαν ἐξεληλυθότας, ἵνα
βουλεύσησθε περὶ τῆς εἰρήνης, ἐνταῦθα παντάπασιν 151
ἔκφρων ἐγένετο, καὶ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα προδότας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Βοιωτάρχας ἀπεκάλεσε, καὶ γράψειν ἔφη ψήφισμα ὁ τοῖς πολεμίοις οὐδέποτ' ἀντιβλέψας πέμπειν ὑμᾶς πρέσβεις εἰς Θήβας αἰτήσοντας Θηβαίους δίοδον ἐπὶ Φίλιππον. ὑπεραισχυνθέντες δὲ οἱ
540 *ἐν Θήβαις ἄρχοντες, μὴ δόξωσιν ὡς ἀληθῶς εἶναι προ-*

δόται τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ μὲν τῆς εἰρήνης ἀπετράποντο, ἐπὶ δὲ τὴν παράταξιν ὥρμησαν.

152 Ἔνθα δὴ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄξιόν ἐστιν ἐπιμνησθῆναι, οὓς οὗτος ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων ὄντων τῶν ἱερῶν ἐκπέμψας ἐπὶ τὸν πρόδηλον κίνδυνον ἐτόλμησε τοῖς δραπέταις ποσὶ καὶ λελοιπόσι τὴν τάξιν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν τάφον τῶν τετελευτηκότων ἐγκωμιάζειν τὴν ἐκείνων ἀρετήν. ὦ πρὸς μὲν τὰ μεγάλα καὶ σπουδαῖα πάντων ἀνθρώπων ἀχρηστότατε, πρὸς δὲ τὴν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατε, ἐπιχειρήσειν ἐθελήσεις αὐτίκα μάλα, βλέπων εἰς τὰ τούτων πρόσωπα, λέγειν, ὡς δεῖ σε ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς στεφανοῦσθαι; ἐὰν δ' οὗτος λέγῃ, ὑμεῖς ὑπομενεῖτε, καὶ συναποθανεῖται τοῖς τελευτήσασιν, ὡς ἔοικε, καὶ
153 ἡ ὑμετέρα μνήμη; γένεσθε δή μοι μικρὸν χρόνον τὴν διάνοιαν μὴ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ, 541
καὶ νομίσαθ' ὁρᾶν προϊόντα τὸν κήρυκα καὶ τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἀνάρρησιν μέλλουσαν γίγνεσθαι, καὶ λογίσασθε, πότερ' οἴεσθε τοὺς οἰκείους τῶν τελευτησάντων πλείω δάκρυα ἀφήσειν ἐπὶ ταῖς τραγῳδίαις καὶ τοῖς ἡρωικοῖς πάθεσι τοῖς μετὰ ταῦτ' ἐπεισιοῦσιν ἢ
154 ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνῃ. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀλγήσειεν ἄνθρωπος Ἕλλην καὶ παιδευθεὶς ἐλευθέρως, ἀναμνησθεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ ἐκεῖνό γε, εἰ μηδὲν ἕτερον, ὅτι ταύτῃ ποτὲ τῇ ἡμέρᾳ μελλόντων ὥσπερ νυνὶ τῶν τραγῳδῶν γίγνεσθαι, ὅτ' εὐνομεῖτο μᾶλλον ἡ πόλις καὶ βελτίοσι προστάταις ἐχρῆτο, προελθὼν ὁ κῆρυξ 542
καὶ παραστησάμενος τοὺς ὀρφανοὺς, ὧν οἱ πατέρες ἦσαν ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότες, νεανίσκους πανοπλίᾳ κεκοσμημένους, ἐκήρυττε τὸ κάλλιστον κήρυγμα καὶ προτρεπτικώτατον πρὸς ἀρετὴν, ὅτι τούσδε τοὺς νεανίσκους, ὧν οἱ πατέρες ἐτελεύτησαν ἐν τῷ

ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, μέχρι μὲν ἥβης ὁ δῆμος ἔτρε-
φε, νυνὶ δὲ καθοπλίσας τῇδε τῇ πανοπλίᾳ ἀφίησιν
ἀγαθῇ τύχῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν, καὶ καλεῖ εἰς
προεδρίαν. τότε μὲν ταῦτ᾽ ἐκήρυττεν, ἀλλ᾽ οὐ νῦν, 155
ἀλλὰ παραστησάμενος τὸν τῆς ὀρφανίας τοῖς παισὶν
543 αἴτιον τί ποτ᾽ ἀνερεῖ ἢ τί φθέγξεται; καὶ γὰρ ἐὰν αὐ-
τὰ διεξίῃ τὰ ἐκ τοῦ ψηφίσματος προστάγματα, ἀλλ᾽ οὐ
τό γ᾽ ἐκ τῆς ἀληθείας αἰσχρὸν σιωπηθήσεται, ἀλλὰ
τἀναντία δόξει τῇ τοῦ κήρυκος φωνῇ φθέγγεσθαι, ὅτι
τόνδε τὸν ἄνδρα, εἰ δὴ καὶ οὗτος ἀνήρ, στεφανοῖ ὁ
δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα τὸν κάκιστον καὶ
ἀνδραγαθίας ἕνεκα τὸν ἄνανδρον καὶ λελοιπότα τὴν
544 τάξιν. μὴ πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ἱκετεύω 156
ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, μὴ τρόπαιον ἵστατε ἀφ᾽ ὑμῶν αὐ-
τῶν ἐν τῇ τοῦ Διονύσου ὀρχήστρᾳ, μηδ᾽ αἱρεῖτε παρα-
νοίας ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τὸν δῆμον τῶν Ἀθη-
ναίων, μηδ᾽ ὑπομιμνήσκετε τῶν ἀνιάτων καὶ ἀνηκέ-
στων κακῶν τοὺς ταλαιπώρους Θηβαίους, οὓς φυγόν-
τας διὰ τοῦτον ὑποδέδεχθε τῇ πόλει, ὧν ἱερὰ καὶ τέκνα
καὶ τάφους ἀπώλεσεν ἡ Δημοσθένους δωροδοκία καὶ
τὸ βασιλικὸν χρυσίον· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῖς σώμασιν οὐ 157
παρεγένεσθε, ἀλλὰ ταῖς γε διανοίαις ἀποβλέψατ᾽ αὐ-
τῶν εἰς τὰς συμφοράς, καὶ νομίσαθ᾽ ὁρᾶν ἁλισκομένην
τὴν πόλιν, τειχῶν κατασκαφάς, ἐμπρήσεις οἰκιῶν,
ἀγομένας γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς δουλείαν, πρεσβύ-
τας ἀνθρώπους, πρεσβύτιδας γυναῖκας, ὀψὲ μεταμαν-
θάνοντας τὴν ἐλευθερίαν, κλαίοντας, ἱκετεύοντας
ὑμᾶς, ὀργιζομένους οὐ τοῖς τιμωρουμένοις, ἀλλὰ τοῖς
τούτων αἰτίοις, ἐπισκήπτοντας μηδενὶ τρόπῳ τὸν τῆς
Ἑλλάδος ἀλιτήριον στεφανοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν δαίμονα
καὶ τὴν τύχην τὴν συμπαρακολουθοῦσαν τῷ ἀνθρώ-
545 πῳ φυλάξασθαι. οὔτε πόλις γὰρ οὔτ᾽ ἰδιώτης ἀνὴρ 158

οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος. ὑμεῖς δ', ὦ Ἀθηναῖοι, οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ ἐπὶ μὲν τοὺς πορθμέας τοὺς εἰς Σαλαμῖνα πορθμεύοντας νόμον ἔθεσθε, ἐάν τις αὐτῶν ἄκων ἐν τῷ πόρῳ πλοῖον ἀνατρέψῃ, τούτῳ μὴ ἐξεῖναι πάλιν πορθμεῖ γενέσθαι, ἵνα μηδεὶς αὐτοσχεδιάζῃ εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων σώματα, τὸν δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν πόλιν ἄρδην ἀνατετροφότα, τοῦτον ἐάσετε πάλιν ἐπευθύνειν τὰ κοινά;

159 Ἵνα δ' εἴπω καὶ περὶ τοῦ τετάρτου καιροῦ καὶ τῶν νυνὶ καθεστηκότων πραγμάτων, ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπομνῆσαι βούλομαι, ὅτι Δημοσθένης οὐ τὴν ἀπὸ στρατοπέδου μόνον τάξιν ἔλιπεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῆς πόλεως, τριήρη προσλαβὼν ὑμῶν, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἠργυρολόγησε. καταγαγούσης δ' αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς ἀπροσδοκήτου σωτηρίας τοὺς μὲν πρώτους χρόνους 546
ὑπότρομος ἦν ἄνθρωπος, καὶ παριὼν ἡμιθνὴς ἐπὶ τὸ βῆμα εἰρηνοφύλακα ὑμᾶς αὐτὸν ἐκέλευε χειροτονεῖν· ὑμεῖς δὲ κατὰ μὲν τοὺς πρώτους χρόνους οὐδ' ἐπὶ τὰ ψηφίσματα εἰᾶτε τὸ Δημοσθένους ἐπιγράφειν ὄνομα, ἀλλὰ Ναυσικλεῖ τοῦτο προσετάττετε· νυνὶ δ' ἤδη καὶ
160 στεφανοῦσθαι ἀξιοῖ. ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε Φίλιππος, Ἀλέξανδρος δ' εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστη, πάλιν αὖ τερατευόμενος ἱερὰ μὲν ἱδρύσατο Παυσανίου, εἰς αἰτίαν δὲ εὐαγγελίων θυσίας τὴν βουλὴν κατέστησεν, ἐπωνυ- 547
μίαν δ' Ἀλεξάνδρῳ Μαργίτην ἐτίθετο, ἀπετόλμα δὲ λέγειν, ὡς οὐ κινηθήσεται ἐκ Μακεδονίας· ἀγαπᾶν γὰρ αὐτὸν ἔφη ἐν Πέλλῃ περιπατοῦντα καὶ τὰ σπλάγχνα φυλάττοντα. καὶ ταῦτα λέγειν ἔφη οὐκ εἰκάζων 548
ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠ-
αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα καὶ θεωρῶν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου φύσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀ-

τὰς γνώμας ἐπιψηφίζοντα, οὐκ ἐπιδημοῦντος ἐν Μα-
κεδονίᾳ Φιλίππου, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἑλλάδι παρόντος,
ἀλλ' ἐν Σκύθαις οὕτω μακρὰν ἀπόντος· ὃν αὐτίκα
μάλα τολμήσει λέγειν Δημοσθένης ὡς ἐγὼ ἐπὶ τοὺς
Ἕλληνας ἐπήγαγον. καὶ παρελθόντες τῇ πρώτῃ στρα- 129
τείᾳ καὶ μάλα μετρίως ἐχρήσαντο τοῖς Ἀμφισσεῦσιν·
ἀντὶ γὰρ τῶν μεγίστων ἀδικημάτων χρήμασιν αὐτοὺς
ἐζημίωσαν, καὶ ταῦτ' ἐν ῥητῷ χρόνῳ προεῖπον τῷ θεῷ
καταθεῖναι, καὶ τοὺς μὲν ἐναγεῖς καὶ τῶν πεπραγμέ-
νων αἰτίους μετεστήσαντο, τοὺς δὲ δι' εὐσέβειαν φυ-
γόντας κατήγαγον. ἐπειδὴ δὲ οὔτε τὰ χρήματα ἐξέτι-
νον τῷ θεῷ τούς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον καὶ τοὺς εὐσε-
βεῖς κατελθόντας διὰ τῶν Ἀμφικτυόνων ἐξέβαλον, οὕ-
520 τως ἤδη τὴν δευτέραν στρατείαν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας
ἐποιήσαντο, πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἐπανεληλυθότος
Φιλίππου ἐκ τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας στρατείας, τῶν μὲν
θεῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδεδωκό-
των, τῆς δὲ Δημοσθένους δωροδοκίας ἐμποδὼν γεγε-
νημένης.

Ἀλλ' οὐ προὔλεγον, οὐ προεσήμαινον ἡμῖν οἱ θε- 130
οὶ φυλάξασθαι, μόνον οὐκ ἀνθρώπων φωνὰς προσ-
κτησάμενοι; οὐδεμίαν τοι πώποτε ἔγωγε μᾶλλον πό-
λιν ἑώρακα ὑπὸ μὲν τῶν θεῶν σωζομένην, ὑπὸ δὲ τῶν
ῥητόρων ἐνίων ἀπολλυμένην. οὐχ ἱκανὸν ἦν τὸ τοῖς
μυστηρίοις φανὲν σημεῖον φυλάξασθαι, ἡ τῶν μυστῶν
τελευτή; οὐ περὶ τούτων Ἀμεινιάδης μὲν προὔλεγεν
εὐλαβεῖσθαι καὶ πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἐπερησομένους
τὸν θεὸν, ὅ τι χρὴ πράττειν, Δημοσθένης δὲ ἀντέλεγε
521 φιλιππίζειν τὴν Πυθίαν φάσκων, ἀπαίδευτος ὢν καὶ
ἀπολαύων καὶ ἐμπιπλάμενος τῆς διδομένης ὑφ' ὑμῶν
αὐτῷ ἐξουσίας; οὐ τὸ τελευταῖον ἀθύτων καὶ ἀκαλλιε- 131
ρήτων τῶν ἱερῶν ὄντων ἐξέπεμψε τοὺς στρατιώτας

ἐπὶ τὸν πρόδηλον κίνδυνον; καίτοι γε πρῴην ἀπετόλμησε λέγειν, ὅτι παρὰ τοῦτο Φίλιππος οὐκ ἦλθεν ἡμῶν ἐπὶ τὴν χώραν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερά. τίνος οὖν ζημίας ἄξιος εἶ τυχεῖν, ὦ τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριε; εἰ γὰρ ὁ μὲν κρατῶν οὐκ ἦλθεν εἰς τὴν τῶν κρατουμένων χώραν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερὰ, σὺ δ' οὐ- 522
δὲν προειδὼς τῶν μελλόντων ἔσεσθαι πρὶν καλλιερῆσαι τοὺς στρατιώτας ἐξέπεμψας, πότερον στεφανοῦσθαί σε δεῖ ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως ἀτυχίαις ἢ ὑπερωρίσθαι;

132 Τοιγάρτοι τί τῶν ἀνελπίστων καὶ ἀπροσδοκήτων ἐφ' ἡμῶν οὐ γέγονεν; οὐ γὰρ βίον γε ἡμεῖς ἀνθρώπινον βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς παραδοξολογίαν τοῖς ἐσομένοις μεθ' ἡμᾶς ἔφυμεν. οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς, ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας, ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοὺς Ἕλληνας αἰτῶν, ὁ τολμῶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου, νῦν οὐ περὶ τοῦ κύριος ἑτέρων εἶναι διαγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας; καὶ 523
τοὺς αὐτοὺς ὁρῶμεν τῆς τε δόξης ταύτης καὶ τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην ἡγεμονίας ἠξιωμένους, οἳ καὶ τὸ ἐν Δελ-
133 φοῖς ἱερὸν ἠλευθέρωσαν; Θῆβαι δὲ, Θῆβαι, πόλις ἀστυγείτων, μεθ' ἡμέραν μίαν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνήρπασται, εἰ καὶ δικαίως, περὶ τῶν ὅλων οὐκ ὀρθῶς 524
βουλευσάμενοι, ἀλλὰ τήν γε θεοβλάβειαν καὶ τὴν ἀφροσύνην οὐκ ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ δαιμονίως κτησάμενοι. Λακεδαιμόνιοι δ' οἱ ταλαίπωροι, προσαψάμενοι μόνον τούτων τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς περὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν, οἱ τῶν Ἑλλήνων ποτὲ ἀξιοῦντες ἡγεμόνες εἶναι, νῦν ὁμηρεύσοντες καὶ τῆς συμφορᾶς 525
ἐπίδειξιν ποιησόμενοι μέλλουσιν ὡς Ἀλέξανδρον ἀνα-

πέμπεσθαι, τοῦτο πεισόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πατρὶς,
ὅ τι ἂν ἐκείνῳ δόξῃ, καὶ ἐν τῇ τοῦ κρατοῦντος καὶ
προηδικημένου μετριότητι κριθήσονται. ἡ δ' ἡμετέρα 134
πόλις, ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἣν ἀφι-
κνοῦντο πρότερον ἐκ τῆς Ἑλλάδος αἱ πρεσβεῖαι, κατὰ
πόλεις ἕκαστοι παρ' ἡμῶν τὴν σωτηρίαν εὑρησόμενοι,
νῦν οὐκέτι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀγωνί-
ζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τοῦ τῆς πατρίδος ἐδάφους. καὶ
ταῦθ' ἡμῖν συμβέβηκεν ἐξ ὅτου Δημοσθένης πρὸς τὴν
πολιτείαν προσελήλυθεν. εὖ γὰρ περὶ τῶν τοιούτων
Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς ἀποφαίνεται. λέγει γάρ που, παι-
δεύων τὰ πλήθη καὶ συμβουλεύων ταῖς πόλεσι τοὺς
πονηροὺς τῶν δημαγωγῶν μὴ προσδέχεσθαι. λέξω δὲ
κἀγὼ τὰ ἔπη· διὰ τοῦτο γάρ οἶμαι παῖδας ὄντας ἡμᾶς 135
τὰς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐκμανθάνειν, ἵν' ἄνδρες ὄν-
τες αὐταῖς χρώμεθα.

πολλάκι δὴ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
526 ὅς κεν ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμὸν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅ γε τεῖχος,
ἢ νέας ἐν πόντῳ ἀποτίνυται εὐρύοπα Ζεύς.

ἐὰν δὲ περιελόντες τοῦ ποιητοῦ τὸ μέτρον τὰς γνώμας 136
ἐξετάζητε, οἶμαι ὑμῖν δόξειν οὐ ποιήματα Ἡσιόδου εἶ-
ναι, ἀλλὰ χρησμὸν εἰς τὴν Δημοσθένους πολιτείαν·
527 καὶ γὰρ ναυτικὴ καὶ πεζὴ στρατιὰ καὶ πόλεις ἄρδην εἰ-
σὶν ἀνηρπασμέναι ἐκ τῆς τούτου πολιτείας.

530 Ἀλλ', οἶμαι, οὔτε Φρυνώνδας οὔτε Εὐρύβατος 137
οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε τῶν πάλαι πονηρῶν τοιοῦ-
τος μάγος καὶ γόης ἐγένετο, ὅς, ὦ γῆ καὶ θεοὶ καὶ δαί-
μονες καὶ ἄνθρωποι, ὅσοι βούλεσθε ἀκούειν τἀληθῆ,
τολμᾷ λέγειν βλέπων εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὑμέτερα, ὡς

ἄρα Θηβαῖοι τὴν συμμαχίαν ὑμῖν ἐποιήσαντο οὐ διὰ
τὸν καιρὸν, οὐ διὰ τὸν φόβον τὸν περιστάντα αὐτοὺς,
138 οὐ διὰ τὴν ὑμετέραν δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὰς Δημοσθέ-
νους δημηγορίας. καίτοι πολλὰς μὲν πρότερον πρε- 531
σβείας ἐπρέσβευσαν εἰς Θήβας οἱ μάλιστα οἰκείως ἐκεί-
νοις διακείμενοι, πρῶτος μὲν Θρασύβουλος ὁ Κολλυ-
τεὺς, ἀνὴρ ἐν Θήβαις πιστευθεὶς ὡς οὐδεὶς ἕτερος, πά-
λιν Θράσων ὁ Ἑρχιεὺς, πρόξενος ὢν Θηβαίοις, Λεω-
139 δάμας ὁ Ἀχαρνεὺς, οὐχ ἧττον Δημοσθένους λέγειν
δυνάμενος, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ ἡδίων, Ἀρχέδημος ὁ Πή-
ληξ, καὶ δυνατὸς εἰπεῖν καὶ πολλὰ κεκινδυνευκὼς ἐν 532
τῇ πολιτείᾳ διὰ Θηβαίους, Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεὺς,
πλεῖστον χρόνον τὴν τοῦ βοιωτιάζειν ὑπομείνας αἰ-
τίαν, Πύρρανδρος ὁ Ἀναφλύστιος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ.
ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε αὐτοὺς ἐδυνήθη προτρέψα-
σθαι εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν. τὸ δ' αἴτιον οἶδα μὲν,
140 λέγειν δ' οὐδὲν δέομαι διὰ τὰς ἀτυχίας αὐτῶν. ἀλλ',
οἶμαι, ἐπειδὴ Φίλιππος αὐτῶν ἀφελόμενος Νίκαιαν
Θετταλοῖς παρέδωκε, καὶ τὸν πόλεμον, ὃν πρότερον
ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας τῆς Βοιωτῶν, τοῦτον πάλιν
τὸν αὐτὸν πόλεμον ἐπήγαγε διὰ τῆς Φωκίδος ἐπ' αὐ-
τὰς τὰς Θήβας, καὶ τὸ τελευταῖον Ἐλάτειαν καταλα-
βὼν ἐχαράκωσε καὶ φρουρὰν εἰσήγαγεν, ἐνταῦθ' ἤδη,
ἐπεὶ τὸ δεινὸν αὐτῶν ἥπτετο, μετεπέμψαντο Ἀθηναί-
ους, καὶ ὑμεῖς ἐξήλθετε καὶ εἰσῄειτε εἰς τὰς Θήβας ἐν
τοῖς ὅπλοις διεσκευασμένοι, καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ πεζοὶ,
πρὶν περὶ συμμαχίας μίαν μόνην συλλαβὴν γράψαι
141 Δημοσθένην. ὁ δ' εἰσάγων ἦν ὑμᾶς εἰς τὰς Θήβας και- 533
ρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμαχίας, ἀλλ' οὐ Δημο-
σθένης, ἐπεὶ περί γε ταύτας τὰς πράξεις τρία τὰ πάν-
των μέγιστα Δημοσθένης εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκε, πρῶ-
τον μὲν, ὅτι Φιλίππου τῷ μὲν ὀνόματι πολεμοῦντος

ὑμῖν, τῷ δ' ἔργῳ πολὺ μᾶλλον μισοῦντος Θηβαίους,
ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε, καὶ τί δεῖ τὰ πλείω
λέγειν; ταῦτα μὲν τὰ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἀπεκρύ-
534 ψατο, προσποιησάμενος δὲ μέλλειν τὴν συμμαχίαν γε-
νήσεσθαι οὐ διὰ τοὺς καιροὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς αὑτοῦ
πρεσβείας πρῶτον μὲν συνέπεισε τὸν δῆμον μηκέτι 142
βουλεύεσθαι, ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν συμμαχίαν,
ἀλλ' ἀγαπᾶν μόνον, εἰ γίγνεται, τοῦτο δὲ προλαβὼν
ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν πᾶσαν ἐποίησε Θηβαίοις,
γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐάν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ
Θηβαίων, βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις,
τοῖς ὀνόμασι κλέπτων καὶ μεταφέρων τὰ πράγματα,
ὥσπερ εἴωθεν, ὡς τοὺς Βοιωτοὺς ἔργῳ κακῶς πάσχον-
τας τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν τῶν Δημοσθένους
ἀγαπήσοντας, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἐφ' οἷς κακῶς πεπόνθε-
σαν ἀγανακτήσοντας· δεύτερον δὲ τῶν εἰς τὸν πόλε- 143
535 μον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν, οἷς
ἦσαν ἀπωτέρω οἱ κίνδυνοι, τὸ δὲ τρίτον μέρος Θηβαί-
οις, δωροδοκῶν ἐφ' ἑκάστοις τούτων, καὶ τὴν ἡγεμο-
νίαν τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἐποίησε κοινὴν, τὸ δ' ἀνά-
λωμα ἴδιον ὑμέτερον. τὴν δὲ κατὰ γῆν, εἰ μὴ δεῖ λη-
ρεῖν, ἄρδην φέρων ἀνέθηκε Θηβαίοις, ὥστε παρὰ τὸν
γενόμενον πόλεμον μὴ κύριον γενέσθαι Στρατοκλέα
τὸν ἡμέτερον στρατηγὸν βουλεύσασθαι περὶ τῆς τῶν
στρατιωτῶν σωτηρίας. καὶ ταῦτ' οὐκ ἐγὼ μὲν κατηγο- 144
ρῶ, ἕτεροι δὲ παραλείπουσιν, ἀλλὰ κἀγὼ λέγω καὶ
πάντες ἐπιτιμῶσι καὶ ὑμεῖς σύνιστε καὶ οὐκ ὀργίζε-
σθε. ἐκεῖνο γὰρ πεπόνθατε πρὸς Δημοσθένην· συν-
ειθίσθε ἤδη τἀδικήματα τὰ τούτου ἀκούειν, ὥστε οὐ
θαυμάζετε. δεῖ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀγανακτεῖν καὶ τι-
μωρεῖσθαι, εἰ χρὴ τὰ λοιπὰ τῇ πόλει καλῶς ἔχειν.

Δεύτερον δὲ καὶ πολὺ τούτου μεῖζον ἀδίκημα ἠδί- 145

κησεν, ὅτι τὸ βουλευτήριον τὸ τῆς πόλεως καὶ τὴν δη-
μοκρατίαν ἄρδην ἔλαθεν ὑφελόμενος καὶ μετήνεγκεν
εἰς Θήβας εἰς τὴν Καδμείαν, τὴν κοινωνίαν τῶν πρά-
ξεων τοῖς Βοιωτάρχαις συνθέμενος· καὶ τηλικαύτην
αὐτὸς αὑτῷ δυναστείαν κατεσκεύασεν, ὥστ' ἤδη πα-
ριὼν ἐπὶ τὸ βῆμα πρεσβεύσειν μὲν ἔφη ὅποι ἂν αὐτῷ
46 δοκῇ, κἂν μὴ ὑμεῖς ἐκπέμπητε, εἰ δέ τις αὐτῷ τῶν
στρατηγῶν ἀντείποι, καταδουλούμενος τοὺς ἄρχοντας 536
καὶ συνεθίζων μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν διαδικασίαν ἔφη
γράψειν τῷ βήματι πρὸς τὸ στρατήγιον· πλείω γὰρ
ὑμᾶς ἀγαθὰ ὑφ' ἑαυτοῦ ἔφη ἀπὸ τοῦ βήματος πεπον-
θέναι ἢ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐκ τοῦ στρατηγίου. μι-
σθοφορῶν δ' ἐν τῷ ξενικῷ κεναῖς χώραις, καὶ τὰ στρα-
τιωτικὰ χρήματα κλέπτων, καὶ τοὺς μυρίους ξένους
ἐκμισθώσας Ἀμφισσεῦσι πολλὰ διαμαρτυρομένου καὶ
σχετλιάζοντος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμοῦ, προσέμιξε φέ-
ρων ἀναρπασθέντων τῶν ξένων τὸν κίνδυνον ἀπαρα- 537
147 σκεύῳ τῇ πόλει. τί γὰρ ἂν οἴεσθε Φίλιππον ἐν τοῖς
τότε καιροῖς εὔξασθαι; οὐ χωρὶς μὲν πρὸς τὴν πολιτι-
κὴν δύναμιν, χωρὶς δ' ἐν Ἀμφίσσῃ πρὸς τοὺς ξένους
διαγωνίσασθαι, ἀθύμους δὲ τοὺς Ἕλληνας λαβεῖν τη-
λικαύτης πληγῆς προγεγενημένης; καὶ τηλικούτων
κακῶν αἴτιος γεγενημένος Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ
μὴ δίκην δέδωκεν, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφα-
νωθήσεται, ἀγανακτεῖ· οὐδ' ἱκανόν ἐστιν αὐτῷ ἐναν-
τίον ὑμῶν κηρύττεσθαι, ἀλλ' εἰ μὴ τῶν Ἑλλήνων ἐναν-
τίον ἀναρρηθήσεται, τοῦτ' ἀγανακτεῖ. οὕτως, ὡς ἔοικε,
πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας ἐπιλαβομένη δημοσίας
ἀπεργάζεται συμφοράς.

148 Τρίτον δὲ καὶ τῶν προειρημένων μέγιστόν ἐστιν
ὃ μέλλω λέγειν. Φιλίππου γὰρ οὐ καταφρονοῦντος
τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ἀγνοοῦντος, οὐ γὰρ ἦν ἀσύνετος.

ὅτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἐν ἡμέρας μικρῷ
μέρει διαγωνιεῖται, καὶ διὰ ταῦτα βουλομένου ποιή-
σασθαι τὴν εἰρήνην καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν μέλ-
λοντος, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν Θήβαις φοβουμένων
τὸν ἐπιόντα κίνδυνον, εἰκότως· οὐ γὰρ ῥήτωρ ἀστρά-
τευτος καὶ λιπὼν τὴν τάξιν αὐτοὺς ἐνουθέτησεν, ἀλλ'
ὁ Φωκικὸς πόλεμος δεκαετὴς γεγονὼς ἀείμνηστον παι-
538 δείαν αὐτοὺς ἐπαίδευσε, τούτων δὲ ἐχόντων οὕτως 149
αἰσθόμενος Δημοσθένης, καὶ τοὺς Βοιωτάρχας ὑπο-
πτεύσας μέλλειν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι χρυσίον ἄνευ
αὐτοῦ παρὰ Φιλίππου λαβόντας, ἀβίωτον ἡγησάμενος
εἶναι, εἴ τινος ἀπολειφθήσεται δωροδοκίας, ἀναπηδή-
σας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδενὸς ἀνθρώπων λέγοντος οὔθ'
ὡς δεῖ ποιεῖσθαι πρὸς Φίλιππον εἰρήνην οὔθ' ὡς οὐ
δεῖ, ἀλλ' ὡς ᾤετο, τοῦτο κήρυγμά τι τοῖς Βοιωτάρχαις
προκηρύττων ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ μέρη τῶν λημμάτων,
539 διώμνυτο τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν, ὡς ἔοικε, Φειδίας ἐνεργο- 150
λαβεῖν εἰργάσατο καὶ ἐνεπιορκεῖν Δημοσθένει, ἦ μήν,
εἴ τις ἐρεῖ, ὡς χρὴ πρὸς Φίλιππον εἰρήνην ποιήσα-
σθαι, ἀπάξειν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐπιλαβόμενος τῶν
τριχῶν, ἀπομιμούμενος τὴν Κλεοφῶντος πολιτείαν,
ὃς ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου, ὡς λέγεται,
τὴν πόλιν ἀπώλεσεν. ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτῷ οἱ ἄρ-
χοντες οἱ ἐν ταῖς Θήβαις, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιώτας
τοὺς ὑμετέρους πάλιν ἀνέστρεψαν ἐξεληλυθότας, ἵνα
βουλεύσησθε περὶ τῆς εἰρήνης, ἐνταῦθα παντάπασιν 151
ἔκφρων ἐγένετο, καὶ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα προδότας
τῶν Ἑλλήνων τοὺς Βοιωτάρχας ἀπεκάλεσε, καὶ γρά-
ψειν ἔφη ψήφισμα ὁ τοῖς πολεμίοις οὐδέποτ' ἀντιβλέ-
ψας πέμπειν ὑμᾶς πρέσβεις εἰς Θήβας αἰτήσοντας Θη-
βαίους δίοδον ἐπὶ Φίλιππον. ὑπεραισχυνθέντες δὲ οἱ
540 ἐν Θήβαις ἄρχοντες, μὴ δόξωσιν ὡς ἀληθῶς εἶναι προ-

δόται τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ μὲν τῆς εἰρήνης ἀπετράπον-
το, ἐπὶ δὲ τὴν παράταξιν ὥρμησαν.
152 Ἔνθα δὴ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄξιόν ἐστιν
ἐπιμνησθῆναι, οὓς οὗτος ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων
ὄντων τῶν ἱερῶν ἐκπέμψας ἐπὶ τὸν πρόδηλον κίνδυνον
ἐτόλμησε τοῖς δραπέταις ποσὶ καὶ λελοιπόσι τὴν τάξιν
ἀναβὰς ἐπὶ τὸν τάφον τῶν τετελευτηκότων ἐγκωμιά-
ζειν τὴν ἐκείνων ἀρετήν. ὦ πρὸς μὲν τὰ μεγάλα καὶ
σπουδαῖα πάντων ἀνθρώπων ἀχρηστότατε, πρὸς δὲ
τὴν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατε, ἐπιχειρήσειν
ἐθελήσεις αὐτίκα μάλα, βλέπων εἰς τὰ τούτων πρόσω-
πα, λέγειν, ὡς δεῖ σε ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς
στεφανοῦσθαι; ἐὰν δ' οὗτος λέγῃ, ὑμεῖς ὑπομενεῖτε,
καὶ συναποθανεῖται τοῖς τελευτήσασιν, ὡς ἔοικε, καὶ
153 ἡ ὑμετέρα μνήμη; γένεσθε δή μοι μικρὸν χρόνον τὴν
διάνοιαν μὴ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ, 541
καὶ νομίσαθ' ὁρᾶν προϊόντα τὸν κήρυκα καὶ τὴν ἐκ τοῦ
ψηφίσματος ἀνάρρησιν μέλλουσαν γίγνεσθαι, καὶ λογί-
σασθε, πότερ' οἴεσθε τοὺς οἰκείους τῶν τελευτησάν-
των πλείω δάκρυα ἀφήσειν ἐπὶ ταῖς τραγῳδίαις καὶ
τοῖς ἡρωικοῖς πάθεσι τοῖς μετὰ ταῦτ' ἐπεισιοῦσιν ἢ
154 ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνῃ. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀλγή-
σειεν ἄνθρωπος Ἕλλην καὶ παιδευθεὶς ἐλευθέρως,
ἀναμνησθεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ ἐκεῖνό γε, εἰ μηδὲν ἕτερον,
ὅτι ταύτῃ ποτὲ τῇ ἡμέρᾳ μελλόντων ὥσπερ νυνὶ τῶν
τραγῳδῶν γίγνεσθαι, ὅτ' εὐνομεῖτο μᾶλλον ἡ πόλις
καὶ βελτίοσι προστάταις ἐχρῆτο, προελθὼν ὁ κῆρυξ 542
καὶ παραστησάμενος τοὺς ὀρφανούς, ὧν οἱ πατέρες
ἦσαν ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότες, νεανίσκους πανο-
πλίᾳ κεκοσμημένους, ἐκήρυττε τὸ κάλλιστον κήρυγμα
καὶ προτρεπτικώτατον πρὸς ἀρετήν, ὅτι τούσδε τοὺς
νεανίσκους, ὧν οἱ πατέρες ἐτελεύτησαν ἐν τῷ πολέμῳ

ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, μέχρι μὲν ἥβης ὁ δῆμος ἔτρε-
φε, νυνὶ δὲ καθοπλίσας τῇδε τῇ πανοπλίᾳ ἀφίησιν
ἀγαθῇ τύχῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν, καὶ καλεῖ εἰς
προεδρίαν. τότε μὲν ταῦτ' ἐκήρυττεν, ἀλλ' οὐ νῦν, 155
ἀλλὰ παραστησάμενος τὸν τῆς ὀρφανίας τοῖς παισὶν
543 αἴτιον τί ποτ' ἀνερεῖ ἢ τί φθέγξεται; καὶ γὰρ ἐὰν αὐ-
τὰ διεξίῃ τὰ ἐκ τοῦ ψηφίσματος προστάγματα, ἀλλ' οὐ
τό γ' ἐκ τῆς ἀληθείας αἰσχρὸν σιωπηθήσεται, ἀλλὰ
τἀναντία δόξει τῇ τοῦ κήρυκος φωνῇ φθέγγεσθαι, ὅτι
τόνδε τὸν ἄνδρα, εἰ δὴ καὶ οὗτος ἀνὴρ, στεφανοῖ ὁ
δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα τὸν κάκιστον καὶ
ἀνδραγαθίας ἕνεκα τὸν ἄνανδρον καὶ λελοιπότα τὴν
544 τάξιν. μὴ πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ἱκετεύω 156
ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, μὴ τρόπαιον ἵστατε ἀφ' ὑμῶν αὐ-
τῶν ἐν τῇ τοῦ Διονύσου ὀρχήστρᾳ, μηδ' αἱρεῖτε παρα-
νοίας ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τὸν δῆμον τῶν Ἀθη-
ναίων, μηδ' ὑπομιμνήσκετε τῶν ἀνιάτων καὶ ἀνηκέ-
στων κακῶν τοὺς ταλαιπώρους Θηβαίους, οὓς φυγόν-
τας διὰ τοῦτον ὑποδέδεχθε τῇ πόλει, ὧν ἱερὰ καὶ τέκνα
καὶ τάφους ἀπώλεσεν ἡ Δημοσθένους δωροδοκία καὶ
τὸ βασιλικὸν χρυσίον· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖς σώμασιν οὐ 157
παρεγένεσθε, ἀλλὰ ταῖς γε διανοίαις ἀποβλέψατ' αὐ-
τῶν εἰς τὰς συμφορὰς, καὶ νομίσαθ' ὁρᾶν ἁλισκομένην
τὴν πόλιν, τειχῶν κατασκαφὰς, ἐμπρήσεις οἰκιῶν,
ἀγομένας γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς δουλείαν, πρεσβύ-
τας ἀνθρώπους, πρεσβύτιδας γυναῖκας, ὀψὲ μεταμαν-
θάνοντας τὴν ἐλευθερίαν, κλαίοντας, ἱκετεύοντας
ὑμᾶς, ὀργιζομένους οὐ τοῖς τιμωρουμένοις, ἀλλὰ τοῖς
τούτων αἰτίοις, ἐπισκήπτοντας μηδενὶ τρόπῳ τὸν τῆς
Ἑλλάδος ἀλιτήριον στεφανοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν δαίμονα
καὶ τὴν τύχην τὴν συμπαρακολουθοῦσαν τῷ ἀνθρώ-
545 πῳ φυλάξασθαι. οὔτε πόλις γὰρ οὔτ' ἰδιώτης ἀνὴρ 158

οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένει συμβού-
λῳ χρησάμενος. ὑμεῖς δ', ὦ Ἀθηναῖοι, οὐκ αἰσχύνε-
σθε, εἰ ἐπὶ μὲν τοὺς πορθμέας τοὺς εἰς Σαλαμῖνα πορθ-
μεύοντας νόμον ἔθεσθε, ἐάν τις αὐτῶν ἄκων ἐν τῷ
πόρῳ πλοῖον ἀνατρέψῃ, τούτῳ μὴ ἐξεῖναι πάλιν πορθ-
μεῖ γενέσθαι, ἵνα μηδεὶς αὐτοσχεδιάζῃ εἰς τὰ τῶν Ἑλ-
λήνων σώματα, τὸν δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν πόλιν ἄρ-
δην ἀνατετροφότα, τοῦτον ἐάσετε πάλιν ἐπευθύνειν
τὰ κοινά;

159 Ἵνα δ' εἴπω καὶ περὶ τοῦ τετάρτου καιροῦ καὶ τῶν
νυνὶ καθεστηκότων πραγμάτων, ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπομνῆ-
σαι βούλομαι, ὅτι Δημοσθένης οὐ τὴν ἀπὸ στρατοπέ-
δου μόνον τάξιν ἔλιπεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῆς πόλεως,
τριήρη προσλαβὼν ὑμῶν, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἠργυρο-
λόγησε. καταγαγούσης δ' αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς
ἀπροσδοκήτου σωτηρίας τοὺς μὲν πρώτους χρόνους 546
ὑπότρομος ἦν ἄνθρωπος, καὶ παριὼν ἡμιθνὴς ἐπὶ τὸ
βῆμα εἰρηνοφύλακα ὑμᾶς αὐτὸν ἐκέλευε χειροτονεῖν·
ὑμεῖς δὲ κατὰ μὲν τοὺς πρώτους χρόνους οὐδ' ἐπὶ τὰ
ψηφίσματα εἰᾶτε τὸ Δημοσθένους ἐπιγράφειν ὄνομα,
ἀλλὰ Ναυσικλεῖ τοῦτο προσετάττετε· νυνὶ δ' ἤδη καὶ
160 στεφανοῦσθαι ἀξιοῖ. ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε Φίλιππος,
Ἀλέξανδρος δ' εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστη, πάλιν αὖ τερα-
τευόμενος ἱερὰ μὲν ἱδρύσατο Παυσανίου, εἰς αἰτίαν δὲ
εὐαγγελίων θυσίας τὴν βουλὴν κατέστησεν, ἐπωνυ- 547
μίαν δ' Ἀλεξάνδρῳ Μαργίτην ἐτίθετο, ἀπετόλμα δὲ
λέγειν, ὡς οὐ κινηθήσεται ἐκ Μακεδονίας· ἀγαπᾶν
γὰρ αὐτὸν ἔφη ἐν Πέλλῃ περιπατοῦντα καὶ τὰ σπλάγ-
χνα φυλάττοντα. καὶ ταῦτα λέγειν ἔφη οὐκ εἰκάζων, 548
ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία,
αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα καὶ θεωρῶν τὸν Ἀλέξανδρον οὐκ
ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου φύσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀναν-

δρίας. ἤδη δ' ἐψηφισμένων Θετταλῶν ἐπιστρατεύειν 161
ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν, καὶ τοῦ νεανίσκου τὸ πρῶτον
παροξυνθέντος εἰκότως, ἐπειδὴ περὶ Θήβας ἦν τὸ
στρατόπεδον, πρεσβευτὴς ὑφ' ὑμῶν χειροτονηθεὶς,
ἀποδρὰς ἐκ μέσου τοῦ Κιθαιρῶνος ἧκεν ὑποστρέψας,
οὔτ' ἐν εἰρήνῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ χρήσιμον ἑαυτὸν πα-
ρέχων. καὶ τὸ πάντων δεινότατον, ὑμεῖς μὲν τοῦτον οὐ
549 προὔδοτε, οὐδ' εἰάσατε κριθῆναι ἐν τῷ τῶν Ἑλλήνων
συνεδρίῳ, οὗτος δ' ὑμᾶς νῦν προδέδωκεν, εἴπερ ἀλη-
θῆ ἐστιν ἃ λέγεται. ὡς γάρ φασιν οἱ Πάραλοι καὶ οἱ 162
πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰ-
κότως πιστεύεται, ἔστι τις Ἀριστίων Πλαταϊκὸς, ὁ τοῦ
550 Ἀριστοβούλου τοῦ φαρμακοπώλου υἱὸς, εἴ τις ἄρα καὶ
ὑμῶν γιγνώσκει. οὗτός ποτε ὁ νεανίσκος ἑτέρων τὴν
ὄψιν διαφέρων γενόμενος ᾤκησε πολὺν χρόνον ἐν τῇ
Δημοσθένους οἰκίᾳ· ὅ τι δὲ πράττων ἢ πάσχων, ἀμ-
φίβολος ἡ αἰτία καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδαμῶς εὔσχημον
ἐμοὶ λέγειν. οὗτος, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἠγνοημένος ὅστις
ποτ' ἐστὶ καὶ πῶς βεβιωκὼς, τὸν Ἀλέξανδρον ὑποτρέ-
χει καὶ πλησιάζει ἐκείνῳ. διὰ τούτου γράμματα πέμ-
ψας ὡς Ἀλέξανδρον ἄδειάν τινα εὕρηται καὶ διαλλαγὰς
καὶ πολλὴν κολακείαν πεποίηται. ἐκεῖθεν δὲ θεωρή- 163
σατε, ὡς ὅμοιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα τῇ αἰτίᾳ. εἰ γάρ τι
551 τούτων ἐφρόνει Δημοσθένης καὶ πολεμικῶς εἶχεν, ὥσ-
περ καὶ φησὶ, πρὸς Ἀλέξανδρον, τρεῖς αὐτῷ καιροὶ
κάλλιστοι παραγεγόνασιν, ὧν οὐδενὶ φαίνεται κεχρη-
μένος. εἷς μὲν ὁ πρῶτος, ὅτ' εἰς τὴν ἀρχὴν οὐ πάλαι
καθεστηκὼς Ἀλέξανδρος ἀπαρασκεύων αὐτῷ τῶν
ἰδίων ὄντων εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη, ἤκμαζε δ' ὁ τῶν
Περσῶν βασιλεὺς καὶ ναυσὶ καὶ χρήμασι καὶ πεζῇ στρα-
τιᾷ, ἄσμενος δ' ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν συμμαχίαν προσεδέ-
ξατο διὰ τοὺς ἐπιφερομένους αὐτῷ κινδύνους. εἰπάς

τινα ἐνταῦθα λόγον, Δημόσθενες, ἢ ἔγραψάς τι ψήφισμα; βούλει σε θῶ φοβηθῆναι καὶ χρήσασθαι τῷ αὐτοῦ τρόπῳ; καίτοι ῥητορικὴν δειλίαν δημόσιος καιρὸς οὐκ ἀναμένει.
164 ἀλλ' ἐπειδὴ πάσῃ τῇ δυνάμει Δαρεῖος κατεβεβήκει, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἦν ἀπειλημμένος ἐν Κιλικίᾳ πάντων ἐνδεὴς, ὡς ἔφησθα σὺ, αὐτίκα μάλα δ' ἤμελλεν, ὡς ἦν ὁ παρὰ σοῦ λόγος, συμπατηθήσεσθαι ὑπὸ τῆς Περσικῆς ἵππου, τὴν δὲ σὴν ἀηδίαν ἡ πόλις οὐκ ἐχώρει καὶ τὰς ἐπιστολὰς, ἃς ἐξηρτημένος ἐκ τῶν δακτύλων περιῄεις, ἐπιδεικνύων τισὶ τὸ ἐμὸν 552 πρόσωπον ὡς ἐκπεπληγμένου καὶ ἀθυμοῦντος, καὶ χρυσόκερων ἀποκαλῶν καὶ κατεστέφθαι φάσκων, εἴ τι πταῖσμα συμβήσεται Ἀλεξάνδρῳ, οὐδ' ἐνταῦθα ἔπραξας οὐδὲν, ἀλλ' εἴς τινα καιρὸν ἀνεβάλλου καλλίω.
165 ὑπερβὰς τοίνυν ἅπαντα ταῦτα ὑπὲρ τῶν νυνὶ καθεστηκότων λέξω. Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ τὸ ξενικὸν 553 ἐπέτυχον μάχῃ καὶ διέφθειραν τοὺς περὶ Κόρραγον στρατιώτας, Ἠλεῖοι δ' αὐτοῖς συμμετεβάλοντο καὶ Ἀχαιοὶ πάντες πλὴν Πελληναίων καὶ Ἀρκαδία πᾶσα πλὴν Μεγάλης πόλεως, αὕτη δὲ ἐπολιορκεῖτο καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπίδοξος ἦν ἁλῶναι, ὁ δ' Ἀλέξανδρος 554 ἔξω τῆς ἄρκτου καὶ τῆς οἰκουμένης ὀλίγου δεῖν πάσης μεθειστήκει, ὁ δὲ Ἀντίπατρος πολὺν χρόνον συνῆγε στρατόπεδον, τὸ δ' ἐσόμενον ἄδηλον ἦν. ἐνταῦθ' ἡμῖν ἀπόδειξιν ποίησαι, Δημόσθενες, τί ποτ' ἦν ἃ ἔπραξας· ἢ τί ποτ' ἦν ἃ ἔλεγες· καὶ εἰ βούλει, παραχωρῶ σοι
166 τοῦ βήματος, ἕως ἂν εἴπῃς. ἐπειδὴ δὲ σιγᾷς, ὅτι μὲν ἀπορεῖς, συγγνώμην ἔχω σοι, ἃ δὲ τότ' ἔλεγες, ἐγὼ νῦν λέξω. οὐ μέμνησθε αὐτοῦ τὰ μιαρὰ καὶ ἀπίθανα ῥήματα, ἃ πῶς ποθ' ὑμεῖς, ὦ σιδήρεοι, ἐκαρτερεῖτε ἀκροώμενοι; ὅτ' ἔφη παρελθὼν „ἀμπελουργοῦσί τι- 555 νες τὴν πόλιν, ἀνατετμήκασί τινες τὰ κλήματα τοῦ

δήμου, ὑποτέτμηται τὰ νεῦρα τῶν πραγμάτων, φορ-
556 μορραφούμεθα ἐπὶ τὰ στενά, τινὲς πρῶτον ὥσπερ τὰς
557 βελόνας διείρουσι.“ ταῦτα δὲ τί ἐστιν, ὦ κίναδος; 167
ῥήματα ἢ θαύματα; καὶ πάλιν ὅτε κύκλῳ περιδινῶν
558 σεαυτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος ἔλεγες ὡς ἀντιπράττων Ἀλε-
ξάνδρῳ „ὁμολογῶ τὰ Λακωνικὰ συστῆσαι, ὁμολογῶ
Θετταλοὺς καὶ Περραιβοὺς ἀφιστάναι.“ σὺ γὰρ ἂν
κώμην ἀποστήσαις; σὺ γὰρ ἂν προσέλθοις μὴ ὅτι πρὸς
πόλιν, ἀλλὰ πρὸς οἰκίαν, ὅπου κίνδυνος πρόσεστιν;
ἀλλ' εἰ μέν που χρήματα ἀναλίσκεται, προσκαθιζήσει,
πρᾶξιν δὲ ἀνδρὸς οὐ πράξεις· ἐὰν δ' αὐτόματόν τι
συμβῇ, προσποιήσει καὶ σαυτὸν ἐπὶ τὸ γεγενημένον
559 ἐπιγράψεις· ἂν δ' ἔλθῃ φόβος τις, ἀποδράσει· ἐὰν δὲ
θαρρήσωμεν, δωρεὰς αἰτήσεις καὶ χρυσοῖς στεφάνοις
στεφανοῦσθαι.

Ναί, ἀλλὰ δημοτικός ἐστιν. ἐὰν μὲν τοίνυν πρὸς 168
τὴν εὐφημίαν τῶν λόγων αὐτοῦ ἀποβλέπητε, ἐξαπα-
τηθήσεσθε, ὥσπερ καὶ πρότερον, ἐὰν δ' εἰς τὴν φύσιν
καὶ τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἐξαπατηθήσεσθε. ἐκείνως δὲ
ἀπολάβετε παρ' αὐτοῦ τὸν λόγον. ἐγὼ μὲν μεθ' ὑμῶν
λογιοῦμαι, ἃ δεῖ ὑπάρξαι ἐν τῇ φύσει τῷ δημοτικῷ
ἀνδρὶ καὶ σώφρονι, καὶ πάλιν ἀντιθήσω, ποῖόν τινα
εἰκός ἐστιν εἶναι τὸν ὀλιγαρχικὸν ἄνθρωπον καὶ φαῦ-
λον· ὑμεῖς δ' ἀντιθέντες ἑκάτερα τούτων θεωρήσατ' αὐ-
τόν, μὴ ὁποτέρου τοῦ λόγου, ἀλλ' ὁποτέρου τοῦ βίου
ἐστίν. οἶμαι τοίνυν ἅπαντας ἂν ὁμολογήσειν ὑμᾶς τά- 169
δε δεῖν ὑπάρξαι τῷ δημοτικῷ, πρῶτον μὲν ἐλεύθερον
αὐτὸν εἶναι καὶ πρὸς πατρὸς καὶ πρὸς μητρός, ἵνα μὴ
διὰ τὴν περὶ τὸ γένος ἀτυχίαν δυσμενὴς ᾖ τοῖς νόμοις,
οἳ σώζουσι τὴν δημοκρατίαν, δεύτερον δ' ἀπὸ τῶν
προγόνων εὐεργεσίαν τινὰ αὐτῷ πρὸς τὸν δῆμον
560 ὑπάρχειν, ἢ τό γ' ἀναγκαιότατον μηδεμίαν ἔχθραν,

ἵνα μὴ βοηθῶν τοῖς τῶν προγόνων ἀτυχήμασι κακῶς
170 ἐπιχειρῇ ποιεῖν τὴν πόλιν. τρίτον σώφρονα καὶ μέ-
τριον χρὴ πεφυκέναι αὐτὸν πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν
δίαιταν, ὅπως μὴ διὰ τὴν ἀσέλγειαν τῆς δαπάνης δω-
ροδοκῇ κατὰ τοῦ δήμου, τέταρτον εὐγνώμονα καὶ δυ-
νατὸν εἰπεῖν· καλὸν γὰρ τὴν μὲν διάνοιαν προαιρεῖ-
σθαι τὰ βέλτιστα, τὴν δὲ παιδείαν τὴν τοῦ ῥήτορος καὶ
τὸν λόγον πείθειν τοὺς ἀκούοντας· εἰ δὲ μή, τήν γ' εὐ-
γνωμοσύνην ἀεὶ προτακτέον τοῦ λόγου. πέμπτον ἀν-
δρεῖον εἶναι τὴν ψυχήν, ἵνα μὴ παρὰ τὰ δεινὰ καὶ τοὺς
πολέμους ἐγκαταλείπῃ τὸν δῆμον. τὸν δ' ὀλιγαρχικὸν
πάντα δεῖ τἀναντία τούτων ἔχειν· τί γὰρ δεῖ πάλιν δι-
εξιέναι; σκέψασθε δή, τί τούτων ὑπάρχει Δημοσθένει· 561
ὁ δὲ λογισμὸς ἔστω ἐπὶ πᾶσι δικαίοις.

171 Τούτῳ πατὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς,
ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι· τὰ δ' ἀπὸ τῆς
μητρὸς καὶ τοῦ πάππου τοῦ πρὸς μητρὸς πῶς ἔχει
αὐτῷ; ἐγὼ φράσω. Γύλων ἦν ἐκ Κεραμέων. οὗτος
προδοὺς τοῖς πολεμίοις Νύμφαιον τὸ ἐν τῷ Πόντῳ,
τότε τῆς πόλεως ἐχούσης τὸ χωρίον τοῦτο, φυγὰς ἐκ
τῆς πόλεως ἐγένετο θανάτου καταγνωσθέντος αὐτοῦ, 562
172 τὴν κρίσιν οὐχ ὑπομείνας, καὶ ἀφικνεῖται εἰς Βόσπο-
ρον, κἀκεῖ λαμβάνει δωρεὰν παρὰ τῶν τυράννων τοὺς
ὠνομασμένους Κήπους, καὶ γαμεῖ γυναῖκα πλουσίαν
μὲν νὴ Δία καὶ χρυσίον ἐπιφερομένην πολύ, Σκύθιν
δὲ τὸ γένος, ἐξ ἧς γίγνονται αὐτῷ θυγατέρες δύο, ἃς
ἐκεῖνος δεῦρο μετὰ πολλῶν χρημάτων ἀποστείλας συν-
ῴκισε τὴν μὲν ἑτέραν ὁτῳδήποτε, ἵνα μὴ πολλοῖς
ἀπεχθάνωμαι· τὴν δ' ἑτέραν ἔγημε παριδὼν τοὺς τῆς
πόλεως νόμους Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἐξ ἧς ὑμῖν 563
ὁ περίεργος καὶ συκοφάντης γεγένηται Δημοσθένης.
οὐκοῦν ἀπὸ μὲν τοῦ πάππου τοῦ πρὸς μητρὸς πολέ-

μιος ἂν εἴη τῷ δήμῳ, θάνατον γὰρ αὐτοῦ τῶν προγό-
νων κατέγνωτε, τὰ δ' ἀπὸ τῆς μητρὸς Σκύθης, βάρβα-
ρος ἑλληνίζων τῇ φωνῇ· ὅθεν καὶ τὴν πονηρίαν οὐκ
ἐπιχώριός ἐστι. περὶ δὲ τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν τίς 173
ἐστιν; ἐκ τριηράρχου λογογράφος ἀνεφάνη, τὰ πα-
τρῷα καταγελάστως προέμενος· ἄπιστος δὲ καὶ περὶ
ταῦτα δόξας εἶναι καὶ τοὺς λόγους ἐκφέρων τοῖς ἀντι-
δίκοις ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸ βῆμα· πλεῖστον δ' ἐκ τῆς
πόλεως εἰληφὼς ἀργύριον ἐλάχιστα περιεποιήσατο.
564 νῦν μέντοι τὸ βασιλικὸν χρυσίον ἐπικέκλυκε τὴν δα-
πάνην αὐτοῦ, ἔσται δ' οὐδὲ τοῦθ' ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ
πώποτε πλοῦτος τρόπου πονηροῦ περιεγένετο· καὶ τὸ
κεφάλαιον, τὸν βίον οὐκ ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων πο-
ρίζεται, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑμετέρων κινδύνων. περὶ δ' εὐ- 174
565 γνωμοσύνην καὶ λόγου δύναμιν πῶς πέφυκε; δεινὸς
λέγειν, κακὸς βιῶναι. οὕτω γὰρ κέχρηται καὶ τῷ ἑαυ-
τοῦ σώματι καὶ παιδοποιίᾳ ὥστ' ἐμὲ μὴ βούλεσθαι
λέγειν ἃ τούτῳ πέπρακται· ἤδη γάρ ποτε εἶδον μιση-
θέντας τοὺς τὰ τῶν πλησίον αἰσχρὰ λίαν σαφῶς λέγον-
τας. ἔπειτα τί συμβαίνει τῇ πόλει; οἱ μὲν λόγοι καλοί,
τὰ δ' ἔργα φαῦλα. πρὸς δὲ ἀνδρίαν βραχύς μοι λείπε- 175
ται λόγος. εἰ μὲν γὰρ ἠρνεῖτο μὴ δειλὸς εἶναι ἢ ὑμεῖς
μὴ συνῄδειτε, διατριβὴν ὁ λόγος ἄν μοι παρέσχεν·
ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ
ὑμεῖς σύνιστε, λοιπὸν ὑπομνῆσαι τοὺς περὶ τούτων
κειμένους νόμους. ὁ γὰρ Σόλων ὁ παλαιὸς νομοθέ-
566 της ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ᾤετο δεῖν ἐνέχεσθαι τὸν
ἀστράτευτον καὶ τὸν λελοιπότα τὴν τάξιν καὶ τὸν δει-
λὸν ὁμοίως· εἰσὶ γὰρ καὶ δειλίας γραφαί. καίτοι θαυ-
μάσειεν ἄν τις ὑμῶν, εἰ εἰσὶ φύσεως γραφαί. εἰσίν.
τίνος ἕνεκα; ἵν' ἕκαστος ἡμῶν τὰς ἐκ τῶν νόμων ζη-
μίας φοβούμενος μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους ἀμείνων

176 ἀγωνιστὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὑπάρχῃ. ὁ μὲν τοίνυν
νομοθέτης τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν δειλὸν καὶ τὸν λι-
πόντα τὴν τάξιν ἔξω τῶν περιρραντηρίων τῆς ἀγορᾶς
ἐξείργει, καὶ οὐκ ἐᾷ στεφανοῦσθαι οὐδ' εἰσιέναι εἰς τὰ
ἱερὰ τὰ δημοτελῆ· σὺ δὲ τὸν ἀστεφάνωτον ἐκ τῶν νό-
μων κελεύεις ἡμᾶς στεφανοῦν, καὶ τῷ σαυτοῦ ψηφί-
σματι τὸν οὐ προσήκοντα εἰσκαλεῖς τοῖς τραγῳδοῖς εἰς
τὴν ὀρχήστραν, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου τὸν τὰ ἱερὰ
διὰ δειλίαν προδεδωκότα.

Ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως,
ἐκεῖνο μέμνησθε, ὅταν φῇ δημοτικὸς εἶναι· θεωρεῖτ'
αὐτοῦ μὴ τὸν λόγον, ἀλλὰ τὸν βίον, καὶ σκοπεῖτε, μὴ 567
τίς φησιν εἶναι, ἀλλὰ τίς ἐστιν.

177 Ἐπεὶ δὲ στεφάνων ἀνεμνήσθην καὶ δωρεῶν, ἕως
ἔτι μέμνημαι, προλέγω ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ
καταλύσετε τὰς ἀφθόνους ταύτας δωρεὰς καὶ τοὺς
εἰκῇ διδομένους στεφάνους, οὔθ' οἱ τιμώμενοι χάριν
ὑμῖν εἴσονται οὔτε τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἐπανορ-
θωθήσεται· τοὺς μὲν γὰρ πονηροὺς οὐ μή ποτε βελ-
τίους ποιήσετε, τοὺς δὲ χρηστοὺς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθυ-
μίαν ἐμβαλεῖτε. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλα τούτων
178 οἶμαι σημεῖα δείξειν ὑμῖν. εἰ γάρ τις ὑμᾶς ἐρωτήσειε,
πότερον ὑμῖν ἐνδοξοτέρα δοκεῖ ἡ πόλις ἡμῶν εἶναι ἐπὶ
τῶν νυνὶ καιρῶν ἢ ἐπὶ τῶν προγόνων, ἅπαντες ἂν
ὁμολογήσαιτε, ἐπὶ τῶν προγόνων. ἄνδρες δὲ πότερον
τότε ἀμείνους ἦσαν ἢ νυνί; τότε μὲν διαφέροντες,
νυνὶ δὲ πολλῷ καταδεέστεροι. δωρεαὶ δὲ καὶ στέφα-
νοι καὶ κηρύγματα καὶ σιτήσεις ἐν πρυτανείῳ πότε-
ρον τότε ἦσαν πλείους ἢ νυνί; τότε μὲν ἦν σπάνια
τὰ καλὰ παρ' ἡμῖν καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα τίμιον·
νῦν δ' ἤδη καταπέπλυται τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ στεφα- 568
179 νοῦν ἐξ ἔθους, ἀλλ' οὐκ ἐκ προνοίας ποιεῖσθε. οὐκ οὖν

ἄτοπον οὑτωσὶ διαλογιζομένοις τὰς μὲν δωρεὰς νῦν
πλείους εἶναι, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τότε μᾶλ-
λον ἢ νῦν ἰσχύειν, καὶ τοὺς ἄνδρας νῦν μὲν χείρους
εἶναι, τότε δ' ἀμείνους; ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω
διδάσκειν. οἴεσθ' ἄν ποτε, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐθελῆσαί τινα
569 ἐπασκεῖν εἰς τὰ Ὀλύμπια ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τῶν στεφα-
νιτῶν ἀγώνων παγκράτιον ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν βαρυ-
τέρων ἄθλων, εἰ ὁ στέφανος ἐδίδοτο μὴ τῷ κρατίστῳ,
ἀλλὰ τῷ διαπραξαμένῳ; οὐδεὶς ἄν ποτ' ἠθέλησεν ἐπα-
σκεῖν. νῦν δ', οἶμαι, διὰ τὸ σπάνιον καὶ τὸ περιμάχητον 180
καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀείμνηστον ἐκ τῆς νίκης ἐθέλουσί
τινες τὰ σώματα παρακαταθέμενοι καὶ τὰς μεγίστας
ταλαιπωρίας ὑπομείναντες διακινδυνεύειν. ὑπολάβετε
τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγωνοθέτας πολιτικῆς ἀρε-
τῆς, κἀκεῖνο ἐκλογίσασθε, ὅτι, ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλί-
γοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολ-
λοὺς ἀγωνιστὰς ἕξετε τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ
καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς
φύσεις διαφθερεῖτε. ὅτι δὲ ὀρθῶς λέγω, ἔτι μικρῷ σα- 181
φέστερον ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι πότερον ὑμῖν ἀμεί-
570 νων ἀνὴρ εἶναι δοκεῖ Θεμιστοκλῆς ὁ στρατηγήσας,
ὅτ' ἐν τῇ Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ τὸν Πέρσην ἐνικᾶτε, ἢ
Δημοσθένης ὁ τὴν τάξιν λιπών; Μιλτιάδης δὲ ὁ τὴν
ἐν Μαραθῶνι μάχην τοὺς βαρβάρους νικήσας, ἢ οὗ-
τος; ἔτι δ' οἱ ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγα-
γόντες; Ἀριστείδης δ' ὁ δίκαιος, ὁ τὴν ἀνόμοιον ἔχων
ἐπωνυμίαν Δημοσθένει; ἀλλ' ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς 182
τοὺς Ὀλυμπίους οὐδ' ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ἄξιον
571 ἡγοῦμαι μεμνῆσθαι τοῦ θηρίου τούτου καὶ ἐκείνων
τῶν ἀνδρῶν. ἐπιδειξάτω τοίνυν Δημοσθένης ἐν τῷ
αὐτοῦ λόγῳ, εἴ που γέγραπταί τινα τῶν ἀνδρῶν τού-
των στεφανῶσαι. ἀχάριστος ἄρ' ἦν ὁ δῆμος; οὔκ, ἀλλὰ

μεγαλόφρων, κἀκεῖνοί γε οἱ μὴ τετιμημένοι τῆς πόλεως ἄξιοι· οὐ γὰρ ᾤοντο δεῖν ἐν τοῖς γράμμασι τιμᾶσθαι, 572 ἀλλ' ἐν τῇ μνήμῃ τῶν εὖ πεπονθότων, ἣ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἀθάνατος οὖσα διαμένει. δωρεὰς δὲ τίνας ἐλάμβανον; ὧν ἄξιόν ἐστι μνησθῆναι.

183 Ἦσάν τινες κατὰ τοὺς τότε καιρούς, οἳ πολὺν πόνον ὑπομείναντες καὶ μεγάλους κινδύνους ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ ἐνίκων μαχόμενοι Μήδους· οὗτοι δεῦρο ἀφικόμενοι τὸν δῆμον ᾔτησαν δωρεάν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ δῆμος τιμὰς μεγάλας, ὡς τότ' ἐδόκει, τρεῖς λιθίνους Ἑρμᾶς στῆσαι ἐν τῇ στοᾷ τῇ τῶν Ἑρμῶν, ἐφ' ᾧτε μὴ ἐπιγράφειν τὰ ὀνόματα τὰ ἑαυτῶν, 573
ἵνα μὴ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ τοῦ δήμου δοκῇ εἶναι τὸ
184 ἐπίγραμμα. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν ποιημάτων εἴσεσθε. ἐπιγέγραπται γὰρ ἐπὶ τῷ μὲν πρώτῳ τῶν Ἑρμῶν

ἦν ἄρα κἀκεῖνοι ταλακάρδιοι, οἵ ποτε Μήδων
παισὶν ἐπ' Ἠϊόνι, Στρυμόνος ἀμφὶ ῥοάς,
λιμόν τ' αἴθωνα κρατερόν τ' ἐπάγοντες Ἄρηα 574
πρῶτοι δυσμενέων εὗρον ἀμηχανίην.

ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ

ἡγεμόνεσσι δὲ μισθὸν Ἀθηναῖοι τάδ' ἔδωκαν
ἀντ' εὐεργεσίης καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
μᾶλλόν τις τάδ' ἰδὼν καὶ ἐπεσσομένων ἐθελήσει
ἀμφὶ ξυνοῖσι πράγμασι μόχθον ἔχειν.

185 ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἐπιγέγραπται Ἑρμῇ 575

ἔκ ποτε τῆσδε πόληος ἅμ' Ἀτρείδῃσι Μενεσθεὺς
ἡγεῖτο ζάθεον Τρωικὸν ἂμ πεδίον,
ὅν ποθ' Ὅμηρος ἔφη Δαναῶν πύκα χαλκοχιτώνων
κοσμητῆρα μάχης ἔξοχον ἄνδρα μολεῖν.

οὕτως οὐδὲν ἀεικὲς Ἀθηναίοισι καλεῖσθαι
κοσμητὰς πολέμου τ' ἀμφὶ καὶ ἠνορέης.

ἔστι που τὸ τῶν στρατηγῶν ὄνομα; οὐδαμοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ δήμου

Προσέλθετε δὴ τῇ διανοίᾳ καὶ εἰς τὴν στοὰν τὴν 186
ποικίλην· ἁπάντων γὰρ ὑμῖν τῶν καλῶν ἔργων τὰ ὑπομνήματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνάκειται. τί οὖν ἐστιν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὃ ἐγὼ λέγω; ἐνταῦθα ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη
576 γέγραπται. τίς οὖν ἦι ὁ στρατηγός; οὑτωσὶ μὲν ἐρωτηθέντες ἅπαντες ἀποκρίναισθε ἄν, ὅτι Μιλτιάδης, ἐκεῖ δὲ οὐκ ἐπιγέγραπται. πῶς; οὐκ ᾔτησε τὴν δωρεὰν ταύτην; ᾔτησεν, ἀλλ' ὁ δῆμος οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ὀνόματος συνεχώρησεν αὐτῷ πρώτῳ γραφῆναι,
παρακαλοῦντι τοὺς στρατιώτας. ἐν τοίνυν τῷ μητρῴῳ 187
παρὰ τὸ βουλευτήριον, ἣν ἔδοτε δωρεὰν τοῖς ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν, ἔστιν ἰδεῖν. ἦν μὲν γὰρ ὁ τὸ ψήφισμα γράψας καὶ νικήσας Ἀρχῖνος ὁ ἐκ Κοίλης, εἷς τῶν καταγαγόντων τὸν δῆμον, ἔγραψε δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς εἰς θυσίαν καὶ ἀναθήματα δοῦναι χιλίας δραχμάς, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἔλαττον ἢ δέκα δραχμαὶ κατ' ἄνδρα ἕκαστον, ἔπειτα κελεύει στεφα-
577 νοῦσθαι θαλλοῦ στεφάνῳ αὐτῶν ἕκαστον, ἀλλ' οὐ χρυσῷ· τότε μὲν γὰρ ἦν ὁ τοῦ θαλλοῦ στέφανος τίμιος, νυνὶ δὲ καὶ ὁ χρυσοῦς καταπεφρόνηται. καὶ οὐδὲ τοῦτο εἰκῇ πρᾶξαι κελεύει, ἀλλ' ἀκριβῶς τὴν βουλὴν σκεψαμένην, ὅσοι αὐτῶν ἐπὶ Φυλῇ ἐπολιορκήθησαν, ὅτε Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ τριάκοντα προσέβαλλον τοῖς καταλαβοῦσι Φυλήν, οὐχ ὅσοι τὴν τάξιν ἔλιπον ἐν Χαιρωνείᾳ τῶν πολεμίων ἐπιόντων. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΕΡΙ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΙΣ ΑΠΟ ΦΥΛΗΣ.

188 Παρανάγνωθι καὶ ὃ γέγραφε Κτησιφῶν Δημο- 578
σθένει τῷ τῶν μεγίστων κακῶν αἰτίῳ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τούτῳ τῷ ψηφίσματι ἐξαλείφεται ἡ τῶν καταγαγόντων τὸν δῆμον δωρεά. εἰ τοῦτ' ἔχει καλῶς, ἐκεῖνο αἰσχρῶς· εἰ ἐκεῖνοι κατ' ἀξίαν ἐτιμήθησαν, οὗτος ἀνάξιος ὢν στεφανοῦται.

189 Καίτοι πυνθάνομαί γ' αὐτὸν μέλλειν λέγειν, ὡς οὐ δίκαια ποιῶ παραβάλλων αὐτῷ τὰ τῶν προγόνων ἔργα· οὐδὲ γὰρ Φιλάμμωνά φησι τὸν πύκτην Ὀλυμπίασι στεφανωθῆναι νικήσαντα Γλαῦκον τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον πύκτην, ἀλλὰ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἀγωνιστάς, ὥσπερ ὑμᾶς ἀγνοοῦντας, ὅτι τοῖς μὲν πύκταις ἐστὶν ὁ ἀγὼν πρὸς ἀλλήλους, τοῖς δ' ἀξιοῦσι στεφανοῦσθαι πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρετήν, ἧς καὶ ἕνεκα στεφανοῦνται. δεῖ γὰρ τὸν κήρυκα ἀψευδεῖν, ὅταν τὴν ἀνάρρησιν ἐν τῷ θεάτρῳ ποιῆται πρὸς τοὺς Ἕλληνας. μὴ οὖν ἡμῖν,
ὡς Παταικίωνος ἄμεινον πεπολίτευσαι, διέξιθι, ἀλλ' 579
ἐφικόμενος τῆς ἀνδραγαθίας, οὕτω τὰς χάριτας τὸν δῆμον ἀπαίτει.

190 Ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὸ ἐπίγραμμα, ὃ ἐπι-
γέγραπται τοῖς ἀπὸ Φυλῆς τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν. 580

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Τούσδ' ἀρετῆς ἕνεκα στεφάνοις ἐγέραιρε παλαίχθων
δῆμος Ἀθηναίων, οἵ ποτε τοὺς ἀδίκοις
θεσμοῖς ἄρξαντας πρῶτοι πόλεως καταπαύειν
ἦρξαν, κίνδυνον σώμασιν ἀράμενοι.

191 Ὅτι τοὺς παρὰ τοὺς νόμους ἄρξαντας κατέλυσαν, διὰ τοῦτ' αὐτούς φησιν ὁ ποιητὴς τιμηθῆναι. ἔναυλον γὰρ ἦν τότε πᾶσιν, ὅτι τηνικαῦτα ὁ δῆμος κατελύθη, ἐπειδή τινες τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων ἀνεῖλον. καὶ

γάρ τοι, ὡς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ ἐπυνθανό-
μην, ὃς ἔτη βιοὺς ἐνενήκοντα καὶ πέντε ἐτελεύτησεν,
ἁπάντων μετασχὼν τῶν πόνων τῇ πόλει, ὃς πολλάκις
πρὸς ἐμὲ διεξῄει ἐπὶ σχολῆς. ἔφη γάρ, ὅτε ἀρτίως κα-
τεληλύθει ὁ δῆμος, εἴ τις εἰσίοι γραφὴν παρανόμων
581 εἰς δικαστήριον, εἶναι ὅμοιον τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον.
τί γάρ ἐστιν ἀνοσιώτερον ἀνδρὸς παράνομα λέγοντος
582 καὶ πράττοντος; καὶ τὴν ἀκρόασιν, ὡς ἐκεῖνος ἀπήγ- 192
γελλεν, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐποιοῦντο, ὥσπερ νῦν
γίγνεται, ἀλλ' ἦσαν πολὺ χαλεπώτεροι οἱ δικασταὶ τοῖς
τὰ παράνομα γράφουσιν αὐτοῦ τοῦ κατηγόρου, καὶ
πολλάκις ἀνεπόδιζον τὸν γραμματέα καὶ ἐκέλευον πά-
λιν ἀναγιγνώσκειν τοὺς νόμους καὶ τὸ ψήφισμα, καὶ
ἡλίσκοντο οἱ παράνομα γράφοντες, οὐκ εἰ πάντας πα-
ραπηδήσειαν τοὺς νόμους, ἀλλ' εἰ μίαν μόνον συλλα-
βὴν παραλλάξειαν. τὸ δὲ νυνὶ γιγνόμενον πρᾶγμα
ὑπερκαταγέλαστόν ἐστιν· ὁ μὲν γὰρ γραμματεὺς ἀνα-
γιγνώσκει τὸ παράνομον, οἱ δὲ δικασταὶ ὥσπερ ἐπῳ-
δὴν ἢ ἀλλότριόν τι πρᾶγμα ἀκροώμενοι πρὸς ἑτέρῳ
τινὶ τὴν γνώμην ἔχουσιν. ἤδη δ' ἐκ τῶν τεχνῶν τῶν 193
583 Δημοσθένους αἰσχρὸν ἔθος ἐν τοῖς δικαστηρίοις πα-
ραδέχεσθε. μετενήνεκται γὰρ ὑμῖν τὰ τῆς πόλεως δί-
καια· ὁ μὲν γὰρ κατήγορος ἀπολογεῖται, ὁ δὲ φεύγων
τὴν γραφὴν κατηγορεῖ, οἱ δὲ δικασταὶ ἐνίοτε ὧν μέν
εἰσι κριταὶ ἐπιλανθάνονται, ὧν δ' οὐκ εἰσὶ δικασταί,
περὶ τούτων ἀναγκάζονται τὴν ψῆφον φέρειν. λέγει δὲ
ὁ φεύγων, ἂν ἄρα ποθ' ἅψηται τοῦ πράγματος, οὐχ
ὡς ἔννομα γέγραφεν, ἀλλ' ὡς ἤδη ποτὲ καὶ πρότερον
ἕτερος τοιαῦτα γράψας ἀπέφυγεν. ἐφ' ᾧ καὶ νυνὶ μέγα
φρονεῖν ἀκούω Κτησιφῶντα. ἐτόλμα δ' ἐν ὑμῖν ποτε 194
σεμνύνεσθαι Ἀριστοφῶν ἐκεῖνος ὁ Ἀζηνιεὺς λέγων,
ὅτι γραφὰς παρανόμων πέφευγεν ἑβδομήκοντα καὶ

πέντε. ἀλλ' οὐχὶ ὁ Κέφαλος ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος, ὁ δο-
κῶν δημοτικώτατος γεγονέναι, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐπὶ
τοῖς ἐναντίοις ἐφιλοτιμεῖτο, λέγων, ὅτι πλεῖστα πάν-
των γεγραφὼς ψηφίσματα οὐδεμίαν πώποτε γραφὴν
πέφευγε παρανόμων, καλῶς, οἶμαι, σεμνυνόμενος.
ἐγράφοντο γὰρ ἀλλήλους παρανόμων οὐ μόνον οἱ δια-
πολιτευόμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι τοὺς φίλους, εἴ τι 584
195 ἐξαμαρτάνοιεν εἰς τὴν πόλιν. ἐκεῖθεν δὲ τοῦτο γνώ-
σεσθε. Ἀρχῖνος γὰρ ὁ ἐκ Κοίλης ἐγράψατο παρανόμων
Θρασύβουλον τὸν Στειριᾶ γράψαντά τι παρὰ τοὺς 585
νόμους, ἕνα τῶν συγκατελθόντων αὐτῷ ἀπὸ Φυλῆς,
καὶ εἷλε νεωστὶ γεγενημένων αὐτῷ τῶν εὐεργεσιῶν,
ἃς οὐχ ὑπελογίσαντο οἱ δικασταί· ἡγοῦντο γάρ, ὥσπερ
τότε αὐτοὺς φεύγοντας ἀπὸ Φυλῆς Θρασύβουλος κα-
τήγαγεν, οὕτω νῦν μένοντας ἐξελαύνειν παρὰ τοὺς
196 νόμους γράφοντά τι. ἀλλ' οὐ νῦν, ἀλλ' ἅπαν τοὐναν-
τίον γίγνεται· οἱ γὰρ ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ὑμῶν καὶ τῶν
τὰς σιτήσεις τινὲς εὑρημένων ἐν τῷ πρυτανείῳ ἐξαι-
τοῦνται τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων, οὓς ὑμεῖς ἀχα-
ρίστους εἶναι δικαίως ἂν ὑπολαμβάνοιτε· εἰ γάρ τις ἐν
δημοκρατίᾳ τετιμημένος, ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἣν οἱ
θεοὶ καὶ οἱ νόμοι σώζουσι, τολμᾷ βοηθεῖν τοῖς παρά-
νομα γράφουσι, καταλύει τὴν πολιτείαν, ὑφ' ἧς τετί-
197 μηται. τίς οὖν ἀποδέδεικται λόγος ἀνδρὶ συνηγόρῳ 586
δικαίῳ καὶ σώφρονι; ἐγὼ λέξω. εἰς τρία μέρη διαιρεῖ- 587
ται ἡ ἡμέρα, ὅταν εἰσίῃ γραφὴ παρανόμων εἰς τὸ δι-
καστήριον. ἐγχεῖται γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ὕδωρ τῷ κα-
τηγόρῳ καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῇ δημοκρατίᾳ, τὸ δὲ δεύ-
τερον ὕδωρ τῷ τὴν γραφὴν φεύγοντι καὶ τοῖς εἰς αὐτὸ
τὸ πρᾶγμα λέγουσιν· ἐπειδὰν δὲ τῇ πρώτῃ ψήφῳ μὴ
λυθῇ τὸ παράνομον, ἤδη τὸ τρίτον ὕδωρ ἐγχεῖται τῇ
198 τιμήσει καὶ τῷ μεγέθει τῆς ὀργῆς τῆς ὑμετέρας. ὅστις

μὲν οὖν ἐν τῇ τιμήσει τὴν ψῆφον αἰτεῖ, τὴν ὀργὴν τὴν
588 ὑμετέραν παραιτεῖται· ὅστις δ' ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὴν
ψῆφον αἰτεῖ, ὅρκον αἰτεῖ, νόμον αἰτεῖ, δημοκρατίαν
αἰτεῖ, ὧν οὔτε αἰτῆσαι οὐδὲν ὅσιον οὐδενὶ οὔτ' αἰτη-
θέντα ἑτέρῳ δοῦναι. κελεύσατε οὖν αὐτοὺς, ἐάσαντας
ὑμᾶς τὴν πρώτην ψῆφον κατὰ τοὺς νόμους διενεγκεῖν,
ἀπαντᾶν εἰς τὴν τίμησιν. ὅλως δ' ἔγωγε, ὦ Ἀθηναῖοι, 199
ὀλίγου δέω εἰπεῖν, ὡς καὶ νόμον δεῖ τεθῆναι ἐπὶ ταῖς
γραφαῖς μόνον τῶν παρανόμων, μὴ ἐξεῖναι μήτε τῷ
κατηγόρῳ συνηγόρους παρασχέσθαι μήτε τῷ τὴν γρα-
φὴν τῶν παρανόμων φεύγοντι. οὐ γὰρ ἀόριστόν ἐστι
τὸ δίκαιον, ἀλλ' ὡρισμένον τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις.
ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ τεκτονικῇ, ὅταν εἰδέναι βουλώμεθα
589 τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ μὴ, τὸν κανόνα προσφέρομεν, ᾧ δια-
γιγνώσκεται, οὕτω καὶ ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν παρανό- 200
μων παράκειται κανὼν τοῦ δικαίου τουτὶ τὸ σανίδιον
καὶ τὸ ψήφισμα καὶ οἱ παραγεγραμμένοι νόμοι. ταῦτα
συμφωνοῦντα ἀλλήλοις ἐπιδείξας κατάβαινε· καὶ τί
δεῖ σε Δημοσθένην παρακαλεῖν; ὅταν δ' ὑπερπηδή-
σας τὴν δικαίαν ἀπολογίαν παρακαλῇς κακοῦργον ἄν-
θρωπον καὶ τεχνίτην λόγων, κλέπτεις τὴν ἀκρόασιν,
βλάπτεις τὴν πόλιν, καταλύεις τὴν δημοκρατίαν.

Τίς οὖν ἐστιν ἀποτροπὴ τῶν τοιούτων λόγων; 201
ἐγὼ ἐρῶ. ἐπειδὰν προσελθὼν ἐνταυθοῖ Κτησιφῶν
590 διεξέλθῃ πρὸς ὑμᾶς τοῦτο δὴ τὸ συντεταγμένον αὐτῷ
προοίμιον, ἔπειτ' ἐνδιατρίβῃ καὶ μὴ ἀπολογῆται, ὑπο-
μνήσατ' αὐτὸν ἄνευ θορύβου τὸ σανίδιον λαβεῖν καὶ
τοὺς νόμους τῷ ψηφίσματι παραναγνῶναι. ἐὰν δὲ μὴ
προσποιῆται ὑμῶν ἀκούειν, μηδὲ ὑμεῖς ἐκείνου ἐθέ-
λετε ἀκούειν· οὐ γὰρ τῶν φευγόντων τὰς οὐ δικαίας
ἀπολογίας εἰσεληλύθατε ἀκροασόμενοι, ἀλλὰ τῶν ἐθε-
λόντων δικαίως ἀπολογεῖσθαι. ἐὰν δ' ὑπερπηδήσας 202

τὴν δικαίαν ἀπολογίαν Δημοσθένην παρακαλῇ, μάλιστα μὲν μὴ προσδέχεσθε κακοῦργον ἄνθρωπον, οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν, μηδ' ἐν ἀρετῇ τοῦθ' ὑμῶν μηδεὶς καταλογιζέσθω, ὃς ἂν ἐπανερομένου Κτησιφῶντος, εἰ καλέσῃ Δημοσθένην, πρῶτος ἀναβοήσῃ „κάλει, κάλει." ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἐπὶ τοὺς 591
νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς. ἂν δ' ἄρα ὑμῖν δόξῃ ἀκούειν, ἀξιώσατε τὸν Δημοσθένην τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπολογεῖσθαι, ὅνπερ κἀγὼ κατηγόρηκα. ἐγὼ δὲ πῶς κατηγόρηκα; ἵνα καὶ ὑπομνήσω ὑμᾶς. 592
203 οὔτε τὸν ἴδιον βίον τὸν Δημοσθένους πρότερον διεξῆλθον οὔτε τῶν δημοσίων ἀδικημάτων οὐδενὸς πρότερον ἐμνήσθην, ἄφθονα δήπου καὶ πολλὰ ἔχων λέγειν, ἢ πάντων γ' ἂν εἴην ἀπορώτατος· ἀλλὰ πρῶτον μὲν τοὺς νόμους ἐπέδειξα ἀπαγορεύοντας μὴ στεφανοῦν τοὺς ὑπευθύνους, ἔπειτα τὸν ῥήτορα ἐξήλεγξα γράψαντα Δημοσθένην ὑπεύθυνον ὄντα στεφανοῦν οὐδὲν προβαλλόμενον, οὐδὲ προσεγγράψαντα „ἐπειδὰν δῷ τὰς εὐθύνας," ἀλλὰ παντελῶς καὶ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καταπεφρονηκότα· καὶ τὰς ἐσομένας πρὸς 593
ταῦτα προφάσεις εἶπον, ἃς ἀξιῶ καὶ ὑμᾶς διαμνημο-
204 νεύειν. δεύτερον δ' ὑμῖν διεξῆλθον τοὺς περὶ τῶν κηρυγμάτων νόμους, ἐν οἷς διαρρήδην ἀπείρηται τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας· ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ φεύγων τὴν γραφὴν οὐ τοὺς νόμους μόνον παραβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσεως καὶ τὸν τόπον, κελεύων οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν ἀνάρρησιν γίγνεσθαι, οὐδ' ἐκκλησιαζόντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ μελλόντων τραγῳδῶν εἰσιέναι. ταῦτα δ' εἰπὼν μικρὰ μὲν περὶ τῶν ἰδίων εἶπον, τὰ δὲ πλεῖστα περὶ τῶν δημοσίων ἀδικη-
205 μάτων λέγω. οὕτω δὴ καὶ τὸν Δημοσθένην ἀξιώσατε

594 ἀπολογεῖσθαι πρὸς τὸν τῶν ὑπευθύνων νόμον πρῶ-
τον καὶ τὸν περὶ τῶν κηρυγμάτων δεύτερον, τρίτον
δὲ τὸ μέγιστον λέγω, ὡς οὐδὲ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς.
ἐὰν δ' ὑμῶν δέηται συγχωρῆσαι αὐτῷ περὶ τῆς τάξεως
τοῦ λόγου, κατεπαγγελλόμενος, ὡς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆς
ἀπολογίας λύσει τὸ παράνομον, μὴ συγχωρεῖτε, μηδ'
ἀγνοεῖθ', ὅτι πάλαισμα τοῦτ' ἐστὶ δικαστηρίου· οὐ
γὰρ εἰσαῦθίς ποτε βούλεται πρὸς τὸ παράνομον ἀπο-
595 λογεῖσθαι, ἀλλ' οὐδὲν ἔχων δίκαιον εἰπεῖν ἑτέρων πα-
ρεμβολῇ πραγμάτων εἰς λήθην ὑμᾶς βούλεται τῆς κα-
τηγορίας ἐμβαλεῖν. ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶ- 206
σιν ὁρᾶτε τοὺς πύκτας περὶ τῆς στάσεως ἀλλήλοις δια-
γωνιζομένους, οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ
τῆς πόλεως περὶ τῆς τάξεως αὐτῷ τοῦ λόγου μάχεσθε,
596 καὶ μὴ ἐᾶτε αὐτὸν ἔξω τοῦ παρανόμου περιΐστασθαι,
ἀλλ' ἐγκαθήμενοι καὶ ἐνεδρεύοντες ἐν τῇ ἀκροάσει εἰσ-
597 ελαύνετε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ πράγματος λόγους, καὶ
τὰς ἐκτροπὰς αὐτοῦ τῶν λόγων ἐπιτηρεῖτε. ἀλλ' ἃ δὴ 207
συμβήσεται ὑμῖν, ἐὰν τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ἀκρόα-
σιν ποιῆσθε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη δίκαιός εἰμι προειπεῖν.
ἐπεισάξει γὰρ τὸν γόητα καὶ βαλαντιοτόμον καὶ δια-
τετμηκότα τὴν πολιτείαν. οὗτος κλαίει μὲν ῥᾷον ἢ
ἄλλοι γελῶσιν, ἐπιορκεῖ δὲ πάντων προχειρότατα· οὐκ
598 ἂν θαυμάσαιμι δὲ, εἰ μεταβαλλόμενος τοῖς ἔξω περι-
εστηκόσι λοιδορήσεται, φάσκων τοὺς μὲν ὀλιγαρχι-
κοὺς ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας διηριθμημένους ἥκειν
πρὸς τὸ τοῦ κατηγόρου βῆμα, τοὺς δὲ δημοτικοὺς
599 πρὸς τὸ τοῦ φεύγοντος. ὅταν δὴ ταῦτα λέγῃ, πρὸς μὲν 208
τοὺς στασιαστικοὺς λόγους ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβάλλετε·
„ὦ Δημόσθενες, εἰ σοὶ ἦσαν ὅμοιοι οἱ ἀπὸ Φυλῆς φεύ-
γοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες, οὐκ ἄν ποθ' ἡ δημο-
κρατία κατέστη. νῦν δὲ ἐκεῖνοι μὲν μεγάλων κακῶν

*συμβάντων ἔσωσαν τὴν πόλιν τὸ κάλλιστον ἐκ παι-
δείας ῥῆμα φθεγξάμενοι, μὴ μνησικακεῖν· σὺ δὲ ἑλκο-
ποιεῖς, καὶ μᾶλλόν σοι μέλει τῶν αὐθημερὸν λόγων ἢ
τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως.“ ὅταν δ' ἐπίορκος ὢν εἰς τὴν* 600
*διὰ τῶν ὅρκων πίστιν καταφυγγάνῃ, ἐκεῖνο ἀπομνη-
μονεύσατε αὐτῷ, ὅτι τῷ πολλάκις μὲν ἐπιορκοῦντι,
ἀεὶ δὲ μεθ' ὅρκων ἀξιοῦντι πιστεύεσθαι δυοῖν θάτερον
ὑπάρξαι δεῖ, ὧν οὐδέτερόν ἐστι Δημοσθένει ὑπάρχον,
ἢ τοὺς θεοὺς καινοὺς ἢ τοὺς ἀκροατὰς μὴ τοὺς αὐ-* 601
209 *τούς. περὶ δὲ τῶν δακρύων καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς,
ὅταν ὑμᾶς ἐπερωτᾷ „ποῖ φύγω, ἄνδρες Ἀθηναῖοι; πε-
ριγράψατέ με ἐκ τῆς πολιτείας· οὐκ ἔστιν ὅποι ἀνα-
πτήσομαι,“ ἀνθυποβάλλετε αὐτῷ „ὁ δὲ δῆμος ὁ Ἀθη-
ναίων ποῖ καταφύγῃ, Δημόσθενες; πρὸς ποίαν συμ-
μάχων παρασκευήν; πρὸς ποῖα χρήματα; τί προβαλ-
λόμενος ὑπὲρ τοῦ δήμου πεπολίτευσαι; ἃ μὲν γὰρ
ὑπὲρ σεαυτοῦ βεβούλευσαι, ἅπαντες ὁρῶμεν. ἐκλιπὼν* 602
*μὲν τὸ ἄστυ οὐκ οἰκεῖς, ὡς δοκεῖς, ἐν Πειραιεῖ, ἀλλ' ἐξ-
ορμεῖς ἐκ τῆς πόλεως, ἐφόδια δὲ πεπόρισαι τῇ σαυτοῦ
ἀνανδρίᾳ τὸ βασιλικὸν χρυσίον καὶ τὰ δημόσια δωρο-*
210 *δοκήματα.“ ὅλως δὲ τί τὰ δάκρυα; τίς ἡ κραυγή; τίς
ὁ τόνος τῆς φωνῆς; οὐχ ὁ μὲν τὴν γραφὴν φεύγων ἐστὶ
Κτησιφῶν, ὁ δ' ἀγὼν οὐκ ἀτίμητος, σὺ δ' οὔτε περὶ* 605
*τῆς οὐσίας οὔτε περὶ τοῦ σώματος οὔτε περὶ τῆς ἐπι-
τιμίας ἀγωνίζει; ἀλλὰ περὶ τίνος ἐστὶν αὐτῷ ἡ σπουδή;
περὶ χρυσῶν στεφάνων καὶ κηρυγμάτων ἐν τῷ θεά-*
211 *τρῳ παρὰ τοὺς νόμους· ὃν ἐχρῆν, εἰ καὶ μανεὶς ὁ δῆ-
μος ἢ τῶν καθεστηκότων ἐπιλελησμένος ἐπὶ τοιαύτης
ἀκαιρίας ἐβούλετο στεφανοῦν αὐτὸν, παρελθόντα εἰς
τὴν ἐκκλησίαν εἰπεῖν· „ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν
στέφανον δέχομαι, τὸν δὲ καιρὸν ἀποδοκιμάζω, ἐν ᾧ
το κήρυγμα γίγνεται· οὐ γὰρ δεῖ, ἐφ' οἷς ἡ πόλις ἐπέν-*

606 θησε καὶ ἐκείρατο, ἐπὶ τούτοις ἐμὲ στεφανοῦσθαι."
ἀλλ᾽ οἶμαι, ταῦτα μὲν ἂν εἴποι ἀνὴρ ὄντως βεβιωκὼς
μετ᾽ ἀρετῆς· ἃ δὲ σὺ λέξεις, εἴποι ἂν κάθαρμα ζηλο-
τυποῦν ἀρετήν. οὐ γὰρ δὴ μὰ τὸν Ἡρακλέα τοῦτό γε 212
ὑμῶν οὐδεὶς φοβήσεται, μὴ ὁ Δημοσθένης, ἀνὴρ με-
γαλόψυχος καὶ τὰ πολεμικὰ διαφέρων, ἀποτυχὼν τῶν
607 ἀριστείων οἴκαδε ἐπανελθὼν ἑαυτὸν διαχρήσηται· ὃς
τοσοῦτον καταγελᾷ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ὥστε
608 τὴν μιαρὰν κεφαλὴν ταύτην καὶ ὑπεύθυνον, ἣν οὗτος
παρὰ τοὺς νόμους γέγραφε στεφανῶσαι, μυριάκις κα-
τατέτμηκε καὶ τούτων μισθοὺς εἴληφε τραύματος ἐκ
προνοίας γραφὰς γραφόμενος, καὶ κατακεκονδύλισται,
ὥστε αὐτὸν οἶμαι τὰ τῶν κονδύλων ἴχνη τῶν Μειδίου
ἔχειν ἔτι φανερά· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὐ κεφαλὴν, ἀλλὰ
πρόσοδον κέκτηται.

609 Περὶ δὲ Κτησιφῶντος τοῦ γράψαντος τὴν γνώ- 213
μην βραχέα βούλομαι εἰπεῖν, τὰ δὲ πολλὰ ὑπερβήσο-
μαι, ἵνα καὶ πεῖραν λάβω, εἰ δύνασθε τοὺς σφόδρα πο-
νηροὺς, κἂν μή τις προείπῃ, διαγιγνώσκειν· ὃ δ᾽ ἐστὶ
κοινὸν καὶ δίκαιον κατ᾽ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἀπαγγεῖλαι
πρὸς ὑμᾶς, τοῦτ᾽ ἐρῶ. περιέρχονται γὰρ τὴν ἀγορὰν
ἀληθεῖς κατ᾽ ἀλλήλων ἔχοντες δόξας καὶ λόγους οὐ
ψευδεῖς λέγοντες. ὁ μὲν γὰρ Κτησιφῶν οὐ τὸ καθ᾽ 214
ἑαυτόν φησι φοβεῖσθαι, ἐλπίζειν γὰρ δόξειν ἰδιώτης
εἶναι, ἀλλὰ τὴν τοῦ Δημοσθένους ἐν τῇ πολιτείᾳ δω-
ροδοκίαν φησὶ φοβεῖσθαι καὶ τὴν ἐμπληξίαν καὶ δει-
λίαν· ὁ δὲ Δημοσθένης εἰς αὑτὸν μὲν ἀποβλέπων θαρ-
610 ρεῖν φησιν, τὴν δὲ τοῦ Κτησιφῶντος πονηρίαν καὶ
πορνοβοσκίαν ἰσχυρῶς δεδιέναι. τοὺς δὲ δὴ κατεγνω-
κότας ἀλλήλων ἀδικεῖν μηδαμῶς ὑμεῖς οἱ κοινοὶ κριταὶ
τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύσητε.

Περὶ δὲ τῶν εἰς ἐμαυτὸν λοιδοριῶν βραχέα βού- 215

λομαι προειπεῖν. πυνθάνομαι γὰρ λέξειν Δημοσθένην,
ὡς ἡ πόλις ὑπ᾿ αὐτοῦ μὲν ὠφέληται πολλὰ, ὑπ᾿ ἐμοῦ
δὲ καταβέβλαπται, καὶ τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Ἀλέξαν-
δρον καὶ τὰς ἀπὸ τούτων αἰτίας ἀνοίσειν ἐπ᾿ ἐμέ. οὕτω
γάρ ἐστιν, ὡς ἔοικε, δεινὸς δημιουργὸς λόγων, ὥστε
οὐκ ἀπόχρη αὐτῷ, εἴ τι πεπολίτευμαι παρ᾿ ὑμῖν ἐγὼ
ἢ εἴ τινας δημηγορίας εἴρηκα, τούτων κατηγορεῖν,
216 ἀλλὰ καὶ τὴν ἡσυχίαν μου τοῦ βίου διαβάλλει καὶ τῆς
σιωπῆς μου κατηγορεῖ, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ τόπος ἀσυκο-
φάντητος παραλείπηται, καὶ τὰς ἐν τοῖς γυμνασίοις
μετὰ τῶν νεωτέρων μου διατριβὰς καταμέμφεται, καὶ
κατὰ τῆσδε τῆς κρίσεως εὐθὺς ἀρχόμενος τοῦ λόγου
φέρει τινὰ αἰτίαν, λέγων, ὡς ἐγὼ τὴν γραφὴν οὐχ ὑπὲρ
τῆς πόλεως ἐγραψάμην, ἀλλ᾿ ἐνδεικνύμενος Ἀλεξάν- 611
217 δρῳ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχθραν. καὶ νὴ Δί᾿, ὡς ἐγὼ
πυνθάνομαι, μέλλει με ἀνερωτᾶν, διὰ τί τὸ μὲν κεφά-
λαιον τῆς πολιτείας αὐτοῦ ψέγω, τὰ δὲ καθ᾿ ἕκαστον
οὐκ ἐκώλυον οὐδ᾿ ἐγραφόμην, ἀλλὰ διαλιπὼν καὶ πρὸς
τὴν πολιτείαν οὐ πυκνὰ προσιὼν ἀπήνεγκα τὴν γρα-
φήν. ἐγὼ δὲ οὔτε τὰς Δημοσθένους διατριβὰς ἐζή-
λωκα, οὔτ᾿ ἐπὶ ταῖς ἐμαυτοῦ αἰσχύνομαι, οὔτε τοὺς
εἰρημένους ἐν ὑμῖν λόγους ἐμαυτῷ ἀρρήτους εἶναι
βουλοίμην, οὔτε τὰ αὐτὰ τούτῳ δημηγορήσας ἐδεξά- 612
218 μην ἂν ζῆν. τὴν δ᾿ ἐμὴν σιωπὴν, ὦ Δημόσθενες, ἡ τοῦ
βίου μετριότης παρεσκεύασεν· ἀρκεῖ γάρ μοι μικρὰ
καὶ μειζόνων αἰσχρῶς οὐκ ἐπιθυμῶ, ὥστε καὶ σιγῶ
καὶ λέγω βουλευσάμενος, ἀλλ᾿ οὐκ ἀναγκαζόμενος
ὑπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει δαπάνης. σὺ δ᾿, οἶμαι, λαβὼν μὲν
σεσίγηκας, ἀναλώσας δὲ κέκραγας. λέγεις δὲ οὐχ ὁπό-
ταν σοι δοκῇ οὐδ᾿ ἃ βούλει, ἀλλ᾿ ὁπόταν οἱ μισθοδό-
ται σοι προστάττωσιν· οὐκ αἰσχύνῃ δὲ ἀλαζονευόμε-
219 νος, ἃ παραχρῆμα ἐξελέγχῃ ψευδόμενος. ἀπηνέχθη

γὰρ ἡ κατὰ τοῦδε τοῦ ψηφίσματος γραφή, ἣν οὐχ ὑπὲρ
τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς εἰς Ἀλέξανδρον ἐνδείξεώς
με φὴς ἀπενεγκεῖν, ἔτι Φιλίππου ζῶντος, πρὶν Ἀλέ-
ξανδρον εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῆναι, οὔπω σοῦ τὸ περὶ
Παυσανίαν ἐνύπνιον ἑωρακότος οὐδὲ πρὸς τὴν Ἀθη-
613 νᾶν καὶ τὴν Ἥραν νύκτωρ διειλεγμένου. πῶς ἂν οὖν
ἐγὼ προενεδεικνύμην Ἀλεξάνδρῳ; εἴ γε μὴ ταὐτὸ
ἐνύπνιον ἐγὼ καὶ Δημοσθένης εἴδομεν. ἐπιτιμᾷς δέ 220
μοι, εἰ μὴ συνεχῶς, ἀλλὰ διαλείπων πρὸς τὸν δῆμον
προσέρχομαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν ταύτην οἴει λανθάνειν
μεταφέρων οὐκ ἐκ δημοκρατίας, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας πολι-
τείας. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐχ ὁ βουλόμενος,
ἀλλ' ὁ δυναστεύων δημηγορεῖ, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις
ὁ βουλόμενος καὶ ὅταν αὐτῷ δοκῇ. καὶ τὸ μὲν διὰ χρό-
νου λέγειν σημεῖόν ἐστιν ἐπὶ τῶν καιρῶν καὶ τοῦ συμ-
614 φέροντος ἀνδρὸς πολιτευομένου, τὸ δὲ μηδεμίαν παρα-
λείπειν ἡμέραν ἐργαζομένου καὶ μισθαρνοῦντος. ὑπὲρ 221
δὲ τοῦ μηδέπω κεκρίσθαι ὑπ' ἐμοῦ μηδὲ τῶν ἀδικημά-
των τιμωρίαν ὑποσχεῖν, ὅταν καταφεύγῃς ἐπὶ τοὺς
τοιούτους λόγους, ἢ τοὺς ἀκούοντας ἐπιλήσμονας ὑπο-
λαμβάνεις ἢ σαυτὸν παραλογίζῃ. τὰ μὲν γὰρ περὶ τοὺς
Ἀμφισσέας ἠσεβημένα σοι καὶ τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν
δωροδοκηθέντα, χρόνων ἐγγεγενημένων ἐν οἷς ὑπ'
ἐμοῦ φανερῶς ἐξηλέγχου, ἴσως ἐλπίζεις τὸν δῆμον
ἀμνημονεῖν· τὰ δὲ περὶ τὰς τριήρεις καὶ τοὺς τριηράρ- 222
χους ἁρπάγματα τίς ἂν ἀποκρύψαι χρόνος δύναιτ' ἄν,
ὅτε νομοθετήσας περὶ τῶν τριακοσίων καὶ σαυτὸν
πείσας Ἀθηναίους ἐπιστάτην τάξαι τοῦ ναυτικοῦ, ἐξη-
λέγχθης ὑπ' ἐμοῦ ἑξήκοντα καὶ πέντε νεῶν ταχυναυ-
τουσῶν τριηράρχους ὑφῃρημένος, πλέον τῆς πόλεως
615 ἡμῶν ἀφανίζων ναυτικὸν, ἢ ὅτε Ἀθηναῖοι τὴν ἐν
Νάξῳ ναυμαχίαν Λακεδαιμονίους καὶ Πόλλιν ἐνίκη-

223 σαν; οὕτω δὲ ταῖς αἰτίαις ἐνέφραξας τὰς κατὰ σαυτοῦ
τιμωρίας, ὥστε τὸν κίνδυνον εἶναι μὴ σοὶ τῷ ἀδική-
σαντι, ἀλλὰ τοῖς ἐπεξιοῦσι, πολὺν μὲν τὸν Ἀλέξανδρον
καὶ Φίλιππον ἐν ταῖς διαβολαῖς φέρων, αἰτιώμενος δέ
τινας ἐμποδίζειν τοὺς τῆς πόλεως καιρους, ἀεὶ τὸ πα-
ρὸν λυμαινόμενος, τὸ δὲ μέλλον κατεπαγγελλόμενος.
οὐ τὸ τελευταῖον εἰσαγγέλλεσθαι μέλλων ὑπ' ἐμοῦ, 616
τὴν Ἀναξίνου σύλληψιν τοῦ Ὠρείτου κατασκευάσας,
224 τοῦ τὰ ἀγοράσματα Ὀλυμπιάδι ἀγοράζοντος, καὶ τὸν
αὐτὸν ἄνδρα διαστρεβλώσας τῇ σαυτοῦ χειρὶ, ἔγραψας
αὐτὸν θανάτῳ ζημιῶσαι; καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν Ὠρεῷ
κατήγου, καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τραπέζης ἔφαγες καὶ ἔπιες
καὶ ἔσπεισας, καὶ τὴν δεξιὰν ἐνέβαλες ἄνδρα φίλον καὶ
ξένον ποιούμενος. καὶ τοῦτον ἀπέκτεινας, καὶ περὶ τού-
των ἐν ἅπασιν Ἀθηναίοις ἐξελεγχθεὶς ὑπ' ἐμοῦ καὶ
κληθεὶς ξενοκτόνος οὐ τὸ ἀσέβημα ἠρνήσω, ἀλλ' ἀπε-
κρίνω, ἐφ' ᾧ ἀνεβόησεν ὁ δῆμος καὶ ὅσοι ξένοι πε-
ριέστασαν τὴν ἐκκλησίαν· ἔφησθα γὰρ τοὺς τῆς πόλεως
ἅλας περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῆς ξενικῆς τραπέζης.
225 ἐπιστολὰς δὲ σιγῶ ψευδεῖς καὶ κατασκόπων συλλήψεις
καὶ βασάνους ἐπ' αἰτίαις ἀγενήτοις, ὡς ἐμοῦ μετά
τινων ἐν τῇ πόλει νεωτερίζειν βουλομένου. ἔπειτα ἐπε- 617
ρωτᾶν με, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλει, τίς ἂν εἴη
τοιοῦτος ἰατρὸς, ὅστις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ μὲν ἀσθε-
νοῦντι μηδὲν συμβουλεύοι, τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ
ἐλθὼν εἰς τὰ ἔνατα διεξίοι πρὸς τοὺς οἰκείους, ἃ ἐπιτη- 618
226 δεύσας ὑγιὴς ἂν ἐγένετο. σαυτὸν δ' οὐκ ἀντερωτᾷς,
τίς ἂν εἴη δημαγωγὸς τοιοῦτος, ὅστις τὸν μὲν δῆμον
θωπεῦσαι δύναιτο, τοὺς δὲ καιροὺς, ἐν οἷς ἦν σώζε-
σθαι τὴν πόλιν, ἀποδοῖτο, τοὺς δ' εὖ φρονοῦντας κω-
λύοι διαβάλλων συμβουλεύειν, ἀποδρὰς δ' ἐκ τῶν κιν-
δύνων καὶ τὴν πόλιν ἀνηκέστοις κακοῖς περιβαλὼν ἀξιοῖ

στεφανοῦσθαι ἐπ' ἀρετῇ, ἀγαθὸν μὲν πεποιηκὼς μη-
δὲν, πάντων δὲ τῶν κακῶν αἴτιος γεγονὼς, ἐπερωτῴη
δὲ τοὺς συκοφαντηθέντας ἐκ τῆς πολιτείας ἐπ' ἐκεί-
νων τῶν καιρῶν, ὅτ' ἐνῆν σώζεσθαι, διὰ τί αὐτὸν οὐκ
619 ἐκώλυσαν ἐξαμαρτάνειν, ἀποκρύπτοιτο δὲ τὸ πάντων 227
τελευταῖον, ὅτι τῆς μάχης ἐπιγενομένης οὐκ ἐσχολά-
ζομεν περὶ τὴν σὴν εἶναι τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς σω-
τηρίας τῆς πόλεως ἐπρεσβεύομεν· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἀπέ-
χρη σοι δίκην μὴ δεδωκέναι, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς αἰτεῖς
καταγέλαστον ἐν τοῖς Ἕλλησι τὴν πόλιν ποιῶν, ἐν-
ταῦθ' ἐνέστην καὶ τὴν γραφὴν ἀπήνεγκα.

Καὶ νὴ τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμπίους, ὧν ἐγὼ πυν- 228
θάνομαι Δημοσθένην λέξειν, ἐφ' ᾧ νυνὶ μέλλω λέγειν
620 ἀγανακτῶ μάλιστα. ἀφομοιοῖ γάρ μου τὴν φύσιν ταῖς
Σειρῆσιν, ὡς ἔοικε. καὶ γὰρ ὑπ' ἐκείνων οὐ κηλεῖ-
σθαί φησι τοὺς ἀκροωμένους, ἀλλ' ἀπόλλυσθαι, διό-
621 περ οὐκ εὐδοκιμεῖν τὴν τῶν Σειρήνων μουσικήν· καὶ
δὴ καὶ τὴν τῶν λόγων ἐμπειρίαν καὶ τὴν φύσιν μου
γεγενῆσθαι ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀκουόντων. καίτοι τὸν λό-
622 γον τοῦτον ὅλως μὲν ἔγωγε οὐδενὶ πρέπειν ἡγοῦμαι
περὶ ἐμοῦ λέγειν· τῆς γὰρ αἰτίας αἰσχρὸν τὸν αἰτιώμε-
νόν ἐστι τὸ ἔργον μὴ ἔχειν ἐπιδεῖξαι· εἰ δ' ἦν ἀναγ- 229
καῖον ῥηθῆναι, οὐ Δημοσθένους ἦν ὁ λόγος, ἀλλ' ἀν-
δρὸς στρατηγοῦ μεγάλα μὲν τῇ πόλει κατειργασμέ-
νου, λέγειν δὲ ἀδυνάτου καὶ τὴν τῶν ἀντιδίκων διὰ
τοῦτο ἐζηλωκότος φύσιν, ὅτι σύνοιδεν ἑαυτῷ μὲν οὐ-
δὲν ὧν διαπέπρακται δυναμένῳ φράσαι, τὸν δὲ κατή-
γορον ὁρᾷ δυνάμενον καὶ τὰ μὴ πεπραγμένα ὑφ' αὐ-
τοῦ παριστάναι τοῖς ἀκούουσιν ὡς διῴκηκεν. ὅταν
δ' ἐξ ὀνομάτων συγκείμενος ἄνθρωπος, καὶ τούτων
623 πικρῶν καὶ περιέργων, ἔπειτα ἐπὶ τὴν ἁπλότητα καὶ
τὰ ἔργα καταφεύγῃ, τίς ἂν ἀνάσχοιτο; οὗ τὴν γλῶτ-

ταν ὥσπερ τῶν αὐλῶν ἐάν τις ἀφέλῃ, τὸ λοιπὸν οὐ-
δέν ἐστιν.

230 Θαυμάζω δ' ἔγωγε ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ζητῶ,
πρὸς τί ἂν ἀποβλέποντες ἀποψηφίσαισθε τὴν γραφήν.
πότερον ὡς τὸ ψήφισμά ἐστιν ἔννομον; ἀλλ' οὐδεμία
πώποτε γνώμη παρανομωτέρα γεγένηται. ἀλλ' ὡς ὁ
τὸ ψήφισμα γράψας οὐκ ἐπιτήδειός ἐστι δίκην δοῦναι;
οὐκ ἄρ' εἰσὶ παρ' ὑμῖν εὔθυναι βίου, εἰ τοῦτον ἀφή-
σετε. ἐκεῖνο δ' οὐ λυπηρὸν, εἰ πρότερον μὲν ἐνεπίμ-
πλατο ἡ ὀρχήστρα χρυσῶν στεφάνων, οἷς ὁ δῆμος ἐστε-
φανοῦτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ ξενικοῖς στεφάνοις
ταύτην ἀποδεδόσθαι τὴν ἡμέραν, ἐκ δὲ τῶν Δημοσθέ-
νους πολιτευμάτων ὑμεῖς μὲν ἀστεφάνωτοι καὶ ἀκή-
231 ρυκτοι γίγνεσθε, οὗτος δὲ κηρυχθήσεται; καὶ εἰ μέν 624
τις τῶν τραγικῶν ποιητῶν τῶν μετὰ ταῦτα ἐπεισαγόν-
των ποιήσειεν ἐν τραγῳδίᾳ τὸν Θερσίτην ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων στεφανούμενον, οὐδεὶς ἂν ὑμῶν ὑπομεί-
νειεν, ὅτι φησὶν Ὅμηρος ἄνανδρον αὐτὸν εἶναι καὶ
συκοφάντην· αὐτοὶ δ' ὅταν τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον
στεφανῶτε, οὐκ οἴεσθε ἐν ταῖς τῶν Ἑλλήνων δόξαις
συρίττεσθαι; οἱ μὲν γὰρ πατέρες ὑμῶν τὰ ἔνδοξα καὶ
λαμπρὰ τῶν πραγμάτων ἀνετίθεσαν τῷ δήμῳ, τὰ δὲ
ταπεινὰ καὶ καταδεέστερα εἰς τοὺς ῥήτορας τοὺς φαύ-
λους ἔτρεπον· Κτησιφῶν δ' ὑμᾶς οἴεται δεῖν ἀφελόν-
τας τὴν ἀδοξίαν ἀπὸ Δημοσθένους περιθεῖναι τῷ δή-
232 μῳ. καὶ φατὲ μὲν εὐτυχεῖς εἶναι, ὡς καὶ ἐστὲ καλῶς
ποιοῦντες, ψηφιεῖσθε δ' ὑπὸ μὲν τῆς τύχης ἐγκαταλε-
λεῖφθαι, ὑπὸ Δημοσθένους δὲ εὖ πεπονθέναι; καὶ τὸ 625
πάντων ἀτοπώτατον, ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις τοὺς
μὲν τὰς τῶν δώρων γραφὰς ἁλισκομένους ἀτιμοῦτε,
ὃν δ' αὐτοὶ μισθοῦ πολιτευόμενον σύνιστε, στεφα-
νώσετε; καὶ τοὺς μὲν κριτὰς τοὺς ἐκ τῶν Διονυσίων,

ἐὰν μὴ δικαίως τοὺς κυκλίους χοροὺς κρίνωσι, ζη-
μιοῦτε· αὐτοὶ δὲ οὐ κυκλίων χορῶν κριταὶ καθεστη-
κότες, ἀλλὰ νόμων καὶ πολιτικῆς ἀρετῆς, τὰς δωρεὰς
οὐ κατὰ τοὺς νόμους οὐδ' ὀλίγοις καὶ τοῖς ἀξίοις, ἀλλὰ
τῷ διαπραξαμένῳ δώσετε; ἔπειτ' ἔξεισιν ἐκ τοῦ δικα- 233
στηρίου ὁ τοιοῦτος κριτὴς ἑαυτὸν μὲν ἀσθενῆ πεποιη-
κώς, ἰσχυρὸν δὲ τὸν ῥήτορα. ἀνὴρ γὰρ ἰδιώτης ἐν πό-
626 λει δημοκρατουμένῃ νόμῳ καὶ ψήφῳ βασιλεύει· ὅταν
δ' ἑτέρῳ ταῦτα παραδῷ, καταλέλυκεν αὐτὸς τὴν αὑτοῦ
δυναστείαν. ἔπειθ' ὁ μὲν ὅρκος, ὃν ὀμωμοκὼς δικάζει,
συμπαρακολουθῶν αὐτὸν λυπεῖ· δι' αὐτὸν γάρ, οἶμαι,
γέγονε τὸ ἁμάρτημα· ἡ δὲ χάρις πρὸς ὃν ἐχαρίζετο
ἄδηλος γεγένηται· ἡ γὰρ ψῆφος ἀφανὴς φέρεται.

Δοκοῦμεν δ' ἔμοιγε, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀμφότερα καὶ 234
κατορθοῦν καὶ παρακινδυνεύειν εἰς τὴν πολιτείαν οὐ
627 σωφρονοῦντες. ὅτι μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν νῦν καιρῶν οἱ
πολλοὶ τοῖς ὀλίγοις προΐεσθε τὰ τῆς δημοκρατίας ἰσχυ-
ρά, οὐκ ἐπαινῶ· ὅτι δ' οὐ γεγένηται φορὰ καθ' ἡμᾶς
ῥητόρων πονηρῶν ἅμα καὶ τολμηρῶν, εὐτυχοῦμεν.
πρότερον μὲν γὰρ τοιαύτας φύσεις ἤνεγκε τὸ δημό-
628 σιον, αἳ ῥᾳδίως οὕτω κατέλυσαν τὸν δῆμον· ἔχαιρε γὰρ
κολακευόμενος, ἔπειτ' αὐτὸν οὐχ οὓς ἐφοβεῖτο, ἀλλ'
οἷς ἑαυτὸν ἐνεχείριζε, κατέλυσαν· ἔνιοι δὲ καὶ αὐτοὶ 235
τῶν τριάκοντα ἐγένοντο, οἳ πλείους ἢ χιλίους καὶ πεν-
τακοσίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν πρὶν καὶ
τὰς αἰτίας ἀκοῦσαι, ἐφ' αἷς ἔμελλον ἀποθνήσκειν, καὶ
οὐδ' ἐπὶ τὰς ταφὰς καὶ ἐκφορὰς τῶν τελευτησάντων
εἴων τοὺς προσήκοντας παραγενέσθαι. οὐχ ὑφ' ὑμῖν
αὐτοῖς ἕξετε τοὺς πολιτευομένους; οὐ ταπεινώσαντες
ἀποπέμψετε τοὺς νῦν ἐπηρμένους; οὐ μέμνησθ', ὅτι
οὐδεὶς πώποτε ἐπέθετο πρότερον τῇ τοῦ δήμου κατα-
λύσει, πρὶν ἂν μεῖζον τῶν δικαστηρίων ἰσχύσῃ;

236 Ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐναντίον ὑμῶν ὁμολογησαίμην πρὸς τὸν γράψαντα τὸ ψήφισμα, διὰ 629 ποίας εὐεργεσίας ἀξιοῖ Δημοσθένην στεφανῶσαι. εἰ μὲν γὰρ λέγεις, ὅθεν τὴν ἀρχὴν τοῦ ψηφίσματος ἐποιήσω, ὅτι τὰς τάφρους τὰς περὶ τὰ τείχη καλῶς ἐτάφρευσε, θαυμάζω σου. τοῦ γὰρ ταῦτ' ἐξεργασθῆναι καλῶς τὸ γεγενῆσθαι τούτων αἴτιον μείζω κατηγορίαν ἔχει· οὐ γὰρ περιχαρακώσαντα χρὴ τὰ τείχη οὐδὲ τὰς δημοσίας ταφὰς ἀνελόντα τὸν ὀρθῶς πεπολιτευμένον 631
δωρεὰς αἰτεῖν, ἀλλ' ἀγαθοῦ τινος αἴτιον γεγενημένον 632
237 τῇ πόλει. εἰ δὲ ἥξεις ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφίσματος, ἐν ᾧ τετόλμηκας γράφειν, ὡς ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ διατελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, ἀφελὼν τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸν κόμπον τοῦ ψηφίσματος ἅψαι τῶν ἔργων, ἐπίδειξον ἡμῖν ὅ τι λέγεις. τὰς μὲν γὰρ περὶ τοὺς Ἀμφισσέας καὶ τοὺς Εὐβοᾶς δωροδοκίας παραλείπω· ὅταν δὲ τῆς πρὸς Θηβαίους συμμαχίας τὰς αἰτίας ἀνατιθῇς Δημοσθένει, τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας ἐξαπατᾷς, τοὺς δ' εἰδότας καὶ αἰσθανομένους ὑβρίζεις. ἀφελὼν γὰρ τὸν καιρὸν καὶ τὴν δόξαν τὴν τούτων, δι' ἣν ἐγένετο ἡ συμμαχία, οἴει λανθάνειν ἡμᾶς τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα Δημοσθέ-
238 νει περιτιθείς. ἡλίκον δ' ἐστὶ τὸ ἀλαζόνευμα τοῦτο, ἐγὼ πειράσομαι μεγάλῳ σημείῳ διδάξαι. ὁ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς οὐ πολλῷ πρότερον χρόνῳ πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν κατέπεμψε τῷ δήμῳ καὶ μάλα ὑβριστικὴν καὶ βάρβαρον ἐπιστολήν, ἐν ᾗ τά τε δὴ ἄλλα καὶ μάλ' ἀπαιδεύτως διελέχθη, καὶ ἐπὶ τελευτῆς ἐνέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, „ἐγὼ“ φησὶν „ὑμῖν 633
χρυσίον οὐ δώσω· μή με αἰτεῖτε· οὐ γὰρ λήψεσθε.“
239 οὗτος μέντοι ὁ αὐτὸς ἐγκαταληφθεὶς ὑπὸ τῶν νυνὶ παρόντων αὐτῷ κινδύνων, οὐκ αἰτούντων Ἀθηναίων,

*αὐτὸς ἑκὼν κατέπεμψε τριακόσια τάλαντα τῷ δήμῳ, ἃ
σωφρονῶν οὐκ ἐδέξατο. ὁ δὲ κομίζων ἦν τὸ χρυσίον
καιρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμάχων. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦ-
το καὶ τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐξειργάζετο. σὺ δὲ τὸ
μὲν τῶν Θηβαίων ὄνομα καὶ τὸ τῆς δυστυχεστάτης
συμμαχίας ἐνοχλεῖς ἀεὶ λέγων, τὰ δ' ἑβδομήκοντα τά-
λαντα ὑποσιωπᾷς, ἃ προλαβὼν τοῦ βασιλικοῦ χρυσίου
ἀπεστέρησας. οὐ δι' ἔνδειαν μὲν χρημάτων ἕνεκα* 240
*πέντε ταλάντων οἱ ξένοι τοῖς Θηβαίοις τὴν ἄκραν οὐ
παρέδοσαν; διὰ ἐννέα δὲ τάλαντα ἀργυρίου πάντων
Ἀρκάδων ἐξεληλυθότων καὶ τῶν ἡγεμόνων ἑτοίμων
ὄντων βοηθεῖν ἡ πρᾶξις οὐ γεγένηται; σὺ δὲ πλουτεῖς
καὶ ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς. καὶ τὸ κεφά-
λαιον, τὸ μὲν βασιλικὸν χρυσίον παρὰ τούτῳ, οἱ δὲ*
634 *κίνδυνοι παρ' ὑμῖν.*

Ἄξιον δ' ἐστὶ καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν αὐτῶν θεωρῆ- 241
*σαι. εἰ γὰρ τολμήσει Κτησιφῶν μὲν Δημοσθένην πα-
ρακαλεῖν λέξοντα εἰς ὑμᾶς, οὗτος δ' ἀναβὰς ἑαυτὸν
ἐγκωμιάσει, βαρύτερον τῶν ἔργων ὧν πεπόνθατε τὸ
ἀκρόαμα γίγνεται. ὅπου γὰρ δὴ τοὺς μὲν ὄντως ἄν-
δρας ἀγαθούς, οἷς πολλὰ καὶ καλὰ σύνισμεν ἔργα, ἐὰν
τοὺς καθ' ἑαυτῶν ἐπαίνους λέγωσιν, οὐ φέρομεν· ὅταν
δὲ ἄνθρωπος αἰσχύνη τῆς πόλεως γεγονὼς ἑαυτὸν ἐγ-
κωμιάζῃ, τίς ἂν τὰ τοιαῦτα καρτερήσειεν ἀκούων;*

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἀναισχύντου πραγματείας, ἐὰν 242
*σωφρονῇς, ἀποστήσει, ποίησαι δέ, ὦ Κτησιφῶν, διὰ
σαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν. οὐ γὰρ δή που τοῦτό γε σκή-
ψει, ὡς οὐ δυνατὸς εἶ λέγειν. καὶ γὰρ ἄτοπόν σοι συμ-
βαίνει, εἰ πρῴην μέν ποθ' ὑπέμεινας πρεσβευτὴς ὡς
Κλεοπάτραν τὴν Φιλίππου θυγατέρα χειροτονεῖσθαι*
635 *συναχθεσθησόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ Μολοττῶν βασιλέως
Ἀλεξάνδρου τελευτῇ, νυνὶ δὲ οὐ φήσεις δύνασθαι λέ-*

γειν. ἔπειτα γυναῖκα μὲν ἀλλοτρίαν πενθοῦσαν δύνα-
σαι παραμυθεῖσθαι, γράψας δὲ μισθοῦ ψήφισμα οὐκ
243 ἀπολογήσει; ἢ τοιοῦτός ἐστιν ὃν γέγραφας στεφανοῦ-
σθαι, οἷος μὴ γιγνώσκεσθαι ὑπὸ τῶν εὖ πεπονθότων,
ἂν μή τις σοι συνείπῃ; ἐπερώτησον δὴ τοὺς δικαστάς,
εἰ ἐγίγνωσκον Χαβρίαν καὶ Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον,
καὶ πυθοῦ παρ' αὐτῶν, διὰ τί τὰς δωρεὰς αὐτοῖς ἔδο-
σαν καὶ τὰς εἰκόνας ἔστησαν. ἅπαντες γὰρ ἅμα σοι
ἀποκρινοῦνται, ὅτι Χαβρίᾳ μὲν διὰ τὴν περὶ Νάξον
ναυμαχίαν, Ἰφικράτει δέ, ὅτι μόραν Λακεδαιμονίων
ἀπέκτεινε, Τιμοθέῳ δὲ διὰ τὸν περίπλουν τὸν εἰς Κέρ- 636
κυραν, καὶ ἄλλοις, ὧν ἑκάστῳ πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ
244 πόλεμον ἔργα πέπρακται. Δημοσθένει δ' ἐάν τις ἐρω-
τᾷ διὰ τί οὐ δώσετε; ὅτι δωροδόκος, ὅτι δειλός, ὅτι τὴν
τάξιν ἔλιπε. καὶ πότερον τοῦτον τιμήσετε, ἢ ὑμᾶς αὐ-
τοὺς ἀτιμάσετε καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευ-
τήσαντας; οὓς νομίζεθ' ὁρᾶν σχετλιάζοντας, εἰ οὗτος
στεφανωθήσεται. καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι,
εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ
ἄφωνα καὶ τὰ ἀγνώμονα, ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτεί-
νῃ, ὑπερορίζομεν, καὶ ἐάν τις αὑτὸν διαχρήσηται, τὴν
χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν χωρὶς τοῦ σώματος θάπτο- 637
245 μεν, Δημοσθένην δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸν γράψαντα μὲν
τὴν πανυστάτην ἔξοδον, προδόντα δὲ τοὺς στρατιώ-
τας, τοῦτον ὑμεῖς τιμήσετε. οὐκοῦν ὑβρίζονται μὲν οἱ
τελευτήσαντες, ἀθυμότεροι δὲ οἱ ζῶντες γίγνονται
ὁρῶντες τῆς ἀρετῆς ἆθλον τὸν θάνατον κείμενον, τὴν
δὲ μνήμην ἐπιλείπουσαν. τὸ δὲ μέγιστον, ἐὰν ἐπερω-
τῶσιν ὑμᾶς οἱ νεώτεροι, πρὸς ποῖον χρὴ παράδειγμα
246 αὑτοὺς τὸν βίον ποιεῖσθαι, τί κρινεῖτε; εὖ γὰρ ἴστε,
ὅτι οὐχ αἱ παλαῖστραι οὐδὲ τὰ διδασκαλεῖα οὐδ' ἡ μου-
σικὴ μόνον παιδεύει τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλ-

638 λον τὰ δημόσια κηρύγματα. κηρύττεταί τις ἐν τῷ θεά-
τρῳ, ὅτι στεφανοῦται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας
καὶ εὐνοίας ἄνθρωπος ἀσχημονῶν τῷ βίῳ καὶ βδελυ-
ρός· ὁ δέ γε νεώτερος ταῦτ' ἰδὼν διεφθάρη. δίκην
τις δέδωκε πονηρὸς καὶ πορνοβοσκὸς, ὥσπερ Κτησι-
φῶν· οἱ δέ γε ἄλλοι πεπαίδευνται. τἀναντία τις ψη-
φισάμενος τῶν καλῶν καὶ δικαίων ἐπανελθὼν οἴκαδε
παιδεύει τὸν υἱόν· ὁ δέ γε εἰκότως οὐ πείθεται, ἀλλὰ
τὸ νουθετεῖν ἐνταῦθα ἐνοχλεῖν ἤδη καὶ δικαίως ὀνο-
μάζεται. ὡς οὖν μὴ μόνον κρίνοντες, ἀλλὰ καὶ θεω- 247
ρούμενοι, οὕτω τὴν ψῆφον φέρετε, εἰς ἀπολογισμὸν
τοῖς νῦν μὲν οὐ παροῦσι τῶν πολιτῶν, ἐπερησομένοις
δὲ ὑμᾶς, τί ἐδικάζετε. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι
639 τοιαύτη δόξει ἡ πόλις εἶναι, ὁποῖός τις ἂν ᾖ ὁ κηρυτ-
τόμενος· ἔστι δὲ ὄνειδος μὴ τοῖς προγόνοις ὑμᾶς, ἀλ-
λὰ τῇ Δημοσθένους ἀνανδρίᾳ προσεικασθῆναι. πῶς
οὖν ἄν τις τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ἐκφύγοι; ἐὰν τοὺς 248
προκαταλαμβάνοντας τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῶν
ὀνομάτων, ἀπίστους ὄντας τοῖς ἤθεσι, φυλάξησθε. ἡ
γὰρ εὔνοια καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ὄνομα κεῖται μὲν ἐν
μέσῳ, φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφεύγοντες τῷ λόγῳ
ὡς ἐπὶ πολὺ οἱ τοῖς ἔργοις πλεῖστον ἀπέχοντες. ὅταν 249
οὖν λάβητε ῥήτορα ξενικῶν στεφάνων καὶ κηρυγμά-
των ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιθυμοῦντα, ἐπανάγειν αὐτὸν
641 κελεύετε τὸν λόγον, ὥσπερ καὶ τὰς βεβαιώσεις τῶν
κτημάτων ὁ νόμος κελεύει ποιεῖσθαι, εἰς βίον ἀξιό-
χρεων καὶ τρόπον σώφρονα. ὅτῳ δὲ ταῦτα μὴ μαρτυ-
ρεῖται, μὴ βεβαιοῦτε αὐτῷ τοὺς ἐπαίνους, καὶ τῆς δη-
μοκρατίας ἐπιμελήθητε ἤδη διαφευγούσης ὑμᾶς. ἢ οὐ 250
δεινὸν δοκεῖ ὑμῖν εἶναι, εἰ τὸ μὲν βουλευτήριον καὶ ὁ
δῆμος παρορᾶται, αἱ δ' ἐπιστολαὶ καὶ πρεσβεῖαι ἀφι-
κνοῦνται εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, οὐ παρὰ τῶν τυχόντων

ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρὰ τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ Ἀσίᾳ 642
καὶ τῇ Εὐρώπῃ; καὶ ἐφ' οἷς ἐστιν ἐκ τῶν νόμων ζημία
θάνατος, ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ'
ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀλλήλοις
παραναγιγνώσκουσιν, καὶ παρακελεύονται ὑμῖν οἱ
μὲν βλέπειν εἰς τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα ὡς φύλακες τῆς
δημοκρατίας, ἕτεροι δ' αἰτοῦσι δωρεὰς ὡς σωτῆρες τῆς
251 πόλεως ὄντες. ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῆς ἀθυμίας τῶν συμβε-
βηκότων ὥσπερ παραγεγηρακὼς ἢ παρανοίας ἑαλω-
κὼς αὐτὸ μόνον τοὔνομα τῆς δημοκρατίας περιποιεῖ-
ται, τῶν δ' ἔργων ἑτέροις παρακεχώρηκεν. ἔπειτ' ἀπέρ-
χεσθε ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν οὐ βουλευσάμενοι, ἀλλ' ὥσπερ
252 ἐκ τῶν ἐράνων, τὰ περιόντα νειμάμενοι. ὅτι δ' οὐ λη- 643
ρῶ, ἐκεῖθεν τὸν λόγον θεωρήσατε. ἐγένετό τις, ἄχθο-
μαι δὲ πολλάκις μεμνημένος τὰς ἀτυχίας τῆς πόλεως,
ἐνταῦθ' ἀνὴρ ἰδιώτης, ὃς ἐκπλεῖν μόνον εἰς Σάμον
ἐπιχειρήσας ὡς προδότης τῆς πατρίδος αὐθημερὸν
ὑπὸ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς θανάτῳ ἐζημιώθη.
ἕτερος δ' ἰδιώτης ἐκπλεύσας εἰς Ῥόδον, ὅτι τὸν φόβον
ἀνάνδρως ἤνεγκε, πρῴην ποτὲ εἰσηγγέλθη καὶ ἴσαι αἱ
ψῆφοι αὐτῷ ἐγένοντο· εἰ δὲ μία μόνον μετέπεσεν, ὑπερ- 644
253 ώριστ' ἂν ἢ ἀπέθανεν. ἀντιθῶμεν δὴ τὸ νῦν γιγνό-
μενον. ἀνὴρ ῥήτωρ, ὁ πάντων τῶν κακῶν αἴτιος, ἔλιπε
μὲν τὴν ἀπὸ στρατοπέδου τάξιν, ἀπέδρα δ' ἐκ τῆς πό-
λεως· οὗτος στεφανοῦσθαι ἀξιοῖ καὶ κηρύττεσθαι οἴ-
εται δεῖν. οὐκ ἀποπέμψετε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν
τῶν Ἑλλήνων συμφοράν; ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν
τῶν πραγμάτων, ἐπ' ὀνομάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέ-
254 οντα, τιμωρήσεσθε; καὶ τὸν καιρὸν μὴν μνήσθητε, 645
ἐν ᾧ τὴν ψῆφον φέρετε. ἡμερῶν μὲν ὀλίγων μέλλει τὰ
Πύθια γίγνεσθαι καὶ τὸ συνέδριον τὸ τῶν Ἑλλήνων
συλλέγεσθαι· διαβέβληται δ' ἡμῶν ἡ πόλις ἐκ τῶν

Δημοσθένους πολιτευμάτων περὶ τοὺς νῦν καιρούς· δόξετε δ', ἐὰν μὲν τοῦτον στεφανώσητε, ὁμογνώμονες εἶναι τοῖς παραβαίνουσι τὴν κοινὴν εἰρήνην, ἐὰν δὲ τοὐναντίον τούτου πράξητε, ἀπολύσετε τὸν δῆμον τῶν αἰτιῶν.

Μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ οἰκείας 255
τῆς πόλεως βουλεύεσθε, καὶ τὰς φιλοτιμίας μὴ νέμετε,
ἀλλὰ κρίνετε, καὶ τὰς δωρεὰς εἰς βελτίω σώματα καὶ
ἀξιολογωτέρους ἄνδρας ἀπόθεσθε, καὶ μὴ μόνον τοῖς
ὠσὶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄμμασι διαβλέψαντες εἰς ὑμᾶς
αὐτοὺς βουλεύσασθε, τίνες ὑμῶν εἰσιν οἱ βοηθήσον-
τες Δημοσθένει, πότερον οἱ συγκυνηγέται, ἢ οἱ συγ-
646 γυμνασταὶ αὐτοῦ, ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μὰ τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον οὐχ ὗς ἀγρίους κυνηγετῶν οὐδὲ τῆς
τοῦ σώματος εὐεξίας ἐπιμελόμενος, ἀλλ' ἐπασκῶν τέ-
χνας ἐπὶ τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους διαγεγένηται.
ἀλλ' εἰς τὴν ἀλαζονείαν ἀποβλέψαντες, ὅταν φῇ Βυ- 256
ζαντίους μὲν ἐκ τῶν χειρῶν πρεσβεύσας ἐξελέσθαι τοῦ
Φιλίππου, ἀποστῆσαι δὲ Ἀκαρνᾶνας, ἐκπλῆξαι δὲ Θη-
647 βαίους δημηγορήσας· οἴεται γὰρ ὑμᾶς εἰς τοσοῦτον
εὐηθείας ἤδη προβεβηκέναι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀναπει-
σθήσεσθαι, ὥσπερ Πειθὼ τρέφοντας, ἀλλ' οὐ συκο-
φάντην ἄνθρωπον ἐν τῇ πόλει. ὅταν δ' ἐπὶ τελευτῆς 257
ἤδη τοῦ λόγου συνηγόρους τοὺς κοινωνοὺς τῶν δωρο-
δοκημάτων αὐτῷ παρακαλῇ, ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ
τοῦ βήματος, οὗ νῦν ἑστηκὼς ἐγὼ λέγω, ἀντιπαρατε-
ταγμένους πρὸς τὴν τούτων ἀσέλγειαν τοὺς τῆς πό-
λεως εὐεργέτας, Σόλωνα μὲν τὸν καλλίστοις νόμοις
κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, ἄνδρα φιλόσοφον καὶ
νομοθέτην ἀγαθὸν, σωφρόνως, ὡς προσῆκεν αὐτῷ,
δεόμενον ὑμῶν μηδενὶ τρόπῳ τοὺς Δημοσθένους λό-
γους περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν ὅρκων καὶ τῶν

258 νόμων, Ἀριστείδην δὲ τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς
Ἕλλησιν, οὗ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξέδωκεν
ὁ δῆμος, σχετλιάζοντα ἐπὶ τῷ τῆς δικαιοσύνης προπη-
λακισμῷ καὶ ἐπερωτῶντα, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ οἱ μὲν
πατέρες ὑμῶν Ἄρθμιον τὸν Ζελείτην κομίσαντα εἰς
τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον, ἐπιδημήσαντα εἰς
τὴν πόλιν, πρόξενον ὄντα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων,
παρ' οὐδὲν μὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι, ἐξεκήρυξαν δ' ἐκ
τῆς πόλεως καὶ ἐξ ἁπάσης ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν, ὑμεῖς
259 δὲ Δημοσθένην, οὐ κομίσαντα τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον,
ἀλλὰ δωροδοκήσαντα καὶ ἔτι καὶ νῦν κεκτημένον, χρυ-
σῷ στεφάνῳ μέλλετε στεφανοῦν. Θεμιστοκλέα δὲ καὶ 648
τοὺς ἐν Μαραθῶνι τελευτήσαντας καὶ τοὺς ἐν Πλα-
ταιαῖς καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους τοὺς τῶν προγόνων
οὐκ οἴεσθε στενάξειν, εἰ ὁ μετὰ τῶν βαρβάρων ὁμολο-
γῶν τοῖς Ἕλλησιν ἀντιπράττειν στεφανωθήσεται;
260 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετὴ καὶ σύν-
εσις καὶ παιδεία, ᾗ διαγιγνώσκομεν τὰ καλὰ καὶ τὰ
αἰσχρά, βεβοήθηκα καὶ εἴρηκα. καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ
ἀξίως τοῦ ἀδικήματος κατηγόρηκα, εἶπον ὡς ἐβουλό-
μην, εἰ δὲ ἐνδεεστέρως, ὡς ἐδυνάμην. ὑμεῖς δὲ καὶ ἐκ
τῶν εἰρημένων λόγων καὶ ἐκ τῶν παραλελειμμένων
αὐτοὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑπὲρ τῆς πόλεως
ψηφίσασθε.

[ΑΙΣΧΙΝΟΥ] ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

1.

656 ## ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ.

Λύσαντες ἐκ Μουνυχίας ἑσπέρας λαμπρῷ σφο-
657 δρα Σκίρωνι περὶ μέσην ἡμέραν κατήχθημεν εἰς Κο-
658 ρησσὸν τὴν Κείων. καθίσαντες δὲ ἡμέρας ἐννέα, καὶ
γὰρ ἦν ἄνεμος ἐναντίος, εἶτα ἑσπέρας λύσαντες ἅμα
τῇ ἕῳ εἰς Δῆλον ἤλθομεν. Δήλιοι δὲ ἐνόσουν λοιμώδη 2
τινὰ νόσον· τὰ μὲν πρόσωπα ἐπίμπλαντο λεύκης καὶ
τὰς τρίχας λευκοὶ ἐγίγνοντο, ὁ δὲ τράχηλος καὶ τὰ
στέρνα ἀνῴδει, πυρετοὶ δ' οὐκ ἐγίγνοντο οὐδὲ ἀλγη-
δόνες μεγάλαι, οὐδὲ τὰ κάτω μέρη παρήλλαττεν οὐδέν
τι. ταῦτα δ' ἐπείθοντο κατὰ μῆνιν Ἀπόλλωνος αὐτοῖς
659 συμβεβηκέναι, ταφέντος ἐν τῇ νήσῳ τινὸς τῶν ἐπιφα-
νῶν, οὐ πρότερον εἰωθός· ἐκ τούτου προσβαλεῖν αὐ-
τοῖς τὸν θεὸν τὴν νόσον ταύτην ὑπελάμβανον. ἡμεῖς 3
δὲ ὥσπερ εἴς τι ἔθνος ἀλλόφυλον ἢ νῆσον ἐν τῇ ἔξω
θαλάσσῃ ἀφιγμένοι, καὶ ἰδόντες ἐξαίφνης ποικίλους
ἀνθρώπους, νυκτὸς ἔτι ἀποφεύγοντες ᾠχόμεθα, πυν-
θανόμενοι ἀλλήλων κατὰ τὸν πόρον, εἰ τὸ χρῶμα ἔχει
ἕκαστος οἷον ἐκόμιζεν οἴκοθεν, καὶ τὰς τρίχας. ζάλη
660 δὲ καὶ ἄνεμος ἐξώστης ἐμπεσὼν ἀπήνεγκεν ἡμᾶς ὑπὲρ
Κρήτην πλησίον Ψαμαθοῦντος. ὡς δὲ ἐν συνόπτῳ 4
ἦμεν ἤδη, ἀντιπνεῖ πνεῦμα Λιβυκόν. εἶτα πνεύσαν-
τος ἡμῖν ἀπ' ἄρκτου πάλιν πέντε νύκτας ἐν θαλάττῃ
ἐφερόμεθα, ἐν αἷς προσέσχομεν Ἀθρώνῃ, ἵνα μάθω-
μεν μὴ πολυπραγμονεῖν, εἴ τις ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι
κατὰ τοὺς νόμους ἢ μὴ στεφανοῦται. κἀκεῖθεν τέτ-

ταρσιν ἡμέραις ἀφικόμεθα εἰς ἐπίνειόν τι τῆς Ῥοδίας, 661
ὅπου νοσῆσαί μοι συνέβη τὴν περὶ τὸ ἆσθμα νόσον. ὡς δὲ ἐπιμείναντος αὐτόθι οὐκ ἐνεδίδου ἡ νόσος, διέπλευσα εἰς Ῥόδον, καὶ ἐδέξατο ἡμᾶς εὐμενῶς ὁ τόπος· εὐθὺς γὰρ ὡς ἀφικόμην, πολὺ ῥάων ἐγενόμην. καὶ ταυτὶ μὲν ἔχομέν σοι τέως ἐπιστέλλειν· τὰ δ᾿ ἄλλα ὡς ἂν ἕκαστα συμβαίνῃ, δηλώσομεν. εὐτύχει, καὶ μὴ πολιτεύου μηδὲ πρόσκρουε μήτε τοῖς πλέον σοῦ μήτε τοῖς ἔλαττον δυναμένοις.

2.

ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΙ.

Ἐπέστειλεν ἡμῖν Νικόστρατος ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ὡς ἐπηρεάζεις μὲν εἰς αὐτὸν οὐ μετρίως, ἐμοὶ δὲ ὀνειδίζεις τὴν διὰ σέ μοι συμβᾶσαν συμφοράν. ἐγὼ δὲ θαυμάζω, τί παθὼν ἐξιοῦσι μὲν οἴκοθεν ἡμῖν τοσαῦτα διελέχθης, ὥστε πεισθῆναί με μηδὲν ὧν διελέχθης πεπλάσθαι σε μηδ᾿ ἄλλως φρονεῖν, βλέποντα 662
πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἐμὴν συμφοράν, ἣν οὐκ ἀπεικὸς εἶναι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐλεεῖν ὑπελάμβανον, ἔπειτα δὲ
2 εἰς τὸ σκυθρωπόν σου καὶ ὅμοιον δεδακρυμένῳ· ὥστ᾿ 663
ἔγωγε καὶ ἐπέσκηψα ἐνίοις τῶν προσηκόντων ἡμῖν, εἴ του δέοιντο, προσιέναι σοι, καὶ μηδενὸς ὑστερήσειν ὑπεσχόμην αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς δὲ ἐπέστειλα περὶ ὧν ἐχρημάτιζον Ἀθήνησί μοι γενέσθαι πολλάκις· νῦν δ᾿ οὔτ᾿ ἐμποδὼν ἔτι οὖσιν ἡμῖν οὔτε διοχλοῦσι σοὶ οὐδ᾿ ἄλλῳ τινὶ Ἀθηναίων ἐπηρεάζεις, καὶ οὔτε εἰς τὴν τύχην ἀποβλέπεις οὔτε εἰς ἄλλο τι τῶν ἀνθρωπίνων, ἀλλ᾿ ἐπαγωνίζῃ ἔτι καὶ ἐκπεπτωκόσι τῆς πατρίδος καὶ ἀπεστερημένοις ἐπιτιμίας καὶ πόλεως καὶ πολιτῶν καὶ
3 φίλων. καὶ ὅσα μὲν εἰς ἐμὲ ἀπόντα ἐβλασφήμεις, σοὶ μὲν ἴσως φέροι ἄν τινα εἰκότως καὶ φθόνον καὶ μῖσος

ὥσπερ ἂν εἴ τινα τῶν τεθνεώτων ἐπιβάλλοιο βλασφη-
μεῖν, ἐν οὕτω χρηστῇ τε καὶ φιλανθρώπῳ πόλει· ἐγὼ
δὲ οὐκ ἂν διὰ ταῦτα φαυλότερος νομισθείην, ἀπὼν
ὑπὸ σοῦ λοιδορούμενος, ἀτυχέστερος μέντοι καὶ ἐλεει-
νότερος ἴσως, ὃς ποτὲ μὲν οὐδενὸς ἧττων, νῦν δὲ οὐ-
δεμίαν ὑπὲρ αὑτοῦ φωνὴν ἐκπέμπειν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκού-
ειν λοιδορούμενος δύναμαι. τὸ δὲ γέροντα ἐπιεικῆ 4
ὑβρίζεσθαι, μηδεμίαν ἐλπίδα ἔτι ἔχοντα τοῦ δυνήσε-
σθαί ποτε ἀμύνασθαι, ὅς γε τὴν σύμπασαν ἐλπίδα
665 ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς ἀκμὴν ἔχει τοῖς μηδ' αὑτοὺς σώζειν ἔτι
δυναμένοις, πῶς οὐκ αἰσχρόν ἐστιν; ἀλλὰ μὴ πρὸς 5
Διός, μὴ σύ γε, ὦ Κτησιφῶν, μηδὲ εἰ τὰ μάλιστα
ἡμᾶς ἀνιᾶν ἔτι βούλει καὶ εἰ μὴ πεπλήρωκέ σε μηδὲν
τῶν ἡμετέρων κακῶν, μίασμα τοῦτο προσθῇς αὑτῷ
τε καὶ τοῖς παισὶν, οὓς τρέφεις βοηθοὺς ἔσεσθαι δη-
λονότι τοῦ γήρως σου προσδοκῶν. καὶ μέμνησο, ὅτι
οὐδὲ Αἰσχίνης εἰς τοῦτό ποτε ἀφίξεσθαι ἤλπισεν,
οὐδ' ἄλλοι πολλοὶ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀκμάσαντες ἐν τῇ
ἑαυτῶν πόλει καὶ πολλῷ λαμπρότεροι ἐμοῦ τε καὶ σοῦ
γενόμενοι.

3.

666 Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὅσοι φεύγουσιν ἀδίκως, ἢ
δέονται τῶν πολιτῶν, ὅπως ἐπανέλθωσιν, ἢ διαμαρ-
τόντες τούτου λοιδοροῦσι τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ὡς
φαύλως αὑτοῖς προσφερομένας· ἐγὼ δὲ ἐπείπερ ἀνα-
ξίως ὧν ἐπολιτευσάμην ἠτύχησα καὶ κατηγορῶν ἄλ-
λων αὐτὸς ἑάλων, ἄχθομαι μὲν, ὥσπερ εἰκός ἐστιν,
ἀγανακτῶ δὲ οὐδέν. οὐ γὰρ οὕτως ἔγωγε ἠλίθιός εἰμι, 2
ὥστε, ἐξ ἧς πόλεως ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ τὴν Ἑλλάδα ἐλευ-
θερώσας ἐξηλάθη, καὶ ὅπου Μιλτιάδης, ὅτι μικρὸν
ὦφλε τῷ δημοσίῳ, γέρων ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἀπέθανε,

ταύτῃ τῇ πόλει Αἰσχίνην τὸν Ἀτρομήτου φεύγοντα
ἀγανακτεῖν οἴεσθαι δεῖν, εἴ τι τῶν εἰωθότων Ἀθήνη- 667
3 σιν ἔπαθεν. ἀλλ' ἔγωγε καὶ λαμπρὸν εἰκότως μοι νο-
μίσαιμ' ἂν αὐτὸ γενέσθαι, τὸ μετ' ἐκείνων ἐν ἀδοξίᾳ
παρὰ τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις καὶ ἄξιος τοῦ ὅμοια πα-
θεῖν ἐκείνοις γεγονέναι.

4.

Ἐπεὶ δοκεῖ σοι πυνθάνεσθαι περὶ Κλεοκράτους,
ὅστις ἐστὶν ὁ Κλεοκράτης, ἄκουε· παύσῃ γὰρ οὐ προῖ-
κα πολυπραγμονῶν, οὐδ' ἄπει πρὶν μακρᾶς ἀκοῦσαι
διηγήσεως. τὸ μὲν γὰρ γένος ἐστὶν ἁπάντων ἀνδρῶν
Ἑλλήνων οὐκ ἐν ἀφανεστάτοις, Ἀρίφρονα τὸν ἐκ Δα-
μαγήτου εἴ που πυνθάνοιο, ὃν καὶ ὁ μέγας αἴρει Πίν- 668
δαρος. ἀλλ' ὅπως μὴ γέλωτα ὀφλισκάνῃς ζητῶν, ὅστις
2 ἐστὶν ὁ Πίνδαρος. τουτὶ μὲν γὰρ οἶμαι ὅτι καὶ παρὰ
Μαντίᾳ τῷ γραμματιστῇ ἅμα ἐμοί ποτε ἔμαθες τὸ
γράμμα· καὶ εἰ μηδενὸς ἔτι τῶν παρὰ Μαντίᾳ μνημο-
νεύεις, ἐν γοῦν ταῖς ἐκκλησίαις Μελανώπου ἑκάστοτε
ἀκούεις λέγοντος „ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμοι Ἑλλάδος
3 ἔρεισμ' Ἀθᾶναι," καὶ ὅτι Πινδάρου τοῦ Θηβαίου τοῦτο 669
τὸ ἔπος ἐστὶ, λέγοντος, καὶ ὅτι ἐζημίωσαν αὐτὸν Θηβαῖοι
τοῦτο ποιήσαντα τὸ ἔπος, οἱ δὲ ἡμέτεροι πρόγονοι δι-
πλῆν αὐτῷ τὴν ζημίαν ἀπέδοσαν μετὰ τοῦ καὶ εἰκόνι
χαλκῇ τιμῆσαι· καὶ ἦν αὕτη καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι, πρὸ τῆς
βασιλείου στοᾶς, καθήμενος ἐνδύματι καὶ λύρᾳ ὁ Πίν-
δαρος, διάδημα ἔχων καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων ἀνειλιγμέ-
4 νον βιβλίον. οὗτος δὴ ὁ Πίνδαρος Δαμάγητον ᾄδει
ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἀνατείνει τὸ Κλεοκράτους γένος. λέγει
δέ που ὁ αὐτὸς Πίνδαρος καὶ τὰ περὶ τοὺς Διαγορείους
καὶ τὰ περὶ τὴν πρεσβῦτιν, ἧς τὸ μητρῷον αὐτοῦ γέ-
νος ἅπτεται. καὶ εἰ μὴ σφόδρα ᾔδειν ποιητῶν ὑπέρ-

αὐτὸς ἑκὼν κατέπεμψε τριακόσια τάλαντα τῷ δήμῳ, ἃ
σωφρονῶν οὐκ ἐδέξατο. ὁ δὲ κομίζων ἦν τὸ χρυσίον
καιρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμάχων. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦ-
το καὶ τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐξειργάζετο. σὺ δὲ τὸ
μὲν τῶν Θηβαίων ὄνομα καὶ τὸ τῆς δυστυχεστάτης
συμμαχίας ἐνοχλεῖς ἀεὶ λέγων, τὰ δ' ἑβδομήκοντα τά-
λαντα ὑποσιωπᾷς, ἃ προλαβὼν τοῦ βασιλικοῦ χρυσίου
ἀπεστέρησας. οὐ δι' ἔνδειαν μὲν χρημάτων ἕνεκα 240
πέντε ταλάντων οἱ ξένοι τοῖς Θηβαίοις τὴν ἄκραν οὐ
παρέδοσαν; διὰ ἐννέα δὲ τάλαντα ἀργυρίου πάντων
Ἀρκάδων ἐξεληλυθότων καὶ τῶν ἡγεμόνων ἑτοίμων
ὄντων βοηθεῖν ἡ πρᾶξις οὐ γεγένηται; σὺ δὲ πλουτεῖς
καὶ ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς. καὶ τὸ κεφά-
λαιον, τὸ μὲν βασιλικὸν χρυσίον παρὰ τούτῳ, οἱ δὲ
634 κίνδυνοι παρ' ὑμῖν.

Ἄξιον δ' ἐστὶ καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν αὐτῶν θεωρῆ- 241
σαι. εἰ γὰρ τολμήσει Κτησιφῶν μὲν Δημοσθένην πα-
ρακαλεῖν λέξοντα εἰς ὑμᾶς, οὗτος δ' ἀναβὰς ἑαυτὸν
ἐγκωμιάσει, βαρύτερον τῶν ἔργων ὧν πεπόνθατε τὸ
ἀκρόαμα γίγνεται. ὅπου γὰρ δὴ τοὺς μὲν ὄντως ἄν-
δρας ἀγαθούς, οἷς πολλὰ καὶ καλὰ σύνισμεν ἔργα, ἐὰν
τοὺς καθ' ἑαυτῶν ἐπαίνους λέγωσιν, οὐ φέρομεν· ὅταν
δὲ ἄνθρωπος αἰσχύνη τῆς πόλεως γεγονὼς ἑαυτὸν ἐγ-
κωμιάζῃ, τίς ἂν τὰ τοιαῦτα καρτερήσειεν ἀκούων;

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἀναισχύντου πραγματείας, ἐὰν 242
σωφρονῇς, ἀποστήσει, ποίησαι δέ, ὦ Κτησιφῶν, διὰ
σαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν. οὐ γὰρ δή που τοῦτό γε σκή-
ψει, ὡς οὐ δυνατὸς εἶ λέγειν. καὶ γὰρ ἄτοπόν σοι συμ-
βαίνει, εἰ πρῴην μέν ποθ' ὑπέμεινας πρεσβευτὴς ὡς
Κλεοπάτραν τὴν Φιλίππου θυγατέρα χειροτονεῖσθαι
635 συναχθεσθησόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ Μολοττῶν βασιλέως
Ἀλεξάνδρου τελευτῇ, νυνὶ δὲ οὐ φήσεις δύνασθαι λέ-

γειν. ἔπειτα γυναῖκα μὲν ἀλλοτρίαν πενθοῦσαν δύνα-
σαι παραμυθεῖσθαι, γράψας δὲ μισθοῦ ψήφισμα οὐκ
43 ἀπολογήσει; ἢ τοιοῦτός ἐστιν ὃν γέγραφας στεφανοῦ-
σθαι, οἷος μὴ γιγνώσκεσθαι ὑπὸ τῶν εὖ πεπονθότων,
ἂν μή τις σοι συνείπῃ; ἐπερώτησον δὴ τοὺς δικαστάς,
εἰ ἐγίγνωσκον Χαβρίαν καὶ Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον,
καὶ πυθοῦ παρ' αὐτῶν, διὰ τί τὰς δωρεὰς αὐτοῖς ἔδο-
σαν καὶ τὰς εἰκόνας ἔστησαν. ἅπαντες γὰρ ἅμα σοι
ἀποκρινοῦνται, ὅτι Χαβρίᾳ μὲν διὰ τὴν περὶ Νάξον
ναυμαχίαν, Ἰφικράτει δέ, ὅτι μόραν Λακεδαιμονίων
ἀπέκτεινε, Τιμοθέῳ δὲ διὰ τὸν περίπλουν τὸν εἰς Κέρ- 636
κυραν, καὶ ἄλλοις, ὧν ἑκάστῳ πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ
144 πόλεμον ἔργα πέπρακται. Δημοσθένει δ' ἐάν τις ἐρω-
τᾷ διὰ τί οὐ δώσετε; ὅτι δωροδόκος, ὅτι δειλός, ὅτι τὴν
τάξιν ἔλιπε. καὶ πότερον τοῦτον τιμήσετε, ἢ ὑμᾶς αὐ-
τοὺς ἀτιμάσετε καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευ-
τήσαντας; οὓς νομίζεθ' ὁρᾶν σχετλιάζοντας, εἰ οὗτος
στεφανωθήσεται. καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, ὦ Ἀθηναῖοι,
εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ
ἄφωνα καὶ τὰ ἀγνώμονα, ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτεί-
νῃ, ὑπερορίζομεν, καὶ ἐάν τις αὑτὸν διαχρήσηται, τὴν
χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν χωρὶς τοῦ σώματος θάπτο- 637
145 μεν, Δημοσθένην δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸν γράψαντα μὲν
τὴν πανυστάτην ἔξοδον, προδόντα δὲ τοὺς στρατιώ-
τας, τοῦτον ὑμεῖς τιμήσετε. οὐκοῦν ὑβρίζονται μὲν οἱ
τελευτήσαντες, ἀθυμότεροι δὲ οἱ ζῶντες γίγνονται
ὁρῶντες τῆς ἀρετῆς ἆθλον τὸν θάνατον κείμενον, τὴν
δὲ μνήμην ἐπιλείπουσαν. τὸ δὲ μέγιστον, ἐὰν ἐπερω-
τῶσιν ὑμᾶς οἱ νεώτεροι, πρὸς ποῖον χρὴ παράδειγμα
146 αὑτοὺς τὸν βίον ποιεῖσθαι, τί κρινεῖτε; εὖ γὰρ ἴστε,
ὅτι οὐχ αἱ παλαῖστραι οὐδὲ τὰ διδασκαλεῖα οὐδ' ἡ μου-
σικὴ μόνον παιδεύει τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλ-

638 λον τὰ δημόσια κηρύγματα. κηρύττεταί τις ἐν τῷ θεά-
τρῳ, ὅτι στεφανοῦται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας
καὶ εὐνοίας ἄνθρωπος ἀσχημονῶν τῷ βίῳ καὶ βδελυ-
ρός· ὁ δέ γε νεώτερος ταῦτ' ἰδὼν διεφθάρη. δίκην
τις δέδωκε πονηρὸς καὶ πορνοβοσκὸς, ὥσπερ Κτησι-
φῶν· οἱ δέ γε ἄλλοι πεπαίδευνται. τἀναντία τις ψη-
φισάμενος τῶν καλῶν καὶ δικαίων ἐπανελθὼν οἴκαδε
παιδεύει τὸν υἱόν· ὁ δέ γε εἰκότως οὐ πείθεται, ἀλλὰ
τὸ νουθετεῖν ἐνταῦθα ἐνοχλεῖν ἤδη καὶ δικαίως ὀνο-
μάζεται. ὡς οὖν μὴ μόνον κρίνοντες, ἀλλὰ καὶ θεω- 247
ρούμενοι, οὕτω τὴν ψῆφον φέρετε, εἰς ἀπολογισμὸν
τοῖς νῦν μὲν οὐ παροῦσι τῶν πολιτῶν, ἐπερησομένοις
δὲ ὑμᾶς, τί ἐδικάζετε. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι
639 τοιαύτη δόξει ἡ πόλις εἶναι, ὁποῖός τις ἂν ᾖ ὁ κηρυτ-
τόμενος· ἔστι δὲ ὄνειδος μὴ τοῖς προγόνοις ἡμᾶς, ἀλ-
λὰ τῇ Δημοσθένους ἀνανδρίᾳ προσεικασθῆναι. πῶς
οὖν ἄν τις τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ἐκφύγοι; ἐὰν τοὺς 248
προκαταλαμβάνοντας τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῶν
ὀνομάτων, ἀπίστους ὄντας τοῖς ἤθεσι, φυλάξησθε. ἡ
γὰρ εὔνοια καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ὄνομα κεῖται μὲν ἐν
μέσῳ, φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφεύγοντες τῷ λόγῳ
ὡς ἐπὶ πολὺ οἱ τοῖς ἔργοις πλεῖστον ἀπέχοντες. ὅταν 249
οὖν λάβητε ῥήτορα ξενικῶν στεφάνων καὶ κηρυγμά-
των ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιθυμοῦντα, ἐπανάγειν αὐτὸν
641 κελεύετε τὸν λόγον, ὥσπερ καὶ τὰς βεβαιώσεις τῶν
κτημάτων ὁ νόμος κελεύει ποιεῖσθαι, εἰς βίον ἀξιό-
χρεων καὶ τρόπον σώφρονα. ὅτῳ δὲ ταῦτα μὴ μαρτυ-
ρεῖται, μὴ βεβαιοῦτε αὐτῷ τοὺς ἐπαίνους, καὶ τῆς δη-
μοκρατίας ἐπιμελήθητε ἤδη διαφευγούσης ὑμᾶς. ἢ οὐ 250
δεινὸν δοκεῖ ὑμῖν εἶναι, εἰ τὸ μὲν βουλευτήριον καὶ ὁ
δῆμος παρορᾶται, αἱ δ' ἐπιστολαὶ καὶ πρεσβεῖαι ἀφι-
κνοῦνται εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, οὐ παρὰ τῶν τυχόντων

ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρὰ τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ Ἀσίᾳ 642
καὶ τῇ Εὐρώπῃ; καὶ ἐφ' οἷς ἐστιν ἐκ τῶν νόμων ζημία
θάνατος, ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ'
ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀλλήλοις
παραναγιγνώσκουσιν, καὶ παρακελεύονται ὑμῖν οἱ
μὲν βλέπειν εἰς τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα ὡς φύλακες τῆς
δημοκρατίας, ἕτεροι δ' αἰτοῦσι δωρεὰς ὡς σωτῆρες τῆς
251 πόλεως ὄντες. ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῆς ἀθυμίας τῶν συμβε-
βηκότων ὥσπερ παραγεγηρακὼς ἢ παρανοίας ἑαλω-
κὼς αὐτὸ μόνον τοὔνομα τῆς δημοκρατίας περιποιεῖ-
ται, τῶν δ' ἔργων ἑτέροις παρακεχώρηκεν. ἔπειτ' ἀπέρ-
χεσθε ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν οὐ βουλευσάμενοι, ἀλλ' ὥσπερ
252 ἐκ τῶν ἐράνων, τὰ περιόντα νειμάμενοι. ὅτι δ' οὐ λη- 643
ρῶ, ἐκεῖθεν τὸν λόγον θεωρήσατε. ἐγένετό τις, ἄχθο-
μαι δὲ πολλάκις μεμνημένος τὰς ἀτυχίας τῆς πόλεως,
ἐνταῦθ' ἀνὴρ ἰδιώτης, ὃς ἐκπλεῖν μόνον εἰς Σάμον
ἐπιχειρήσας ὡς προδότης τῆς πατρίδος αὐθημερὸν
ὑπὸ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς θανάτῳ ἐζημιώθη.
ἕτερος δ' ἰδιώτης ἐκπλεύσας εἰς Ῥόδον, ὅτι τὸν φόβον
ἀνάνδρως ἤνεγκε, πρῴην ποτὲ εἰσηγγέλθη καὶ ἴσαι αἱ
ψῆφοι αὐτῷ ἐγένοντο· εἰ δὲ μία μόνον μετέπεσεν, ὑπερ- 644
253 ώριστ' ἂν ἢ ἀπέθανεν. ἀντιθῶμεν δὴ τὸ νῦν γιγνό-
μενον. ἀνὴρ ῥήτωρ, ὁ πάντων τῶν κακῶν αἴτιος, ἔλιπε
μὲν τὴν ἀπὸ στρατοπέδου τάξιν, ἀπέδρα δ' ἐκ τῆς πό-
λεως· οὗτος στεφανοῦσθαι ἀξιοῖ καὶ κηρύττεσθαι οἴ-
εται δεῖν. οὐκ ἀποπέμψετε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν
τῶν Ἑλλήνων συμφοράν; ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν
τῶν πραγμάτων, ἐπ' ὀνομάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέ-
254 οντα, τιμωρήσεσθε; καὶ τὸν καιρὸν μὴν μνήσθητε, 645
ἐν ᾧ τὴν ψῆφον φέρετε. ἡμερῶν μὲν ὀλίγων μέλλει τὰ
Πύθια γίγνεσθαι καὶ τὸ συνέδριον τὸ τῶν Ἑλλήνων
συλλέγεσθαι· διαβέβληται δ' ἡμῶν ἡ πόλις ἐκ τῶν

Δημοσθένους πολιτευμάτων περὶ τοὺς νῦν καιρούς·
δόξετε δ', ἐὰν μὲν τοῦτον στεφανώσητε, ὁμογνώμονες
εἶναι τοῖς παραβαίνουσι τὴν κοινὴν εἰρήνην, ἐὰν δὲ
τοὐναντίον τούτου πράξητε, ἀπολύσετε τὸν δῆμον
τῶν αἰτιῶν.

Μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ οἰκείας 255
τῆς πόλεως βουλεύεσθε, καὶ τὰς φιλοτιμίας μὴ νέμετε,
ἀλλὰ κρίνετε, καὶ τὰς δωρεὰς εἰς βελτίω σώματα καὶ
ἀξιολογωτέρους ἄνδρας ἀπόθεσθε, καὶ μὴ μόνον τοῖς
ὠσίν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄμμασι διαβλέψαντες εἰς ὑμᾶς
αὐτοὺς βουλεύσασθε, τίνες ὑμῶν εἰσιν οἱ βοηθήσον-
τες Δημοσθένει, πότερον οἱ συγκυνηγέται, ἢ οἱ συγ-
646 γυμνασταὶ αὐτοῦ, ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μὰ τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον οὐχ ὗς ἀγρίους κυνηγετῶν οὐδὲ τῆς
τοῦ σώματος εὐεξίας ἐπιμελόμενος, ἀλλ' ἐπασκῶν τέ-
χνας ἐπὶ τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους διαγεγένηται.
ἀλλ' εἰς τὴν ἀλαζονείαν ἀποβλέψαντες, ὅταν φῇ Βυ- 256
ζαντίους μὲν ἐκ τῶν χειρῶν πρεσβεύσας ἐξελέσθαι τοῦ
Φιλίππου, ἀποστῆσαι δὲ Ἀκαρνᾶνας, ἐκπλῆξαι δὲ Θη-
647 βαίους δημηγορήσας· οἴεται γὰρ ὑμᾶς εἰς τοσοῦτον
εὐηθείας ἤδη προβεβηκέναι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀναπει-
σθήσεσθαι, ὥσπερ Πειθὼ τρέφοντας, ἀλλ' οὐ συκο-
φάντην ἄνθρωπον ἐν τῇ πόλει. ὅταν δ' ἐπὶ τελευτῆς 257
ἤδη τοῦ λόγου συνηγόρους τοὺς κοινωνοὺς τῶν δωρο-
δοκημάτων αὑτῷ παρακαλῇ, ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ
τοῦ βήματος, οὗ νῦν ἑστηκὼς ἐγὼ λέγω, ἀντιπαρατε-
ταγμένους πρὸς τὴν τούτων ἀσέλγειαν τοὺς τῆς πό-
λεως εὐεργέτας, Σόλωνα μὲν τὸν καλλίστοις νόμοις
κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, ἄνδρα φιλόσοφον καὶ
νομοθέτην ἀγαθόν, σωφρόνως, ὡς προσῆκεν αὐτῷ,
δεόμενον ὑμῶν μηδενὶ τρόπῳ τοὺς Δημοσθένους λό-
γους περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν ὅρκων καὶ τῶν

258 νόμων, Ἀριστείδην δὲ τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς
Ἕλλησιν, οὗ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξέδωκεν
ὁ δῆμος, σχετλιάζοντα ἐπὶ τῷ τῆς δικαιοσύνης προπη-
λακισμῷ καὶ ἐπερωτῶντα, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ οἱ μὲν
πατέρες ὑμῶν Ἄρθμιον τὸν Ζελείτην κομίσαντα εἰς
τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον, ἐπιδημήσαντα εἰς
τὴν πόλιν, πρόξενον ὄντα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων,
παρ' οὐδὲν μὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι, ἐξεκήρυξαν δ' ἐκ
τῆς πόλεως καὶ ἐξ ἁπάσης ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν, ὑμεῖς
259 δὲ Δημοσθένην, οὐ κομίσαντα τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον,
ἀλλὰ δωροδοκήσαντα καὶ ἔτι καὶ νῦν κεκτημένον, χρυ-
σῷ στεφάνῳ μέλλετε στεφανοῦν. Θεμιστοκλέα δὲ καὶ 648
τοὺς ἐν Μαραθῶνι τελευτήσαντας καὶ τοὺς ἐν Πλα-
ταιαῖς καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους τοὺς τῶν προγόνων
οὐκ οἴεσθε στενάξειν, εἰ ὁ μετὰ τῶν βαρβάρων ὁμολο-
γῶν τοῖς Ἕλλησιν ἀντιπράττειν στεφανωθήσεται;

260 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετὴ καὶ σύν-
εσις καὶ παιδεία, ᾗ διαγιγνώσκομεν τὰ καλὰ καὶ τὰ
αἰσχρὰ, βεβοήθηκα καὶ εἴρηκα. καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ
ἀξίως τοῦ ἀδικήματος κατηγόρηκα, εἶπον ὡς ἐβουλό-
μην, εἰ δὲ ἐνδεεστέρως, ὡς ἐδυνάμην. ὑμεῖς δὲ καὶ ἐκ
τῶν εἰρημένων λόγων καὶ ἐκ τῶν παραλελειμμένων
αὐτοὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑπὲρ τῆς πόλεως
ψηφίσασθε.

[ΑΙΣΧΙΝΟΥ] ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

1.

656 ## ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ.

Λύσαντες ἐκ Μουνυχίας ἑσπέρας λαμπρῷ σφο-
657 δρα Σκίρωνι περὶ μέσην ἡμέραν κατήχθημεν εἰς Κο-
658 ρησσὸν τὴν Κείων. καθίσαντες δὲ ἡμέρας ἐννέα, καὶ
γὰρ ἦν ἄνεμος ἐναντίος, εἶτα ἑσπέρας λύσαντες ἅμα
τῇ ἕῳ εἰς Δῆλον ἤλθομεν. Δήλιοι δὲ ἐνόσουν λοιμώδη 2
τινὰ νόσον· τὰ μὲν πρόσωπα ἐπίμπλαντο λεύκης καὶ
τὰς τρίχας λευκοὶ ἐγίγνοντο, ὁ δὲ τράχηλος καὶ τὰ
στέρνα ἀνῴδει, πυρετοὶ δ' οὐκ ἐγίγνοντο οὐδὲ ἀλγη-
δόνες μεγάλαι, οὐδὲ τὰ κάτω μέρη παρήλλαττεν οὐδέν
τι. ταῦτα δ' ἐπείθοντο κατὰ μῆνιν Ἀπόλλωνος αὐτοῖς
659 συμβεβηκέναι, ταφέντος ἐν τῇ νήσῳ τινὸς τῶν ἐπιφα-
νῶν, οὐ πρότερον εἰωθός· ἐκ τούτου προσβαλεῖν αὐ-
τοῖς τὸν θεὸν τὴν νόσον ταύτην ὑπελάμβανον. ἡμεῖς 3
δὲ ὥσπερ εἴς τι ἔθνος ἀλλόφυλον ἢ νῆσον ἐν τῇ ἔξω
θαλάσσῃ ἀφιγμένοι, καὶ ἰδόντες ἐξαίφνης ποικίλους
ἀνθρώπους, νυκτὸς ἔτι ἀποφεύγοντες ᾠχόμεθα, πυν-
θανόμενοι ἀλλήλων κατὰ τὸν πόρον, εἰ τὸ χρῶμα ἔχει
ἕκαστος οἷον ἐκόμιζεν οἴκοθεν, καὶ τὰς τρίχας. ζάλη
660 δὲ καὶ ἄνεμος ἐξώστης ἐμπεσὼν ἀπήνεγκεν ἡμᾶς ὑπὲρ
Κρήτην πλησίον Ψαμαθοῦντος. ὡς δὲ ἐν συνόπτῳ 4
ἦμεν ἤδη, ἀντιπνεῖ πνεῦμα Λιβυκόν. εἶτα πνεύσαν-
τος ἡμῖν ἀπ' ἄρκτου πάλιν πέντε νύκτας ἐν θαλάττῃ
ἐφερόμεθα, ἐν αἷς προσέσχομεν Ἀθρώνῃ, ἵνα μάθω-
μεν μὴ πολυπραγμονεῖν, εἴ τις ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι
κατὰ τοὺς νόμους ἢ μὴ στεφανοῦται. κἀκεῖθεν τέτ-

ταρσιν ἡμέραις ἀφικόμεθα εἰς ἐπίνειόν τι τῆς Ῥοδίας, 661
ὅπου νοσῆσαί μοι συνέβη τὴν περὶ τὸ ἆσθμα νόσον.
ὡς δὲ ἐπιμείναντος αὐτόθι οὐκ ἐνεδίδου ἡ νόσος, διέ-
πλευσα εἰς Ῥόδον, καὶ ἐδέξατο ἡμᾶς εὐμενῶς ὁ τόπος·
εὐθὺς γὰρ ὡς ἀφικόμην, πολὺ ῥάων ἐγενόμην. καὶ
ταυτὶ μὲν ἔχομέν σοι τέως ἐπιστέλλειν· τὰ δ' ἄλλα ὡς
ἂν ἕκαστα συμβαίνῃ, δηλώσομεν. εὐτύχει, καὶ μὴ πο-
λιτεύου μηδὲ πρόσκρουε μήτε τοῖς πλέον σοῦ μήτε τοῖς
ἔλαττον δυναμένοις.

2.

ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΙ.

Ἐπέστειλεν ἡμῖν Νικόστρατος ὁ πρὸς μητρὸς θεῖ-
ος, ὡς ἐπηρεάζεις μὲν εἰς αὐτὸν οὐ μετρίως, ἐμοὶ δὲ
ὀνειδίζεις τὴν διὰ σέ μοι συμβᾶσαν συμφοράν. ἐγὼ
δὲ θαυμάζω, τί παθὼν ἐξιοῦσι μὲν οἴκοθεν ἡμῖν το-
σαῦτα διελέχθης, ὥστε πεισθῆναί με μηδὲν ὧν διελέ-
χθης πεπλάσθαι σε μηδ' ἄλλως φρονεῖν, βλέποντα 662
πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἐμὴν συμφοράν, ἣν οὐκ ἀπεικὸς
εἶναι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐλεεῖν ὑπελάμβανον, ἔπειτα δὲ
2 εἰς τὸ σκυθρωπόν σου καὶ ὅμοιον δεδακρυμένῳ· ὥστ' 663
ἔγωγε καὶ ἐπέσκηψα ἐνίοις τῶν προσηκόντων ἡμῖν, εἴ
του δέοιντο, προσιέναι σοι, καὶ μηδενὸς ὑστερήσειν
ὑπεσχόμην αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς δὲ ἐπέστειλα περὶ ὧν
ἐχρημάτιζον Ἀθήνησί μοι γενέσθαι πολλάκις· νῦν
δ' οὔτ' ἐμποδὼν ἔτι οὖσιν ἡμῖν οὔτε διοχλοῦσι σοὶ
οὐδ' ἄλλῳ τινὶ Ἀθηναίων ἐπηρεάζεις, καὶ οὔτε εἰς τὴν
τύχην ἀποβλέπεις οὔτε εἰς ἄλλο τι τῶν ἀνθρωπίνων,
ἀλλ' ἐπαγωνίζῃ ἔτι καὶ ἐκπεπτωκόσι τῆς πατρίδος καὶ
ἀπεστερημένοις ἐπιτιμίας καὶ πόλεως καὶ πολιτῶν καὶ
3 φίλων. καὶ ὅσα μὲν εἰς ἐμὲ ἀπόντα ἐβλασφήμεις, σοὶ 664
μὲν ἴσως φέροι ἄν τινα εἰκότως καὶ φθόνον καὶ μῖσος,

ὥσπερ ἂν εἴ τινα τῶν τεθνεώτων ἐπιβάλλοιο βλασφη-
μεῖν, ἐν οὕτω χρηστῇ τε καὶ φιλανθρώπῳ πόλει· ἐγὼ
δὲ οὐκ ἂν διὰ ταῦτα φαυλότερος νομισθείην, ἀκὼν
ὑπὸ σοῦ λοιδορούμενος, ἀτυχέστερος μέντοι καὶ ἐλεει-
νότερος ἴσως, ὃς ποτὲ μὲν οὐδενὸς ἥττων, νῦν δὲ οὐ-
δεμίαν ὑπὲρ αὑτοῦ φωνὴν ἐκπέμπειν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκού-
ειν λοιδορούμενος δύναμαι. τὸ δὲ γέροντα ἐπιεικῆ 4
ὑβρίζεσθαι, μηδεμίαν ἐλπίδα ἔτι ἔχοντα τοῦ δυνήσε-
σθαί ποτε ἀμύνασθαι, ὅς γε τὴν σύμπασαν ἐλπίδα
665 ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς ἀκμὴν ἔχει τοῖς μηδ' αὐτοὺς σώζειν ἔτι
δυναμένοις, πῶς οὐκ αἰσχρόν ἐστιν; ἀλλὰ μὴ πρὸς 5
Διός, μὴ σύ γε, ὦ Κτησιφῶν, μηδὲ εἰ τὰ μάλιστα
ἡμᾶς ἀνιᾶν ἔτι βούλει καὶ εἰ μὴ πεπλήρωκέ σε μηδὲν
τῶν ἡμετέρων κακῶν, μίασμα τοῦτο προσθῇς αὑτῷ
τε καὶ τοῖς παισίν, οὓς τρέφεις βοηθοὺς ἔσεσθαι δη-
λονότι τοῦ γήρως σου προσδοκῶν. καὶ μέμνησο, ὅτι
οὐδὲ Αἰσχίνης εἰς τοῦτό ποτε ἀφίξεσθαι ἤλπισεν,
οὐδ' ἄλλοι πολλοὶ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀκμάσαντες ἐν τῇ
ἑαυτῶν πόλει καὶ πολλῷ λαμπρότεροι ἐμοῦ τε καὶ σοῦ
γενόμενοι.

3.

666 Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὅσοι φεύγουσιν ἀδίκως, ἢ
δέονται τῶν πολιτῶν, ὅπως ἐπανέλθωσιν, ἢ διαμαρ-
τόντες τούτου λοιδοροῦσι τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ὡς
φαύλως αὐτοῖς προσφερομένας· ἐγὼ δὲ ἐπείπερ ἀνα-
ξίως ὧν ἐπολιτευσάμην ἠτύχησα καὶ κατηγορῶν ἄλ-
λων αὐτὸς ἑάλων, ἄχθομαι μέν, ὥσπερ εἰκός ἐστιν,
ἀγανακτῶ δὲ οὐδέν. οὐ γὰρ οὕτως ἔγωγε ἠλίθιός εἰμι, 2
ὥστε, ἐξ ἧς πόλεως ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ τὴν Ἑλλάδα ἐλευ-
θερώσας ἐξηλάθη, καὶ ὅπου Μιλτιάδης, ὅτι μικρὸν
ὦφλε τῷ δημοσίῳ, γέρων ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἀπέθανε,

ταύτῃ τῇ πόλει Αἰσχίνην τὸν Ἀτρομήτου φεύγοντα
ἀγανακτεῖν οἴεσθαι δεῖν, εἴ τι τῶν εἰωθότων Ἀθήνη- 667
3 σιν ἔπαθεν. ἀλλ' ἔγωγε καὶ λαμπρὸν εἰκότως μοι νο-
μίσαιμ' ἂν αὐτὸ γενέσθαι, τὸ μετ' ἐκείνων ἐν ἀδοξίᾳ
παρὰ τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις καὶ ἄξιος τοῦ ὅμοια πα-
θεῖν ἐκείνοις γεγονέναι.

4.

Ἐπεὶ δοκεῖ σοι πυνθάνεσθαι περὶ Κλεοκράτους,
ὅστις ἐστὶν ὁ Κλεοκράτης, ἄκουε· παύσῃ γὰρ οὐ προΐ-
κα πολυπραγμονῶν, οὐδ' ἄπει πρὶν μακρᾶς ἀκοῦσαι
διηγήσεως. τὸ μὲν γὰρ γένος ἐστὶν ἁπάντων ἀνδρῶν
Ἑλλήνων οὐκ ἐν ἀφανεστάτοις, Ἀρίφρονα τὸν ἐκ Δα-
μαγήτου εἴ πού πυνθάνοιο, ὃν καὶ ὁ μέγας αἴρει Πίν- 668
δαρος. ἀλλ' ὅπως μὴ γέλωτα ὀφλισκάνῃς ζητῶν, ὅστις
2 ἐστὶν ὁ Πίνδαρος. τουτὶ μὲν γὰρ οἶμαι ὅτι καὶ παρὰ
Μαντίᾳ τῷ γραμματιστῇ ἅμα ἐμοί ποτε ἔμαθες τὸ
γράμμα· καὶ εἰ μηδενὸς ἔτι τῶν παρὰ Μαντίᾳ μνημο-
νεύεις, ἐν γοῦν ταῖς ἐκκλησίαις Μελανώπου ἑκάστοτε
ἀκούεις λέγοντος „ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμοι Ἑλλάδος
3 ἔρεισμ' Ἀθᾶναι,“ καὶ ὅτι Πινδάρου τοῦ Θηβαίου τοῦτο 669
τὸ ἔπος ἐστὶ, λέγοντος, καὶ ὅτι ἐζημίωσαν αὐτὸν Θηβαῖοι
τοῦτο ποιήσαντα τὸ ἔπος, οἱ δὲ ἡμέτεροι πρόγονοι δι-
πλῆν αὐτῷ τὴν ζημίαν ἀπέδοσαν μετὰ τοῦ καὶ εἰκόνι
χαλκῇ τιμῆσαι· καὶ ἦν αὕτη καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι, πρὸ τῆς
βασιλείου στοᾶς, καθήμενος ἐνδύματι καὶ λύρᾳ ὁ Πίν-
δαρος, διάδημα ἔχων καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων ἀνειλιγμέ-
4 νον βιβλίον. οὗτος δὴ ὁ Πίνδαρος Δαμάγητον ᾄδει
ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἀνατείνει τὸ Κλεοκράτους γένος. λέγει
δέ που ὁ αὐτὸς Πίνδαρος καὶ τὰ περὶ τοὺς Διαγορείους
καὶ τὰ περὶ τὴν πρεσβῦτιν, ἧς τὸ μητρῷον αὐτοῦ γέ-
νος ἅπτεται. καὶ εἰ μὴ σφόδρα ᾔδειν ποιητῶν ὑπέρ-

φρονα ὄντα σε, καὶ τὰ ἀγοραῖα ταῦτα καὶ τὰ ἀπολέσαντα ἡμᾶς ἐπιτηδεύματα μᾶλλον περιέποντα, κἂν ἀποχρῆν ὑπελάμβανόν σε ὑπομνῆσαι μόνον τὰ περὶ τοὺς Διαγορείους εἰπὼν ἔπη Πινδάρου· νῦν δὲ οἶδα, ὅτι μάτην σοι ταύτην τὴν λύραν λέξομεν. δοκεῖ οὖν 5
670 μοι ἀνάγκη εἶναι διηγήσασθαί σοι τὸ διήγημα τοῦτο· ἄξιον γὰρ ἀκοῦσαι, εἰ καὶ μὴ προσῆκον Κλεοκράτει. λέγεται γὰρ γυνή ποτε πρεσβῦτις Ὀλυμπίασι παρελθοῦσα εἰς τὸ στάδιον ἑστάναι τε ἅμα τοῖς ἀνδράσι καὶ θεᾶσθαι τοὺς ἀγωνιζομένους, ἐπιστάντων δὲ αὐτῇ τῶν Ἑλλανοδικῶν, ὅτι ἐτόλμησε παρελθεῖν εἰς τὸ στάδιον, ἀποκρίνασθαι „τίνι γὰρ ἄλλῃ γυναικὶ τοῦτο δέδωκε καυχήσασθαι οὕτως ὁ θεὸς, ὅτι καὶ πατέρα καὶ τρεῖς ἀδελφοὺς Ὀλυμπιονίκας ἔχει καὶ υἱὸν ἐπ' Ὀλύμπια ἄγει;“ ταύτης οὖν τῆς πρεσβύτιδος καὶ τούτου τοῦ γέ- 6
νους ἀπορρὼξ ἐστιν ὁ Κλεοκράτης, ὡς ἔστι μᾶλλον πάντων ἢ αὐτοῦ πυθέσθαι. καὶ πλείω μὲν οὐ βούλομαι λέγειν, μὴ οὐ μηνῦσαί σοι, ὅπερ ἠξίωσας, ὅστις ἐστὶν ὁ Κλεοκράτης, βούλεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐγκε-
671 κωμιακέναι αὐτὸν, ὥσπερ καὶ Θρασύμαχος τὸν ξένον, συντετάχθαι καὶ ἀποτίνειν ταύτην τὴν χάριν τοῦ λαμπρῶς ἑστιᾶσθαι δοκῶ. τοσοῦτον μέντοι εἴποιμ' ἂν, ὅτι ἡ πρεσβῦτις ἐκείνη, εἰ τοῦτον ἐγνώκει τὸν Κλεοκράτη, πολὺ ἂν μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ ἢ ἐπὶ τοῖς πέντε Ὀλυμπιονίκαις ἐσεμνύνετο.

5.

Ὁ μὲν Ἰουλιάδης, ᾧ μάλιστ' ἐπεποίθεις, οὔτε ὅτε ἀφίγμεθα εἰς Ῥόδον παρὼν ἔτυχεν, ἀλλὰ περὶ Λίνδον ἦν, οὔτ' ἐπανελθὼν εἰς Ῥόδον περιττῶς ἠσμένισεν ἡμᾶς, ἔξω δὴ τοῦ τὰ κοινὰ ταῦτα προστάξαι, λέγειν, εἴ τινων χρῄζομεν. ὁ δὲ Κλεοκράτης, οὐδὲ μὰ τοὺς

θεους ἐπιστεῖλαί σοι δυναίμην ἂν αὐτάρκως τὴν ὑπερ-
2 βολὴν τῆς φιλανθρωπίας, ὅση κέχρηται περὶ ἐμέ. καὶ
γὰρ οἰκίαν δημοσίᾳ δοθῆναί μοι παρεσκεύασε καὶ χω-
ρίον ἐν Καμείρῳ, καὶ αὐτὸς δὲ ἔπεμψεν ἡμῖν τὰ ἐπιτή-
δεια καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἄφθονα, οὐκ ἐμοὶ μόνον, ἀλλὰ 672
καὶ Τεύθραντι καὶ Ὁπλιστίᾳ, τὰ μὲν ἄλλα εἰ καὶ φαυ-
λότερα τῶν Ἀθήνησιν, ὥσπερ ἔλαιον καὶ μέλι, ἀλλ'
οἵων παρόντων οὐδὲν ἂν τῶν ἐκεῖθεν δεηθείημεν, οἶ-
νόν γε μὴν καὶ πολὺ ἀμείνω τοῦ παρ' ὑμῖν, καὶ ἐκ
στροβίλου ἅμα καὶ ἀλεύρων καὶ ἀρωμάτων πεποιημέ-
3 να ἐν τύποις τραγήματα, ὧν καὶ πέπομφά σοι. ταῦτά
θ' ἡμῖν ἔπεμψε, καὶ πυρῶν μεδίμνους, ὅσοις ἐγὼ με-
δίμνοις οὐχ ὅπως ἐμαυτὸν, ἀλλὰ καὶ πάντας Κοθωκί-
δας διαρκεῖν ἂν ἐδυνάμην· καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα πρὸς
τούτοις, ἃ γράφειν αἰσχύνομαι, ἵνα μή τινα δηλοῦν 673
ἐμὴν μικρολογίαν δόξω. τὸ μὲν γὰρ τὰ μικρὰ πάνυ
ὑπερασπάζεσθαι μικρολογίας μέν τινος εἶναί φημι καὶ
ἀπειροκαλίας, φιλοφρονημάτων δὲ καὶ μικρῶν πάνυ
4 ἔγωγε ἡττᾶσθαι ὁμολογῶ. παρέχει δὲ ἡμῖν καὶ ἄλλα
καλλίω, συῶν τε ἀγρίων καὶ δορκάδων τῶν πέραθεν
ἀπολαύσματα. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ἡμῖν σύνεστιν ὁσημέραι,
καὶ μεταδίδωσι τῆς αὐτοῦ σοφίας, ἣ σοφωτέρα ἢ καθ'
ἡμᾶς ἐστιν. ἃ γὰρ ἐγὼ παθὼν ἐδιδάχθην, ταῦτα πρὶν
παθεῖν φυλάττεται, σοφίᾳ καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἄφρονες
5 πείρᾳ διδασκόμενος· οὐ γὰρ πολιτεύεται. καὶ ὅσον
γ' ἐπὶ Κλεοκράτει, οὐδεμιᾶς πόλεως ἄλλης οὐδὲ ἀν-
θρώπων ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀσμενίζω τῇ συμ-
φορᾷ, καὶ ἀρχὴ δοκεῖ μοι τοῦ βίου ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς αὐ-
τόθι πολιτείας. καὶ οὕτω μὲν ὑπεραγαπῶ τὰ παρόντα,
καὶ ὅπερ φασὶ Σοφοκλέα ἤδη γέροντα ὑπὲρ ἄλλης ἡδο-
νῆς εἰπεῖν, ὥσπερ κυνὸς λυττώσης ἀπηλλάχθαι ποτὲ 674
τῆς τοῦ πολιτεύεσθαι ἡδονῆς δοκῶ, καὶ ὅταν ὁ νοῦς

ἐπικρατῇ, τρισευδαίμων ἔγωγε ἐμαυτῷ τῆς φυγῆς, ἣν
φεύγω, φαίνομαι· ὅταν δ' αὖ πάλιν ὑπέλθῃ μοι λο- 6
γισμός τε καὶ μνήμη τῶν αὐτόθι, οὐχ ἑταίρων μόνον,
ἀλλὰ καὶ συγγενῶν καὶ ἐκκλησίας καὶ Κολλυτοῦ, ἐν ᾧ
πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη ᾤκησα, καὶ τοῦ Ἁλῆσι χω-
ρίου καὶ τῶν ἐκεῖ μοι μετὰ σοῦ καὶ Φιλίνου διατριβῶν
γενομένων, μεταρρεῖ ἅπαν τὸ αἷμα ἄλλοσέ ποι τῶν
σπλάγχνων πάλιν, καί μοι δήποτε καὶ λοιδορίαι, αἷς
ἐλοιδορούμην ὑπὸ Δημοσθένους, ἥδισται δοκοῦσι, καὶ
σκώμματα, ἐφ' οἷς οὐδεὶς ἔξω Κτησιφῶντος ἐγέλασε
πώποτε. ἀλλὰ γὰρ ἅλις μὲν ἡμῖν δακρύων, σὺ δ' εὐ- 7
τυχοίης, καὶ μὴ μόνον πολιτείαν ἅπασαν, ἀλλὰ καὶ
Λεπτίνην φεῦγε, ὅτι πρὸς ἡμᾶς ἔχει φιλαπεχθημόνως,
καὶ ὅτι τἄλλα τοιοῦτός ἐστιν, ὅτου περιεῖναι μὲν μη-
δὲν λαμπρότερον, ἡττᾶσθαι δὲ ἀδοξότατον. καὶ μά-
675 λιστα μὲν παραινῶ, φεῦγε τὰς μετ' αὐτοῦ διατριβάς·
εἰ δ' αὖ συνέλθοις ἐκ τύχης καὶ καθ' ἡμῶν λέγοι τι,
πειρῶ σιωπᾶν, ἂν ἰσχύῃς, καὶ γελᾶν. ἀλλ' ὁ μὲν δί- 8
δωσιν ἀποχρῶσαν δίκην τῷ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ γέ-
λωτος εἶναι δοκεῖν ἅμα καὶ μίσους ἄξιος· σὺ δὲ, εἰ μὴ
πάνυ φοβῇ τὴν θάλατταν, ἀφίκοιο παρ' ἡμᾶς ποτε,
καὶ παρασχὼν σεαυτὸν ἰδεῖν ἡμῖν ἐπανίοις πάλιν.

6.

ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ.

Ἀρίστων οὗτος, ὁ κομίζων σοι τὴν ἐπιστολὴν, ὁ πρῶτός ἐστιν ἡμᾶς ὑποδεξάμενος ἐν Ῥόδῳ. πέπλευκε δὲ Ἀθήναζε κατὰ χρείαν κηδεστοῦ γέροντος, ἀργύριον εἰσπράξων παρὰ τοῦ τραπεζίτου Χαρμόλα. σκόπει οὖν, ὅπως αὐτὸν ὑποδέξῃ φιλοφρόνως· ἔστι δὲ κομι- δῇ εὐτελὴς τὴν δίαιταν καὶ πρέπων ἡμῖν. ᾧ καὶ τὰ ἄλ-

λα συμπράξεις, ὡς μάθῃ, ὅτι οὐ παντελῶς ἔρημον φί-
λων ὑπέλαβεν, ἀλλ' ἔστιν ἔτι τις Ἀθήνησιν Αἰσχίνου
λόγος καὶ μνήμη.

7.

ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ.

Ἐπυθόμην τὰ ῥηθέντα τῷ Μελανώπῳ πρὸς ὑμᾶς,
καὶ τὴν μὲν ὑμετέραν ἀπεδεξάμην φιλανθρωπίαν,
Μελανώπῳ δὲ οὐκ ἐπανελθὼν μόνον νομίζω τοῖς βε-
βιωμένοις αὐτῷ πρέπουσαν ἀποδώσειν χάριν, ἀλλὰ
τυχὸν ἔτι καὶ πατρίδος ἐστερημένος ὅμως ἀρκέσαι πει- 676
2 ράσομαι. ἐγὼ γὰρ, ὦ Μελάνωπε, κατὰ μὲν τοὺς νό-
μους ὁμολογῶ ταύτῃ κεχρῆσθαι τῇ συμφορᾷ, φημὶ
μέντοι βοηθῶν ταῦτα τοῖς νόμοις πεπονθέναι, καὶ
ὑπὲρ τοῦ μηδένα στεφανοῦσθαι παρ' αὐτοὺς ἀγωνιζό-
μενος. ἐμοὶ μὲν οὖν τὸ δεδυστυχηκέναι πολιτευομένῳ
κοινόν ἐστι πρὸς Θεμιστοκλέα καὶ Ἀριστείδην καὶ ἄλ-
λους πολλοὺς τῶν λαμπροτάτων ποτὲ ἐν τῇ πόλει γε-
3 νομένων· σοὶ δὲ τὸ μὲν μέχρι χθὲς καὶ πρῴην θεσμο-
θετοῦντος ἤδη σοῦ προεστάναι τὴν μητέρα, τρὶς δὲ 677
ἐμπεσεῖν τὸν πατέρα σου εἰς τὸ δεσμωτήριον, σὲ δὲ
πραθέντα τρισχιλίων δραχμῶν τὴν ἀκμὴν ἡταιρηκέ-
ναι, τοῖς περὶ Τίμαρχον νέοις κοινὰ ταῦτ' εἶναι, οὐ
τοῖς περὶ Θεμιστοκλέα ἢ Ἀριστείδην τὸν δίκαιον ὑπο-
4 λαμβάνω. ἀλλὰ Μελανώπῳ μὲν αὖθις, ἐὰν ὑμῖν δο-
κῇ, διαλέξομαι παρών· ὑμῖν δὲ τῆς εὐνοίας, ἣν ἀπόν-
τι μοι παρέσχεσθε, θορυβοῦντες δὴ καὶ μὴ θέλοντες
ἀκροάσασθαι τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς, πολλὴν χάριν
ἔχω, δικαιότερον μέντοι καὶ ἄμεινον ἐμὲ αὐτὸν ἐᾶσαι
πρὸς τοὺς λοιδοροῦντας λέγειν, ψηφισαμένους ἃ πολ-
λάκις πολλοῖς ἤδη ἐψηφίσασθε τὰ μέγιστα ἁμαρτοῦσιν
5 εἰς ὑμᾶς. εἰ δὲ μὴ, τό γε δεύτερον ἂν δεηθείην, ἀνέ-

χεσθαι πολὺ μᾶλλον τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς ἢ χαρίζεσθαι δοκοῦντας, ὅτι τῶν βλασφημιῶν οὐκ ἀκροᾶσθε, μείζω τὴν ὑποψίαν τῶν δυναμένων λέγεσθαι ποιεῖν.

8.

678 Σὺ μὲν οὐδέπω καὶ νῦν ἀφῖξαι πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ νόσους καὶ δίκας καὶ πάντα μᾶλλον τοῦ μὴ βούλεσθαι ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς αἰτιᾷ· Νικίας δὲ ἀφῖκται πάλαι καὶ Ἀνδρωνίδας. εἰ μὲν οὖν νῦν γε σὺν Φιλίνῳ, πυνθάνομαι γὰρ αὐτὸν ἐξιέναι, διέγνωκας ἀφικνεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς, τάχα ἂν εἴη σοι ἔτι ἀπολογία καὶ λυθείη ὁ πόλεμος· εἰ δὲ οὐδὲ σὺν ἐκείνῳ ἔγνωκας ἐξιέναι, σὺ μὲν ἐπιστέλλεις διὰ παντὸς ἡμῖν ἀφίξεσθαι, ἐγὼ δὲ ἅπαξ ἀνιάσομαι.

9.

Περαιωθεὶς ἐπὶ Φύσκου, ἡσυχάσας ἐκείνην τὴν
ἡμέραν, οὐχ ὑπ' ἀργίας, ἀλλὰ μηκυνεῖν ἔδοξεν ἡ περὶ
τὸ ἆσθμα νόσος, ὡς τὴν νύκτα ἐνέδωκε καὶ ῥᾴων ἐγε-
679 νόμην, βαδίσας εἰς τὴν Ἄμμον ἐπεῖδον τὰ χωρία. καί
μοι ἔδοξε καλὰ μὲν ἄλλως καὶ ποικίλα εἶναι τὰ χωρία·
καὶ γὰρ ἐλαιὼν ἦν καὶ πολλὰ φυτὰ καὶ ἄμπελοι συχναὶ
καὶ σπόριμα πλείονα καὶ νομαὶ καλαί· ἐπαύλιον δὲ οὐ-
δὲ μέτριον, ἀλλὰ πάντα ἐρείπια. ἐδέξατο δ' ἡμᾶς ὁ 2
Μυρωνίδης φιλανθρώπως σφόδρα. τὰ μέντοι χωρία
δυοῖν ταλάντοιν ἐπριάμην, καὶ νῦν ἐπαύλιόν τι μη-
χανῶμαι τοιοῦτον, οἷον ἂν μηχανῴμην ἐγὼ κεκτημένος
βραχέα καὶ μέλλων ὅμως οἰκεῖν ἐνθάδε, μὰ τοὺς θεοὺς
οὐχ ἡδέως στερόμενος τῆς ἐμαυτοῦ πόλεως, καὶ μά-
λιστα τοιαύτης, ἐν ᾗ δύναιτο ἄν τις ἧσσον ἀλγεῖν ὑπο-
λαμβάνων οἰκεῖν. ἔρρωσο.

10.

Ὁ δὴ Κίμων οἷα κατὰ πόλιν ἑκάστην καὶ αἰγιαλὸν ἡμᾶς δέδρακεν, οὐ κήδους, οὐ νόμου φειδόμενος οὐδενός. κατὰ θέαν εἰς Ἴλιον ἀφικόμην τῆς τε γῆς καὶ 680
θαλάττης. καὶ ἃ μὲν εἶδον αὐτόθι, γράφειν ἐπεὶ δοκεῖ ἄφθονον ἔχειν τὴν ὕλην, σιωπήσω· δέδοικα γάρ, μὴ ποιητικῆς λαβόμενος φλυαρίας ἀπειροκαλεύεσθαι δόξω· τὰ δὲ Κίμωνος ἔργα καὶ τὴν ἀκρασίαν, οὐδ' εἴ μοι
2 δέκα γλῶσσαι, δυναίμην ἂν ἀρκέσαι λέγων. διατριβόντων γὰρ ἡμῶν πολλὰς ἡμέρας ἐν Ἰλίῳ καὶ μὴ πληρουμένων τῆς θέας τῶν τάφων, ἣν δέ μοι γνώμη μένειν, ἕως ἅπαντα διεξέλθω τὰ ἐν τῇ Ἰλιάδι ἔπη πρὸς αὐτοῖς ἑκάστοις, ὑπὲρ ὧν τὰ ἔπη ἐστὶ γεγενημένα, ἐμπίπτει ἡμέρα, ἐν ᾗ πειρῶνται τοὺς γάμους οἱ πλεῖστοι
3 τῶν θυγατέρων, ὅσων ἐπιτρέπει ἡ ὥρα, ποιεῖν. ἐγένοντο δὲ συχναὶ αἱ γαμούμεναι. νενόμισται δὲ ἐν τῇ Τρωάδι γῇ τὰς γαμουμένας παρθένους ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον ἔρχεσθαι, καὶ λουσαμένας ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἔπος τοῦτο ὥσπερ ἱερόν τι ἐπιλέγειν, „λαβέ μου, Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν." ἐν δὴ ταῖς ἄλλαις Καλλιρρόη ὄνομα παρθένος μεγάλη, πατρὸς δὲ οὐ τῶν ἐπιφανῶν, 681
4 ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἧκε λουσομένη. καὶ ἡμεῖς ἅμα τοῖς τε οἰκείοις τῶν γαμουμένων καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις πόρρωθεν τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ λουτρὰ τῶν παρθένων, ᾗ θέμις αὐτοῖς ἐξωτέρω ὁρᾶν, ἐθεώμεθα. ὁ δὲ καλὸς κἀγαθὸς Κίμων ἐγκρύπτεται εἰς θάμνον τοῦ Σκαμάνδρου, καὶ στέφει ἑαυτὸν δόναξιν· ἦν δὲ αὐτῷ δηλαδὴ τὸ στρατήγημα τοῦτο καὶ ὁ λόχος ἐξ ἡμέρας ἐπὶ τὴν
5 Καλλιρρόην εὐτρεπής. λουομένης δὲ καὶ τὸ εἰωθὸς ἔπος, ὡς μετὰ ταῦτα ἐπυθόμην, λεγούσης, „λαβέ μου, Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν," ἐκθορὼν ἐκ τῶν θάμνων ὁ Σκάμανδρος Κίμων „ἡδέως" ἔφη „δέχομαι καὶ

λαμβάνω Καλλιρρόην Σκάμανδρος ὤν, καὶ πόλλ' ἀγα-
θὰ ποιήσωσοι." ταῦτα ἅμα λέγων καὶ ἁρπάσας τὴν
παῖδα ἀφανὴς γίνεται. οὐ μὴν καὶ τὸ πρᾶγμα ἀφανὲς 6
γίνεται, ἀλλὰ τέτταρσιν ὕστερον ἡμέραις πομπὴ μὲν
ἦν Ἀφροδίτης, ἐπόμπευον δὲ αἱ νεωστὶ γεγαμημέναι,
καὶ ἡμεῖς τὴν πομπὴν ἐθεώμεθα. ἡ δὲ νύμφη ἰδοῦσα
682 τὸν Κίμωνα ὡς μηδὲν αὐτῷ κακὸν συνειδότα ἅμα ἐμοὶ
θεώμενον, προσεκύνησε, καὶ ἀποβλέψασα εἰς τὴν τρο-
φὸν „ὁρᾷς" ἔφη, „τίτθη, τὸν Σκάμανδρον, ᾧ τὴν παρ-
θενίαν ἔδωκα;" καὶ ἡ τίτθη ἀκούσασα ἀνέκραγε, καὶ
τὸ πρᾶγμα ἔκπυστον γίνεται. ὡς δὲ οἴκαδε εἰσέρχομαι, 7
καταλαμβάνω τὸν Κίμωνα, καὶ οἷα ἦν εἰκὸς ἐργάζο-
μαι, καλῶν ἀνόσιον καὶ δι' αὐτὸν ἀπολωλέναι λέγων
ἡμᾶς. ὁ δὲ οὐδὲν δι' αὐτὸ ἔδεισεν, οὐδὲ ᾐσχύνθη τοῖς
πεπραγμένοις, ἀλλὰ μύθους ἐπεβάλλετο λέγειν μα-
κρούς, τοὺς ἁπανταχόθι τροχῶν ἄξια εἰργασμένους
καταριθμούμενος. καὶ γὰρ ἐν Μαγνησίᾳ τοῦτο περὶ 8
Μαίανδρον τὸν ποταμὸν ἔφη γεγονέναι ὑπό τινος τῶν
ἐκεῖ νέων, ἀφ' οὗ καὶ ἔτι σήμερον Ἄτταλον τὸν ἀθλη-
τὴν ὁ πατήρ, ἔφη, αὐτοῦ οὐχ ἑαυτοῦ υἱόν, ἀλλὰ τοῦ
Μαιάνδρου εἶναι πείθεται, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν οὕτω
πάνυ νομίζει σαρκῶν τε καὶ ῥώμης εὖ ἔχειν· ἐπειδὰν
δὲ πολλὰς λαβὼν πληγὰς καὶ ἀπειπάμενος ἐξίῃ, τὸν
683 ποταμὸν αὐτῷ νεμεσῆσαι λέγει, ὅτι νικήσας οὐ πατέρα
ἀνηγόρευεν αὐτόν. οὐκ ἄρ' ἀπορεῖ γε ἡττώμενος προ-
φάσεως. καὶ περὶ Ἐπίδαμνον δ' ὁμοίως, πόλιν κατ' Ἰό- 9
νιον, ἔφη μουσικὸν ὑπ' εὐηθείας πεπεῖσθαι, ὅτι Ἡρα-
κλέους εἴη τὸ ἐκ μοιχοῦ γεγονὸς αὐτῷ παιδίον. ἐγὼ
δὲ οὐκ ἐπαιδοποιησάμην, ἔφη, ἅπαξ δὲ διελέχθην
παιδὶ ὑπερώρῳ τε ἤδη, καὶ λουομένην αὐτὴν μετὰ μιᾶς
γραὸς ἰδών. καὶ ἄλλως δ' ἐδόκει μοι, ἔφη, ὡς μὴ παν-
684 τάπασι τὰ ἐν Ἰλίῳ τραγικά τε καὶ φοβερὰ ἢ παθεῖν,

δεῖν καί τι ἡμᾶς καὶ οἷον ἐν κωμῳδίαις περὶ τὸν Σκά-
10 μανδρον ἐργάσασθαι. κἀγὼ μὲν ἄλλο οὐδὲν ἢ ὅποι
λήξει ἡ τοσαύτη ἀναισχυντία προσμένων, λίθινος ὑπ'
ἀπιστίας ἐγεγόνειν· ὁ δὲ ἐῴκει καὶ τρίτην Ἀπόλλωνός
μοι δοκῶ καὶ Διονύσου μοιχείαν ἐπάξειν, ἕως ἰδὼν
ἐγὼ ὄχλον προσιόντα τῇ θύρᾳ „τοῦτ' ἐκεῖνο“ ἔφην,
„καταπρήσοντες ἡμᾶς πάρεισι,“ καὶ δι' ὀπισθοδόμου
τινὸς εὐθέως πρὸς Μελανιππίδην φεύγων ᾠχόμην,
ἐκεῖθεν δὲ ἑσπέρας ἐπὶ θάλατταν. εἶτα πρόσθεν ἀξένῳ
καὶ ὥστῃ ἀνέμῳ κατήχθημεν, ὃν μηδεὶς ἂν ἄλλος ἢ
φεύγων τὸ Κιμώνειον ἄγος ὑπομεῖναι πλέων. τοιαῦτα 685
μὲν παθὼν δεῖν σοι γράφειν, ὡς σχετλιάσοντι καὶ ἐμοῦ
μᾶλλον, ᾤμην· σὺ δὲ ἂν ἱκανῶς, οἶμαι, γελάσειας.

11.

ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Τὰ μὲν ἄλλα δεῖν ὑμῖν ἐπιστέλλειν, περὶ ὧν ἐβου-
λόμην, καὶ πρότερον ᾤμην· οὐ γὰρ ἀφῃρῆσθαί γε
τοῦτο ἀτυχήσαντα τῶν παρ' ὑμῖν ὑπελάμβανον· συμ-
βουλεύειν δὲ καὶ πολυπραγμονεῖν οὐ μικρᾶς ἔμοιγε
ἀκρασίας ἔργον ἐφαίνετο εἶναι, δεδωκότι τηλικαύτην
δίκην τοῦ πολιτεύεσθαι, πλὴν εἴ τι δέοι καλούντων
2 ὑμῶν. ἄλλως δὲ μηδὲ ῥᾴδιά τισιν ἐπιτηδείων, οὐχ ὅτι
πόλει, συμβουλεύειν ἃ προσήκει ᾤμην· ὑμῖν δὲ ἑώ-
ρων ἄλλους καὶ λέγειν καὶ πράττειν δυναμένους τὰ
κοινά· κατέλιπον γὰρ οὐκ ὀλίγους. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν τε-
θνᾶσι, πολλοὶ δὲ ἠτυχήκασιν ὥσπερ ἐγώ, περιέστηκε 686
δὲ ἡ πόλις εἰς ἐρημίαν τῶν πολιτευομένων, ἀκούω δὲ
τοὺς μὲν αὐτοῦ παρόντας, τοὺς δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν κι-
νεῖν τι τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ἕτοιμος ἤδη τὰ
δοκοῦντα τῇ πόλει συμφέρειν, ὡς μόνον ἔξεστί μοι,

δι' ἐπιστολῶν λέγειν. εἰ δὲ καὶ νῦν τὰ Μακεδόνων 3
φρονεῖν ἐροῦσί με, καὶ παραπρεσβείας πάλιν γράφον-
ταί τινες ἀπόντα με ἢ προδοσίας τῆς Ἑλλάδος, ἕτοι-
μος ἤδη καὶ Ῥόδου καὶ γῆς ἁπάσης Ἑλληνίδος πρόσω
φεύγειν, ἐὰν βούλωνται, καὶ πρὸς τὸν ἐν Πέρσαις
ἄπειμι καὶ Μήδοις βασιλέα. καίτοι τὰ Περσῶν με καὶ
Μήδων οὐδεὶς ἔφη ποτὲ φρονεῖν, καὶ πάντων ἥκιστα
Δημοσθένης. ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖθεν παύσομαι γράφων, ἃ
τῇ πόλει δόξω συμφέρειν, οὐ χαρίζεσθαι μέλλων ὑμῖν,
ὥσπερ ἄλλοι τινὲς, ἀλλ' ἐλευθέρως νουθετεῖν. εὖ γὰρ 4
εἰδέναι χρὴ, ὅτι τῶν πολιτευομένων οἱ μᾶλλον ἐπι-
πλήττειν ἢ χαρίζεσθαι θέλοντες ὑμῖν δοκεῖν, οὗτοι καὶ
μάλιστα πρὸς ἡδονὴν λέγουσι, τὴν ὑπὸ προσχήματι
παρρησίας ὁδὸν τοῦ κολακεύειν ἑλόμενοι· καὶ γὰρ
687 αὕτη τίς ἐστι τοῦ χαρίζεσθαι πολίταις καὶ ἡγεμόσι πο-
λὺ κακουργοτέρα προαίρεσις· ἣν βαδίζοντές τινες
Ἀθήνησι καὶ περιόντος ἐμοῦ παρ' ὑμῖν, οὕτω γὰρ χρὴ
λέγειν, καὶ νῦν, ὅσον ἐφ' ὑμῖν, τεθνεῶτος, αἰτιῶνται
μὲν ὑμῶν τὴν ὀλιγωρίαν ὡς οὐκ ἐθελόντων ἄρχειν τῆς
Ἑλλάδος, προτρέπονται δὲ ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ὡς δυ-
ναμένους. ὑμεῖς δὲ μετὰ τοῦ δοκεῖν ἀργοὶ γεγονέναι 5
δύνασθαι τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν νομίζεσθαι θέλετε μᾶλ-
λον ἢ μετὰ τοῦ μένειν ὑμῶν τὰς προθυμίας ἐνδεῖσθαι
τῆς δυνάμεως. πυνθάνομαι γὰρ τελευτήσαντος Ἀλε-
ξάνδρου προτρέπειν τινὰς ὑμᾶς καινοτέρων ἅπτεσθαι
688 πραγμάτων· ἐγὼ δὲ βουλοίμην ἂν ταῦτα συμβουλεύ-
ειν ὑμῖν μετὰ τοῦ ταῦτα συμφέρειν. οὐ γὰρ ἠγνόουν, 6
μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, ὅτι λαμπρόν ἐστι
τὸ τοῖς μὲν βαρβάροις πολεμεῖν, τοὺς δὲ Ἕλληνας ἐλευ-
θεροῦν, καὶ ταῦτά γε καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν προελο-
μένους· ἀλλ' εἰς μὲν τὸ βούλεσθαι τὰ κράτιστα τὴν
γνώμην οὖσαν ἱκανὴν, εἰς δὲ τὸ δύνασθαι καὶ τύχης

7 ἀγαθῆς ὑμᾶς δεομένους. προσήκειν οὖν μεμνῆσθαι
καὶ ὑμᾶς ὑπελάμβανον, ὅτι Ἀθηναίοις μὲν ἐπιστέλλο-
μεν, Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἐν οἷς Θεμιστοκλῆς ἐπολιτεύσα-
το, ἀλλ' οἳ τὰς μὲν γνώμας καὶ τὰς νοήσεις ἐκείνων ἴσας,
τὰς μέντοιγε πρὸς τοὺς πολέμους ἀφορμὰς οὐχ ὁμοίας
ἔχουσιν. ἐπεὶ δότωσαν μὲν ἡμῖν τριακοσίας τριήρεις
οἱ τὰ τῆς Ἑλλάδος ἄξια γράφοντες ἡμῖν, δότωσαν δὲ
τρισμύρια τάλαντα ἀργυρίου καὶ χρυσίου ἀπέφθου
δισχίλια, δότωσαν δὲ ἀνδρῶν ἐν ἥβῃ νέων τοσοῦτο 689
πλῆθος, ἤδη γεγυμνασμένων ἐν ὅπλοις· καὶ μηκέτι
8 συμβουλευέτωσαν. αὐτοὶ γὰρ εἰδήσομεν ἃ χρὴ πράτ-
τειν, δυνάμενοι τὰ δόξαντα πράττειν, μηδὲ ῥαψῳδεί-
τωσαν μάτην ἐπαινοῦντες ἡμῶν τοὺς προγόνους τε
καὶ τὴν χώραν, ὅτι ἐγένοντο ἐν αὐτῇ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς,
εἰσεγένοντο ἐν αὐτῇ οἱ θεοί. ἐπεὶ πύθεσθε αὐτῶν, τί
ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ τὴν πόλιν ὤνησε τῶν
Ἀθηναίων, ὅτι Ἄρης πρὸς Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἁλιρρο-
9 θίου ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐκρίθη· ἀλλ' εἰ πρὸς Ἀντίπα-
τρον, ἢ ὅστις ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, ἱκανοί
ἐσμεν ἀγωνίσασθαι, τοῦτο χρὴ σκοπεῖν. κἂν ἱκανοὶ
ὦμεν, ἀγαθῇ τύχῃ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθέως ἐλευ-
θερῶμεν τοὺς Ἕλληνας· εἰ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωρήσο-
μεν, κολακευόμενοι δὲ ἡσθησόμεθα, πῶς οὐ μετὰ τοῦ
δοκεῖν ἑαυτοῖς αἴτιοι γεγονέναι τῶν συμφορῶν, ὃ μό- 690
νον οὐδὲ παραμυθίαν ἔχει τοῖς κακῶς πράττουσιν,
10 ἀτυχήσομεν; ἔστι δὲ καὶ πόλεως καὶ ἀνδρὸς εὖ φρο-
νοῦντος ἔργον πρὸς τὰς παρούσας ἀφορμὰς ὑπὲρ τῶν
παρόντων βουλεύσασθαι· τὸ δὲ τὴν μὲν τόλμαν εἰς
τὰ πράγματα, οἷς ἐπιχειρεῖτε, ἐκ τῆς πρόσθεν ἰσχύος
ἔχειν, τὴν δὲ ἰσχὺν πάλαι ποτ' ἐσχηκέναι μεγάλην,
ὅμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπίασι πολλά-
κις νικήσας ὕστερον γέρων ὢν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ

691 προκαλοῖτο τοὺς ἀντιπάλους, ἀναμιμνησκόμενος ἧς
ἔσχηκεν, οὐ τῆς παρούσης, δυνάμεως. ἄξιον δὲ καὶ ἃ 11
λέγειν αὐτοὺς πυνθάνομαι λογίσασθαι μεθ' ὑμῶν, ὡς
καινὰ καὶ θαυμαστὸν ὅσον εἰς ἃ βούλονται τῇ πράξει
συλλαβεῖν δυνάμενα. φάσκουσι γὰρ δεῖν ὑμᾶς ὁμο-
νοεῖν, ὥσπερ ὑμᾶς οὐκ ἐπισταμένους, ὅτι τοῦτο μὲν
πάσῃ πόλει, καὶ πολεμεῖν καὶ εἰρηνεύειν βουλομένῃ,
κράτιστόν ἐστιν. δεῖ δὲ οὐ τοῦτο σκοπεῖν, εἰ ὁμονοη- 12
τέον πολεμοῦσιν· ὁμονοητέον γὰρ καὶ πολεμοῦσι καὶ
μὴ παντὸς ἕνεκα· ἀλλ' εἰ βουλομένοις πολεμεῖν καὶ
692 ὁμονοεῖν, ὡς ἴσμεν ἅπαντες, αὐτάρκης ἐστὶν ἡ δύνα-
μις. ἕως δ' ἂν μήτε συστρατείας πολεμοῦντες ἔχωμεν,
μήτε χρημάτων πόρους δεικνύωσιν, ἀλλὰ τὴν Ἀθηνᾶν
ἔγγυον διδῶσι τοῦ πολέμου, μηδὲν διαφέρειν αὐτοὺς
αὐτίκα νομίζωμεν. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν, ὥσπερ ἦν ἄξιος 13
693 παραπλὴξ τὴν διάνοιαν ὢν, κατελύσατε εἰκότως· τού-
τοις δὲ ἀποχρησάτω μηδὲν παθεῖν κακὸν παραδόξους
λόγους μελετῶσι καὶ μηδὲ λείψανον ἐῶσιν ὑμῖν τι τῶν
πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ τούτων φθονοῦσι πράττειν ἃ
δεῖ βουλομένοις, ἕως ἂν τὸ Θηβαίων πολιτεύσωνται
πολίτευμα, μηλόβοτον ὑμῶν γενέσθαι τὴν χώραν καὶ
κατασκαφῆναι τὴν πόλιν ἀναγκάσαντες. οὐ γὰρ, εἰ
κακῶς ἔχει τὰ πράγματα, διὰ τοῦτο μηδὲν, ὅπως μὴ
χεῖρον ἕξει, φροντιστέον.

12.

694 *ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.*

Ἐγὼ προσῆλθον τῷ πολιτεύεσθαι γεγονὼς ἔτη
τρία καὶ τριάκοντα, μὰ Δί' οὐ τριταγωνιστεῖν μαθὼν,
ὡς Δημοσθένης ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τραφεὶς ἐλευθερίως,
καὶ παιδείας φροντίσας τὰ μέτρια, καὶ λόγους οἵους λέ-

2 γειν ἐν Ἀθήναις ἔπρεπε. καὶ τούτους οὐκ εἰς συκοφαντίαν γυμνάσας, οὐδέ τινι τῶν πολιτῶν δίκην δικασάμενος εὑρεθήσομαι λαβὼν ἀργύριον, οὐδὲ ὕβρεις ἀποδόμενος, ἀλλ' οὐδὲ ὑβρισθεὶς ὅλως οὐδὲ ἀφορμὴν προπηλακισμοῦ παρασχὼν, οὐδὲ εἰς δίκην τινὰ τῶν
3 πολιτῶν καταστήσας ἔξω Τιμάρχου μόνου. καὶ οὐκ ἀλαζονεύομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς πολλὰ πάνυ λαβεῖν ἐξόν μοι χρήματα μὴ λαβὼν, ἀλλ' ὡς ἦν προσῆκον, δίκην κατὰ τοὺς νόμους λαβών. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν Κτη- 695
σιφῶντα, πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτοῦ παθὼν, πολλὰ δὲ ὑπὸ Δημοσθένους, παρανόμων ἐγραψάμην, δικαιοτάτην
4 ὦ θεοὶ γραφήν. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἡ Δημοσθένους δεινότης κρείσσων ἐγένετο. ἐφάνη δὲ ἴσως ἐφ' οἷς κατηγορήθην πρότερον ὑπὸ Δημοσθένους, πολὺ μείζοσι δηλονότι τούτων οὖσι, δι' ἃ νῦν ἐξέπεσον, οὐ μικρὸν δεῖγμα τοῦτο τοῦ καλῶς πολιτεύεσθαι νομίζεσθαι, ὅτι οὐδὲ Δημοσθένους κατηγοροῦντος ἑάλων.
5 μετὰ δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν καὶ τελέως καταφανῆ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, οὐχ ὅπως μόνοις ὑμῖν, ἐμαυτὸν οἴομαι γεγονέναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι ἀποθανόντες οἱ ἄνθρωποι οὕτω καὶ φεύγοντες ἐκ τῆς πατρίδος, τότε δὴ καὶ μάλιστα, ὁποῖοί τινες ἐγένοντο τοὺς τρόπους,
6 διαδείκνυνται; καὶ γὰρ ἃ συνέκρυπτον αὐτοὶ πρότερον, ἐκ μέσου γενομένων ἀναφαίνεται καθαρῶς· αἰ- 696
τιᾶται γὰρ πολὺ μᾶλλον τῶν ἐχθρῶν ἕκαστος οὐδὲν ἀντειπεῖν δυναμένους. οἱ δὲ δὴ φεύγοντες ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις, ὡς τὰ τῶν πολεμίων ἀεὶ προαιρούμενοι καὶ παντελῶς, δεικνύουσι καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς ἐν τῷ πολιτεύεσθαι γενομένας αὐτοῖς γνώμας καταφανεῖς· καὶ γὰρ καὶ ὅπως φέρουσι τὰς συμφορὰς καὶ ὡς διάκεινται πρὸς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἐξετάζονται σα-

φῶς. ἆρ' οὖν καὶ Φιλίππῳ προδοὺς τὴν ἐμαυτοῦ πα- 7
τρίδα καὶ παραπρεσβεύσας τοιαῦτα κατὰ τῆς πόλεως,
καὶ δὴ θεραπεύσας Μακεδόνας, ἐπειδὴ τάχιστα φεύ-
γων παρ' ὑμῶν ᾠχόμην, πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπηλλά-
γην, χάριν τε ὧν παρεσχόμην αὐτῷ κομιούμενος καὶ
προμηθείας δηλονότι τευξόμενος παρ' αὐτῷ; καὶ οὐκ 8
ἔσθ' ὅπως οὐχ ἑώρων τὰ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ πανδοκεῖα
Δημάδην ἔχοντα καὶ χωρία ζευγῶν εἴκοσιν ἀροῦντα
καὶ χρυσᾶς ἔχοντα φιάλας, Ἡγήμονα δὲ καὶ Καλλιμέ-
δοντα, τὸν μὲν ἐν Πέλλῃ, τὸν δὲ ἐν Βερροίᾳ, καὶ δω-
ρεὰς ἅμα εἰληφότας καὶ γυναῖκας εὐπρεπεστάτας γε-
γαμηκότας. καὶ μὴν οὐδὲ πρὸς Θηβαίους οὐδ' εἰς Θετ- 9
697 ταλίαν ᾠχόμην παρ' ὑμῶν, οὐδὲ πρὸς ἄλλους τινὰς,
παρ' οἷς ἢ λοιδορεῖν ἔδει με τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν ἢ
λοιδορουμένης αὐτῆς ἀκούειν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον ἀφικό-
μην, οὔτε μὰ τὸν Δία δυσμενῶν ὑμῖν οὔτ' ἄλλως φι-
λαπεχθημόνων ἀνθρώπων πόλιν. τὸ μὲν γὰρ ἄγχιστα 10
τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἑστάναι κατειρωνευομένων ἔμοι-
γε τῆς συμφορᾶς εἶναι μᾶλλον ἢ στεργόντων ἐδόκει
τὴν πόλιν· τὸν δὲ ὄντως στέργοντα τὴν ἑαυτοῦ πόλιν
ὡς πορρωτάτω μᾶλλον αὐτῆς ἐχρῆν ἀπιέναι, καὶ μη-
δὲν ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑπόμνημα ἔχειν, ὃ τὴν γνώμην
698 ἀμύξει. καὶ γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα μείνας, ἐν Ῥόδῳ, φα- 11
νείην ἂν, ἀλλὰ τῆς περαίας ἑλόμενός τι μικρὸν φρού-
ριον, Ἄμμον· κἀνταῦθα πριάμενος χωρία τοσούτων
ταλάντων, ὅσων εἰκὸς ἦν τὸν Φιλίππου μὲν πρότερον,
εἶτ' Ἀλεξάνδρου μισθωτὸν ὕστερον γενόμενον καὶ
Φωκεῖς προδόντα καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν
Μακεδόσι, κάθημαι μεθ' ἑπτὰ θεραπόντων ἐνταῦθα
699 καὶ δυοῖν μόνων γνωρίμων καὶ τῆς μητρὸς, ἣ τρίτον 12
ἔχουσα καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἔπλευσε σὺν ἐμοὶ μεθέ-
ξουσα τῆς δι' ὑμᾶς μοι συμφορᾶς γενομένης, καὶ μετὰ

γυναικὸς, ἣ συνεξέπεσέ μοι κωλύοντος αὐτὴν τοῦ πα-
τρὸς καὶ μένειν ἴσως ἀναγκαζόντων τῶν νόμων, τὸν
τρόπον τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τοὺς νόμους ἐπισταμένη,
καὶ μετὰ τριῶν παίδων οὐδέπω καὶ νῦν τῆς ἑαυτῶν
συμφορᾶς ἐπαισθομένων, οὐδὲ ὁποίαν αὐτοῖς ὁ θεὸς
δέδωκε γινομένοις πατρίδα τὴν Ἀθηναίων πόλιν,
13 ὁποίαν δ' εὐθέως γενομένων αὖ ἀφῄρηται πάλιν. καὶ
ἕτεροι μὲν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, τοὺς ἢ ἐν
Βοιωτίᾳ γεννηθέντας ἢ ἐν Αἰτωλίᾳ, πρὸς ὑμᾶς πέμ-
πουσι τῆς αὐτόθι παιδείας μεθέξοντας· οἷς δὲ ταῦτα
παρὰ τῆς φύσεως ὑπῆρξεν, οὐ δημοποιήτου πατρὸς
οὖσιν οὐδ' ἐπ' αἰτίαις αἰσχραῖς ἑαλωκότος, φεύγουσιν
ἔτι νήπιοι, καὶ τρέφονται πένητες ἐν ἐρημίᾳ τε καὶ
14 φυγῇ πατρῴᾳ. καὶ περὶ μὲν τῶν Λυκούργου παίδων 700
Δημοσθένης ὑμῖν ἐπιστέλλει, καὶ δεῖται καλῶς ποιῶν
χαρίσασθαι τὸ πατρῷον αὐτοῖς ὄφλημα, καὶ ὑμεῖς οὐ-
δὲν ἀλλ' ἢ Ἀθηναίων ἔργον, ἐλεήσαντες αὐτοὺς καὶ
χαρισάμενοι, ἐποιήσατε· καὶ γὰρ ὀργίζεσθαι ῥᾳδίως
15 ὑμῖν ἔθος ἐστὶ καὶ χαρίζεσθαι πάλιν· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῶν
ἐμαυτοῦ παίδων οὐκ ἂν ὑμᾶς πείσαιμ' ἂν δεόμενος,
ὡς μή μοι μὴ μόνον ἐν ὀρφανίᾳ τραφῶσιν, ἀλλ' ὀρφα-
νοὶ ἅμα καὶ φυγάδες ὄντες, οὔτε ἀδικήσαντες παῖδες
ὄντες, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλως ἑαλωκότες, τὰ μέντοι τῶν
ἑαλωκότων πάντα πεπονθότες; εἶτα τελευτήσαντος
ἀναμνήσθητέ μου, καὶ χαρίσασθε τὰς δεήσεις, νῦν
προσέχοντες ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ πράξατε, ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ πείσθητε, τὰ συνήθη αὐτοῖς καὶ μέτρια
16 ποιοῦντες. οὐ γὰρ ἂν δὴ τῶν τρόπων ἀποσταίητε καὶ 701
καταλύσαιτε τὴν τῆς πόλεως δόξαν, ἣν ἐπὶ χρηστότητι
μείζω καὶ φιλανθρωπίᾳ διὰ παντὸς ἔσχεν ἢ ταῖς ἄλ-
λαις πάσαις ἡ πόλις. οὐδ' ἂν Μελάνωπος ἰσχύσειε
πλεῖον κωλύων ὑμᾶς μιμεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν χρηστό-

ἐπικρατῇ, τρισευδαίμων ἔγωγε ἐμαυτῷ τῆς φυγῆς, ἣν
φεύγω, φαίνομαι· ὅταν δ' αὖ πάλιν ὑπέλθῃ μοι λο- 6
γισμός τε καὶ μνήμη τῶν αὐτόθι, οὐχ ἑταίρων μόνον,
ἀλλὰ καὶ συγγενῶν καὶ ἐκκλησίας καὶ Κολλυτοῦ, ἐν ᾧ
πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη ᾤκησα, καὶ τοῦ Ἁλῆσι χω-
ρίου καὶ τῶν ἐκεῖ μοι μετὰ σοῦ καὶ Φιλίνου διατριβῶν
γενομένων, μεταρρεῖ ἅπαν τὸ αἷμα ἄλλοσέ ποι τῶν
σπλάγχνων πάλιν, καί μοι δήποτε καὶ λοιδορίαι, αἷς
ἐλοιδορούμην ὑπὸ Δημοσθένους, ἥδισται δοκοῦσι, καὶ
σκώμματα, ἐφ' οἷς οὐδεὶς ἔξω Κτησιφῶντος ἐγέλασε
πώποτε. ἀλλὰ γὰρ ἅλις μὲν ἡμῖν δακρύων, σὺ δ' εὐ- 7
τυχοίης, καὶ μὴ μόνον πολιτείαν ἅπασαν, ἀλλὰ καὶ
Λεπτίνην φεῦγε, ὅτι πρὸς ἡμᾶς ἔχει φιλαπεχθημόνως,
καὶ ὅτι τἄλλα τοιοῦτός ἐστιν, ὅτου περιεῖναι μὲν μη-
δὲν λαμπρότερον, ἡττᾶσθαι δὲ ἀδοξότατον. καὶ μά-
675 λιστα μὲν παραινῶ, φεῦγε τὰς μετ' αὐτοῦ διατριβάς·
εἰ δ' αὖ συνέλθοις ἐκ τύχης καὶ καθ' ἡμῶν λέγοι τι,
πειρῶ σιωπᾶν, ἂν ἰσχύῃς, καὶ γελᾶν. ἀλλ' ὁ μὲν δί- 8
δωσιν ἀποχρῶσαν δίκην τῷ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ γέ-
λωτος εἶναι δοκεῖν ἅμα καὶ μίσους ἄξιος· σὺ δὲ, εἰ μὴ
πάνυ φοβῇ τὴν θάλατταν, ἀφίκοιο παρ' ἡμᾶς ποτε,
καὶ παρασχὼν σεαυτὸν ἰδεῖν ἡμῖν ἐπανίοις πάλιν.

6.

ΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙ.

Ἀρίστων οὗτος, ὁ κομίζων σοι τὴν ἐπιστολὴν, ὁ πρῶτός ἐστιν ἡμᾶς ὑποδεξάμενος ἐν Ῥόδῳ. πεπλευκε δὲ Ἀθήναζε κατὰ χρείαν κηδεστοῦ γέροντος, ἀργύριον εἰσπράξων παρὰ τοῦ τραπεζίτου Χαρμόλα. σκόπει οὖν, ὅπως αὐτὸν ὑποδέξῃ φιλοφρόνως· ἔστι δὲ κομιδῇ εὐτελὴς τὴν δίαιταν καὶ πρέπων ἡμῖν. ᾧ καὶ τὰ ἄλ-

λα συμπράξεις, ὡς μάθῃ, ὅτι οὐ παντελῶς ἔρημον φί-
λων ὑπέλαβεν, ἀλλ' ἔστιν ἔτι τις Ἀθήνησιν Αἰσχίνου
λόγος καὶ μνήμη.

7.

ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ.

Ἐπυθόμην τὰ ῥηθέντα τῷ Μελανώπῳ πρὸς ὑμᾶς,
καὶ τὴν μὲν ὑμετέραν ἀπεδεξάμην φιλανθρωπίαν,
Μελανώπῳ δὲ οὐκ ἐπανελθὼν μόνον νομίζω τοῖς βε-
βιωμένοις αὐτῷ πρέπουσαν ἀποδώσειν χάριν, ἀλλὰ
τυχὸν ἔτι καὶ πατρίδος ἐστερημένος ὅμως ἀρκέσαι πει- 676
2 ράσομαι. ἐγὼ γάρ, ὦ Μελάνωπε, κατὰ μὲν τοὺς νό-
μους ὁμολογῶ ταύτῃ κεχρῆσθαι τῇ συμφορᾷ, φημὶ
μέντοι βοηθῶν ταῦτα τοῖς νόμοις πεπονθέναι, καὶ
ὑπὲρ τοῦ μηδένα στεφανοῦσθαι παρ' αὐτοὺς ἀγωνιζό-
μενος. ἐμοὶ μὲν οὖν τὸ δεδυστυχηκέναι πολιτευομένῳ
κοινόν ἐστι πρὸς Θεμιστοκλέα καὶ Ἀριστείδην καὶ ἄλ-
λους πολλοὺς τῶν λαμπροτάτων ποτὲ ἐν τῇ πόλει γε-
3 νομένων· σοὶ δὲ τὸ μὲν μέχρι χθὲς καὶ πρῴην θεσμο-
θετοῦντος ἤδη σοῦ προεστάναι τὴν μητέρα, τρὶς δὲ 677
ἐμπεσεῖν τὸν πατέρα σου εἰς τὸ δεσμωτήριον, σὲ δὲ
πραθέντα τρισχιλίων δραχμῶν τὴν ἀκμὴν ἡταιρηκέ-
ναι, τοῖς περὶ Τίμαρχον νέοις κοινὰ ταῦτ' εἶναι, οὐ
τοῖς περὶ Θεμιστοκλέα ἢ Ἀριστείδην τὸν δίκαιον ὑπο-
4 λαμβάνω. ἀλλὰ Μελανώπῳ μὲν αὖθις, ἐὰν ὑμῖν δο-
κῇ, διαλέξομαι παρών· ὑμῖν δὲ τῆς εὐνοίας, ἣν ἀπόν-
τι μοι παρέσχεσθε, θορυβοῦντες δὴ καὶ μὴ θέλοντες
ἀκροάσασθαι τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς, πολλὴν χάριν
ἔχω, δικαιότερον μέντοι καὶ ἄμεινον ἐμὲ αὐτὸν ἐᾶσαι
πρὸς τοὺς λοιδοροῦντας λέγειν, ψηφισαμένους ἃ πολ-
λάκις πολλοῖς ἤδη ἐψηφίσασθε τὰ μέγιστα ἁμαρτοῦσιν
5 εἰς ὑμᾶς. εἰ δὲ μή, τό γε δεύτερον ἂν δεηθείην, ἀνέ-

χεσθαι πολὺ μᾶλλον τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς ἢ χαρίζεσθαι δοκοῦντας, ὅτι τῶν βλασφημιῶν οὐκ ἀκροᾶσθε, μείζω τὴν ὑποψίαν τῶν δυναμένων λέγεσθαι ποιεῖν.

8.

678 Σὺ μὲν οὐδέπω καὶ νῦν ἀφῖξαι πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ νόσους καὶ δίκας καὶ πάντα μᾶλλον τοῦ μὴ βούλεσθαι ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς αἰτιᾷ· Νικίας δὲ ἀφῖκται πάλαι καὶ Ἀνδρωνίδας. εἰ μὲν οὖν νῦν γε σὺν Φιλίνῳ, πυνθάνομαι γὰρ αὐτὸν ἐξιέναι, διέγνωκας ἀφικνεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς, τάχα ἂν εἴη σοι ἔτι ἀπολογία καὶ λυθείη ὁ πόλεμος· εἰ δὲ οὐδὲ σὺν ἐκείνῳ ἔγνωκας ἐξιέναι, σὺ μὲν ἐπιστέλλεις διὰ παντὸς ἡμῖν ἀφίξεσθαι, ἐγὼ δὲ ἅπαξ ἀνιάσομαι.

9.

Περαιωθεὶς ἐπὶ Φύσκον, ἡσυχάσας ἐκείνην τὴν
ἡμέραν, οὐχ ὑπ' ἀργίας, ἀλλὰ μηκυνεῖν ἔδοξεν ἡ περὶ
τὸ ἆσθμα νόσος, ὡς τὴν νύκτα ἐνέδωκε καὶ ῥᾴων ἐγε-
679 νόμην, βαδίσας εἰς τὴν Ἄμμον ἐπεῖδον τὰ χωρία. καί
μοι ἔδοξε καλὰ μὲν ἄλλως καὶ ποικίλα εἶναι τὰ χωρία·
καὶ γὰρ ἐλαιὼν ἦν καὶ πολλὰ φυτὰ καὶ ἄμπελοι συχναὶ
καὶ σπόριμα πλείονα καὶ νομαὶ καλαί· ἐπαύλιον δὲ οὐ-
δὲ μέτριον, ἀλλὰ πάντα ἐρείπια. ἐδέξατο δ' ἡμᾶς ὁ 2
Μυρωνίδης φιλανθρώπως σφόδρα. τὰ μέντοι χωρία
δυοῖν ταλάντοιν ἐπριάμην, καὶ νῦν ἐπαύλιόν τι μη-
χανῶμαι τοιοῦτον, οἷον ἂν μηχανῴμην ἐγὼ κεκτημένος
βραχέα καὶ μέλλων ὅμως οἰκεῖν ἐνθάδε, μὰ τοὺς θεοὺς
οὐχ ἡδέως στερόμενος τῆς ἐμαυτοῦ πόλεως, καὶ μά-
λιστα τοιαύτης, ἐν ᾗ δύναιτο ἄν τις ἧσσον ἀλγεῖν ὑπο-
λαμβάνων οἰκεῖν. ἔρρωσο.

10.

Ὁ δὴ Κίμων οἷα κατὰ πόλιν ἑκάστην καὶ αἰγιαλὸν ἡμᾶς δέδρακεν, οὐ κήδους, οὐ νόμου φειδόμενος οὐδενός. κατὰ θέαν εἰς Ἴλιον ἀφικόμην τῆς τε γῆς καὶ 680
θαλάττης. καὶ ἃ μὲν εἶδον αὐτόθι, γράφειν ἐπεὶ δοκεῖ ἄφθονον ἔχειν τὴν ὕλην, σιωπήσω· δέδοικα γάρ, μὴ ποιητικῆς λαβόμενος φλυαρίας ἀπειροκαλεύεσθαι δόξω· τὰ δὲ Κίμωνος ἔργα καὶ τὴν ἀκρασίαν, οὐδ' εἴ μοι
2 δέκα γλῶσσαι, δυναίμην ἂν ἀρκέσαι λέγων. διατριβόντων γὰρ ἡμῶν πολλὰς ἡμέρας ἐν Ἰλίῳ καὶ μὴ πληρουμένων τῆς θέας τῶν τάφων, ἦν δέ μοι γνώμη μένειν, ἕως ἅπαντα διεξέλθω τὰ ἐν τῇ Ἰλιάδι ἔπη πρὸς αὐτοῖς ἑκάστοις, ὑπὲρ ὧν τὰ ἔπη ἐστὶ γεγενημένα, ἐμπίπτει ἡμέρα, ἐν ᾗ πειρῶνται τους γάμους οἱ πλεῖστοι
3 τῶν θυγατέρων, ὅσων ἐπιτρέπει ἡ ὥρα, ποιεῖν. ἐγένοντο δὲ συχναὶ αἱ γαμούμεναι. νενόμισται δὲ ἐν τῇ Τρωάδι γῇ τὰς γαμουμένας παρθένους ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον ἔρχεσθαι, καὶ λουσαμένας ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἔπος τοῦτο ὥσπερ ἱερόν τι ἐπιλέγειν, „λαβέ μου, Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν.“ ἐν δὴ ταῖς ἄλλαις Καλλιρρόη ὄνομα παρθένος μεγάλη, πατρὸς δὲ οὐ τῶν ἐπιφανῶν, 681
4 ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἧκε λουσομένη. καὶ ἡμεῖς ἅμα τοῖς τε οἰκείοις τῶν γαμουμένων καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις πόρρωθεν τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ λουτρὰ τῶν παρθένων, ᾗ θέμις αὐτοῖς ἐξωτέρω ὁρᾶν, ἐθεώμεθα. ὁ δὲ καλὸς κἀγαθὸς Κίμων ἐγκρύπτεται εἰς θάμνον τοῦ Σκαμάνδρου, καὶ στέφει ἑαυτὸν δόναξιν· ἦν δὲ αὐτῷ δηλαδὴ τὸ στρατήγημα τοῦτο καὶ ὁ λόχος ἐξ ἡμέρας ἐπὶ τὴν
5 Καλλιρρόην εὐτρεπής. λουομένης δὲ καὶ τὸ εἰωθὸς ἔπος, ὡς μετὰ ταῦτα ἐπυθόμην, λεγούσης, „λαβέ μου, Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν,“ ἐκθορὼν ἐκ τῶν θάμνων ὁ Σκάμανδρος Κίμων „ἡδέως“ ἔφη „δέχομαι καὶ

λαμβάνω Καλλιρρόην Σκάμανδρος ὤν, καὶ πόλλ᾽ ἀγα-
θὰ ποιήσωσοι.“ ταῦτα ἅμα λέγων καὶ ἁρπάσας τὴν
παῖδα ἀφανὴς γίνεται. οὐ μὴν καὶ τὸ πρᾶγμα ἀφανὲς 6
γίνεται, ἀλλὰ τέτταρσιν ὕστερον ἡμέραις πομπὴ μὲν
ἦν Ἀφροδίτης, ἐπόμπευον δὲ αἱ νεωστὶ γεγαμημέναι,
καὶ ἡμεῖς τὴν πομπὴν ἐθεώμεθα. ἡ δὲ νύμφη ἰδοῦσα
682 τὸν Κίμωνα ὡς μηδὲν αὐτῷ κακὸν συνειδότα ἅμα ἐμοὶ
θεώμενον, προσεκύνησε, καὶ ἀποβλέψασα εἰς τὴν τρο-
φὸν „ὁρᾷς“ ἔφη, „τίτθη, τὸν Σκάμανδρον, ᾧ τὴν παρ-
θενίαν ἔδωκα;“ καὶ ἡ τίτθη ἀκούσασα ἀνέκραγε, καὶ
τὸ πρᾶγμα ἔκπυστον γίνεται. ὡς δὲ οἴκαδε εἰσέρχομαι, 7
καταλαμβάνω τὸν Κίμωνα, καὶ οἷα ἦν εἰκὸς ἐργάζο-
μαι, καλῶν ἀνόσιον καὶ δι᾽ αὐτὸν ἀπολωλέναι λέγων
ἡμᾶς. ὁ δὲ οὐδὲν δι᾽ αὐτὸ ἔδεισεν, οὐδὲ ᾐσχύνθη τοῖς
πεπραγμένοις, ἀλλὰ μύθους ἐπεβάλλετο λέγειν μα-
κρούς, τοὺς ἁπανταχόθι τροχῶν ἄξια εἰργασμένους
καταριθμούμενος. καὶ γὰρ ἐν Μαγνησίᾳ τοῦτο περὶ 8
Μαίανδρον τὸν ποταμὸν ἔφη γεγονέναι ὑπό τινος τῶν
ἐκεῖ νέων, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἔτι σήμερον Ἄτταλον τὸν ἀθλη-
τὴν ὁ πατὴρ, ἔφη, αὐτοῦ οὐχ ἑαυτοῦ υἱὸν, ἀλλὰ τοῦ
Μαιάνδρου εἶναι πείθεται, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν οὕτω
πάνυ νομίζει σαρκῶν τε καὶ ῥώμης εὖ ἔχειν· ἐπειδὰν
δὲ πολλὰς λαβὼν πληγὰς καὶ ἀπειπάμενος ἐξίῃ, τὸν
683 ποταμὸν αὐτῷ νεμεσῆσαι λέγει, ὅτι νικήσας οὐ πατέρα
ἀνηγόρευεν αὐτόν. οὐκ ἄρ᾽ ἀπορεῖ γε ἡττώμενος προ-
φάσεως. καὶ περὶ Ἐπίδαμνον δ᾽ ὁμοίως, πόλιν κατ᾽ Ἰό- 9
νιον, ἔφη μουσικὸν ὑπ᾽ εὐηθείας πεπεῖσθαι, ὅτι Ἡρα-
κλέους εἴη τὸ ἐκ μοιχοῦ γεγονὸς αὐτῷ παιδίον. ἐγὼ
δὲ οὐκ ἐπαιδοποιησάμην, ἔφη, ἅπαξ δὲ διελέχθην
παιδὶ ὑπερώρῳ τε ἤδη, καὶ λουομένην αὐτὴν μετὰ μιᾶς
γραὸς ἰδών. καὶ ἄλλως δ᾽ ἐδόκει μοι, ἔφη, ὡς μὴ παν-
684 τάπασι τὰ ἐν Ἰλίῳ τραγικά τε καὶ φοβερὰ ᾖ παθεῖν,

δεῖν καί τι ἡμᾶς καὶ οἷον ἐν κωμῳδίαις περὶ τὸν Σκά-
10 μανδρον ἐργάσασθαι. κἀγὼ μὲν ἄλλο οὐδὲν ἢ ὅποι λήξει ἡ τοσαύτη ἀναισχυντία προσμένων, λίθινος ὑπ' ἀπιστίας ἐγεγόνειν· ὁ δὲ ἐῴκει καὶ τρίτην Ἀπόλλωνός μοι δοκῶ καὶ Διονύσου μοιχείαν ἐπάξειν, ἕως ἰδὼν ἐγὼ ὄχλον προσιόντα τῇ θύρᾳ „τοῦτ' ἐκεῖνο“ ἔφην, „καταπρήσοντες ἡμᾶς πάρεισι,“ καὶ δι' ὀπισθοδόμου τινὸς εὐθέως πρὸς Μελανιππίδην φεύγων ᾠχόμην, ἐκεῖθεν δὲ ἑσπέρας ἐπὶ θάλατταν. εἶτα πρόσθεν ἀξένῳ καὶ ὥστῃ ἀνέμῳ κατήχθημεν, ὃν μηδεὶς ἂν ἄλλος ἢ φεύγων τὸ Κιμώνειον ἄγος ὑπομεῖναι πλέων. τοιαῦτα 685
μὲν παθὼν δεῖν σοι γράφειν, ὡς σχετλιάσοντι καὶ ἐμοῦ μᾶλλον, ᾤμην· σὺ δὲ ἂν ἱκανῶς, οἶμαι, γελάσειας.

11.

ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Τὰ μὲν ἄλλα δεῖν ὑμῖν ἐπιστέλλειν, περὶ ὧν ἐβουλόμην, καὶ πρότερον ᾤόμην· οὐ γὰρ ἀφῃρῆσθαί γε τοῦτο ἀτυχήσαντα τῶν παρ' ὑμῖν ὑπελάμβανον· συμβουλεύειν δὲ καὶ πολυπραγμονεῖν οὐ μικρᾶς ἔμοιγε ἀκρασίας ἔργον ἐφαίνετο εἶναι, δεδωκότι τηλικαύτην δίκην τοῦ πολιτεύεσθαι, πλὴν εἴ τι δέοι καλούντων
2 ὑμῶν. ἄλλως δὲ μηδὲ ῥᾴδιά τισιν ἐπιτηδείων, οὐχ ὅτι πόλει, συμβουλεύειν ἃ προσήκει ᾤόμην· ὑμῖν δὲ ἑώρων ἄλλους καὶ λέγειν καὶ πράττειν δυναμένους τὰ κοινά· κατέλιπον γὰρ οὐκ ὀλίγους. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν τεθνᾶσι, πολλοὶ δὲ ἠτυχήκασιν ὥσπερ ἐγώ, περιέστηκε 686
δὲ ἡ πόλις εἰς ἐρημίαν τῶν πολιτευομένων, ἀκούω δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ παρόντας, τοὺς δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν κινεῖν τι τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ἕτοιμος ἤδη τὰ δοκοῦντα τῇ πόλει συμφέρειν, ὡς μόνον ἔξεστί μοι,

δι' ἐπιστολῶν λέγειν. εἰ δὲ καὶ νῦν τὰ Μακεδόνων 3
φρονεῖν ἐροῦσί με, καὶ παραπρεσβείας πάλιν γράφον-
ταί τινες ἀπόντα με ἢ προδοσίας τῆς Ἑλλάδος, ἕτοι-
μος ἤδη καὶ Ῥόδου καὶ γῆς ἁπάσης Ἑλληνίδος πρόσω
φεύγειν, ἐὰν βούλωνται, καὶ πρὸς τὸν ἐν Πέρσαις
ἄπειμι καὶ Μήδοις βασιλέα. καίτοι τὰ Περσῶν με καὶ
Μήδων οὐδεὶς ἔφη ποτὲ φρονεῖν, καὶ πάντων ἥκιστα
Δημοσθένης. ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖθεν παύσομαι γράφων, ἃ
τῇ πόλει δόξω συμφέρειν, οὐ χαρίζεσθαι μέλλων ὑμῖν,
ὥσπερ ἄλλοι τινὲς, ἀλλ' ἐλευθέρως νουθετεῖν. εὖ γὰρ 4
εἰδέναι χρὴ, ὅτι τῶν πολιτευομένων οἱ μᾶλλον ἐπι-
πλήττειν ἢ χαρίζεσθαι θέλοντες ὑμῖν δοκεῖν, οὗτοι καὶ
μάλιστα πρὸς ἡδονὴν λέγουσι, τὴν ὑπὸ προσχήματι
παρρησίας ὁδὸν τοῦ κολακεύειν ἑλόμενοι· καὶ γὰρ
687 *αὕτη τίς ἐστι τοῦ χαρίζεσθαι πολίταις καὶ ἡγεμόσι πο-*
λὺ κακουργοτέρα προαίρεσις· ἣν βαδίζοντές τινες
Ἀθήνησι καὶ περιόντος ἐμοῦ παρ' ὑμῖν, οὕτω γὰρ χρὴ
λέγειν, καὶ νῦν, ὅσον ἐφ' ὑμῖν, τεθνεῶτος, αἰτιῶνται
μὲν ὑμῶν τὴν ὀλιγωρίαν ὡς οὐκ ἐθελόντων ἄρχειν τῆς
Ἑλλάδος, προτρέπονται δὲ ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ὡς δυ-
ναμένους. ὑμεῖς δὲ μετὰ τοῦ δοκεῖν ἀργοὶ γεγονέναι 5
δύνασθαι τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν νομίζεσθαι θέλετε μᾶλ-
λον ἢ μετὰ τοῦ μένειν ὑμῶν τὰς προθυμίας ἐνδεῖσθαι
τῆς δυνάμεως. πυνθάνομαι γὰρ τελευτήσαντος Ἀλε-
ξάνδρου προτρέπειν τινὰς ὑμᾶς καινοτέρων ἅπτεσθαι
688 *πραγμάτων· ἐγὼ δὲ βουλοίμην ἂν ταῦτα συμβουλεύ-*
ειν ὑμῖν μετὰ τοῦ ταῦτα συμφέρειν. οὐ γὰρ ἠγνόουν, 6
μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, ὅτι λαμπρόν ἐστι
τὸ τοῖς μὲν βαρβάροις πολεμεῖν, τοὺς δὲ Ἕλληνας ἐλευ-
θεροῦν, καὶ ταῦτά γε καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν προελο-
μένους· ἀλλ' εἰς μὲν τὸ βούλεσθαι τὰ κράτιστα τὴν
γνώμην οὖσαν ἱκανὴν, εἰς δὲ τὸ δύνασθαι καὶ τύχης

7 ἀγαθῆς ὑμᾶς δεομένους. προσήκειν οὖν μεμνῆσθαι
καὶ ὑμᾶς ὑπελάμβανον, ὅτι Ἀθηναίοις μὲν ἐπιστέλλο-
μεν, Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἐν οἷς Θεμιστοκλῆς ἐπολιτεύσα-
το, ἀλλ' οἳ τὰς μὲν γνώμας καὶ τὰς νοήσεις ἐκείνων ἴσας,
τὰς μέντοιγε πρὸς τοὺς πολέμους ἀφορμὰς οὐχ ὁμοίας
ἔχουσιν. ἐπεὶ δότωσαν μὲν ἡμῖν τριακοσίας τριήρεις
οἱ τὰ τῆς Ἑλλάδος ἄξια γράφοντες ἡμῖν, δότωσαν δὲ
τρισμύρια τάλαντα ἀργυρίου καὶ χρυσίου ἀπέφθου
δισχίλια, δότωσαν δὲ ἀνδρῶν ἐν ἥβῃ νέων τοσοῦτο 689
πλῆθος, ἤδη γεγυμνασμένων ἐν ὅπλοις· καὶ μηκέτι
8 συμβουλευέτωσαν. αὐτοὶ γὰρ εἰδήσομεν ἃ χρὴ πράτ-
τειν, δυνάμενοι τὰ δόξαντα πράττειν, μηδὲ ῥαψῳδεί-
τωσαν μάτην ἐπαινοῦντες ἡμῶν τοὺς προγόνους τε
καὶ τὴν χώραν, ὅτι ἐγένοντο ἐν αὐτῇ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς,
εἰσεγένοντο ἐν αὐτῇ οἱ θεοί. ἐπεὶ πύθεσθε αὐτῶν, τί
ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ τὴν πόλιν ὤνησε τῶν
Ἀθηναίων, ὅτι Ἄρης πρὸς Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἁλιρρο-
9 θίου ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐκρίθη· ἀλλ' εἰ πρὸς Ἀντίπα-
τρον, ἢ ὅστις ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, ἱκανοί
ἐσμεν ἀγωνίσασθαι, τοῦτο χρὴ σκοπεῖν. κἂν ἱκανοὶ
ὦμεν, ἀγαθῇ τύχῃ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθέως ἐλευ-
θερῶμεν τοὺς Ἕλληνας· εἰ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωρήσο-
μεν, κολακευόμενοι δὲ ἡσθησόμεθα, πῶς οὐ μετὰ τοῦ
δοκεῖν ἑαυτοῖς αἴτιοι γεγονέναι τῶν συμφορῶν, ὃ μό- 690
νον οὐδὲ παραμυθίαν ἔχει τοῖς κακῶς πράττουσιν,
10 ἀτυχήσομεν; ἔστι δὲ καὶ πόλεως καὶ ἀνδρὸς εὖ φρο-
νοῦντος ἔργον πρὸς τὰς παρούσας ἀφορμὰς ὑπὲρ τῶν
παρόντων βουλεύσασθαι· τὸ δὲ τὴν μὲν τόλμαν εἰς
τὰ πράγματα, οἷς ἐπιχειρεῖτε, ἐκ τῆς πρόσθεν ἰσχύος
ἔχειν, τὴν δὲ ἰσχὺν πάλαι ποτ' ἐσχηκέναι μεγάλην,
ὅμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπίασι πολλά-
κις νικήσας ὕστερον γέρων ὢν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ

14*

691 προκαλοῖτο τοὺς ἀντιπάλους, ἀναμιμνησκόμενος ἧς
ἔσχηκεν, οὐ τῆς παρούσης, δυνάμεως. ἄξιον δὲ καὶ ἃ 11
λέγειν αὐτοὺς πυνθάνομαι λογίσασθαι μεθ' ὑμῶν, ὡς
καινὰ καὶ θαυμαστὸν ὅσον εἰς ἃ βούλονται τῇ πράξει
συλλαβεῖν δυνάμενα. φάσκουσι γὰρ δεῖν ὑμᾶς ὁμο-
νοεῖν, ὥσπερ ὑμᾶς οὐκ ἐπισταμένους, ὅτι τοῦτο μὲν
πάσῃ πόλει, καὶ πολεμεῖν καὶ εἰρηνεύειν βουλομένῃ,
κράτιστόν ἐστιν. δεῖ δὲ οὐ τοῦτο σκοπεῖν, εἰ ὁμονοη- 12
τέον πολεμοῦσιν· ὁμονοητέον γὰρ καὶ πολεμοῦσι καὶ
μὴ παντὸς ἕνεκα· ἀλλ' εἰ βουλομένοις πολεμεῖν καὶ
692 ὁμονοεῖν, ὡς ἴσμεν ἅπαντες, αὐτάρκης ἐστὶν ἡ δύνα-
μις. ἕως δ' ἂν μήτε συστρατείας πολεμοῦντες ἔχωμεν,
μήτε χρημάτων πόρους δεικνύωσιν, ἀλλὰ τὴν Ἀθηνᾶν
ἔγγυον διδῶσι τοῦ πολέμου, μηδὲν διαφέρειν αὐτοὺς
αὐτίκα νομίζωμεν. ἀλλ' ἐκεῖνον μέν, ὥσπερ ἦν ἄξιος 13
693 παραπλὴξ τὴν διάνοιαν ὤν, κατελύσατε εἰκότως· τού-
τοις δὲ ἀποχρησάτω μηδὲν παθεῖν κακὸν παραδόξους
λόγους μελετῶσι καὶ μηδὲ λείψανον ἐῶσιν ὑμῖν τι τῶν
πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ τούτων φθονοῦσι πράττειν ἃ
δεῖ βουλομένοις, ἕως ἂν τὸ Θηβαίων πολιτεύσωνται
πολίτευμα, μηλόβοτον ὑμῶν γενέσθαι τὴν χώραν καὶ
κατασκαφῆναι τὴν πόλιν ἀναγκάσαντες. οὐ γάρ, εἰ
κακῶς ἔχει τὰ πράγματα, διὰ τοῦτο μηδέν, ὅπως μὴ
χεῖρον ἕξει, φροντιστέον.

12.

694 ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Ἐγὼ προσῆλθον τῷ πολιτεύεσθαι γεγονὼς ἔτη τρία καὶ τριάκοντα, μὰ Δί' οὐ τριταγωνιστεῖν μαθών, ὡς Δημοσθένης ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τραφεὶς ἐλευθερίως, καὶ παιδείας φροντίσας τὰ μέτρια, καὶ λόγους οἵους λέ-

2 γειν ἐν Ἀθήναις ἔπρεπε. καὶ τούτους οὐκ εἰς συκοφαντίαν γυμνάσας, οὐδέ τινι τῶν πολιτῶν δίκην δικασάμενος εὑρεθήσομαι λαβὼν ἀργύριον, οὐδὲ ὕβρεις ἀποδόμενος, ἀλλ' οὐδὲ ὑβρισθεὶς ὅλως οὐδὲ ἀφορμὴν προπηλακισμοῦ παρασχὼν, οὐδὲ εἰς δίκην τινὰ τῶν
3 πολιτῶν καταστήσας ἔξω Τιμάρχου μόνου. καὶ οὐκ ἀλαζονεύομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς πολλὰ πάνυ λαβεῖν ἐξόν μοι χρήματα μὴ λαβὼν, ἀλλ' ὡς ἦν προσῆκον, δίκην κατὰ τοὺς νόμους λαβών. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν Κτη- 695
σιφῶντα, πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτοῦ παθὼν, πολλὰ δὲ ὑπὸ Δημοσθένους, παρανόμων ἐγραψάμην, δικαιοτάτην
4 ὦ θεοὶ γραφήν. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἡ Δημοσθένους δεινότης κρείσσων ἐγένετο. ἐφάνη δὲ ἴσως ἐφ' οἷς κατηγορήθην πρότερον ὑπὸ Δημοσθένους, πολὺ μείζοσι δηλονότι τούτων οὖσι, δι' ἃ νῦν ἐξέπεσον, οὐ μικρὸν δεῖγμα τοῦτο τοῦ καλῶς πολιτεύεσθαι νομίζεσθαι, ὅτι οὐδὲ Δημοσθένους κατηγοροῦντος ἑάλων.
5 μετὰ δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν καὶ τελέως καταφανῆ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, οὐχ ὅπως μόνοις ὑμῖν, ἐμαυτὸν οἴομαι γεγονέναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι ἀποθανόντες οἱ ἄνθρωποι οὕτω καὶ φεύγοντες ἐκ τῆς πατρίδος, τότε δὴ καὶ μάλιστα, ὁποῖοί τινες ἐγένοντο τοὺς τρόπους,
6 διαδείκνυνται; καὶ γὰρ ἃ συνέκρυπτον αὐτοὶ πρότερον, ἐκ μέσου γενομένων ἀναφαίνεται καθαρῶς· αἰ- 696
τιᾶται γὰρ πολὺ μᾶλλον τῶν ἐχθρῶν ἕκαστος οὐδὲν ἀντειπεῖν δυναμένους. οἱ δὲ δὴ φεύγοντες ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις, ὡς τὰ τῶν πολεμίων ἀεὶ προαιρούμενοι καὶ παντελῶς, δεικνύουσι καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς ἐν τῷ πολιτεύεσθαι γενομένας αὐτοῖς γνώμας καταφανεῖς· καὶ γὰρ καὶ ὅπως φέρουσι τὰς συμφορὰς καὶ ὡς διάκεινται πρὸς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἐξετάζονται σα-

φῶς. ἆρ' οὖν καὶ Φιλίππῳ προδοὺς τὴν ἐμαυτοῦ πα- 7
τρίδα καὶ παραπρεσβεύσας τοιαῦτα κατὰ τῆς πόλεως,
καὶ δὴ θεραπεύσας Μακεδόνας, ἐπειδὴ τάχιστα φεύ-
γων παρ' ὑμῶν ᾠχόμην, πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπηλλά-
γην, χάριν τε ὧν παρεσχόμην αὐτῷ κομιούμενος καὶ
προμηθείας δηλονότι τευξόμενος παρ' αὐτῷ; καὶ οὐκ 8
ἔσθ' ὅπως οὐχ ἑώρων τὰ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ πανδοκεῖα
Δημάδην ἔχοντα καὶ χωρία ζευγῶν εἴκοσιν ἀροῦντα
καὶ χρυσᾶς ἔχοντα φιάλας, Ἡγήμονα δὲ καὶ Καλλιμέ-
δοντα, τὸν μὲν ἐν Πέλλῃ, τὸν δὲ ἐν Βερροίᾳ, καὶ δω-
ρεὰς ἅμα εἰληφότας καὶ γυναῖκας εὐπρεπεστάτας γε-
γαμηκότας. καὶ μὴν οὐδὲ πρὸς Θηβαίους οὐδ' εἰς Θετ- 9
697 ταλίαν ᾠχόμην παρ' ὑμῶν, οὐδὲ πρὸς ἄλλους τινὰς,
παρ' οἷς ἢ λοιδορεῖν ἔδει με τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν ἢ
λοιδορουμένης αὐτῆς ἀκούειν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον ἀφικό-
μην, οὔτε μὰ τὸν Δία δυσμενῶν ὑμῖν οὔτ' ἄλλως φι-
λαπεχθημόνων ἀνθρώπων πόλιν. τὸ μὲν γὰρ ἄγχιστα 10
τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἑστάναι κατειρωνευομένων ἔμοι-
γε τῆς συμφορᾶς εἶναι μᾶλλον ἢ στεργόντων ἐδόκει
τὴν πόλιν· τὸν δὲ ὄντως στέργοντα τὴν ἑαυτοῦ πόλιν
ὡς πορρωτάτω μᾶλλον αὐτῆς ἐχρῆν ἀπιέναι, καὶ μη-
δὲν ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑπόμνημα ἔχειν, ὃ τὴν γνώμην
698 ἀμύξει. καὶ γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα μείνας, ἐν Ῥόδῳ, φα- 11
νείην ἂν, ἀλλὰ τῆς περαίας ἑλόμενός τι μικρὸν φρού-
ριον, Ἄμμον· κἀνταῦθα πριάμενος χωρία τοσούτων
ταλάντων, ὅσων εἰκὸς ἦν τὸν Φιλίππου μὲν πρότερον,
εἶτ' Ἀλεξάνδρου μισθωτὸν ὕστερον γενόμενον καὶ
Φωκεῖς προδόντα καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν
Μακεδόσι, κάθημαι μεθ' ἑπτὰ θεραπόντων ἐνταῦθα
699 καὶ δυοῖν μόνων γνωρίμων καὶ τῆς μητρὸς, ἣ τρίτον 12
ἔχουσα καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἔπλευσε σὺν ἐμοὶ μεθέ-
ξουσα τῆς δι' ὑμᾶς μοι συμφορᾶς γενομένης, καὶ μετὰ

γυναικὸς, ἢ συνεξέπεσέ μοι κωλύοντος αὐτὴν τοῦ πα-
τρὸς καὶ μένειν ἴσως ἀναγκαζόντων τῶν νόμων, τὸν
τρόπον τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τοὺς νόμους ἐπισταμένη,
καὶ μετὰ τριῶν παίδων οὐδέπω καὶ νῦν τῆς ἑαυτῶν
συμφορᾶς ἐπαισθομένων, οὐδὲ ὁποίαν αὐτοῖς ὁ θεὸς
δέδωκε γινομένοις πατρίδα τὴν Ἀθηναίων πόλιν,
13 ὁποίαν δ' εὐθέως γενομένων αὖ ἀφήρηται πάλιν. καὶ
ἕτεροι μὲν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, τοὺς ἢ ἐν
Βοιωτίᾳ γεννηθέντας ἢ ἐν Αἰτωλίᾳ, πρὸς ὑμᾶς πέμ-
πουσι τῆς αὐτόθι παιδείας μεθέξοντας· οἷς δὲ ταῦτα
παρὰ τῆς φύσεως ὑπῆρξεν, οὐ δημοποιήτου πατρὸς
οὖσιν οὐδ' ἐπ' αἰτίαις αἰσχραῖς ἑαλωκότος, φεύγουσιν
ἔτι νήπιοι, καὶ τρέφονται πένητες ἐν ἐρημίᾳ τε καὶ
14 φυγῇ πατρῴᾳ. καὶ περὶ μὲν τῶν Λυκούργου παίδων 700
Δημοσθένης ὑμῖν ἐπιστέλλει, καὶ δεῖται καλῶς ποιῶν
χαρίσασθαι τὸ πατρῷον αὐτοῖς ὄφλημα, καὶ ὑμεῖς οὐ-
δὲν ἀλλ' ἢ Ἀθηναίων ἔργον, ἐλεήσαντες αὐτοὺς καὶ
χαρισάμενοι, ἐποιήσατε· καὶ γὰρ ὀργίζεσθαι ῥᾳδίως
15 ὑμῖν ἔθος ἐστὶ καὶ χαρίζεσθαι πάλιν· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῶν
ἐμαυτοῦ παίδων οὐκ ἂν ὑμᾶς πείσαιμ' ἂν δεόμενος,
ὡς μή μοι μὴ μόνον ἐν ὀρφανίᾳ τραφῶσιν, ἀλλ' ὀρφα-
νοὶ ἅμα καὶ φυγάδες ὄντες, οὔτε ἀδικήσαντες παῖδες
ὄντες, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλως ἑαλωκότες, τὰ μέντοι τῶν
ἑαλωκότων πάντα πεπονθότες; εἶτα τελευτήσαντος
ἀναμνήσθητέ μου, καὶ χαρίσασθε τὰς δεήσεις, νῦν
προσέχοντες ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ πράξατε, ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ πείσθητε, τὰ συνήθη αὐτοῖς καὶ μέτρια
16 ποιοῦντες. οὐ γὰρ ἂν δὴ τῶν τρόπων ἀποσταίητε καὶ 701
καταλύσαιτε τὴν τῆς πόλεως δόξαν, ἣν ἐπὶ χρηστότητι
μείζω καὶ φιλανθρωπίᾳ διὰ παντὸς ἔσχεν ἢ ταῖς ἄλ-
λαις πάσαις ἡ πόλις. οὐδ' ἂν Μελάνωπος ἰσχύσειε
πλεῖον κωλύων ὑμᾶς μιμεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν χρηστό-

χεσθαι πολὺ μᾶλλον τῶν λοιδορούντων ἡμᾶς ἢ χαρίζεσθαι δοκοῦντας, ὅτι τῶν βλασφημιῶν οὐκ ἀκροᾶσθε, μείζω τὴν ὑποψίαν τῶν δυναμένων λέγεσθαι ποιεῖν.

8.

678 Σὺ μὲν οὐδέπω καὶ νῦν ἀφῖξαι πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ νόσους καὶ δίκας καὶ πάντα μᾶλλον τοῦ μὴ βούλεσθαι ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς αἰτιᾷ· Νικίας δὲ ἀφῖκται πάλαι καὶ Ἀνδρωνίδας. εἰ μὲν οὖν νῦν γε σὺν Φιλίνῳ, πυνθάνομαι γὰρ αὐτὸν ἐξιέναι, διέγνωκας ἀφικνεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς, τάχα ἂν εἴη σοι ἔτι ἀπολογία καὶ λυθείη ὁ πόλεμος· εἰ δὲ οὐδὲ σὺν ἐκείνῳ ἔγνωκας ἐξιέναι, σὺ μὲν ἐπιστέλλεις διὰ παντὸς ἡμῖν ἀφίξεσθαι, ἐγὼ δὲ ἅπαξ ἀνιάσομαι.

9.

Περαιωθεὶς ἐπὶ Φύσκον, ἡσυχάσας ἐκείνην τὴν ἡμέραν, οὐχ ὑπ' ἀργίας, ἀλλὰ μηκυνεῖν ἔδοξεν ἡ περὶ τὸ ἆσθμα νόσος, ὡς τὴν νύκτα ἐνέδωκε καὶ ῥᾴων ἐγε-
679 νόμην, βαδίσας εἰς τὴν Ἄμμον ἐπεῖδον τὰ χωρία. καί μοι ἔδοξε καλὰ μὲν ἄλλως καὶ ποικίλα εἶναι τὰ χωρία· καὶ γὰρ ἐλαιὼν ἦν καὶ πολλὰ φυτὰ καὶ ἄμπελοι συχναὶ καὶ σπόριμα πλείονα καὶ νομαὶ καλαί· ἐπαύλιον δὲ οὐδὲ μέτριον, ἀλλὰ πάντα ἐρείπια. ἐδέξατο δ' ἡμᾶς ὁ 2
Μυρωνίδης φιλανθρώπως σφόδρα. τὰ μέντοι χωρία δυοῖν ταλάντοιν ἐπριάμην, καὶ νῦν ἐπαύλιόν τι μηχανῶμαι τοιοῦτον, οἷον ἂν μηχανῴμην ἐγὼ κεκτημένος βραχέα καὶ μέλλων ὅμως οἰκεῖν ἐνθάδε, μὰ τοὺς θεοὺς οὐχ ἡδέως στερόμενος τῆς ἐμαυτοῦ πόλεως, καὶ μάλιστα τοιαύτης, ἐν ᾗ δύναιτο ἄν τις ἧσσον ἀλγεῖν ὑπολαμβάνων οἰκεῖν. ἔρρωσο.

10.

Ὁ δὴ Κίμων οἷα κατὰ πόλιν ἑκάστην καὶ αἰγιαλὸν
ἡμᾶς δέδρακεν, οὐ κήδους, οὐ νόμου φειδόμενος οὐ-
δενός. κατὰ θέαν εἰς Ἴλιον ἀφικόμην τῆς τε γῆς καὶ 680
θαλάττης. καὶ ἃ μὲν εἶδον αὐτόθι, γράφειν ἐπεὶ δοκεῖ
ἄφθονον ἔχειν τὴν ὕλην, σιωπήσω· δέδοικα γάρ, μὴ
ποιητικῆς λαβόμενος φλυαρίας ἀπειροκαλεύεσθαι δό-
ξω· τὰ δὲ Κίμωνος ἔργα καὶ τὴν ἀκρασίαν, οὐδ' εἴ μοι
2 δέκα γλῶσσαι, δυναίμην ἂν ἀρκέσαι λέγων. διατρι-
βόντων γὰρ ἡμῶν πολλὰς ἡμέρας ἐν Ἰλίῳ καὶ μὴ πλη-
ρουμένων τῆς θέας τῶν τάφων, ἦν δέ μοι γνώμη μέ-
νειν, ἕως ἅπαντα διεξέλθω τὰ ἐν τῇ Ἰλιάδι ἔπη πρὸς
αὐτοῖς ἑκάστοις, ὑπὲρ ὧν τὰ ἔπη ἐστὶ γεγενημένα, ἐμ-
πίπτει ἡμέρα, ἐν ᾗ πειρῶνται τους γάμους οἱ πλεῖστοι
3 τῶν θυγατέρων, ὅσων ἐπιτρέπει ἡ ὥρα, ποιεῖν. ἐγέ-
νοντο δὲ συχναὶ αἱ γαμούμεναι. νενόμισται δὲ ἐν τῇ
Τρωάδι γῇ τὰς γαμουμένας παρθένους ἐπὶ τὸν Σκά-
μανδρον ἔρχεσθαι, καὶ λουσαμένας ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἔπος
τοῦτο ὥσπερ ἱερόν τι ἐπιλέγειν, „λαβέ μου, Σκάμαν-
δρε, τὴν παρθενίαν.“ ἐν δὴ ταῖς ἄλλαις Καλλιρρόη
ὄνομα παρθένος μεγάλη, πατρὸς δὲ οὐ τῶν ἐπιφανῶν, 681
4 ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἧκε λουσομένη. καὶ ἡμεῖς ἅμα τοῖς τε
οἰκείοις τῶν γαμουμένων καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις πόρ-
ρωθεν τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ λουτρὰ τῶν παρθένων, ᾗ
θέμις αὐτοῖς ἐξωτέρω ὁρᾶν, ἐθεώμεθα. ὁ δὲ καλὸς
κἀγαθὸς Κίμων ἐγκρύπτεται εἰς θάμνον τοῦ Σκαμάν-
δρου, καὶ στέφει ἑαυτὸν δόναξιν· ἦν δὲ αὐτῷ δηλαδὴ
τὸ στρατήγημα τοῦτο καὶ ὁ λόχος ἐξ ἡμέρας ἐπὶ τὴν
5 Καλλιρρόην εὐτρεπής. λουομένης δὲ καὶ τὸ εἰωθὸς
ἔπος, ὡς μετὰ ταῦτα ἐπυθόμην, λεγούσης, „λαβέ μου,
Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν,“ ἐκθορὼν ἐκ τῶν θά-
μνων ὁ Σκάμανδρος Κίμων „ἡδέως“ ἔφη „δέχομαι καὶ

λαμβάνω Καλλιρρόην Σκάμανδρος ὤν, καὶ πόλλ' ἀγαθὰ ποιήσωσοι.“ ταῦτα ἅμα λέγων καὶ ἁρπάσας τὴν παῖδα ἀφανὴς γίνεται. οὐ μὴν καὶ τὸ πρᾶγμα ἀφανὲς 6
γίνεται, ἀλλὰ τέτταρσιν ὕστερον ἡμέραις πομπὴ μὲν ἦν Ἀφροδίτης, ἐπόμπευον δὲ αἱ νεωστὶ γεγαμημέναι, καὶ ἡμεῖς τὴν πομπὴν ἐθεώμεθα. ἡ δὲ νύμφη ἰδοῦσα
682 τὸν Κίμωνα ὡς μηδὲν αὐτῷ κακὸν συνειδότα ἅμα ἐμοὶ θεώμενον, προσεκύνησε, καὶ ἀποβλέψασα εἰς τὴν τροφὸν „ὁρᾷς“ ἔφη, „τίτθη, τὸν Σκάμανδρον, ᾧ τὴν παρθενίαν ἔδωκα;“ καὶ ἡ τίτθη ἀκούσασα ἀνέκραγε, καὶ τὸ πρᾶγμα ἔκπυστον γίνεται. ὡς δὲ οἴκαδε εἰσέρχομαι, 7
καταλαμβάνω τὸν Κίμωνα, καὶ οἷα ἦν εἰκὸς ἐργάζομαι, καλῶν ἀνόσιον καὶ δι' αὐτὸν ἀπολωλέναι λέγων ἡμᾶς. ὁ δὲ οὐδὲν δι' αὐτὸ ἔδεισεν, οὐδὲ ᾐσχύνθη τοῖς πεπραγμένοις, ἀλλὰ μύθους ἐπεβάλλετο λέγειν μακρούς, τοὺς ἁπανταχόθι τροχῶν ἄξια εἰργασμένους καταριθμούμενος. καὶ γὰρ ἐν Μαγνησίᾳ τοῦτο περὶ 8
Μαίανδρον τὸν ποταμὸν ἔφη γεγονέναι ὑπό τινος τῶν ἐκεῖ νέων, ἀφ' οὗ καὶ ἔτι σήμερον Ἄτταλον τὸν ἀθλητὴν ὁ πατήρ, ἔφη, αὐτοῦ οὐχ ἑαυτοῦ υἱόν, ἀλλὰ τοῦ Μαιάνδρου εἶναι πείθεται, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν οὕτω πάνυ νομίζει σαρκῶν τε καὶ ῥώμης εὖ ἔχειν· ἐπειδὰν δὲ πολλὰς λαβὼν πληγὰς καὶ ἀπειπάμενος ἐξίῃ, τὸν
683 ποταμὸν αὐτῷ νεμεσῆσαι λέγει, ὅτι νικήσας οὐ πατέρα ἀνηγόρευεν αὐτόν. οὐκ ἄρ' ἀπορεῖ γε ἡττώμενος προφάσεως. καὶ περὶ Ἐπίδαμνον δ' ὁμοίως, πόλιν κατ' Ἰό- 9
νιον, ἔφη μουσικὸν ὑπ' εὐηθείας πεπεῖσθαι, ὅτι Ἡρακλέους εἴη τὸ ἐκ μοιχοῦ γεγονὸς αὐτῷ παιδίον. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπαιδοποιησάμην, ἔφη, ἅπαξ δὲ διελέχθην παιδὶ ὑπερώρῳ τε ἤδη, καὶ λουομένην αὐτὴν μετὰ μιᾶς γραὸς ἰδών. καὶ ἄλλως δ' ἐδόκει μοι, ἔφη, ὡς μὴ παν-
684 τάπασι τὰ ἐν Ἰλίῳ τραγικά τε καὶ φοβερὰ ἢ παθεῖν,

δεῖν καί τι ἡμᾶς καὶ οἷον ἐν κωμῳδίαις περὶ τὸν Σκά-
μανδρον ἐργάσασθαι. κἀγὼ μὲν ἄλλο οὐδὲν ἢ ὅποι
λήξει ἡ τοσαύτη ἀναισχυντία προσμένων, λίθινος ὑπ'
ἀπιστίας ἐγεγόνειν· ὁ δὲ ἐῴκει καὶ τρίτην Ἀπόλλωνός
μοι δοκῶ καὶ Διονύσου μοιχείαν ἐπάξειν, ἕως ἰδὼν
ἐγὼ ὄχλον προσιόντα τῇ θύρᾳ „τοῦτ' ἐκεῖνο" ἔφην,
„καταπρήσοντες ἡμᾶς πάρεισι," καὶ δι' ὀπισθοδόμου
τινὸς εὐθέως πρὸς Μελανιππίδην φεύγων ᾠχόμην,
ἐκεῖθεν δὲ ἑσπέρας ἐπὶ θάλατταν. εἶτα πρόσθεν ἀξένῳ
καὶ ὥστῃ ἀνέμῳ κατήχθημεν, ὃν μηδεὶς ἂν ἄλλος ἢ
φεύγων τὸ Κιμώνειον ἄγος ὑπομεῖναι πλέων. τοιαῦτα 685
μὲν παθὼν δεῖν σοι γράφειν, ὡς σχετλιάσοντι καὶ ἐμοῦ
μᾶλλον, ᾤμην· σὺ δὲ ἂν ἱκανῶς, οἶμαι, γελάσειας.

11.

ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Τὰ μὲν ἄλλα δεῖν ὑμῖν ἐπιστέλλειν, περὶ ὧν ἐβου-
λόμην, καὶ πρότερον ᾤμην· οὐ γὰρ ἀφῃρῆσθαί γε
τοῦτο ἀτυχήσαντα τῶν παρ' ὑμῖν ὑπελάμβανον· συμ-
βουλεύειν δὲ καὶ πολυπραγμονεῖν οὐ μικρᾶς ἔμοιγε
ἀκρασίας ἔργον ἐφαίνετο εἶναι, δεδωκότι τηλικαύτην
δίκην τοῦ πολιτεύεσθαι, πλὴν εἴ τι δέοι καλούντων
2 ὑμῶν. ἄλλως δὲ μηδὲ ῥᾴδιά τισιν ἐπιτηδείων, οὐχ ὅτι
πόλει, συμβουλεύειν ἃ προσήκει ᾤμην· ὑμῖν δὲ ἑώ-
ρων ἄλλους καὶ λέγειν καὶ πράττειν δυναμένους τὰ
κοινά· κατέλιπον γὰρ οὐκ ὀλίγους. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν τε-
θνᾶσι, πολλοὶ δὲ ἠτυχήκασιν ὥσπερ ἐγώ, περιέστηκε 686
δὲ ἡ πόλις εἰς ἐρημίαν τῶν πολιτευομένων, ἀκούω δὲ
τοὺς μὲν αὐτοῦ παρόντας, τοὺς δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν κι-
νεῖν τι τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ἕτοιμος ἤδη τὰ
δοκοῦντα τῇ πόλει συμφέρειν, ὡς μόνον ἔξεστί μοι,

δι' ἐπιστολῶν λέγειν. εἰ δὲ καὶ νῦν τὰ Μακεδόνων 3
φρονεῖν ἐροῦσί με, καὶ παραπρεσβείας πάλιν γράφον-
ταί τινες ἀπόντα με ἢ προδοσίας τῆς Ἑλλάδος, ἕτοι-
μος ἤδη καὶ Ῥόδου καὶ γῆς ἁπάσης Ἑλληνίδος πρόσω
φεύγειν, ἐὰν βούλωνται, καὶ πρὸς τὸν ἐν Πέρσαις
ἄπειμι καὶ Μήδοις βασιλέα. καίτοι τὰ Περσῶν με καὶ
Μήδων οὐδεὶς ἔφη ποτὲ φρονεῖν, καὶ πάντων ἥκιστα
Δημοσθένης. ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖθεν παύσομαι γράφων, ἃ
τῇ πόλει δόξω συμφέρειν, οὐ χαρίζεσθαι μέλλων ὑμῖν,
ὥσπερ ἄλλοι τινὲς, ἀλλ' ἐλευθέρως νουθετεῖν. εὖ γὰρ 4
εἰδέναι χρὴ, ὅτι τῶν πολιτευομένων οἱ μᾶλλον ἐπι-
πλήττειν ἢ χαρίζεσθαι θέλοντες ὑμῖν δοκεῖν, οὗτοι καὶ
μάλιστα πρὸς ἡδονὴν λέγουσι, τὴν ὑπὸ προσχήματι
παρρησίας ὁδὸν τοῦ κολακεύειν ἑλόμενοι· καὶ γὰρ
687 αὕτη τίς ἐστι τοῦ χαρίζεσθαι πολίταις καὶ ἡγεμόσι πο-
λὺ κακουργοτέρα προαίρεσις· ἣν βαδίζοντές τινες
Ἀθήνησι καὶ περιόντος ἐμοῦ παρ' ὑμῖν, οὕτω γὰρ χρὴ
λέγειν, καὶ νῦν, ὅσον ἐφ' ὑμῖν, τεθνεῶτος, αἰτιῶνται
μὲν ὑμῶν τὴν ὀλιγωρίαν ὡς οὐκ ἐθελόντων ἄρχειν τῆς
Ἑλλάδος, προτρέπονται δὲ ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ὡς δυ-
ναμένους. ὑμεῖς δὲ μετὰ τοῦ δοκεῖν ἀργοὶ γεγονέναι 5
δύνασθαι τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν νομίζεσθαι θέλετε μᾶλ-
λον ἢ μετὰ τοῦ μένειν ὑμῶν τὰς προθυμίας ἐνδεῖσθαι
τῆς δυνάμεως. πυνθάνομαι γὰρ τελευτήσαντος Ἀλε-
ξάνδρου προτρέπειν τινὰς ὑμᾶς καινοτέρων ἅπτεσθαι
688 πραγμάτων· ἐγὼ δὲ βουλοίμην ἂν ταῦτα συμβουλεύ-
ειν ὑμῖν μετὰ τοῦ ταῦτα συμφέρειν. οὐ γὰρ ἠγνόουν, 6
μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, ὅτι λαμπρόν ἐστι
τὸ τοῖς μὲν βαρβάροις πολεμεῖν, τοὺς δὲ Ἕλληνας ἐλευ-
θεροῦν, καὶ ταῦτά γε καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν προελο-
μένους· ἀλλ' εἰς μὲν τὸ βούλεσθαι τὰ κράτιστα τὴν
γνώμην οὖσαν ἱκανὴν, εἰς δὲ τὸ δύνασθαι καὶ τύχης

7 ἀγαθῆς ὑμᾶς δεομένους. προσήκειν οὖν μεμνῆσθαι
καὶ ὑμᾶς ὑπελάμβανον, ὅτι Ἀθηναίοις μὲν ἐπιστέλλο-
μεν, Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἐν οἷς Θεμιστοκλῆς ἐπολιτεύσα-
το, ἀλλ' οἳ τὰς μὲν γνώμας καὶ τὰς νοήσεις ἐκείνων ἴσας,
τὰς μέντοιγε πρὸς τοὺς πολέμους ἀφορμὰς οὐχ ὁμοίας
ἔχουσιν. ἐπεὶ δότωσαν μὲν ἡμῖν τριακοσίας τριήρεις
οἱ τὰ τῆς Ἑλλάδος ἄξια γράφοντες ἡμῖν, δότωσαν δὲ
τρισμύρια τάλαντα ἀργυρίου καὶ χρυσίου ἀπέφθου
δισχίλια, δότωσαν δὲ ἀνδρῶν ἐν ἥβῃ νέων τοσοῦτο 689
πλῆθος, ἤδη γεγυμνασμένων ἐν ὅπλοις· καὶ μηκέτι
8 συμβουλευέτωσαν. αὐτοὶ γὰρ εἰδήσομεν ἃ χρὴ πράτ-
τειν, δυνάμενοι τὰ δόξαντα πράττειν, μηδὲ ῥαψῳδεί-
τωσαν μάτην ἐπαινοῦντες ἡμῶν τοὺς προγόνους τε
καὶ τὴν χώραν, ὅτι ἐγένοντο ἐν αὐτῇ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς,
εἰσεγένοντο ἐν αὐτῇ οἱ θεοί. ἐπεὶ πύθεσθε αὐτῶν, τί
ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ τὴν πόλιν ὤνησε τῶν
Ἀθηναίων, ὅτι Ἄρης πρὸς Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἁλιρρο-
9 θίου ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐκρίθη· ἀλλ' εἰ πρὸς Ἀντίπα-
τρον, ἢ ὅστις ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, ἱκανοί
ἐσμεν ἀγωνίσασθαι, τοῦτο χρὴ σκοπεῖν. κἂν ἱκανοὶ
ὦμεν, ἀγαθῇ τύχῃ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθέως ἐλευ-
θερῶμεν τοὺς Ἕλληνας· εἰ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωρήσο-
μεν, κολακευόμενοι δὲ ἡσθησόμεθα, πῶς οὐ μετὰ τοῦ
δοκεῖν ἑαυτοῖς αἴτιοι γεγονέναι τῶν συμφορῶν, ὃ μό- 690
νον οὐδὲ παραμυθίαν ἔχει τοῖς κακῶς πράττουσιν,
10 ἀτυχήσομεν; ἔστι δὲ καὶ πόλεως καὶ ἀνδρὸς εὖ φρο-
νοῦντος ἔργον πρὸς τὰς παρούσας ἀφορμὰς ὑπὲρ τῶν
παρόντων βουλεύσασθαι· τὸ δὲ τὴν μὲν τόλμαν εἰς
τὰ πράγματα, οἷς ἐπιχειρεῖτε, ἐκ τῆς πρόσθεν ἰσχύος
ἔχειν, τὴν δὲ ἰσχὺν πάλαι ποτ' ἐσχηκέναι μεγάλην,
ὅμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπίασι πολλά-
κις νικήσας ὕστερον γέρων ὢν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ

691 προκαλοῖτο τοὺς ἀντιπάλους, ἀναμιμνησκόμενος ἧς
ἔσχηκεν, οὐ τῆς παρούσης, δυνάμεως. ἄξιον δὲ καὶ ἃ 11
λέγειν αὐτοὺς πυνθάνομαι λογίσασθαι μεθ' ὑμῶν, ὡς
καινὰ καὶ θαυμαστὸν ὅσον εἰς ἃ βούλονται τῇ πράξει
συλλαβεῖν δυνάμενα. φάσκουσι γὰρ δεῖν ὑμᾶς ὁμο-
νοεῖν, ὥσπερ ὑμᾶς οὐκ ἐπισταμένους, ὅτι τοῦτο μὲν
πάσῃ πόλει, καὶ πολεμεῖν καὶ εἰρηνεύειν βουλομένῃ,
κράτιστόν ἐστιν. δεῖ δὲ οὐ τοῦτο σκοπεῖν, εἰ ὁμονοη- 12
τέον πολεμοῦσιν· ὁμονοητέον γὰρ καὶ πολεμοῦσι καὶ
μὴ παντὸς ἕνεκα· ἀλλ' εἰ βουλομένοις πολεμεῖν καὶ
692 ὁμονοεῖν, ὡς ἴσμεν ἅπαντες, αὐτάρκης ἐστὶν ἡ δύνα-
μις. ἕως δ' ἂν μήτε συστρατείας πολεμοῦντες ἔχωμεν,
μήτε χρημάτων πόρους δεικνύωσιν, ἀλλὰ τὴν Ἀθηνᾶν
ἔγγυον διδῶσι τοῦ πολέμου, μηδὲν διαφέρειν αὐτοὺς
αὐτίκα νομίζωμεν. ἀλλ' ἐκεῖνον μέν, ὥσπερ ἦν ἄξιος 13
693 παραπλὴξ τὴν διάνοιαν ὤν, κατελύσατε εἰκότως· τού-
τοις δὲ ἀποχρησάτω μηδὲν παθεῖν κακὸν παραδόξους
λόγους μελετῶσι καὶ μηδὲ λείψανον ἐῶσιν ὑμῖν τι τῶν
πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ τούτων φθονοῦσι πράττειν ἃ
δεῖ βουλομένοις, ἕως ἂν τὸ Θηβαίων πολιτεύσωνται
πολίτευμα, μηλόβοτον ὑμῶν γενέσθαι τὴν χώραν καὶ
κατασκαφῆναι τὴν πόλιν ἀναγκάσαντες. οὐ γάρ, εἰ
κακῶς ἔχει τὰ πράγματα, διὰ τοῦτο μηδέν, ὅπως μὴ
χεῖρον ἕξει, φροντιστέον.

12.

694 ## ΤΗΙ ΒΟΥΛΗΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Ἐγὼ προσῆλθον τῷ πολιτεύεσθαι γεγονὼς ἔτη
τρία καὶ τριάκοντα, μὰ Δί' οὐ τριταγωνιστεῖν μαθών,
ὡς Δημοσθένης ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τραφεὶς ἐλευθερίως,
καὶ παιδείας φροντίσας τὰ μέτρια, καὶ λόγους οἵους λέ-

2 γειν ἐν Ἀθήναις ἔπρεπε. καὶ τούτους οὐκ εἰς συκοφαντίαν γυμνάσας, οὐδέ τινι τῶν πολιτῶν δίκην δικασάμενος εὑρεθήσομαι λαβὼν ἀργύριον, οὐδὲ ὕβρεις ἀποδόμενος, ἀλλ' οὐδὲ ὑβρισθεὶς ὅλως οὐδὲ ἀφορμὴν προπηλακισμοῦ παρασχὼν, οὐδὲ εἰς δίκην τινὰ τῶν
3 πολιτῶν καταστήσας ἔξω Τιμάρχου μόνου. καὶ οὐκ ἀλαζονεύομαι πρὸς ὑμᾶς ὡς πολλὰ πάνυ λαβεῖν ἐξόν μοι χρήματα μὴ λαβὼν, ἀλλ' ὡς ἦν προσῆκον, δίκην κατὰ τοὺς νόμους λαβών. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν Κτη- 695
σιφῶντα, πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτοῦ παθὼν, πολλὰ δὲ ὑπὸ Δημοσθένους, παρανόμων ἐγραψάμην, δικαιοτάτην
4 ὦ θεοὶ γραφήν. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἡ Δημοσθένους δεινότης κρείσσων ἐγένετο. ἐφάνη δὲ ἴσως ἐφ' οἷς κατηγορήθην πρότερον ὑπὸ Δημοσθένους, πολὺ μείζοσι δηλονότι τούτων οὖσι, δι' ἃ νῦν ἐξέπεσον, οὐ μικρὸν δεῖγμα τοῦτο τοῦ καλῶς πολιτεύεσθαι νομίζεσθαι, ὅτι οὐδὲ Δημοσθένους κατηγοροῦντος ἑάλων.
5 μετὰ δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν καὶ τελέως καταφανῆ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, οὐχ ὅπως μόνοις ὑμῖν, ἐμαυτὸν οἴομαι γεγονέναι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι ἀποθανόντες οἱ ἄνθρωποι οὕτω καὶ φεύγοντες ἐκ τῆς πατρίδος, τότε δὴ καὶ μάλιστα, ὁποῖοί τινες ἐγένοντο τοὺς τρόπους,
6 διαδείκνυνται; καὶ γὰρ ἃ συνέκρυπτον αὐτοὶ πρότερον, ἐκ μέσου γενομένων ἀναφαίνεται καθαρῶς· αἰ- 696
τιᾶται γὰρ πολὺ μᾶλλον τῶν ἐχθρῶν ἕκαστος οὐδὲν ἀντειπεῖν δυναμένους. οἱ δὲ δὴ φεύγοντες ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις, ὡς τὰ τῶν πολεμίων ἀεὶ προαιρούμενοι καὶ παντελῶς, δεικνύουσι καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς ἐν τῷ πολιτεύεσθαι γενομένας αὐτοῖς γνώμας καταφανεῖς· καὶ γὰρ καὶ ὅπως φέρουσι τὰς συμφορὰς καὶ ὡς διάκεινται πρὸς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἐξετάζονται σα-

φῶς. ἆρ' οὖν καὶ Φιλίππῳ προδοὺς τὴν ἐμαυτοῦ πα- 7
τρίδα καὶ παραπρεσβεύσας τοιαῦτα κατὰ τῆς πόλεως,
καὶ δὴ θεραπεύσας Μακεδόνας, ἐπειδὴ τάχιστα φεύ-
γων παρ' ὑμῶν ᾠχόμην, πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπηλλά-
γην, χάριν τε ὧν παρεσχόμην αὐτῷ κομιούμενος καὶ
προμηθείας δηλονότι τευξόμενος παρ' αὐτῷ; καὶ οὐκ 8
ἔσθ' ὅπως οὐχ ἑώρων τὰ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ πανδοκεῖα
Δημάδην ἔχοντα καὶ χωρία ζευγῶν εἴκοσιν ἀροῦντα
καὶ χρυσᾶς ἔχοντα φιάλας, Ἡγήμονα δὲ καὶ Καλλιμέ-
δοντα, τὸν μὲν ἐν Πέλλῃ, τὸν δὲ ἐν Βερροίᾳ, καὶ δω-
ρεὰς ἅμα εἰληφότας καὶ γυναῖκας εὐπρεπεστάτας γε-
γαμηκότας. καὶ μὴν οὐδὲ πρὸς Θηβαίους οὐδ' εἰς Θετ- 9
697 ταλίαν ᾠχόμην παρ' ὑμῶν, οὐδὲ πρὸς ἄλλους τινάς,
παρ' οἷς ἢ λοιδορεῖν ἔδει με τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν ἢ
λοιδορουμένης αὐτῆς ἀκούειν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον ἀφικό-
μην, οὔτε μὰ τὸν Δία δυσμενῶν ὑμῖν οὔτ' ἄλλως φι-
λαπεχθημόνων ἀνθρώπων πόλιν. τὸ μὲν γὰρ ἄγχιστα 10
τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ἑστάναι κατειρωνευομένων ἔμοι-
γε τῆς συμφορᾶς εἶναι μᾶλλον ἢ στεργόντων ἐδόκει
τὴν πόλιν· τὸν δὲ ὄντως στέργοντα τὴν ἑαυτοῦ πόλιν
ὡς πορρωτάτω μᾶλλον αὐτῆς ἐχρῆν ἀπιέναι, καὶ μη-
δὲν ἐν τοῖς ὄμμασιν ὑπόμνημα ἔχειν, ὃ τὴν γνώμην
698 ἀμύξει. καὶ γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα μείνας, ἐν Ῥόδῳ, φα- 11
νείην ἄν, ἀλλὰ τῆς περαίας ἑλόμενός τι μικρὸν φρού-
ριον, Ἄμμον· κἀνταῦθα πριάμενος χωρία τοσούτων
ταλάντων, ὅσων εἰκὸς ἦν τὸν Φιλίππου μὲν πρότερον,
εἶτ' Ἀλεξάνδρου μισθωτὸν ὕστερον γενόμενον καὶ
Φωκεῖς προδόντα καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν
Μακεδόσι, κάθημαι μεθ' ἑπτὰ θεραπόντων ἐνταῦθα
699 καὶ δυοῖν μόνων γνωρίμων καὶ τῆς μητρὸς, ἣ τρίτον 12
ἔχουσα καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἔπλευσε σὺν ἐμοὶ μεθέ-
ξουσα τῆς δι' ὑμᾶς μοι συμφορᾶς γενομένης, καὶ μετὰ

γυναικὸς, ἣ συνεξέπεσέ μοι κωλύοντος αὐτὴν τοῦ πατρὸς καὶ μένειν ἴσως ἀναγκαζόντων τῶν νόμων, τὸν τρόπον τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τοὺς νόμους ἐπισταμένη, καὶ μετὰ τριῶν παίδων οὐδέπω καὶ νῦν τῆς ἑαυτῶν συμφορᾶς ἐπαισθομένων, οὐδὲ ὁποίαν αὐτοῖς ὁ θεὸς δέδωκε γινομένοις πατρίδα τὴν Ἀθηναίων πόλιν,
13 ὁποίαν δ' εὐθέως γενομένων αὖ ἀφῄρηται πάλιν. καὶ ἕτεροι μὲν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, τοὺς ἢ ἐν Βοιωτίᾳ γεννηθέντας ἢ ἐν Αἰτωλίᾳ, πρὸς ὑμᾶς πέμπουσι τῆς αὐτόθι παιδείας μεθέξοντας· οἷς δὲ ταῦτα παρὰ τῆς φύσεως ὑπῆρξεν, οὐ δημοποιήτου πατρὸς οὖσιν οὐδ' ἐπ' αἰτίαις αἰσχραῖς ἑαλωκότος, φεύγουσιν ἔτι νήπιοι, καὶ τρέφονται πένητες ἐν ἐρημίᾳ τε καὶ
14 φυγῇ πατρῴᾳ. καὶ περὶ μὲν τῶν Λυκούργου παίδων 700
Δημοσθένης ὑμῖν ἐπιστέλλει, καὶ δεῖται καλῶς ποιῶν χαρίσασθαι τὸ πατρῷον αὐτοῖς ὄφλημα, καὶ ὑμεῖς οὐδὲν ἀλλ' ἢ Ἀθηναίων ἔργον, ἐλεήσαντες αὐτοὺς καὶ χαρισάμενοι, ἐποιήσατε· καὶ γὰρ ὀργίζεσθαι ῥᾳδίως
15 ὑμῖν ἔθος ἐστὶ καὶ χαρίζεσθαι πάλιν· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ παίδων οὐκ ἂν ὑμᾶς πείσαιμ' ἂν δεόμενος, ὡς μή μοι μὴ μόνον ἐν ὀρφανίᾳ τραφῶσιν, ἀλλ' ὀρφανοὶ ἅμα καὶ φυγάδες ὄντες, οὔτε ἀδικήσαντες παῖδες ὄντες, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλως ἑαλωκότες, τὰ μέντοι τῶν ἑαλωκότων πάντα πεπονθότες; εἶτα τελευτήσαντος ἀναμνήσθητέ μου, καὶ χαρίσασθε τὰς δεήσεις, νῦν προσέχοντες ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ πράξατε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πείσθητε, τὰ συνήθη αὐτοῖς καὶ μέτρια
16 ποιοῦντες. οὐ γὰρ ἂν δὴ τῶν τρόπων ἀποσταίητε καὶ 701
καταλύσαιτε τὴν τῆς πόλεως δόξαν, ἣν ἐπὶ χρηστότητι μείζω καὶ φιλανθρωπίᾳ διὰ παντὸς ἔσχεν ἢ ταῖς ἄλλαις πάσαις ἡ πόλις. οὐδ' ἂν Μελάνωπος ἰσχύσειε πλεῖον κωλύων ὑμᾶς μιμεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν χρηστό-

τητα καὶ φιλανθρωπίαν, ἢ παρακαλῶν — οὐκ Αἰσχί-
νης, οὐδαμῶς μὰ τοὺς θεούς· οὐ γὰρ αὐτάρκης οὐδ' 17
εὐτυχὴς πείθειν ἔγωγε τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν, καὶ μά-
λιστα νῦν, ἐμαυτοῦ χάριν πείθειν δοκῶν· ἀλλ' ὁ τῆς
πόλεως τρόπος καὶ τὸ πάλαι ὑμῶν ὄνομα καὶ τὸ τῶν
702 προγόνων ἦθος, ᾧ ἀναγκαιότερον δήπουθεν ἢ Με-
λανώπῳ καθ' ἡμῶν δεομένῳ προσέχειν.

INDEX NOMINVM.*)

(* [ ] indicat ea quae suspecta,
( ) ea quae e poetis ab Aeschine allata sunt

